

LAPPEENRANNAN KRISTILLINEN KOULU

OPETUSSUUNNITELMA

26.7.2017

Hyväksytty Lappeenrannan kristillinen kasvatus ry hallituksen kokouksessa
26.7.2017

Sisältö

LUKU 1 OPETUSSUUNNITELMA LAPPEENRANNAN KRISTILLISESSÄ KOULUSSA	1
1.1 Opetussuunnitelman perusteet ja paikalliset opetussuunnitelmaratkaisut	1
1.1.1 Yhteistyö muiden tahojen kanssa	1
1.1.2 Lappeenrannan kristillisen koulun paikalliset suunnitelmat ja ohjelmat	2
1.2 Opetussuunnitelman arviointi ja kehittäminen	2
1.3 Tuntijako	3
1.4 Kieliohjelma	4
LUKU 2 Perusopetus yleissivistuksen perustana	5
2.1 Opetuksen järjestämistä ohjaavat velvoitteet	5
2.2 Perusopetuksen arvoperusta	6
2.3 Oppimiskäsitys	9
2.4 Arvoperustan ja oppimiskäsityksen toteutumisen arviointi	10
LUKU 3 PERUSOPETUKSEN TEHTÄVÄT JA TAVOITTEET	11
3.1 Perusopetuksen tehtävä	11
3.2 Koulun kasvat- ja oppimistavoitteet, koulun toiminta-ajatus	12
3.3 Laaja-alainen osaaminen	13
LUKU 4 YHTENÄISEN PERUSOPETUKSEN TOIMINTAKULTTUURI	20
4.1 Yhteisöllinen toimintakulttuuri	20
4.2 Koulun toimintakulttuurin keskeiset piirteet	20
4.3 Lappeenrannan kristillisen koulun toimintakulttuurin periaatteita	24
4.4 Oppimisympäristöt ja työtavat	25
4.4.1 Oppimisympäristöt	25
4.4.2 Työtavat	28
4.5 Monialainen, ilmiöpohjainen oppiminen	29
LUKU 5 OPPIMISEN, KASVUN JA HYVINVOINNIN EDISTÄMINEN	32
5.1 Yhteinen vastuu koulupäivästä	32
5.2 Yhteistyö	32
5.3 Kasvatuskeskustelu ja kurinpidollisten keinojen käyttö	34
5.4 Perusopetuksen järjestäminen eri tilanteissa	38
5.5 Perusopetusta tukeva muu toiminta	41
LUKU 6 OPPIMISEN ARVIOINTI	45
6.1 Arvioinnin tehtävät ja oppimista tukeva arviointikulttuuri	45
6.2 Arvioinnin luonne ja yleiset periaatteet	45
6.3 Arvioinnin kohteet	47
6.4 Opintojen aikainen arviointi	50
6.4.1 Arviointi lukuvuoden aikana	51
6.4.2 Arviointi lukuvuoden päättyessä	52
6.4.3 Opintoissa eteneminen perusopetuksen aikana	52
6.4.4 Arviointi nivelkohdissa	53
6.5 Perusopetuksen päättöarviointi	55
6.5.1 Päättöarvosanan muodostaminen	55
6.5.2 Johonkin oppiaineeseen tai erityiseen tehtävään painottuva opetus ja päättöarviointi	56
6.6 Perusopetuksessa käytettävät todistukset ja todistusmerkinnät	57
6.7 Erityinen tutkinto ja siitä annettavat todistukset	61
LUKU 7 OPPIMISEN JA KOULUNKÄYNNIN TUKI	62
7.1 Tuen järjestämistä ohjaavat periaatteet	62
7.1.1 Ohjaus tuen aikana	64
7.1.2 Kodin ja koulun yhteistyö tuen aikana	64
7.2 Yleinen tuki	66
7.3 Tehostettu tuki	67
7.3.1 Pedagoginen arvio	67
7.3.2 Oppimissuunnitelma tehostetun tuen aikana	68

7.4 Erityinen tuki.....	68
7.4.1 Pedagoginen selvitys	69
7.4.2 Erityisen tuen päätös	70
7.4.3 Henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma.....	71
7.4.4 Oppiaineen oppimäärän yksilöllistäminen ja opetuksesta vapauttaminen.....	73
7.4.5 Pidennetty oppivelvollisuus.....	74
7.4.6 Toiminta-alueittain järjestettävä opetus.....	75
7.5 Perusopetuslaissa säädetty tukimuodot	76
7.5.1 Tukiopetus	76
7.5.2 Osa-aikainen erityisopetus	77
7.5.3 Opetukseen osallistumisen edellyttämät palvelut ja apuvälineet.....	78
LUKU 8 OPPILASHUOLTO	80
8.1 Monialainen oppilashuollon yhteistyö	80
8.2 Yhteisöllinen oppilashuolto	82
8.3 Yksilökohtainen oppilashuolto.....	82
8.4 Oppilashuoltosuunnitelmat.....	84
8.5 Paikallisesti päätettävät asiat ja koulukohtaisen oppilashuoltosuunnitelman laadinta	85
8.6 Oppilashuolto Lappeenrannan kristillisessä koulussa	89
8.6.1 Oppilashuollon yleinen järjestäminen Lappeenrannan kristillisessä koulussa.....	89
8.6.2 Oppilashuoltosuunnitelma.....	91
9. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä erityiskysymyksiä	92
9.1 Saamelaiset ja saamenkieliset	93
9.2 Romanit	93
9.3 Viittomakieliset.....	93
9.4 Muut monikieliset oppilaat	94
LUKU 10 KAKSIKIELINEN OPETUS	96
LUKU 11 ERITYISEEN MAAILMANKATSOMUKSEEN PERUSTUVA PERUSOPETUS.....	97
11.1 OPETUKSEN JÄRJESTÄMISEN PERIAATTEET	97
11.2 Kristilliseen maailmankatsomukseen perustuvat perusopetuksen arvoperustaa täydentävät näkökulmat Lappeenrannan kristillisessä koulussa	98
11.2 Katsomustietoisuus.....	98
11.3 Kristillinen ihmiskäsitys.....	99
11.4 Kristilliseen maailmankatsomukseen perustuvat näkökulmat Lappeenrannan kristillisen koulun toimintakulttuurissa	99
11.5 Kristilliseen maailmankatsomukseen perustuvat näkökulmat työskentelytavoissa.....	100
11.6 Kristilliseen maailmankatsomukseen perustuva opetus oppiaineissa ja monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa.....	101
LUKU 12 VALINNAISUUS PERUSOPETUKSESSA.....	102
12.1 Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit	102
12.2 Valinnaiset aineet	102
12.3 Vieraiden kielten vapaaehtoiset ja valinnaiset oppimäärät	103
LUKU 13 VUOSILUOKAT 1-2	104
13.1 Siirtymä esiopetuksesta perusopetukseen sekä vuosiluokkien 1-2 tehtävä	104
13.2 Laaja-alainen osaaminen vuosiluokilla 1-2	105
13.4 Oppiaineet vuosiluokilla 1-2	108
13.4.1 ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS.....	109
13.4.2 TOINEN KOTIMAINEN KIELI.....	125
13.4.3 VIERAAT KIELET	125
13.4.4 MATEMATIIKKA.....	128
13.4.5 YMPÄRISTÖOPPI	133
13.4.6 USKONTO	140
13.4.7 ELÄMÄNKATSOMUSTIETO	146
13.4.8 MUSIIKKI	149
13.4.9 KUVATAIDE.....	153

13.4.10	KÄSITYÖ	157
13.4.11	LIIKUNTA	161
13.4.12	OPPILAANOHJAUS	165
LUKU 14	VUOSILUOKAT 3-6	168
14.1	Vuosiluokkien 2 ja 3 välinen siirtymävaihe ja vuosiluokkien 3-6 tehtävä.....	168
14.2	Laaja-alainen osaaminen vuosiluokilla 3-6.....	169
14.4	Oppiaineet vuosiluokilla 3-6.....	173
14.4.1	ÄIDINKIELEN JA KIRJALLISUUDEN ERI OPPIMÄÄRIEN JA TOISEN KOTIMAISEN KIELEN OPISKELU	174
14.4.2	TOINEN KOTIMAINEN KIELI.....	215
14.4.3	VIERAAT KIELET	220
14.4.4	MATEMATIIKKA.....	239
14.4.5	YMPÄRISTÖOPPI	253
14.4.6	USKONTO	270
14.4.7	ELÄMÄNKATSOMUSTIETO	282
14.4.8	HISTORIA.....	286
14.4.9	YHTEISKUNTAOPPI	295
14.4.10	MUSIIKKI	303
14.4.11	KUVATAIDE	314
14.4.12	KÄSITYÖ	325
14.4.13	LIIKUNTA	337
14.4.14	OPPILAANOHJAUS	351
LUKU 15	VUOSILUOKAT 7–9	353
15.1	Vuosiluokkien 6 ja 7 välinen siirtymävaihe sekä vuosiluokkien 7–9 tehtävä.....	353
15.2	Laaja-alainen osaaminen vuosiluokilla 7–9	354
15.3	Oppiaineet vuosiluokilla 7–9	359
15.3.1	ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS.....	360
15.3.2	TOINEN KOTIMAINEN KIELI.....	393
15.3.3	VIERAAT KIELET	406
15.3.4	MATEMATIIKKA.....	443
15.3.5	BIOLOGIA	457
15.3.6	MAANTIETO	467
15.3.7	FYSIIKKA.....	479
15.3.8	KEMIA	492
15.3.9	TERVEYSTIETO.....	501
15.3.10	USKONTO	511
15.3.11	ELÄMÄNKATSOMUSTIETO	523
15.3.12	HISTORIA.....	527
15.3.13	YHTEISKUNTAOPPI	539
15.3.14	MUSIIKKI	548
15.3.15	KUVATAIDE	559
15.3.16	KÄSITYÖ	569
15.3.17	LIIKUNTA	576
15.3.18	KOTITALOUS	592
15.3.19	OPPILAANOHJAUS	605
LIITE	Valinnaisten aineiden tavoitteet, sisällöt ja oppilaan oppimisen arviointi vuosiluokilla 4-9	618

LUKU 1 OPETUSSUUNNITELMA LAPPEENRANNAN KRISTILLISESSÄ KOULUSSA

1.1 Opetussuunnitelman perusteet ja paikalliset opetussuunnitelmaratkaisut

Perusopetuksen ohjausjärjestelmän tarkoituksena on varmistaa koulutuksen tasa-arvo ja laatu sekä luoda hyvät edellytykset oppilaiden kasvulle, kehitykselle ja oppimiselle. Ohjausjärjestelmän normiosan muodostavat perusopetuslaki ja -asetus, valtioneuvoston asetukset, opetussuunnitelman perusteet sekä paikallinen opetussuunnitelma ja siihen perustuvat lukuvuosisuunnitelmat. Järjestelmän eri osat uudistuvat, jotta opetuksen järjestämisessä pystytään ottamaan huomioon muutokset koulua ympäröivässä maailmassa ja vahvistamaan koulun tehtävää kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa.

Lappeenrannan kristillisessä koulussa opetussuunnitelma laaditaan koulukohtaisena ottaen huomioon muiden kristillisten koulujen ja Lappeenrannan kaupungin käytänteet ja opetussuunnitelmat. Opetuskielenä on suomi. Opetussuunnitelmassa huomioidaan paikallisuus Lappeenrannan näkökulmasta. Koulumme opetussuunnitelma julkaistaan Peda.netissä ja koulumme verkkosivuilla.

Lappeenrannan kristillisessä koulussa opetus on pääasiassa ainejakoista. Lukuvuosisuunnitelmalla täsmennetään, miten opetussuunnitelmaa toteutetaan lukuvuoden aikana. Opetussuunnitelman ja lukuvuosisuunnitelman yhteneväisyys edistää sitoutumista yhteisiin tavoitteisiin ja lisää opetuksen ja kasvatustyön sujuvuutta.

Lappeenrannan kristillinen koulu on yhtenäiskoulu, jonka sisällä tapahtuvat siirtymävaiheet ovat luonteva osa oppimispolkua. Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen nivelkohta sekä perusopetuksen sisäiset nivelkohdat ovat luontevia ja saumattomia, koska niitä tukee yhtenäinen kristillinen arvopohja.

1.1.1 Yhteistyö muiden tahojen kanssa

Lappeenrannan kristillisen koulun opetussuunnitelmatyöhön ovat osallistuneet Lappeenrannan kristillinen kasvatus ry:n koulutyöryhmä, opettajat ja huoltajat. Oppilashuoltoa sekä kodin ja koulun yhteistyötä koskevat opetussuunnitelmaosuudet on laadittu yhteistyössä Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveysviraston (Eksoten) kanssa. Esi- ja alkuopetuksen jatkuvuus varmistetaan yhteistyössä yhdistyksemme päiväkotiki Omenapuun kanssa.

Perusopetuksen arvopohja on laadittu yhteistyössä Kristillisten koulujen ja päiväkotien liiton kanssa. Yhdistyksen koulutyöryhmä on yhdessä huoltajien kanssa tarkentanut arvopohjan, jonka yhdistyksen hallitus on hyväksynyt. Koulutyöryhmä ja opettajat ovat valmistaneet koulukohtaisen opetussuunnitelman kokonaisuudessaan.

1.1.2 Lappeenrannan kristillisen koulun paikalliset suunnitelmat ja ohjelmat

Lappeenrannan kristillisellä koululla järjestetään yhdistyksen toimesta iltapäivätoimintaa koulun oppilaille. Iltapäivätoiminta on oppilaiden ikätason huomioivaa. Toiminnan suunnittelussa otetaan huomioon oppilaiden omat mielenkiinnon kohteet ja erilaiset teemat (mm. kestävä kehitys ja liikunta). Kerhossa oppilaat saavat tehdä kotitehtäviä ja heille tarjotaan myös välipala.

Koulussamme toteutetaan Liikkuva koulu -hanketta. Tällä lisäämme oppilaiden osallisuutta ja liikkuvuutta koulun arjessa ja vapaa-ajalla.

Koulumme on mukana myös KiVa-koulu-hankkeessa, jonka avulla lisäämme yhteisöllisyyttä ja vahvistamme me-henkeä. KiVa-koulu lisää tietoisuutta kiusaamisesta ja sen ennalta-ehkäisemisestä.

Koulumme toimii kestäväen kehityksen toimintatapojen mukaisesti. Tämä näkyy esimerkiksi jätteiden vähentämisenä ja lajittelemisena sekä turhan energian ja veden kulutuksen välttämisenä.

Kulttuurikasvatusta toteutetaan osallistamalla Etelä-Karjalan kulttuurikeskuksen Metkun järjestämiin työpajoihin ja muuhun kulttuuritoimintaan.

1.2. Opetussuunnitelman arviointi ja kehittäminen

Opetuksen järjestäjän tehtävänä on arvioida antamaansa koulutusta ja sen vaikuttavuutta sekä osallistua toimintansa ulkopuoliseen arviointiin. Arvioinnin tarkoitus on koulutuksen kehittäminen ja oppimisen edellytysten parantaminen.¹ Paikallisen opetussuunnitelman ja lukuvuosisuunnitelman toteutumisen seuranta, säännöllinen arviointi ja kehittäminen ovat osa tätä tehtävää.

Koulu suunnittelee sekä arvioi toimintaansa lukuvuosittain toimintasuunnitelmassa ja -kertomuksessa, jotka hallitus hyväksyy. Lukuvuosittain seurataan, arvioidaan ja kehitetään oppimiskäsityksen toteutumista, toimintakulttuurin kehittämisen periaatteiden toteutumista sekä monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteutumista. Lisäksi arvioidaan ja kehitetään laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutumista ja lukuvuosisuunnitelman toteutumista. Koulun itsearviointia toteutetaan vuosittain yhteistyössä opettajien, oppilaiden ja huoltajien kanssa. Itsearvioinnissa hyödynnetään kansallisten arviointien ja kehittämishankkeiden tuloksia, kuten kouluterveyskyselyä, KiVa-kyselyä ja 5. ja 8. luokkien terveyskyselyjä. Koulun laatukriteereiden toteutumista seurataan, arvioidaan ja kehitetään kolmen vuoden välein kristillisten koulujen yhteisellä laatumittarilla.

¹Perusopetuslaki 21 § 1 ja 2 mom. (1296/2013)

1.3 Tuntijako

Lappeenrannan kristillisen koulun tuntijako

Luokat	1	2	3	4	5	6	7	8	9	yht.
Äidinkieli ja kirjallisuus	7	7	5	5	4	4	3	4	3	42
A1-kieli (englanti)		1	2	2	2	2	2	2	3	16
B1-kieli (ruotsi)						2	2	1	1	6
Matematiikka	3	3	4	4	4	3	3	4	4	32
Ympäristöoppi	2	2	2	2	3	3				14
Biologia ja maantieto							2	2	3	7
Fysiikka ja kemia							2	3	2	7
Terveystieto							1	1	1	3
Uskonto ja elämäntutkimus	1	1	2	1	1	1	1	1	1	10
Historia ja yhteiskuntaoppi				1	2	2	2	2	3	12
Musiikki	1	1	1	1	1	1	1	1		8
Kuvataide	1	1	1	1	1	2	1	1		9
Käsityö	2	2	2	1	1	1	2			11
Liikunta	2	2	2	3	2	2	2	2	3	20
Kotitalous							2	1		3
Taide- ja taitoaineiden valinnaiset				2	2	2	1	2	2	11
Oppilaanohjaus							0,5	0,5	1	2
Valinnaiset aineet				1	1	1	2	2	2	9
Vähimmäistuntimäärä yht.	19	20	21	24	24	26	29,5	29,5	29	222
Vapaaehtoinen A2-kieli (saksa)				2	2	2	2	2	2	12
Vapaaehtoinen B2-kieli								2	2	4

1.4 Kieliohjelma

Lappeenrannan kristillisessä koulussa A1-kielen opetus aloitetaan toiselta vuosiluokalta. Vapaaehtoisen A2-kielen opetus aloitetaan neljänneltä vuosiluokalta. B1-kieli alkaa kuudennelta vuosiluokalta ja B2-kieli seitsemänneltä vuosiluokalta.

Aloittavan kielen vähimmäisoppilasmäärä on 10 oppilasta. Tarpeen vaatiessa ja resurssien salliessa ryhmäkokovaatimusta voidaan pienentää.

Lappeenrannan kristillisen koulun perusopetuksen kieliohjelma

Koulussamme tarjotaan seuraavia kieliä. Ryhmä perustetaan, jos valintoja tulee riittävästi. Vapaaehtoisen kielivalinnan saa oppilas tehdä itse.

A1-kieli (pakollinen; aloitus 2. luokalla)

- englanti

A2-kieli (vapaaehtoinen; aloitus 4. luokalla)

- saksa

B1-kieli (pakollinen; aloitus 6. luokalla)

- ruotsi

B2-kieli (vapaaehtoinen; aloitus 8. luokalla)

- espanja
- ranska
- saksa
- venäjä

LUKU 2 Perusopetus yleissivistuksen perustana

Perusopetus luo perustan oppilaiden yleissivistykselle. Lappeenrannan kristillinen koulu järjestää perusopetusta alueellaan asuville oppivelvollisuusikäisille. Perusopetuksen järjestämistä ohjaavat velvoitteet nousevat perustuslaista, perusopetuslaista ja -asetuksesta, valtioneuvoston asetuksista sekä opetussuunnitelman perusteista. Opetuksen järjestämisessä otetaan huomioon myös velvoitteet, jotka tulevat muusta lainsäädännöstä sekä kansainvälisistä sopimuksista, joihin Suomi on sitoutunut. Perusopetus rakentuu yhteiselle arvoperustalle ja käsitykselle oppimisesta.

2.1 Opetuksen järjestämistä ohjaavat velvoitteet

Perusopetuksessa noudatetaan valtakunnallisesti yhtenäisiä perusteita siten kuin perusopetuslaissa säädetään. Opetus järjestetään oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti ja siten, että se edistää oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä. Opetuksessa tulee olla yhteistyössä kotien kanssa.²

Oppilaalla on oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opetusta, oppilaanohjausta sekä riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea heti tuen tarpeen ilmetessä³. Opetusryhmät muodostetaan siten, että opetuksessa voidaan saavuttaa opetussuunnitelmassa asetetut tavoitteet⁴. Oppilaalla on oikeus saada maksutta opetus ja sen edellyttämät oppikirjat ja muu oppimateriaali, työvälineet ja työaineet. Lisäksi oppilaalla on oikeus saada maksutta opetukseen osallistumisen edellyttämä oppilashuolto sekä laissa määritellyt opintososiaaliset edut ja palvelut.⁵ Oppilashuollon järjestämistä ohjaa oppilas- ja opiskelijahuoltolaki⁶. Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön⁷. Oppilaalle on annettava jokaisena työpäivänä tarkoituksenmukaisesti järjestetty, täysipainoinen, maksuton ateria. Ruokailutilanteen on oltava ohjattu.⁸

Suomen perustuslain ja yhdenvertaisuuslain mukaan ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, etnisen tai kansallisen alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, seksuaalisen suuntautumisen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella⁹. Tasa-arvolaki velvoittaa kaikkia oppilaitoksia huolehtimaan siitä, että ihmisillä on sukupuoleen katsomatta samat mahdollisuudet koulutukseen. Opetuksen ja opetusaineistojen tulee tukea tasa-arvolain toteutumista.¹⁰

Opetuksen järjestämisessä otetaan lisäksi huomioon opetushenkilöstön määrään ja kelpoisuuteen liittyvät säännökset sekä muun muassa turvallisuuteen ja työsuojeluun liittyvät säännökset, henkilötietojen käyttöä, julkisuutta ja yksityisyyden suojaa koskevat säännökset,

²Perusopetuslaki 3 § 2 ja 3 mom.

³Perusopetuslaki 30 § 1 mom. (642/2010)

⁴Perusopetuslaki 30 § 2 mom.

⁵Perusopetuslaki 31 § 1 mom. (477/2003)

⁶Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013)

⁷Perusopetuslaki 29 § 1 mom.

⁸Perusopetuslaki 31 § 2 mom.

⁹Suomen perustuslaki (731/1999) 6 § 2 mom. ja yhdenvertaisuuslaki 6 § 1 mom.

¹⁰Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986) 5 §

tekijänoikeussäännökset sekä lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämistä ohjaavat määräykset.

YK:n yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus muodostaa historiallisen ja eettisen perustulkinnan ihmisoikeuksien merkittävydestä¹¹. Suomi on sitoutunut useisiin kansainvälisiin ihmisoikeussopimuksiin, jotka edellyttävät jokaisen lapsen oppimisesta ja hyvinvoinnista huolehtimista. Näistä keskeisiä ovat Lapsen oikeuksien sopimus, Taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskeva kansainvälinen yleissopimus eli ns. TSS-sopimus, Euroopan ihmisoikeuksien sopimus sekä Vammaisten henkilöiden oikeuksien sopimus¹². Saamelaisten oikeuksien turvaamiseksi otetaan lisäksi huomioon YK:n julistus alkuperäiskansojen oikeuksista¹³.

YK:n lapsen oikeuksien sopimus antaa perusopetukselle oikeudellisen perustan. Sopimuksen mukaan lasten kanssa ja lasten hyväksi työskenteleviä velvoittavat sopimuksen yleisperiaatteet, jotka ovat yhdenvertaisuus ja syrjimättömyys, lapsen edun ensisijaisuus, lapsen oikeus suojeluun, huolenpitoon ja kehittymiseen sekä lapsen oikeus ilmaista näkemyksensä ja tulla kuulluksi ja lapsen näkemysten kunnioittaminen. Sopimuksen mukaan jokaisella lapsella on oikeus hyvään elämään sekä yksilölliseen, ruumiilliseen, henkiseen, hengelliseen, moraaliseen ja sosiaaliseen kehittymiseen.

2.2 Perusopetuksen arvoperusta

Oppilaan ainutlaatuisuus ja oikeus hyvään opetukseen

Perusopetus perustuu käsitykseen lapsuuden itseisarvoisesta merkityksestä. Jokainen oppilas on ainutlaatuinen ja arvokas juuri sellaisena kuin hän on. Jokaisella on oikeus kasvaa täyteen mittaansa ihmisenä ja yhteiskunnan jäsenenä. Tässä oppilas tarvitsee kannustusta ja yksilöllistä tukea sekä kokemusta siitä, että kouluyhteisössä häntä kuunnellaan ja arvostetaan ja että hänen oppimisestaan ja hyvinvoinnistaan välitetään. Yhtä tärkeä on kokemus osallisuudesta ja siitä, että voi yhdessä toisten kanssa rakentaa yhteisönsä toimintaa ja hyvinvointia.

Jokaisella oppilaalla on oikeus hyvään opetukseen ja onnistumiseen koulutyössä. Oppiessaan oppilas rakentaa identiteettiään, ihmiskäsitystään, maailmankuvaansa ja -katsomustaan sekä paikkaansa maailmassa. Samalla hän luo suhdetta itseensä, toisiin ihmisiin, yhteiskuntaan, luontoon ja eri kulttuureihin. Oppimisesta syrjäytyminen merkitsee sivistyksellisten oikeuksien toteutumatta jäämistä ja on uhka terveelle kasvulle ja kehitykselle. Perusopetus luo edellytyksiä elinikäiselle oppimiselle, joka on erottamaton osa hyvän elämän rakentamista.

Arvokasvatuksen merkitys korostuu maailmassa, jossa monimediainen tiedonvälitys, globaalit tietoverkot, sosiaalinen media ja vertaissuhteet muokkaavat lasten ja nuorten arvomaailmaa. Arvokeskustelu oppilaiden kanssa ohjaa oppilaita tunnistamaan ja nimeämään kohtaamiaan arvoja ja arvostuksia sekä pohtimaan niitä myös kriittisesti. Oppilaita tuetaan rakentamaan omaa arvoperustansa.

¹¹YK:n yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus 1948

¹²YK:n yleissopimus lapsen oikeuksista SopS 59-60/1991, TSS-SOPIMUS SopS 6/1976, Euroopan ihmisoikeussopimus SopS 85-86/1998 ja YK:n yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista 2007

¹³YK:n julistus alkuperäiskansojen oikeuksista 2007

Koulun ja kotien yhteinen arvopohdinta ja siihen perustuva yhteistyö luovat turvallisuutta ja edistävät oppilaiden kokonaisvaltaista hyvinvointia. Henkilöstön avoin ja kunnioittava suhtautuminen kotien erilaisiin uskontoihin, katsomuksiin, perinteisiin ja kasvatusnäkömyksiin on rakentavan vuorovaikutuksen perusta.

Ihmisyys, sivistys, tasa-arvo ja demokratia

Perusopetus tukee oppilaan kasvua ihmisyyteen, jota kuvaa pyrkimys totuuteen, hyvyyteen ja kauneuteen sekä oikeudenmukaisuuteen ja rauhaan. Ihmisyyteen kasvussa jännitteet pyrkimysten ja vallitsevan todellisuuden välillä ovat väistämättömiä. Sivistykseen kuuluu taito käsitellä näitä ristiriitoja eettisesti ja myötätuntoisesti sekä rohkeus puolustaa hyvää. Sivistys merkitsee yksilöiden ja yhteisöjen taitoa tehdä ratkaisuja eettisen pohdinnan, toisen asemaan asettumisen ja tietoon perustuvan harkinnan perusteella. Eettisyyden ja esteettisyyden näkökulmat ohjaavat pohtimaan, mikä elämässä on arvokasta. Sivistys ilmenee tavassa suhtautua itseän, muihin ihmisiin, ympäristöön ja tietoon sekä tavassa ja tahdossa toimia. Sivistynyt ihminen pyrkii toimimaan oikein, itseään, toisia ihmisiä ja ympäristöä arvostaen. Hän osaa käyttää tietoa kriittisesti. Sivistykseen kuuluu myös pyrkimys itsesäätelyyn ja vastuunottoon omasta kehittämisestä ja hyvinvoinnista.

Perusopetus rakentuu elämän ja ihmisoikeuksien kunnioittamiselle. Se ohjaa niiden puolustamiseen ja ihmisarvon loukkaamattomuuteen. Perusopetus edistää hyvinvointia, demokratiaa ja aktiivista toimijuutta kansalaisyhteiskunnassa. Tasa-arvon tavoite ja laaja yhdenvertaisuusperiaate ohjaavat perusopetuksen kehittämistä. Opetus edistää osaltaan taloudellista, sosiaalista, alueellista ja sukupuolten tasa-arvoa. Opetus on oppilaita uskonnollisesti, katsomuksellisesti ja puoluepoliittisesti sitouttamaton. Koulua ja opetusta ei saa käyttää kaupallisen vaikuttamisen kanavana.

Kulttuurinen moninaisuus rikkautena

Perusopetus rakentuu moninaiselle suomalaiselle kulttuuriperinnölle. Se on muodostunut ja muotoutuu eri kulttuureiden vuorovaikutuksessa. Opetus tukee oppilaiden oman kulttuuri-identiteetin rakentumista ja kasvua aktiiviseksi toimijoiksi omassa kulttuurissaan ja yhteisössään sekä kiinnostusta muita kulttuureita kohtaan. Samalla opetus vahvistaa luovuutta ja kulttuurisen moninaisuuden kunnioitusta, edistää vuorovaikutusta kulttuurien sisällä ja niiden välillä ja luo siten pohjaa kulttuurisesti kestäväälle kehitykselle.

Eri kulttuuri- ja kielitaustoista tulevat ihmiset kohtaavat toisensa perusopetuksessa ja tutustuvat monenlaisiin tapoihin, yhteisöllisiin käytäntöihin ja katsomuksiin. Asioita opitaan näkemään toisten elämäntilanteista ja olosuhteista käsin. Oppiminen yhdessä yli kieli-, kulttuuri-, uskonto- ja katsomusrajojen luo edellytyksiä aidolle vuorovaikutukselle ja yhteisöllisyydelle. Perusopetus antaa perustan ihmisoikeuksia kunnioittavaan maailmankansalaisuuteen ja rohkaisee toimimaan myönteisten muutosten puolesta.

Kestävän elämäntavan välttämättömyys

Ihminen on osa luontoa ja täysin riippuvainen ekosysteemien elinvoimaisuudesta. Tämän ymmärtäminen on keskeistä ihmisenä kasvussa. Perusopetuksessa tunnustetaan kestävän kehityksen

ja ekososiaalisen sivistyksen välttämättömyys, toimitaan sen mukaisesti ja ohjataan oppilaita kestäväen elämäntavan omaksumiseen. Kestäväen kehityksen ja elämäntavan ulottuvuudet ovat ekologinen ja taloudellinen sekä sosiaalinen ja kulttuurinen. Ekososiaalisen sivistyksen johtoajatukseksi on luoda elämäntapaa ja kulttuuria, joka vaalii ihmisarvon loukkaamattomuutta, ekosysteemien monimuotoisuutta ja uusiutumiskykyä sekä samalla rakentaa osaamis pohjaa luonnonvarojen kestäväälle käytölle perustuvalla kiertotaloudella. Ekososiaalinen sivistys merkitsee ymmärrystä erityisesti ilmastonmuutoksen vakavuudesta sekä pyrkimystä toimia kestävästi.

Ihminen kehittää ja käyttää teknologiaa sekä tekee teknologiaa koskevia päätöksiä arvojen pohjalta. Hänellä on vastuu teknologian ohjaamisesta suuntaan, joka varmistaa ihmisen ja luonnon tulevaisuuden. Perusopetuksessa pohditaan kulutus- ja tuotantotavoissa ilmeneviä ristiriitoja suhteessa kestäväen tulevaisuuteen sekä etsitään ja toteutetaan yhteistoimin ja pitkäjänteisesti elämäntapaamme korjaavia ratkaisuja. Oppilaita ohjataan tuntemaan myös kehitykseen vaikuttavia yhteiskunnallisia rakenteita ja ratkaisuja ja vaikuttamaan niihin. Perusopetus avaa näköalaa sukupolvien yli ulottuvaan globaaliin vastuuseen.

Kristillisen koulun arvoista

Lappeenrannan kristillinen koulu edistää yhteisöllisyyttä, vastuullisuutta sekä yksilön oikeuksien ja vapauksien kunnioittamista. Opetuksen yhtenä tärkeänä perustana on suomalainen kulttuuri, joka on kehittynyt vuorovaikutuksessa alkuperäisen, pohjoismaisen ja eurooppalaisen kulttuurin kanssa. Opetuksessa otetaan huomioon kansalliset ja paikalliset erityispiirteet sekä kansalliskielet, kaksi kansankirkkoa, saamelaiset alkuperäiskansana ja kansalliset vähemmistöt. Opetuksessa otetaan huomioon suomalaisen kulttuurin monipuolistuminen myös eri kulttuureista tulevien maahanmuuttajien myötä. Opetuksen avulla tuetaan oppilaan oman kulttuuri-identiteetin rakentumista sekä hänen osallisuuttaan suomalaisessa yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa. Sen avulla edistetään myös suvaitsevaisuutta ja kulttuurien välistä ymmärtämystä.

Perusopetuksen avulla lisätään alueellista ja yksilöiden välistä tasa-arvoa. Opetuksessa otetaan huomioon erilaiset oppijat ja edistetään sukupuolten välistä tasa-arvoa antamalla oppilaille valmiudet toimia yhtäläisin oikeuksin ja velvollisuuksin yhteiskunnassa sekä työ- ja perhe-elämässä.

Kristillisen koulun arvoina korostetaan lisäksi ihmisen arvoa, tasa-arvoisuutta, lähimmäisyyttä, kohtaamista, yhteisöllisyyttä, kunnioitusta ja vastuullisuutta. Kristillisen ihmiskäsityksen mukaan jokainen ihminen on äärettömän arvokas ja häntä tulee kohdella sen mukaisesti. Ihmisen tulee tästä syystä arvostaa myös itseään. Kristillinen ihmiskäsitys korostaa ihmisten tasa-arvoa ja yhteistä ihmisyyttä sosiaalisista, taloudellisista tai katsomuksellisista eroista huolimatta. Saadessaan arvostusta yhteisössä yksilön on mahdollista nähdä itsensä arvokkaana ja ainutkertaisena yksilönä, mikä myös lisää kiitollisuutta ja armollisuutta itseä ja toisia ihmisiä kohtaan.

Monikulttuurisuuden ymmärtäminen ja suvaitsevaisuus nousevat ihmisen mittaamattoman arvon lähtökohdasta. Lapsuutta kunnioitetaan ainutkertaisena ikäkautena. Kasvattajan tehtävä on luoda turvallinen kasvuympäristö ja suojella lasta sekä kaikessa toiminnassaan pyrkiä toteuttamaan lapsen parasta.

Kristillisessä koulussa korostetaan aitoa kohtaamista, jossa jokainen voi kokea tulevaisensa nähdä, kuulla, ymmärreä ja hyväksyä sellaisena kuin on. Vuorovaikutuksen kautta lapsi kasvaa vähitellen tietoisesti omasta minuudestaan. Kristillisen kasvatuksen kautta lasta autetaan tulemaan

tietoiseksi omista tunteistaan, tarpeistaan, vahvuuksistaan ja suhtautumistavoistaan sekä ottamaan nämä asiat huomioon myös suhteessa toisiin.

Yhteisöllisyys koulussa merkitsee yhteisvastuuta ja toisista huolehtimista sekä koulu yhteisöön kuulumisen ja osallisuuden kokemusta. Yhteisöllisyyteen kuuluu myös suomalaisen kulttuuriperinnön, yhteiskunnan perustana olevien arvojen ja toimintatapojen siirtäminen sukupolvelta toiselle.

Kunnioitus on ihmiselle tärkeiden suhteiden perusta. Kristillisessä koulussa korostetaan jokaisen ihmisen kunnioittamista. Oppilaita kasvatetaan vanhempien ja muiden auktoriteettien kunnioittamiseen. Kunnioituksen oppimisen edellytyksenä on, että aikuiset antavat myönteisen mallin kunnioittavasta kohtelusta ja että myös lapsi kokee tulevaisuutensa kunnioitetuksi. Molemminpuolinen kunnioitus vahvistaa aikuisen ja lapsen välistä luottamusta.

Koulussa korostetaan vastuullisuuden merkitystä omassa toiminnassa ja ihmissuhteissa. Vastuullisuuden periaate ilmenee elämän kaikilla keskeisillä alueilla. Vastuullisuus suhteessa itseen merkitsee omasta hyvinvoinnista huolehtimista ja velvollisuuksien hoitamista. Suhteessa lähimmäisiin vastuullisuus merkitsee toisten kunnioittamista, arvostamista, heikomman puolustamista, huolenpitoa ja palvelemista. Vastuullisuus merkitsee myös osallistumista yhteiseen päätöksentekoon ja vaikuttamiseen sekä oikeudenmukaisemman yhteiskunnan rakentamiseen. Vastuu ympäristöstä merkitsee luonnon monimuotoisuuden suojelemista ja luonnonvarojen hyödyntämistä eettisesti kestävien periaatteiden mukaisesti.

2.3 Oppimiskäsitys

Lappeenrannan kristillisessä koulussa oppiminen nähdään kokonaisvaltaisena, yhteisöllisenä ja vuorovaikutuksellisenä prosessina. Oppiminen on tavoitteellista. Sitä tapahtuu kaikkialla ja kaikki tilat ovat oppimisen tiloja.

Oppilas aktiivisena toimijana

Opetussuunnitelman perusteet on laadittu perustuen oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppilas on aktiivinen toimija. Hän oppii asettamaan tavoitteita ja ratkaisemaan ongelmia sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa. Oppiminen on erottamaton osa yksilön ihmisenä kasvua ja yhteisön hyvän elämän rakentamista. Kieli, kehollisuus ja eri aistien käyttö ovat ajattelun ja oppimisen kannalta olennaisia. Uusien tietojen ja taitojen oppimisen rinnalla oppilas oppii refleктоimaan oppimistaan, kokemuksiaan ja tunteitaan. Myönteiset tunnekokemukset, oppimisen ilo ja uutta luova toiminta edistävät oppimista ja innostavat kehittämään omaa osaamista.

Yhdessä oppiminen

Oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa toisten oppilaiden, opettajien ja muiden aikuisten sekä eri yhteisöjen ja oppimisympäristöjen kanssa. Se on yksin ja yhdessä tekemistä, ajattelemista,

suunnittelua, tutkimista ja näiden prosessien monipuolista arvioimista. Siksi oppimisprosessissa on olennaista oppilaiden tahto ja kehittyvä taito toimia ja oppia yhdessä. Oppilaita ohjataan myös ottamaan huomioon toimintansa seuraukset ja vaikutukset muihin ihmisiin ja ympäristöön. Yhdessä oppiminen edistää oppilaiden luovan ja kriittisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoja sekä kykyä ymmärtää erilaisia näkökulmia. Se myös tukee oppilaiden kiinnostuksen kohteiden laajentumista. Oppiminen on monimuotoista ja sidoksissa opittavaan asiaan, aikaan ja paikkaan.

Tavoitteellinen ja elinikäinen oppiminen

Oppimaan oppimisen taitojen kehittyminen on perusta tavoitteelliselle ja elinikäiselle oppimiselle. Siksi oppilasta ohjataan tiedostamaan omat tapansa oppia ja käyttämään tätä tietoa oppimisensa edistämiseen. Oppimisprosessistaan tietoinen ja vastuullinen oppilas oppii toimimaan yhä itseohjautuvammin. Oppimisprosessin aikana hän oppii työskentely- ja ajattelutaitoja sekä ennakoimaan ja suunnittelemaan oppimisen eri vaiheita. Jotta oppilas voisi oppia uusia käsitteitä ja syventää ymmärrystä opittavista asioista, häntä ohjataan liittämään opittavat asiat ja uudet käsitteet aikaisemmin oppimaansa. Tietojen ja taitojen oppiminen on kumuloituvaa ja se vaatii usein pitkäaikaista ja sinnikästä harjoittelua.

Minäkuva ja itsetunto

Oppilaan kiinnostuksen kohteet, arvostukset, työskentelytavat ja tunteet sekä kokemukset ja käsitykset itsestä oppijana ohjaavat oppimisprosessia ja motivaatiota. Oppilaan minäkuva sekä pystyvyyden tunne ja itsetunto vaikuttavat siihen, millaisia tavoitteita oppilas asettaa toiminnalleen. Oppimisprosessin aikana saatava rohkaiseva ohjaus vahvistaa oppilaan luottamusta omiin mahdollisuuksiinsa. Monipuolisen myönteisen ja realistisen palautteen antaminen ja saaminen ovat keskeinen osa sekä oppimista tukevaa että kiinnostuksen kohteita laajentavaa vuorovaikutusta.

Dynaamisuus ja dialogisuus oppimisessa

Kristillisen koulun oppimiskäsitystä voidaan luonnehtia dynaamiseksi ja dialogiseksi. Dynaamisen oppimisen tuntomerkkejä ovat suotuisten edellytysten luominen oppimiselle, ajattelun kehittäminen, kokemusten ja merkitysten ymmärtäminen, tekemällä ja kokeilemalla oppiminen. Oppiminen on oivaltamista, jäsentämistä, asioiden syvällistä selvittämistä ja yhdistelyä. Siihen liittyy muistamista, tiedonhankintaa, työn tekemistä, tiedon jäsentämistä, kriittisyyttä ja vastuun ottamista. Dialogisuus merkitsee dynaamisen vuorovaikutuksen rakentamista ottamalla huomioon oppilaan kyvyt vuorovaikutukseen.

2.4 Arvoperustan ja oppimiskäsityksen toteutumisen arviointi

Arvoperustan ja oppimiskäsityksen toteutumista seurataan ja arvioidaan lukuvuosittain lukuvuosisuunnitelmassa sovitulla tavalla.

LUKU 3 PERUSOPETUKSEN TEHTÄVÄT JA TAVOITTEET

3.1 Perusopetuksen tehtävä

Perusopetuksen opetus- ja kasvatustehtävä

Perusopetuksen tehtävää voidaan tarkastella sen opetus- ja kasvatustehtävän, yhteiskunnallisen tehtävän, kulttuuritehtävän sekä tulevaisuustehtävän näkökulmasta. Perusopetusta kehitetään inklusioperiaatteen mukaisesti. Opetuksen saavutettavuudesta ja esteettömyydestä pidetään huoli. Jokaisella perusopetusta antavalla koululla on opetus- ja kasvatustehtävä. Tämä tarkoittaa oppilaiden oppimisen, kehityksen ja hyvinvoinnin tukemista yhteistyössä kotien kanssa.

Perusopetus tarjoaa oppilaille mahdollisuuden osaamisen monipuoliseen kehittämiseen. Se rakentaa oppilaiden myönteistä identiteettiä ihmisinä, oppijoina ja yhteisön jäseninä. Opetus edistää osallisuutta ja kestävä elämäntapaa sekä kasvua demokraattisen yhteiskunnan jäsenyyteen. Perusopetus kasvattaa oppilaita ihmisoikeuksien tuntemiseen, kunnioittamiseen ja puolustamiseen.

Yhteiskunnallinen tehtävä ja kulttuuritehtävä

Perusopetuksen yhteiskunnallisena tehtävänä on edistää tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja oikeudenmukaisuutta. Perusopetus kartuttaa inhimillistä ja sosiaalista pääomaa. Inhimillinen pääoma koostuu osaamisesta ja sosiaalinen pääoma ihmisten välisistä yhteyksistä, vuorovaikutuksesta ja luottamuksesta. Yhdessä ne edistävät yksilöllistä ja yhteiskunnallista hyvinvointia ja kehitystä.

Perusopetuksen tehtävänä on osaltaan ehkäistä eriarvoistumista ja syrjäytymistä sekä edistää sukupuolten tasa-arvoa. Perusopetus kannustaa yhdenvertaisesti tyttöjä ja poikia eri oppiaineiden opinnoissa sekä lisää tietoa ja ymmärrystä sukupuolen moninaisuudesta. Jokaista oppilasta autetaan tunnistamaan omat mahdollisuutensa ja rakentamaan oppimispolkunsa ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja.

Perusopetuksen kulttuuritehtävänä on edistää monipuolista kulttuurista osaamista ja kulttuuriperinnön arvostamista sekä tukea oppilaita oman kulttuuri-identiteetin ja kulttuurisen pääoman rakentamisessa. Opetus lisää ymmärrystä kulttuureiden moninaisuudesta ja auttaa hahmottamaan kulttuureita menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden jatkumoina, joissa jokainen voi itse olla toimijana.

Tulevaisuustehtävä

Koulua ympäröivän maailman muutos vaikuttaa väistämättä oppilaiden kehitykseen ja hyvinvointiin sekä koulun toimintaan. Perusopetuksessa opitaan kohtaamaan muutostarpeita avoimesti, arvioimaan niitä kriittisesti ja ottamaan vastuuta tulevaisuutta rakentavista valinnoista. Perusopetuksen globaalikasvatus luo osaltaan edellytyksiä oikeudenmukaiselle ja kestäväälle kehitykselle YK:n asettamien kehitystavoitteiden suuntaisesti. Työtä tehdään mahdollisuuksien mukaan yhdessä muissa maissa toimivien koulujen ja opetuksen kehittäjien kanssa. Perusopetus vaikuttaa myönteisenä ja yhteiskuntaa rakentavana muutosvoimana kansallisesti ja kansainvälisesti.

Kristillisen koulun tehtävä

Kristillinen koulu tarjoaa laadukasta perusopetusta kristilliseltä arvopohjalta. Samalla koulu palvelee yhteiskunnan moniarvoisuutta tarjoamalla kristillisen sivistysperinteen näkökulman tiedon ja kulttuurin maailmaan. Länsimaisen kulttuurin ja tieteen pohjalla vaikuttaa voimakkaasti kristillinen perintö, jonka omaleimaisuutta ja kulttuurista merkitystä halutaan tuoda esiin opetuksessa. Oman kulttuurisen perinteen tuntemisen kautta opitaan arvostamaan myös muita kulttuureita.

3.2 Koulun kasvatus- ja oppimistavoitteet, koulun toiminta-ajatus

Opetuksen ja kasvatuksen valtakunnallisista tavoitteista säädetään perusopetuslaissa sekä tarkemmin valtioneuvoston asetuksessa 28. Tavoitteet ohjaavat opetussuunnitelman perusteiden kaikkien osa-alueiden laadintaa. Ne ohjaavat myös paikallisen opetussuunnitelman laadintaa ja koulutyötä.

Kasvu ihmisyyteen ja yhteiskunnan jäsenyyteen

Valtioneuvoston asetuksen 2 §:ssä korostetaan koulun kasvatus- ja opetustehtävää. Keskeisenä tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua ihmisyyteen ja eettisesti vastuulliseen yhteiskunnan jäsenyyteen.

Opetuksen ja kasvatuksen tulee myös tukea kasvua tasapainoisiksi ja terveen itsetunnon omaaviksi ihmisiksi. Asetuksen mukaan opetus edistää kulttuurien sekä aatteellisten, maailmankatsomuksellisten ja uskonnollisten, kuten kristillisten, perinteiden sekä länsimaisen humanismin perinteen tuntemista ja ymmärtämistä. Elämän, toisten ihmisten ja luonnon kunnioittamisen rinnalla korostetaan ihmisarvon loukkaamattomuutta, ihmisoikeuksien kunnioittamista ja suomalaisen yhteiskunnan demokraattisia arvoja, kuten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Sivistykseen nähdään kuuluvaksi myös yhteistyö ja vastuullisuus, terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, kasvu hyviin tapoihin sekä kestävän kehityksen edistäminen.

Tarpeelliset tiedot ja taidot

Asetuksen 3 §:n mukaan opetuksen keskeisenä tavoitteena on luoda perusta oppilaan laajan yleissivistyksen muodostumiselle sekä maailmankuvan avartumiselle. Tähän tarvitaan sekä eri tiedonalojen tietoja ja taitoja että tiedonaloja läpileikkaavaa ja yhdistävää osaamista. Taitojen merkitys korostuu. Asetuksessa todetaan, että opetettavan tiedon tulee perustua tieteelliseen tietoon. Siinä säädetään myös muulla kuin äidinkielellä annettavan opetuksen sekä erityiseen maailmankatsomukseen ja kasvatusopilliseen järjestelmään perustuvan opetuksen järjestämisestä ja tavoitteista.

Sivistyksen, tasa-arvoisuuden ja elinikäisen oppimisen edistäminen

Asetuksen 4 § sisältää tavoitteita ja periaatteita, joiden mukaisesti opetus ja kasvatus sekä oppilashuolto tulee järjestää. Kaiken toiminnan tulee vahvistaa koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä parantaa oppimaan oppimisen taitoja ja edellytyksiä elinikäiseen oppimiseen. Asetuksessa korostuu vuorovaikutteisten oppimisympäristöjen hyödyntäminen sekä koulun ulkopuolella tapahtuva oppiminen opetustyön resurssina. Samoin korostuu kasvua ja oppimista edistävän toimintakulttuurin sekä toimivan oppilashuollon merkitys.

Valtioneuvoston asetuksessa säädetyt tavoitteet ohjaavat tarkastelemaan opetusta kokonaisuutena, joka rakentaa tässä ajassa tarvittavaa yleissivistystä ja luo pohjaa elinikäiselle oppimiselle. Tiedonalakohtaisen osaamisen lisäksi tulee tavoitella oppiainerajat ylittävää osaamista. Tähän pohjautuen opetussuunnitelman perusteissa määritellään tavoitteet ja sisällöt sekä yhteisille oppiaineille että tavoitteet oppiaineita yhdistäville laaja-alaisille osaamisalueille ja monialaisille oppimiskokonaisuuksille. Tavoitteiden toteutuminen edellyttää suunnitelmallista yhteistyötä ja tavoitteiden toteutumisen arviointia.

3.3 Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisella osaamisella tarkoitetaan tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon muodostamaa kokonaisuutta. Osaaminen tarkoittaa myös kykyä käyttää tietoja ja taitoja tilanteen edellyttämällä tavalla. Siihen, miten oppilaat käyttävät tietojaan ja taitojaan, vaikuttavat oppilaiden omaksumat arvot ja asenteet sekä tahto toimia. Laaja-alaisen osaamisen lisääntynyt tarve nousee ympäröivän maailman muutoksista. Ihmisenä kasvaminen, opiskelu, työnteko sekä kansalaisena toimiminen nyt ja tulevaisuudessa edellyttävät tiedon- ja taidonalat ylittävää ja yhdistävää osaamista.

Arvot, oppimiskäsitys ja toimintakulttuuri luovat perustan osaamisen kehittymiselle. Kukin oppiaine rakentaa osaamista oman tiedon- ja taidonalansa sisältöjä ja menetelmiä hyödyntäen. Osaamisen kehittymiseen vaikuttavat sekä ne sisällöt, joiden parissa työskennellään, että erityisesti se, miten työskennellään ja miten oppijan ja ympäristön vuorovaikutus toimii. Oppilaille annettava palaute sekä oppimisen ohjaus ja tuki vaikuttavat etenkin asenteisiin, motivaatioon ja tahtoon toimia.

Seuraavassa kuvataan seitsemän laaja-alaista osaamiskokonaisuutta ja perustellaan niiden merkitys. Kokonaisuuksilla on useita liittymäkohtia toisiinsa. Niiden yhteisenä tavoitteena on perusopetuksen tehtävän mukaisesti ja oppilaiden ikäkauden huomioon ottaen tukea ihmisenä kasvamista sekä edistää demokraattisen yhteiskunnan jäsenyyden ja kestävän elämäntavan edellyttämää osaamista. Erityisen tärkeätä on rohkaista oppilaita tunnistamaan oma erityislaatunsa, omat vahvuutensa ja kehittymismahdollisuutensa sekä arvostamaan itseään.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet täsmennetään luvuissa 13, 14 ja 15 vuosiluokkakokonaisuuksittain. Tavoitteet on otettu huomioon oppiaineiden tavoitteiden ja keskeisten sisältöalueiden määrittelyssä. Oppiainekuvauksissa osoitetaan oppiaineiden tavoitteiden yhteys laaja-alaiseen osaamiseen.

Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)

Ajattelun ja oppimisen taidot luovat perustaa muun osaamisen kehittymiselle ja elinikäiselle oppimiselle. Ajatteluun ja oppimiseen vaikuttaa se, miten oppilaat hahmottavat itsensä oppijoina ja ovat vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa. Olennaista on myös, miten he oppivat tekemään havaintoja ja hakemaan, arvioimaan, muokkaamaan, tuottamaan sekä jakamaan tietoa ja ideoita. Oppilaita ohjataan huomaamaan, että tieto voi rakentua monella tavalla, esimerkiksi tietoisesti pääättelemällä tai intuitiivisesti, omaan kokemukseen perustuen. Tutkiva ja luova työskentelyote,

yhdessä tekeminen sekä mahdollisuus syventymiseen ja keskittymiseen edistävät ajattelun ja oppimaan oppimisen kehittymistä.

Opettajien on tärkeä rohkaista oppilaita luottamaan itseensä ja näkemyksiinsä ja olemaan samalla avoimia uusille ratkaisuille. Rohkaisua tarvitaan myös epäselvän ja ristiriitaisen tiedon äärellä olemiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan asioita eri näkökulmista, hakemaan uutta tietoa ja siltä pohjalta tarkastelemaan ajattelutapojaan. Heidän kysymyksilleen annetaan tilaa ja heitä innostetaan etsimään vastauksia, kuuntelemaan toisten näkemyksiä sekä samalla pohtimaan myös omaa sisäistä tietoaan. Heidä rohkaistaan rakentamaan uutta tietoa ja näkemystä. Koulun muodostaman oppivan yhteisön jäsenenä oppilaat saavat tukea ja kannustusta ideoilleen ja aloitteilleen, jolloin heidän toimijuutensa voi vahvistua.

Oppilaita ohjataan käyttämään tietoa itsenäisesti ja vuorovaikutuksessa toisten kanssa ongelmanratkaisuun, argumentointiin, päättelyyn ja johtopäätösten tekemiseen sekä uuden keksimiseen. Oppilailla tulee olla mahdollisuus analysoida käsillä olevaa asiaa kriittisesti eri näkökulmista. Innovatiivisten ratkaisujen löytäminen edellyttää, että oppilaat oppivat näkemään vaihtoehtoja ja yhdistelemään näkökulmia ennakkoluulottomasti ja voivat käyttää kuvittelukykyään olemassa olevien rajojen ylittämiseen. Leikit, pelillisuus, fyysinen aktiivisuus, kokeellisuus ja muut toiminnalliset työtavat sekä taiteen eri muodot edistävät oppimisen iloa ja vahvistavat edellytyksiä luovaan ajatteluun ja oivaltamiseen. Valmiudet systeemiseen ja eettiseen ajatteluun kehittyvät vähitellen, kun oppilaat oppivat näkemään asioiden välisiä vuorovaikutussuhteita ja keskinäisiä yhteyksiä sekä hahmottamaan kokonaisuuksia.

Jokaista oppilasta autetaan tunnistamaan oma tapansa oppia ja kehittämään oppimisstrategioitaan. Oppimaan oppimisen taidot karttuvat, kun oppilaita ohjataan ikäkaudelleen sopivalla tavalla asettamaan tavoitteita, suunnittelemaan työtään, arvioimaan edistymistään sekä hyödyntämään teknologisia ja muita apuvälineitä opiskelussaan. Oppilaita tuetaan rakentamaan perusopetuksen aikana hyvä tiedollinen ja taidollinen perusta sekä kestävä motivaatio jatko-opinnoille ja elinikäiselle oppimiselle.

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)

Oppilaat kasvavat maailmaan, joka on kulttuurisesti, kielellisesti, uskonnollisesti ja katsomuksellisesti moninainen. Kulttuurisesti kestävä elämäntapa ja monimuotoisessa ympäristössä toimiminen edellyttävät ihmisoikeuksien kunnioittamiselle perustuvaa kulttuurista osaamista, arvostavan vuorovaikutuksen taitoja ja keinoja ilmaista itseään ja näkemyksiään.

Perusopetuksessa oppilaita ohjataan ympäristön kulttuuristen merkitysten tunnistamiseen ja arvostamiseen sekä oman kulttuuri-identiteetin ja myönteisen ympäristösuhteen rakentamiseen. Oppilaat oppivat tuntemaan ja arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä sekä omia sosiaalisia, kulttuurisia, uskonnollisia, katsomuksellisia ja kielellisiä juuriaan. Heidä kannustetaan pohtimaan oman taustansa merkitystä ja paikkaansa sukupolvien ketjussa. Oppilaita ohjataan näkemään kulttuurinen moninaisuus lähtökohtaisesti myönteisenä voimavarana. Samalla heitä ohjataan tunnistamaan, miten kulttuurit, uskonnot ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa, miten media muokkaa kulttuuria sekä pohtimaan myös, millaisia asioita ei voida

ihmisoikeuksien vastaisena hyväksyä. Koulu yhteisössä ja koulun ulkopuolella tehtävässä yhteistyössä oppilaat oppivat havaitsemaan kulttuurisia erityispiirteitä ja toimimaan joustavasti eri ympäristöissä. Heitä kasvatetaan kohtaamaan arvostavasti muita ihmisiä sekä noudattamaan hyviä tapoja. Oppilaat saavat mahdollisuuksia kokea ja tulkita taidetta, kulttuuria ja kulttuuriperintöä. He oppivat myös välittämään, muokkaamaan ja luomaan kulttuuria ja perinteitä ja huomaamaan niiden merkityksen hyvinvoinnille.

Koulutyöhön sisällytetään runsaasti tilaisuuksia harjaantua esittämään mielipiteensä rakentavasti ja toimimaan eettisesti. Oppilaita ohjataan asettumaan toisen asemaan ja tarkastelemaan asioita ja tilanteita eri näkökulmista. Koulutyössä edistetään suunnitelmallisesti ihmisoikeuksien, erityisesti lapsen oikeuksien tuntemista ja arvostamista sekä niiden mukaista toimintaa. Kunnioitusta ja luottamusta muita ihmisryhmiä ja kansoja kohtaan vahvistetaan kaikessa toiminnassa, myös kansainvälistä yhteistyötä tehden.

Koulu yhteisössä oppilaat saavat kokemuksia vuorovaikutuksen merkityksestä myös omalle kehitykselle. He kehittävät sosiaalisia taitojaan, oppivat ilmaisemaan itseään eri tavoin ja esiintymään eri tilanteissa. Opetuksessa tuetaan oppilaiden kasvua monipuolisiksi ja taitaviksi kielenkäyttäjiksi sekä äidinkielellään että muilla kielillä. Oppilaita rohkaistaan vuorovaikutukseen ja itsensä ilmaisemiseen vähäiselläkin kielitaidolla. Yhtä tärkeätä on oppia käyttämään matemaattisia symboleita, kuvia ja muuta visuaalista ilmaisua, draamaa sekä musiikkia ja liikettä vuorovaikutuksen ja ilmaisun välineinä. Koulutyöhön sisältyy myös monipuolisia mahdollisuuksia käsillä tekemiseen. Oppilaita ohjataan arvostamaan ja hallitsemaan omaa kehoaan ja käyttämään sitä tunteiden ja näkemysten, ajatusten ja ideoiden ilmaisemiseen. Koulutyössä rohkaistaan mielikuvituksen käyttöön ja kekseliäisyyteen. Oppilaita ohjataan edistämään toiminnallaan esteettisyyttä ja nauttimaan sen eri ilmenemismuodoista.

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)

Elämässä ja arjessa selviäminen edellyttää yhä moninaisempia taitoja. Kyse on terveydestä, turvallisuudesta ja ihmissuhteista, liikkumisesta ja liikenteestä, teknologisoituneessa arjessa toimimisesta sekä oman talouden hallinnasta ja kuluttamisesta, jotka kaikki vaikuttavat kestäväan elämäntapaan. Perusopetuksessa tuetaan oppilaiden luottavaista suhtautumista tulevaisuuteen.

Koulu yhteisö ohjaa ymmärtämään, että jokainen vaikuttaa toiminnallaan niin omaan kuin toistenkin hyvinvointiin, terveyteen ja turvallisuuteen. Oppilaita kannustetaan huolehtimaan itsestä ja toisista, harjoittelemaan oman elämän ja arjen kannalta tärkeitä taitoja sekä lisäämään ympäristönsä hyvinvointia. Oppilaat oppivat perusopetuksen aikana tuntemaan ja ymmärtämään hyvinvointia ja terveyttä edistävien ja sitä haittaavien tekijöiden sekä turvallisuuden merkityksen ja hakemaan niihin liittyvää tietoa. He saavat mahdollisuuden kantaa vastuuta omasta ja yhteisestä työstä sekä kehittää tunnetaitojaan ja sosiaalisia taitojaan. Oppilaat kasvavat huomaamaan ihmissuhteiden ja keskinäisen huolenpidon tärkeyden. He oppivat myös ajanhallintaa, joka on tärkeä osa arjenhallintaa ja itsensäätelyä. Oppilaat saavat tilaisuuksia harjoitella toimimaan omasta ja muiden turvallisuudesta huolehtien eri tilanteissa, myös liikenteessä. Heitä ohjataan ennakoimaan vaaratilanteita ja toimimaan niissä tarkoituksenmukaisesti. Heitä opetetaan tunnistamaan keskeiset turvallisuuteen liittyvät symbolit sekä suojaamaan yksityisyyttään ja henkilökohtaisia rajojaan.

Oppilaat tarvitsevat perustietoa teknologiasta ja sen kehityksestä sekä vaikutuksista eri elämäntilanteilla ja ympäristössä. He tarvitsevat myös opastusta järkeviin teknologisiin valintoihin. Opetuksessa tarkastellaan teknologian monimuotoisuutta ja ohjataan ymmärtämään sen toimintaperiaatteita ja kustannusten muodostumista. Perusopetuksessa oppilaita ohjataan teknologian vastuulliseen käyttöön ja pohditaan siihen liittyviä eettisiä kysymyksiä.

Oppilaita opastetaan kehittämään kuluttajataitojaan sekä edellytyksiään omasta taloudesta huolehtimiseen ja talouden suunnitteluun. Oppilaat saavat ohjausta kuluttajana toimimiseen, mainonnan kriittiseen tarkasteluun sekä omien oikeuksien ja vastuiden tuntemiseen ja eettiseen käyttöön. Heitä kannustetaan kohtuullisuuteen, jakamiseen ja säästäväisyyteen. Perusopetuksen aikana oppilaat harjaantuvat kestävän elämäntavan mukaisiin valintoihin ja toimintatapoihin.

Monilukutaito (L4)

Monilukutaidolla tarkoitetaan erilaisten tekstien tulkitsemisen, tuottamisen ja arvottamisen taitoja, jotka auttavat oppilaita ymmärtämään monimuotoisia kulttuurisia viestinnän muotoja sekä rakentamaan omaa identiteettiään. Monilukutaito perustuu laaja-alaiseen käsitykseen tekstistä. Teksteillä tarkoitetaan tässä sanallisten, kuvallisten, auditiivisten, numeeristen ja kinesteettisten symbolijärjestelmien sekä näiden yhdistelmien avulla ilmaistua tietoa. Tekstejä voidaan tulkita ja tuottaa esimerkiksi kirjoitetussa, puhutussa, painetussa, audiovisuaalisessa tai digitaalisessa muodossa.

Oppilaat tarvitsevat monilukutaitoa osatakseen tulkita maailmaa ympärillään ja hahmottaa sen kulttuurista monimuotoisuutta. Monilukutaito merkitsee taitoa hankkia, yhdistää, muokata, tuottaa, esittää ja arvioida tietoa eri muodoissa, eri ympäristöissä ja tilanteissa sekä erilaisten välineiden avulla. Monilukutaito tukee kriittisen ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymistä. Sitä kehitettäessä tarkastellaan ja pohditaan myös eettisiä ja esteettisiä kysymyksiä. Monilukutaitoon sisältyy monia erilaisia lukutaitoja, joita kehitetään kaikessa opetuksessa. Oppilaiden tulee voida harjoittaa taitojaan sekä perinteisissä että monimediaisissa, teknologiaa eri tavoin hyödyntävissä oppimisympäristöissä.

Oppilaiden monilukutaitoa kehitetään kaikissa oppiaineissa arkikielestä kohti eri tiedonalojen kielen ja esitystapojen hallintaa. Osaamisen kehittyminen edellyttää rikasta tekstiympäristöä, sitä hyödyntävää pedagogiikkaa sekä oppiaineiden välistä ja muiden toimijoiden kanssa tehtävää yhteistyötä. Opetus tarjoaa mahdollisuuksia erilaisista teksteistä nauttimiseen. Oppimistilanteissa oppilaat käyttävät, tulkitsevat ja tuottavat erilaisia tekstejä sekä yksin että yhdessä muiden kanssa. Oppimateriaalina hyödynnetään ilmaisultaan monimuotoisia tekstejä ja mahdollistetaan niiden kulttuuristen yhteyksien ymmärtäminen. Opetuksessa tarkastellaan oppilaille merkityksellisiä, autenttisia tekstejä sekä niistä nousevia tulkintoja maailmasta. Näin oppilaat voivat hyödyntää opiskelussa vahvuuksiaan ja itseään kiinnostavia sisältöjä ja käyttää niitä myös osallistumisessa ja vaikuttamisessa.

Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)

Tieto- ja viestintäteknologinen (tvt) osaaminen on tärkeä kansalaistaito sekä itsessään että osana monilukutaitoa. Se on oppimisen kohde ja väline. Perusopetuksessa huolehditaan siitä, että kaikilla oppilailla on mahdollisuudet tieto- ja viestintäteknologisen osaamisen kehittämiseen. Tieto- ja

viestintäteknologiaa hyödynnetään suunnitelmallisesti perusopetuksen kaikilla vuosiluokilla, eri oppiaineissa ja monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä muussa koulutyössä.

Tieto- ja viestintäteknologista osaamista kehitetään neljällä pääalueella 1) Oppilaita ohjataan ymmärtämään tieto- ja viestintäteknologian käyttö- ja toimintaperiaatteita ja keskeisiä käsitteitä sekä kehittämään käytännön tv-taitojaan omien tuotosten laadinnassa. 2) Oppilaita opastetaan käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti. 3) Oppilaita opetetaan käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedonhallinnassa sekä tutkivassa ja luovassa työskentelyssä. 4) Oppilaat saavat kokemuksia ja harjoittelevat tv:n käyttämistä vuorovaikutuksessa ja verkostoitumisessa. Kaikilla näillä alueilla tärkeätä on oppilaiden oma aktiivisuus ja mahdollisuus luovuuteen sekä itselle sopivien työskentelytapojen ja oppimispolkujen löytämiseen. Tärkeätä on myös yhdessä tekemisen ja oivaltamisen ilo, mikä vaikuttaa opiskelumotivaatioon. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa välineitä tehdä omia ajatuksia ja ideoita näkyviksi monin eri tavoin ja siten se myös kehittää ajattelun ja oppimisen taitoja.

Oppilaita opastetaan tuntemaan tv:n erilaisia sovelluksia ja käyttötarkoituksia sekä huomaamaan niiden merkitys arjessa, ja ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa ja vaikuttamisen keinona. Yhdessä pohditaan, miksi tieto- ja viestintäteknologiaa tarvitaan opiskelussa, työssä ja yhteiskunnassa ja miten näistä taidoista on tullut osa yleisiä työelämätaitoja. Tieto- ja viestintäteknologian vaikutusta opitaan arvioimaan kestävän kehityksen näkökulmasta ja toimimaan vastuullisina kuluttajina. Oppilaat saavat perusopetuksen aikana kokemuksia tv:n käytöstä myös kansainvälisessä vuorovaikutuksessa. He oppivat hahmottamaan sen merkitystä, mahdollisuuksia ja riskejä globaalissa maailmassa.

Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)

Työelämä, ammatit ja työn luonne muuttuvat mm. teknologisen kehityksen ja talouden globalisoitumisen seurauksena. Työn vaatimusten ennakointi on vaikeampaa kuin ennen. Oppilaiden tulee perusopetuksessa saada yleisiä valmiuksia, jotka edistävät kiinnostusta ja myönteistä asennetta työtä ja työelämää kohtaan. Oppilaiden on tärkeä saada kokemuksia, jotka auttavat oivaltamaan työn ja yritteliäisyyden merkityksen, yrittäjyyden mahdollisuudet sekä oman vastuun yhteisön ja yhteiskunnan jäsenenä. Koulutyö järjestetään niin, että oppilaat voivat kartuttaa työelämäntuntemustaan, oppia yrittäjämäistä toimintatapaa ja oivaltaa koulussa ja vapaa-ajalla hankitun osaamisen merkityksen oman työuran kannalta.

Oppilaita opetetaan tuntemaan lähialueen elinkeinoelämän erityispiirteitä ja keskeisiä toimialoja. Perusopetuksen aikana oppilaat tutustuvat työelämään ja saavat kokemuksia työnteosta sekä yhteistyöstä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Tällöin harjoitellaan työelämässä tarvittavaa asianmukaista käyttäytymistä ja yhteistyötaitoja sekä huomataan kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkitys. Itsensä työllistämisen taidot ja yrittäjyys sekä riskien arviointi ja hallittu ottaminen tulevat tutuiksi myös erilaisten projektien kautta. Koulutyössä opitaan ryhmätoimintaa, projektityöskentelyä ja verkostoitumista.

Koulussa harjaannutaan työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa sekä toimimaan järjestelmällisesti ja pitkäjänteisesti. Yhteisessä työssä jokainen oppilas voi hahmottaa oman tehtävänsä osana kokonaisuutta. Siinä opitaan myös vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen

tavoitteen saavuttamiseksi. Toiminnallisissa opiskelutilanteissa oppilaat voivat oppia suunnittelemaan työprosesseja, asettamaan hypoteeseja, kokeilemaan erilaisia vaihtoehtoja ja tekemään johtopäätöksiä. He harjoittelevat työhön tarvittavan ajan arviointia ja muita työn edellytyksiä sekä uusia ratkaisujen löytämistä olosuhteiden muuttuessa. Samalla on tilaisuus oppia ennakoimaan työskentelyn mahdollisia vaikeuksia ja kohtaamaan myös epäonnistumisia ja pettymyksiä. Oppilaita kannustetaan sisukkuuteen työn loppuunsaattamisessa sekä työn ja sen tulosten arvostamiseen.

Oppilaita rohkaistaan suhtautumaan uusiin mahdollisuuksiin avoimesti ja toimimaan muutostilanteissa joustavasti ja luovasti. Heitä ohjataan tarttumaan asioihin aloitteellisesti ja etsimään erilaisia vaihtoehtoja. Oppilaita tuetaan tunnistamaan ammatillisia kiinnostuksen kohteita sekä tekemään jatko-opintovalintansa perustellusti ja omista lähtökohdistaan, perinteisten sukupuoliroolien ja muiden roolimallien vaikutukset tiedostaen.

Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)

Yhteiskunnalliseen toimintaan osallistuminen on demokratian toimivuuden perusedellytys. Osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja sekä vastuullista suhtautumista tulevaisuuteen voi oppia vain harjoittelemalla. Kouluyhteisö tarjoaa tähän turvalliset puitteet. Samalla perusopetus luo osaamisperustaa oppilaiden kasvulle demokraattisia oikeuksia ja vapauksia vastuullisesti käyttäviksi, aktiivisiksi kansalaisiksi. Koulun tehtävänä on vahvistaa jokaisen oppilaan osallisuutta.

Perusopetuksessa luodaan edellytykset oppilaiden kiinnostukselle kouluyhteisön ja yhteiskunnan asioita kohtaan. Koulussa kunnioitetaan heidän oikeuttaan osallistua päätöksentekoon ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti. Oppilaat osallistuvat oman opiskelunsa, yhteisen koulutyön ja oppimisympäristön suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin. He saavat tietoa ja kokemuksia kansalaisyhteiskunnan osallistumis- ja vaikuttamisjärjestelmistä ja keinoista sekä yhteisöllisestä työskentelystä koulun ulkopuolella. Ympäristön suojelemisen merkitys avautuu omakohtaisen luontosuhteen kautta. Oppilaat oppivat arvioimaan median vaikutuksia ja käyttämään sen mahdollisuuksia. Kokemusten kautta oppilaat oppivat vaikuttamista, päätöksentekoa ja vastuullisuutta. Samalla he oppivat hahmottamaan sääntöjen ja sopimusten sekä luottamuksen merkityksen. Osallistuessaan sekä koulussa että sen ulkopuolella oppilaat oppivat ilmaisemaan omia näkemyksiään rakentavasti. He oppivat työskentelemään yhdessä ja saavat tilaisuuksia harjoitella neuvottelemista, sovittelemista ja ristiriitojen ratkaisemista sekä asioiden kriittistä tarkastelua. Oppilaita kannustetaan pohtimaan ehdotuksiaan eri osapuolten yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon sekä oikeudenmukaisen kohtelun ja kestävän elämäntavan näkökulmista.

Perusopetuksen aikana oppilaat pohtivat menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden välisiä yhteyksiä sekä erilaisia tulevaisuusvaihtoehtoja. Heitä ohjataan ymmärtämään omien valintojen, elämäntapojen ja tekojen merkitys paitsi itselle, myös lähiyhteisöille, yhteiskunnalle ja luonnolle. Oppilaat saavat valmiuksia sekä omien että yhteisön ja yhteiskunnan toimintatapojen ja -rakenteiden arviointiin ja muuttamiseen kestävää tulevaisuutta rakentaviksi.

Lappeenrannan kristillisessä koulussa laaja-alaisen osaamisen painotuksia käytetään sellaisina kuin opetussuunnitelman perusteissa on kuvattu. Lisäksi paikkakunnan omaleimaisuutta korostetaan ja

huomioidaan laaja-alaisen osaamisen taitojen opetuksessa, esimerkiksi Lappeenrannan ja etelä-Karjalan historia, kulttuuri, erityisasema (Saimaa, Venäjän läheisyys) ja paikallinen elinkeinoelämä.

LUKU 4 YHTENÄISEN PERUSOPETUKSEN TOIMINTAKULTTUURI

4.1 Yhteisöllinen toimintakulttuuri

Toimintakulttuurilla on keskeinen merkitys perusopetuksen yhtenäisyyden toteuttamisessa. Se vaikuttaa aina oppilaan kohtaaman koulutyön laatuun¹⁴. Yhteisön toimintakulttuuri on sen historiallisesti ja kulttuurisesti muodotunut tapa toimia. Toimintakulttuuria voidaan kehittää ja muuttaa. Se on kokonaisuus, joka rakentuu

- työtä ohjaavien normien ja toiminnan tavoitteiden tulkinnasta
- johtamisesta sekä työn organisoinnista, suunnittelusta, toteuttamisesta ja arvioinnista
- yhteisön osaamisesta ja kehittämisestä
- pedagogiikasta ja ammatillisuudesta
- vuorovaikutuksesta, ilmapiiristä, arkikäytännöistä ja oppimisympäristöistä.

Toimintakulttuuria muovaavat sekä tiedostetut että tiedostamattomat tekijät. Toimintakulttuuri vaikuttaa sen piirissä oleviin riippumatta siitä, tunnustetaanko sen merkitys ja vaikutukset vai ei. Aikuisten tapa toimia välittyy oppilaille, jotka omaksuvat koulu yhteisön arvoja, asenteita ja tapoja. Esimerkiksi vuorovaikutuksen ja kielenkäytön mallit sekä sukupuoliroolit siirtyvät oppilaille. Toimintakulttuurin vaikutusten pohdinta ja sen ei-toivottujen piirteiden tunnistaminen ja korjaaminen ovat tärkeä osa toimintakulttuurin kehittämistä.

Toimintakulttuuri ilmenee selvimmin yhteisön käytännöissä. Perusopetuksessa kaikki käytännöt rakennetaan tukemaan opetus- ja kasvatustyölle asetettuja tavoitteita. Toimintakulttuurin tulee tukea tavoitteisiin sitoutumista ja edistää yhteisen arvoperustan ja oppimiskäsityksen toteutumista koulutyössä. Toimintakulttuuriin kehittämisen perusedellytys on toisia arvostava, avoin ja vuorovaikutteinen sekä kaikkia yhteisön jäseniä osallistava ja luottamusta rakentava keskustelu.

4.2 Koulun toimintakulttuurin keskeiset piirteet

Perusopetuksen toimintakulttuurin periaatteiden tehtävänä on tukea opetuksen järjestäjiä ja kouluja toimintansa suuntaamisessa. Tavoitteena on luoda toimintakulttuuria, joka edistää oppimista, osallisuutta, hyvinvointia ja kestäväää elämäntapaa.

¹⁴Perusopetuksen laatukriteerit, opetus- ja kulttuuriministeriö 2012: 29

Oppiva yhteisö toimintakulttuurin ytimenä

Oppiva yhteisö rohkaisee kokeilemiseen ja antaa tilaa eri ikäkausille tunnusomaiselle toiminnallisuudelle, luovalle työskentelylle, liikkumiselle, leikille ja elämyksille.

Oppilaat

- osallistuvat opetuksen suunnitteluun monipuolisesti ikäkauden mukaisesti (esim. oppilaat saavat ideoida erilaisia oppimiskokonaisuuksia, jotka voivat rakentua tietyn teeman ympärille, oppimisympäristöjen valinta)
- asettavat omia oppimistavoitteitaan ja arvioivat omaa toimintaansa kaikissa oppiaineissa
- opiskelevat paljon yhteistoiminnallisesti
- oppivat toisiltaan (vertaisoppiminen)
- hyödyntävät omia vahvuuksiaan ja tunnistavat ja vahvistavat kehitettäviä kohteita
- paneutuvat koulutyöhön, ponnistelevat pitkäjänteisesti tavoitteiden saavuttamiseksi ja saattavat työt loppuun saakka

Opettajat

- suunnittelevat, toteuttavat ja arvioivat opetusta yhdessä
- eheyttävät opetusta ja rakentavat monialaisia oppimiskokonaisuuksia
- oppivat toisiltaan (vertaisoppiminen) ja jakavat osaamistaan säännöllisesti (hiljainen tieto)
- tutkivat, kokeilevat ja kehittävät opetusta ja oppimisympäristöjä yhdessä
- kasvattavat lapsia ja nuoria koulussa yhteisesti sovittujen periaatteiden mukaisesti ja yhteistyössä kotien kanssa

Muu henkilökunta

- osallistuvat koulun arjen suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin
- kasvattavat lapsia ja nuoria koulussa yhteisesti sovittujen periaatteiden mukaisesti ja yhteistyössä kotien kanssa
- oppivat toisiltaan sekä jakavat kokemuksiaan ja tietojaan

Hyvinvointi ja turvallinen arki

- Jokainen koulumme jäsen voi omalla toiminnallaan vaikuttaa työyhteisön hyvinvointiin. Koulussamme arvostetaan hyviä käytöstapoja, hyväntahtoisuutta ja ystävällisyyttä.
- Kehitetään koulupäivän rakenteen avulla kiireettömyyden tuntua (mm. pidemmät työpäivät).
- Ennakoidaan arjen aikatauluja hyvän suunnittelun ja tiedottamisen avulla.
- Lisätään oppilaiden liikkumista ja aktiivisuutta koulupäivän aikana (mm. pitkien istumisjaksojen välttäminen, taukojumppat, välitunti liikuttaminen).
- Kehitetään oppimisympäristöjä viihtyisiksi ja toiminnallisiksi.
- Ohjauksen ja tuen saaminen kehityksen ja oppimisen tueksi.
- Vahvistetaan koulun kerhotoimintaa osana koulupäivää.
- Edistetään osallisuutta, hyvinvointia ja kouluviihtyvyyttä sekä vahvistetaan koulun turvallista arkea yhteisöllisellä oppilashuoltotyöllä.
- Ennaltaehkäistään kiusaamista ja ongelmien syntymistä mm. oppilaskuntatoiminnan, tukioppilastoiminnan, KiVa Koulu -toiminnan ja vertaissovittelun avulla.

Vuorovaikutus ja monipuolinen työskentely

- Kouluyhteisön jäsenten (oppilaat, opettajat ja henkilökunta) keskinäinen kunnioitus ja yhteistyö tukee kasvua hyvään vuorovaikutukseen ja työskentelyilmapiiriin.
- Opiskellaan ja opitaan asioita myös luokkatilan ja koulun ulkopuolella.
- Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa (esim. paikalliset toimijat).
- Muodostetaan oppilasryhmiä joustavasti ja pedagogisin perustein.
- Toteutetaan eri-ikäisten yhteistoimintaa mm. monialaisten ym. oppimiskokonaisuuksien, kummiluokkatoiminnan ja teemapäivien avulla.
- Toteutetaan säännöllisesti oppilaita osallistavia työtapoja sekä ryhmien/luokkien yhteistoimintaa (esim. projektinomainen työskentely).
- Opetellaan työskentelemään rakentavasti monenlaisten ihmisten kanssa.
- Tieto- ja viestintäteknologian käytetään edistämään vuorovaikutusta ja työskentelyn moniaistisuutta ja monikanavaisuutta.

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

- Koulun monipuolinen toiminta tukee oppilaiden kasvua osallistuvaan, avarakatseiseen, suvaitsevaiseen ja ymmärtävään elämäntapaan.
- Erilaiset kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja ovat vuorovaikutuksessa keskenään.
- Eri kielten käyttö opetuksessa.
- Tutustutaan oman lähiympäristön kulttuuriseen monimuotoisuuteen (kotikansainvälisyys).
- Tehdään yhteistyötä ja toteutetaan hankkeita kotien ja mahdollisten kansainvälisten kumppaneiden kanssa.
- Hyödynnetään kansainvälisiä vieraita ja opiskelijoita koulun toiminnassa.

Osallisuus ja demokraattinen toiminta

- Osallisuutta edistävä, ihmisoikeuksia toteuttava ja demokraattinen toimintakulttuuri luo perustan oppilaiden kasvulle aktiiviseksi kansalaiseksi.
- Vahvistetaan oppilaiden mahdollisuuksia osallistua opetuksen suunnitteluun, kehittämiseen, toteutukseen ja arviointiin.
- Vahvistetaan yksilöiden mahdollisuutta vaikuttaa omaan kouluarkeeseen, hyvinvointiin ja kouluviihtyvyyteen (mm. oppilaskunta-, tukioppilas- ja kummitoiminta).
- Yhteiskunnassa vaikuttaminen (esim. yhteistyö seurakuntien, yritysten ja seurojen kanssa)
- Globaalissa maailmassa vaikuttaminen (esim. erilaiset hankkeet ja yhteistyö eri maiden koulujen kanssa)

Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo

- Koulun jäsenet tulevat kohdatuiksi ja kohdelluiksi samanarvoisina riippumatta mistään henkilöön liittyvästä tekijästä. Samanarvoisuus ei merkitse samanlaisuutta.
- Yhdenvertainen kohtelu edellyttää sekä perusoikeuksien ja osallistumisen mahdollisuuksien turvaamista kaikille että yksilöllisten tarpeiden huomioon ottamista.

Vastuu ympäristöstä ja kestävään tulevaisuuteen suuntautuminen

- Koulu ottaa toiminnassaan huomioon kestävä elämäntavan välttämättömyyden. Arjen valinnoillaan ja toimillaan koulu ilmentää vastuullista suhtautumista ympäristöön.
- Oppilaat ovat mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa kestävä arkea (esim. jätteiden lajittelu ja jätemäärän vähentäminen).

- Valitaan kestävän kehityksen mukaisia materiaaleja ja vältetään energian ja veden liikakulutusta. Opetetaan vastuullista toimintaa yhteiskunnan ja maailman jäsenenä (maailma kuuluu tasavertaisesti kaikille -idean omaksuminen).

4.3 Lappeenrannan kristillisen koulun toimintakulttuurin periaatteita

Koulun toimintakulttuuri vaikuttaa merkittävästi koulun kasvatukseen ja opetukseen ja sitä kautta oppimiseen. Tavoitteena on, että koulun kaikki käytännöt rakennetaan johdonmukaisesti tukemaan kasvatusta- ja opetustyölle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Toimintakulttuuriin kuuluvat kaikki koulun viralliset ja epäviralliset säännöt, toiminta- ja käyttäytymismallit sekä arvot, periaatteet ja kriteerit, joihin koulutyön laatu perustuu. Toimintakulttuuriin kuuluu myös oppituntien ulkopuolinen koulun toiminta kuten juhlat, teemapäivät sekä erilaiset tapahtumat. Koulun kasvatustavoitteiden ja arvojen sekä aihekokonaisuuksien tulee konkretisoitua toimintakulttuurissa. Tavoitteena on toimintakulttuuri, joka on avoin ja vuorovaikutteinen sekä tukee yhteistyötä niin koulun sisällä kuin kotien ja muun yhteiskunnan kanssa. Myös oppilaalla on mahdollisuus osallistua koulun toimintakulttuurin luomiseen ja sen kehittämiseen.

Arvot ohjaavat koulun kaikkea toimintaa. Ne tulevat näkyviin arjen toimintakulttuurissa, vuorovaikutussuhteissa sekä opetuksen sisällöissä. Yhteisten arvojen mukaan toimiminen lisää yhteenkuuluvuuden tunnetta ja luo yhteisöllisyyttä. Arvoja opitaan ja sisäistetään viime kädessä kokemusten ja tunne-elämysten kautta. Tämä otetaan huomioon koulun kasvatustilanteissa.

Kristillinen ajattelu korostaa kasvattajan vastuuta etsiä kasvatettavien parasta ja kohdella heitä ehdottoman arvon mukaisesti. Lasta ohjataan rakkaudellisesti hyvään ja asetetaan hänelle selkeät rajat. Näin pyritään tarjoamaan lapselle turvallinen kasvupohja.

Yksilön etiikka perustuu hänen arvoihinsa. Lapsen eettiseen asenteeseen voi vaikuttaa vahvistamalla hänen omanarvontuntoaan. Minuuden tukemisen välineinä koulussa käytetään erilaisia tunnetaitokasvatusohjelmia, itsearviointeja ja keskusteluja.

Kasvatuksen lähtökohta koulussa on dialoginen kohtaava kasvatussuhde opettajan ja oppilaan välillä. Dialogisuuden keskeisiä ehtoja ovat toisen kunnioittaminen, eläytyvä kuunteleminen, hänen tarpeidensa huomioiminen sekä hänen ainutlaatuisuutensa hyväksyminen. Dialogisuuden toteutumisessa olennainen merkitys on kommunikaatio- ja tunneviestintätäidoilla, luottamuksella sekä henkilökohtaisen ajan antamisella oppilaalle. Ihanteena on, että oppilaan oma kokemus dialogisesta kasvatussuhteesta sisäistyy hänen omaksi asenteekseen muita ihmisiä ja itseään kohtaan. Yksilöllisyys ei merkitse irrallisuutta, vaan yhteys toisiin ja osallisuuden kokeminen kuuluvat siihen kiinteästi. Yksilöllistyminen auttaa itsenäistymään ja samalla jäsentymään erilaisiin ryhmiin.

Kasvatuksen katsotaan olevan perimmältään ihmisen suhteiden syventämistä. Kristillisen koulun kasvatusta korostaa vuorovaikutussuhteita. Luottamuksellisen suhteen syntyminen toiseen ihmiseen edellyttää kohtaamista ja kohdatuksi tulemistä. Hyvin toimiva dialoginen kasvatussuhde opettajan ja oppilaan välillä tarjoaa mallin vuorovaikutukseen ja kohtaamiseen. Suhteessa muihin ihmisiin

olennaista on heidän arvonsa tunnustaminen ja kunnioittava suhtautuminen sekä anteeksi pyytämisen ja antamisen oppiminen. Ihmisen tehtävänä on säilyttää, kehittää ja suojella ympäristöään, mikä tarkoittaa myös vastuullista osallisuutta yhteiskunnan toimintaan tekemällä eettisesti ja moraalisesti kestäviä valintoja.

Koulu on oppimiseen sitoutunut yhteisö. Henkilökuntaa kannustetaan jatkuvaan itsensä kehittämiseen ja ammatilliseen täydennyskoulutukseen. Ihmisenä ja opettajana kasvaminen on kehittyvän koulun tärkeä voimavara. Koulu yhteisössä käydään säännöllisesti keskustelua koulun arvopohjan ja toiminnan välisestä yhteydestä.

Kristillisen koulun opetus voi Opetushallituksen ohjeiden mukaisesti sisältää läpäisyperiaatteella kristillistä ainesta ja täydentää opetussuunnitelman perusteissa ilmaistuja tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Täydentävä aines on lapsen kehitystason mukaista. Musiikin osalta maailmankatsomuksellisuus näkyy siten että myös hengellinen musiikki on luonteva osa opetusta, muissa aineissa esimerkiksi kristillisten juhlien huomioimisena. Koulun kristillinen arvopohja tulee esiin myös jossain määrin äidinkielen opetuksessa käytettävän kirjallisuuden valinnassa ja mediakasvatuksessa. Kansainvälisyyskasvatuksessa yhteydenpito lähetys- ja kehitysyhteistyöjärjestöihin on luonteva osa koulun toimintaa. Koulun juhlissa voi olla maailmankatsomukseen liittyvää ainesta, mikä kristillisessä koulussa tarkoittaa sitä, että koulun juhlissa on myös hengellistä sisältöä. Uskonnollista ainesta sisältävien tilaisuuksien (aamunavaukset, jumalanpalvelukset ym.) järjestämisessä noudatamme Opetushallituksen ohjeistusta.

4.4 Oppimisympäristöt ja työtavat

4.4.1 Oppimisympäristöt

Oppimisympäristöillä tarkoitetaan tiloja ja paikkoja sekä yhteisöjä ja toimintakäytäntöjä, joissa opiskelu ja oppiminen tapahtuvat. Oppimisympäristöön kuuluvat myös välineet, palvelut ja materiaalit, joita opiskelussa käytetään. Oppimisympäristöjen tulee tukea yksilön ja yhteisön kasvua, oppimista ja vuorovaikutusta ¹⁵. Kaikki yhteisön jäsenet vaikuttavat toiminnallaan oppimisympäristöihin. Hyvin toimivat oppimisympäristöt edistävät vuorovaikutusta, osallistumista ja yhteisöllistä tiedon rakentamista. Ne myös mahdollistavat aktiivisen yhteistyön koulun ulkopuolisten yhteisöjen tai asiantuntijoiden kanssa.

Oppimisympäristöjen kehittämisen tavoitteena on, että oppimisympäristöt muodostavat pedagogisesti monipuolisen ja joustavan kokonaisuuden. Kehittämisessä otetaan huomioon eri oppiaineiden erityistarpeet. Oppimisympäristöjen tulee tarjota mahdollisuuksia luoviin ratkaisuihin sekä asioiden tarkasteluun ja tutkimiseen eri näkökulmista. Lisäksi oppimisympäristöjen kehittämisessä ja valinnassa otetaan huomioon, että oppilaat oppivat uusia tietoja ja taitoja myös koulun ulkopuolella.

Perusopetuksen tilaratkaisujen kehittämisessä, suunnittelussa, toteutuksessa ja käytössä otetaan huomioon ergonomia, ekologisuus, esteettisyys, esteettömyys ja akustiset olosuhteet sekä tilojen

¹⁵Valtioneuvoston asetus (422/2012) 4 §

valaistus, sisäilman laatu, viihtyisyys, järjestys ja siisteys. Koulun tilaratkaisuilla kalusteineen, varusteineen ja välineineen on mahdollista tukea opetuksen pedagogista kehittämistä ja oppilaiden aktiivista osallistumista. Tilat, välineet ja materiaalit sekä kirjastopalvelut pyritään saamaan oppilaan käyttöön niin, että ne antavat mahdollisuuden myös itsenäiseen opiskeluun. Koulun sisä- ja ulkotilojen lisäksi eri oppiaineiden opetuksessa hyödynnetään luontoa ja rakennettua ympäristöä. Kirjastot, liikunta-, taide- ja luontokeskukset, museot ja monet muut yhteistyötahot tarjoavat monimuotoisia oppimisympäristöjä.

Tieto- ja viestintäteknologia on olennainen osa monipuolisia oppimisympäristöjä. Sen avulla vahvistetaan oppilaiden osallisuutta ja yhteisöllisen työskentelyn taitoja sekä tuetaan oppilaiden henkilökohtaisia oppimispolkuja. Oppimisympäristöjen kehittämisessä otetaan huomioon monimuotoinen mediakulttuuri. Uusia tieto- ja viestintäteknologisia ratkaisuja otetaan käyttöön oppimisen edistämiseksi ja tukemiseksi. Oppilaiden omia tietoteknisiä laitteita voidaan käyttää oppimisen tukena huoltajien kanssa sovittavilla tavoilla. Samalla varmistetaan, että kaikilla oppilailla on mahdollisuus tieto- ja viestintäteknologian käyttöön.

Onnistumisen kokemukset ja elämykset erilaisissa ympäristöissä ja oppimistilanteissa innostavat oppilaita oman osaamisensa kehittämiseen. Oppilaat osallistuvat oppimisympäristöjen kehittämiseen. Oppimisympäristöjen suunnittelussa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset tarpeet¹⁶. Näin voidaan ehkäistä oppimisen ja koulunkäynnin tuen tarvetta. Tuen tarpeen mukaan räätälöidyt oppimisympäristöt voivat olla osa oppilaan suunnitelmallista tukea.

Oppimisympäristöjen kehittämisessä otetaan huomioon kouluyhteisön ja jokaisen oppilaan kokonaisvaltainen hyvinvointi. Ympäristöjen tulee olla turvallisia ja terveellisiä ja edistää oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaista tervettä kasvua ja kehitystä¹⁷. Oppilaita ohjataan vastuulliseen ja turvalliseen toimintaan kaikissa oppimisympäristöissä. Hyvä työrauha sekä ystävällinen ja kiireetön ilmapiiri tukevat oppimista.

Lappeenrannan kristillinen koulu oppimisympäristönä

Lappeenrannan kristillisessä koulussa oppimisympäristö koostuu fyysisistä, psyykkisistä, sosiaalisista, pedagogisista ja hengellisistä rakenteista. Koulun toimintakulttuuri vaikuttaa oppimisympäristön rakenteisiin, erityisesti pedagogisiin käytäntöihin. Koulun aikuisten ja oppilaiden vuorovaikutussuhteet ovat olennainen osa koulun toimintakulttuuria. Tärkeää on se, miten aikuinen kohtaa oppilaan ja miten oppilas tulee kuulluksi. Myös koulun aikuisten suhteet ja keskinäinen kunnioitus on vahva yhteistyön malli niin kouluyhteisössä kuin kodin ja koulun yhteistyössäkin.

Hyvä oppimisympäristö tukee oppilaan kasvua, oppimista ja itseohjautuvuutta sekä antaa mahdollisuuden oman toiminnan arviointiin. Se ottaa huomioon erilaiset oppijat ja oppimisen tavat, innostaa ja kannustaa oppimiseen sekä tarjoaa haasteita kasvulle ja kehittymiselle. Erityistä huomiota kiinnitetään oppimisen esteiden ja oppimisvaikeuksien varhaiseen tunnistamiseen ja niihin puuttumiseen. Oppimisympäristön tulee olla turvallinen ja ilmapiiriltään ystävällinen ja iloinen sekä edistää oppilaan osallisuutta ja hyvinvointia. Oppimisympäristön turvallisuutta vaarantaviin asioihin puututaan heti.

¹⁶Valtioneuvoston asetus (422/2012) 4 §

¹⁷Valtioneuvoston asetus (422/2012) 4 §

Opetuksessa hyödynnetään koulun ulkopuolisia oppimisympäristöjä, kuten kirjasto, Lappeenrannan Linnoitus museoineen ym. palveluineen, Suomen vanhin ortodoksikirkko, muut kaupungin kirkot, Rakuunamäki, Saimaa, Saimaan kanava, Linnavuori, Salpalinja, Kotkaniemi jne. Hyödyksi käytetään myös Lappeenrannan kaupungin tarjoamaa kulttuuritarjontaa mm. osallistumalla Etelä-Karjalan lastenkulttuurikeskus Metkun järjestämiin tapahtumiin ja toimintaan. Hyödynnämme myös lähiympäristön liikuntapaikkoja sekä paikallisten urheiluseurojen tarjoamia lajioppitunteja (lentopallo, salibandy, tanssi).

Vastuu oppimisympäristön kehittämisestä on koulun henkilöstöllä. Oppilaat ovat mukana oppimisympäristön suunnittelussa ikäkautensa edellytysten mukaisesti. Yhteistyö kotien kanssa on tärkeä osa turvallista ja hyvää oppimisympäristöä ja sen kehittämistä.

Fyysinen oppimisympäristö

Lappeenrannan kristillinen koulu toimii syyslukukauden 2016 Lappeenrannan helluntaiseurakunnan tiloissa. Tilat soveltuvat hyvin koulutarpeisiin ja niihin kuuluu mm. luokkatiloja ja pienryhmätiloja. Liikuntatilojen käytöstä on sovittu lähikoulun kanssa.

Luokkatiloissa pyritään toiminnallisuuteen ja siihen, että ympäristö tarjoaa mahdollisuuden monipuolisten opiskelutapojen toteuttamiseen sekä työrauhan ylläpitämiseen. Huomiota kiinnitetään myös luokkatilojen siisteyteen, viihtyisyyteen ja esteettisyyteen. Koulun lähiympäristö tarjoaa hyvät mahdollisuudet Lappeenrannan kaupungin kulttuuripalvelujen hyödyntämiseen; kaupunginkirjasto, teatteri, liikennepuisto ja museot sijaitsevat kävelyetäisyydellä. Voimme hyödyntää myös lähialueiden liikuntapalveluja esim. Kimpisen urheilukenttä, urheilutalo, uimahalli, Huhtiniemen laskettelurinne ym. talviliikuntapaikat.

Psyykinen ja sosiaalinen oppimisympäristö

Koulussa kiinnitetään erityistä huomiota oppilaiden ja aikuisten kohtaamiseen sekä vuorovaikutukseen. Kristillinen arvopohja kasvatuksessa korostaa erityisesti jokaisen ihmisen mittaamatonta arvoa, jonka mukaisesti harjoitellaan kohtelevaan ja ottamaan huomioon toisia. Tavoitteena on luoda levollinen ja kannustava ilmapiiri, jossa jokaisella lapsella on tilaa oppimiseen omista lähtökohdista käsin. Toimintakulttuuri kannustaa ahkeruuteen ja vastuulliseen työskentelyyn sekä yhdessä oppimiseen. Samalla se pyrkii ehkäisemään suoritus- ja kilpailukeskeisyyttä.

Hengellinen oppimisympäristö

Kristillisessä koulussa ilmapiiri on vapaa, avoin, keskusteleva sekä oppilaan mielipidettä kunnioittava. Koulu välittää myös kristillistä tapakulttuuria esim. päivänavausten ja juhlien yhteydessä. Koulu toimii yhteiskristillisellä periaatteella, eikä toimintakulttuuri siten ilmennä minkään yksittäisen kirkkokunnan tai seurakunnan hengellistä kulttuuria. Koulu ei ota kantaa eri seurakuntien välisiin opillisiin näkemyseroihin vaan katsoo, että opillisten korostusten ja hengellisen elämän erilaisten ilmenemismuotojen välittäminen on perheiden ja seurakuntien vastuulla. Koulu ei pyri korvaamaan kodin tai seurakunnan antamaa kristillistä kasvatusta vaan tukee sitä.

4.4.2 Työtavat

Työtapojen valinnan lähtökohtana ovat opetukselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet sekä oppilaiden tarpeet, edellytykset ja kiinnostuksen kohteet. Työtapojen vaihtelu tukee ja ohjaa koko opetusryhmän ja jokaisen oppilaan oppimista. Opetuksessa käytetään eri ikäkausiin sekä erilaisiin oppimistilanteisiin soveltuvia työtapoja. Työtapojen ja arviointimenetelmien monipuolisuus antaa oppilaalle mahdollisuuden osoittaa osaamistaan eri tavoin. Työtapojen valinnassa kiinnitetään huomiota myös sukupuolittuneiden asenteiden ja käytänteiden tunnistamiseen ja muuttamiseen.

Monipuoliset työtavat tuovat oppimiseen iloa ja onnistumisen kokemuksia sekä tukevat eri ikäkausille ominaista luovaa toimintaa. Kokemukselliset ja toiminnalliset työtavat sekä eri aistien käyttö ja liikkuminen lisäävät oppimisen elämyksellisyyttä ja vahvistavat motivaatiota. Motivaatiota vahvistavat myös työtavat, jotka tukevat itseohjautuvuutta ja ryhmään kuulumisen tunnetta. Draamatoiminta sekä muut taiteelliset ilmaisukeinot edistävät oppilaiden kasvua itsensä tunteviksi, itsetunnoltaan terveiksi ja luoviksi ihmisiksi. Tällöin oppilaat pystyvät ilmaisemaan itseään monipuolisesti ja toimimaan rakentavassa vuorovaikutuksessa erilaisten ihmisten ja ryhmien kanssa. Työtapojen valinnalla voidaan tukea myös yhteisöllistä oppimista, jossa osaamista ja ymmärrystä rakennetaan vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Oppilaita ohjataan toimimaan erilaisissa rooleissa, jakamaan tehtäviä keskenään ja olemaan vastuussa sekä henkilökohtaisista että yhteisistä tavoitteista.

Työtapojen valinnassa otetaan huomioon eri oppiaineiden ominaispiirteet sekä laaja-alaisen osaamisen kehittäminen. Oppiaineille ominaisten työtapojen käyttö edistää sekä jäsenyneiden tietorakenteiden muodostumista että taitojen omaksumista. Oppimisen kannalta tärkeitä ovat tiedon hankkimisen, käsittelyn, analysoimisen, esittämisen, soveltamisen, yhdistelemisen, arvioinnin ja luomisen taidot. Tutkiva ja ongelmälähtöinen työskentely, leikki, mielikuvituksen käyttö ja taiteellinen toiminta edistävät käsitteellistä ja menetelmällistä osaamista, kriittistä ja luovaa ajattelua sekä taitoa soveltaa osaamista.

Opetuksen eriyttäminen ohjaa työtapojen valintaa. Eriyttäminen perustuu oppilaantuntemukseen ja on kaiken opetuksen pedagoginen lähtökohta. Se koskee opiskelun laajuutta ja syvyyttä, työskentelyn rytmiä ja etenemistä sekä oppilaiden erilaisia tapoja oppia. Eriyttäminen perustuu oppilaan tarpeille ja mahdollisuuksille suunnitella itse opiskeluaan, valita erilaisia työtapoja ja edetä yksilöllisesti. Työtapojen valinnassa otetaan huomioon myös oppilaiden väliset yksilölliset ja kehitykselliset erot. Eriyttämällä tuetaan oppilaan itsetuntoa ja motivaatiota sekä turvataan oppimisen rauhaa. Eriyttämisellä myös ehkäistään tuen tarpeen syntymistä.

Monipuolinen ja tarkoituksenmukainen tieto- ja viestintäteknologian käyttö lisää oppilaiden mahdollisuuksia kehittää työskentelyään ja verkostoitumistaitojaan. Siten valmiudet tiedon omatoimiseen, vuorovaikutteiseen ja kriittiseen hankintaan, käsittelyyn ja luovaan tuottamiseen karttuvat. Työtapojen valinnassa hyödynnetään pelien ja pelillisyyden tarjoamat mahdollisuudet.

Opettaja valitsee työtavat vuorovaikutuksessa oppilaiden kanssa ja ohjaa oppilaita erityisesti uusien työtapojen käytössä itseohjautuvuutta vahvistaen. Oppimaan oppimisen taidot kehittyvät parhaiten silloin, kun opettaja ohjaa oppilaita myös suunnittelemaan ja arvioimaan työskentelytapojaan. Tämä

motivoi ja auttaa oppilaita ottamaan vastuuta oppimisesta ja työskentelystä koulu yhteisössä. Yhteinen tavoitteiden ja arviointiperusteiden pohdinta sitouttaa tavoitteiden mukaiseen työskentelyyn.

Lappeenrannan kristillisen koulun työtavat

Opetuksessa käytetään oppiaineelle ominaisia menetelmiä ja monipuolisia työtapoja, joiden avulla tuetaan ja ohjataan oppilaan oppimista. Työtapojen tehtävänä on kehittää oppimisen, ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoja, työskentelytaitoja ja sosiaalisia taitoja sekä aktiivista osallistumista. Työtavoissa edistetään tieto- ja viestintätekniikan taitojen kehittymistä. Työtavat antavat mahdollisuuksia myös eri ikäkausille ominaiseen luovaan toimintaan, elämyksiin ja leikkiin.

Opettaja valitsee työtavat ja ottaa myös oppilaat ikäkauden huomioiden mukaan työtapojen suunnitteluun. Hänen tehtävänä on opettaa ja ohjata sekä yksittäisen oppilaan että koko ryhmän oppimista ja työskentelyä.

Työtapojen valinnan perusteita ovat, että ne

- virittävät halun oppia
- ottavat huomioon oppimisen prosessuaalisen ja tavoitteellisen luonteen
- aktivoivat työskentelemään tavoitteellisesti
- edistävät jäsentyneen tietorakenteen muodostumista sekä taitojen oppimista ja niissä harjaantumista
- kehittävät tiedon hankkimisen, soveltamisen ja arvioimisen taitoja
- tukevat oppilaiden keskinäisessä vuorovaikutuksessa tapahtuvaa oppimista
- edistävät sosiaalista joustavuutta, kykyä toimia rakentavassa yhteistyössä sekä vastuun
- kantamista toisista
- kehittävät valmiuksia ottaa vastuuta omasta oppimisesta, arvioida sitä sekä hankkia
- palautetta oman toiminnan reflektointia varten
- auttavat oppilasta tiedostamaan omaa oppimistaan sekä mahdollisuuksiaan vaikuttaa
- siihen
- kehittävät oppilaan oppimisstrategioita ja taitoja soveltaa niitä uusissa tilanteissa.

4.5 Monialainen, ilmiöpohjainen oppiminen

Opetuksen eheyttäminen on tärkeä osa perusopetuksen yhtenäisyyttä tukevaa toimintakulttuuria. Eheyttämisen tavoitteena on tehdä mahdolliseksi opiskeltavien asioiden välisten suhteiden ja keskinäisten riippuvuuksien ymmärtäminen. Se auttaa oppilaita yhdistämään eri tiedonalojen tietoja ja taitoja sekä jäsentämään niitä mielekkäiksi kokonaisuuksiksi vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Kokonaisuuksien tarkastelu ja tiedonaloja yhdistelevät, tutkivat työskentelyjaksot ohjaavat oppilaita soveltamaan tietoaan ja tuottavat kokemuksia osallistumisesta tiedon yhteisölliseen rakentamiseen. Oppilaat voivat näin hahmottaa koulussa opiskeltavien asioiden merkitystä oman elämän ja yhteisön sekä yhteiskunnan ja ihmiskunnan kannalta. Samalla he saavat aineksia maailmankuvansa laajentamiseen ja jäsentämiseen.

Opetuksen eheyttämisessä jokaisessa oppiaineessa ja erityisesti oppiainerajat ylittävissä opetuksessa tarkastellaan todellisen maailman ilmiöitä tai teemoja monialaisina kokonaisuuksina. Eheyttäminen auttaa oppilaita yhdistämään eri tiedonalojen tietoja ja taitoja sekä jäsentämään niitä mielekkäiksi kokonaisuuksiksi vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet antavat suunnan ja pohjan eheyttämiselle. Lukuvuosisuunnitelmassa määritellään eheyttämisen sisällöt. Tällöin voidaan ottaa huomioon ajankohtaiset aiheet ja tapahtumat.

Koulussamme eheyttämistä toteutetaan mm. seuraavilla tavoilla:

- samaa teemaa opiskellaan kahdessa tai useammassa oppiaineessa samanaikaisesti tai peräkkäin
- toteutetaan useiden oppiaineiden monialaisia, pitempikestoisia oppimiskokonaisuuksia
- suunnitellaan ja toteutetaan eri oppiaineiden välisiä integroituja kokonaisuuksia
- jaksotetaan opetusta mielekkäiksi kokonaisuuksiksi
- toteutetaan toiminnallisia aktiviteetteja esim. järjestetään teemapäiviä, erilaisia tapahtumia, kampanjoita, opintokäyntejä ja leirikouluja
- opiskellaan monialaisia oppimiskokonaisuuksia

Monialaiset oppimiskokonaisuudet ovat opetusta eheyttäviä ja oppiaineiden yhteistyöhön perustuvia opiskelujaksoja. Niiden suunnittelu ja toteuttaminen edellyttävät yhteistyötä eri oppiaineiden kesken sekä koulun muun toiminnan hyödyntämistä. Kaikki oppiaineet ovat vuorollaan mukana oppimiskokonaisuuksien toteuttamisessa kulloisenkin kokonaisuuden edellyttämällä tavalla.

Oppilaiden opintoihin sisältyy vähintään yksi monialainen oppimiskokonaisuus lukuvuodessa. Oppimiskokonaisuudet ovat riittävän pitkäkestoisia, jotta oppilailla on aikaa syventyä oppimiskokonaisuuden sisältöön ja työskennellä tavoitteellisesti, monipuolisesti ja pitkäjänteisesti.

Lukuvuosisuunnitelmassa määritellään oppimiskokonaisuuksien määrät, teemat, tavoitteet, laajuudet, sisällöt ja arviointikäytännöt. Lukuvuosittain voidaan painottaa eri laaja-alaisen oppimisen tavoitteita. Vuosiluokilla 7-9 jokainen oppiaine osallistuu vähintään yhteen kokonaisuuteen lukuvuodessa. Kokonaisuuksia suunnitellaan yhdessä oppilaiden kanssa.

Suunnittelun lähtökohtana ovat

- paikallisuus, ajankohtaisuus ja yhteiskunnallinen merkittävyys
- oppilaiden kokemusmaailman huomioon ottaminen
- oppilaiden tärkeänä pitämien kysymysten esille nostaminen
- oppilaita kiinnostavat teemat
- eri-ikäisten oppilaiden toimiminen yhdessä myös erilaisissa kielellisissä vuorovaikutustilanteissa
- toiminnallisuus
- luovuuden ja älyllisen uteliaisuuden hyödyntäminen
- koulun ulkopuolinen oppiminen.

Oppilaille annetaan palautetta työskentelystään oppimiskokonaisuuden aikana. Oppilas saa palautetta toiminnastaan itse- ja vertaisarviointin kautta. Oppilaan osoittama osaaminen otetaan huomioon oppiaineissa annettavaa sanallista arviota tai arvosanaa muodostettaessa.

LUKU 5 OPPIMISEN, KASVUN JA HYVINVOINNIN EDISTÄMINEN

5.1 Yhteinen vastuu koulupäivästä

Arvoperusta, oppimiskäsitys ja toimintakulttuuri ilmenevät koulutyön käytännön järjestämisessä. Lähtökohtana on yhteinen vastuu ja huolenpito hyvästä ja turvallisesta koulupäivästä. Kasvatustyö ja hyvinvoinnin edistäminen kuuluu koulun kaikille aikuisille tehtävästä riippumatta. Koulutyön järjestämisessä otetaan huomioon kaikkien oppilaiden tarpeet, edellytykset ja vahvuudet. Huoltajien ja muiden tahojen kanssa tehtävä yhteistyö tukee tässä onnistumista.

Opetussuunnitelman mukainen opetus, ohjaus, oppilashuolto ja tuki kaikkina koulupäivinä sekä turvallinen oppimisympäristö ovat jokaisen oppilaan oikeus. Opettaja seuraa oppilaidensa oppimista, työskentelyä ja hyvinvointia sekä ohjaa ja tukee heitä heti ongelmia havaittuaan. Hän myös arvostaa ja edistää oppilaiden vahvuuksia. Keskeistä on rakentava vuorovaikutus oppilaiden ja huoltajien kanssa sekä opettajien keskinäisessä ja oppilashuollon henkilöstön kanssa tehtävässä yhteistyössä.

Oppilaille on koulu yhteisön jäsenenä oma vastuunsa. Siihen kuuluu säännöllinen osallistuminen koulutyöhön, reilu ja arvostava suhtautuminen koulutovereihin ja koulun aikuisiin sekä yhteisten sääntöjen noudattaminen. Toisten ihmisten loukkaamattomuuden sekä työn ja työrauhan kunnioittaminen ja sovituista tehtävistä huolehtiminen on koulutyössä välttämätöntä.

Lappeenrannan kristillisessä koulussa pyritään luomaan viihtyisä ja turvallinen kouluympäristö asianmukaisine tiloineen ja välineineen. Välitunneilla on aina vähintään yksi opettaja. Hänen lisäksi välitunneilla oppilaita valvoo koulunkäynninohjaaja. Koulu on mukana KiVa-koulu -ohjelmassa. Koko koulu yhteisön, niin oppilaiden kuin henkilökunnan jäsenten, tehtävänä on puuttua kiusaamistapauksiin tai vähintään ilmoittaa, mikäli huomaa sellaista. Koulun retkillä huolehditaan, että mukaan lähtee riittävä määrä aikuisia. Opettajan avuksi voi tilanteesta riippuen lähteä myös oppilaiden vanhempia.

Keskeiset tavoitteet ja toimintatavat hyvän ja turvallisen koulupäivän luomiseksi ja yhteistyön järjestämiseksi on tarkemmin kirjattu koulutyötä tukeviin suunnitelmiin, kuten suunnitelmaan oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä, kriisivalmiussuunnitelmaan, palo- ja pelastussuunnitelmaan sekä opetussuunnitelman lukuun, jossa käsitellään oppilashuoltoa. Rehtori huolehtii, että suunnitelmat ovat ajan tasalla ja ne käydään säännöllisesti läpi henkilökunnan ja soveltuvin osin oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa.

5.2 Yhteistyö

Opetustoimi ja koulu tekevät monipuolista yhteistyötä perusopetuksen yhtenäisyyden, eheyden ja laadun varmistamiseksi, toiminnan avoimuuden lisäämiseksi sekä oppilaiden oppimisen ja kasvun tukemiseksi. Yhteistyö on suunnitelmallista ja sen toteutumista arvioidaan yhdessä

yhteistyökumppaneiden kanssa. Oppilaan eheän oppimispolun varmistamisessa keskeistä on toimiva yhteistyö varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen sekä lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten kanssa.

Koulun henkilöstön tiivis yhteistyö edesauttaa koulun kasvatusta- ja opetustavoitteiden toteuttamista. Koulutyö järjestetään tarkoituksenmukaisesti ja joustavasti yhdessä toimien ja työtä jakaen. Yhteistyötä tarvitaan erityisesti monialaisten ilmiöpohjaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa ja toteuttamisessa, oppimisen arvioinnissa ja tuessa sekä oppilashuollon toteuttamisessa.

Oppilaiden osallisuus

Oppilaille on mahdollisuus vaikuttaa koulun käytänteisiin mm. oppilaskuntatyön kautta. Lappeenrannan kristillisessä koulussa toimivat 1-6 luokkien ja 7-9 luokkien oppilaskunnat. Oppilaskunnat tekevät aloitteita mm. viihtyisään kouluympäristöön liittyvissä asioissa. Ne osallistuvat erilaisten teemapäivien ja projektien järjestämiseen. Oppilaskunnan edustajat osallistuvat koulun kehittämiseen liittyviin keskusteluihin ja suunnitteluun.

Oppilaat osallistuvat koulun järjestyssääntöjen valmisteluun, näin jokaisen on helpompi sitoutua niiden noudattamiseen. Oppimisen, oppimisympäristöjen, työtapojen ja eriyttämisen suunnitteluun oppilaat osallistuvat opettajiensa johdolla, kun suunnitellaan opiskelua ryhmässä tai yksilöllisesti. Monialaisia oppimiskokonaisuuksia suunnitellaan yhteistyössä oppilaiden kanssa.

Koulukummitoiminta luo pienemmille oppilaille tukiverkosta vanhemmista oppilaista.

Kodin ja koulun yhteistyö

Koulut tekevät yhteistyötä kotien kanssa oppilaan hyvinvoinnin edistämiseksi ja oppimistulosten parantamiseksi. Yhteistyön lähtökohtana on luottamuksen rakentaminen, tasavertaisuus ja keskinäinen kunnioitus. Koulun tehtävänä on järjestää opetusta siten, että jokainen oppilas saa oman kehitystasonsa ja tarpeidensa mukaista opetusta. Huoltajalla taas on ensisijainen vastuu lapsensa kasvatuksesta ja siitä, että lapsi suorittaa oppivelvollisuutensa.

Kodin ja koulun yhteistyötä toteutetaan sekä yksilö- että yhteisötasolla. Yhteistyö ilmenee oppilaskohtaisina ja yhteisinä tapaamisina ja tapahtumina. Yhteiset tapahtumat suunnitellaan sellaisiksi, että ne tukevat huoltajien verkostoitumista, avointa vuorovaikutusta ja aktiivista osallistumista koulun toimintaan. Koulu tukee vanhempien verkostoitumista luokka- ja koulutasolla ja kutsuu huoltajia kehittämään yhteistyön muotoja yhdessä koulun kanssa.

Oppilaskohtaisessa kodin ja koulun yhteistyössä kannustava sekä oppilaan oppimista ja kehitystä myönteisesti kuvaava palaute on tärkeää. Yhteistyössä otetaan huomioon perheiden moninaisuus ja yksilölliset tiedon ja tuen tarpeet. Yhteistyön merkitys korostuu perusopetuksen nivelvaiheissa, erilaisissa valintatilanteissa ja suunniteltaessa oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin tukea.

Lappeenrannan kristillinen koulu tekee säännöllistä yhteistyötä kotien kanssa. Tavoitteena on, että vanhemmat ja lapset kokevat tulevansa kuulluksi. Kodin ja koulun välinen yhteistyö perustuu molemminpuoliseen luottamukseen ja arvostukseen, jonka tavoitteena on toimiva yhteistyö lapsen hyvinvoinnin turvaamiseksi.

Tiedonkulku pyritään järjestämään niin, että kodeille muodostuu selkeä kuva koulun toiminnasta ja tapahtumista. Koulu käyttää aktiivisesti ja monipuolisesti eri tiedotuskanavia.

Tulevat oppilaat ja heidän huoltajansa kutsutaan keskusteluun, jossa heille selvitetään koulun toimintakulttuuria ja kristilliseen maailmankatsomukseen perustuvaa erityistä koulutustehtävää. Tapaamisen kautta tuleva luokanopettaja ja rehtori tulevat tutuiksi. Koulu järjestää koulutulokkaille ja heidän huoltajilleen tutustumistilaisuuden keväällä.

Huoltajille järjestetään vähintään kerran lukuvuodessa luokka- tai vuosiluokkakohtainen vanhempainilta. Vuosittain koulu järjestää Kodin ja koulun -päivän, joka on ollut yhteinen lauantaikoulupäivä koko perheelle. Lappeenrannan kaupunki järjestää vanhempainkoulutusta oppilaan oppimisen, kasvun ja kasvatuksen tukemiseksi. Koulumme tiedottaa ja kannustaa huoltajia osallistumaan näihin tilaisuuksiin. Vanhempainvartteja järjestetään vähintään kerran lukuvuodessa. Tarpeen mukaan järjestetään oppilashuollollisia palaverreja.

Koti ja koulu tekevät yhteistyötä myös erilaisten tapahtumien ja myyjäisten järjestämisessä.

Koulun sisäinen yhteistyö ja yhteistyö muiden tahojen kanssa

Lappeenrannan kristillisen koulun opettajakunta toimii yhdessä ja tukee toinen toistaan. Koulun opetus- ja muu henkilökunta tekevät yhteistyötä kasvatus- ja opetustavoitteiden toteuttamiseksi. Yhdistyksen päiväkodin kanssa tehdään yhteistyötä. Alkuopetus ja esiopetus tekevät yhteistyötä retkien ja eri aihepiireihin keskittyvien toiminnallisten aamupäivien muodossa.

Opetuksen ja erityisesti monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttamisessa korostuvat koulun sisäinen yhteistyö ja yhteistyö koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. Koulujen välinen yhteistyö korostuu nivelvaiheissa ja muissa oppilaan siirtymävaiheissa. Nivelvaiheyhteistyössä keskeisiä yhteistyötahoja ovat esiopetus ja toisen asteen koulutuksen järjestäjät.

Yhteistyötä tehdään paikallisten toisen asteen oppilaitosten, seurakuntien, järjestöjen ja urheiluseurojen kanssa. Suomen kristillisillä kouluilla on toimiva valtakunnallinen yhteistyöverkosto, jossa myös koulumme on mukana. Kristillisten koulujen yhteisen Osaava- hankkeen kautta Lappeenrannan kristillinen koulu on mukana erilaisissa koulutus- ja kehityshankkeissa.

5.3 Kasvatuskeskustelu ja kurinpidollisten keinojen käyttö

Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, jossa työrauha ja opiskelun esteetön sujuminen on varmistettu. Työrauhaan voidaan vaikuttaa monilla koulun keinoilla, joista keskeisiä ovat opettajan antama jatkuva ohjaus ja palaute, yhteistyö sekä yhteinen vastuunotto ja

huolenpito. Pedagogisia ratkaisuja kehittämällä sekä luottamuksen ja välittämisen ilmapiiriä vahvistamalla luodaan edellytykset hyvän työrauhan rakentumiselle. Koululla on oikeus käyttää työrauhan turvaamiseksi ja epäasialliseen käyttäytymiseen puuttumiseksi myös kasvatust keskustelua ja perusopetuslain mukaisia kurinpitokeinoja.

Kasvatust keskustelu

Kasvatust keskustelu on ensisijainen keino puuttuessa oppilaan negatiiviseen käytökseen ja sen tarkoituksena on löytää positiivisia keinoja oppilaan käyttäytymisen parantamiseksi.

Kasvatust keskusteluun voidaan määrätä oppilas, joka

1. häiritsee opetusta tai
2. muuten rikkoo koulun järjestyssääntöjä tai
3. menettelee vilpillisesti tai
4. kohtelee muita oppilaita tai koulun henkilökuntaa epäkunnioittavasti tai heidän ihmisarvoaan loukkaavasti.

Keskustelun tarkoituksena on yhdessä oppilaan kanssa keskustellen nimetä toimenpiteeseen johtanut teko tai laiminlyönti ja selvittää syyt ja seuraukset asialle ja kuulla oppilaan näkökulma tilanteesta. Keskustelussa pyritään huomaamaan myös laajemmin syitä käyttäytymiselle. Tärkeää on myös yhdessä oppilaan kanssa pohtia keinot tilanteen korjaamiseksi ja miettiä vaihtoehtoisia tapoja toimia vastaavanlaisissa tilanteissa jatkossa.

Kasvatust keskustelu voi kestää enintään kaksi tuntia. Kasvatust keskustelu voidaan järjestää kerralla tai useammassa osassa koulupäivän aikana tai sen ulkopuolella. Keskustelun yhteydessä oppilaalta voidaan pyytää kirjallinen selvitys tapahtuneesta. Rehtori, luokanopettaja tai luokanvalvoja määrää kasvatust keskustelun ja sen ajankohdan. Kasvatust keskustelun järjestämisestä ilmoitetaan huoltajalle ja hänelle tarjotaan mahdollisuus osallistua kasvatust keskusteluun tai osaan siitä. Kasvatust keskusteluun voivat oppilaan lisäksi osallistua ne koulun henkilökuntaan kuuluvat, jotka osallistuvat oppilaan opetukseen tai oppilashuoltoon. Kasvatust keskustelun käy ensisijaisesti luokanopettaja tai luokanvalvoja. Kasvatust keskustelu voidaan järjestää osissa koulupäivän aikana tai sen ulkopuolella. Oppilas ei saa olla poissa opetuksesta. Opettaja ilmoittaa asiasta huoltajalle etukäteen, dokumentoi keskustelun ja huolehtii seurannasta.

Luokasta poistaminen

Opetusta häiritsevä oppilas voidaan määrätä poistumaan jäljellä olevan oppitunnin ajaksi luokahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan tai koulun järjestämästä tilaisuudesta. Oppilasta ei saa jättää ilman valvontaa. Päätöksen asiasta tekee opettaja tai rehtori. Päätös kirjataan. Päätöksestä ilmoitetaan huoltajalle ja kuraattorille.

Opetuksen epäminen jäljellä olevan työpäivän ajaksi

Jos on olemassa vaara, että muiden oppilaiden turvallisuus kärsii tai opetus kohtuuttomasti häiriintyy, voidaan oppilaalta evätä oikeus osallistua opetukseen jäljellä olevan työpäivän ajaksi.

Päätöksen tekee rehtori kuultuaan opettaja. Päätös kirjataan. Päätöksestä ilmoitetaan oppilaan huoltajalle sekä kuraattorille.

Jälki-istunto

Oppilas, joka häiritsee opetusta, rikkoo järjestyssääntöä tai menettelee vilpillisesti, voidaan myös määrätä jälki-istuntoon enintään kahdeksi tunniksi. Päätöksen tekee opettaja tai rehtori. Oppilasta ja huoltajaa on kuultava asiassa. Jälki-istunnossa voidaan teettää kirjallisia tai suullisia tehtäviä tai avustamista yhteisen toiminnan järjestämisessä. Tehtävien tulee olla oikeassa suhteessa tekoon tai laiminlyöntiin ottaen huomioon oppilaan ikä ja kehitystaso. Päätös kirjataan.

Oppilas, jolle on jo määrätty kolme jälki-istuntoa, ohjataan kuraattorille. Oppilas, joka on jättänyt tulematta kahteen jälki-istuntoon, ohjataan kuraattorille.

Kirjallinen varoitus

Oppilaalle, joka häiritsee opetusta, rikkoo järjestyssääntöjä tai menettelee vilpillisesti, voidaan antaa kirjallinen varoitus. Kirjallisen varoituksen antamisesta päättää rehtori. Yksilöidään teko tai laiminlyönti, oppilasta ja huoltajaa kuullaan sekä hankitaan muu tarpeellinen selvitys. Rehtori antaa kirjallisen hallinnollisen päätöksen valitusosoituksineen huoltajalle. Ilmoitettava kuraattorille.

Määräaikainen erottaminen

Vakava rikkomus tai, jos oppilas jatkaa epäasiallista käyttäytymistä jälki-istunnon tai kirjallisen varoituksen saatuaan, voi johtaa erottamiseen enintään kolmeksi kuukaudeksi. Rehtori tekee kirjallisen hallinnollisen päätöksen valitusosoituksineen. Päätöksessä yksilöidään teko tai laiminlyönti. Oppilasta ja huoltajaa kuullaan ennen erottamista. Hankitaan muu tarpeellinen selvitys. Asiasta ilmoitetaan kuraattorille ja oppilaalle järjestetään tarvittava oppilashuollollinen tuki. Koulu järjestää opetuksen, joka estää määrääjäksi erotetun oppilaan jäämisen jälkeen vuosiluokkansa ja opetusryhmänsä edistymisestä. Erotetulle oppilaalle laaditaan opetussuunnitelmaan perustuva henkilökohtainen suunnitelma, jonka mukaan opetus toteutetaan ja oppimista seurataan.

Voimakeinojen käyttö

Opettajalla ja rehtorilla on yksin tai yhdessä oikeus poistaa oppilas, joka ei tottele suullista määräystä poistua. Vastarintaa tekevä oppilas voidaan poistaa voimakeinoin (huomioitava ikä, tilanteen vakavuus ja tilanteen kokonaisarviointi). Mikäli kurinpitomenettelyjen yhteydessä joudutaan käyttämään voimakeinoja, on tehtävä kirjallinen selvitys, joka annetaan opetuksenjärjestäjälle ja arkistoidaan oppilaan papereihin.

Vaaralliset esineet koulussa

- Kouluun ei saa tuoda eikä koulupäivän aikana pitää halussa sellaisia esineitä tai aineita, jonka hallussapito on muussa laissa kielletty
- Omaa tai toisen turvallisuutta varantavia tai erityisesti omaisuuden vahingoittamiseen soveltuvia esineitä tai aineita ei saa tuoda kouluun ilman erityistä syytä tai perustetta
- Näiden tavaroiden ja aineiden säilytyksestä koulupäivänä aikana sovitaan erikseen rehtorin kanssa.

Oppilaan tavaroita koskeva tarkastus- ja poisotto-oikeus

- Opettaja tai rehtori voivat pyytää oppilasta antamaan pois kielletyn tai vaarallisen esineen.
- Tarvittaessa opettaja tai rehtori, yksin tai yhdessä, saavat ottaa tavaran haltuun, jos poisottaminen voidaan tehdä turvallisesti. Tilanteessa voidaan käyttää välttämättömiä voimakeinoja. Tällöin asiasta annetaan kirjallinen selvitys. Oppilaan tarkastaminen ja esineiden haltuunottaminen kirjataan aina ylös. Haltuunottamisesta ja tarkastamisesta ilmoitetaan alaikäisen oppilaan huoltajille, jos mahdollista jo ennen toimenpidettä. Tarvittaessa pyydetään poliisi paikalle.
- Opettaja tai rehtori tarkastavat tarvittaessa oppilaan mukana olevat tavarat (esim. koululaukku ja penaali), jos kielletyn tai vaarallisen esineen tai aineen hallussapito on ilmeistä ja oppilas kieltäytyy niitä luovuttamasta. Tarvittaessa tarkastetaan myös oppilaan käytössä ja koulun tiloissa oleva säilytystila.
- Opettaja voi ottaa kännykän tai muun elektronisen laitteen pois, jos sitä käytetään vastoin opettajan ohjeita tai se häiritsee oppituntia.

Oppilaan tarkastusoikeus

- Välttämättömässä tilanteessa oppilaan vaatteet tarkastetaan (esim. taskut, lompakko) päällisin puolin ilman voimakeinoja.
- Ennen tarkastusta oppilaalle ilmoitetaan tarkastuksen syy ja sen perustelu (esim. näköhavainto, toisen viranomaisen tai huoltajan ilmoitus ym.)
- Tarkastuksen suorittaa samaa sukupuolta oleva opettaja tai rehtori.
- Tarkastuksessa pitää olla läsnä myös toinen täysi-ikäinen talon henkilökuntaan kuuluva. Oppilas voi myös pyytää paikalle haluamaansa aikuista, jos hänet on mahdollista saada paikalle.
- Oppilaan tarkastus tehdään tiloissa (esim. rehtorin kanslia tai käytävällä), jossa esim. laukun sisältöä ei tarvitse näyttää muille oppilaille.
- Jos tavara on esimerkiksi paidan alla ihoa vasten, kutsutaan poliisi paikalle (henkilötarkastus). Vain poliisilla on oikeus tarkastukseen tietyillä kehon alueilla. Aikuisilla pitää olla tieto häiritsevistä esineistä tai aineista

Tavaroiden ja aineiden luovuttaminen ja hävittäminen

- Tavarat ja aineet luovutetaan oppilaalle tai hänen huoltajalleen takaisin mahdollisimman pian samana päivänä jos mahdollista.
- Sellaiset aineet ja tavarat luovutetaan vain huoltajille, joita ei saa olla alaikäisen hallussa.
- Julkisella paikalla kielletyt esineet tai vaaralliset aineet (esim. huumausaineet, ampuma-aseet tai niiden osat yms.) luovutetaan vain poliisille.
- Tavarat ja aineet voidaan hävittää todistajan eli toisen aikuisen läsnäollessa, jos huoltaja ei kolmen kuukauden kuluessa ilmoittamisesta nouda niitä.
- Luovuttaminen ja hävittäminen pitää kirjata ylös.

Kurinpitomenettelyiden ja kurinpitorangaistusten toteutumista seurataan lukuvuosittain. Kevätlukukauden lopussa tilanteesta tehdään yhteenveto ja tuodaan koulun johtokunnan tietoon. Johtokunta arvioi ja suunnittelee jatkotoimia, mikäli tuloksissa on jotakin huolestuttavaa.

Opettajakunta perehdytetään kurinpidollisten toimivaltuuksien käyttämiseen lukuvuoden alussa. Oppilaille ja huoltajille tiedotetaan asiasta lukuvuoden alussa.

5.4 Perusopetuksen järjestäminen eri tilanteissa

Vuosiluokkiin sitomaton opetus

Lappeenrannan kristillisessä koulussa oppiaineiden oppimäärät on jaettu vuosiluokkiin ja opetus on pääsääntöisesti vuosiluokkiin sidottua. Vuosiluokkiin sitomatonta opiskelua voidaan käyttää yksittäisen oppilaan kohdalla, jolloin siitä tehdään rehtorin hallinnollinen päätös.

Kun opinnoissa edetään vuosiluokkiin sitomattoman järjestelmän mukaan, oppiaineiden tuntimäärät, tavoitteet ja keskeiset sisällöt määritellään opintokokonaisuuksittain. Lisäksi oppimissuunnitelmassa kuvataan ne tiedot ja taidot, jotka ovat kunkin opintokokonaisuuden opiskelun aloittamisen edellytyksenä sekä miten oppilaan suorituksia ja opintojen etenemistä seurataan ja dokumentoidaan. Lisäksi määritellään, mitkä opintokokonaisuudet ovat oppilaalle pakollisia ja mitkä valinnaisia.

Mikäli oppilaalle on tehty erityisen tuen päätös, edellä mainitut asiat kirjataan henkilökohtaiseen opetuksen järjestämistä koskevaan suunnitelmaan.

Vuosiluokkiin sitomattoman järjestelmän mukaan opiskeleva oppilas saa lukukauden päätteeksi todistuksen hyväksytysti suorittamistaan opintokokonaisuuksista ja siirtyy seuraavalle luokalle jatkamaan opintojaan siitä, mihin ne edellisessä lukuvuonna jäivät. Oppilas ei jää luokalleen puuttuvien tai hylättyjen suoritusten vuoksi, vaan luokalle voidaan jättää ainoastaan yleisen huonon koulumenestyksen vuoksi. Eri oppiaineiden opinnoissa voidaan edetä vuosiluokkiin jaetun oppimäärän sijasta oppilaan oman opinto-ohjelman mukaisesti. Oppilaalle laaditaan oppimissuunnitelma tai erityisen tuen oppilaan ollessa kyseessä henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS).

Lappeenrannan kristillisessä koulussa käytetään vuosiluokkiin sitomatonta opiskelua silloin, kun oppiainekohtainen eteneminen vuosiluokkatasoa hitaammin tai nopeammin on tarkoituksenmukaista oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin kannalta. Etenkin opintojen keskeyttämistä ehkäisevänä keinona vuosiluokkiin sitomaton opetusjärjestely on perusteltua. Opetusjärjestelyyn päädytään yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa.

Yhdysluokkaopetus

Yhdysluokalla tarkoitetaan opetusryhmää, jossa opiskelee eri vuosiluokilla olevia tai vuosiluokkiin sitomattomasti opiskelevia eri-ikäisiä oppilaita. Opetus yhdysluokassa voidaan toteuttaa kokonaan oppilaiden vuosiluokkien mukaisesti, osittain vuorokurssiperiaatetta noudattaen tai muodostamalla

oppiainerajat ylittäviä opintokokonaisuuksia. Opiskeltavien sisältöjen jatkuvuudesta ja johdonmukaisesta etenemisestä huolehditaan. Oppilaan siirtyessä toisesta koulusta, selvitetään, mitä kurseja hän on käynyt. Hänelle laaditaan oma oppimissuunnitelma, mikäli hänen aikaisempi opiskelunsa poikkeaa koulun kurssijaosta. Erityisesti on huolehdittava oppilaiden opiskelutaitojen kehittymisestä.

Yhdysluokkaopetuksessa tulee aina turvata oppilaan oikeus opetussuunnitelmassa määriteltyyn kokonaistuntimäärään. Mikäli oppilas siirtyy vuorokurssiperiaatteen mukaisesta opiskelusta vuosiluokittain etenevään opiskeluryhmään, oppilaan opetus järjestetään yksilöllisesti mahdollisen puuttuvan oppimäärän tai sen osan suorittamiseksi.

Opiskelu yhdysluokassa voidaan toteuttaa myös vuosiluokkiin sitomattomana perusopetusasetuksen mukaisesti. Tällöin oppimäärä määritellään opetussuunnitelmassa opintokokonaisuuksina jakamatta sitä vuosiluokkiin. Vuosiluokkiin sitomaton opiskelu voi koskea kaikkia koulun oppilaita, tiettyä yhdysluokkaa tai yksittäisiä oppilaita.

Yhdysluokkaopetuksessa on hyvät edellytykset edistää opetuksen eheyttämistä ja käyttää monialaisia oppimiskokonaisuuksia. Yhdysluokkaopetuksessa hyödynnetään erityisesti vertais- ja mallioppimisen mahdollisuuksia. Yhdysluokissa lähiopetusta voidaan tukea ja rikastaa myös etäyhteyksiä hyödyntäen.

Lappeenrannan kristillisessä koulussa voidaan järjestää yhdysluokkaopetusta. Yhdysluokat muodostetaan lukuvuosittain oppilasmäärien tai pedagogisten syiden perusteella. Äidinkielen, matematiikan ja vieraiden kielten opetus pyritään järjestämään vuosiluokittain.

Etäyhteyksiä hyödyntävä opetus

Perusopetuksessa voidaan hyödyntää etäyhteyden kautta tapahtuvaa opetusta ja näin täydentää opetusta sekä tarjota monipuolisia opiskelumahdollisuuksia eri oppiaineisiin. Etäyhteyden kautta annettavasta opetuksesta vastaa aina perusopetuksen järjestämisluvan saanut opetuksen järjestäjä. Opetustavan soveltuvuutta pohditaan erityisesti oppilaiden iän ja edellytysten näkökulmasta.

Etäyhteyksillä voidaan tukea erityisesti harvemmin opiskeltujen kielten ja uskontojen sekä valinnaisten aineiden opetusta. Etäyhteyksiä hyödyntävällä opetuksella edistetään oppilaiden yhdenvertaisia mahdollisuuksia monipuoliseen ja laadukkaaseen perusopetukseen koulun koosta ja sijainnista riippumatta. Etäyhteyksien käyttö lisää osaltaan koulun toiminnan ekologista kestävyyttä. Etäyhteyksiä hyödyntämällä opetusta voidaan sekä eriyttää että eheyttää. Opetuksella voidaan vastata oppilaiden yksilöllisiin tarpeisiin – tarjota erityislahjakkuuden kehittymistä tukevaa opetusta, syventää koulun tarjoamaa oppimisen ja koulunkäynnin tukea tai huolehtia opetuksesta joissakin poikkeustilanteissa, esimerkiksi oppilaan pitkän sairausjakson aikana. Etäyhteyksien ja erilaisten opetusteknologioiden käyttö monipuolistavat oppimisympäristöjä. Tällöin voidaan käyttää eri opettajien osaamista sekä koulun yhteistyökumppaneiden ja mahdollisten kansainvälisten verkostojen asiantuntemusta oppilaiden tarpeiden ja opetuksen tavoitteiden mukaisesti.

Oppimisympäristön turvallisuudesta sekä oppilaiden valvonnasta ja ohjauksesta huolehditaan samojen periaatteiden mukaisesti kuin muissakin opetustilanteissa. Opetusryhmällä tulee olla turvallisuudesta ja hyvinvoinnista vastaava opettaja ja oppilaiden mahdollisuudet oppimista edistävään vuorovaikutukseen tulee turvata. Oppilaiden tarpeet huomioonottavalla ja opetusteknologian mahdollisuuksia hyödyntävällä pedagogisella suunnittelulla varmistetaan opetuksen laadukas toteuttaminen. Tekijänoikeuksia koskevan lainsäädännön toteutumiseen kiinnitetään erityistä huomiota.

Lappeenrannan kristillisessä koulussa etäyhteyksiä hyödyntävä opetus ei korvaa lähiopetusta, mutta sitä voidaan erityisesti hyödyntää esimerkiksi katsomusaineiden ja harvinaisten kielten opetuksessa tai tilanteissa. Lappeenrannan kristillisessä koulussa etäyhteyksiä hyödyntävää opetusta voidaan antaa tapauskohtaisesti oppilaan tai huoltajan toiveesta esimerkiksi tilanteessa, jossa oppilas ei terveydellisistä syistä kykene osallistumaan normaaliin opetukseen. Tällöin hyödynnetään tieto- ja viestintätekniikkaa mahdollisuuksien mukaan.

Joustava perusopetus

Joustava perusopetus on tarkoitettu 7–9 -luokkien oppilaille, jotka ovat vaarassa jäädä ilman päättötodistusta. Opetus järjestetään yksin tai muutaman oppilaan ryhmässä harkinnan mukaan. Opetus järjestetään koulussa ja koulun ulkopuolisissa oppimisympäristöissä moniammatillista yhteistyötä sekä tuki- ja neuvontapalveluita käyttäen. Oppilaat osallistuvat soveltuvin osin yleisopetuksen ryhmiin esimerkiksi valinnaisaineissa ja taide- ja taitoaineissa.

Lappeenrannan kristillinen koulu ei järjestä joustavaa perusopetusta.

Opetus erityisissä tilanteissa

Lappeenrannan kristillisellä koululla oppilaan sairastumisen tai muun vaikean elämäntilanteen estäessä koulunkäynnin, opetus järjestetään oppilaan tarpeiden mukaan tilanteen vaatimalla tavalla. Sairaalaopetuksessa olevien oppilaiden osalta huolehditaan tarvittavista tiedonsiirtoluvista oppilaan oman koulun ja sairaalakoulun välillä. Moniammatillinen yhteistyö ja yhteistyö oppilaiden huoltajien kanssa ovat keskeistä oppilaan koulunkäynnin järjestämisessä. Perusopetuksen päättövaiheessa korostuu yhteistyö oppilaan oman koulun opinto-ohjaajan kanssa.

Oppilaan siirtyessä sairaalaopetukseen ja palatessa sieltä takaisin omaan kouluunsa, tehdään tiivistä yhteistyötä sairaalaopetuksen yksikön kanssa oppilaan nivelvaiheen onnistumiseksi. Nivelvaihe suunnitellaan aina yksilökohtaisesti. Nivelvaiheessa on tärkeää jakaa tietoa hyväksi todetuista käytänteistä oppilaan opetuksen järjestämisessä sekä erityisistä tarpeista.

Erityisissä tilanteissa annettavassa opetuksessa (oppilaan kilpailumatka tai valmennus) voidaan myös hyödyntää etäyhteyksiä ja Pedanettiä. Mikäli oppilas määrätään poistumaan opetuksesta kesken koulupäivän, koulu ilmoittaa huoltajalle ja neuvottelee tämän kanssa jatkotoimenpiteistä. Mikäli oppilas on erotettu koulusta, oppimissuunnitelma laaditaan huoltajien, rehtorin, erityisopettajan ja muiden opettajien kanssa yhdessä.

5.5 Perusopetusta tukeva muu toiminta

Lappeenrannan kristillinen koulu tekee yhteistyötä erilaisten sidosryhmien kanssa. Tapahtumat, projektit, oppimiskokonaisuudet ja kerhotoiminta, jotka tukevat oppimista ja hyvinvointia, on mahdollista toteuttaa yhteistyössä esimerkiksi kulttuuri-, liikunta-, nuoriso- ja kirjastopalveluiden, Metkun (Etelä-Karjalan lasten kulttuurikeskus) yritysten, seurakuntien, vanhempien tai muiden oppilaitosten kanssa. Monipuoliset oppimisympäristöt kasvattavat oppilaiden opiskelumotivaatiota ja mahdollistavat erilaisia elämyksellisiä oppimistilanteita. Erilaiset koulun toimijaryhmät, kuten oppilaskunta, hyödyntävät sidosryhmien tarjoamia yhteistyömahdollisuuksia.

Koulun kerhotoiminta

Kerhotoiminta on oppituntien ulkopuolista toimintaa, joka noudattaa koulun kasvatuksellisia, opetuksellisia ja ohjauksellisia tavoitteita. Kerho voi toimia joustavan koulupäivän periaatteen mukaisesti myös keskellä koulupäivää. Koulu suunnittelee, arvioi ja kehittää kerhotoimintaa yhdessä oppilaiden, eri toimijoiden ja huoltajien kanssa. Kerhotoiminnan perusedellytys on toiminnan vapaaehtoisuus, maksuttomuus ja oppilaiden oma motivaatio. Kerhotoiminnalla voidaan tukea oppilaan päivän kokonaisuutta. Toiminnalla edistetään yhteisöllisyyttä ja rikastutetaan koulun toimintakulttuuria ja kulttuurista monimuotoisuutta. Kerhotoiminnan tehtävä on tukea oppilaiden fyysistä, psyykkistä, sosiaalista ja eettistä kasvua ja kehitystä. Tavoitteena on lisätä harrastuneisuutta ja tuottaa yhdessä tekemisen, osaamisen, onnistumisen ja ilon kokemuksia.

Lappeenrannan kristillinen koulu tarkentaa kerhotoimintaansa lukuvuosisuunnitelmissa.

Aamu- ja iltapäivätoiminta

Lappeenrannan kristillisellä koululla järjestetään yhdistyksen toimesta maksullista iltapäivätoimintaa alakoulun oppilaille. Iltapäivätoiminta on oppilaiden ikätason huomioivaa.

Iltapäivätoiminnalla pyritään vähentämään lasten yksinäistä aikaa ilman turvallisen aikuisen läsnäoloa. Se on monipuolista, toiminnallista, valvottua ja ohjattua vapaa-ajan toimintaa, joka edistää eri-ikäisten oppilaiden keskinäisiä suhteita, yhteisöllisyyttä, kouluviihtyvyyttä ja hyvinvointia. Toiminnan tavoitteena on kodin ja koulun kasvatustyön tukeminen, joka edellyttää keskinäiseen kunnioitukseen perustavaa yhteistyötä. Toimintaa järjestetään koululla ja se on vahvasti osa kouluyhteisöä, lapsen päivittäistä toimintaympäristöä. Siksi on tärkeää, että lapset tulevat kuulluksi toiminnassa ja voivat osallistua sen suunnitteluun.

Iltapäivätoiminnasta tehdään vuosittain toimintasuunnitelma.

Koulun kirjastotoiminta

Koulun kasvatus- ja opetustyön tukemiseksi järjestettävää koulukirjastotoimintaa voidaan toteuttaa yhteistyössä lähikirjaston kanssa. Kirjastotoiminta vahvistaa oppilaiden yleissivistyksen ja maailmankuvan laajenemista ja avartumista. Koulukirjasto tarjoaa aktivoivan ja virikkeisen oppimisympäristön sekä monipuolisia työtapoja. Kirjaston tehtävänä on kannustaa oppilaita omaehtoiseen lukemiseen ja omiin lukuvalintoihin, tyydyttää heidän tiedonhaluaan, kannustaa hakemaan tietoa eri lähteistä ja arvioimaan tietolähteitä. Kirjastotoiminta lisää mahdollisuuksia

opetuksen eriyttämiseen ja oppilaiden yksilöllisten kiinnostusten mukaiseen työskentelyyn. Yhdessä koulu ja kirjasto ohjaavat elinikäiseen oppimiseen ja aktiiviseen kansalaisuuteen.

Kirjastotoiminnalla edistetään laaja-alaista osaamista, erityisesti ajattelutaitojen ja oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä, arjenhallintaa sekä tieto- ja viestintäteknologista osaamista. Sekä koulukirjastotoiminta että lähikirjastotoiminta tukevat ilmiöpohjaista ja tutkivaa oppimista.

Lappeenrannan kristillinen koulu käyttää Lappeenrannan kaupungin kirjaston palveluja. Kirjasto tekee yhteistyötä koulujen ja oppilaitosten kanssa (mm. tutustuttamalla oppilaat kirjaston kokoelmiin ja tiedonhakuun, vierailemalla kouluissa, kirjavinkkaamalla sekä opastamalla luokkia kirjastovierailuilla).

Kouluruokailu

Lappeenrannan kristillisessä koulussa tarjotaan koululounas, joka edistää oppilaan terveyttä ja työtehoa sekä hyviä tapoja. Ruokailutilanne on hyvinvointiin liittyvä päivittäinen oppimisympäristö. Ohjaus on ikäkauden ja edellytykset huomioon ottavaa ruokakasvatusta, joka tukee oppilaiden myönteistä kokemusta kouluruokailusta, kehittää ruokaosaamista ja tukee myös kuluttajätietoisuuden kehittymistä.

Kouluruoka täydentää kotona tapahtuvaa ruokailua, ohjaa terveelliseen ravitsemukseen sekä kehittää hyviä ruokailutottumuksia. Oppilaita kannustetaan valitsemaan suositusten mukaisesti koostettuja ja kohtuullisen kokoisia aterioita sekä oivaltamaan niiden ja ruokailutilanteen merkitys hyvinvoinnilleen. Hyvien ruokailutapojen noudattaminen ja toisen ihmisen huomioon ottava käyttäytyminen on merkittävä sosiaalisen kasvun oppimistilanne. Oppilaita ohjataan myös ruokaa ja ruokailua arvostavaan käytökseen. Päivittäinen ruokailu on näin ollen tärkeä osa koulun opetus- ja kasvatustehtävää.

Lappeenrannan kristillisellä koululla on oma keittiö, jossa oma henkilökunta vastaa ruoan valmistamisesta ja esille laitosta. Hyvä kouluateria on maukas, terveellinen, monipuolinen ja vaihteleva. Oppilaille annetaan mahdollisuus vaikuttaa kouluruokailun suunnitteluun ja toteuttamiseen, mikä tukee osallisuutta ja yhteisöllisyyttä. Oppilaskunta tekee ehdotuksia ruokalajien suhteen ja näin he pääsevät vaikuttamaan, millaista ruokaa koululla syödään. Yhteistyössä oppilaan, huoltajan ja kouluterveydenhuollon henkilöstön kanssa sovitaan tukitoimista ja seurannasta oppilaan yksilöllisissä ravitsemukseen sekä terveyden tai sairauden hoitoon liittyvissä tarpeissa.

Oppilaalla tai henkilökunnan jäsenellä voi olla erityistarpeita ruokailuun liittyen. Ruokailu järjestetään niin, että kaikilla koulupäivään osallistuvilla on mahdollisuus osallistua siihen. Retkipäivinä ruokailu järjestetään joko tilaamalla eväät tai järjestämällä ruokailu retkikohteeseen.

Pitkinä koulupäivinä oppilas voi tuoda kotoaan ravitsevia eväitä, jotka varmistavat jaksamisen koulupäivän aikana.

Välitunnit, päivänavaukset ja muut koulun yhteiset tapahtumat

Opintokäyntien, opintoretkien, teemapäivien ja -viikkojen sekä päivänavausten teemat valitaan Lappeenrannan kristillisessä koulussa siten, että ne tukevat laaja-alaisen osaamisen tavoitteita ja koulun toimintakulttuuria. Yhteiset tapahtumat ja päivänavaukset voivat myös olla osa monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttamista. Edellä mainitut tapahtumat järjestetään siten, että oppilaille on mahdollisuus osallistua niiden suunnitteluun ja toteuttamiseen. Oppilaiden turvallisuuteen kiinnitetään erityistä huomiota.

Lappeenrannan kristillisessä koulussa koulupäivä aloitetaan pääsääntöisesti opetusryhmän yhteisellä päivänavauksella. Päivänavauksien järjestämisessä tehdään yhteistyötä oppilaiden sekä Lappeenrannan eri kristillisten seurakuntien kanssa. Koulupäivää rytmittävät välitunnit. Välituntien järjestämisessä pyritään oppilaiden aktiivisuuden lisäämiseen. Pitkien välituntien aikana oppilaita kannustetaan ja ohjataan monipuoliseen liikuntaan ja voidaan järjestää välkkäritoimintaa. Koulupäivän jaksottaminen opetusjaksoihin ja välitunteihin kirjataan koulun lukuvuosisuunnitelmaan.

Opintoretket, leirikoulut, tapahtumat, teemapäivät ja -viikot kirjataan koulun lukuvuosisuunnitelmaan. Jos lukuvuoden aikana tehdään lukuvuosisuunnitelmasta poikkeava retki tms., siitä tehdään erillinen muutospöytäkirja. Opintoretket voivat ylittää työjärjestyksen mukaisen koulupäivän pituuden ja ruokailu voi tapahtua muualla kuin koulussa. Opintokäynti on koulupäivän aikana toteutettava vierailu, jossa ruokailu tapahtuu yleensä koululla. Opintokäyntejä ei kirjata vuosisuunnitelmaan. Opintoretki muuttuu leirikouluksi, kun kohteessa yövytään. Leirikouluista tehdään oma suunnitelma, jossa määritellään vastuut. Opintokäynnit ja leirikoulut tarjoavat mahdollisuuksia oppimisympäristön laajentamiseen ja oppimiseen autenttisissa tilanteissa sekä yhteistyöhön eri toimijoiden kanssa. Ne lisäävät myös oppilaan vastuullisuutta ja mahdollisuutta siirtää opittua arkielämän eri tilanteisiin.

Koulumatkat

Oppilaita kannustetaan kulkemaan koulumatkat terveyttä ja kuntoa edistävällä tavalla.

Lappeenrannan kristillisen koulun oppilaat kulkevat koulumatkat huoltajan vastuulla. Tämä tiedotetaan huoltajille jo kouluun hakeutumisvaiheessa. Huoltajat ovat ensisijaisesti velvollisia ohjaamaan lapsiaan liikkumaan turvallisesti liikenteessä. Koulu tukee vanhempien kasvatustehtävää ja kannustaa oppilaita kulkemaan koulumatkat kävellen tai pyörällä. Yhdessä kotien kanssa ohjataan oppilaita huolehtimaan koulumatkalla omasta ja muiden turvallisuudesta sekä käyttäytymään asiallisesti matkan aikana. Syksyllä koulujen alkaessa kerrataan liikennesääntöjä ja niitä harjoitellaan käytännössä pitkin vuotta aina, kun siirrytään koulun piha-alueen ulkopuolelle.

Koulukuljetuksien odotusaikojen valvonnasta ja ohjatusta toiminnasta sekä matkojen aikaisesta turvallisuudesta huolehditaan sopimalla yhteisistä menettelytavoista. Niistä sekä kuljetusjärjestelyistä tiedotetaan oppilaille ja huoltajille.

Koulumatkoilla ei sallita kiusaamista, väkivaltaa tai minkäänlaista häirintää. Koulu pyrkii selvittämään tietoonsa tulleet tilanteet koulumatkalla tapahtuneesta kiusaamisesta, väkivallasta tai häirinnästä.

Koulu ottaa yhteyttä tekoihin syyllistyneiden sekä niiden kohteina olleiden oppilaiden huoltajiin ja tarvittaessa tukee huoltajia asian selvittämisessä.

LUKU 6 OPPIMISEN ARVIOINTI

6.1 Arvioinnin tehtävät ja oppimista tukeva arviointikulttuuri

Perusopetuslain mukaan oppilaan arvioinnin tehtävänä on ohjata ja kannustaa opiskelua sekä kehittää oppilaan edellytyksiä itsearviointiin. Oppilaan oppimista, työskentelyä ja käyttäytymistä tulee arvioida monipuolisesti. Nämä tehtävät ovat perusopetuksen arviointikulttuurin kehittämisen lähtökohta. Painopiste on oppimista edistävässä arvioinnissa.

Koulu vaikuttaa merkittävästi siihen, minkälaisen käsityksen oppilaat muodostavat itsestään oppijana ja ihmisenä. Erityisen suuri merkitys on opettajien antamalla palautteella. Monipuolinen arviointi ja siihen perustuvan ohjaavan palautteen antaminen ovat opettajien keskeisiä pedagogisia keinoja oppilaiden koko kehityksen ja oppimisen tukemiseen. Kouluissa kehitetään arviointikulttuuria, jonka keskeisiä piirteitä ovat

- rohkaiseva ja yrittämään kannustava ilmapiiri
- oppilaiden osallisuutta edistävä, keskusteleva ja vuorovaikutteinen toimintatapa
- oppilaan tukeminen oman oppimisprosessinsa ymmärtämisessä sekä oppilaan edistymisen näkyväksi tekeminen koko oppimisprosessin ajan
- arvioinnin oikeudenmukaisuus ja eettisyys
- arvioinnin monipuolisuus
- arvioinnin avulla saadun tiedon hyödyntäminen opetuksen ja muun koulutyön suunnittelussa.

Suuri osa arvioinnista on opettajien ja oppilaiden välistä vuorovaikutusta. Opettajat huolehtivat siitä, että oppilaat saavat alusta lähtien oppimista ohjaavaa ja kannustavaa palautetta sekä tietoa edistymisestään ja osaamisestaan. Onnistumisen kokemukset kannustavat oppimaan lisää, mutta myös epäonnistumiset tai virheelliset ratkaisut ovat osa oppimisprosessia. Niitä hyödynnetään opetuksessa oppimista edistävällä ja oppilaita kunnioittavalla tavalla. Oppilaita ohjataan havainnoimaan omaa ja yhteistä työskentelyä ja antamaan rakentavaa palautetta toisilleen ja opettajille. Tämä luo edellytyksiä oppilaiden itsearviointiin ja vertaisarviointiin taitojen kehittymiselle perusopetuksen aikana.

Yhteistyö kotien kanssa on osa hyvää arviointikulttuuria. Huoltajien kanssa keskustellaan koulutyön tavoitteista ja koulun arviointikäytännöistä. Oppilaan opintojen edistymisestä sekä oppilaan työskentelystä ja käyttäytymisestä annetaan riittävän usein tietoa oppilaalle itselleen ja huoltajalle. Oppilaalla ja huoltajalla on oikeus saada tietoa arviointiperusteista ja niiden soveltamisesta oppilaan arviointiin. Opettajan, oppilaan ja huoltajan yhteiset keskustelut edistävät keskinäistä luottamusta ja välittävät tietoa oppilaan tilanteesta. Tukea tarvitsevien oppilaiden huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö on erityisen tärkeää.

Arviointi on myös opettajien itsearviointiin ja oman työn reflektointiin väline. Arvioinnilla saatu tieto auttaa opettajia suuntaamaan opetustaan oppilaiden tarpeiden mukaisesti. Se luo perustaa opetuksen eriyttämiselle ja auttaa oppilaiden mahdollisten tuen tarpeiden tunnistamisessa. Opetuksen järjestäjä seuraa oppimisen arvioinnin periaatteiden toteutumista kouluissa ja tukee arvioinnin kehittämistä.

6.2 Arvioinnin luonne ja yleiset periaatteet

Perusopetuksessa oppimisen arviointi jaetaan arviointiin opintojen aikana sekä päättöarviointiin.

Sekä opintojen aikaisessa että päättöarvioinnissa noudatetaan arvioinnin yleisiä periaatteita.

Arvioinnin perustuminen tavoitteisiin ja kriteereihin

Oppimisen, työskentelyn ja käyttäytymisen arvioinnin sekä palautteen antamisen oppilaille tulee aina perustua opetussuunnitelman perusteissa asetettuihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa tarkennettuihin tavoitteisiin. Oppilaita ja heidän suorituksiaan ei verrata toisiinsa eikä arviointi kohdistu oppilaiden persoonaan, temperamenttiin tai muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Opettajat huolehtivat, että tavoitteet ja arviointiperusteet ovat oppilaiden tiedossa. Tavoitteiden pohtiminen ja oman oppimisen edistymisen tarkastelu suhteessa tavoitteisiin on tärkeä osa myös oppilaan itsearviointitaitojen kehittämistä.

Todistusten antamiseen liittyvässä oppilaan osaamisen arvioinnissa käytetään opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä, tavoitteista johdettuja arviointikriteereitä. Arviointikriteerit on laadittu 6. ja 7. luokan nivelvaiheeseen sekä päättöarviointiin tukemaan opettajien työtä ja yhtenäistämään arviointia. Kriteerit eivät ole oppilaille asetettuja tavoitteita, vaan ne määrittelevät hyvää osaamista kuvaavaan sanalliseen arvioon tai arvosanaan 8 vaadittavan tason.

Jos erityisen tuen päätöksessä päätetään, että oppilas opiskelee oppiaineen yleisen oppimäärän mukaisesti, oppilaan suorituksia arvioidaan suhteessa yleisen oppimäärän tavoitteisiin edellä mainittuja arviointikriteerejä käyttäen. Yksilöllistetyn oppimäärän mukaan yhdessä tai useammassa oppiaineessa opiskelevien oppilaiden suorituksia arvioidaan näissä oppiaineissa suhteessa henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa määriteltyihin hänelle yksilöllisesti asetettuihin tavoitteisiin eikä osaamisen tason määrittelyssä käytetä edellä mainittuja arviointikriteerejä.

Oppilaiden ikäkauden ja edellytysten huomioon ottaminen sekä monipuoliset arviointikäytännöt

Arviointikäytännöt ja palautteen antaminen tulee suunnitella ja toteuttaa oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti. Palautetta annettaessa kiinnitetään huomiota oppilaiden onnistumisiin ja oppimisen edistymiseen suhteessa aiempaan osaamiseen.

Arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä. Opettaja kokoaa tietoa oppilaiden edistymisestä oppimisen eri osa-alueilla ja erilaisissa oppimistilanteissa. Tällöin on tärkeää ottaa huomioon oppilaiden erilaiset tavat oppia ja työskennellä sekä huolehtia siitä, ettei edistymisen ja osaamisen osoittamiselle ole esteitä. Erilaisissa arviointi- ja näyttötilanteissa varmistetaan, että kukin oppilas ymmärtää tehtäväksiannon ja saa riittävästi aikaa tehtävän suorittamiseen. Lisäksi huolehditaan mahdollisuuksista hyödyntää tarvittaessa tieto- ja viestintäteknologiaa ja antaa suullisia näyttöjä. Myös oppilaiden mahdollisesti tarvitsemien apuvälineiden saatavuudesta sekä tarvittavista avustajapalveluista huolehditaan. Lievätkin oppimisvaikeudet ja oppilaiden mahdollisesti puutteellinen opetuskielen/ suomen kielen/ruotsin kielen taito tulee ottaa huomioon arviointi- ja näyttötilanteita suunniteltaessa ja toteutettaessa. Samoin otetaan huomioon oppilaiden opiskelua varten mahdollisesti määritellyt opetuksen erityiset painoalueet.

Maahanmuuttajataustaisten ja vieraskielisten oppilaiden arvioinnissa otetaan huomioon kunkin oppilaan kielitausta sekä kehittyvä suomen tai ruotsin kielen taito. Jotta oppilas voi osoittaa edistymistään ja osaamistaan mahdollisista suomen tai ruotsin kielen puutteista huolimatta, arvioinnissa kiinnitetään erityistä huomiota oppilaan tilanteeseen sovitettuihin, monipuolisiin ja joustaviin arviointitapoihin.

Itsearviointin edellytysten kehittäminen

Opetuksessa kehitetään oppilaiden edellytyksiä itsearviointiin antamalla tilaa oppimisen ja opintojen edistymisen pohdintaan ja kehittämällä itsearviointitaitoja. Oppilaita ohjataan niin yksilöinä kuin ryhmänä havainnoimaan oppimistaan ja sen edistymistä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä. Tarkoitus on, että opettajat auttavat oppilaita ymmärtämään tavoitteet ja etsimään niiden saavuttamiseksi parhaita toimintatapoja.

Alemmilla vuosiluokilla itsearviointitaitoja kehitetään auttamalla oppilaita tunnistamaan onnistumisiaan ja vahvuuksiaan koulutyössä sekä tulemaan tietoisiksi työlle soveltavista tavoitteista. Opetusryhmän yhteistä arviointikeskustelua käytetään paljon, annetaan myönteistä palautetta ja osoitetaan, miten monenlaisin tavoin jokainen voi onnistua työssään. Ylemmillä luokilla huomion kiinnittäminen onnistumisiin ja vahvuuksiin on edelleen tärkeää, mutta oman oppimisen ja opintojen edistymisen tarkastelu voi olla analyttisempää. Se ohjaa oppilaita toimimaan yhä itseohjautuvammin. Myös tällöin opettajien on tärkeää kehittää oppilaiden keskinäistä arviointikeskustelua eli vertaisarviointia osana ryhmän työskentelyä. Näin oppilailla on mahdollisuus oppia antamaan ja saamaan rakentavaa palautetta. Itsearviointin ja vertaisarviointin avulla jokainen oppilas voi tulla tietoisiksi edistymisestään ja ymmärtää, miten itse voi vaikuttaa oppimiseensa ja koulutyössä onnistumiseen.

6.3 Arvioinnin kohteet

Arviointi kohdistuu oppilaan oppimiseen, työskentelyyn ja käyttäytymiseen. Luotettava arviointi edellyttää näiden osa-alueiden monipuolista havainnointia ja dokumentointia.

Oppiminen arvioinnin kohteena

Oppimisen arviointi sisältää opinnoissa edistymisen ja osaamisen tason arviointia sekä palautteen antamista niistä. Edistymistä tarkastellaan suhteessa aiempaan osaamiseen ja asetettuihin tavoitteisiin. Oppimisen edistymisen huolellinen seuranta on tarpeen koko perusopetuksen ajan, jotta opetuksen, ohjauksen ja tuen keinoin voidaan huolehtia siitä, että oppilaalla on edellytykset opinnoissa etenemiseen.

Osaamisen tasolla tarkoitetaan oppilaan eri tavoin osoittamaa osaamista suhteessa asetettuihin tavoitteisiin ja arvioituna oppilaan suoritusten perusteella. Osaamisen tason arvioimiseksi oppilaan työn tuloksia tai suorituksia tarkastellaan mahdollisimman monipuolisesti. Tiedollisen ja taidollisen osaamisen tason arvioinnissa hyödynnetään valtakunnallisesti määriteltäviä arviointikriteerejä. Osaamisen kehittyminen nähdään koko perusopetuksen ajan vahvistuvana, kumuloituvana prosessina.

Oppilaita ohjataan sekä itsenäisesti että ryhmänä tarkastelemaan edistymistään ja työnsä tuloksia suhteessa tavoitteisiin ja niihin onnistumisen kriteereihin, joista on yhdessä keskustellen sovittu työtä aloitettaessa.

Työskentely arvioinnin kohteena

Oppilaiden työskentelytaitojen kehittäminen on yksi perusopetuksen keskeisistä tavoitteista. Opetuksessa tuetaan oppilaiden itsenäisen ja yhdessä työskentelyn taitoja. Työskentelytaitoihin sisältyvät myös taito suunnitella, säädellä ja arvioida omaa työtään, taito toimia vastuullisesti ja parhaansa yrittäen sekä taito toimia rakentavassa vuorovaikutuksessa.

Työskentelytaitoja harjoitellaan eri oppiaineissa, monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa ja koulun muussa toiminnassa. Opettajat ohjaavat oppilaita sekä yksilöinä että ryhmänä suunnittelemaan työtään ja käyttämään oppimista edistäviä työskentelytapoja. Oppilaita ohjataan myös tarkastelemaan suunnitelmien toteutumista sekä arvioimaan työskentelyn onnistumista ja siihen vaikuttaneita tekijöitä.

Työskentelyn arviointi on osa oppiaineissa tehtävää arviointia ja arvosanan muodostamista. Arviointi perustuu oppiaineiden ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien tavoitteiden sisältämiin työskentelyn tavoitteisiin. Työskentelyä koskeva monipuolinen palaute kaikissa opiskelutilanteissa edistää oppilaiden mahdollisuuksia tarkastella omaa työskentelyään ja kehittyä työskentelytaidoissa.

Käyttäytyminen arvioinnin kohteena

Käyttäytymisen ohjaus sekä käyttäytymiseen liittyvien tietojen ja taitojen opettaminen ovat osa koulun kasvatustehtävää. Oppilaita ohjataan ottamaan huomioon muut ihmiset ja ympäristö sekä noudattamaan yhteisesti sovittuja toimintatapoja ja sääntöjä. Heille opetetaan koulun erilaisissa vuorovaikutustilanteissa asiallista, tilannetietoista käyttäytymistä ja hyviä tapoja.

Käyttäytymistä arvioidaan ja oppilaille annetaan käyttäytymisestä ohjaavaa palautetta suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa käyttäytymiselle asetettuihin tavoitteisiin. Käyttäytymisen tavoitteet perustuvat koulun kasvatustavoitteisiin, yhteisön toimintakulttuuria määrittäviin linjauksiin ja järjestyssääntöihin. Oppilailla ja huoltajilla tulee olla mahdollisuus osallistua koulun kasvatustavoitteita ja käyttäytymiselle asetettavia tavoitteita koskevaan keskusteluun ja tavoitteiden määrittelyyn.

Käyttäytymisen arvioinnissa erityisen tärkeä on huolehtia, että arviointi ei kohdistu oppilaan persoonaan, temperamenttiin eikä muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Käyttäytyminen arvioidaan todistuksissa omana kokonaisuutena, eikä se vaikuta oppiaineesta saatavaan arvosanaan tai sanalliseen arvioon. Päätö- ja erotodistukseen käyttäytymisen arviota ei merkitä.

Lappeenrannan kristillinen koulu

Käyttäytymisen tavoitteet

Oppilaan käyttäytymiselle asetetut tavoitteet toimivat käyttäytymisen arvioinnin pohjana.

Tavoitteena on, että oppilas

- ymmärtää sääntöjen merkityksen, noudattaa koulun järjestyssääntöjä sekä ihmisten yhteiselämän yleisiä pelisääntöjä.
- kunnioittaa toisen ihmisen fyysistä ja psyykkistä koskemattomuutta (ei loukkaa toisia sanoin eikä teoin).
- toimii vastuuntuntoisesti, rehellisesti ja luotettavasti.
- suvaitsee erilaisuutta.
- noudattaa hyviä tapoja (esim. tervehtii, odottaa omaa vuoroaan, kiittää ja pyytää anteeksi, on rehellinen ja auttaa muita).
- antaa työrauhan muille ja itselleen.
- käyttäytyy ja puukeutuu asianmukaisesti tilanteen vaatimalla tavalla.
- käyttäytyy rauhallisesti ja kohteliaasti ruokailussa.
- saapuu ajoissa oppitunneille ja lähtee viivyttämättä välitunneille ja oppitunneille.
- huolehtii yhteisestä kouluympäristöstä omalta osaltaan (siisteys, työvälineet, materiaalit jne.).

Arvosanojen kuvaus

Arvosanoina käytetään joko numeraalista (5.– 9.-luokilla asteikko 4–10) tai sanallista (1.– 4.-luokilla) ilmaisua.

10 (erinomainen) - Oppilas on saavuttanut erinomaisesti käyttäytymisen tavoitteet. Hän edistää aktiivisesti omalla toiminnallaan hyvää käyttäytymistä. Oppilaan toiminta ja käyttäytyminen on vastuuntuntoista, rehellistä, yhteistyökykyistä ja myönteistä. Hän kunnioittaa toisia oppilaita ja aikuisia, käyttäytyy moitteettomasti sääntöjä noudattaen ja parantaa luokan työrauhaa ja ilmapiiriä. Hän on aktiivinen ja ilmaisee omat mielipiteensä ja kysymyksensä rakentavalla tavalla. Oppilaan kielenkäyttö on asiallista ja kunnioittavaa ja hänellä on kohteliaat käytöstavat.

9 (kiitettävä) - Oppilas on saavuttanut kiitettävästi käyttäytymisen tavoitteet. Oppilas käyttäytyy lähes aina tavoitteiden mukaisesti, vastuuntuntoisesti, rehellisesti, yhteistyökykyisesti ja myönteisesti. Hänellä on kunnioittava asenne toisia oppilaita ja aikuisia kohtaan. Hän käyttäytyy moitteettomasti sääntöjä noudattaen sekä tukee luokan työrauhaa. Hän on aktiivinen ja ilmaisee omat mielipiteensä ja kysymyksensä rakentavalla tavalla. Oppilaan kielenkäyttö on asiallista ja kunnioittavaa.

8 (hyvä) - Oppilas on saavuttanut hyvin käyttäytymisen tavoitteet. Hän suhtautuu koulunkäyntiin, kouluyhteisöön ja yhteiseen omaisuuteen yleensä myönteisesti. Oppilas pyrkii vastuuntuntoisuuteen, rehellisyyteen ja myönteiseen yhteistyöhön. Hän noudattaa sääntöjä ja antaa toisille työrauhan. Oppilaan kielenkäyttö on asiallista. Hänen käytökseensä on jouduttu mahdollisesti puuttumaan satunnaisesti.

7 (tydyttävä) - Oppilas on saavuttanut tyydyttävästi käyttäytymisen tavoitteet. Hän suhtautuu koulunkäyntiin, kouluyhteisöön ja yhteiseen omaisuuteen vaihtelevasti. Hän häiritsee usein opiskelua eikä noudata aina koulun järjestyssääntöjä. Ajoittain oppilas häiritsee oppitunneilla, joskus hän myöhästelee ja suhtautuu välinpitämättömästi koulutyöhön. Hänen käytökseensä, kuten kielenkäyttöön, on jouduttu puuttumaan puhuttelemalla ja/tai muilla toimenpiteillä.

6 (kohtalainen) - Oppilas on saavuttanut kohtalaisesti käyttäytymisen tavoitteet. Hän suhtautuu koulunkäyntiin, kouluyhteisöön tai yhteiseen omaisuuteen kielteisesti. Hän häiritsee opiskelua ja rikkoo järjestyssääntöjä. Oppilas häiritsee oppitunneilla ja myöhästelee. Hänen käytöksensä on epäasiallista ja loukkaavaa ja hänen kielenkäytössään on usein huomauttamista. Hän käyttäytyy epäkunnioittavasti (esim. kiusaaminen, ylimielisyys). Hänen käytökseensä on puututtu usein kurinpidollisin toimin.

5 (välttävä) - Oppilas on saavuttanut välttävästi käyttäytymisen tavoitteet. Hän rikkoo koulun järjestyssääntöjä jatkuvasti ja tietoisesti. Hänen käytöksensä on erittäin epäasiallista ja loukkaavaa. Hän käyttäytyy epäkunnioittavasti (esim. kiusaaminen, ylimielisyys). Hän häiritsee usein oppitunneilla, myöhästelee toistuvasti, on luvatta pois ja on epärehellinen. Hänen käytökseensä on puututtu erittäin usein kurinpidollisin toimin. Oppilas tarvitsee valvontaa selviytyäkseen koulutyöstä.

4 (heikko) - Oppilas ei ole koulun kurinpitokeinoin ojennettavissa ja on vaaraksi kouluyhteisölle.

6.4 Opintojen aikainen arviointi

Opintojen aikaisella arvioinnilla tarkoitetaan ennen päättöarviointia toteutettavaa arvioinnin ja palautteen antamisen kokonaisuutta: oppimista edistävää arviointia ja oppimisen tulosten arviointia. Opintojen aikainen arviointi on kaikilla vuosiluokilla pääosin oppimisen ohjaamista palautteen avulla. Sen keskeisenä tehtävänä on ohjata ja kannustaa opiskelua ja tukea oppimista sekä edistää itse- ja vertaisarvioinnin taitoja. Siihen sisältyy myös oppilaiden edistymisen ja osaamisen tason kuvaamista keskusteluin, arviointitiedottein ja todistuksin tiettyinä ajankohtina. Oppilaalle ja huoltajalle tulee antaa tietoa opintojen edistymisestä, työskentelystä ja käyttäytymisestä riittävän usein.

Lappeenrannan kristillinen koulu

- **Jatkuva palaute**

Suullisen ja kirjallisen palautteen antaminen oppilaalle on osa toimivaa koulun arkea. Palautteessa painotetaan oppilaan kannustamista ja huomiota kiinnitetään erityisesti onnistumisiin. Palaute kohdistuu oppilaan oppimiseen, työskentelyyn ja käyttäytymiseen.

- **Itsearviointi ja vertaisarviointi**

Itsearviointi on jatkuva prosessi, jolla pyritään lisäämään oppilaan omaa vastuuta oppimisestaan, työskentelystä ja käyttäytymisestä. Opettaja auttaa oppilasta ymmärtämään oppimisen tavoitteet ja arviointiperusteet kussakin oppiaineessa, työskentelyssä ja käyttäytymisessä. Itsearvioinnin tulee olla monipuolista, jatkuvaa ja vuorovaikutteista.

Opettajan on tärkeä kehittää oppilaiden keskinäistä arviointikeskustelua eli vertaisarviointia osana ryhmän työskentelyä. Luokassa luodaan tilanteita, joissa näitä arviointimenetelmiä käytetään ikätasolle sopivalla tavalla.

Itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin periaatteet:

- Itsearviointi tuodaan osaksi normaalia oppimisprosessia
- Kokeiden ja erilaisten projektitöiden yhteydessä tehdään itsearviointia.
- Vertaisarviointi ohjeistetaan aina huolellisesti ja sitä harjoitellaan pitkäjänteisesti opettajan ohjauksessa.
- Harjoitellaan mielipiteen ilmaisemista rakentavasti ja arvostavasti.
- Arviointi toteutetaan asetettujen tavoitteiden pohjalta.

- **Arviointikeskustelut**

Oppilaan ja huoltajan kanssa käydään vähintään kerran lukuvuoden aikana arviointikeskustelu oppilaan edistymisestä oppiaineissa, työskentelytaidoissa ja käyttäytymisessä. Arviointikeskustelut käydään loka- tammikuussa. Arviointikeskustelujen pohjana käytetään yhtenäisiä ikätasolle sopivia itsearvioinnin lomakkeita (1.-2., 3.-4., 5.-6 - luokat). Yläkoululla on erillinen, ikätasolle sopiva itsearviointilomake. Lomakkeet muokataan opettajien, oppilaiden ja huoltajien kanssa yhteistyössä mahdollisimman

toimiviksi ja informatiivisiksi kaikkia osapuolia ajatellen ja niitä voidaan muokata tarkoituksenmukaisemmiksi sitä mukaa kun kokemus uuden opetussuunnitelman mukaisesta opiskelusta ja arvioinnista karttuu.

- **Nivelvaiheen keskustelut**

Tämän lisäksi toisella ja kuudennella vuosiluokalla oppilaan ja huoltajan kanssa käydään ohjaava palautekeskustelu maaliskuussa. Näiden keskustelujen pohjana käytetään nivelvaihelomakkeita. Nivelvaihelomakkeissa käytetään Lappeenrannan kaupungin koulujen kanssa yhdenmukaista työkalua.

- **Välitodistukset**

Välitodistus voidaan antaa joulukuussa. Välitodistuksen antamisesta päätetään lukuvuosittain oppilaita ja huoltajia kuullen. Lukuvuoden alussa koulun arviointikäytänteistä informoitaessa ilmoitetaan myös mahdollisesta välitodistuksen antamisesta.

6.4.1 Arviointi lukuvuoden aikana

Pääosa opintojen aikaisesta arvioinnista on luonteeltaan formatiivista. Tällöin arviointi ja siihen perustuva palautteen antaminen toteutetaan lukuvuoden aikana osana päivittäistä opetusta ja työskentelyä. Se edellyttää opettajilta oppimisprosessiin liittyvää havainnointia ja vuorovaikutusta oppilaiden kanssa. Opintojen aikaisessa arvioinnissa tärkeitä on myös oppilaiden toimijuutta kehittävä vertaisarviointi ja itsearviointi. Opettajan tehtävänä on luoda tilanteita, joissa yhdessä pohtien annetaan ja saadaan oppimista edistävää ja motivoivaa palautetta.

Oppimista edistävä palaute on luonteeltaan laadullista ja kuvailevaa, oppimisen solmukohtia analysoivaa ja ratkovaa vuorovaikutusta. Se ottaa huomioon oppilaiden erilaiset tavat oppia ja työskennellä. Oppilaita ohjataan palautteen avulla tiedostamaan edistymisensä ja jäsentämään oman oppimisensa eri vaiheita sekä löytämään erilaisia keinoja tavoitteisiin pääsemiseksi. Palaute auttaa oppilaita vähitellen ohjaamaan omaa oppimistaan, asettamaan itselleen tavoitteita ja käyttämään onnistumista parantavia oppimisstrategioita.

Opettajan antaman, oppimisprosessia näkyväksi tekevän ja oppimista edistävän palautteen tulee auttaa oppilaita hahmottamaan ja ymmärtämään

- mitä heidän on tarkoitus oppia
- mitä he ovat jo oppineet
- miten he voivat edistää omaa oppimistaan ja parantaa suoriutumistaan.

Tällainen formatiivinen arviointi ja ohjaava palaute edistävät opiskeltavien asioiden jäsentymistä tieto- ja taitokokonaisuuksiksi sekä kehittävät oppilaiden metakognitiivisia taitoja ja työskentelytaitoja.

6.4.2 Arviointi lukuvuoden päättyessä

Opintojen aikainen arviointi sisältää myös oppimisprosessin jälkeen tehtävää, oppilaiden osaamisen summatiivista arviointia, jonka tulokset välitetään oppilaille todistuksissa tai arviointitiedotteissa. Perusopetusasetus velvoittaa antamaan kunkin lukuvuoden päättyessä oppilaalle lukuvuositodistuksen, joka sisältää sanallisesti tai numeroin ilmaistut arviot siitä, miten oppilas on kyseisenä lukuvuonna saavuttanut tavoitteet opinto-ohjelmaansa kuuluvissa oppiaineissa tai opintokokonaisuuksissa. Lukuvuositodistukseen sisältyy myös käyttäytymisen arviointi. Lukuvuoden päätteeksi tehtävä arviointi on kokonaisarvio oppilaan koko lukuvuoden edistymisestä ja suoriutumisesta. Lukuvuositodistus on myös päätös oppilaan siirtymisestä seuraavalle luokalle tai hänen jättämisestään luokalle.

Vuosiluokilla 1-7 arviointi on sanallista tai numeroarviointia tai niiden yhdistelmää opetuksen järjestäjän päätöksen mukaisesti. Vuosiluokkien 8-9 todistuksissa käytetään numeroarviointia. Toiminta-alueittain annettavassa opetuksessa käytetään sanallista arviointia. Yksilöllistettyjen oppimäärien arvioinnissa sanallista tai numeroarviointia käytetään opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Sanallista arviointia voidaan käyttää päättöarviointia lukuun ottamatta myös niiden oppilaiden arvioinnissa, joiden äidinkieli on muu kuin opetuksessa käytettävä kieli.

Numeroarvosanaa kuvaa keskimääräisenä summatiivisena arviona oppilaan osaamisen tasoa suhteessa tavoitteisiin kussakin oppiaineessa tai opintokokonaisuudessa. Sanallista arviointia käyttämällä voidaan antaa monipuolista palautetta oppilaan oppimisesta ja suoriutumisesta. Sanallisen arvioinnin avulla voidaan kuvata paitsi oppilaan osaamisen tasoa myös hänen edistymistään, vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan. Sanallisella arvioinnilla voidaan myös antaa numeroarvosanaa yksityiskohtaisempaa palautetta osaamisesta ja oppimisen edistymisestä oppiaineen eri osa-alueilla.

Lappeenrannan kristillinen koulu

Lappeenrannan kristillisessä koulussa arviointi on vuosiluokilla 1 – 4 sanallista tai sanallisen arvion ja numeroarvion yhdistelmää. Vuosiluokkien 5 – 9 todistuksissa käytetään numeroarviointia. Koulun kristillinen painotus ei vaikuta arviointiin joten Lappeenrannan kaupungin peruskoulujen kanssa yhtenäisen todistuslomakkeen käyttö on toimiva käytäntö. Todistuslomakkeet liitetään opetussuunnitelmaan, kun ne ovat käytettävissä.

6.4.3 Opinnoissa eteneminen perusopetuksen aikana

Opetus ja arviointikäytännöt suunnitellaan ja toteutetaan siten, että oppilaalla on riittävästi monipuolisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan. Oppilaan kokonaistilannetta tulee tarkastella riittävän ajoissa. Oppilaalla on oikeus saada tarvitsemaansa tukiopetusta, osa-aikaista erityisopetusta, ohjausta ja muuta tukea tilanteessa, jossa hän sairauden, oppimisvaikeuksien, vaikeasta elämäntilanteesta johtuvien poissaolojen tai muun syyn vuoksi on jäänyt tai on vaarassa jäädä jälkeen opinnoissaan. Mikäli oppilaan koko vuosiluokan suoritus jossakin oppiaineessa on vaarassa tulla hylätyksi, tulee asiasta keskustella hyvissä ajoin lukuvuoden aikana huoltajan ja oppilaan kanssa sekä sopia toimenpiteistä oppimisen tukemiseksi.

Opinnoissa eteneminen vuosiluokittain

Oppilas, joka on saanut vuosiluokan oppimäärään sisältyvissä oppiaineissa vähintään välttäviä tietoja ja taitoja osoittavan numeron tai vastaavan sanallisen arvion, siirtyy seuraavalle vuosiluokalle.

Oppilas voi myös siirtyä seuraavalle vuosiluokalle, vaikka hänen vuosiluokan suorituksensa jossakin oppiaineessa olisi hylätty, jos arvioidaan, että hän kykenee selviytymään seuraavan vuosiluokan opinnoista hyväksytysti. Oppilas voidaan jättää vuosiluokalle, jos hänen lukuvuotta koskeva suorituksensa yhdessä tai useammassa vuosiluokan oppimäärään kuuluvassa oppiaineessa on hylätty. Ennen luokalle jättämistä oppilaalle tulee varata mahdollisuus opetukseen osallistumatta erillisessä kokeessa osoittaa saavuttaneensa hyväksyttävät tiedot ja taidot. Mahdollisuuksia voidaan antaa paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla yksi tai useampia lukuvuoden aikana tai lukuvuoden koulutyön päätyttyä. Erillinen koe voi sisältää monipuolisesti erilaisia suullisia, kirjallisia ja muita näyttömahdollisuuksia, joilla oppilas parhaiten kykenee osoittamaan osaamisensa.

Jos suoritusmahdollisuus annetaan lukuvuoden koulutyön päätyttyä, luokalle jättämisestä voidaan koulutyön päättyessä tehdä lukuvuositodistuksessa ehdollinen päätös. Päätöksessä mainitaan ne vuosiluokan oppimäärän osa-alueet, joiden hyväksytyt suorittaminen erillisessä kokeessa on vuosiluokalta siirtymisen edellytys.

Oppilas voidaan myös jättää luokalle, vaikka hänellä ei ole hylättyjä suorituksia, jos sitä on pidettävä hänen yleisen koulumenestyksensä vuoksi tarkoituksenmukaisena. Oppilaan huoltajalle tulee tällöin varata mahdollisuus tulla kuulluksi ennen päätöksen tekemistä.

Vuosiluokalle jäävän oppilaan suoritukset asianomaiselta luokalta raukeavat.

Lappeenrannan kristillinen koulu

Lappeenrannan kristillisessä koulussa opinnot etenevät vuosiluokittain. Luokalta siirtyminen ja luokalle jättäminen tapahtuu opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti.

Eteneminen oman opinto-ohjelman mukaan vuosiluokkiin sitomattomasti

Perusopetuksen opinnoissa voidaan edetä vuosiluokkiin jaetun oppimäärän sijaan oman opinto-ohjelman mukaisesti vuosiluokkiin sitomattomasti. Oman opinto-ohjelman mukaan opiskeleva oppilas saa lukuvuoden päätteeksi lukuvuositodistuksen kyseisenä lukuvuonna hyväksytysti suorittamistaan opinnoista ja siirtyy lukuvuoden koulutyön päätyttyä seuraavalle vuosiluokalle. Oman opinto-ohjelman mukaisella etenemisellä voidaan tarvittaessa välttää luokalle jättäminen, jonka myötä oppilaan kaikki opinnot kyseiseltä luokalta raukeaisivat. Oman opinto-ohjelman mukaisesti etenevä oppilas voidaan jättää vuosiluokalle vain yleisen heikon koulumenestyksen perusteella. Yhdeksännellä vuosiluokalla oleva oppilas luetaan tämän vuosiluokan oppilaaksi, kunnes hän suorittaa perusopetuksen koko oppimäärän ja saa päättötodistuksen tai hän eroaa koulusta.

6.4.4 Arviointi nivelkohdissa

Valtioneuvoston asetuksessa säädetty tuntijako määrittää nivelkohdat, joiden mukaisesti perusopetus jakautuu vuosiluokkien 1-2, 3-6 sekä 7-9 muodostamiin kokonaisuuksiin.

Toisen vuosiluokan päätteeksi tehtävä arviointi

Toisen vuosiluokan lopulla oppimisen arvioinnin pääpaino on oppimisen edistymisen arvioinnissa. Oppilaalle annetaan lukuvuositodistuksen lisäksi myös muuta ohjaavaa palautetta opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Tavoitteena on tuoda esille oppilaan vahvuuksia oppijana ja vahvistaa itsetuntoa ja oppimismotivaatiota. Usein on tarpeen arvioida ja suunnitella yhdessä myös oppilaan tarvitsemaa ohjausta ja tukea. Nivelvaihetta lähestyttäessä korostuu opettajan, oppilaan ja huoltajan välinen vuorovaikutus. On tärkeää, että oppilaan omat arviot ja toiveet sekä huoltajan näkemykset tulevat kuulluiksi.

Oppilaan oppimisprosessin kannalta keskeisiä, laaja-alaisen osaamisen tavoitteisiin perustuvia näkökulmia, joihin opettaja kiinnittää huomiota arvioidessaan oppilaan edistymistä ja antaessaan siitä palautetta oppilaalle ja huoltajalle ovat:

- edistyminen kielellisissä valmiuksissa, erityisesti
 - kysymisen ja kuuntelemisen taidot
 - vuorovaikutustaidot ja taito ilmaista itseään eri keinoin
- edistyminen työskentelytaidoissa, erityisesti
 - taito työskennellä itsenäisesti ja ryhmässä
- edistyminen taidossa huolehtia omista ja yhteisesti sovituista tehtävistä

Lisäksi annetaan palautetta oppilaan opiskelun etenemisestä eri oppiaineissa. Lukuvuositodistuksessa ilmaistaan, onko oppilas saavuttanut kunkin oppiaineen tavoitteet hyväksyttävästi.

Lappeenrannan kristillinen koulu

- Toisella vuosiluokalla oppilaan ja huoltajan kanssa käydään ohjaava palautekeskustelu maaliskuuhun. Keskustelun pohjana käytetään nivelvaihelomaketta, joka on yhteneväinen Lappeenrannan kaupungin kouluissa käytettävän lomakkeen kanssa.

Kuudennen vuosiluokan päätteeksi tehtävä arviointi

Kuudennen vuosiluokan lopulla oppilaalle annetaan lukuvuositodistuksen lisäksi myös muuta ohjaavaa palautetta opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Palautteessa kiinnitetään huomiota erityisesti työskentelytaitojen ja oppimisen taitojen kehittymiseen. Oppilas tarvitsee tietoa myös edistymisestään oppiaineissa ja laaja-alaisessa osaamisessa. Arviointikäytännöt ja palautteen antaminen suunnitellaan niin, että oppilas ja huoltaja saavat monipuoliseen tietoon perustuvan käsityksen oppilaan oppimisen edistymisestä. Erityistä huomiota kiinnitetään opiskelumotivaation tukemiseen.

Kuudennen vuosiluokan lukuvuositodistuksessa annettavaa arviointia varten kaikkiin yhteisiin oppiaineisiin on määritelty tavoitteista johdetut arviointikriteerit hyvää osaamista kuvaavalle sanalliselle arviolle tai numeroarvosanalle kahdeksan (8). Kriteerien avulla on kuvattu, millaista osaamista edellytetään kyseisen arvion tai arvosanan saavuttamiseksi. Kriteerit eivät ole oppilaille asetettuja tavoitteita, vaan opettajan arvioinnin apuvälineitä. Sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja pohtii oppilaan edistymistä suhteessa opetussuunnitelmassa määriteltyihin tavoitteisiin ja osaamisen tasoa suhteessa valtakunnallisesti määriteltyihin arviointikriteereihin. Opettajan tulee käyttää näitä kriteerejä antaessaan oppilaalle sanallisen arvion tai numeroarvosanan kuudennen vuosiluokan lukuvuositodistukseen. Oppilas saa hyvää osaamista

kuvaavan sanallisen arvion tai arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin oppiaineen eri kriteerien kuvaamaa osaamista. Tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Lappeenrannan kristillinen koulu

- Kuudennella vuosiluokalla oppilaan ja huoltajan kanssa käydään ohjaava palautekeskustelu maaliskuussa. Keskustelun pohjana käytetään nivelvaihelomaketta, joka on yhteneväinen Lappeenrannan kaupungin kouluissa käytettävän lomakkeen kanssa.

6.5 Perusopetuksen päättöarviointi

Päättöarviointi ajoittuu oppiaineesta ja paikallisesta opetussuunnitelmaratkaisusta riippuen vuosiluokille 7, 8 tai 9. Päättöarviointiin johtavien arviointikäytäntöjen tulee olla oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisia.

Päättöarvioinnin tehtävänä on määrittellä, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut oppiaineen oppimäärän tavoitteet. Arvioinnin tuloksena annettava numeroarvosana tai sanallinen arvio kuvaa oppilaan suoriutumisen tasoa suhteessa kunkin oppiaineen oppimäärän tavoitteisiin ja päättöarvioinnin kriteereihin.

Päättöarvioinnin lähestyessä opettajien tehtävänä on lukuvuoden vielä ollessa käynnissä antaa oppilaille paitsi tietoa suoriutumisen nykytilasta ja -tasosta myös oppimista eteenpäin ohjaavaa arviointipalautetta. Samoin tulee huolehtia siitä, että oppilaat ja huoltajat ovat tietoisia tavoitteista, arviointiperusteista ja päättöarvioinnin kriteereistä. Palautteen ja ohjauksen tulee olla riittävän yksityiskohtaista ja yksilöllistä. Mikäli ennakoidaan, että 9. luokan oppilas ei tukitoimista huolimatta suoriudu opinnoistaan ja on vaarassa jäädä luokalle, voidaan oman opinto-ohjelman mukaiseen etenemiseen siirtymisellä ehkäistä oppilaan kaikkien suoritusten raukeaminen. Oman opinto-ohjelman mukaan etenevää, vuosiluokkiin sitomatonta opiskelua käsitellään tarkemmin osiossa "Oppimista ja hyvinvointia edistävä koulutyön järjestäminen".

6.5.1 Päättöarvosanan muodostaminen

Perusopetuksen päättöarvosanojen tulee olla annettu yhdenvertaisin perustein. Päättöarvosanan muodostamista varten on näissä opetussuunnitelman perusteissa määritelty kaikkiin yhteisiin oppiaineisiin sekä vapaaehtoisen kielen A-oppimäärään valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit sekä päättöarvosanan muodostamisen periaatteet.

Perusopetuksessa oppilaan päättöarvosanaa ei muodosteta suoraan oppilaan aiempien kurssi-, jakso- tai lukuvuovuositodistusten arvosanoista lasketun keskiarvon perusteella. Koska osaamisen kehittyminen on aina kumulointuva, päättöarvosanan muodostamisen tulee perustua oppilaan opintojen päättyessä osoittamaan osaamisen tasoon suhteessa oppimäärän tavoitteisiin ja päättöarvioinnin kriteereihin.

Päättöarvioinnin kriteerit määrittelevät numeroarvosanaan kahdeksan (8) vaadittavan tieto- ja taitotason kussakin oppiaineessa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin oppiaineen eri kriteerien kuvaamaa osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta. Oppilas on saavuttanut perusopetuksen yleisen oppimäärän mukaiset tavoitteet

oppiaineessa välttävästi (5) mikäli hän osoittaa jossakin määrin oppiaineelle asetettujen tavoitteiden mukaista osaamista. Tällöin oppilas on suorittanut yleisen oppimäärän ko. oppiaineessa hyväksytysti. Arvosanan muodostaminen perustuu myös tässä tapauksessa oppilaan osoittamaan keskimääräiseen osaamiseen, eli välttävän tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida hylätyn (4) suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Perusopetuksen päättöarvioinnissa numeroin arvioitavat yhteiset oppiaineet ovat äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli, vieraat kielet, matematiikka, fysiikka, kemia, biologia, maantieto, terveystieto, uskonto tai elämäkatsomustieto, historia, yhteiskuntaoppi, musiikki, kuvataide, käsityö, liikunta sekä kotitalous. Äidinkielessä ja kirjallisuudessa oppilas on voinut opiskella kahta tähän oppiaineeseen näissä opetussuunnitelman perusteissa määriteltyä oppimäärää. Tällöin arvioidaan molemmat oppilaan suorittamat äidinkieli ja kirjallisuus- oppiaineen oppimäärät.

Mikäli oppilas on perusopetuslain 18 §:ssä tarkoitettulla päätöksellä vapautettu kokonaan jonkin perusopetuksen oppimäärään kuuluvan oppiaineen opiskelusta, ei tätä oppiainetta arvioida.

Jos oppilas on vaihtanut äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen tai vieraiden kielten oppimäärää, arvioidaan päättöarvioinnissa se oppimäärä, jota hän on viimeksi opiskellut. Samoin menetellään, jos oppilas on vaihtanut katsomusaineesta tai sen oppimäärästä toiseen.

Ne valinnaiset aineet, jotka muodostavat yhtenäisen, vähintään kahden vuosiviikkotunnin oppimäärän, arvioidaan numeroin. Oppimäärältään alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävät valinnaiset aineet ja tällaisista oppimäärästä koostuvat kokonaisuudet arvioidaan sanallisesti. Mikäli sanallisesti arvioitu valinnainen aine katsotaan jonkin yhteisen aineen syventäviksi opinnoiksi, sen suoritus voi korottaa kyseisen oppiaineen arvosanaa.

Jos erityistä tukea saava oppilas opiskelee oppiaineen yleisen oppimäärän mukaisesti, oppilaan suoriutumista arvioidaan suhteessa yleisen oppimäärän tavoitteisiin ja arvioinnissa käytetään päättöarvioinnin kriteerejä. Jos erityisen tuen päätöksessä päätetään, että oppilas opiskelee yksilöllistetyn oppimäärän mukaan yhdessä tai useammassa oppiaineessa, arvioidaan oppilaan suoriutumista näissä oppiaineissa henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa (HOJKS) hänelle määriteltyihin, yksilöllisesti asetettuihin tavoitteisiin ja sisältöihin perustuen. Silloin arviointia ei tehdä suhteessa opetussuunnitelman perusteissa määriteltyihin päättöarvioinnin kriteereihin.

Yksilöllistettyjen oppimäärien mukaisesti opiskelluissa oppiaineissa voidaan käyttää numeroarvioinnin sijasta sanallista arviota myös päättöarvioinnissa.

Pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevan oppilaan päättöarviointi perustuu perusopetuksen yleisiin oppimääriin tai yksilöllistettyihin oppimääriin, sen mukaan mitä oppilaan erityistä tukea koskevassa päätöksessä on päätetty. Jos pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä oleva oppilas opiskelee opintokokonaisuuksia, annetaan arviointi todistuksessa kuitenkin oppiaineittain.

Jos oppilaan opiskelu on järjestetty toiminta-alueittain, päättöarviointi perustuu oppilaan henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin ja arviointi annetaan sanallisena.

6.5.2 Johonkin oppiaineeseen tai erityiseen tehtävään painottuva opetus ja päättöarviointi

Mikäli koulu painottaa opetussuunnitelmassaan jotakin oppiainetta tai oppiainekokonaisuutta tai toteuttaa kaksikielistä opetusta, ovat opetuksen koulukohtaiset tavoitteet tässä oppiaineessa tai kielessä yleensä korkeammat kuin valtakunnallisissa opetussuunnitelman perusteissa asetetut

tavoitteet. Oppilaiden yhdenvertaisuuden vuoksi myös painotetussa opetuksessa tai kaksikielisessä opetuksessa tulee oppilaiden suoriutumista kuitenkin arvioida perusopetuksen päättyessä suhteessa valtakunnallisiin tavoitteisiin ja käyttää osaamisen tason määrittämisessä päättöarvioinnin kriteerejä.

Päättöarvioinnin kriteerejä tulee käyttää yhteisten oppiaineiden arvioinnissa myös silloin, kun oppilas on suorittanut opintonsa erityisen koulutustehtävän mukaisesti järjestetyssä opetuksessa.

Painotetusta opetuksesta ja oppilaan suoriutumisesta siinä voidaan tarvittaessa antaa lisätietoja erillisellä todistuksen liitteellä.

Lappeenrannan kristillinen koulu

Koulun kristillinen painotus ei vaikuta arviointiin, joten koulussa on käytössä Lappeenrannan kaupungin koulujen kanssa yhteneväinen todistuslomake. Halutessaan opettaja voi antaa lisätietoja kristillisestä painotuksesta erillisellä todistuksen liitteellä.

6.6 Perusopetuksessa käytettävät todistukset ja todistusmerkinnät

Perusopetuksessa käytettävät todistukset ovat:

1. Lukuvuositodistus
2. Välitodistus
3. Erotodistus
4. Päättötodistus

Opetuksen järjestäjä päättää todistusten ulkoasusta.

Lukuvuositodistus

Oppilaalle tulee antaa lukuvuositodistus lukuvuoden päättyessä. Todistukseen merkitään oppilaan opinto-ohjelma ja oppiaineittain sanallinen arvio tai numeroarvosana siitä, miten oppilas on saavuttanut asetetut tavoitteet lukuvuoden aikana. Sanallista arviota voidaan käyttää todistuksissa vuosiluokilla 1-7. Sanallisistakin arvioista tulee käydä ilmi, onko oppilas suoriutunut hyväksytysti lukuvuoden opinnoista kussakin opinto-ohjelmaansa kuuluvassa oppiaineessa. Merkittäessä arvio todistukseen numerona, todistukseen merkitään myös perusopetusasetuksen 10 §:n mukainen arviointiasteikko. Muissa todistuksissa kuin päättötodistuksessa voidaan numeroarvosanaa aina täydentää sanallisilla arvioilla ja näin antaa palautetta sekä osaamisen tasosta että edistymisestä.

Lukuvuositodistuksissa ja mahdollisissa välitodistuksissa käyttäytymisen numeroarvosana merkitään todistukseen. Silloin kun käyttäytymisestä kirjoitetaan sanallinen arvio, arvio annetaan aina todistuksen liitteellä.

Uskonnon ja elämäkatsomustiedon arvio tai arvosana merkitään lukuvuositodistukseen ja mahdollisiin välitodistuksiin muodossa ”uskonto/elämäkatsomustieto” erittelemättä sitä, kumpaa oppiainetta oppilas on opiskellut. Oppilaan opiskelemaa uskonnon oppimäärää ei merkitä todistuksiin. Jos oppilas saa oman uskonnon opetusta, hänen saamansa arvio merkitään todistukseen, mikäli kyseinen opetus on perusopetuksen järjestäjän antamaa. Uskonnollisen yhdyskunnan antamasta opetuksesta mahdollisesti saatua arvosanaa ei merkitä todistukseen.

Jos oppilaan oppitunneista lukuvuoden aikana vähintään 25 % on opetettu muulla kuin koulun opetuskielillä, tulee todistuksessa mainita opetuksessa käytetty kieli.

Yksilöllistettyjen oppimäärien mukaisesti opiskelluissa oppiaineissa voidaan todistuksessa käyttää numeroarvioinnin sijasta sanallista arviota kaikilla vuosiluokilla. Toiminta-alueittain opiskeltaessa käytetään sanallista arviointia kaikilla vuosiluokilla. Sanallisesta arviosta on käytävä ilmi, onko oppilaan suoritus hyväksytty vai hylätty. Jos erityisen tuen päätöksessä on päätetty, että oppilas opiskelee yhdessä tai useammassa oppiaineessa yksilöllistetyn oppimäärän mukaan, varustetaan kyseisen oppiaineen numeroarvosana sekä sanallinen arvio tähdellä (*). Todistuksen lisätietoja -kohtaan tulee maininta siitä, että oppilas on opiskellut tähdellä (*) merkityt oppiaineet yksilöllistetyn oppimäärän mukaan.

Lukuvuositodistukseen merkitään:

- todistuksen nimi
- opetuksen järjestäjän ja koulun nimi
- oppilaan nimi ja syntymäaika
- todistuksen antamispäivä
- opetusryhmästä vastaavan opettajan tai rehtorin allekirjoitus
- oppilaan opinto-ohjelma ja sanalliset arviot tai numeroarvosanat siitä, miten oppilas on saavuttanut tavoitteet
- arvio oppilaan käyttäytymisestä
- oppiaineista, joissa on useampia oppimääriä (äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli ja vieraat kielet) merkitään oppilaan opiskelema oppimäärä tai oppimäärät
- luokalta siirtyminen tai mahdollinen luokalle jättäminen
- merkintä, että todistus on Opetushallituksen 22.12.2014 hyväksymien opetussuunnitelman perusteiden mukainen.

Lappeenrannan kristillinen koulu

Lukuvuositodistuskäytännöt on kerrottu luvussa 6.4.1 Arviointi lukuvuoden päättyessä.

Välitodistus

Lukuvuoden aikana voidaan antaa välitodistuksia paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Välitodistus annetaan samoin periaattein kuin lukuvuositodistus koskien sanallisen tai numeroarvosanan käyttöä, käyttäytymisen arviointimerkintää, uskonnon ja elämänskatsomustiedon arviointimerkintää, opetuskieltä sekä yksilöllisten oppimäärien mukaista opiskelua.

Erillinen välitodistus tulee tarvittaessa antaa yhdeksännen luokan oppilaalle jatko-opintoihin pyrkimistä varten. Yhdeksännen luokan oppilaalle annettavaa välitodistusta varten oppilaan osaaminen arvioidaan samoin perusteiden kuin päättöarviointissa. Arviota oppilaan käyttäytymisestä ei merkitä 9. vuosiluokalla annettavaan välitodistukseen.

Välitodistukseen merkitään:

- todistuksen nimi
- opetuksen järjestäjän ja koulun nimi
- oppilaan nimi ja syntymäaika

- todistuksen antamispäivä
- opetusryhmästä vastaavan opettajan tai rehtorin allekirjoitus
- oppilaan opinto-ohjelma ja sanalliset arviot tai numeroarvosanat siitä, miten oppilas on saavuttanut tavoitteet
- oppiaineista, joissa on useampia oppimääriä (äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli ja vieraat kielet) merkitään oppilaan opiskelema oppimäärä tai oppimäärät
- arvio oppilaan käyttäytymisestä (lukuun ottamatta 9. luokalla annettavaa välitodistusta)
- merkintä, että todistus on Opetushallituksen 22.12.2014 hyväksymien opetussuunnitelman perusteiden mukainen.

Erotodistus

Erotodistus annetaan oppilaalle, joka vaihtaa toiseen kouluun tai eroaa perusopetuksesta tai ei ole saanut oppivelvollisuutta suoritetuksi oppivelvollisuutensa aikana. Erotodistuksen liitteenä tulee olla koulussa noudatettu tuntijako sekä selvitys opetuksen mahdollisista painotuksista. Erillistä erotodistusta ei tarvitse antaa, jos oppilas siirtyy saman opetuksen järjestäjän ylläpitämään toiseen kouluun.

Erotodistus annetaan samoin periaattein kuin lukuvuositodistus koskien sanallisen tai numeroarvosanan käyttöä, uskonnon ja elämäkatsomustiedon arviointimerkintää, opetuskieltä sekä yksilöllisten oppimäärien mukaista opiskelua. Erotodistukseen ei merkitä käyttäytymisen arvioita.

Erotodistukseen merkitään:

- todistuksen nimi
- opetuksen järjestäjän ja koulun nimi
- oppilaan nimi ja syntymäaika
- todistuksen antamispäivä
- rehtorin allekirjoitus
- oppilaan opinto-ohjelma ja sanalliset arviot tai numeroarvosanat siitä, miten oppilas on saavuttanut tavoitteet
- oppiaineista, joissa on useampia oppimääriä (äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli ja vieraat kielet) merkitään oppilaan opiskelema oppimäärä tai oppimäärät
- merkintä, että todistus on Opetushallituksen 22.12.2014 hyväksymien opetussuunnitelman perusteiden mukainen.

Perusopetuksen päättötodistus

Perusopetuksen päättötodistus annetaan oppilaalle, jonka suoriutuminen suhteessa oppiaineiden oppimäärien tavoitteisiin on hyväksytty kaikissa hänen opinto-ohjelmaansa kuuluvissa oppiaineissa. Numeroarvosanoja käytettäessä tämä merkitsee vähintään todistusarvosanaa viisi (5) ja sanallisesti arvioitavissa oppiaineissa arviota ”hyväksytty”.

Päättötodistukseen merkitään samat tiedot kuin muihin perusopetuksen aikana käytettäviin todistuksiin seuraavin täsmennyksin:

- oppilaan koko nimi ja henkilötunnus
- rehtorin allekirjoitus
- yhteisten oppiaineiden ja numeroin arvioitavien valinnaisten aineiden arviointi numeroin (5-10) ja sanoin (välttävä – erinomainen)

- oppiaineista, joissa on useampia oppimääriä (äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli ja vieraat kielet) merkitään suoritettu oppimäärä tai oppimäärät
- maininta siitä, että oppilaan opinto-ohjelmaan on kuulunut oppilaanohjausta ja työelämään tutustumista.

Arviota oppilaan käyttäytymisestä ei merkitä päättötodistukseen.

Jos oppilaan oppitunneista lukuvuoden aikana vähintään 25% on opetettu muulla kuin koulun opetuskielellä, tulee todistuksessa mainita käytetty kieli.

Niistä valinnaisista aineista, jotka muodostavat yhtenäisen, vähintään kahden vuosiviikkotunnin oppimäärän, merkitään todistukseen numeroarvosana. Numeroin arvioitavista valinnaisista aineista merkitään todistukseen nimi, vuosiviikkotuntimäärä ja annettu arvosana. Kaikki yhteisiin oppiaineisiin liittyvät oppilaan suorittamat valinnaiset aineet merkitään päättötodistukseen välittömästi kyseisen oppiaineen alle.

Oppimäärältään alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävistä valinnaisista aineista ja tällaisista oppimääristä koostuvista kokonaisuuksista merkitään todistuksiin sanallinen arvio. Sanallisesti arvioitavan valinnaisen aineen nimen kohdalle tulee merkintä ”valinnaiset opinnot”, sen jälkeen kaikkien yhteen yhteiseen aineeseen liittyvien sanallisesti arvioitavien aineiden yhteenlaskettu vuosiviikkotuntimäärä sekä merkintä ”hyväksytty”.

Ne valinnaisena opiskeltavat vieraat kielet ja muut valinnaiset aineet, jotka eivät liity mihinkään yhteiseen oppiaineeseen merkitään päättötodistukseen otsikon ”muut valinnaiset aineet” alle. Aineesta mainitaan nimi, vuosiviikkotuntimäärä, mahdollinen oppimäärä sekä arvio joko numeroin tai merkinnällä ”hyväksytty”.

Mikäli oppilas vaihtaa valinnaisen aineen toiseen joko omassa koulussaan tai koulun vaihdon yhteydessä, päättötodistukseen merkitään molempien valinnaisaineiden nimet. Kesken jäänyt valinnaisaine arvioidaan numeroin, mikäli oppilas on ehtinyt suorittaa kyseisestä aineesta vähintään kahden vuosiviikkotunnin laajuisen osuuden. Mikäli osuus on alle kaksi vuosiviikkotuntia, kesken jääneen valinnaisaineen kohdalle tulee merkintä ”osallistunut”. Kesken jääneestä valinnaisesta aineesta merkitään todistukseen myös oppilaan suorittama tuntimäärä. Uudesta valinnaisesta aineesta tulee todistukseen joko numeroarvosana tai sanallinen arvio ”hyväksytty” riippuen siitä, minkä laajuiseksi kyseinen valinnainen aine on koulun opetussuunnitelmassa määritelty sekä merkintä opetussuunnitelman mukaisesta tuntimäärästä.

Mikäli oppilaan huoltaja pyytää kirjallisesti, ettei oppilaan päättötodistukseen merkitä numeroarvosanaa valinnaisena aineena opiskeltavasta kielestä, arvosana jätetään pois ja todistukseen tulee merkintä ”hyväksytty”. Toista kotimaista kieltä opetetaan kuitenkin yhteisenä oppiaineena ja se arvioidaan numeroin.

Uskonnon ja elämäntutustumustiedon arvosana merkitään päättötodistukseen muodossa ”uskonto/elämäntutustumustieto” erittelemättä sitä, kumpaa oppiainetta oppilas on opiskellut. Oppilaan opiskelemaa uskonnon oppimäärää ei merkitä päättötodistukseen. Jos oppilas saa oman uskonnon opetusta, hänen saamansa arvio merkitään päättötodistukseen, mikäli kyseinen opetus on perusopetuksen järjestäjän antamaa. Uskonnollisen yhdyskunnan antamasta opetuksesta mahdollisesti saatua arvosanaa ei merkitä päättötodistukseen.

Jos oppilas opiskelee yhdessä tai useammassa oppiaineessa yksilöllistetyn oppimäärän mukaan, myös päättöarviointi voi näissä aineissa olla sanallinen. Päättötodistuksessa voidaan käyttää näissä oppiaineissa myös numeroarvostelua. Sekä numeroarvosana että sanallinen arvio varustetaan tähdellä (*). Todistuksen lisätietoja -kohtaan tulee merkintä siitä, että oppilas on opiskellut tähdellä

(*) merkityt oppiaineet yksilöllistetyn oppimäärän mukaan. Oppilaan, jonka opetus on järjestetty toiminta-alueittain, päättöarviointi on sanallinen.

Päättötodistukseen voi kuulua liitteitä, esimerkiksi arvio oppilaan käyttäytymisestä ja työskentelystä sekä sanallinen liite alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävistä valinnaisista aineista. Jokaisesta liitteestä tulee ilmetä oppilaan tunnistetiedot. Päättötodistuksen liitteistä ei tule mainintaa päättötodistukseen.

6.7 Erityinen tutkinto ja siitä annettavat todistukset

Perusopetuksen oppimäärä tai sen osa voidaan suorittaa perusopetuslaissa ja –asetuksessa tarkoitettussa erityisessä tutkinnossa. Erityisen tutkinnon voi järjestää se, jolla on lupa järjestää perusopetusta. Erityiseen tutkintoon osallistuvan tulee osoittaa, että hänen tietonsa ja taitonsa vastaavat perusopetuksen eri oppiaineiden yleisen oppimäärän mukaisia tietoja ja taitoja.

Erityisessä tutkinnossa käytettävät todistukset ovat:

1. Todistus perusopetuksen oppiaineen oppimäärän suorittamisesta
2. Todistus osittain suoritetusta perusopetuksen oppimäärästä
3. Todistus perusopetuksen koko oppimäärän suorittamisesta

Jos oppilas tai muu henkilö suorittaa perusopetuksen jonkin oppiaineen oppimäärän erityisessä tutkinnossa, hänelle annetaan todistus perusopetuksen oppiaineen oppimäärän suorittamisesta. Todistuksesta tulee käydä ilmi suoritettu oppiaine ja oppimäärä. Samaan todistukseen voidaan merkitä useamman oppiaineen suoritukset. Vain osan perusopetuksen oppimäärästä, kuten vuosiluokan oppimäärän, suorittaneelle annetaan todistus osittain suoritetusta perusopetuksen oppimäärästä.

Jos perusopetuksen koko oppimäärä on suoritettu erityisessä tutkinnossa, annetaan todistus perusopetuksen koko oppimäärän suorittamisesta.

Todistuksiin merkitään samat yleistiedot kuin päättötodistukseen. Suoritetuista oppiaineista merkitään oppiaineen nimi, oppimäärä sekä arvosana. Yhteisten oppiaineiden laajuutta vuosiviikkotunteina ei merkitä.

Oppivelvollisen on suoritettava hyväksytysti kaikki perusopetuksen oppimäärään kuuluvat yhteiset oppiaineet saadakseen todistuksen perusopetuksen koko oppimäärän suorittamisesta.

LUKU 7 OPPIMISEN JA KOULUNKÄYNNIN TUKI

7.1 Tuen järjestämistä ohjaavat periaatteet

Lappeenrannan kristillisen koulun opetuksen ja oppilaan tuen toteuttamisen lähtökohtana on jokaisen oppilaan oikeus omista lähtökohdistaan ja osana yhteisöä onnistua oppimisessa, kehittyä oppijana sekä kasvaa ja sivistyä ihmisenä.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuki muodostuu yleisestä, tehostetusta ja erityisestä tuesta. Näistä oppilas voi saada vain yhden tasoista tukea. Oppilaan saama tuki on joustavaa, pitkäjänteisesti suunniteltua ja tarpeen mukaan muuttuvaa. Tukea annetaan niin kauan sekä sen tasoisena ja muotoisena kuin se on tarpeellista ja heti tuen tarpeen ilmetessä. Oppilas tai huoltaja ei voi kieltäytyä perusopetuslaissa säädetyn tuen vastaanottamisesta.

Opetuksen ja tuen järjestämisen lähtökohtana ovat jokaisen oppilaan ja opetusryhmän vahvuudet sekä oppimis- ja kehitystarpeet. Huomiota kiinnitetään oppimisen esteettömyyteen sekä oppimisvaikeuksien ennaltaehkäisyyn ja varhaiseen tunnistamiseen. Oppimisen ja koulunkäynnin tuen toteuttaminen edellyttää sekä yhteisöllisiä ja oppimisympäristöön liittyviä ratkaisuja että oppilaiden yksilöllisiin tarpeisiin vastaamista. Opetusta ja tukea suunniteltaessa otetaan huomioon, että tuen tarve voi vaihdella tilapäisestä jatkuvaan, vähäisestä vahvempaan tai yhden tukimuodon tarpeesta useamman tukimuodon tarpeeseen.

Tuen tehtävänä on ehkäistä ongelmien monimuotoistumista ja syvenemistä sekä pitkäaikaisvaikutuksia. Koulun tehtävänä on huolehtia oppilaan mahdollisuuksista saada onnistumisen kokemuksia oppimisessa ja ryhmän jäsenenä toimimisessa. Tavoitteena on, että oppilaan myönteinen käsitys itsestään ja koulutyöstä vahvistuu. Pedagoginen asiantuntemus ja opettajien sekä muiden tuen ammattihenkilöiden monialainen yhteistyö on tärkeää tuen tarpeen havaitsemisessa, arvioinnissa sekä tuen suunnittelussa ja toteuttamisessa. Yhteistyöhön kulloinkin osallistuvat ammattihenkilöt harkitaan tapauskohtaisesti.

Tuki annetaan oppilaalle ensisijaisesti omassa luokassa ja koulussa erilaisin joustavin järjestelyin, ellei oppilaan etu tuen antamiseksi välttämättä edellytä oppilaan siirtämistä toiseen opetusryhmään tai kouluun.

Tuen jatkumiseen kiinnitetään erityisesti huomiota lapsen siirtyessä esiopetuksesta perusopetukseen sekä oppilaan siirtyessä perusopetuksesta toiselle asteelle tai perusopetuksessa koulusta toiseen. Perusopetuksen ja toisen asteen tiedonsiirrossa korostuu ohjaus sekä avoin yhteistyö oppilaan ja huoltajan kanssa.

Lappeenrannan kristillisessä koulussa koko henkilökunta on mukana oppilaiden esteiden ja vaikeuksien varhaisessa tunnistamisessa. Aikuiset ovat velvollisia ilmoittamaan havainnoistaan oppilaan lähimmälle opettajalle heti, jotta mahdollisiin ongelmakohtiin voidaan kiinnittää nopeasti huomiota.

Lukemisen, kirjoittamisen ja matematiikan perustaitoja testataan ikäluokittain. Testien avulla seulotaan eli selvitetään, ketkä oppilaista tarvitsevat lisätukea ja hyötyvät siitä. Erityisopettaja toteuttaa testejä yhteistyössä muiden opettajien kanssa. Tarvittaessa tehdään yksilötestauksia, joiden tuloksista keskustellaan huoltajien kanssa.

Varhaisen puuttumisen toimintamalli

Huolen lähtökohdaksi riittävät kenen tahansa työntekijän subjektiiviset havainnot lapsesta/nuoresta.

EI HUOLTA	PIENI HUOLI	HUOLI KASVAA	SUURI HUOLI
<p>PERUSPALVELUT JA PERHEIDEN TOIMET TÄYDENTÄVÄT TOISIAAN</p> <p>Seurataan lasten kasvuoloja yhdessä kouluhenkilökunnan ja perheiden kanssa.</p>	<p>HUOLEN PUHEEKSI OTTAMINEN</p> <p>Huolen puheeksi ottaminen lapsen/nuoren/perheen kanssa</p> <ul style="list-style-type: none"> - tietoja lapsesta/nuoresta - tuen tarjonta - perheen ohjaaminen käyttämään tukipalveluja <p>Yhteistyö:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opettajat • luokanvalvoja • rehtori • erityisopettaja • koulukuraattori • terveydenhoitaja • lääkäri • psykologi • sosiaalityöntekijä 	<p>YHTEISTYÖTAHOJEN HAKEMINEN</p> <p>Asia viedään oppilashuoltoryhmään.</p> <p>Yhteydenotto vanhempiin.</p>	<p>YHTEYDENOTTO LASTENSUOJELUUN</p> <p>Yhteydenotosta tiedotetaan ensin perheelle.</p> <p>Yhteys lastensuojeluun.</p> <p>Sosiaalityöntekijä arvioi lastensuojelutarpeen.</p>

Nivelvaiheen toiminta ja yhteistyö on kuvattu opetussuunnitelman osana olevassa ohjaussuunnitelmassa.

7.1.1 Ohjaus tuen aikana

Jokaisen opettajan tehtävänä on ohjata tukea tarvitsevaa oppilasta koulunkäynnissä ja eri oppiaineiden opiskelussa. Ohjaus liittyy kaikkiin opetustilanteisiin, oppiaineisiin ja oppilaalle annettavaan arviointipalautteeseen. Ohjauksen tavoitteena on, että tukea tarvitsevan oppilaan itseluottamus, itsearviointitaidot ja oppimaan oppimisen taidot sekä kyky suunnitella tulevaisuuttaan vahvistuvat. Huomiota kiinnitetään oppilaan arjenhallinnassa, opintojen suunnittelu- ja opiskelutaidoissa tai yhteistyötilanteissa mahdollisesti ilmeneviin tuen tarpeisiin. Näitä taitoja vahvistetaan tarkoituksenmukaisilla ohjauksellisilla toimintatavoilla. Ohjauksella pyritään siihen, että oppilas oppii asettamaan tavoitteita oppimiselleen ja ottamaan vastuuta opiskelustaan.

Ohjauksen näkökulma otetaan huomioon arvioitaessa oppilaan tarvetta sekä tehostettuun että erityiseen tukeen. Osana pedagogista arviota tai pedagogista selvitystä arvioidaan oppilaan aikaisemmin saaman ohjauksen riittävyys ja vaikutus sekä oppilaan tarpeet ohjaukseen jatkossa. Oppimissuunnitelmaan tai HOJKS:aan kirjataan myös oppilaan ohjaukseen liittyvät tavoitteet ja toimenpiteet.

Ohjauksellista tukea suunniteltaessa tehdään tiivistä yhteistyötä oppilaan ja huoltajan kanssa sekä hyödynnetään myös oppilashuollon ja oppilasta mahdollisesti avustavan henkilöstön asiantuntemusta.

Päättövaiheen ohjauksessa etsitään yhdessä oppilaalle soveltuvia jatko-opintomahdollisuuksia ja selvitetään oppilaan tarvitseman tuen jatkuminen toisella asteella. Perusopetuksen päättövaiheessa tukea tarvitsevalle oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa ja mahdollisuus keskustella oppilaanohjaajan ja oppilashuollon eri asiantuntijoiden kanssa oppilaan jatkokoulutukseen liittyvistä erityisistä kysymyksistä.

7.1.2 Kodin ja koulun yhteistyö tuen aikana

Kodin ja koulun yhteistyön merkitys korostuu silloin, kun oppilaalla on tuen tarvetta. Opetus ja kasvatus tulee järjestää yhteistyössä huoltajien kanssa siten, että jokainen oppilas saa oman kehitystasonsa ja tarpeidensa mukaista opetusta, ohjausta ja tukea. Yhteistyötapoja ja toimintamalleja kehitetään koko perusopetuksen ajan ja erityisesti koulunkäynnin nivelvaiheisiin. Huoltajien kanssa tehtävässä yhteistyössä korostuu luottamuksellisuus. Huoltajille annetaan tietoa tuen eri muotoihin liittyvistä säädöksistä ja määräyksistä ja niiden soveltamisesta koulun arjessa, esimerkiksi oppilasta koskevien asioiden käsittelystä, tietojensaannista ja niiden luovuttamisesta sekä salassapidosta. Koulun henkilöstö on yhteydessä kotiin heti, kun oppilaalla ilmenee oppimisen tai koulunkäynnin ongelmia tai hänen hyvinvointinsa on vaarantumassa.

Oppilaille ja huoltajille annetaan tietoa tuen saannin mahdollisuuksista, tuen eri muodoista ja tasoista sekä käytettävissä olevista tukimuodoista. Oppilaan edistymisen ja tuen tarpeen arviointi sekä tuen suunnittelu on osa kodin ja koulun säännöllistä yhteistyötä. Tavoitteena on toimia yhteisymmärryksessä oppilaan ja huoltajan kanssa. Huoltajia kannustetaan tukemaan osaltaan lapsensa tavoitteellista oppimista ja koulunkäyntiä. Oppilas tai huoltaja ei voi kuitenkaan kieltäytyä perusopetuslaissa säädetyn tuen vastaanottamisesta.

Lapsi ja nuori elää samanaikaisesti sekä kodin että koulun vaikutuspiirissä. Tämä edellyttää näiden kasvatusyhteisöjen vuorovaikutusta ja kasvatuskumppanuutta oppilaan kokonaisvaltaisen terveen kasvun ja hyvän oppimisen tukemisessa. Lähtökohtana yhteistyölle on kuuleminen, kunnioitus, luottamus ja hyvä vuoropuhelu.

Huoltajilla on ensisijainen vastuu lapsen ja nuoren kasvatuksesta. Koulu tukee kotien kasvatustehtävää ja vastaa oppilaan kasvatuksesta ja opetuksesta koulu yhteisön jäsenenä. Koulun on oltava yhteistyössä huoltajien kanssa niin, että he voivat osaltaan tukea lastensa tavoitteellista oppimista ja koulunkäyntiä. Kasvatuskumppanuuden tavoitteena on edistää lasten ja nuorten oppimisen edellytyksiä, turvallisuutta ja hyvinvointia koulussa.

Päivittäisen ja viikoittaisen viestinnän lisäksi vanhemmille järjestetään kerran vuodessa tai tarvittaessa useammin vanhempainilta. Oppilaan asioita käsitellään yhteistyössä vanhempien kanssa myös HOJKS:ien laadinnan ja tarkistuksen yhteydessä sekä tarvittaessa erillisissä vanhempaintapaamisissa.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuki Lappeenrannan kristillisessä koulussa

7.2 Yleinen tuki

Yleinen tuki on kaikkien oppilaiden oppimisen ja hyvinvoinnin edistämistä. Oppilas saa yleistä tukea heti tuen tarpeen ilmetessä, eikä tuen aloittaminen edellytä erityisiä tutkimuksia tai päätöksiä. Hyvä, toimiva ja laadukas perusopetus mahdollistaa kaikkien oppilaiden oppimisen ja kasvun. Opetuksessa opettajat ottavat huomioon sekä ryhmän että yksittäisen oppilaan tarpeet. Keskeistä on vuorovaikutteisen ilmapiirin luominen ja edistäminen koulu yhteisössä. Oppilaan itsetuntoa, opiskelumotivaatiota ja mahdollisuutta kokea onnistumisen ja oppimisen iloa vahvistetaan. Samoin tuetaan oppilaan osallisuutta ja vastuunottoa opiskelusta.

Yleisellä tuella tarkoitetaan esim. seuraavia toimia:

- oppilaantuntemuksen lisääminen
- oppilaan koulunkäynnin säännöllinen seuraaminen
- opetustilanteeseen liittyvät opetusjärjestelyt kuten istumajärjestys, oppitunnin strukturointi ja tehostettu työskentelytaitojen ohjaus
- opettajan toteuttama opetuksen eriyttäminen tehtävissä, ajankäytössä tai koejärjestelyissä
- opettajan toteuttama tukiopeutus tai resurssiopettajan tuki
- opetusryhmässä on käytössä koulunkäynninohjaajan tuki tarpeen mukaan
- ryhmän opetuksessa käytetään samanaikaisopetus-, pari- tai tiimimalleja
- opetuksessa käytetään pedagogisina ratkaisuuina joustavia ryhmiä
- opettajalla käytettävissä osa-aikaisen erityisopettajan konsultaatio- ja ohjauspalvelut.
- osa-aikainen erityisopetus

Tuen tarpeiden arviointi ja tarvittavan tuen antaminen kuuluvat kaikkiin kasvatukseen ja opetustilanteisiin. Tuki järjestetään opettajien ja muun henkilöstön yhteistyönä heti oppilaan tuen tarpeen ilmetessä. Oppilaan ja huoltajan kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä. Yleisen tuen aikana voidaan käyttää kaikkia perusopetuksen tukimuotoja lukuun ottamatta erityisen tuen päätöksen perusteella annettavaa erityisopetusta ja oppiaineiden oppimäärien yksilöllistämistä. Oppilaan tuen tarpeisiin vastataan ensisijaisesti oppimisympäristön kehittämällä ja joustavilla opetusjärjestelyillä sekä ohjauksen keinoin.

Oppimissuunnitelmaa voidaan tarvittaessa käyttää osana yleistä tukea. Tällöin oppimissuunnitelma sisältää soveltuvin osin samoja osa-alueita kuin tehostettua tukea varten laadittava oppimissuunnitelma. Opetus voidaan järjestää myös vuosiluokkiin sitomattomasti. Jos opetus järjestetään vuosiluokkiin sitomattomasti, oppilaan oppimissuunnitelmaan kirjataan opintokokonaisuudet, joiden mukaan opetus etenee. Pidemmälle edistyneen oppilaan opiskelua voidaan syventää ja laajentaa oppimissuunnitelman avulla.

Lappeenrannan kristillinen koulu tarjoaa yllä mainittuja yleisen tuen tukimuotoja keinoina vastata opetusryhmän tai yksittäisten oppilaiden tuen tarpeisiin jo ennen tehostetun tuen vaiheeseen siirtymistä.

7.3 Tehostettu tuki

Oppilaalle, joka tarvitsee oppimisessaan ja koulunkäynnissään säännöllistä tukea tai samanaikaisesti useita tukimuotoja, on pedagogiseen selvitykseen perustuen annettava tehostettua tukea hänelle tehdyn oppimissuunnitelman mukaisesti. Tehostettua tukea annetaan silloin, kun yleinen tuki ei riitä, ja niin kauan kun oppilas sitä tarvitsee.

Tehostettu tuki on oppilaan tarpeista lähtevää, suunniteltua ja ennaltaehkäisevää. Sen vaikuttavuutta arvioidaan säännöllisesti. Tehostetun tuen tehtävänä on ehkäistä ongelmien kasvamista, monimuotoistumista ja kasautumista. Oppilaan itsetuntoa, opiskelumotivaatiota ja mahdollisuutta kokea onnistumisen ja oppimisen iloa vahvistetaan. Oppilaan osallisuutta ja vastuunottoa opiskelusta tuetaan.

Tehostetun tuen aikana voidaan käyttää kaikkia perusopetuksen yhteisiä opetusjärjestelyjä ja tukimuotoja lukuun ottamatta erityisen tuen päätöksen perusteella annettavaa kokoaikaista erityisopetusta ja oppiaineen oppimäärän yksilöllistämistä. Oppimisympäristön muokkaaminen on keinoista merkittävin ja ensisijainen. Suunnitellut tuen muodot opettaja kirjaa oppimissuunnitelmaan, jossa pedagogiseen arvioon perustuen kuvataan annettava tehostettu tuki. Oppilaan opetus voidaan järjestää myös vuosiluokkiin sitomattomasti. Jos opetus järjestetään vuosiluokkiin sitomattomasti, oppilaan oppimissuunnitelmaan kirjataan opintokokonaisuudet, joiden mukaan opetus etenee.

Tehostetun tuen suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa oppilaan ja huoltajan osallistumista vahvistetaan ja korostetaan. Oppilashuollon osuutta oppilaan hyvinvoinnin edistäjänä ja ylläpitäjänä vahvistetaan. Oppilashuollon ammattilaisten työskentelyssä korostuu kaikille tarjottava yhteisöllinen oppilashuollon tuki. Oppilaalla on tarvittaessa oikeus saada yksilökohtaisia oppilashuollon palveluja.

Prosessin kulku

- Luokanopettaja tai luokanohjaaja kutsuu koolle oppilaan muut opettajat.
- Laaditaan yhdessä kirjallinen pedagoginen arvio oppilaasta.
- Tehdään tiivistä yhteistyötä oppilaan vanhempien kanssa.
- Tehostetun tuen aloittaminen ja järjestäminen käsitellään moniammatillisessa yhteistyössä oppilashuollon ammattihenkilöstön kanssa.
- Opettajat laativat oppilaalle oppimissuunnitelman.

7.3.1 Pedagoginen arvio

Tehostetun tuen aloittaminen perustuu pedagogiseen arvioon. Pedagogisessa arviossa kuvataan

- oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin tilanne kokonaisuutena koulun, oppilaan sekä huoltajan näkökulmasta
- oppilaan saama yleinen tuki, ja arvio eri tukimuotojen vaikutuksista
- oppilaan vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet, oppilaan oppimisvalmiudet sekä oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvät erityistarpeet
- koulun arvio siitä, millaisilla pedagogisilla, oppimisympäristöön liittyvillä, oppilashuollollisilla tai muilla tukijärjestelyillä oppilasta tulisi tukea
- koulun arvio tehostetun tuen tarpeesta

Pedagogisen arvion laativat oppilaan opettaja tai opettajat yhdessä. Tarvittaessa käytetään myös muita asiantuntijoita. Yhteistyö oppilaan ja huoltajan kanssa on tärkeää sekä tuen tarpeiden selvittämisen että tuen suunnittelun ja onnistuneen toteuttamisen kannalta, joten oppilas ja huoltaja ovat mukana laatimassa pedagogista arviota. Pedagogisen arvion laatimisessa hyödynnetään oppilaalle mahdollisesti osana yleistä tukea laadittua oppimissuunnitelmaa.

Tehostetun tuen aloittaminen, järjestäminen sekä tarvittaessa palaaminen takaisin yleisen tuen piiriin käsitellään pedagogiseen arvioon perustuen moniammatillisesti yhteistyössä oppilashuollon ammattihenkilöstön kanssa. Tämä käsittely kirjataan pedagogiseen arvioon. Jos käsittelyssä päädytään oppimisen tuen tehostamiseen, tehostettu tuki suunnitellaan ja kirjataan oppilaalle laadittavaan tehostetun tuen oppimissuunnitelmaan.

7.3.2 Oppimissuunnitelma tehostetun tuen aikana

Oppimissuunnitelma on oppilaan opiskelua ja oppimisen tavoitteita koskeva suunnitelma, jonka tehtävänä on tukea oppilaan kasvua ja kehitystä. Oppimissuunnitelma laaditaan heti, kun on sovittu tehostetun tuen aloittamisesta, ja sitä tarkistetaan aina tarvittaessa ja vähintään kerran lukuvuodessa. Oppimissuunnitelmaan kirjataan suunnitelma oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin tavoitteista, tarvittavista opetusjärjestelyistä sekä oppilaan tarvitsemasta tuesta ja ohjauksesta. Suunnitelma antaa pohjan oppilaan edistymisen arvioinnille.

Oppimissuunnitelma perustuu pedagogisessa arviossa tuotettuun tietoon, mahdollisesti esiopetuksen aikana tai osana yleistä tukea laadittuun oppimissuunnitelmaan sekä mahdolliseen kuntoutussuunnitelmaan. Oppimissuunnitelman tavoitteena on turvata oppilaalle hyvät edellytykset edetä opinnoissaan. Oppimissuunnitelman laativat opettajat yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa. Laatimiseen osallistuu tarvittaessa myös muita asiantuntijoita. Oppilas osallistuu oman oppimissuunnitelman tekemiseen edellytysten mukaan. Oppimissuunnitelma on käytännön työväline opettajan oman työn suunnittelulle. Oppimissuunnitelman laatimisen yhteydessä sovitaan tavoitteiden toteutumisen seurannasta ja suunnitelman tarkistamisen aikataulusta.

7.4 Erityinen tuki

Oppilas saa erityistä tukea, kun hänen kasvunsa, kehityksensä tai oppimisensa tavoitteiden saavuttaminen ei toteudu riittävästi muuten ja tehostettu tuki ei riitä. Erityinen tuki muodostuu

erityisen tuen päätökseen perustuvasta erityisopetuksesta sekä muista perusopetuksen tukimuodoista. Erityisen tuen päätös tai sen muutos edellyttää aina pedagogisen selvityksen laatimista. Kun oppilaalle on tehty erityisen tuen päätös, erityisopetusta annetaan hänelle laaditun henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman mukaisesti (HOJKS).

Erityisopetukseen sisältyvillä pedagogisilla ratkaisuilla pyritään ensisijaisesti turvaamaan oppilaan oppiminen ja koulunkäynnin säännöllisyys. Oppimista tukevien erityisopetuksen pedagogisten ratkaisujen lisäksi erityistä tukea saavalla oppilaalla on oikeus myös muuhun koulunkäynnin tukeen. Tällaista muuta tukea ovat esimerkiksi ohjaus, oppilashuollon palvelut, tulkitsemis- ja avustajapalvelut sekä erityiset apuvälineet.

Erityinen tuki on suunnitelmallista ja kokonaisvaltaista tukea, joka järjestetään joko yleisen tai pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä. Erityinen tuki järjestetään ensisijaisesti muun opetuksen yhteydessä tai vaihtoehtoisesti erityisluokassa, jos se ei ole muutoin mahdollista. Oppilaan itsetuntoa, opiskelumotivaatiota ja mahdollisuutta kokea onnistumisen ja oppimisen iloa vahvistetaan. Samoin tuetaan oppilaan osallisuutta ja vastuunottoa opiskelusta.

Erityisen tuen aikana oppilas opiskelee joko oppiaineittain tai toiminta-alueittain. Mikäli oppilas opiskelee oppiaineittain, hän opiskelee eri oppiaineissa joko yleisen tai yksilöllistetyn oppimäärän mukaisesti. Oppimäärän yksilöllistäminen edellyttää erityisen tuen päätöstä, joka perustuu pedagogiseen selvitykseen ja psykologin lausuntoon. Opetus voidaan järjestää myös vuosiluokkiin sitomattomasti. Jos opetus järjestetään vuosiluokkiin sitomattomasti, oppilaan HOJKS:aan tulee kirjata opintokokonaisuudet, joiden mukaan opetus etenee.

7.4.1 Pedagoginen selvitys

Koulussa laaditaan oppilaasta moniammatillisesti pedagoginen selvitys ennen erityistä tukea koskevan päätöksen tekemistä. Oppilaan ja huoltajan kanssa tehtävä yhteistyö on tärkeää tuen tarpeiden selvittämisen, tuen suunnittelun ja onnistuneen toteuttamisen kannalta.

Prosessin eteneminen

- Erityisopettaja kokoaa moniammatillisen ryhmän, joka käynnistää pedagogisen selvityksen tekemisen.
- Moniammatillinen ryhmä kokoaa erityisopettajan johdolla oppilaan opettajilta selvityksen oppimisen etenemisestä ja oppilaan saamasta tehostetusta tuesta.
- Ryhmä kuulee oppilasta ja oppilaan huoltajia tai muuta edustajaa ja hankkii mahdollisesti tarvittavat asiantuntija lausunnot.
- Ryhmä tekee esityksen oppilaan erityisen tuen tarpeesta.

Pedagogisen selvityksen laatimisessa hyödynnetään oppilaasta aiemmin laadittuja pedagogisia asiakirjoja. Pedagogisen selvityksen lisäksi erityisen tuen päätöksen valmistelemiseksi hankitaan tarvittaessa muita lausuntoja, kuten psykologinen tai lääketieteellinen lausunto tai vastaava sosiaalinen selvitys. Jos pedagogisessa selvityksessä esitetään jonkin oppiaineen oppimäärän

yksilöllistämistä, erityisen tuen päätöksen valmistelemiseksi tarvitaan lisäksi aina psykologin lausunto. Huoltajan luvalla voidaan myös hyödyntää esim. oppilaalle laadittua kuntoutussuunnitelmaa.

Oppilasta ja tämän huoltajaa tai laillista edustajaa on kuultava ennen erityisen tuen päätöstä. Koulun tasolla tästä kuulemisesta vastaa rehtori. Kuulemistilaisuudessa on käytössä valmis pedagoginen selvitys ja tarvittavat asiantuntijalausunnat, koska kuuleminen pohjautuu päätöksessä tarvittaviin asiakirjoihin.

7.4.2 Erityisen tuen päätös

Lappeenrannan kristillisessä koulussa rehtori tekee kirjallisen päätöksen erityisen tuen antamiseksi. Oppilasta ja tämän huoltajaa tai laillista edustajaa on kuultava ennen erityisen tuen päätöstä. Tästä kuulemisesta vastaa koulun rehtori. Päätös perustellaan ja päätöksen perustelut nojautuvat pedagogiseen selvitykseen ja mahdollisiin lausuntoihin.

Erityisen tuen päätöksessä päätetään:

- oppilaan pääsääntöinen opetusryhmä
- mahdolliset tulkitsemis- ja avustajapalvelut
- muut tarvittavat palvelut
- sekä tarvittaessa oppilaan opetuksen poikkeava järjestäminen.

Lappeenrannan kristillisessä koulussa erityinen tuki järjestetään ensisijaisesti muun opetuksen yhteydessä.

Erityisen tuen päätös tehdään, jos todetaan, ettei oppilaan saama tehostettu tuki ole riittänyt ja tuen vaikuttavuutta on arvioitu luotettavasti laadullisesti, ajallisesti ja määrällisesti. Erityisen tuen päätös voidaan tehdä myös ennen esi- tai perusopetuksen alkamista tai esi- tai perusopetuksen aikana ilman sitä edeltävää pedagogista selvitystä ja oppimisen tehostetun tuen antamista, jos psykologisen tai lääketieteellisen arvion perusteella ilmenee, että oppilaan opetusta ei vamma, sairauden, kehityksessä viivästymisen tai tunne-elämän häiriön taikka muun vastaavan erityisen syyn vuoksi voida antaa muuten. Jos erityisen tuen päätös tehdään perusopetuksen aikana ilman tehostetun tuen antamista, se perustuu oppilaan tilanteen uudelleen arviointiin esimerkiksi onnettomuuden tai vakavan sairauden seurauksena.

Erityisen tuen tarpeellisuus tarkistetaan toisen vuosiluokan jälkeen kolmannella luokalla 30.11. mennessä sekä ennen seitsemännelle vuosiluokalle siirtymistä kuudennella luokalla 31.1. mennessä. Päätös tarkistetaan myös aina oppilaan tuen tarpeen muuttuessa sellaisissa asioissa, joista päätetään erityisen tuen päätöksessä. Tarkistamista varten oppilaasta tehdään uusi pedagoginen selvitys. Mikäli tarpeen todetaan jatkuvan, erityisestä tuesta tehdään uusi päätös. Mikäli katsotaan, että oppilas ei enää tarvitse erityistä tukea, tehdään päätös tuen lopettamisesta. Tällöin oppilas saa tehostettua tukea.

7.4.3 Henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma

Henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS) laaditaan oppilaalle, jolle on tehty päätös erityisestä tuesta. HOJKS on opetuksen suunnittelun väline, ja siitä vastaavat oppilasta opettavat opettajat. Se on pedagoginen asiakirja, josta ilmenee oppilaan erityistä tukea koskevan päätöksen mukaisen opetuksen ja muun tuen antaminen. Henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman tehtävänä on tukea pitkäjänteisesti oppilaan yksilöllistä oppimis- ja kasvuprosessia.

HOJKS perustuu pedagogisessa selvityksessä tuotettuun tietoon ja erityisen tuen päätöksen sisältöön. HOJKS:n laatimisessa voidaan hyödyntää oppilaalle aiemmin laadittuja pedagogisia asiakirjoja, kuten oppimissuunnitelmaa, tai huoltajan luvalla esim. kuntoutussuunnitelmaa.

Oppilaan opettajat laativat erityisopettajan johdolla suunnitelman lukuvuoden alussa tai heti erityisen tuen päätöksen jälkeen yhteistyössä oppilaan ja huoltajien kanssa, ellei siihen ole perusteltua estettä. Tarvittavilta osin HOJKS valmistellaan moniammatillisena yhteistyönä. HOJKS kirjataan koulun käytössä olevalle yhteiselle lomakkeelle.

Henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa ei kuvata oppilaan henkilökohtaisia ominaisuuksia. HOJKS-asiakirjassa on huoltajan antamat yksilöidyt tiedonsiirtoluvat. Oppilaan opetuksen asianmukaisen järjestämisen edellyttämät välttämättömät tiedot on aina oikeus luovuttaa.

HOJKS:ssa kuvataan oppiaineen yksilöllistetyn oppimäärän tai toiminta-alueittaisen opetuksen tavoitteet, koska oppilaan arviointi perustuu näihin tavoitteisiin. HOJKS tarkistetaan tarvittaessa, kuitenkin vähintään kerran lukuvuodessa, oppilaan tarpeiden mukaiseksi. Lisäksi HOJKS:ssa kuvattuja tavoitteita, tuen muotoja ja pedagogisia ratkaisuja ja niiden vaikuttavuutta arvioidaan vähintään lukuvuoden päätteeksi ja aina tarvittaessa. Sitä muutetaan aina oppilaan tuen tarpeen tai opetuksen tavoitteiden muuttuessa. Jos erityisen tuen antaminen päätetään lopettaa, oppilaalle laaditaan oppimissuunnitelma tehostetun tuen antamiseksi.

Erityistä tukea varten laadittavan HOJKSin tulee sisältää seuraavat tiedot sen mukaan kuin oppilaan opetuksen ja tuen järjestäminen edellyttää:

Oppilaskohtaiset tavoitteet

- oppilaan näkemys tavoitteistaan ja kiinnostuksen kohteistaan
- oppilaan oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvät vahvuudet, oppimisvalmiudet sekä erityistarpeet
- oppilaan oppimiseen, työskentelytaitoihin sekä koulunkäyntiin liittyvät tavoitteet
- oppilaan kehitykseen, kuten sosioemotionaalisiin tai motorisiin taitoihin liittyvät tavoitteet
- oppiaineet ja aineryhmät sekä valinnaiset opinnot, joita oppilas opiskelee sekä oppiai-

neiden vuosiviikkotuntimäärät

Pedagogiset ratkaisut

- oppimisympäristöihin liittyvät ratkaisut
- oppilaan tukeen liittyvät ratkaisut, kuten joustavat ryhmittelyt, samanaikaisopetus, opetusmenetelmät, opiskelustrategiat, työskentelytavat ja kommunikointitavat
- oppilaalle annettava tukiopeus ja osa-aikainen erityisopetus
- opiskelun erityiset painoalueet eri oppiaineissa
- oppilaan ohjaukseen liittyvät tavoitteet ja toimenpiteet

Opetuksen järjestäminen

- oppilaan opetuksen järjestäminen muun opetuksen yhteydessä ja/tai erityisluokalla
- muun opetuksen yhteydessä opiskelevalle oppilaalle samanaikaisopetuksena, pienryhmässä tai yksilöopetuksena annettava erityisopetus
- erityisluokalla opiskelevalle oppilaalle nimetty yleisopetuksen yhteistyöluokka ja suunnitelma oppilaan opiskelusta tässä luokassa
- oppilaan koulukuljetusten järjestelyt ja vastuut sekä suunnitelma kuljetusta odottavan oppilaan ohjatusta toiminnasta ja valvonnasta

Tuen edellyttämä yhteistyö ja palvelut

- oppilashuollon ja muiden asiantuntijoiden antama tuki ja eri toimijoiden vastuunjako
- erityistä tukea koskevan päätöksen mukaisten tulkitsemis- ja avustajapalveluiden, muiden opetuspalveluiden, apuvälineiden ja kuntoutuspalveluiden järjestäminen sekä eri toimijoiden vastuunjako
- yhteistyön toteuttaminen oppilaan ja huoltajan kanssa, huoltajan tarjoama tuki
- oppilaan mahdollinen osallistuminen aamu- ja iltapäivätoimintaan ja kuvaus yhteistyöstä toiminnan järjestäjän kanssa

Tuen seuranta ja arviointi

- HOJKSin tavoitteiden toteutumisen seuranta, toimenpiteiden vaikuttavuuden arviointi sekä arviointiajankohdat
- oppilaan ja huoltajan kanssa tehtävä arviointi oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin kokonaistilanteesta sekä oppilaan itsearviointi
- oppimisen arvioinnissa käytettävät menetelmät joiden avulla oppilas voi osoittaa osaamistaan hänelle sopivin tavoin
- HOJKSin tarkistaminen ja sen ajankohta
- suunnitelman laatimiseen osallistuneet henkilöt

Mikäli oppilas opiskelee yhdessä tai useammassa oppiaineessa yksilöllistetyn oppimäärän mukaan, HOJKSiin kirjataan edellä mainittujen yleisten kohtien lisäksi

- luettelo niistä oppiaineista, joissa oppilaalla on yksilöllistetty oppimäärä
- yksilöllistettyjen oppiaineiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt
- yksilöllistettyjen oppimäärien mukaisesti opiskeltavien oppiaineiden arviointi suhteessa HOJKSissa määriteltyihin tavoitteisiin ja sisältöihin

Mikäli oppilas opiskelee toiminta-alueittain, HOJKSiin kirjataan edellä mainittujen yleisten kohtien lisäksi

- toiminta-alueittain opiskelevan oppilaan yksilölliset tavoitteet ja keskeiset sisällöt

toiminta-alueittain

- oppilaan edistymisen arviointi suhteessa HOJKSissa hänelle määriteltyihin tavoitteisiin ja sisältöihin toiminta-alueittain

7.4.4 Oppiaineen oppimäärän yksilöllistäminen ja opetuksesta vapauttaminen

Oppilasta tuetaan siten, että hänen on mahdollista saavuttaa yleisen oppimäärän mukaiset tavoitteet kaikissa oppiaineissa. Eri oppiaineissa ilmeneviä vaikeuksia voidaan ennaltaehkäistä ja oppimista tukea erilaisilla eriyttämisen keinoilla ja opetuksen tukimuodoilla. Oppilaalle voidaan määritellä opiskelun erityiset painoalueet jossakin oppiaineessa. Hän voi keskittyä opiskelussa tämän oppiaineen keskeisiin sisältöihin, jotka kirjataan oppilaan oppimissuunnitelmaan tai HOJKS:aan. Tällöin oppilas opiskelee oppiainetta vielä yleisten tavoitteiden mukaisesti ja hänen suorituksensa arvioidaan suhteessa yleiseen oppimäärään.

Ennen oppimäärän yksilöllistämistä oppilaalle tarjotaan koulun tukitoimenpiteitä:

- opetuksen eriyttäminen
- tukiopetus
- osa-aikainen erityisopetus
- avustajapalveluiden käyttäminen
- erityisopettajan tai resurssiopettajan antama samanaikaisopetus
- pienryhmäopetus
- oman oppimissuunnitelman mukaan eteneminen

Oppiaineen oppimäärän yksilöllistämistä voidaan harkita silloin, jos oppilas ei kykene saavuttamaan ko. oppiaineen vähimmäistavoitteita saamastaan tuesta huolimatta. Kieli- ja kulttuuritausta, poissaolot, motivaation puute, puutteellinen opiskelutekniikka tai käyttäytymisen haasteet eivät sellaisenaan voi olla syynä oppimäärän yksilöllistämiseen, vaan oppilasta tuetaan näissä asioissa. Alkuopetuksessa oppiaineen oppimäärän yksilöllistämiseksi on oltava erityisen vahvat perusteet.

Oppimäärän yksilöllistämisestä määrätään erityisen tuen päätöksessä. Päätös edellyttää aina psykologin lausuntoa. Ennen erityisen tuen päätöstä tehdään pedagoginen selvitys, joka sisältää arvion oppilaan erityisestä tuesta sekä mahdollisista oppiaineiden yksilöllistämisen tarpeista perusteluineen kussakin oppiaineessa erikseen.

Oppiaineen oppimäärän yksilöllistäminen merkitsee oppilaan oppimiselle asetettavan tavoitetaso määrittämisestä hänen edellytystensä mukaiseksi. Tavoitteet laaditaan niin, että ne ovat oppilaalle riittävän haasteellisia. Jos yksilöllistettyjen oppiaineiden määrää on tarpeen myöhemmin lisätä tai vähentää, tehdään uusi pedagoginen selvitys ja sen pohjalta uusi erityisen tuen päätös.

Yksilöllistetyn oppimäärän tavoitteet ja sisällöt johdetaan oppiaineen luokka-asteen yleisistä tavoitteista ja sisällöistä, myös alempien luokkien tavoitteita ja sisältöjä voidaan soveltaa. Ne kuvataan riittävän selkeästi ja yksityiskohtaisesti oppilaan HOJKS:ssa. Tämä on tärkeää, koska oppilaan opetus ja arviointi toteutetaan HOJKS:aan kirjatun perusteella kyseisessä oppiaineessa.

Oppilaan suorituksia arvioidaan suhteessa HOJKS:ssa määriteltyihin, hänelle yksilöllisesti asetettuihin tavoitteisiin. Kunkin oppiaineen opetuksesta vastaava opettaja laatii, tai jos opettajia on useita, opettajat yhdessä laativat edellä mainitut HOJKS:n sisällöt.

Jos oppilas opiskelee yksilöllistetyn oppimäärän mukaan, varustetaan kyseisen oppiaineen numeroarvosana ja sanallinen arvio todistukseen tähdellä (*) sekä opintojen aikaisessa että päättöarvioinnissa. Todistuksen lisätietoja-kohdassa mainitaan siitä, että oppilas on opiskellut tähdellä merkityt oppiaineet yksilöllistetyn oppimäärän mukaan. Sanallista arviointia voidaan käyttää numeroarvioinnin sijasta kaikilla vuosiluokilla ja myös päättötodistuksessa.

Oppimäärän yksilöllistäminen on ensisijainen vaihtoehto ennen oppilaan vapauttamista oppimäärän suorittamisesta. Vapauttamiseen oppimäärän opiskelusta on oltava erityisen painavat syyt. Pidennetyn oppivelvollisuuden oppilas voidaan vapauttaa oppiaineen opiskelusta erityisen tuen päätöksessä. Oppilaalle, joka on muutoin kuin tilapäisesti vapautettu jonkin aineen opiskelusta, järjestetään vastaavasti muuta opetusta tai ohjattua toimintaa.

Oppiaineen oppimäärien yksilöllistäminen ja oppiaineesta vapauttaminen tehdään yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa. Heille selvitetään näiden toimenpiteiden vaikutukset jatko-opintoihin.

7.4.5 Pidennetty oppivelvollisuus

Pidennetty oppivelvollisuus on perusteltua, jos perusopetukselle säädettyjä tavoitteita ei lapsen vammaisuuden tai sairauden vuoksi ilmeisesti ole mahdollista saavuttaa yhdeksässä vuodessa. Tällöin oppivelvollisuus alkaa vuotta säädettyä aikaisemmin ja kestää 11 vuotta. Päätös pidennetystä oppivelvollisuudesta tehdään pääsääntöisesti ennen oppivelvollisuuden alkamista. Sen tarkoitus on vahvistaa oppilaan valmiuksia niin, että hän selviytyisi opiskelustaan perusopetuksessa mahdollisimman hyvin. Pidennetyn oppivelvollisuuden piiriin kuuluvat vaikeasti vammaiset lapset. Myös vaikea sairaus voi olla syynä pidennettyyn oppivelvollisuuteen. Lappeenrannassa pidennetyn oppivelvollisuuden piiriin ohjaututaan lasta tutkivan ja hoitavan tahon suosituksesta. Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveyspiiri (Eksote) huolehtii lapsen tutkimuksista ja vammaispalveluista. Tutkiva ja hoitava taho toimittaa suosituksen pidennetyn oppivelvollisuuden tarpeellisuudesta lapsen huoltajille.

Pidennetyssä oppivelvollisuudessa oppilaalla on mahdollisuus kahteen esiopetusvuoteen. Esiopetuksen kesto ja perusopetuksen aloittaminen suunnitellaan lapsen edistymisen, tuen tarpeen ja kokonaistilanteen perusteella yhteistyössä lapsen, huoltajien, varhaiskasvatuksen ja tutkivan tahon kanssa. Pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevien oppilaiden esiopetus järjestetään yleensä niin, että lapsi aloittaa päivähoiton esiopetuksessa sinä vuonna, kun hän täyttää viisi vuotta. Huoltaja päättää, osallistuuko lapsi oppivelvollisuutta edeltävään esiopetukseen. Kuusivuotiaana lapsesta tulee oppivelvollinen, jolloin esiopetus järjestetään pääsääntöisesti koulun erityisluokassa tai sovitusti päivähoiton esiopetuksessa. Mikäli lapsi aloittaa perusopetuksen muun opetuksen yhteydessä lähikoulussaan, esiopetus järjestetään päivähoitossa. Jos lapsi aloittaa pidennettyyn oppivelvollisuuteen kuuluvan esiopetuksen sinä vuonna, kun hän täyttää kuusi vuotta ja osallistuu esiopetukseen kaksi vuotta, hän aloittaa perusopetuksen vuotta säädettyä myöhemmin eli sinä vuonna, kun hän täyttää kahdeksan vuotta. Tällöin oppilaalle tehdään huoltajan hakemuksesta päätös perusopetuksen myöhemmästä aloittamisesta.

Pidennetyt oppivelvollisuuden oppilaalle tehdään erityisen tuen päätös, jossa päätetään opiskeleeko oppilas oppiaineittain yleisin tai yksilöllisin oppimäärin; toiminta-alueittain tai vapautetaanko oppilas jonkin oppiaineen opiskelusta kokonaan. Erityisen tuen päätöksen jälkeen oppilaalle laaditaan henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS), jossa määritellään tavoitteet. Koulukohtaisesti voidaan määritellä oppiaineiden jakamisesta osa-alueisiin tai oppiainekokonaisuuksiin, jotka muodostuvat erikseen arvioitavista oppiaineista.

Oppilaan tarve pidennettyyn oppivelvollisuuteen arvioidaan erityisen tuen päätöksen tarkistamisen yhteydessä. Jos todetaan, ettei oppilas enää kuulu pidennetyt oppivelvollisuuden piiriin, tehdään päätös pidennetyt oppivelvollisuuden päättämisestä, jonka jälkeen oppilas kuuluu yleisen oppivelvollisuuden piiriin. Tarvittaessa oppilaalle voidaan edelleen antaa erityistä tukea.

7.4.6 Toiminta-alueittain järjestettävä opetus

Vaikeimmin kehitysvammaisten opetus voidaan järjestää toiminta-alueittain, jos oppilas ei kykene opiskelemaan oppiaineiden yksilöllistettyjä oppimääriä pidennetyssä oppivelvollisuudessa. Myös muulla tavoin vammaisen tai vakavasti sairaan oppilaan opetus voi olla oppilaan terveydentilaan liittyvistä syistä perusteltua järjestää toiminta-alueittain. Opetuksen järjestämisestä oppiainejaon sijasta toiminta-alueittain päätetään erityisen tuen päätöksessä. Toiminta-alueet ovat motoriset taidot, kieli ja kommunikaatio, sosiaaliset taidot, päivittäisten toimintojen taidot ja kognitiiviset taidot.

Motoristen taitojen oppimisen tavoitteena on vahvistaa oppilaan kehon hahmotusta, edistää kokonais- ja hienomotoristen taitojen kehittymistä sekä antaa mahdollisuuksia monipuolisesti harjoitella taitoja arjen eri tilanteissa.

Motoristen taitojen opetus sisältää motoristen toimintojen suunnittelun ja ohjauksen osa-alueita, tasapainon osa-alueita, koordinaation osa-alueita, rytmin osa-alueita ja kestävyuden osa-alueita sekä lihasvoiman kehittämiseen liittyviä osa-alueita.

Kommunikaatiotaitojen oppimisen lähtökohtana on vuorovaikutuksen muodostuminen ja sen pohjalle rakentuva kommunikoinnin ymmärtämisen ja tuottamisen harjoittelu. Tavoitteena on, että oppilas on vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa, tulee ymmärretyksi ja ymmärtää itsekin muita ryhmän oppilaita ja aikuisia.

Oppilaalle turvataan mahdollisuus käyttää itselleen tarkoituksenmukaisia tapoja kommunikoida. Oppilaalla on tarvittaessa käytettävissään vaihtoehtoisia kommunikaatiokeinoja.

Kielen ja kommunikaation opetus sisältää kielellistä tietoisuutta, ilmaisua, käsite- ja sanavarastoa, viittomien, merkkien, symbolien, kirjainten ja sanojen tunnistamista ja käyttöä sekä ajattelua kehittäviä osa-alueita.

Kommunikaatiotaitoja harjoitellaan eri tilanteissa koulupäivän aikana.

Sosiaalisten taitojen oppimisen tavoitteena on oppilaan ryhmässä toimimisen taitojen ja osallisuuden kehittyminen. Opetus sisältää erilaisissa ympäristöissä toimimista sekä vuorovaikutus- ja tunnetaitojen harjoittelua tukevia osa-alueita. Oppilaan itsetuntemusta ja oppimismotivaatiota tuetaan luomalla edellytykset onnistumisen kokemuksiin ja vahvistamalla myönteistä sosiaalisen oppimisen ilmapiiriä.

Päivittäisten taitojen oppimisen tavoitteena on lisätä oppilaan aktiivista osallistumista ympäristönsä toimintaan sekä edistää omatoimisuutta ja itsenäistymistä. Opetus sisältää terveyttä ja turvallisuutta, arjen taitoja, asumista ja ympäristössä liikkumista sekä vapaa-ajan viettoa käsitteleviä osa-alueita.

Päivittäisten taitojen harjoittelu luo mahdollisuuksia motoristen taitojen, kielen ja kommunikaation, tieto- ja viestintäteknologisten taitojen, sosiaalisten sekä kognitiivisten taitojen kehittymiselle ja harjoittelulle. Ne puolestaan vahvistavat päivittäisten taitojen hallintaa.

Kognitiivisten taitojen oppimisen tavoitteena on, että oppilas aktivoituu ja oppii käyttämään aistejaan ympäröivän todellisuuden hahmottamiseen. Opetus tukee oppimiseen, muistamiseen ja ajattelemiseen liittyvien prosessien kehittymistä. Kognitiivisten taitojen oppiminen sisältää aistien stimulointia ja harjoittamista, valinnan, luokittelun, ongelmanratkaisun ja päätöksenteon sekä syy-seuraussuhteen oppimista edistäviä osa-alueita. Oppimisen tavoitteena on kehittää lukemisen, kirjoittamisen ja matemaattisten taitojen perusvalmiuksia. Oppiaineiden sisällöistä voidaan saada aineistoa kognitiivisten taitojen oppimiseen.

Toiminta-alueittain järjestetyssä opetuksessa tuetaan oppilaan kokonaiskehitystä sekä edistetään ja ylläpidetään oppilaan toimintakykyä. Sen tavoitteena on antaa oppilaalle tietoja ja taitoja, joiden avulla hän suoriutuu mahdollisimman itsenäisesti elämässään. Opetuksen suunnittelun lähtökohtana ovat oppilaan vahvuudet. Oppimisympäristöä kehitetään toimivaksi ja oppilasta motivoivaksi. Koulupäivän eri tilanteita hyödynnetään oppimisessa. Oppilaan yksilölliset tavoitteet ja keskeiset sisällöt sekä oppilaan edistymisen arviointi kuvataan HOJKS:ssa kullekin toiminta-alueelle erikseen. Tavoitteet asetetaan siten, että ne ovat saavutettavissa olevia ja oppilaalle mielekkäitä. HOJKS:n laadinnassa voidaan hyödyntää huoltajan luvalla kuntoutussuunnitelmaa.

Toiminta-alueet voivat sisältää jonkin yksittäisen oppiaineen tavoitteita ja sisältöjä, jos oppilaalla on vahvuuksia tässä oppiaineessa. Opetus suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa. Opettajat tekevät keskenään sekä muun henkilöstön ja eri asiantuntijoiden kanssa yhteistyötä.

Toiminta-alueittain järjestetyssä opetuksessa opettaja arvioi jokaisen toiminta-alueen erikseen. Arviointi annetaan aina sanallisena. Mikäli jokin toiminta-alue sisältää yksittäisen oppiaineen tavoitteita ja sisältöjä, tämä voidaan kuvata osana sanallista arviointia tai todistuksen liitteessä.

7.5 Perusopetuslaissa säädetyt tukimuodot

7.5.1 Tukiopetus

Oppilaalla, joka on tilapäisesti jäänyt jälkeen opinnoissaan tai muutoin tarvitsee oppimisessaan lyhytaikaista tukea, on oikeus saada tukiopetusta. Se perustuu ensisijaisesti opettajan tekemään

arvioon oppilaan oppimisesta ja mahdollisesta tuen tarpeesta, mutta myös oppilas tai huoltaja voi olla aloitteellinen tukiopetuksen tarpeesta. Tukiopetusta pyritään järjestämään yhteisymmärryksessä oppilaan ja huoltajan kanssa. Heille annetaan tietoa tukiopetuksen toteuttamistavoista ja merkityksestä oppimiselle ja koulunkäynnille, sekä oppilaan velvollisuudesta osallistua hänelle järjestettyyn tukiopetukseen.

Oppilaalla on oikeus saada tukiopetusta heti tuen tarpeen ilmetessä. Koulutyö suunnitellaan siten, että oppilailla on tukiopetusta tarvittaessa mahdollisuus osallistua siihen niin usein ja laajasti kuin on tarpeen. Tukiopetuksella voidaan ehkäistä vaikeuksia ennakolta, jotta oppilas ei jäisi pysyvästi jälkeen opinnoissaan.

Tukiopetuksen tavoitteena on vahvistaa perustaitojen ja -tavoitteiden saavuttamista, ennaltaehkäistä oppimisvaikeuksien muodostumista, tukea oppimaan oppimistaitoja ja vahvistaa myönteistä minäkuvaa oppijana.

Tukiopetus voidaan järjestää esim. samanaikaisopetuksena oppitunnilla, pienryhmässä tai yksilöllisesti oppituntien aikana tai niiden ulkopuolella. Erilaisia joustavia ryhmittelyjä voidaan käyttää tukiopetuksen toteuttamiseksi oppituntien aikana. Tukiopetuksessa käytetään oppilaiden yksilölliset tarpeet huomioiden monipuolisia menetelmiä ja materiaaleja.

Tukiopetusta voidaan antaa tuen kaikilla tasoilla. Osana pedagogista arviota ja selvitystä arvioidaan oppilaan aikaisemmin saaman tukiopetuksen riittävyys ja vaikutus sekä oppilaan tarpeet tukiopetukseen jatkossa. Oppimissuunnitelmaan ja HOJKS:aan kirjataan myös tukiopetuksen tavoitteet ja toteuttaminen.

Tukiopetuksen järjestäminen, työnjako ja opettajien keskinäinen yhteistyö kuvataan koulun toimintasuunnitelmassa.

7.5.2 Osa-aikainen erityisopetus

Osa-aikaista erityisopetusta annetaan osana yleistä, tehostettua ja erityistä tukea. Se on tarkoitettu oppilaille, joilla on vaikeuksia yksittäisessä oppiaineessa, keskittymisessä, sosiaalisissa taidoissa tai opiskelutaidoissa tai koulunkäynnissään. Osa-aikaisen erityisopetuksen tavoitteena on vahvistaa oppilaan oppimisedellytyksiä ja ehkäistä oppimisen ja koulunkäynnin vaikeuksia.

Osa-aikaista erityisopetusta annetaan samanaikaisopetuksena, pienryhmässä tai yksilöopetuksena. Osa-aikaisen erityisopetuksen tuki kohdennetaan ryhmän ja oppilaan tarpeen mukaan pedagogisesti tarkoituksenmukaisesti. Osa-aikaisen erityisopetuksen tavoitteet ja sisällöt nivELYvät oppilaan muuhun opetukseen ja tukevat oppimisvalmiuksien, oppimaan oppimistaitojen ja myönteisten strategioiden kehitystä. Opetuksessa käytetään monipuolisia työtapoja ja menetelmiä huomioiden ryhmän ja oppilaan tarpeet. Opetus suunnitellaan ja arvioidaan yhteistyössä opettajien, huoltajien ja tarvittaessa oppilashuollon palveluista vastaavien kanssa.

Osa-aikaista erityisopetusta pyritään järjestämään yhteisymmärryksessä oppilaan ja huoltajan kanssa. Heille annetaan tietoa sen toteuttamistavoista ja merkityksestä oppimiselle ja koulunkäynnille, sekä oppilaan velvollisuudesta osallistua siihen.

Osa-aikaista erityisopetusta annetaan kaikilla tuen tasoilla. Tehostetun tuen aikana osa-aikaisen erityisopetuksen merkitys tukimuotona yleensä vahvistuu.

Osana pedagogista arviota ja selvitystä arvioidaan oppilaan aikaisemmin saaman osa-aikaisen erityisopetuksen riittävyys ja vaikutus sekä oppilaan tarpeet osa-aikaiseen erityisopetukseen jatkossa. Oppimissuunnitelmaan ja HOJKS:aan kirjataan myös osa-aikaisen erityisopetuksen tavoitteet ja antaminen.

Lappeenrannan kristillisessä koulussa laaja-alaisen erityisopettajan työhön kuuluu:

- huolehtia oppimisvaikeuksien varhaisesta tunnistamisesta yhdessä muiden opettajien kanssa
- antaa yksilö- tai pienryhmäohjausta oppilaille, jotka tarvitsevat tilapäistä tai pysyvämpää tukea oppimisessaan
- toimia samanaikaisopettajana normaalissa opetusryhmässä
- koordinoita erityisoppilaiden opetusjärjestelyiden suunnittelua, toteuttamista ja arviointia yhdessä erityisluokanopettajan, rehtorin, luokanopettajan ja aineenopettajien kanssa
- kartoittaa ja koota yhdessä muiden opettajien kanssa tietoja oppilaan oppimisvalmiuksista ja opintojen edistymisestä
- osallistua tarvittaessa pedagogisten arvioiden ja oppimissuunnitelmien laadintaan sekä aina pedagogisten selvitysten ja henkilökohtaisten opetuksen järjestämistä koskevien suunnitelmien laadintaan
- konsultoida ja ohjata luokan- ja aineenopettajia huomiomaan oppilaiden erilaiset oppimisvalmiudet
- vastata omalta osaltaan oppilashuollosta ja tehdä yhteistyötä oppilashuollon henkilöstön kanssa
- toimia kodin ja koulun yhteistyössä

Koulu tiedottaa osa-aikaisesta erityisopetuksesta syystiedotteessaan. Lisäksi laaja-alainen erityisopettaja esittelee työtään koulun vanhempainilloissa mahdollisuuksien mukaan.

7.5.3 Opetukseen osallistumisen edellyttämät palvelut ja apuvälineet

Oppilaalla on oikeus saada maksutta opetukseen osallistumisen edellyttämät tulkitsemis- ja avustajapalvelut, muut opetuspalvelut sekä erityiset apuvälineet. Tarkoituksena on turvata oppilaalle oppimisen ja koulunkäynnin perusedellytykset, esteettömyys ja mahdollisuus vuorovaikutukseen kaikkina koulupäivinä.

Oppilaan kanssa työskentelevät suunnittelevat yhdessä opetukseen osallistumisen edellyttämien palvelujen ja apuvälineiden käytön eri oppimistilanteissa hyödyntäen tarvittaessa muita asiantuntijoita. Oppilaan tukeminen voi edellyttää erityisosaamista, jota oman koulun henkilöstöllä ei ole riittävästi.

Opetuksen järjestäjä päättää tulkitsemis- ja avustajapalveluista sekä muista opetuspalveluista ja erityisistä apuvälineistä. Palveluiden ja apuvälineiden tarve ja määrä arvioidaan moniammatillisena yhteistyönä hyödyntäen oppilaan ja huoltajan antamia tietoja ja mahdollisten koulun ulkopuolisten asiantuntijoiden lausuntoja. Tehostettua tukea saavan oppilaan palveluiden ja apuvälineiden tarve arvioidaan pedagogisessa arviossa. Erityistä tukea saavan oppilaan palveluiden ja erityisten apuvälineiden tarve arvioidaan pedagogisessa selvityksessä ja niistä päätetään erityisen tuen päätöksessä.

Oppilaan erityisen tuen päätöksessä mainitut avustus-, apuväline- ja tulkitsemispalvelut tarkentuvat vuosittain oppilaan tarpeen mukaan. Opetukseen osallistumisen edellyttämät tulkitsemis- ja avustajapalvelut sekä erityiset apuvälineet kirjataan oppilaan oppimissuunnitelmaan tai HOJKS:aan. Niiden käyttöä ja tarvetta arvioidaan säännöllisesti.

LUKU 8 OPPILASHUOLTO

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa käytetään oppilas- ja opiskelijahuoltolain käsitteistön sijasta perusopetuksen opiskeluhollosta nimitystä oppilashuolto, opiskelijasta käsitettä oppilas ja oppilaitoksesta nimitystä koulu. Koulutuksen järjestäjään viitataan käsitteellä opetuksen järjestäjä¹⁸.

Lasten ja nuorten kehitysympäristön ja koulun toimintaympäristön muuttuessa oppilashuollosta on tullut yhä tärkeämpi osa koulun perustoimintaa. Oppilashuolto liittyy läheisesti koulun kasvatus- ja opetustehtävään. Oppilashuoltotyössä otetaan huomioon lapsen edun ensisijaisuus¹⁹.

Oppilaalla on oikeus saada maksutta sellainen oppilashuolto, jota opetukseen osallistuminen edellyttää²⁰. Oppilashuollolla tarkoitetaan oppilaan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa kouluyhteisössä. Oppilashuoltoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä ja koko kouluyhteisöä tukevana yhteisöllisenä oppilashuoltona. Tämän lisäksi oppilailla on lakisääteinen oikeus yksilökohtaiseen oppilashuoltoon.²¹ Monialainen yhteistyö on oppilashuollossa keskeistä. Oppilashuoltotyötä ohjaavat luottamuksellisuus, kunnioittava suhtautuminen oppilaaseen ja huoltajaan sekä heidän osallisuutensa tukeminen.

Perusopetuksen oppilashuollosta ja siihen liittyvistä suunnitelmista säädetään oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa. Tässä luvussa määrätään oppilashuollon keskeisistä periaatteista, opetustoimeen kuuluvan oppilashuollon tavoitteista sekä paikallisen opetussuunnitelman ja koulukohtaisen oppilashuoltosuunnitelman laatimisesta. Opetuksen toteuttamiseen kuuluvasta oppimisen ja koulunkäynnin tuesta määrätään perusteiden luvussa 7²².

8.1 Monialainen oppilashuollon yhteistyö

Oppilashuolto järjestetään monialaisessa yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen kanssa siten, että siitä muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus²³. Oppilashuoltoa toteutetaan yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa ottaen huomioon oppilaan ikä ja edellytykset. Tarvittaessa yhteistyötä tehdään myös muiden toimijoiden kanssa.²⁴ Kouluyhteisön tai oppilaiden hyvinvoinnissa havaittuihin huolenaiheisiin etsitään ratkaisuja yhdessä oppilaiden ja huoltajien kanssa.

Koulussa oppilashuolto on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien ja oppilashuoltopalveluista vastaavien työntekijöiden tehtävä. Ensisijainen vastuu kouluyhteisön hyvinvoinnista on koulun henkilökunnalla.²⁵ Oppilashuollon palveluja ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä kouluterveydenhuollon palvelut²⁶. Näiden asiantuntijoiden tehtävät liittyvät niin yksilöön, yhteisöön

¹⁸ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013) 1 § 3 mom.

¹⁹ YK:n Yleissopimus lapsen oikeuksista 1989

²⁰ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 9 § 4 mom.

²¹ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 § 1 ja 2 mom.

²² Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 6 §

²³ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 9 § 1 mom.

²⁴ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 § 4 mom. ja 18 § 1 mom.

²⁵ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 4 § 1 ja 2 mom.

²⁶ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 § 3 mom.

kuin yhteistyöhön. Palveluja tarjotaan oppilaille ja huoltajille siten, että ne ovat helposti saatavilla²⁷. Palvelut järjestetään lain edellyttämässä määräajassa²⁸.

Oppilaille ja heidän huoltajilleen annetaan tieto käytettävissä olevasta oppilashuollosta ja heitä ohjataan hakemaan tarvitsemiaan oppilashuollon palveluja²⁹. Oppilaan ja huoltajan osallisuus oppilashuollossa, suunnitelmallinen yhteistyö ja oppilashuollosta tiedottaminen lisää oppilashuollon tuntemusta ja edesauttaa palveluihin hakeutumista. Eri ammattiryhmiin kuuluvien työntekijöiden keskinäinen konsultaatio on tärkeä työmenetelmä oppilashuollossa.

Oppilashuollon tavoitteet, tehtävät ja toteuttamisen periaatteet muodostavat esiopetuksesta toisen asteen koulutukseen ulottuvan jatkumon. Eri koulutusasteiden vuorovaikutus on tärkeää pohdittaessa oppilashuollon toimintaa kokonaisuutena. Yhtenäiset käytännöt tukevat eri kehitysvaiheissa oppilaan terveyttä, hyvinvointia ja oppimista. Oppilashuollon monialaisen yhteistyön rakenteita, muotoja ja toimintatapoja kehitetään koulu yhteisössä ja eri yhteistyötahojen kanssa. Kehittämistyö edellyttää oppilashuollon suunnitelmallista arviointia³⁰.

Oppilashuoltoryhmät³¹

Opetuksen järjestäjä asettaa oppilashuollon ohjausryhmän ja koulukohtaiset oppilashuoltoryhmät. Yksittäistä oppilasta koskevat asiat käsitellään tapauskohtaisesti koottavassa asiantuntijaryhmässä. Jokaisella kolmella ryhmällä on omat tehtävät ja niiden perusteella määräytyvä kokoonpano. Kaikki oppilashuoltoryhmät ovat monialaisia, mikä tarkoittaa että ryhmässä on opetushenkilöstön lisäksi kouluterveydenhuoltoa sekä psykologi- ja kuraattoripalveluja edustavia jäseniä sen mukaan kun käsiteltävä asia edellyttää.

Oppilashuollon ohjausryhmä vastaa opetuksen järjestäjäkohtaisen oppilashuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista. Sille asetetut tehtävät voi hoitaa myös muu tehtävään soveltuva ryhmä. Ohjausryhmä voi olla kahden tai useamman opetuksen järjestäjän yhteinen. Sama ryhmä voi olla myös useamman koulutusmuodon yhteinen, jolloin ryhmästä on perusteltua käyttää nimitystä opiskeluhuollon ohjausryhmä.

Koulukohtainen oppilashuoltoryhmä vastaa koulun oppilashuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Sitä johtaa opetuksen järjestäjän nimeämä edustaja. Opetuksen järjestäjä ja oppilashuollon palveluja tuottavat tahot päättävät yhdessä ryhmän kokoonpanosta, tehtävistä ja toimintatavoista. Oppilashuoltoryhmä voi tarvittaessa kuulla asiantuntijoita. Ryhmän keskeinen tehtävä on yhteisön hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä muun yhteisöllisen oppilashuollon toteuttaminen ja kehittäminen.

Asiantuntijaryhmä kootaan yksittäisen oppilaan tai oppilasryhmän tuen tarpeen selvittämiseksi ja oppilashuollon palvelujen järjestämiseksi. Ryhmän kokooa se opetushenkilöstön tai oppilashuollon palveluiden edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu³². Ryhmän monialainen kokoonpano perustuu tapauskohtaiseen harkintaan ja käsiteltävään asiaan. Ryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön. Asiantuntijoiden nimeäminen ryhmän jäseniksi ja muiden yhteistyötahojen tai

²⁷ Eduskunnan sivistysvaliokunnan mietintö 14/2013 vp.

²⁸ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 15 § ja 17 §

²⁹ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 11 § 1 ja 2 mom.

³⁰ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 25 §

³¹ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 14 § 1 – 4 mom.

³² Hallituksen esitys eduskunnalle oppilas- ja opiskelijahuoltolaiksi 67/2013

oppilaiden läheisten osallistuminen ryhmän työskentelyyn edellyttää oppilaan tai huoltajan suostumusta.

8.2 Yhteisöllinen oppilashuolto

Oppilashuolto on tärkeä osa perusopetuksen toimintakulttuuria. Yhteisöllisessä oppilashuoltotyössä seurataan, arvioidaan ja kehitetään koulu yhteisön ja oppilasryhmien hyvinvointia. Lisäksi huolehditaan koulu ympäristön terveellisyydestä, turvallisuudesta ja esteettömyydestä.³³ Yhteisöllisten toimintatapojen kehittämisessä tehdään yhteistyötä oppilaiden, huoltajien sekä muiden lasten ja nuorten hyvinvointia edistävien viranomaisten ja toimijoiden kanssa.

Oppilaiden ja huoltajien osallisuus ja kuulluksi tuleminen on yhteisöllisessä oppilashuollossa tärkeää ja hyvinvointia vahvistavaa. Oppilaiden osallisuuden edistäminen on opetuksen järjestäjän tehtävä³⁴. Oppilashuolto luo koulu yhteisössä edellytyksiä yhteenkuuluvuudelle, huolenpidolle ja avoimelle vuorovaikutukselle. Osallisuutta lisäävät toimintatavat edesauttavat myös ongelmien ennalta ehkäisyä, niiden varhaista tunnistamista ja tarvittavan tuen järjestämistä.

Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskelu ympäristöön³⁵. Siihen kuuluu fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen turvallisuus. Opetuksen järjestämisen lähtökohtana on oppilaiden ja henkilökunnan turvallisuuden varmistaminen kaikissa tilanteissa. Rauhallinen ilmapiiri edistää työrauhaa. Koulun järjestyssäännöt lisäävät koulu yhteisön turvallisuutta, viihtyisyyttä ja sisäistä järjestystä³⁶. Opetuksen järjestäjä laatii suunnitelman oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä osana koulukohtaista oppilashuoltosuunnitelmaa. Opettaja tai rehtori ilmoittaa koulussa tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta tai väkivallasta tilanteeseen osallistuneiden huoltajille.³⁷

Koulurakennuksesta sekä opetustiloista ja -välineistä huolehtiminen ylläpitää ympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta. Koulu yhteisöllä on yhtenäiset toimintatavat eri oppimisympäristöissä tapahtuvaa opetusta ja välitunteja varten. Eri oppiaineiden opetukseen laadittuja turvallisuusohjeita noudatetaan. Opetuksen järjestäjä varmistaa, että oppilaan oppimisympäristö työelämään tutustumisen aikana on turvallinen. Koulu ympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta sekä koulu yhteisön hyvinvointia edistetään ja seurataan jatkuvasti. Niitä arvioidaan kolmen vuoden välein toteutettavissa tarkastuksissa³⁸. Turvallisuuden edistämiseen kuuluvat myös koulukuljetuksia, tapaturmien ennaltaehkäisyä ja tietoturvallisuutta koskevat toimintatavat.

8.3 Yksilökohtainen oppilashuolto

Yksilökohtaisella oppilashuollolla tarkoitetaan oppilaalle annettavia kouluterveydenhuollon palveluja, oppilashuollon psykologi- ja kuraattoripalveluja sekä yksittäistä oppilasta koskevaa

³³ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 4 § 1 mom.

³⁴ Perusopetuslaki 47 a § 1 mom. (1267/2013)

³⁵ Perusopetuslaki 29 § 1 mom. (1267/2013)

³⁶ Perusopetuslaki 29 § 4 ja 5 mom. (1267/2013)

³⁷ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 2 mom. 4-kohta ja perusopetuslaki 29 § 3 ja 7 mom. (1267/2013)

³⁸ Terveystieteiden tutkimuskeskuksen (1326/2010) 16 § 2 mom. ja valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta (338/2011) 12 §

monialaista oppilashuoltoa³⁹. Kouluterveydenhuollossa toteutettavat laajat terveystarkastukset sekä muut määräaikaistarkastukset ovat osa yksilökohtaista oppilashuoltoa ja niistä tehtävät yhteenvedot tuottavat tietoa myös yhteisöllisen oppilashuollon toteuttamiseen.

Yksilökohtaisen oppilashuollon tavoitteena on seurata ja edistää oppilaan kokonaisvaltaista kehitystä, terveyttä, hyvinvointia ja oppimista. Tärkeätä on myös varhaisen tuen turvaaminen ja ongelmien ehkäisy. Oppilaiden yksilölliset edellytykset, voimavarat ja tarpeet otetaan huomioon sekä oppilashuollon tuen rakentamisessa että koulun arjessa.

Yksilökohtainen oppilashuolto perustuu aina oppilaan sekä tarpeen niin vaatiessa huoltajan suostumukseen⁴⁰. Oppilaan osallisuus, omat toivomukset ja mielipiteet otetaan huomioon häntä koskevilla toimenpiteillä ja ratkaisuissa hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muiden henkilökohtaisten edellytystensä mukaisesti⁴¹. Vuorovaikutus on avointa, kunnioittavaa ja luottamuksellista. Työ järjestetään niin, että oppilas voi kokea tilanteen kiireettömänä ja hän tulee kuulluksi. Oppilashuoltotyössä noudatetaan tietojen luovuttamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä.

Asian käsittely myös yksittäisen oppilaan tueksi koottavassa asiantuntijaryhmässä ja ryhmän kokoonpano perustuu oppilaan tai tarvittaessa huoltajan suostumukseen. Oppilaan tai huoltajan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella asian käsittelyyn voi osallistua tarvittavia oppilashuollon yhteistyötahoja tai oppilaan läheisiä.⁴² Ryhmän jäsenillä on lisäksi oikeus pyytää neuvoa oppilaan asiassa tarpeelliseksi katsomiltaan asiantuntijoilta⁴³.

Yksittäistä oppilasta koskevan asian käsittelystä asiantuntijaryhmässä laaditaan oppilashuoltokertomus. Ryhmän vastuhenkilö kirjaa yksilökohtaisen oppilashuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi välttämättömät tiedot oppilashuoltokertomukseen. Kirjauksia voivat tehdä myös muut asiantuntijaryhmän jäsenet. Kertomus laaditaan jatkuvaan muotoon, joka etenee aikajärjestyksessä. Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki edellyttää, että kertomukseen kirjataan seuraavat asiat:⁴⁴

- yksittäisen oppilaan nimi, henkilötunnus, kotikunta ja yhteystiedot sekä alaikäisen oppilaan huoltajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot
- kirjauksen päivämäärä sekä kirjauksen tekijä ja hänen ammatti- tai virka-asemansa
- kokoukseen osallistuneet henkilöt ja heidän asemansa
- asian aihe ja vireille panija
- oppilaan tilanteen selvittämisen aikana toteutetut toimenpiteet kuten arviot, tutkimukset ja selvitykset
- toteutetut toimenpiteet kuten yhteistyö eri tahojen kanssa sekä aiemmat ja nykyiset tukitoimet
- tiedot asian käsittelystä ryhmän kokouksessa, tehdyt päätökset ja niiden toteuttamissuunnitelma
- toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot.

³⁹ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 5 § 1 mom.

⁴⁰ Eduskunnan sivistysvaliokunnan mietintö 14/2013 vp.

⁴¹ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 18 § 1 mom.

⁴² Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 19 § 1 ja 2 mom.

⁴³ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 19 § 3 mom. ja laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta (621/1999) 26 § 3 mom.

⁴⁴ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 5 § 2 mom. ja 20 § 1, 3 ja 4 mom.

Jos sivulliselle annetaan oppilashuoltokertomukseen sisältyviä tietoja, asiakirjaan on lisäksi merkittävä mitä tietoja, kenelle sivulliselle ja millä perusteella tietoja on luovutettu⁴⁵.

Oppilashuoltokertomukset sekä muut oppilashuollon tehtävissä laaditut tai saadut yksittäistä oppilasta koskevat asiakirjat tallennetaan oppilashuoltorekisteriin. Opetuksen järjestäjä vastaa henkilötietojen käsittelystä ja ylläpitää edellä mainittua rekisteriä. Oppilashuoltorekisteriin tallennetut tiedot, jotka koskevat yksittäistä oppilasta taikka muuta yksityistä henkilöä, ovat salassa pidettäviä.⁴⁶

Kouluterveydenhuollon henkilöstö ja psykologit kirjaavat yksilökohtaisen oppilashuoltotyön säädetysti potilaskertomukseen ja muihin potilasasiakirjoihin. Vastaavasti oppilashuollon kuraattorit kirjaavat asiakastiedot kuraattorin asiakaskertomukseen.⁴⁷

Oppilaan yksilökohtaisen oppilashuollon järjestämiseen ja toteuttamiseen osallistuvilla on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen sekä oppilashuollosta vastaavalle viranomaiselle sellaiset tiedot, jotka ovat välttämättömiä yksilökohtaisen oppilashuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi⁴⁸. Lisäksi heillä on oikeus saada ja luovuttaa toisilleen sekä oppilaan opettajalle, rehtorille ja opetuksen järjestäjälle oppilaan opetuksen asianmukaisen järjestämisen edellyttämät välttämättömät tiedot⁴⁹. Tiedon luovuttaja joutuu harkitsemaan esimerkiksi sitä, onko kysymys sellaisesta tiedosta, joka on välttämätön oppilaan tai muiden oppilaiden turvallisuuden varmistamiseksi. Luovutettava tieto voi koskea muun muassa sellaista oppilaan sairautta, joka tulee ottaa opetustilanteissa huomioon. Vaikka tiedon luovuttamiselle olisikin edellä todettu lain tarkoittama peruste, yhteistyön ja luottamuksen turvaamiseksi pyritään aina ensisijaisesti hankkimaan oppilaan tai huoltajan suostumus salassa pidettävän tiedon luovuttamiseen.

Jos oppilas siirtyy toisen opetuksen tai koulutuksen järjestäjän opetukseen tai koulutukseen, aikaisemman opetuksen järjestäjän on pyydettävä oppilaan tai tarvittaessa hänen huoltajansa suostumus siihen, että uudelle opetuksen järjestäjälle voidaan siirtää oppilashuollon asiakasrekisteristä sellaiset salassa pidettävät tiedot, jotka ovat tarpeellisia oppilashuollon jatkuvuuden kannalta⁵⁰. Sen sijaan opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot toimitetaan salassapidon estämättä viipymättä toiselle opetuksen järjestäjälle tai lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen järjestäjälle. Vastaavat tiedot voidaan antaa myös uuden opetuksen tai koulutuksen järjestäjän pyynnöstä.⁵¹

8.4 Oppilashuoltosuunnitelmat

Opetussuunnitelma tulee oppilashuollon osalta laatia yhteistyössä kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa⁵². Oppilaille järjestetään mahdollisuus

⁴⁵ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 20 § 5 mom.

⁴⁶ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 21 § 1 mom. ja 22 § 1 mom.

⁴⁷ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 20 § 2 mom., laki potilaan asemasta ja oikeuksista (785/1992) 12 § ja laki sosiaali- huollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000)

⁴⁸ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 23 § 2 mom.

⁴⁹ Perusopetuslaki 40 § 2 mom. (1288/2013)

⁵⁰ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 23 § 3 mom.

⁵¹ Perusopetuslaki 40 § 4 mom. (1288/2013)

⁵² Perusopetuslaki 15 § 2 mom. (477/2003)

osallistua opetussuunnitelman ja siihen liittyvien suunnitelmien sekä koulun järjestyssäännön valmisteluun. Koulun oppilaskuntaa kuullaan ennen näiden suunnitelmien ja määräysten vahvistamista.⁵³ Valmistelutyössä tehdään yhteistyötä huoltajien ja tarvittaessa myös muiden viranomaisten ja yhteistyökumppaneiden kanssa.

Paikallisella tasolla oppilashuollon suunnitelmien kokonaisuus muodostuu kolmesta suunnitelmasta, jotka yhdessä ohjaavat oppilashuollon suunnittelua ja toteutusta. Suunnitelmat valmistellaan monialaisessa yhteistyössä. Suunnitelmat ovat:

- lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, johon kirjataan oppilashuoltoa koskeva osuus⁵⁴
- paikalliseen opetussuunnitelmaan sisältyvä kuvaus oppilashuollosta⁵⁵
- koulukohtainen oppilashuoltosuunnitelma⁵⁶.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma sekä muut kunnan lasten ja nuorten hyvinvointia ja turvallisuutta koskevat linjaukset otetaan huomioon valmisteltaessa paikallisen opetussuunnitelman oppilashuoltoa koskevaa osuutta sekä koulukohtaisia oppilashuoltosuunnitelmia.

8.5 Paikallisesti päätettävät asiat ja koulukohtaisen oppilashuoltosuunnitelman laadinta

Opetussuunnitelmaan sisältyvä kuvaus oppilashuollosta

Opetussuunnitelmassa kuvataan perusopetuksen oppilashuollon paikallisen toteuttamisen tavoitteet ja toimintatavat. Siinä määritellään opetussuunnitelman yhteys lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan sekä koulukohtaisten oppilashuoltosuunnitelmien laadintaa ohjaavat linjaukset. Oppilashuoltosuunnitelmien laadintaa ohjaaviin linjauksiin on tarkoituksenmukaista sisällyttää suunnitelmien perusrakenne ja osa suunnitelmiin sisältyvistä asioista, jolloin turvataan suunnitelmien riittävä yhdenmukaisuus kaikissa kouluissa. Yhteisiä osuuksia täsmennetään ja täydennetään koulukohtaisesti.

⁵³ Perusopetuslaki 47 a § 1 ja 3 mom. (1267/2013)

⁵⁴ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 12 § ja lastensuojelulaki (417/2007) 12 § 1 mom.

⁵⁵ Perusopetuslaki 14 § 2 mom. (477/2003)

⁵⁶ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 §

Koulukohtainen oppilashuoltosuunnitelma⁵⁷

Opetuksen järjestäjä vastaa siitä, että oppilashuollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten laaditaan koulukohtainen oppilashuoltosuunnitelma. Suunnitelma on laadittava yhteistyössä koulun henkilöstön, oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Oppilashuoltosuunnitelma voi olla myös kahden tai useamman koulun yhteinen. Suunnitelma tarkistetaan vuoden kuluessa siitä, kun kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on tarkistettu. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma hyväksytään kunkin kunnan kunnanvaltuustossa ja tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa⁵⁸.

Oppilashuoltosuunnitelmaa laadittaessa sovitaan menettelytavoista, joilla koulun henkilöstö, lapset ja huoltajat sekä tarvittavilta osin yhteistyötahot perehdytetään suunnitelmaan. Samalla sovitaan suunnitelmasta tiedottamisesta edellä mainituille.

Koulukohtaiseen oppilashuoltosuunnitelmaan sisällytetään seuraavat asiat:

1. Oppilashuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat oppilashuoltopalvelut⁵⁹

Oppilashuoltosuunnitelmassa esitetään arvio koulun oppilashuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista oppilashuoltopalveluista niiden yhdenvertaisen saatavuuden varmistamiseksi ja toiminnan tarkoituksenmukaiseksi kohdentamiseksi. Oppilashuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevien oppilashuoltopalvelujen määrä ilmoitetaan sen mukaisena, mitä ne ovat suunnitelmaa valmisteltaessa. Arviota voidaan tarpeiden muuttuessa tarkistaa.

Arvio oppilashuollon kokonaistarpeesta tukee koulun käytettävissä olevien resurssien kohdentamista yhteisölliseen ja yksilökohtaiseen oppilashuoltotyöhön sekä oppilashuollon yhteistyöhön. Arviossa otetaan huomioon oppilashuollon seurannassa, kehittämisessä ja toteuttamisessa vaadittava opetushenkilöstön ja oppilashuollon palveluiden asiantuntijoiden työpanos. Arviossa hyödynnetään monipuolisesti lasten ja nuorten terveyttä ja hyvinvointia sekä elinoloja koskevaa seurantatietoa. Lisäksi huomioidaan kouluyhteisön ja -ympäristön tarpeet, asuinalueen erityispiirteet sekä tehostettua ja erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden määrä koulussa. Arvion valmistelussa otetaan huomioon myös oppilailta ja huoltajilta sekä opetus- ja oppilashuoltohenkilöstöltä saatava tieto.

Oppilashuoltosuunnitelmaan sisällytetään arvio koulun käytettävissä olevista oppilashuoltopalveluista, joita ovat kouluterveydenhuolto- sekä psykologi- ja kuraattoripalvelut. Lisäksi suunnitelmassa kuvataan

- oppilashuollon palveluiden järjestäminen ja sen edellyttämä työn- ja vastuunjako sekä palvelujen toteuttamisessa tarvittava yhteistyö
- oppilashuollon palveluiden kohdentaminen yksittäisiin oppilaisiin, kouluyhteisöön ja yhteistyöhön liittyviin tehtäviin sekä oppilashuollon kehittämiseen ja seurantaan.

⁵⁷ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 §

⁵⁸ Lastensuojelulaki 12 § 1 mom.

⁵⁹ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 2 mom. 1-kohta

2. Yhteisöllinen oppilashuolto ja sen toimintatavat ⁶⁰

Oppilashuoltosuunnitelmassa kuvataan yhteisöllisen oppilashuollon kokonaisuus, josta ilmenee yhteisöllisen oppilashuollon järjestäminen ja sen toimintatavat koulu yhteisön ja -ympäristön terveellisyyden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistämiseksi.

Tämän lisäksi oppilashuoltosuunnitelmassa kuvataan

- koulukohtaisen oppilashuoltoryhmän toimintatavat ja käytännöt
- yhteistyö koulun ulkopuolisten lasten ja nuorten hyvinvointia edistävien tahojen kanssa yhteisöllisen oppilashuollon kehittämisessä
- yhteistyö oppilaan ohjauksessa, koulutuksen siirtymävaiheissa sekä jatko-opintojen suunnittelussa
- yhteistyö ja käytännöt koulu ympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa
- yhteistyö terveysneuvonnan ja terveystiedon opetuksen välillä
- järjestyssäännöt
- poissaolojen seuraaminen, niistä ilmoittaminen ja niihin puuttuminen
- tapaturmien ehkäiseminen sekä ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus
- tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen
- koulukuljetusten odotusaikoja ja turvallisuutta koskevat ohjeet
- suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä
- toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa.

Seuraavassa määritellään kahden viimeksi mainitun suunnitelman tarkempi sisältö:

a. Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä⁶¹

Oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä laaditaan suunnitelma. Siinä otetaan huomioon sekä oppilaiden keskinäiset että oppilaiden ja aikuisten väliset vuorovaikutussuhteet koulussa. Suunnitelmassa kuvataan:

- kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäiseminen ja siihen puuttuminen
- edellä mainittujen asioiden käsittely yhteisö-, ryhmä- ja yksilötasolla
- yksilöllinen tuki, tarvittava hoito, muut toimenpiteet ja jälkiseuranta sekä teon tekijän että sen kohteena olevan osalta
- yhteistyö huoltajien kanssa
- yhteistyö tarvittavien viranomaisten kanssa
- suunnitelmaan perehdyttäminen ja siitä tiedottaminen henkilöstölle, oppilaille, huoltajille ja yhteistyötahoille
- suunnitelman päivittäminen, seuranta ja arviointi.

b. Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa

⁶⁰ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 2 mom. 2-kohta

⁶¹ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 2. mom. 4-kohta ja perusopetuslaki 29 § 3 mom. (1267/2013)

Oppilashuoltosuunnitelmassa määritellään toiminta äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa. Kriisisuunnitelma valmistellaan yhteistyössä tarvittavien viranomaisten kanssa ottaen huomioon muut uhka-, vaara ja kriisitilanteita koskevat ohjeistukset kuten pelastussuunnitelma⁶². Suunnitelmassa kuvataan:

- kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja toimintatavat äkillisissä kriisitilanteissa
- johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako kriisitilanteissa ja niihin varautumisessa
- sisäisen ja ulkoisen sekä koulun ja opetuksen järjestäjän välisen tiedottamisen ja viestinnän periaatteet
- psykososiaalisen tuen ja jälkihoidon järjestäminen
- suunnitelmaan perehdyttäminen ja siitä tiedottaminen henkilöstölle, oppilaille, huoltajille ja yhteistyötahoille
- toimintavalmiuksien harjoittelu
- suunnitelman arviointi ja päivittäminen.

*3. Yksilökohtaisen oppilashuollon järjestäminen*⁶³

Oppilashuoltosuunnitelmassa kuvataan yksilökohtaisen oppilashuollon kokonaisuus, josta ilmenee

- yksilökohtaisen oppilashuollon järjestäminen lapsen ja nuoren kehityksen, hyvinvoinnin ja oppimisen seuraamiseksi ja edistämiseksi sekä yksilöllisen tuen toteuttamiseksi.

Tämän lisäksi oppilashuoltosuunnitelmassa kuvataan

- yhteistyö kouluterveydenhuollon laajoissa terveystarkastuksissa
- oppilaan sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestäminen koulussa
- yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen, joustavan perusopetuksen sekä sairaalaopetuksen yhteydessä
- oppilashuollon tuki kurinpitörangaistuksen tai opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä
- asiantuntijaryhmän kokoaminen ja suostumuksen hankkiminen sekä ryhmän yhtenäiset menettelytavat yksittäistä oppilasta koskevan asian käsittelyssä
- oppilashuoltokertomusten laatiminen ja säilytys
- yhteistyö koulun ulkopuolisten palvelujen ja yhteistyökumppaneiden kanssa kuten nuorisotoimi, lastensuojelu, erikoissairaanhoido ja poliisi.

*4. Oppilashuollon yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa*⁶⁴

⁶² Pelastuslaki (379/2011) 15 § ja valtioneuvoston asetus pelastustoimesta (407/2011) 1 ja 2 §

⁶³ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 2 mom. 2-kohta

⁶⁴ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 2 mom. 3-kohta

Oppilashuoltoa toteutetaan yhteistyössä oppilaiden ja huoltajien kanssa. Oppilashuoltosuunnitelmassa kuvataan oppilashuollon toimintatavat oppilaiden ja huoltajien osallisuuden edistämiseksi sekä yhteistyön järjestämiseksi. Suunnitelmassa kuvataan

- oppilaan ja huoltajan osallisuus yhteisöllisen ja yksilökohtaisen oppilashuollon suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa
- yhteisöllisen ja yksilökohtaisen oppilashuollon periaatteista ja menettelytavoista tiedottaminen oppilaille, huoltajille ja yhteistyötahoille.

5. Oppilashuoltosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen ⁶⁵

Opetuksen järjestäjä seuraa koulun oppilashuoltosuunnitelman toteutumista⁶⁶.

Oppilashuoltosuunnitelmassa kuvataan toimenpiteet suunnitelman toteuttamiseksi ja seuraamiseksi⁶⁷. Näitä ovat seurannasta vastuussa oleva taho koulussa, seurattavat asiat ja käytettävät menetelmät tietojen kokoamiseksi sekä seurannan aikataulu. Lisäksi kuvataan seurantatietojen käsittely ja hyödyntäminen koulun oppilashuollon kehittämisessä sekä keskeisistä tuloksista tiedottaminen oppilaille, huoltajille ja tarvittaville yhteistyötahoille.

Oppilashuoltosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen on osa opetuksen järjestäjän omavalvontaa koskevaa tehtävää. Opetuksen järjestäjä vastaa yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen oppilashuoltopalveluista vastuussa olevien viranomaisten kanssa oppilashuollon kokonaisuuden omavalvonnan toteutumisesta⁶⁸.

8.6 Oppilashuolto Lappeenrannan kristillisessä koulussa

8.6.1 Oppilashuollon yleinen järjestäminen Lappeenrannan kristillisessä koulussa

Oppilas ja opiskelijahuoltolain 3§ mukaan oppilashuollolla tarkoitetaan *”opiskelijan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa oppilaitosyhteisössä.”* Oppilashuoltotyötä keskeisiä arvoja ovat luottamuksellisuus, kunnioittava suhtautuminen oppilaaseen ja huoltajaan sekä heidän osallisuutensa tukeminen.

Lappeenrannan kristillisessä koulussa oppilashuolto koostuu lain määrittelemästä *yhteisöllisestä ja yksilökohtaisesta* toiminnasta koulun oppilaiden, vanhempien, opettajien, koulun muun henkilökunnan ja Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveyspiirin (EKSOTE) tarjoamien resurssien (kuraattori, kouluterveydenhoitaja, koulupsykologi, koululääkäri) sekä mahdollisten muiden yhteistyötahojen (mm. sosiaali- ja terveydenhuollon erityispalvelut, nuorisopalvelut, seurakunnat, poliisi) välillä.

⁶⁵ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 2 mom. 5-kohta

⁶⁶ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 4 mom.

⁶⁷ Hallituksen esitys eduskunnalle oppilas- ja opiskelijahuoltolaiksi 67/2013

⁶⁸ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 26 § 1 mom.

Tavoitteena on

- oppilaiden oppimisen, terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen
- oppilaiden ja huoltajien osallisuuden lisääminen
- ongelmien ennaltaehkäisy ja ennaltaehkäisevän toimintakulttuurin vahvistaminen
- edistää koulun ja opiskeluympäristön hyvinvointia, terveellisyyttä ja turvallisuutta, esteettömyyttä, yhteisöllistä toimintaa sekä kodin ja koulun yhteistyötä
- mahdollistaa varhainen ja riittävän matalan kynnyksen tuki sitä tarvitseville
- tukea yksilöä yhteisöä kehittämällä
- tukea opettajien työtä

Lappeenrannan kristillisen koulun oppilashuolto on toteutettu yhteistyössä Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystieteiden keskuslaitoksen (EKSOTE) kanssa. EKSOTE:n tarjoamana oppilashuolto muodostaa yhtenäisen jatkumon varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle saakka. Oppilashuolto ja muut lasten ja nuorten palvelut (mm. esiopetus, perusopetus, toisen asteen koulutus ja nuorisopalvelut) muodostavat toimivan kokonaisuuden.

Oppilashuollon toimintatavoissa sekä oppilashuoltosuunnitelmien laadinnassa huomioidaan Lappeenrannan kaupunkistrategia ja kaupunkikohtaiset suunnitelmat: mm. Lasten ja nuorten hyvinvointiselonteko sekä muut Lappeenrannan Lasten ja nuorten hyvinvointityöryhmän linjaukset ja kannanotot. Ylä- ja alakoulujen oppilaskunnat (Luku 5.2) osallistuvat oppilashuoltosuunnitelmien valmisteluun. Oppilashuollon kokonaisuusyksityiskohtainen kuvaus on esitetty Lappeenrannan kristillisen koulun oppilashuoltosuunnitelmassa.

Oppilashuollon ohjausryhmä

Oppilashuoltosuunnitelman laatimisesta, oppilashuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista vastaa Lappeenrannan kristillisen koulun oppilashuollon ohjausryhmä (OHO). Ohjausryhmän kokoonpanon kuuluvat rehtori, opettajakunnan edustaja, erityisopettajien edustaja, EKSOTE:n kautta osoitetut terveydenhoitaja, koululääkäri, psykologi ja kuraattori ja EKSOTE:n opiskeluhuollon palveluesimies.

Oppilashuollon ohjausryhmä kokoontuu vähintään kerran lukuvuodessa rehtorin kutsusta. Kokouksessa ohjausryhmä

- arvioi oppilashuoltosuunnitelman ja sen tavoitteiden toteutumista.
- arvioi ja linjaa oppilashuoltosuunnitelman päivittämistarpeen suhteessa lainsäädäntöön, viranomaisten ohjeisiin, Lappeenrannan hyvinvointityöryhmän lausuntoihin sekä Lappeenrannan Lasten ja nuorten hyvinvointiselontekoon.
- linjaa oppilashuollon kehittämiskohteet, tarvittavat kehittämistoimenpiteet sekä seurannan ja tehtävien vastuuhenkilöt
- ottaa suunnittelussa huomioon oppilaskunnan lausunnon oppilashuoltosuunnitelmasta

Oppilashuollon arviointi

Oppilashuoltoryhmä sekä oppilashuollon ohjausryhmä kehittävät ja arvioi oppilashuollon toimintaa säännöllisesti. Oppilashuoltotyön arvioinnin tulee olla suunnitelmallista, monipuolista ja jatkuvaa. Käytännössä laaja arviointi toteutetaan oppilashuollon ohjausryhmässä vuosittain. Kyselyjen tulokset käsitellään oppilashuoltoryhmässä ja keskeiset tulokset tiedotetaan opettajille, oppilaille, oppilashuollon ohjausryhmälle ja huoltajille. Oppilashuoltotyön laadun näkökulmasta on tärkeää, että työn tekemisen edellytykset ovat asianmukaiset ja toimintatavoissa voidaan aidosti ottaa huomioon oppilaan etu.

Oppilashuoltopalveluiden hyvän laadun edellytyksiä voidaan pohtia esimerkiksi seuraavien kriteerien valossa:

- oppilashuoltoryhmän toiminta ja käytänteet, vuorovaikutus koulun opetushenkilöstön kanssa
- palveluiden resursointi / saatavuus
- työn hallinnollinen organisointi / esimiestyö
- palveluista tiedottaminen
- työtilat ja työvälineet
- täydennyskoulutus ja työnohjaus

Ennaltaehkäisevän oppilashuoltotyön arviointi

Koulun henkilökunnan yhtenä tärkeänä tehtävänä korostuu aiempaa selkeämmin lasten ja nuorten kehitykseen liittyvien vaikeuksien ennalta ehkäiseminen ja ongelmiin varhain puuttuminen. Lisäksi henkilökunnan tehtävä on edistää lasten ja nuorten hyvää oppimista sekä oppilaiden psyykkistä ja fyysistä terveyttä ja sosiaalista hyvinvointia. Oppilaan fyysinen ja psyykinen hyvinvointi saavutetaan parhaiten ennaltaehkäisevällä työllä luomalla koulun arkityöskentely, toimintaympäristö ja -kulttuuri hyvinvointia tuottaviksi.

8.6.2 Oppilashuoltosuunnitelma

Lappeenrannan kristillisen koulun oppilashuoltosuunnitelman laatimisesta, seurannasta ja päivittämisestä vastaa oppilashuollon ohjausryhmä. Oppilashuoltosuunnitelma tulee sisältää luvussa 8.5 esitetyt osiot ja noudattaa luvussa 8.6. esitettyjä linjauksia.

9. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä erityiskysymyksiä

Kaikkien oppilaiden opetuksessa noudatetaan yhteisiä, perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisia tavoitteita ja periaatteita. Oppilaiden kielelliset valmiudet sekä kulttuuritausta otetaan perusopetuksessa huomioon. Jokaisen oppilaan kieli- ja kulttuuri-identiteettiä tuetaan monipuolisesti. Oppilaita ohjataan tuntemaan, ymmärtämään ja kunnioittamaan jokaisen kansalaisen perustuslain mukaista oikeutta omaan kieleen ja kulttuuriin⁶⁹.

Tavoitteena on ohjata oppilaita arvostamaan eri kieliä ja kulttuureja sekä edistää kaksi- ja monikielisyttä ja siten vahvistaa oppilaiden kielellistä tietoisuutta ja metalingvistisiä taitoja. Koulutyöhön voi sisältyä monikielisiä opetustilanteita, joissa opettajat ja oppilaat käyttävät kaikkia osaamiaan kieliä. Opetuksessa hyödynnetään oppilaiden ja heidän huoltajiensa ja yhteisönsä tietämystä oman kieli- ja kulttuurialueensa luonnosta, elämäntavoista, historiasta, kielistä ja kulttuureista. Kulttuurista monilukutaitoa voidaan vahvistaa mediakasvatuksella ja ottamalla huomioon oppilaiden ja heidän perheidensä mediakulttuuri.

Oppilaiden opintoja varten voidaan tarvittaessa laatia oppimissuunnitelma. Suunnitelma sisältää soveltuvin osin samoja osa-alueita kuin tehostettua tukea varten laadittava oppimissuunnitelma, joka kuvataan alaluvussa 7.3.2.

Perusopetuslain mukaan perusopetuksessa käytettävä kieli on suomi tai ruotsi. Opetuskielenä voi olla myös saame, romani tai viittomakieli. Opetuskielenä voidaan käyttää myös muita kieliä, kun se ei vaaranna opetussuunnitelman perusteissa asetettujen tavoitteiden saavuttamista.⁷⁰

Lappeenrannan kristillisen koulun opetussuunnitelmaratkaisut

Lappeenrannan kristillisessä peruskoulussa opetuskieli on suomi. Kieli- ja kulttuuritietoisuus luo pohjan erilaisuutta arvostavalle moninaisuudelle. Kielitietoisessa koulussa jokainen opettaja on koulun kielen sekä oman oppiaineensa kielen opettaja. Kaikkien oppilaiden opetuksessa noudatetaan yhteisiä opetussuunnitelman perusteiden mukaisia kasvatus- ja oppimistavoitteita.

Lappeenrannan kristillisessä koulussa huomioidaan koulujen näkyvä ja näkymätön monikielisyys. Oppilaan monikielisyttä ja oman äidinkielen tai muun kotikielten oppimista tuetaan sekä oppilasta kannustetaan osallistumaan oman äidinkielen opetukseen. Oppilas voi käyttää tarvittaessa omaa äidinkieltään tai kieltään oppimisen välineenä. Oppilasta tuetaan kasvussa toimivaan monikielisyteen. Heitä kannustetaan tutustumaan omaan ja muiden oppilaiden kieli- ja kulttuuritaustoihin. Tätä tehdään myös yhdessä oman luokan ja luokkien kanssa sekä hyödynnetään yhteisöjen ja perheiden kulttuuritietämystä.

Mikäli oppilas opiskelee suomi toisena kielenä ja kirjallisuus oppimäärää, huomioidaan tämä muiden oppiaineiden sisältöjen eriyttämisessä. Monikielisille oppilaille tehdään tarvittaessa henkilökohtainen oppimissuunnitelma tarvittaviin aineisiin. Oppilaalla on myös mahdollisuus suorittaa perusopetus joustavasti, mikäli hänen suomen kielen taidoissaan ilmenee puutteita, jotka vaikeuttavat oppimista. Perusopetuksen päättövaiheessa maahan tulleet oppilas (luokat 7-9) voidaan

⁶⁹ Suomen perustuslaki (731/1999) 17 §

⁷⁰ [2] Perusopetuslaki 10 § 1 mom. (1288/1999)

vapauttaa tarvittaessa toisen kotimaisen kielen opiskelusta. Oppimäärän vuosiviikkotuntimäärä korvataan tällöin englannin tai suomen toisena kielenä opetuksella.

Monikielisyyden sekä -kulttuurisuuden huomioinen koulun arjessa ja opetuksessa sekä kannustava ilmapiiri tukevat oppilaiden kieli- ja kulttuuri-identiteetin kehittymistä.

9.1 Saamelaiset ja saamenkieliset

Saamelaistenopetuksessa erityisenä tavoitteena on tukea oppilaiden kasvamista kieleensä, kulttuuriinsa ja yhteisöönsä sekä antaa heille mahdollisuus omaksua saamelainen kulttuuriperintö. Tavoitteena on lisätä oppilaiden valmiuksia toimia saamenkielisessä ympäristössä, oppia saamen kieltä ja saamen kielellä.

Saamen kielen ja kirjallisuuden opetuksessa otetaan huomioon eri saamen kielet ja niiden murteet sekä kielen sisältämä kulttuurinen tietous. Oppilaita ohjataan ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja vaikutuksia ympäristöönsä sekä myönteisen viestintäilmapiirin rakentamisen tärkeyttä osana oman elämänsä hallintaa ja kielellistä tapakasvatusta. Kielellisten taitojen kehittyessä oppilaat saavat valmiuksia osallistua ja vaikuttaa yhteisiin asioihin ja päätöksentekoon. Opetus lisää oppilaiden ymmärrystä ja arvostusta oman kieli- ja kulttuuritaustan merkityksestä sekä itselle, yhteisölle ja yhteiskunnalle että muille alkuperäiskansoille. Oppilaita ohjataan ymmärtämään ja arvostamaan myös muita kieliä ja kulttuureja.

Lappeenrannan kristillisessä koulussa huomioidaan saamelaisten asema alkuperäiskansana ja tuetaan saamelaistaustaisen oppilaan mahdollisuutta omaksua saamelainen kulttuuriperintö.

9.2 Romanit

Romanien opetuksessa erityisenä tavoitteena on vahvistaa oppilaiden identiteetin kehitystä ja tietoisuutta omasta historiasta ja kulttuurista. Koulumme opetuksessa otetaan huomioon Suomen romanien asema etnisenä ja kulttuurisena vähemmistönä. Koulussamme tuetaan romanioppilaan identiteettikehitystä ja vahvistetaan romanien kieli- ja kulttuuriperinnön säilymistä yhteistyössä kotien kanssa.

9.3 Viittomakieliset

Viittomakielisten opetuksessa erityisenä tavoitteena on vahvistaa oppilaiden viittomakielistä identiteettiä ja tietoisuutta omasta kulttuuristaan ja viittomakielisestä yhteisöstä. Viittomakielisen perusopetuksen tavoitteena on vahvistaa oppilaiden viittomakielen taitoa ja lisätä valmiuksia toimia erilaisissa ympäristöissä. Opetuksessa hyödynnetään viittomakielistä yhteisöä ja mediaa. Viittomakieltä käyttävät oppilaat voivat olla kuuroja, huonokuuloisia tai kuulevia.

Perusopetuslain mukaan kuulovammaisille tulee tarvittaessa antaa opetusta myös viittomakielellä⁷¹. Lain perusteluiden mukaan ainakin viittomakieltä ensimmäisenä kielenä oppineille kuuroille opetus tulee antaa viittomakielellä⁷². Viittomakielinen perusopetus voidaan toteuttaa joko viittomakielisessä ryhmässä tai ryhmässä, joka koostuu viittomakielisistä ja puhuttua kieltä käyttävistä oppilaista.

Viittomakielen ja kirjallisuuden opetuksessa oppilaat vahvistavat valmiuksiaan vuorovaikutukseen viittomakielellä osana oman elämänsä hallintaa. Vuorovaikutustaitojen kehittyessä he saavat valmiuksia osallistua ja vaikuttaa yhteisiin asioihin ja päätöksentekoon. Viittomakielisille kuuleville annetaan viittomakielen opetusta mahdollisuuksien mukaan. Opetus lisää oppilaiden ymmärrystä viittomakielisen kommunikaation merkityksestä itselle ja viittomakieliselle yhteisölle.

Oppilaiden opiskelua muun opetuksen yhteydessä tuetaan oppilaan edellytysten ja tarpeiden mukaan.

9.4 Muut monikieliset oppilaat

Muiden monikielisten oppilaiden opetuksessa erityisenä tavoitteena on tukea oppilaita kohti heille asetettuja oppimistavoitteita, heidän monikielisyyttään sekä identiteetin ja itsetunnon kehittymistä. Siten oppilaat saavat valmiudet tasapainoiseen ja aktiiviseen yhteiskunnan jäsenyyteen. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden taustat, aikaisempi kouluhistoria ja lähtökohdat kuten äidinkieli ja kulttuuri sekä maassaoloaika.

Monikielisiä oppilaita rohkaistaan käyttämään osaamiaan kieliä monipuolisesti oman oppimisen tukena, eri oppiaineiden tunneilla ja muussa koulun toiminnassa. Näin oman äidinkielen oppiminen ja käyttö tukevat eri oppiaineiden sisällön omaksumista ja oppilas oppii viestimään koulun oppiainesisällöistä myös omalla äidinkielellään. Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan.

Valtioneuvoston asetuksen mukaan koulun opetuskielen mukaan määräytyvän äidinkielen ja kirjallisuuden sijasta maahanmuuttajille voidaan opettaa joko kokonaan tai osittain suomen tai ruotsin kieltä erityisen maahanmuuttajille tarkoitetun oppimäärän mukaisesti⁷³. Oppilas opiskelee suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, jos oppilaan suomen kielen peruskielitaidossa on puutteita yhdellä tai usealla kielitaidon osa-alueella, jolloin hänen osaamisensa ei ole riittävää yhdenvertaiseen kouluyhteisön jäsenenä toimimiseen päivittäisessä vuorovaikutuksessa ja koulutyöskentelyssä tai oppilaan suomen kielen taito on muutoin riittämätön suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun.

Mikäli Lappeenrannan kristillisen koulun oppilaalla on suomen kielen peruskielitaidoissa puutteita, häntä tuetaan kaikissa oppiaineissa sekä oppimisen eri osa-alueilla hyvien oppimisvalmiuksien saavuttamiseksi. Valmistavasta opetuksesta perusopetukseen siirtyvälle oppilaalle laaditaan

⁷¹ Perusopetuslaki 10 § 2 mom.

⁷² Hallituksen esitys eduskunnalle koulutusta koskevaksi lainsäädännöksi 86/1997

⁷³ Valtioneuvoston asetus (422/2012) 8 § 2 mom.

oppimissuunnitelma yleiseen tukeen vähintään ensimmäiseksi vuodeksi. Oppimissuunnitelmassa kerrotaan oppilasta koskevista mahdollisista erityisjärjestelyistä (koskien oppimista tai oppimisympäristöä), tuesta ja suomen kielen kehittämisestä sekä koulunkäyntiin liittyvistä tavoitteista. Oppimissuunnitelmaan asetetut realistiset, kannustavat tavoitteet sekä niiden toteutumisen arviointi auttavat oppilasta etenemään opinnoissaan. Tarvittaessa oppilaalle voidaan tehdä opinto-ohjelma, jonka mukaan oppilas voi tarvittaessa edetä vuosiluokkiin sitomattomasti.

Koulumme maahanmuuttajaoppilaalle voidaan laatia oppimissuunnitelma, joka voi olla osa oppilaan kotoutumissuunnitelmaa. Maahanmuuttajataustaisten ja vieraskielisten oppilaiden arvioinnissa otetaan huomioon kehittyvä suomen kielen taito. Arvioinnissa käytetään monipuolisia ja joustavia arviointitapoja. Arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan kokonaistilanne ja hän saa osoittaa osaamistaan monin eri tavoin.

LUKU 10 KAKSIKIELINEN OPETUS

Lappeenrannan kristillisessä koulussa opetuskieli on suomi. Opetuksessa voidaan perusopetuslain mukaan käyttää koulun varsinaisen opetuskielen lisäksi myös muuta kieltä, jos arvioidaan, että se ei vaaranna oppilaiden mahdollisuutta seurata opetusta. Erillisessä opetusryhmässä tai koulussa opetus voidaan antaa pääosin tai kokonaan muulla kielellä.⁷⁴ Lappeenrannan kristillinen koulu ei tarjoa tällä hetkellä kaksikielistä opetusta.

Kodin ja koulun yhteistyön turvaamiseksi huoltajille tarkoitettu tiedotus ja keskeiset asiat ovat saatavana koulumme opetuskielellä, suomeksi, sekä tarpeen mukaan myös muilla kielillä.

⁷⁴ Perusopetuslaki 10 §

LUKU 11 ERITYISEEN MAAILMANKATSOMUKSEEN PERUSTUVA PERUSOPETUS

11.1 OPETUKSEN JÄRJESTÄMISEN PERIAATTEET

Valtioneuvosto voi perusopetuslain (628/1998) 7 §:n nojalla myöntää rekisteröidylle yhteisölle luvan perusopetuksen järjestämiseen vuosiluokille 1 – 9. Lappeenrannan kristillisessä koulussa opetus ja siihen liittyvä toiminta perustuu kristilliseen maailmankatsomukseen.

Erityiseen maailmankatsomukselliseen järjestelmään perustuvassa opetuksessa noudatetaan perusopetuslain 11 §:n 1 momentin määräyksiä perusopetuksen sisällöstä, Opetushallituksen 22.12.2014 päättämiä Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita sekä Valtioneuvoston asetusta 422/2012 (28.6.2012), jonka kolmannessa pykälässä on selitetty erityiseen maailmankatsomukseen perustuvan opetuksen lähtökohta. YK:n lapsen oikeuksien sopimus, jonka mukaan jokaisella lapsella on oikeus hyvään elämään sekä yksilölliseen, ruumiilliseen, henkiseen, hengelliseen, moraaliseen ja sosiaaliseen kehittymiseen, velvoittaa meitä oppilaiden kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnista huolehtimiseen yhteistyössä huoltajien kanssa.

Kristillisen koulun kasvatusta ja opetusta tukee valtioneuvoston perusopetuksen tavoitteista ja tuntijaosta antaman asetuksen 2-4 §:ssä määriteltyjen valtakunnallisten tavoitteiden saavuttamista. Maailmankatsomus ilmenee koulun arvoissa, kasvatustavoitteissa, toiminta-ajatuksessa ja toimintakulttuurissa. Toiminta, kasvatusta ja opetusta ovat perusopetukselle asetettujen yleisten kasvatustavoitteiden ja opetukselle asetettujen tavoitteiden mukaisia. Opetuksessa noudatetaan näitä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita sitouttamatta oppilaita tiettyyn opetuksen taustalla olevaan maailmankatsomukseen tai kasvatustavoitteiden taustalla olevaan arvo- tai kasvatustavoitteeseen.

Lappeenrannan kristillisen koulun tulkinta kristillisyydestä merkitsee erilaisten näkemysten kunnioittamista. Kristillistä näkökulmaa opetuksessa ja koulun toiminnassa arvioidaan jatkuvasti.

Koulun korostama oppilaan valinnanvapaus on kristillisyyden tärkeänä pitämä arvo. Opetuksella tuetaan oppilaiden omaehtoista ajattelua. Tällöin voi nousta esille sekä oppilaan valinnanvapauden ja vastuun että koulun kasvatustavoitteiden välisiä eroavaisuuksia. Oppilaalla on oikeus kristillisen koulun maailmankatsomuksesta poikkeaviin tai sen kanssa ristiriitaisiin maailmankatsomuksiin ja arvovalintoihin. Niiden käsitteleminen edellyttää kasvattajilta kypsyä kohdata lapsen oman vapauden ja vastuun vähitellen hahmottuvaa ja muodostuvaa kokonaisuutta kunnioittavasti ja hienovaraisesti. Toisaalta koulun kasvatustavoitteisiin liittyvät säännöt ilmaistaan niin, että oppilas voi toimia niiden perusteella – ja kuitenkin säilyttää valinnanvapautensa ja yhteisten sääntöjen kunnioittamisen. Koulu yhteisö pyrkii välttämään ns. piilonormien ja piilosääntöjen käyttämistä kasvatuksessa: koulu yhteisö pyrkii avoimeen keskusteluun ja oman toiminnan itsearviointiin lisätäkseen kirjoitetun, toteutetun, toteutuneen ja koetun opetussuunnitelman yhdenmukaisuutta.

11.2 Kristilliseen maailmankatsomukseen perustuvat perusopetuksen arvoperustaa täydentävät näkökulmat Lappeenrannan kristillisessä koulussa

Opetussuunnitelman perusteiden yleinen arvopohja ja Lappeenrannan kristillisen koulun määrittelemät arvot, joita olemme käsitelleet luvussa 2.2, ohjaavat toimintaamme ja toimintakulttuurin kehittämistä. Lappeenrannan kristillisen koulun arvoperusta rakentuu seuraavien keskeisten arvojen varaan: ihmisarvo, kunnioitus ja yhteisöllisyys. Maailmankatsomukselliseen järjestelmään perustuvassa koulussa arvojen tiedostaminen on tärkeää ja ne luovatkin pohjan kaikelle toiminnalle.

Lappeenrannan kristillisen koulun arvopohja on luotu opetussuunnitelman perusteiden, huoltajien, oppilaiden ja henkilökunnan arvokeskustelujen sekä kristillisten koulujen yhteistyön tuloksena.

11.2 Katsomustietoisuus

Kristillisen koulun opetuksen on opetuksenjärjestämisluvan mukaan perustuttava kristilliselle maailmankatsomukselle. Tämä katsomustietoisuus on opetussuunnitelmaa yhtenäistävä tekijä, jonka avulla tarkastellaan tiedon eri osa-alueiden välistä yhteyttä. Oppiaineiden opetuksen perustana on kristillisen sivistysperinteen ja eri tiedonalojen välinen vuoropuhelu.

Opetuksella tuetaan katsomustietoisuuden kehittymistä, oppilaiden omaehtoista ajattelua ja tarjotaan aineksia maailmankatsomuksen rakentamiseksi. Katsomuksellinen valinnanvapaus on tärkeä lähtökohta kristillisessä koulussa. Koulu yhteisö pyrkii avoimeen keskusteluun, oman toiminnan itsearviointiin ja kehittämiseen.

Lappeenrannan kristillisen koulun opetuksessa on tilaa kyselyille, ihmettelulle ja epäilyille. Opettaja pyrkii edistämään monipuolista, avointa, rakentavaa, rehellistä ja toista kunnioittavaa keskustelua ja rohkaisemaan puhumista myös vaikeista kysymyksistä. Näin opetuksella pyritään kehittämään oppilaan katsomustietoisuutta. Maailmankatsomuksellisten tietojen, taitojen ja valmiuksien opettamiseen liittyvät tilanteet nousevat oppitunneilla usein oppilaiden esittämistä spontaaneista kysymyksistä.

Maailmankatsomukseen perustuvalla taidolla tarkoitetaan taitoa etsiä, löytää ja ymmärtää maailmankatsomuksellisia tietoja ja käsitteitä sekä kykyä käsitellä maailmankatsomuksellisia kysymyksiä, muodostaa oma maailmankatsomus ja arvioida sitä.

Maailmankatsomukseen perustuvalla valmiudella tarkoitetaan kykyä käydä omia maailmankatsomuksellisia taitoja hyväksi käyttäen maailmankatsomuksellista keskustelua ympäristön kanssa. Opettajan tulee kasvatustyössään kunnioittaa oppilaan oikeutta omaan maailmankuvaansa ja sen muodostamiseen. Toiminta, kasvatusta ja opetus noudattavat perusopetukselle asetettuja yleisiä kasvatustavoitteita.

11.3 Kristillinen ihmiskäsitys

Koulun opetus ja kasvatusta perustuvat kristilliseen ihmiskäsitykseen. Sen mukaan jokainen ihminen on ainutlaatuinen ja riippumatta lähtökohdistaan tai ominaisuuksistaan sellaisenaan arvokas. Samalla perusteella oppilaita ohjataan kohtelevasti kunnioittavasti muita.

Kristillisen ihmiskäsityksen yksi tärkeä näkökulma on ihmisen vapaus ja vapaan tahdon kunnioittaminen. Tämän arvon kunnioittaminen merkitsee kristillisen koulun toiminnassa esimerkiksi sitä, että oppilailta tai heidän perheiltään ei edellytetä kristillistä maailmankatsomusta. Koulu pyrkii olemaan avoin ja läpinäkyvä toiminnassaan sekä edistämään avointa ja rehellistä keskustelukulttuuria. Näin kukin oppilas ja perhe voi vapaasti arvioida koulun toimintaa ja sen taustalla vaikuttavia näkemyksiä. Oppilaita rohkaistaan suhtautumaan arvostavasti ja kunnioittavasti eri tavoin ajatteleviin ja erilaisiin maailmankatsomuksen omaaviin ihmisiin.

11.4 Kristilliseen maailmankatsomukseen perustuvat näkökulmat Lappeenrannan kristillisen koulun toimintakulttuurissa

Kristillinen maailmankatsomus on koulun toimintakulttuurin kokonaisvaltainen perusta. Koulun kristillinen maailmankatsomus nousee Raamatusta. Lappeenrannan kristillisen koulun toimintakulttuuri ei ilmennä minkään yksittäisen kirkkokunnan tai seurakunnan hengellistä kulttuuria. Koulu on itsenäinen toimija eikä ole sitoutunut mihinkään yksittäisen tunnustuskunnan toimintaan, tapakulttuuriin tai opillisiin näkemyksiin. Koulu tekee yhteistyötä lähialueen eri kristillisten seurakuntien kanssa. Opillisten korostusten ja hengellisen elämän erilaisten ilmenemismuotojen välittäminen jäsenilleen on perheiden ja seurakuntien vastuulla kouluajan ulkopuolella. Koulu ei ota kantaa seurakuntien opillisiin näkemyseroihin, vaan sen tehtävä on antaa laadukasta perusopetusta ja kasvattaa oppilaita yhteiskunnan jäseniksi.

Kristillisyyttä ilmenee koulun toimintakulttuurissa esimerkiksi juhlissa, tapahtumissa, seurakuntavierailuissa ja yhteistyössä kristillisten järjestöjen kanssa (esimerkiksi lähetys- ja kehitysyhteistyötä tekevät järjestöt). Yhteistyötä tehdään myös muiden kristillisten koulujen kanssa. Koulussa nostetaan esille kirkkovuoden juhlata. Kristillinen maailmankatsomus ilmenee myös mahdollisuutena siunata kouluruoka ja aloittaa koulupäivä kristillisen arvopohjan mukaisella

päivänavauksella. Uskonnollista ainesta sisältävien tilaisuuksien järjestämisessä (päivänavaukset, jumalanpalvelukset) noudatetaan Opetushallituksen tiedotteen 19 / 2006 mukaisia menettelyjä.

Kristillisen koulun toimintakulttuurissa on pääasiallisesti kyse maailmankatsomuksesta nousevasta tavasta ajatella ja pohtia arvopohjan mukaisia katsomusnäkökulmia, mikä tapahtuu läpäisyperiaatteella kaikessa opetuksessa, sisältäen oppilaiden pohdinnat ja kysymykset arjen tilanteissa. Näin tuetaan katsomustietoisuuteen kasvamista, jonka lisääntyminen antaa oppilaalle käytännön välineitä kriittiseen ajatteluun ja arvovalintoihin. Tämä eri katsomuskulmista tapahtuva tarkastelu pitää sisällään myös kristillisen maailmankatsomuksen. Katsomuskulmista lähtevä tarkastelu on itsenäistä ja kriittistä ajattelua tukevaa, ei mihinkään tiettyyn katsomukseen sitouttavaa. Kyse on metodisista ja tilannekohtaisista ratkaisuista, ei tavoitteiden tai sisältöjen määrittelemistä tässä suhteessa ennakoon. Erityisestä maailmankatsomuksesta lähtevä opetus ei tuo opetukseen opetussuunnitelman perusteita haastavia ongelmia.

Koulun toimintakulttuuri korostaa oppilaiden, opettajien ja kodin välisessä vuorovaikutuksessa aitoa kohtaamista, jossa jokainen voi kokea tulevaisuuden nähdynsä, kuullunsa, ymmärretyksi ja hyväksytyksi sellaisena kuin on. Vuorovaikutuksen kautta lapsi kasvaa vähitellen tietoisesti omasta minuudestaan. Kohtaamisen kautta oppilasta autetaan tulemaan tietoisesti omista tunteistaan, tarpeistaan ja suhtautumistavoistaan sekä ottamaan nämä asiat huomioon myös suhteessa toisiin.

Lappeenrannan kristillisessä koulussa tavoitteena on luoda levollinen ja kannustava ilmapiiri, jossa jokaisella lapsella on tilaa oppimiseen omista lähtökohdista käsin. Toimintakulttuuri kannustaa ahkeruuteen ja vastuulliseen työskentelyyn sekä yhdessä oppimiseen. Samalla se pyrkii ehkäisemään suoritus- ja kilpailukeskeisyyttä.

Kasvatuksen lähtökohta koulussa on dialoginen kohtaava kasvatussuhde opettajan ja oppilaan välillä. Dialogisuudessa olennainen merkitys on kommunikaatio- ja tunneviestintätaidoilla, luottamuksella sekä henkilökohtaisen ajan antamisella oppilaalle. Sekä aikuisten ja oppilaiden välisissä että oppilaiden keskinäisissä vuorovaikutustilanteissa ohjataan pyytämään ja antamaan anteeksi, puhumaan totta ja toimimaan oikeudenmukaisesti. Vuorovaikutustilanteissa ohjataan toisen ihmisen empaattiseen kuunteluun, ystävälliseen katsekontaktiin ja positiiviseen ilmaisuun.

Lappeenrannan kristillinen koulu toimii yhteiskristillisellä periaatteella. Koulu ei pyri korvaamaan kodin tai seurakunnan antamaa kristillistä kasvatusta, vaan tukee sitä. Koulun tehtävä on antaa laadukasta perusopetusta.

11.5 Kristilliseen maailmankatsomukseen perustuvat näkökulmat työskentelytavoissa

Työskentelytavoissa toteutuvat kristillisen maailmankatsomuksen arvot: jokaista ryhmän jäsentä arvostetaan ja kunnioitetaan. Oppilaita kasvatetaan vastuuseen niin, että dialogisuus ja

kunnioittamisen kulttuuri toteutuvat ryhmässä. Tärkeää on, että jokainen kantaa vastuuta, rohkaisee ja pitää huolta luokkansa tai ryhmänsä jäsenistä. Opettaja rohkaisee oppilaita kokeilemaan, oivaltamaan ja löytämään luovia ratkaisutapoja. Opetusmenetelmissä kiteytyvät koulun monet arvot ja toimintakulttuurin ominaispiirteet. Koulussa työskentelytavoissa korostuvat rakkaus, ilo, rauha, kärsivällisyys, ystävällisyys, hyvyys, uskollisuus, lempeys ja itsehillintä.

11.6 Kristilliseen maailmankatsomukseen perustuva opetus oppiaineissa ja monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa

Kristilliseen maailmankatsomukseen perustuvaa opetusta toteutetaan Lappeenrannan kristillisessä koulussa oppiaineissa ja monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa läpäisyperiaatteella

Valtioneuvoston asetuksen 422/2012 (28.6.2012) pykälässä kolme todetaan, että erityiseen maailmankatsomukseen perustuvassa perusopetuksessa oppilaille annetaan opetuksen perustana olevaan maailmankatsomukseen perustuvia arvoja, tietoja, taitoja ja valmiuksia painottavaa opetusta läpäisyperiaatteella.

Oppiainekohtaisissa tavoitteissa ja sisällöissä noudatamme perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita. Erityiseen maailmankatsomukseen perustuva opetus ei muuta perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä yhteisten aineiden oppimääriä ja oppilas saavuttaa oppivelvollisuuteen kuuluvat oppimäärät.

Maailmankatsomuksellinen aines läpäisee eri oppiaineiden opetusta vastaavalla tavalla kuin opetussuunnitelman perusteiden määrittelemät laaja-alaiset oppimiskokonaisuudet. Kuitenkin maailmankatsomuksellisten arvojen esiintyminen on nähtävissä joissakin muissakin oppiaineissa kuin uskonnossa: esimerkiksi musiikin opetuksessa hengellinen musiikki on luonteva osa opetusta; kuvataiteessa aiheita voidaan ottaa kristillisestä perinteestä tai juhlista.

Monialaisten oppimiskokonaisuuksien tulee ilmentää koulun arvoja ja oppimiskäsitystä. Oppimiskokonaisuudet konkretisoivat osaltaan koulun toimintakulttuuria. Tätä kautta kristillinen maailmankatsomus tulee ilmi monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttamisessa ja siten myös oppiaineissa.

Maailmankatsomuksellisten arvojen ilmenemisessä on enemmänkin kyse arvoista nousevasta tavasta ajatella ja tehdä oppilasta tukevia arvopohjan mukaisia valintoja; äidinkielen opetuksessa se voi ilmetä vaikkapa mahdollisuuksina kirjallisuuden valinnassa. Siten maailmankatsomukselliset arvot voivat olla läsnä eri oppiaineissa. Opettajan ammatilliseen vastuuseen kuuluu se, että maailmankatsomuksellinen aines ilmenee oppilaslähtöisesti luontevissa yhteyksissä.

LUKU 12 VALINNAISUUS PERUSOPETUKSESSA

Perusopetuksen valinnaisten opintojen yhteisenä tehtävänä on syventää oppimista, laajentaa opintoja ja vahvistaa jatko-opintovalmiuksia. Valinnaiset opinnot tarjoavat oppilaille mahdollisuuden kehittää osaamistaan kiinnostuksensa suunnassa. Valinnaisuus tukee opiskelumotivaatiota ja kartuttaa valintojen tekemisen taitoja.

12.1 Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit

Valtioneuvoston asetuksessa vuosiluokille 1-6 ja vuosiluokille 7-9 osoitetaan kullekin taide- ja taitoaineelle (musiikki, kuvataide, käsityö, liikunta, kotitalous) kaikille yhteisen opetuksen vähimmäistuntimäärä. Lisäksi näiden oppiaineiden opetukseen osoitetaan 1-6 vuosiluokille yhteensä kuusi vuosiviikkotuntia ja vuosiluokille 7-9 yhteensä viisi vuosiviikkotuntia, joista tuntijaossa käytetään nimeä taide- ja taitoaineiden valinnaiset. Valinnaiset tunnit ovat osa yhteisinä oppiaineina opettavien taide- ja taitoaineiden opetusta ja ne myös arvioidaan osana tätä opetusta. Ainoastaan yhdeksännellä vuosiluokalla oppilas saa valita kaksi vuosiviikkotuntia joko musiikkia, kuvataidetta, käsitöitä tai kotitaloutta valinnaisena opintona.

Opetussuunnitelmassa vuosiluokille 3-6 tarkoitetut taide- ja taitoaineiden valinnaiset kuusi vuosiviikkotuntia jaetaan seuraavalla tavalla:

4. luokalle kaksi vuosiviikkotuntia (käsityö ja kuvataide)
5. luokalle kaksi vuosiviikkotuntia (käsityö ja kuvataide)
6. luokalle kaksi vuosiviikkotunti (käsityö ja musiikki)

Opetussuunnitelmassa taide- ja taitoaineiden valinnaisille tunneille osoitetut viisi vuosiviikkotuntia jaetaan seuraavalla tavalla vuosiluokkien 7-9 kesken:

7. luokalle yksi vuosiviikkotunti (kuvataide)
8. luokalle kaksi vuosiviikkotuntia (kuvataide ja kotitalous)
9. luokalle kaksi vuosiviikkotuntia (kuvataide, käsityö, musiikki tai kotitalous)

12.2 Valinnaiset aineet

Valinnaisten aineiden tehtävänä on syventää ja laajentaa oppilaan osaamista oppilaan valinnan mukaisesti. Valinnaisten aineiden yhteenlaskettu määrä on vähintään yhdeksän vuosiviikkotuntia vuosiluokilla 1-9. Valinnaisaineita opetetaan vuosiluokilla 4-6 kolme vuosiviikkotuntia (1 vvt/luokka) ja vuosiluokilla 7-9 kuusi vuosiviikkotuntia (2 vvt/luokka). Valinnaisena aineena voidaan tarjota perusopetuksen yhteisten aineiden syventäviä ja soveltavia opintoja tai useasta aineesta muodostettuja ilmiöpohjaisia oppiainekokonaisuuksia. Valinnaisten aineiden edistävät perusopetukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista.⁷⁵ Syventävät valinnaiset aineet syventävät ja/tai laajentavat yhteisten oppiaineiden tavoitteita ja sisältöjä. Soveltavat valinnaiset aineet voivat

⁷⁵ Valtioneuvoston asetus (422/2012) 6 §

sisältää aineksia useasta eri oppiaineesta tai laaja-alaisesta osaamisesta. Soveltavilla valinnaisilla aineilla voidaan edistää oppiaineiden yhteistyötä.

Valinnaisaineiden tarkemmat sisällöt ja toteutustavat on kuvattu liitteessä *Valinnaiset aineet vuosiluokilla 4-9*.

12.3 Vieraiden kielten vapaaehtoiset ja valinnaiset oppimäärät

Vapaaehtoisen A-kielen (A2-kieli) laajuus on vähintään 12 vuosiviikkotuntia ja valinnaisen B-kielen (B-kieli) laajuus on vähintään neljä vuosiviikkotuntia. Opetuksen järjestämiseen voidaan käyttää valinnaisiin aineisiin varattuja vuosiviikkotunteja sekä perusopetuksen vähimmäistuntimäärän ylittäviä vuosiviikkotunteja.

Lappeenrannan kristillisessä koulussa vapaaehtoisina ja valinnaisina A2- ja B2-kielinä opetetaan saksaa, venäjää, espanjaa ja ranskaa. Valinnaisia A2-kieliä on mahdollista opiskella 4. vuosiluokalta alkaen. B2-kieliä on mahdollista opiskella 7. vuosiluokalta alkaen. Tässä opetussuunnitelmassa kuvataan näiden oppiaineiden tavoitteet ja sisällöt omissa kappaleissaan.

LUKU 13 VUOSILUOKAT 1-2

13.1 Siirtymä esiopetuksesta perusopetukseen sekä vuosiluokkien 1-2 tehtävä

Perusopetuksen kullakin vuosiluokkakokonaisuudella on yhteisten tehtävien lisäksi oma erityinen tehtävänsä. Sen hoitaminen edellyttää oppilaiden ikäkauden ja kehitysvaiheen huomioonottamista sekä huolenpitoa oppilaiden sujuvista ja turvallisista siirtymistä koulupolun nivelvaiheissa.

Siirtymä esiopetuksesta perusopetukseen

Lapsen siirtyminen esiopetuksesta perusopetukseen edellyttää suunnitelmallista yhteistyötä esiopetuksen ja alkuopetuksen henkilöstön kesken. Tarvitaan oppimisympäristöjen, toimintatapojen ja ohjaavien asiakirjojen molemminpuolista tuntemista. Yhteistyö huoltajien kanssa ja keskinäisen luottamuksen rakentaminen on tärkeitä. Jokaisen lapsen tilanne, oppimisvalmiudet ja tarpeet otetaan huomioon. Lasten mahdollisesti tarvitsema oppimisen ja koulunkäynnin tuki turvataan koulun aloitusvaiheessa ja tarkistetaan aamu- ja iltapäivätoimintaan tai kerhotoimintaan osallistumisen tarpeet ja mahdollisuudet. Lapsia kannustetaan olemaan ylpeitä esiopetuksen aikana opituista taidoista. Heitä rohkaistaan liittymään uuteen ryhmään ja toimimaan uudessa ympäristössä kohtaamiensa aikuisten kanssa.

Esioppilaat käyvät tutustumassa ensimmäiseen luokkaan kevään aikana. Esiopetuksen päättövaiheessa on tiedonsiirtopalaveri esiopettajan ja alkuopettajan välillä. Esiopettaja vastaa siitä, että opetukselle välttämättömät tiedot siirtyvät ensimmäisen luokan opettajalle.

Vuosiluokat 1-2: Koululaiseksi kasvaminen

Vuosiluokkien 1-2 opetuksessa otetaan huomioon esiopetuksen ja sitä edeltäneen varhaiskasvatuksen antamat valmiudet. Vuosiluokkien 1-2 erityisenä tehtävänä on luoda perusta oppilaiden myönteiselle käsitykselle itsestä oppijana ja koululaisena sekä kehittää valmiuksia myöhempää työskentelyä ja oppimista varten. Perusopetuksen alussa jokaisen oppilaan edistymisen huolellinen seuranta on erityisen tärkeää, jotta voidaan huolehtia siitä, että oppilaalla on edellytykset opinnoissa etenemiseen.

On tärkeää, että jokainen oppilas saa rohkaisevaa palautetta ja tilaisuuksia uusien asioiden oppimisesta nouseville ilon ja onnistumisen kokemuksille. Oppilaita kannustetaan tuomaan esiin kiinnostuksen kohteensa ja löytämään uusia. Opetus suunnitellaan riittävän haasteelliseksi kunkin oppilaan tarpeita ajatellen. Koulussa ei sallita minkäänlaista kiusaamista eikä syrjivää käyttäytymistä. Oppilaita ohjataan yhdessä toimimiseen, omatoimisuuteen ja vastuunottoon omista koulutehtävistä. Kielellisten, sosiaalisten sekä motoristen taitojen ja muistin kehittymiseen samoin kuin kunkin omaan kehitysrytmiin kiinnitetään erityistä huomiota. Tavoitteena on, että kehitykseen ja oppimiseen liittyvät vaikeudet tunnistetaan varhain ja tuki annetaan oikea-aikaisesti. Työtavoissa korostuvat havainnollisuus ja toiminnallisuus, leikki ja pelillisuus sekä mielikuvitus ja tarinallisuus. Koulun aloitusta ja koululaiseksi kasvamista tuetaan yhdessä kotien kanssa.

Esiopetuksen oppimiskokonaisuudet muuttuvat vuosiluokilla 1-2 oppiaineiksi, mutta opetus voi olla edelleen pääosin eheytettyä. Oppilaiden omatoimisuutta, yhdessä tekemisen taitoja sekä asioiden välisten yhteyksien ymmärtämistä edistetään toteuttamalla luvun 4 mukaisia monialaisia oppimiskokonaisuuksia. Tällöin tarjoutuu myös enemmän tilaisuuksia yhteistyöhön niin esiopetuksen kuin ylempien vuosiluokkien kanssa.

Vuosiluokkien 1-2 tehtävän toteutumisen seuranta ja kehittäminen

Vuosiluokkien 1-2 erityisen tehtävän toteutumista seurataan jatkuvan havainnoinnin avulla, oppilaiden tekemien itsearviointien avulla, tekemällä yhteistyötä huoltajien kanssa pitkin

kouluvuotta sekä oppimiskeskusteluissa, joihin osallistuvat opettaja, huoltajat ja oppilas. Vuosiluokkien 1-2 erityisen tehtävän toteutumista kehitetään kiinnittämällä erityistä huomiota luokan ilmapiirin turvallisuuteen ja avoimuuteen, käyttämällä ikäkaudelle sopivia ja vaihtelevia työtapoja sekä antamalla oikea-aikaista tukea kehitykseen ja oppimiseen liittyvissä vaikeuksissa.

Vuosiluokkien 2 ja 3 välinen siirtymävaihe

Siirtymävaiheessa on tärkeä varmistaa opiskelun edellyttämien perustaitojen hallinta ja tukea kunkin oppilaan itseluottamusta koululaisena. Oppilaita tuetaan erityisesti lukemisen, kirjoittamisen sekä matematiikan valmiuksissa ja opiskelutaidoissa. Myös itsenäisen ja ryhmässä työskentelyn taitojen vahvistaminen sekä vastuullisuuteen oppiminen tulevat entistä tärkeämmiksi. Oppilaille ja huoltajille annetaan tietoa koulun tarjoamasta kieliohjelmasta ja opintojen järjestelyistä, alkavista uusista oppiaineista sekä mahdollisista valinnaisista tai vapaaehtoisista opinnoista. Heidän kanssaan pohditaan opiskelun asettamia vaatimuksia ja mahdollisesti uuteen ryhmään liittymistä.

Lain edellyttämä erityisen tuen päätöksen tarkistaminen tehdään ennen kolmannen vuosiluokan opintojen alkamista.

Toimintatavat siirtymävaiheessa toiselta kolmannelle vuosiluokalle

Kakkosluokkalaiset käyvät tutustumassa kolmanteen luokkaan kevään aikana. Uuden lukuvuoden alussa opettajat pitävät tiedonsiirtopalaverin. Toisen luokan opettaja vastaa siitä, että opetukselle välttämättömät tiedot siirtyvät kolmannen luokan opettajalle. Tarvittaessa yhteistyötä tehdään jo toisen vuosiluokan aikana.

13.2 Laaja-alainen osaaminen vuosiluokilla 1-2

Laaja-alaisen osaamisen yleistavoitteet on määritelty luvussa 3. Tässä kuvataan, mitkä tavoitenäkökulmat painottuvat vuosiluokilla 1-2.

Laaja-alaisen osaamisen perusta luodaan esiopetuksessa ja sitä edeltävässä varhaiskasvatuksessa sekä perusopetuksen ensimmäisten vuosien aikana. Tavoitteena on, että oppilaan osaamisen kehittyminen vahvistaa edellytyksiä itsensä tuntemiseen ja arvostamiseen, oman identiteetin muotoutumiseen sekä kestävään elämäntapaan. Alusta lähtien on tärkeätä, että koulu tarjoaa jokaiselle oppilaalle vuorovaikutteisen ja kannustavan yhteisön, jossa oppilas voi tuntea tulevaisuutensa kuulluksi, nähdyksi ja arvostetuksi. Kestävään elämäntapaan koulu kasvattaa eniten omalla esimerkillään. Kestävän elämäntavan edistämiseksi korostuvat erityisesti yhdessä toimimisen taidot, lähiyhteisön kulttuurisen monimuotoisuuden havainnoiminen sekä luonnossa liikkuminen ja luontosuhteen vahvistaminen.

Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)

Työskentelyn lähtökohtana ovat oppilaiden omat kokemukset, havainnot ja kysymykset. Ihmettelylle, oivaltamiselle, uuden löytämiselle ja keksimiselle, mielikuvitukselle sekä oppimisen ilolle on tilaa. Oppilaita kannustetaan kysymään ja kuuntelemaan, tekemään tarkkoja havaintoja, etsimään tietoa sekä tuottamaan ja kehittämään yhdessä ideoita ja esittämään työnsä tuloksia. Ikäkaudelle sopivien ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtävien avulla viritetään uteliaisuutta ja kiinnostusta ympäröivän maailman ilmiöitä kohtaan sekä vahvistetaan taitoa jäsentää, nimetä ja kuvailla ympäristöä. Oppilaita rohkaistetaan myös kyseenalaistamaan havaitsemiaan asioita ja huomaamaan, että tieto voi olla joskus ristiriitaista ja epäselvää.

Oman ja yhteisen työn suunnittelemista, tavoitteiden asettamista ja työskentelyn arviointia harjoitellaan. Yhdessä pohditaan, milloin työssä on onnistuttu ja mistä sen tietää. Oppilaita ohjataan havaitsemaan edistymistään, tunnistamaan omat vahvuutensa oppijoina ja iloitsemaan

onnistumisistaan. Heidän kanssaan keskustellaan opintoihin liittyvistä mahdollisista valinnoista ja autetaan ymmärtämään erilaisten vaihtoehtojen merkitys.

Monipuolinen liikkuminen ja motoriset harjoitukset tukevat ajattelun kehittymistä ja oppimista. Muistin, mielikuvituksen sekä eettisen ja esteettisen ajattelun kehittymistä tuetaan satujen ja tarinoiden, pelien, lorujen, laulujen ja leikkien, taiteen eri muotojen sekä monipuolisen vuorovaikutuksen avulla.

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)

Oppilaita rohkaistaan ja ohjataan myönteiseen vuorovaikutukseen ja yhteistyöhön. Oppitunnit, juhlat, leikit, pelit, ruokailuhetket sekä yhteistyö koulussa ja koulun ulkopuolella tarjoavat tilaisuuksia harjoitella toimimista monenlaisten ihmisten kanssa. Oppilaita kohdellaan arvostavasti ja ohjataan ystävällisyyteen ja hyviin tapoihin.

Oppilaita ohjataan arvostamaan oman perheensä ja yhteisönsä sekä muiden perinteitä ja tapoja. Koulutyössä tutustutaan läheiseen kulttuuriympäristöön sekä sen kulttuuriseen monimuotoisuuteen. Oppilaille avataan mahdollisuuksia tutustua kulttuuriperintöön sekä taiteeseen ja muuhun kulttuuritarjontaan ja saada kokemuksia myös kansainvälisyydestä. Tärkeätä on pohtia yhdessä, miten omaan ympäristöön ja sen kulttuuriin voi vaikuttaa. Oppilaat oppivat tuntemaan Lapsen oikeuksien sopimuksen pääperiaatteet ja pohtivat, mitä ne tarkoittavat heidän elämässään ja toiminnassaan.

Koulutyössä oppilaat voivat ilmaista itseään ja itselleen merkityksellisiä asioita monipuolisia esittämisen tapoja käyttäen. Oppilaita kannustetaan nauttimaan käden ja koko kehon taitojen kehittymisestä ja harjoittelemaan monenlaista esiintymistä. Mielikuvitus, kekseliäisyys ja ilmaisutaidot kehittyvät muun muassa leikkien, seikkailujen, musiikin, draaman, saduttamisen, mediaesitysten, kuvallisen ja käsityöllisen ilmaisun sekä rakentelun ja muiden käden töiden keinoin.

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)

Koulun aloittaminen edellyttää uudenlaisia itsestä huolehtimisen taitoja ja itsenäisyyden lisääntymistä. Koulutyöhön kuuluu oppilaiden ikäkaudelle sopivista vastuutehtävistä huolehtiminen luokka- ja kouluyhteisössä. Yhteisten pelisääntöjen, hyvien tapojen sekä kannustavan palautteen merkitys korostuu. Oppilaita ohjataan hahmottamaan aikaa ja paikkaan liittyviä käsitteitä ja niiden käytännön merkitystä. He harjoittelevat omien tunteiden tunnistamista ja ilmaisemista ja esimerkiksi leikkien ja draaman avulla kehittävät tunnetaitojaan.

Koulussa opitaan omaan ja yhteiseen hyvinvointiin, turvallisuuteen ja arjen sujumiseen liittyviä perusasioita. Huomiota kiinnitetään itsenäiseen ja turvalliseen liikkumiseen lähiympäristössä, turva- ja suojavälineiden käyttöön sekä omien tietojen ja taitojen kehittämiseen kävelijänä ja pyöräilijänä. Myös erilaisissa vaaratilanteissa tarvittavan toiminnan ja avun hakemisen taitoja harjoitellaan. Oppilaiden kanssa tutkitaan arjen teknologiaa ja sen merkitystä päivittäisessä elämässä sekä opitaan, mitä teknisten laitteiden turvallinen käyttö edellyttää. Oppilaiden muotoutuvista kulutustottumuksista keskustellaan, opitaan tarkastelemaan mainontaa ja median vaikutuksia sekä pohditaan mahdollisuuksia oman rahankäytön suunnitteluun. Oppilaita ohjataan kriittiseen kuluttajuuteen ja mietitään, mitä taloudellisuus, kohtuullisuus ja ympäristön huomioon ottaminen tarkoittavat kuluttajan valinnoissa ja mitä ne merkitsevät omassa toiminnassa.

Monilukutaito (L4)

Oppilaita ohjataan monilukutaitoisiksi, monenlaisten, ikäkaudelle ominaisten tekstien tulkitsijoiksi, tuottajiksi ja arvioijiksi. Teksteillä tarkoitetaan tässä sanallisten, kuvallisten, auditiivisten, numeeristen ja kinesteettisten symbolijärjestelmien sekä näiden yhdistelmien avulla ilmaistua tai ilmenevää tietoa. Monilukutaidon kehittymistä tuetaan perustamalla opetus moniaistisuudelle, kokonaisvaltaisuudelle ja ilmiökeskeisyydelle. Oppilaita kannustetaan käyttämään ja tuottamaan erilaisia tekstejä, nauttimaan niistä sekä ilmaisemaan itseään niiden avulla. Kirjoitettujen tekstien

perusluku- ja kirjoitustaito kehittyy ja sujuvoituu. Samoin kehittyy taito käsitellä arkeen liittyen numeerista informaatiota, kuten lukumäärien eroja. Oppilaita ohjataan kehittämään kuvanlukutaitoa kokeilemalla kuvallisia ilmaisutapoja sekä tarkastelemaan visuaalisen vaikuttamisen keinoja lähiympäristössä.

Oppilaita ohjataan hankkimaan tietoa erilaisista lähteistä ja välittämään tietoa muille. Heitä ohjataan pohtimaan kuvitteellisen ja todellisen maailman suhdetta sekä myös sitä, että jokaisella tekstillä on tekijänsä ja tarkoituksensa. Näin opetuksessa tuetaan kriittisen ajattelun kehittymistä. Monilukutaitoiseksi kehittyäkseen oppilaat tarvitsevat sekä rikasta tekstiympäristöä että suojaavaa tukea median käytössä. Opetuksessa käytetään ikäkauden tarpeisiin soveltuvia tekstejä, kuten lehtiä, kirjoja, pelejä, elokuvia ja musiikkia sekä monimuotoisen ympäristön havainnointia ja oppilaiden tekemiä ja valitsemia sisältöjä. Tuottamisen taitoja kehitetään tulkitsemisen ja arvottamisen taitojen rinnalla. Oppilaille luodaan runsaasti tilaisuuksia kysyä ja ihmetellä, kertoa tarinoita, esittää näkemyksiään ja jakaa kokemuksiaan monenlaisia välineitä ja ilmaisun keinoja käyttäen.

Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)

Opetuksessa hyödynnetään esiopetuksen aikana ja koulun ulkopuolella oppilaille karttuneita tieto- ja viestintäteknologian (tvt) tietoja ja taitoja. Leikkiin perustuva työskentely on edelleen keskeistä. Tieto- ja viestintäteknologian perustaitoja harjoitellaan ja opitaan käyttämään niitä opiskelun välineinä. Samalla opitaan keskeistä käsitteistöä. Oppilaat pohtivat myös, mihin tarkoituksiin tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään lähiympäristössä ja mikä sen merkitys on arjessa.

Käytännön taidot ja oma tuottaminen: Koulutyössä harjoitellaan laitteiden, ohjelmistojen ja palveluiden käyttöä ja opetellaan niiden keskeisiä käyttö- ja toimintaperiaatteita. Samoin harjoitellaan näppäintaitoja sekä muita tekstin tuottamisen ja käsittelyn perustaitoja. Oppilaat saavat ja jakavat keskenään kokemuksia digitaalisen median parissa työskentelystä sekä ikäkaudelle sopivasta ohjelmoinnista. Pelillisyyttä hyödynnetään oppimisen edistäjänä.

Vastuullinen ja turvallinen toiminta: Oppilaiden kanssa keskustellaan ja luodaan yhdessä tvt:n turvallisia käyttötapoja ja hyviä käytöstapoja. Huomiota kiinnitetään terveellisiin työasentoihin sekä sopivan pituisten työjaksojen merkitykseen hyvinvoinnille. *Tiedonhallinta sekä tutkiva ja luova työskentely:* Oppilaita opastetaan käyttämään keskeisiä hakupalveluita, kokeilemaan eri työvälineitä ja tekemään pienimuotoisia tiedonhankintatehtäviä eri aihepiireistä ja itseä kiinnostavista asioista. Heitä kannustetaan toteuttamaan tvt:n avulla ideoitaan yksin ja yhdessä toisten kanssa. *Vuorovaikutus ja verkostoituminen:* Oppilaat saavat kokemuksia oppimista tukevien yhteisöllisten palveluiden käytöstä ja harjoittelevat käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.

Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)

Koulutyössä oppilaat saavat monimuotoisia tilaisuuksia oppia työskentelemään yksin ja yhdessä toisten kanssa. Heitä ohjataan harjoittelemaan ryhmässä toimimista ja yhteistyötä, omien ideoiden sovittamista yhteen toisten kanssa sekä ikäkaudelle sopivaa vastuunkantoa. Oppilaita kannustetaan tutkimaan uusia asioita ja miettimään, missä itse on erityisen hyvä ja mitä voisi tehdä toisten hyväksi koulussa ja kotona. Heitä rohkaistaan toimimaan uusissa tilanteissa itseensä luottaen. Oppilaita opastetaan tutustumaan eri ammatteihin koulussa ja koulun ulkopuolella ja ymmärtämään niiden ja yleensä työn merkitys yhteiskunnassa, erityisesti perheiden arjen ja toimeentulon kannalta. Yhteistyö huoltajien ja koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa rikastaa työskentelyä.

Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)

Ensimmäisestä luokasta lähtien oppilaat ovat mukana pohtimassa ja suunnittelemassa omaa

opiskeluun ja oman ryhmänsä työn tavoitteita ja toimintatapoja, työskentelytilojen järjestämistä ja viihtyisyyttä sekä ruokailuun, välitunteihin, juhliin ja retkiin sekä koulun muihin tapahtumiin liittyviä asioita. Oppilaiden kanssa keskustellaan, mitä oikeudenmukaisuus, yhdenvertaisuus ja vastavuoroisuus merkitsevät. Omien kokemusten kautta oppilaat tutustuvat demokraattisen toiminnan sääntöihin ja toteutumiseen käytännössä. Oppilaat kuuluvat oppilaskuntaan ja voivat osallistua itseään koskevista asioista päättämiseen ikätasonsa ja edellytystensä mukaisesti. Oppilaiden kanssa pohditaan, mitä heille merkitsee oikeudenmukainen ja kestävä tulevaisuus omassa maassa ja maailmassa ja mitä he voivat itse tehdä sen puolesta.

13.4 Oppiaineet vuosiluokilla 1-2

Näissä opetussuunnitelman perusteissa oppiaineista määritellään tehtävä, tavoitteet ja tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet. Lisäksi määritellään tavoitteet, jotka koskevat oppimisympäristöihin ja työtapoihin sekä ohjaukseen, eriyttämiseen ja tukeen ja oppimisen arviointiin liittyviä erityisiä näkökulmia kussakin oppiaineessa.

Oppiaineosuuksissa käytetään lyhenteitä. Tavoitteet on numeroitu T1, T2 jne. Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet on numeroitu S1, S2 jne. ja niihin viitataan tavoitetaulukoissa. Laaja-alaiset osaamisalueet on numeroitu L1, L2 jne. ja niihin viitataan oppiaineiden tavoitetaulukoissa.

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
- L4 Monilukutaito
- L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
- L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
- L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen.

13.4.1 ÄIDINKIELEN JA KIRJALLISUUDEN ERI OPPIMÄÄRIEN JA TOISEN KOTIMAISEN KIELEN OPISKELU

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineeseen on näissä opetussuunnitelman perusteissa määritelty kaksitoista eri oppimäärää, jotka ovat seuraavat: suomen kieli ja kirjallisuus, ruotsin kieli ja kirjallisuus, saamen kieli ja kirjallisuus, romanikieli ja kirjallisuus, viittomakieli ja kirjallisuus, muu oppilaan äidinkieli, suomi ja ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus, suomi ja ruotsi saamenkielisille sekä suomi ja ruotsi viittomakielisille. Muuna oppilaan äidinkielenä on mahdollista opettaa opetuksen järjestäjän tarjoamana ja huoltajan valitsemana jotakin edellä mainitsematonta äidinkieltä koko äidinkielen ja kirjallisuuden tuntimäärällä tai valtioneuvoston asetuksen 422/2012 8 §:n mukaisesti järjestettynä. Lisäksi erillisrahoitettuna voidaan tarjota oppilaan oman äidinkielen opetusta. Toisessa kotimaisessa kielessä on ruotsin ja suomen kielessä määritelty A- ja B-oppimäärät sekä kaksikielisille oppilaille tarkoitetut äidinkielenomaiset oppimäärät. Oppilas opiskelee äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa ja toisessa kotimaisessa kielessä seuraavassa taulukossa mainittuja oppimääriä sen mukaan kuin opetuksen järjestäjä tarjoaa ja oppilaan huoltaja valitsee. Taulukossa oppilaan äidinkielellä tarkoitetaan koulun opetuskieltä (suomi, ruotsi ja saame) tai muuta huoltajan ilmoittamaa kieltä.

Oppilaan äidin- kieli	Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärä	Toinen kotimainen kieli	
		yhteinen	valinnainen
	yhteinen	yhteinen	valinnainen

suomi	suomen kieli ja kirjallisuus	ruotsi	-
ruotsi	ruotsin kieli ja kirjallisuus	suomi	-
saame	saamen kieli ja kirjallisuus sekä suomi tai ruotsi saamenkielisille	-	suomi tai ruotsi
saame	suomen tai ruotsin kieli ja kirjallisuus sekä saamen kieli ja kirjallisuus	ruotsi tai suomi	
romani	suomen tai ruotsin kieli ja kirjallisuus sekä romanikieli ja kirjallisuus	ruotsi tai suomi	-
viittomakieli	viittomakieli ja kirjallisuus sekä suomi tai ruotsi viittomakielisille	-	ruotsi tai suomi
muu äidinkieli	muu äidinkieli koko äidinkielen ja kirjallisuuden tuntimäärällä tai VA422/2012 8 §:n mukaisesti järjestettynä sekä suomi tai ruotsi toisena kielenä	-	ruotsi tai suomi

13.4.1 ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS

KIELIKASVATUS

Kielitaidon kehittyminen alkaa varhaislapsuudessa ja jatkuu elinikäisenä prosessina. Monikielinen kompetenssi kehittyy kotona, koulussa ja vapaa-ajalla. Se koostuu äidinkielen ja muiden kielten sekä niiden murteiden eritasoisista taidoista. Koulun kieltenopetuksen lähtökohtana on kielen käyttö eri tilanteissa. Se vahvistaa oppilaiden kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä sekä monilukutaidon kehittymistä. Oppilaat oppivat tekemään havaintoja erikielisistä teksteistä ja vuorovaikutuksen käytänteistä, käyttämään kielitiedon käsitteitä tekstien tulkinassa ja hyödyntämään erilaisia tapoja oppia kieliä. Oppilaat käyttävät eri kielten taitoaan kaiken oppimisen tukena eri oppiaineissa. Oppilaita ohjataan lukemaan kielitaidolleen sopivia tekstejä ja hankkimaan opiskelussa tarvittavaa tietoa eri kielillä.

Oppilaita ohjataan tiedostamaan sekä omaa että muiden kielellisten ja kulttuuristen identiteettien monikerroksisuutta. Myös vähemmistökielten ja uhanalaisten kielten merkitys tuodaan esiin opetuksessa. Opetus tukee oppilaiden monikielisyttä hyödyntämällä kaikkia, myös oppilaiden vapaa-ajalla käyttämiä kieliä. Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoa rohkeasti. Kielikasvatus edellyttää eri oppiaineiden yhteistyötä.

Oppiaineen tehtävä

Tehtäväkuvaus, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet sekä ohjaus, eriyttäminen ja tuki sekä oppilaan oppimisen arviointi koskevat kaikkia äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimääriä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitoja ja ohjata heitä kiinnostumaan kielestä, kirjallisuudesta ja muusta kulttuurista ja tulemaan tietoisiksi itsestään viestijöinä ja kielenkäyttäjinä. Oppilaiden arjen kieli- ja tekstitaitoja laajennetaan niin, että he saavat valmiuksia havaintojen ja ilmiöiden käsitteellistämiseen, ajattelunsa kielentämiseen ja luovuutensa kehittämiseen.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus vastaa yhteistyössä muiden oppiaineiden ja kotien kanssa oppilaiden kielikasvatuksesta ja auttaa heitä rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiä monikulttuurisessa ja medioituneessa yhteiskunnassa. Äidinkieli ja kirjallisuus on monitieteinen taito-, tieto- ja kulttuuriaine. Opetus perustuu laajaan tekstikäsitteeseen. Keskeisiä ovat monimuotoisten tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen sekä tiedon hankinnan ja jakamisen taidot. Ikäkaudelle ja kielitaidolle soveltuva kirjallisuus vahvistaa luovuuden ja mielikuvituksen monipuolista kehittymistä ja laajentaa oppilaiden käsitystä oman kielellisen ilmaisunsa mahdollisuuksista. Kirjallisuus yhdistää oppilaan kulttuuriinsa ja avartaa käsitystä muista kulttuureista.

Oppilaita rohkaistaan rakentamaan ja vastuulliseen vuorovaikutukseen erilaisissa viestintäympäristöissä. Osana eettistä kasvatusta oppilaita ohjataan ymmärtämään omien kielellisten ja viestinnällisten valintojen vaikutuksia toisiin ihmisiin. Metakognitiivisista taidoista äidinkielen opetuksessa painottuvat tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen strategiset taidot. Kielitiedon opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää kielitietoisuutta ja kielen havainnoinnin taitoja. Opetus perustuu yhteisölliseen ja funktionaaliseen näkemykseen kielestä: kielen rakenteita opiskellaan ikäkaudelle tyypillisten kielenkäyttötilanteiden ja tekstilajien yhteydessä. Opetuksessa edetään portaittain oppilaiden kehitysvaiheen mukaan.

Opetus tutustuttaa moniin kulttuurisäilöihin, joista keskeisiä ovat sanataide, media, draama, teatteritaide sekä puhe- ja viestintäkulttuurit. Sanataiteeseen kuuluu kaunokirjallisten tekstien kirjoittaminen ja tulkitseminen. Kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on lukemiseen innostaminen, elämysten saaminen ja jakaminen, kulttuurintuntemuksen syventäminen, eettisen kasvun tukeminen sekä oppilaiden kielen ja mielikuvituksen rikastaminen. Draama vahvistaa oppiaineen toiminnallista, kokemuksellista, elämyksellistä ja esteettistä luonnetta. Mediakasvatus tähtää mediasäilöjen tulkitsemiseen ja tuottamiseen ja niiden ymmärtämiseen kulttuurisena ilmiönä. Puhe- ja viestintäkulttuurien opetus vahvistaa vuorovaikutus- ja viestintätaitoja.

Keskeisiä motivaatiotekijöitä äidinkielen ja kirjallisuuden oppimisessa ovat opittavien asioiden merkityksellisyys oppilaille ja osallisuuden kokemukset. Oppilaiden kiinnostusta vahvistetaan luomalla mahdollisuuksia aktiiviseen toimijuuteen ja omiin valintoihin sekä ottamalla huomioon oppilaiden tekstimaailma ja kokemukset sekä laajentamalla niitä. Opetuksessa, oppimisympäristön luomisessa ja opetusmenetelmien valinnassa otetaan huomioon oppilaiden erilaisuus, yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo ja tuetaan niin edistyneitä kuin oppimisvaikeuksien kanssa ponnistelevia. Äidinkielen oppimäärät tekevät yhteistyötä.

Vuosiluokilla 1–2 äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen erityisenä tehtävänä on edistää oppilaiden yksilöllisten edellytysten pohjalta itsensä ilmaisemisen ja vuorovaikutuksen taitoja, kielellistä tietoisuutta sekä kehittää kuuntelemisen, puhumisen, lukemisen ja kirjoittamisen perustaitoja. Opetuksen tehtävänä on kiinnostuksen ja innostuksen vahvistaminen kielelliseen ilmaisuun, draamaan, kaunokirjallisuuteen ja monimuotoisten tekstien tulkitsemiseen ja tuottamiseen. Opetuksessa huolehditaan oppimisprosessin jatkumosta esiopetuksesta kouluun niin äidinkielen perustaitojen kuin laaja-alaisen osaamisen osalta.

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1–2

Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimisympäristö rakennetaan monipuoliseksi teksti- ja kieliympäristöksi. Saatavilla tulee olla paljon oppilaita kiinnostavaa kirjallisuutta ja monimuotoisia tekstejä. Tekstejä tuotetaan yksin ja yhdessä ja niitä julkaistaan luokassa ja lähipiirissä. Kieltä tutkitaan leikinomaisesti, esimerkiksi rooli-, draama- ja teatterileikin keinoin. Opetusta eheytetään niin, että äidinkielen taitojen oppiminen nivoutuu ilmiöiden kielelliseen hahmottamiseen eri oppiaineiden yhteydessä. Koulu- tai lähikirjaston toimintaan ja erilaisiin lasten kulttuuritapahtumiin tutustuminen laajentavat oppimisympäristöä luokan ulkopuolelle. Lisäksi

hyödynnetään lähiympäristön ja median kulttuurista monimuotoisuutta. Opetuksessa korostuvat kokemusten ja elämysten jakaminen sekä taitojen harjoittelu yhdessä ja yksin, myös viestintäteknologiaa hyödyntäen. Draamaa integroidaan kirjallisuuteen ja muihin oppiaineisiin, esimerkiksi musiikkiin, liikuntaan ja ympäristöoppiin.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 1–2

Tavoitteena on tukea oppilaiden kielellistä kehitystä ja vuorovaikutustaitoja sekä luku- ja kirjoitustaidon oppimista yhteistyössä kotien kanssa. Kielellisiä vaikeuksia puheen, lukemisen ja kirjoittamisen alueella pyritään tunnistamaan mahdollisimman varhain. Opettaja mallintaa sanojen, virkkeiden ja tekstien lukemista ja ymmärtämistä sekä kirjoittamisen tapoja. Oppilaita ohjataan käyttämään mediavälineitä monipuolisesti ja turvallisesti. Kielellisesti taitavia oppilaita ohjataan haastavampien tehtävien, materiaalien ja tekstiympäristöjen pariin. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppilaiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuu.

Oppilaan oppimisen arviointi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 1–2

Oppimisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Yhteisen pohdinnan sekä palautteen antamisen ja saamisen avulla opettaja ohjaa niin koko opetusryhmän kuin yksittäisen oppilaan oppimista ja edistymistä. Vuosiluokilla 1–2 oppimisen arvioinnin päätehtävänä on tukea ja edistää oppilaiden kielellistä kehitystä kaikilla tavoitealueilla. Opettaja pyrkii saamaan kokonaiskuvan kunkin oppilaan kielellisestä kehityksen edistymisestä. Arviointiin perustuvan palautteen kautta oppilaat saavat tietoa kielitaitonsa vahvuuksista sekä edistymisestään opiskelemansa kielen oppijana. Oppilaat saavat myös monipuolisesti palautetta siitä, miten he ymmärtävät ja käyttävät kieltä, ilmaisevat itseään, osallistuvat yhteiseen keskusteluun sekä tuottavat ja tulkitsevat tekstejä. Laadukas ja kannustava palaute osaamisen eri alueilta on tärkeää. Se auttaa oppilaita huomaamaan onnistumisiaan ja edistymistään sekä motivoi suuntaamaan työskentelyään kielellisen kehityksen kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla. Arviointi tuottaa tietoa myös opetuksen suunnittelua varten sekä auttaa havaitsemaan mahdollisia tuen tarpeita oppilaiden kielellisessä kehityksessä.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita äidinkielen ja kirjallisuuden eri oppimäärissä ovat

- edistyminen itsensä ilmaisemisessa ja vuorovaikutustaidoissa, sana- ja käsitevarannon karttuminen
- edistyminen lukutaidossa sekä tekstien ymmärtämisessä ja lukemisen harrastamisessa
- edistyminen tekstin tuottamisessa, erityisesti käsin kirjoittamisen ja näppäintaitojen kehittyminen
- edistyminen kielen ja kulttuurin ymmärtämisessä, erityisesti havaintojen tekeminen sanojen merkityksestä ja arjen kielenkäyttötilanteista.

SUOMEN KIELI JA KIRJALLISUUS

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen tehtäväkuvaus, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet sekä ohjaus, eriyttäminen ja tuki ja oppilaan oppimisen arviointi koskevat myös suomenkieli ja kirjallisuus -oppimäärää.

Oppimäärän erityinen tehtävä

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on kehittää oppilaiden suomen kielen, moniluku- sekä vuorovaikutustaitoja ja tutustuttaa kirjallisuuteen ja kulttuuriin. Opetus

tukee oppilaiden monilukutaidon, kielitietoisuuden ja kielellisen identiteetin rakentumista. Opetuksessa ohjataan oppilaita ymmärtämään suomen kielen, kirjallisuuden ja muun kulttuurin merkitystä ja asemaa monikulttuurisessa ja monikielisessä yhteiskunnassa. Oppilaita ohjataan huomaamaan koulun ulkopuolella opitun kieli-, media- ja kulttuuritietouden merkitys suomen kielen oppimisen tukena.

Opetuksessa otetaan huomioon suomen ja ruotsin kielten asema kansalliskielinä ja suomen asema enemmistökielenä ja pääasiallisena opetuksen kielenä. Suomen kieli on paitsi opetuksen kohde myös väline muiden oppiaineiden opiskelussa, ja opetuksessa vahvistuvat keskeiset oppimaan oppimisen ja ajattelun taidot. Tehdään yhteistyötä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus oppimäärän ja muiden äidinkieli ja kirjallisuus -oppimäärien kanssa.

Vuosiluokilla 1–2 opetuksen painopiste on luku- ja kirjoitustaitojen perustan luomisessa sekä oppimaan oppimisen ja vuorovaikutuksen taitojen kehittämisessä. Opetuksen tehtävänä on herättää kiinnostusta kieleen, ilmaisuun ja erilaisten tekstien tuottamiseen ja tulkitsemiseen.

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1–2

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
T1 ohjata oppilasta vahvistamaan taitoaan toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa	S1	L1, L2, L3
T2 opastaa oppilasta kehittämään kieltään ja mielikuvitustaan sekä vuorovaikutus- ja yhteistyötaitojaan tarjoamalla mahdollisuuksia osallistua erilaisiin ryhmäviestintätilanteisiin ja tutustua niiden käytänteisiin	S1	L1, L2, L7
T3 tukea oppilasta vahvistamaan ilmaisurohkeuttaan ja ohjata häntä ilmaisemaan itseään kokonaisvaltaisesti, myös draaman avulla	S1	L1, L2, L7
T4 ohjata oppilasta rakentamaan viestijäkuvaansa ja ymmärtämään, että ihmiset viestivät eri tavoin	S1	L1, L2, L7
Tekstien tulkitseminen		
T5 ohjata ja innostaa oppilasta lukutaidon oppimisessa ja tekstien ymmärtämisen taitojen harjoittelussa sekä auttaa häntä tarkkailemaan omaa lukemistaan	S2	L1, L4, L5
T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan monimuotoisten tekstien merkityksiä ja rakenteita sekä laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan tekstien tarkastelun yhteydessä	S2	L1, L2, L4
T7 ohjata oppilasta hakemaan tietoa eri tavoin	S2	L1, L4, L5
T8 kannustaa oppilasta kiinnostumaan-lastenkirjallisuudesta, mediateksteistä ja muista teksteistä luomalla myönteisiä lukukokemuksia ja elämyksiä sekä tarjoamalla mahdollisuuksia tiedonhalun tyydyttämiseen sekä lukukokemusten jakamiseen		
Tekstien tuottaminen		
T9 rohkaista ja innostaa oppilasta kertomaan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaamaan kokemuksiaan puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla	S3	L1, L4, L5, L7

T10 ohjata oppilasta tuottamaan yksinkertaisia kertovia, kuvaavia ja muita tekstejä, myös monimediaisissa ympäristöissä	S3	L2, L4, L5
T11 opastaa oppilasta harjaannuttamaan käsikirjoittamisen taitoa ja näppäintaitoja sekä ohjata oppilasta vähitellen tekstien suunnitteluun ja rakentamiseen sekä tuntemaan oikeinkirjoituksen perusasioita ja kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia	S3	L1, L4, L5
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen		
T12 kannustaa oppilasta kehittämään kielitietoisuuttaan ja kielen peruskäsitteiden tuntemusta sekä ohjata tekemään havaintoja puhutusta ja kirjoitetusta kielestä sekä auttaa huomaamaan, että omalla kielenkäytöllä on vaikutusta toisten käyttäytymiseen	S4	L2, L4, L7
T13 innostaa oppilasta kuuntelemaan ja lukemaan lapsille suunnattua kirjallisuutta ja valitsemaan itseään kiinnostavaa luettavaa, kehittämään lukuharrastustaan sekä ohjata oppilasta kirjaston käyttöön	S4	L2, L3, L4
T14 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kieltään ja kulttuuriaan sekä kulttuurista moninaisuutta, tutustuttaa joihinkin lastenkulttuurin muotoihin ja innostaa niiden käyttäjäksi sekä kannustaa tuottamaan omaa kulttuuria yhdessä muiden kanssa	S4	L2, L4, L7

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1–2

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen: Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä, kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kertomista. Harjoitellaan ryhmäviestinnän käytänteitä erilaisissa kasvokkain tapahtuvissa vuorovaikutustilanteissa. Havainnoidaan erilaisia viestintätapoja. Käsitellään erilaisten vuorovaikutusharjoitusten, keskustelujen ja draaman avulla lastenkirjallisuutta, satuja, kertomuksia, loruja, tietotekstejä, mediatekstejä ja pelejä.

S2 Tekstien tulkitseminen: Opetellaan lukemaan ja harjoitellaan siinä tarvittavia käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke, lopetusmerkki, otsikko, teksti ja kuva. Tuetaan tekstinymmärtämisen taitoja ja harjoitellaan tekstinymmärtämisen strategioita. Havainnoidaan ja tulkitaan monimuotoisia ympäristön tekstejä, niiden merkityksiä ja rakenteita sekä työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Pohditaan sanojen ja sanontojen merkityksiä sekä sananvalintoja teksteissä ja laajennetaan käsitevarantoa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa, kuvaavissa ja ohjaavissa teksteissä sekä opitaan käyttämään kerronnan peruskäsitteitä, kuten päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika ja juoni. Jaetaan lukukokemuksia eri tavoin, keskustellaan tekstien sisällöistä ja harjoitellaan tekstin kertomista omin sanoin. Harjoitellaan tiedon etsintää tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille.

S3 Tekstien tuottaminen: Harjoitellaan tuottamaan tekstejä, käyttämään mielikuvitusta, kertomaan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaamaan omia kokemuksia, havaintoja ja ajatuksia puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla yksin ja yhdessä. Tarkastellaan puhutun kielen muuntamista kirjoitetuksi kieleksi ja harjoitellaan tekstin suunnittelua. Tutustutaan kertomiselle ja kuvaamiselle tyypillisiin tekstuaalisiin ja kielellisiin piirteisiin, esimerkiksi ajan ja paikan ilmaisutapoihin ja kertomuksen perusrakenteeseen, ja harjoitellaan niiden käyttämistä omilla

teksteissä. Opetellaan isojen ja pienten tekstauskirjainten piirtämistä sekä niillä kirjoittamista ja näppäintaitoja. Tuetaan oikeinkirjoitustaidon kehittymistä fonologisen tietoisuuden harjoitteiden ja lukemisen avulla. Harjoitellaan käyttämään omista teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita ja joitakin kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia, kuten sanaväli, tavutus, virke ja sen lopetusmerkit, iso alkukirjain virkkeen alussa ja tutuissa erisnimissä.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen: Vahvistetaan kielellistä tietoisuutta tekemällä havaintoja puhutusta kielestä ja tutustumalla kirjoitettuun kieleen kuunnellen ja lukien. Tehdään havaintoja eri puhetavoista, koulussa ja vapaa-ajalla esillä olevista kielistä sekä kielenkäytön vaikutuksesta muihin. Pohditaan yhdessä sanoja, sanontoja ja ilmaisutapoja, leikitellään kielellä lorujen, runojen ja sanaleikkien avulla. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja herätetään kiinnostusta lukuharrastukseen. Tutustutaan kuunnellen ja lukien monimuotoisiin teksteihin, kuten lapsille suunnattuun kirjallisuuteen ja mediateksteihin, ja käytetään niitä ilmaisun virikkeenä ja keskustellaan niiden merkityksestä omassa arjessa. Tutustutaan yhdessä kirjastoon ja sen käyttöön. Tutustutaan lastenkulttuuriin ja tapakulttuuriin omassa lähiympäristössä, juhlaperinteisiin sekä joihinkin kansanperinteen muotoihin ja osallistutaan yhdessä esitysten tai muiden kulttuurituotteiden tekemiseen.

Lappeenrannan Kristillinen koulu

Suomen kieli ja kirjallisuus 1. luokka

Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
T1	Rohkaistaan oppilaita kuuntelemaan, kysymään, vastaamaan ja kertomaan asioita ja mielipiteitä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.	L1, L2, L3
T2	Harjoitellaan oman vuoron odottamista, toisen kuuntelua ja itsensä ilmaisua pareittain, pienissä ryhmissä ja koko luokan kesken.	L1, L2, L7
T3	Rohkaistaan oppilasta osallistumaan aktiivisesti erilaisiin vuorovaikutusharjoituksiin, keskusteluihin ja draamaharjoituksiin.	L1, L2, L7
T4	Annetaan oppilaalle palautetta hänen toiminnastaan vuorovaikutustilanteissa.	L1, L2, L7

Tekstien tulkitseminen		
T5	Harjoitellaan lukemista edeten äänneistä ja kirjaimista tavuihin, sanoihin ja virkkeisiin. Tutustutaan monipuolisiin teksteihin kuunnellen ja keskustellaan kuullusta.	L1, L4, L5
T6	Laajennetaan oppilaiden sana- ja käsitevarantoa keskustelemalla ja selittämällä.	L, L2, L4
T7	Havainnoidaan ympäristöä ja tulkitaan kuvia sekä harjoitellaan tiedon jakamista muille.	L1, L4, L5
T8	Tutustutaan lastenkirjallisuuteen, yksinkertaisiin tietoteksteihin ja mediateksteihin.	L2, L4, L5

Tekstien tuottaminen		
T9	Keskustellaan kokemuksista, ajatuksista ja havainnoista pareittain, pienissä ryhmissä ja koko luokan kesken. Rohkaistaan oppilaita keksimään ja kertomaan omia pieniä tarinoita.	L1, L4, L5, L7
T10	Tutustutaan kertomuksen perusrakenteisiin sekä ajan ja paikan ilmaisutapoihin.	L2, L4, L5

T11	Harjoitellaan kirjoittamaan pienet ja isot tekstauskirjaimet. Harjoitellaan äänne-kirjain vastaavuutta, tavuttamista, pitkiä vokaaleja ja geminaattaa. Edetään oppilaiden kirjoitustaidon kehittyessä sana- ja virketasolle. Opetellaan käyttämään sanaväliä, virkettä, isoa alkukirjainta virkkeen ja tutujen erisnimien edessä ja lopetusmerkkejä. Harjoitellaan näppäin taitoja.	L1, L4, L5
-----	---	------------

Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen		
T12	Käytetään lastenkirjallisuutta ja mediatekstejä ilmaisun ja keskustelun virikkeenä. Havainnoidaan kielen käyttöä ja kielenkäytön vaikutusta muihin erilaisissa koulun arkisissa kielenkäyttötilanteissa.	L2, L4, L7
T13	Luetaan oppilaille monipuolista lastenkirjallisuutta. Ohjataan oppilaita löytämään itselleen sopivaa luettavaa ja harjoitellaan kirjaston käyttöä.	L2, L3, L4
T14	Osallistutaan koulun juhliin ja mahdollisuuksien mukaan erilaisiin lastenkulttuuritapahtumiin koulun lähiympäristössä.	L2, L4, L7

Suomen kieli ja kirjallisuus 2. luokka

Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
T1	Rohkaistaan oppilaita kuuntelemaan, kysymään, vastaamaan ja kertomaan asioita ja mielipiteitä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.	L1, L2, L3
T2	Harjoitellaan oman vuoron odottamista, toisen kuuntelua ja itsensä ilmaisua pareittain, pienissä ryhmissä ja koko luokan kesken.	L1, L2, L7
T3	Rohkaistaan oppilasta osallistumaan aktiivisesti erilaisiin vuorovaikutusharjoituksiin, keskusteluihin ja draamaharjoituksiin.	L1, L2, L7
T4	Annetaan oppilaalle palautetta hänen toiminnastaan vuorovaikutustilanteissa. Havainnoidaan yhdessä, että on olemassa erilaisia viestintätapoja.	L1, L2, L7

Tekstien tulkitseminen		
T5	Edetään lukemisessa sanatasolta virketasolle ja edelleen pienimuotoisiin teksteihin. Keskustellaan ja kerrotaan luetusta omin sanoin.	L1, L4, L5
T6	Tutustutaan monimuotoisiin teksteihin ja niiden tapaan ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa. Opetellaan käyttämään kerronnan peruskäsitteitä päähenkilö, tapahtumapaikka, –aika ja –juoni.	L, L2, L4
T7	Havainnoidaan ympäristöä ja tulkitaan kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon jakamista muille.	L1, L4, L5
T8	Tutustutaan lastenkirjallisuuteen, yksinkertaisiin tietoteksteihin ja mediateksteihin.	L2, L4, L5

Tekstien tuottaminen		
T9	Keskustellaan kokemuksista, ajatuksista ja havainnoista pareittain, pienissä ryhmissä ja koko luokan kesken. Rohkaistaan oppilaita keksimään ja kertomaan ja taitojen kehittyessä	L1, L4, L5, L7

	kirjoittamaan omia pieniä tarinoita ja muita tekstejä.	
T10	Harjoitellaan tekstin suunnittelua. Tutustutaan kertomuksen perusrakenteisiin sekä ajan ja paikan ilmaisutapoihin ja harjoitellaan niiden käyttämistä omissa teksteissä.	L2, L4, L5
T11	Harjoitellaan tavuttamista, pitkiä vokaaleja ja geminaattaa ja muita oikeinkirjoituksen perusasioita. Harjoitellaan kirjoittamista sana- ja virketasolla ja oppilaiden taitojen edetessä tuotetaan pieniä tekstejä. Harjoitellaan edelleen käyttämään sanaväliä, virkettä, isoa alkukirjainta virkkeen ja tuttujen erisnimien edessä ja lopetusmerkkejä. Harjoitellaan näppäin taitoja.	L1, L4, L5

Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen		
T12	Käytetään lastenkirjallisuutta ja mediatekstejä ilmaisun ja keskustelun virikkeenä. Havainnoidaan kielen käyttöä ja kielenkäytön vaikutusta muihin erilaisissa koulun arkisissa kielenkäyttötilanteissa.	L2, L4, L7
T13	Luetaan oppilaille monipuolista lastenkirjallisuutta ja mediatekstejä. Ohjataan oppilaita löytämään itselleen sopivaa luettavaa ja harjoitellaan kirjaston käyttöä.	L2, L3, L4
T14	Osallistutaan koulun juhliin ja mahdollisuuksien mukaan erilaisiin lastenkulttuuritapahtumiin koulun lähiympäristössä.	L2, L4, L7

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 1–2

Opetussuunnitelman perusteissa mainittujen tavoitteiden ohella korostamme lähiympäristön käyttöä äidinkielen oppimisympäristönä. Kaupungissamme on tarjolla laaja kirjo erilaisia lastenkulttuuriin liittyviä tapahtumia, joihin voimme osallistua mahdollisuuksien mukaan. Lisäksi voimme hyödyntää museoita ja muita vastaavia paikkoja opetuksessa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 1–2

Yhteistyö kotien kanssa pyrimme löytämään jokaiselle oppilaalle hänen taitotasoaan vastaavaa tehtävää. Kielelliset vaikeudet pyrimme löytämään mahdollisimman varhain ja näin antamaan oppilaalle hänen tarvitsemansa tuen.

Oppilaan oppimisen arviointi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 1–2

Tavoitteemme ovat yhteneväiset opetussuunnitelman perusteissa olevien tavoitteiden kanssa.

LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN VUOSILUOKILLA 1–2

Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)

- Lähtökohtana ovat oppilaiden omat kokemukset, havainnot ja kysymykset.
- Oppilaiden mielikuvitusta ruokitaan eri tavoin.
- Oppilaita kannustetaan kysymään ja kuuntelemaan.
- Luetaan satuja, tarinoita ja loruja.
- Laajennetaan oppilaiden sanavarastoa.
- Harjoitellaan toimimista ryhmässä.
- Harjoitellaan draamatyöskentelyä.

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)

- Tarjotaan mahdollisuuksia tutustua omaan kulttuuriperintöön sekä taiteeseen.
- Huomataan, että on olemassa myös muita kulttuureita.
- Harjoitellaan omaa ilmaisua.
- Kehitetään oppilaiden mielikuvitusta, kekseliäisyyttä ja ilmaisutaitoa draaman, saduttamisen ja mediaesitysten keinoin.
- Ohjataan ystävällisyyteen ja hyviin tapoihin.

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)

- Kehitetään sosiaalisia ja tunnetaitoja leikkien ja draaman avulla.
- Ohjataan hahmottamaan aikaan ja paikkaan liittyviä käsitteitä.
- Opitaan tarkastelemaan mainontaa ja median vaikutuksia.

Monilukutaito (L4)

- Opetellaan lukemaan erilaisia tekstejä.
- Kehitetään perusluku- ja kirjoitustaitoja.
- Ohjataan pohtimaan kuvitteellisen ja todellisen maailman suhdetta ja tekstin tarkoitusta.
- Tarjotaan tilaisuuksia kertoa tarinoita, esittää näkemyksiään ja jakaa kokemuksiaan.
- Ohjataan turvalliseen median käyttöön.

Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)

- Hyödynnetään esiopetuksen aikana ja koulun ulkopuolella oppilaille karttuneita tieto- ja viestintäteknologian tietoja ja taitoja.
- Harjoitellaan tv-taitoja ja opitaan käyttämään niitä opiskelun välineinä.
- Harjoitellaan näppäintaitoja ja muita tekstin tuottamisen ja käsittelyn perustaitoja.
- Hyödynnetään pelillisyyttä (esim. Eka peli, Molla ABC -sovellus).
- Harjoitellaan käyttämään keskeisiä hakupalveluita ja tekemään pienimuotoisia tiedonhankintatehtäviä.

Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)

- *Harjoitellaan ryhmässä toimimista ja yhteistyötä.*

Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)

- *Harjoitellaan vuorovaikutustaitoja ja omaa ilmaisua.*

SUOMI TOISENA KIELENÄ JA KIRJALLISUUS

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen tehtävä, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet, ohjaus, eriyttäminen ja tuki sekä oppimisen arviointi koskevat myös suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää.

Oppimäärän erityinen tehtävä

Tuntijakoasetuksen mukaan koulun opetuskielen mukaan määräytyvän äidinkielen ja kirjallisuuden sijasta maahanmuuttajille voidaan opettaa joko kokonaan tai osittain suomen tai ruotsin kieltä erityisen maahanmuuttajille tarkoitetun oppimäärän mukaisesti⁷⁶. Tämän oppimäärän tehtävänä on tukea lapsen ja nuoren kasvua kieliyhteisön täysivaltaiseksi jäseneksi, jolla on kielelliset valmiudet jatko-opintoihin. Opetuksen avulla pyritään monilukutaitoon, jonka avulla oppilas osaa hakea tietoa sekä ymmärtää, tuottaa, arvioi ja analysoi erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja suomenkielisiä tekstejä päivittäisessä vuorovaikutuksessa, koulutyöskentelyssä ja yhteiskunnassa. Opetuksessa tuetaan kielitaidon eri osa-alueiden sekä eri tiedonalojen kielen kehittymistä.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on tukea oppilaan monikielisyyden kehittymistä sekä herättää kiinnostus ja tarjota välineitä kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Yhteistyössä kotien, oman äidinkielen opetuksen sekä muiden oppiaineiden kanssa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus auttaa oppilasta rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään kulttuurisesti monimuotoisessa ja monimediaisessa yhteiskunnassa.

Suomen kielen oppiminen tukee kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen lähtökohtana ovat oppilaille merkitykselliset ja tarpeelliset tekstilajit ja kielenkäyttötilanteet, joiden avulla kielen muotoja, merkityksiä ja käyttöä tutkitaan ja opitaan analysoimaan. Kielitaitoa kehitetään kaikilla kielen käytön osa-alueilla, joita ovat kuullun ymmärtäminen, puhuminen, luetun ymmärtäminen ja kirjoittaminen. Ymmärtämis- ja tuottamistaitojen kehittyminen nivoutuvat toisiinsa. Oppilaiden kielen osaaminen laajenee arkielämän konkreettisesta kielestä käsitteellisen ajattelun kieleen. He saavat valmiudet havaintojen ja ilmiöiden sekä oman ajattelunsa, tunteidensa ja mielipiteidensä ilmaisemiseen tilanteeseen sopivalla tavalla. Opetuksessa arvostetaan ja hyödynnetään oppilaiden osaamia kieliä.

Kunkin oppilaan tarpeen suomi toisena kielenä -oppimäärään määrittävät oppilasta opettavat opettajat yhdessä. Oppilaan huoltaja päättää oppimääriä koskevista valinnoista⁷⁷. Koska opetus tulee järjestää oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti, oppimäärän valinnassa on keskeistä, että oppilas saa hänelle parhaiten soveltuvan oppimäärän mukaista opetusta⁷⁸. Oppilas voi opiskella suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää, jos hänen äidinkielenä ei ole suomi, ruotsi tai saame tai hänellä on muutoin monikielinen tausta. Oppimäärän tarpeen selvittämisessä huomioidaan myös seuraavat näkökulmat:

⁷⁶ Valtioneuvoston asetus 422/2012

⁷⁷ Perusopetuslaki 628/1998, 30 §

⁷⁸ Perusopetuslaki 628/1998, 3 §

- oppilaan suomen kielen peruskielitaidossa on puutteita jollakin tai joillakin kielitaidon osa-alueilla, jolloin oppilaan osaaminen ei anna vielä edellytyksiä yhdenvertaiseen kouluyhteisön jäsenenä toimimiseen päivittäisessä vuorovaikutuksessa ja koulutyöskentelyssä tai
- oppilaan suomen kielen taito ei anna vielä edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus oppimäärän opiskeluun.

Kun oppilas opiskelee suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, hänelle opetetaan suomea tai ruotsia toisena kielenä joko kokonaan tai osittain suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen sijaan. Opetusjärjestelyiden lähtökohtana ovat oppilaan oppimistarpeet ja kielenoppimisen vaihe. Mikäli oppilaan oppimääräksi on valittu suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, hänen edistymistään ja suoriutumistaan arvioidaan suhteessa tämän oppimäärän tavoitteisiin ja kriteereihin riippumatta siitä, minkä opetusryhmän yhteydessä kyseinen opetus on järjestetty. Tärkeää on, että oppilas tulee osalliseksi samoista teksteistä ja tekstilajeista kuin luokkatasonsa muutkin oppilaat. Kesken perusopetuksen Suomeen muuttaneiden oppilaiden opetuksen tavoitteiden asettamisessa ja sisältöjen valinnassa tulee ottaa huomioon oppilaan kielitaito sekä aiemmin opitut tiedot ja taidot. Tarvittaessa laaditaan oppimissuunnitelma. Opetuksessa hyödynnetään tavoitteellisesti erilaisia oppimisympäristöjä, jotka tukevat kielitaidon monipuolista kehittymistä sekä koulussa että sen ulkopuolella. Oppilas voi siirtyä opiskelemaan suomen kieli ja kirjallisuus oppimäärän mukaan, jos hänellä on riittävät edellytykset sen tavoitteiden mukaiseen opiskeluun.

Vuosiluokilla 1-2 opetuksen painopiste on suomen kielen ja sen luku- ja kirjoitustaitojen perustan luomisessa sekä oppimaan oppimisen ja vuorovaikutuksen taitojen kehittämisessä. Opetuksen tehtävänä on herättää kiinnostusta kieleen ja ilmaisuun sekä erilaisten tekstien tuottamiseen ja tulkitsemiseen.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1–2

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältö alueet	Laaja-alainen osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
T1 rohkaista oppilasta harjoittamaan vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja erilaisissa koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa sekä vahvistamaan kuuntelun ja kuullun ymmärtämisen taitojaan	S1	L2, L4
T2 harjaannuttaa ja rohkaista oppilasta kertomaan ajatuksistaan ja tunteistaan ja keskustelemaan erilaisista aiheista sekä vahvistamaan niissä tarvittavaa sanastoa ja ilmaisua	S1	L1, L2, L7
T3 kannustaa oppilasta vahvistamaan kielellistä ja kehollista ilmaisurohkeutta ja mielikuvitusta ohjaamalla oppilasta osallistumaan ja ilmaisemaan itseään kokonaisvaltaisesti, myös draaman keinoin	S1	L1, L2, L7
Tekstien tulkitseminen		
T4 innostaa ja ohjata oppilasta lukutaidon oppimiseen ja sana- ja käsitevarannon kartuttamiseen	S2	L1, L2, L4
T5 kannustaa oppilasta lukemaan ikäkaudelle ja kielitaidolle sopivia tekstejä ja kirjallisuutta ja keskustelemaan lukemastaan	S2	L2, L4

Tekstien tuottaminen		
T6 ohjata oppilasta harjoittelemaan eri tekstilajien ja niissä tarvittavan sanaston ja kieliopillisten rakenteiden tuottamista	S3	L2, L4
T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan käsin kirjoittamisen taitoa ja näppäintaitoja sekä tekstien suunnittelun ja tuottamisen taitoja	S3	L4, L5
T8 kannustaa oppilasta harjoittelemaan oikeinkirjoituksen perusasioita	S3	L1, L4, L5
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen		
T9 innostaa oppilasta edistämään kielitietoisuuttaan tekemällä havaintoja erilaisista puhetavoista omassa lähipiirissään sekä auttaa oppilasta huomaamaan, että omalla kielenkäytöllä on vaikutusta toisten kielelliseen käyttäytymiseen	S4	L4, L6, L7
T10 innostaa oppilasta kuuntelemaan ja lukemaan ikäkaudelle ja kielitaidolle sopivaa kirjallisuutta ja ohjata oppilasta valitsemaan häntä itseään kiinnostavaa luettavaa sekä opastaa kirjaston käyttöön ja lastenkulttuuriin tutustumiseen	S4	L2, L4
T11 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvostamaan eri kieliä ja kulttuureita omassa ympäristössään ja eläytymään erilaisten ihmisten asemaan ja elämäntilanteisiin	S4	L2
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena		
T12 auttaa oppilasta rakentamaan myönteistä käsitystä itsestä viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana	S5	L1, L2, L4
T13 ohjata oppilasta kehittämään kielitaitoaan eri oppiaineissa ja perehtymään koulussa tärkeisiin tekstilajeihin ja niiden ominaispiirteisiin	S5	L1, L2, L4
T14 ohjata oppilasta havainnoimaan itseään kielenkäyttäjänä sekä arvioimaan omaa kielenoppimistaan	S5	L1, L2, L4

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1–2

Oppilaan kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitojen oppiminen tapahtuu kielenkäyttötilanteissa sekä monipuolisessa työskentelyssä kielen avulla. Sisällöt valitaan siten, että oppilas voi laajentaa omaan kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin liittyvää osaamistaan monipuolisesti. Sisällöt tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät sekä oppilaiden kokemuksia että paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen: Harjoitellaan kohteliaasta kielenkäyttöä, kysymistä, vastaamista, pyytämistä, kertomista, mielipiteen ilmaisua ja tunteista kertomista arjen ja koulun kielenkäyttötilanteissa. Opetellaan huomaamaan, miten kieli toimii eri tilanteissa: kohteliaat ilmaukset, mielipide- ja tunteilmaukset, kysymysten rakentaminen, nykyhetki ja mennyt aika kerronnassa. Harjoitellaan ääntämistä, kuullun ymmärtämistä, toisten kuuntelemista ja toisilta viestijöiltä oppimista. Hyödynnetään rooli- ja teatterileikkejä sekä muita vuorovaikutusharjoituksia satujen, tarinoiden, lorujen ja tietotekstien käsittelyssä.

S2 Tekstien tulkitseminen: Edistetään lukemaan oppimista ja tekstin merkitysten ymmärtämistä hyödyntäen käsitteitä teksti, kuva, otsikko, kappale, virke, lopetusmerkki, sana, tavu, kirjain ja

äänne Harjoitellaan yhteisten ja oman kiinnostuksen mukaisten kaunokirjallisten ja tietotekstien lukemista, tutkitaan niiden merkityksiä ja rakenteita, luetun liittämistä omiin kokemuksiin sekä lukukokemusten jakamista. Työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa ja kuvaavissa teksteissä. Harjoitellaan tekstin ymmärtämisen strategioita, laajennetaan sana- ja käsitevarantoa sekä opitaan tunnistamaan kerronnan peruskäsitteitä (päähenkilö, tapahtumapaikka, -aika ja juoni).

S3 Tekstien tuottaminen: Tutustutaan eri tekstilajeihin ja niiden piirteisiin, kuten sanastoon ja fraseologiaan sekä kieliopillisiin rakenteisiin. Harjoitellaan erilaisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstilajien tuottamista yksin ja ryhmässä. Harjoitellaan käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen: Pohditaan kielen ja kulttuurin merkitystä erilaisissa koulun vuorovaikutustilanteissa ja monenlaisissa kuulluissa ja luetuissa teksteissä ja havainnoidaan eri kieliä ja puhetapoja koulussa, medioissa ja vapaa-ajan tilanteissa. Opiskellaan keskustelussa tarvittavia kielitiedon käsitteitä. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa. Tutustutaan eri kulttuurien kertomuksiin, leikkeihin ja juhliin.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena: Tarjotaan erilaisia malleja kouluun ja oppimiseen liittyvistä kielenkäyttötilanteista ja tutustutaan eri oppiaineiden teksteihin. Tehdään yksinkertaisia eri oppiaineisiin liittyviä tiedonhankintatehtäviä itsenäisesti ja ryhmässä tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Hyödynnetään oppilaan oman äidinkielen taitoa oppimisen tukena.

Lappeenrannan Kristillinen koulu

Suomi toisena kielenä 1. luokka

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
T1 Rohkaistaan oppilasta harjoittamaan vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja erilaisissa koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa sekä vahvistamaan kuuntelun ja kuullun ymmärtämisen taitojaan.	Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä, kysymistä, vastaamista, pyytämistä, kertomista. Harjoitellaan ääntämistä, kuullun ymmärtämistä, toisten kuuntelemista ja toisilta viestijöiltä oppimista.	L2, L4
T2 Rohkaistaan oppilasta kertomaan ajatuksistaan ja tunteistaan ja keskustelemaan erilaisista aiheista sekä vahvistamaan niissä tarvittavaa sanastoa ja ilmaisua.	Harjoitellaan mielipiteen ilmaisua ja tunteista kertomista.	L1, L2, L7

T3 Kannustetaan oppilasta vahvistamaan kielellistä ja kehollista ilmaisurohkeutta ja mielikuvitusta ohjaamalla oppilasta osallistumaan ja ilmaisemaan itseään kokonaisvaltaisesti, myös draaman keinoin.	Hyödynnetään rooli- ja teatterileikkejä sekä muita vuorovaikutusharjoituksia satujen, tarinoiden, lorujen ja tietotekstien käsittelyssä.	L1, L2, L7
Tekstien tulkitseminen		
T4 Innostetaan ja ohjataan oppilasta lukutaidon oppimiseen ja sana- ja käsitevarannon kartuttamiseen.	Edistetään lukemaan oppimista ja tekstin merkitysten ymmärtämistä hyödyntäen käsitteitä teksti, kuva, otsikko, kappale, virke, lopetusmerkki, sana, tavu, kirjain ja äänne.	L1, L2, L4
T5 Kannustetaan oppilasta lukemaan ikäkaudelle ja kielitaidolle sopivia tekstejä ja kirjallisuutta ja keskustelemaan lukemastaan.	Harjoitellaan yhteisten ja oman kiinnostuksen mukaisten kaunokirjallisten ja tietotekstien lukemista, tutkitaan niiden merkityksiä ja rakenteita, luetun liittämistä omiin kokemuksiin sekä lukukokemusten jakamista. Työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa.	L2, L4
Tekstien tuottaminen		
T6 Ohjataan oppilasta tuottamaan eri tekstilajeihin kuuluvaa sanastoa	Harjoitellaan sanaston, lyhyiden virkkeiden ja tekstien tuottamista. Keksitään, kerrotaan, kirjoitetaan ja luetaan omia tarinoita.	L2, L4
T7 Ohjataan oppilasta harjoittelemaan käsin kirjoittamisen taitoa ja näppäintaitoja sekä tekstien suunnittelun ja tuottamisen taitoja.	Harjoitellaan käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja.	L4, L5
T8 Tutustutaan oikeinkirjoituksen perusasioihin.	Harjoitellaan kirjoitetun kielen perussääntöjä, kuten sanavälin merkitsemistä.	L1, L4, L5
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen		
T9 Innostetaan oppilasta edistämään kielitietoisuuttaan tekemällä havainto- ja erilaisista puhetavoista omassa lähipiirissään sekä auttaa oppilasta huomaamaan, että omalla kielenkäytöllä on vaikutusta toisten kielelliseen käyttäytymiseen.	Pohditaan kielen ja kulttuurin merkitystä erilaisissa koulun vuorovaikutustilanteissa ja monenlaisissa kuulluissa ja luetuissa teksteissä ja havainnoidaan eri kieliä ja puhetapoja koulussa, medioissa ja vapaa-ajan tilanteissa. Huomataan, että omilla kielivalinnoilla on merkitystä ympäristöön.	L4, L6, L7
T10 Innostetaan oppilasta kuuntelemaan ja lukemaan ikäkaudelle ja kielitaidolle sopivaa kirjallisuutta ja ohjataan oppilasta valitsemaan häntä itseään kiinnostavaa luettavaa sekä opastetaan kirjaston käyttöön ja lastenkulttuuriin tutustumiseen.	Luetaan ja kuunnellaan monipuolisesti lastenkirjallisuutta. Vierailaan kirjastossa ja lainataan mieluista luettavaa. Keskustellaan kuullusta ja luetusta. Tutustutaan lastenkulttuurin eri muotoihin.	L2, L4

T11 Ohjataan oppilasta tunnistamaan ja arvostamaan eri kieliä ja kulttuureita omassa ympäristössään ja eläytymään erilaisten ihmisten asemaan ja elämäntilanteisiin.	Tutustutaan eri kulttuurien kertomuksiin, leikkeihin ja juhliin.	L2
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena		
T12 Autetaan oppilasta rakentamaan myönteistä käsitystä itsestä viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana.	Tuotetaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista sanastoa ja tekstiä ja keskustellaan teksteistä. Annetaan ja saadaan positiivista palautetta työskentelystä. Hyödynnetään oman äidinkielen taitoja oppimisessa.	L1, L2, L4
T13 Ohjataan oppilasta kehittämään kielitaitoaan eri oppiaineissa.	Tutustutaan eri oppiaineiden teksteihin ja sanastoon. Harjoitellaan tiedonhankinnan taitoja yksin ja ryhmässä.	L1, L2, L4
T14 Ohjataan oppilasta havainnoimaan itseään kielenkäyttäjänä sekä arvioimaan omaa kielenoppimistaan.	Harjoitellaan vertais- ja itsearviointin taitoja.	L1, L2, L4

Suomi toisena kielenä 2. luokka

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laajaalainen osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
T1 Harjoitellaan vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja erilaisissa koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa sekä vahvistetaan kuuntelun ja kuullun ymmärtämisen taitoja.	Harjoitellaan edelleen monipuolista kielenkäyttöä, ääntämistä ja kuullunymmärtämisen taitoja.	L2, L4
T2 Rohkaistaan oppilasta kertomaan ajatuksistaan ja tunteistaan ja keskustelemaan erilaisista aiheista sekä vahvistamaan niissä tarvittavaa sanastoa ja ilmaisua.	Harjoitellaan erilaisia tapoja ilmaista mielipidettä ja vahvistetaan oppilaan taitoja ilmaista tunteitaan sanallisesti.	L1, L2, L7
T3 Vahvistetaan kielellistä ja kehollista ilmaisurohkeutta ja mielikuvitusta ohjaamalla oppilasta osallistumaan ja ilmaisemaan itseään kokonaisvaltaisesti, myös draaman keinoin.	Hyödynnetään rooli- ja teatterileikkejä sekä muita vuorovaikutusharjoituksia satujen, tarinoiden, lorujen ja tietotekstien käsittelyssä.	L1, L2, L7
Tekstien tulkitseminen		
T4 Sujuvoitetaan edelleen lukutaitoa ja kartutetaan sana- ja käsitevarantoa.	Luetaan erilaisia ja monipuolisia tekstejä ja lisätään käsitevarantoa.	L1, L2, L4

T5 Kannustetaan oppilasta lukemaan ikäkaudelle ja kielitaidolle sopivia tekstejä ja kirjallisuutta ja keskustelemaan lukemastaan.	Luetaan kaunokirjallisia ja tietotekstejä, tutkitaan niiden merkityksiä ja rakenteita, luetun liittämistä omiin kokemuksiin sekä lukukokemusten jakamista. Työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa ja kuvaavissa teksteissä. Harjoitellaan tekstin ymmärtämisen strategioita, laajennetaan sana- ja käsitevarantoa sekä opitaan tunnistamaan kerronnan peruskäsitteitä (päähenkilö, tapahtumapaikka, -aika ja juoni).	L2, L4
Tekstien tuottaminen		
T6 Ohjataan oppilasta harjoittelemaan eri tekstilajien ja niissä tarvittavan sanaston ja kieliopillisten rakenteiden tuottamista.	Harjoitellaan edelleen sanaston, virkkeiden ja tekstien tuottamista. Harjoitellaan suomen kielelle tyypillisiä lauserakenteita.	L2, L4
T7 Harjoitellaan edelleen käsin kirjoittamisen taitoa ja näppäintaitoja sekä tekstien suunnittelun ja tuottamisen taitoja.	Harjoitellaan käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja.	L4, L5
T8 Tutustutaan oikeinkirjoituksen perusasioihin.	Harjoitellaan kirjoitetun kielen perussääntöjä, kuten sanavälin, tavurajan ja alkukirjaimen merkitsemistä.	L1, L4, L5
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen		
T9 Innostetaan oppilasta edistämään kielitietoisuuttaan tekemällä havaintoja erilaisista puhetavoista omassa lähipiirissään sekä autetaan oppilasta huomaamaan, että omalla kielenkäytöllä on vaikutusta toisten kielelliseen käyttäytymiseen.	Pohditaan kielen ja kulttuurin merkitystä erilaisissa koulun vuorovaikutustilanteissa ja monenlaisissa kuulluissa ja luetuissa teksteissä ja havainnoidaan eri kieliä ja puhetapoja koulussa, medioissa ja vapaa-ajan tilanteissa. Huomataan, että omilla kielivalinnoilla on merkitystä ympäristöön.	L4, L6, L7
T10 Innostetaan oppilasta kuuntelemaan ja lukemaan ikäkaudelle ja kielitaidolle sopivaa kirjallisuutta ja ohjataan oppilasta valitsemaan häntä itseään kiinnostavaa luettavaa sekä opastaa kirjaston käyttöön ja lastenkulttuuriin tutustumiseen.	Vieraillaan kirjastossa ja etsitään mieluista luettavaa. Tutustutaan monipuolisesti erilaisiin lastenkulttuurin muotoihin.	L2, L4
T11 Ohjataan oppilasta tunnistamaan ja arvostamaan eri kieliä ja kulttuureita omassa ympäristössään ja eläytymään erilaisten ihmisten asemaan ja elämäntilanteisiin.	Tutustutaan eri kulttuurien kertomuksiin, leikkeihin ja juhliin.	L2
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena		

T12 Autetaan oppilasta rakentamaan myönteistä käsitystä itsestä viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana.	Tuotetaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista sanastoa ja tekstiä ja keskustellaan teksteistä. Annetaan ja saadaan positiivista palautetta työskentelystä. Hyödynnetään oman äidinkielen taitoja oppimisessa.	L1, L2, L4
T13 Ohjataan oppilasta kehittämään kielitaitoaan eri oppiaineissa ja perehtymään koulussa tärkeisiin tekstilajeihin ja niiden ominaispiirteisiin.	Tutustutaan eri oppiaineiden teksteihin. Tehdään yksinkertaisia eri oppiaineisiin liittyviä tiedonhankintatehtäviä itsenäisesti ja ryhmässä tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa.	L1, L2, L4
T14 Ohjataan oppilasta havainnoimaan itseään kielenkäyttäjänä sekä arvioimaan omaa kielenoppimista.	Harjoitellaan edelleen vertais- ja itsearvioinnin taitoja.	L1, L2, L4

13.4.2 TOINEN KOTIMAINEN KIELI

Lappeenrannan Kristillinen koulu

Lappeenrannan Kristillinen koulu ei järjestä toisen kotimaisen kielen opetusta vuosiluokilla 1–2.

13.4.3 VIERAAT KIELET

KIELIKASVATUS

Kielikasvatusta koskevat tavoitteet on määritelty äidinkielen ja kirjallisuuden opetusta koskevassa osuudessa 13.4.1 sekä toisen kotimaisen ja vieraiden kielten opiskelun mahdollisuudet Lappeenrannan kristillisessä koulussa on määritelty luvussa 1.4.

VIERAS KIELI, A-OPPIMÄÄRÄ

ENGLANTI

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Kieltenopetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisisa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla

oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen kansainvälisessä maailmassa.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omaan kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

Englannin/muun vieraan kielen/saamen kielen opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Koulussa ensimmäinen vieras kieli tai toinen kotimainen kieli alkaa useimmiten 3. vuosiluokalla. A-oppimäärän opetus voidaan kuitenkin aloittaa jo ennen 3. vuosiluokkaa. Tällöin noudatetaan A-oppimäärän opetussuunnitelman perusteita ottaen huomioon oppilaiden ikä.

Jo ennen A-oppimäärän opetuksen alkamista voidaan oppilaita tutustuttaa alustavasti joihinkin kieliin, kuten englantiin, saameen tai muuhun kieleen. Tällaista toimintaa kutsutaan kielisuihkuksi. Kielen tai kielten alkeita opitaan siinä laulaen, leikkien, pelaten ja liikkuen. Aiheet valitaan oppilaita kiinnostavista asioista yhdessä oppilaiden kanssa. Opetus voidaan toteuttaa muiden oppituntien yhteydessä, osana monialaisia oppimiskokonaisuuksia tai sille voidaan varata omia oppitunteja tai opetustuokioita. Kielisuihkuja voidaan järjestää myös ylempillä vuosiluokilla.

Englannin kielen A-oppimäärän opetuksen tavoitteet vuosiluokalla 2

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
T1 rohkaista oppilasta harjoittamaan vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja erilaisissa vuorovaikutustilanteissa sekä vahvistamaan kuuntelun ja kuullunymmärtämisen taitojaan	S1	L2, L4
T2 kannustaa oppilasta vahvistamaan kielellistä ja kehollista ilmaisurohkeutta ja mielikuvitusta ohjaamalla oppilasta ilmaisemaan itseään kokonaisvaltaisesti	S1	L1, L2, L7
Kielenopiskelutaidot		
T3 kannustaa oppilasta harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti	S2	L1, L4, L5,L6

myös tieto- ja viestintäteknologiaa apuna käyttäen		
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä		
T4 ohjata ja innostaa oppilasta englannin lukutaidon oppimisessa	S3	L4
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä		
T5 rohkaista ja innostaa oppilasta kuvaamaan kokemuksiaan puhumalla, kirjoittamalla t. kuvien avulla	S3	L3, L4, L5, L7

Lappeenrannan Kristillinen koulu

Englannin kielen opetuksessa otetaan huomioon esiopetuksen ja ensimmäisen luokan antamat valmiudet. Yhteistyö lapsen muiden opettajien ja huoltajien kanssa on tärkeää. Huoltajille annetaan tietoa uudesta oppiaineesta ja pohditaan opiskelun asettamia vaatimuksia. Mahdollinen oppimisen tuki turvataan vieraan kielen alkuvaiheessa ja oppilaan oppimista seurataan huolellisesti. Vaikka englanti on oma oppiaine, opetus voi olla edelleen myös eheytettyä. Oppilaan on tärkeää saada rohkaisevaa palautetta ja tilaisuuksia oppimisen iloon ja onnistumisen kokemuksiin.

Työtavoissa korostuvat havainnollisuus ja toiminnallisuus, leikki ja pelillisuus sekä mielikuvitus ja tarinallisuus.

Englannin kielen A-oppimäärän vuosiluokalla 2

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
T1 rohkaista oppilasta harjoittamaan vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja erilaisissa vuorovaikutustilanteissa sekä vahvistamaan kuuntelun ja kuullunymmärtämisen taitojaan	S1	L2, L4
T2 kannustaa oppilasta vahvistamaan kielellistä ja kehollista ilmaisurohkeutta ja mielikuvitusta ohjaamalla oppilasta ilmaisemaan itseään kokonaisvaltaisesti	S1	L1, L2, L7
Kielenopiskelutaidot		
T3 kannustaa oppilasta harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti myös tieto- ja viestintäteknologiaa apuna käyttäen	S2	L1, L4, L5, L6
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä		
T4 ohjata ja innostaa oppilasta englannin lukutaidon oppimisessa	S3	L4
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä		
T5 rohkaista ja innostaa oppilasta kuvaamaan kokemuksiaan puhumalla, kirjoittamalla t. kuvien avulla	S3	L3, L4, L5, L7

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokalla 2

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen: Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä,

nimeämistä, kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kertomista englannin kielen avulla. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri. Vuorovaikutustilanteissa toimimista harjoitellaan lorujen, satujen, leikkien, laulujen, draaman ja pelien avulla.

S2 Kieltenopiskelutaidot: *Leikin, laulun, pelillisyyden ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoa ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri viestintäkanavia ja -välineitä (mm. erilaiset pelit ja oppimisalustat).*

S3 Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä: *Pääpaino on suullisessa ilmaisussa. Tarkastellaan puhutun kielen muuttamista kirjoitetuksi kieleksi ja harjoitellaan tekstin suunnittelua. Harjoitellaan oikeinkirjoitusta fonologisen tietoisuuden harjoitteiden ja lukemisen avulla.*

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki englannin A-oppimäärässä vuosiluokalla 2

Runsas ja kannustava viestinnällinen harjoittelu tukee kielitaidon kehittymistä. Oppilaille, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita kaikille. Oppilaantuntemus ja yhteistyö oppilaan kanssa toimivien aikuisten kanssa on ensiarvoisen tärkeää.

Oppilaan oppimisen arviointi englannin A-oppimäärässä vuosiluokalla 2

Oppimisen arvioinnin päätehtävänä lukuvuoden aikana on tukea ja edistää oppilaan ajattelua ja osaamisen kehittymistä kaikilla tavoitealueilla. Oppimisen arviointi ja palaute on kannustavaa.

Osaamisen tasoa voidaan selvittää puheen (leikki, draama), piirtämisen tai kirjallisen työskentelyn avulla.

13.4.4 MATEMATIIKKA

Oppiaineen tehtävä

Matematiikan opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden loogista, täsmällistä ja luovaa matemaattista ajattelua. Opetus luo pohjan matemaattisten käsitteiden ja rakenteiden ymmärtämiselle sekä kehittää oppilaiden kykyä käsitellä tietoa ja ratkaista ongelmia. Matematiikan kumulatiivisesta luonteesta johtuen opetus etenee systemaattisesti. Konkretia ja toiminnallisuus ovat keskeinen osa matematiikan opetusta ja opiskelua. Oppimista tuetaan hyödyntämällä tieto- ja viestintäteknologiaa.

Matematiikan opetus tukee oppilaiden myönteistä asennetta matematiikkaa kohtaan sekä positiivista minäkuvaa matematiikan oppijoina. Se kehittää myös viestintä-, vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja. Matematiikan opiskelu on tavoitteellista ja pitkäjänteistä toimintaa, jossa oppilaat ottavat vastuuta omasta oppimisestaan.

Opetus ohjaa oppilaita ymmärtämään matematiikan hyödyllisyyden omassa elämässään ja laajemmin yhteiskunnassa. Opetus kehittää oppilaiden kykyä käyttää ja soveltaa matematiikkaa monipuolisesti.

Vuosiluokkien 1–2 matematiikan opetuksessa oppilaille tarjotaan monipuolisia kokemuksia matemaattisten käsitteiden ja rakenteiden muodostumisen perustaksi. Opetuksessa hyödynnetään eri aisteja. Opetus kehittää oppilaiden kykyä ilmaista matemaattista ajatteluaan konkreettisin välinein, suullisesti, kirjallisesti ja piirtäen sekä tulkiten kuvia. Matematiikan opetus luo vahvan pohjan lukukäsitteen ja kymmenjärjestelmän ymmärtämiseksi sekä laskutaidolle.

Matematiikan opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet		
T1 tukea oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä myönteisen minäkuvan ja itseluottamuksen kehittymistä	S1-S4	L1, L3, L5
Työskentelyn taidot		
T2 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan tehdä havaintoja matematiikan näkökulmasta sekä tulkita ja hyödyntää niitä eri tilanteissa	S1-S4	L4
T3 kannustaa oppilasta esittämään ratkaisujaan ja päätelmiään konkreettisin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen	S1-S4	L2, L4, L5
T4 ohjata oppilasta kehittämään päättely- ja ongelmanratkaisutaitojaan	S1-S4	L1, L4, L6
Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet		
T5 ohjata oppilasta ymmärtämään matemaattisia käsitteitä ja merkintätapoja	S1-S4	L1, L4
T6 tukea oppilasta lukukäsitteen kehittämisessä ja kymmenjärjestelmän periaatteen ymmärtämisessä	S2	L1, L4
T7 perehdyttää oppilasta peruslaskutoimitusten periaatteisiin ja tutustuttaa niiden ominaisuuksiin	S2	L1, L4
T8 ohjata oppilasta kehittämään sujuvaa peruslaskutaitoa luonnollisilla luvuilla ja käyttämään erilaisia päässä-laskustrategioita	S2	L1, L4
T9 tutustuttaa oppilas geometrisiin muotoihin ja ohjata havainnoimaan niiden ominaisuuksia	S3	L1, L4, L5
T10 ohjata oppilasta ymmärtämään mittaamisen periaate	S3	L1, L4
T11 tutustuttaa oppilas taulukoihin ja diagrammeihin	S4	L4, L5
T12 harjaannuttaa oppilasta laatimaan vaiheittaisia toimintaohjeita ja toimimaan ohjeen mukaan	S1	L1, L2, L4, L5

Matematiikan tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1-2

S1 Ajattelun taidot: Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen sekä havaitaan syy- ja seuraussuhteita. Harjoitellaan tarkastelemaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista. Tutustuminen ohjelmoinnin alkeisiin alkaa laatimalla vaiheittaisia toimintaohjeita, joita myös

testataan.

S2 Luvut ja laskutoimitukset: Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja. Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista. Perehdytään lukujen 1 – 10 hajotelmiin.

Ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa.

Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja ensin lukualueella 0–20 ja sitten lukualueella 0–100. Harjoitellaan erilaisia päässä-laskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa.

Ohjataan oppilaita ymmärtämään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 15 ja 10. Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys. Hyödynnetään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustutaan kertolaskun liitännäisyyteen.

Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin.

S3 Geometria ja mittaaminen: Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa. Harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.

Tutkitaan yhdessä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuvioita myös luokitellaan.

Harjoitellaan mittaamista ja ohjataan oppilaita oivaltamaan mittaamisen periaate. Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä. Keskeisiä mittayksiköitä ovat metri ja senttimetri, kilogramma ja gramma sekä litra ja desilitra. Harjoitellaan kellonaikoja ja ajanyksiköitä.

S4 Tietojenkäsittely ja tilastot: Pohjustetaan oppilaiden taitoja kerätä ja tallentaa tietoja kiinnostavista aihepiireistä. Laaditaan ja tulkitaan yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja.

Matematiikan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Opetuksen lähtökohtana käytetään oppilaille tuttuja ja kiinnostavia aiheita ja ongelmia. Tavoitteena on luoda oppimisympäristö, jossa matematiikkaa opiskellaan toiminnallisesti ja välineiden avulla. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja. Oppilaat tottuvat työskentelemään sekä itsenäisesti että yhdessä. Pedagogisesti ohjatut leikit ja pelit ovat yksi tärkeä työtapo. Opetuksessa ja opiskelussa käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki matematiikassa vuosiluokilla 1-2

Koulun alkaessa selvitetään, mitä oppilaat jo osaavat ja millaisia eroja osaamisessa on. Kumulatiivisena oppiaineena matematiikan perusasioiden hallinta on välttämätön edellytys uusien

sisältöjen oppimiselle. Oppilaille tarjotaan tukea puutteellisten, aiemmin opittujen tietojen ja taitojen täydentämiseen sekä uusien sisältöjen oppimiseen. Matematiikan oppimisen valmiuksien kehittämiseksi ja matematiikan oppimiselle varataan riittävästi aikaa ja tuetaan oppimista systemaattisesti. Oppilaiden matematiikan osaamista ja taitojen kehittymistä seurataan jatkuvasti. Tarjottava tuki antaa oppilaille mahdollisuuden kehittää taitojaan niin, että oppimisen ja osaamisen ilo säilyvät. Oppilaille tarjotaan sopivia välineitä oppimisen tueksi ja luodaan mahdollisuuksia oivaltaa ja ymmärtää itse. Oppilaille turvataan mahdollisuus riittävään harjoitteluun.

Taitaville oppilaille tarjotaan mahdollisuus syventää vuosiluokkien 1-2 sisältöjen ymmärtämistä. Sisältöalueita voivat olla esimerkiksi luonnollisten lukujen ominaisuudet, erilaiset lukujonot, geometria, luova ongelmanratkaisu ja vaativammat peruslaskutoimitusten sovellukset.

Oppilaan oppimisen arviointi matematiikassa vuosiluokilla 1-2

Vuosiluokilla 1-2 oppimisen arvioinnin päätehtävänä lukuvuoden aikana on tukea ja edistää oppilaiden matemaattisen ajattelun ja osaamisen kehittymistä kaikilla tavoitealueilla. Matematiikan oppimisen arviointi ja palaute on kannustavaa. Oppilaita rohkaistaan vahvuuksien ylläpitämiseen ja kehittymässä olevien taitojen harjoitteluun. Oppilaita ohjataan huomaamaan oman oppimisensa eteneminen.

Oppilaiden matematiikan ymmärtämisen ja osaamisen tasoa voidaan selvittää puheen, välineiden, piirtämisen tai kirjallisen työskentelyn avulla. Oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa edistymistään eri tavoin. On tärkeää arvioida ratkaisujen oikeellisuuden lisäksi tekemisen tapaa ja sujuvuutta.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita matematiikassa ovat

- edistyminen lukukäsitteen ymmärtämisessä ja lukujonotaidoissa
- edistyminen kymmenjärjestelmän ymmärtämisessä
- edistyminen laskutaidon sujuvuudessa
- edistyminen kappaleiden ja kuvioiden luokittelun taidoissa
- edistyminen matematiikan käyttämisessä ongelmanratkaisussa.

Lappeenrannan Kristillinen koulu

Matematiikka 1. luokka

T1	<ul style="list-style-type: none">- Sidotaan matematiikan opiskelu oppilaan omaan arkeen ja kokemusmaailmaan.- Rohkaistaan ja kannustetaan oppilasta yksilöinä ja ryhmän jäsenenä.	L1, L3, L5
T2	<ul style="list-style-type: none">- Tuetaan oppilaan havainnointitaitoja toiminnallisuuden ja konkreettisten esimerkkien avulla.- Hyödynnetään luokahuoneen ulkopuolista oppimisympäristöä.	L4
T3	<ul style="list-style-type: none">- Luodaan mahdollisuus esittää ratkaisuja ja päätelmiä yksin ja yhteistyössä muiden kanssa.	L2, L4, L5
T4	<ul style="list-style-type: none">- Etsitään erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja arjen ongelmiin.- Mallinnetaan yhdessä päättelyn ja ongelmanratkaisun prosesseja.- Harjoitellaan tulosten kriittistä arviointia.	L1, L4, L6
T5	<ul style="list-style-type: none">- Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän yhteyden.- Tutkitaan lukujen parillisuutta.- Etsitään yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia.- Vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen sekä havaitaan syy- ja seuraussuhteita.- Harjoitellaan tarkastelemaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista.	L1, L4
T6	<ul style="list-style-type: none">- Harjoitellaan lukukäsitettä laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä.- Pehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla.	L1, L4
T7	<ul style="list-style-type: none">- Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0-20.- Opitaan hyödyntämään yhteenlaskun vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä.	L1, L4
T8	<ul style="list-style-type: none">- Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskua monipuolisesti ja toiminnallisesti, myös tieto- ja viestintätekniikkaa hyväksi käyttäen.- Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen.- Pehdytään lukujen 1-10 hajotelmiin ja kymppipareihin.- Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita.	L1, L4
T9	<ul style="list-style-type: none">- Tunnistetaan geometrisia kuvioita ja kappaleita ympäristöstä.- Rakennetaan ja piirretään.	L1, L4, L5
T10	<ul style="list-style-type: none">- Harjoitellaan mittaamista ja ohjataan oppilaita oivaltamaan mittaamisen periaate.- Käsitellään suuria pituus (metri ja senttimetri), aika (puolet tunnit ja tasatunnit) ja raha (eurot)	L1, L4
T11	<ul style="list-style-type: none">- Harjoitellaan tiedon keräämistä- Laaditaan ja tulkitaan yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja.	L4, L5
T12	<ul style="list-style-type: none">- Tutustutaan ohjelmoinnin alkeisiin.	L1, L2, L4, L5

Matematiikka 2. luokka

T1	<ul style="list-style-type: none">- Sidotaan matematiikan opiskelu oppilaan omaan arkeen ja kokemusmaailmaan.- Rohkaistaan ja kannustetaan oppilasta yksilöinä ja ryhmän jäsenenä.	L1, L3, L5
T2	<ul style="list-style-type: none">- Tuetaan oppilaan havainnointitaitoja toiminnallisuuden ja konkreettisten esimerkkien avulla.- Hyödynnetään luokahuoneen ulkopuolista oppimisympäristöä.	L4

T3	<ul style="list-style-type: none"> - Luodaan mahdollisuus esittää ratkaisuja ja päätelmiä yksin ja yhteistyössä muiden kanssa. 	L2, L4, L5
T4	<ul style="list-style-type: none"> - Etsitään erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja arjen ongelmiin. - Mallinnetaan yhdessä päättelyn ja ongelmanratkaisun prosesseja. - Harjoitellaan tulosten kriittistä arviointia. 	L1, L4, L6
T5	<ul style="list-style-type: none"> - Etsitään yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. - Vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen sekä havaitaan syy- ja seuraussuhteita. - Tutkitaan lukujen parillisuutta, monikertoja ja puolittamista. - Harjoitellaan tarkastelemaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista. 	L1, L4
T6	<ul style="list-style-type: none"> - Harjoitellaan lukukäsitettä laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. - Varmistetaan kymmenjärjestelmän periaatteen hahmottaminen konkreettisten mallien avulla lukualueilla 0-100. 	L1, L4
T7	<ul style="list-style-type: none"> - Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0-100. - Harjoitellaan hyödyntämään yhteenlaskun vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä myös isommilla luvuilla. - Ohjataan oppilaita ymmärtämään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1-5 ja 10. - Tutustutaan jakolaskun alkeisiin. - Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin. 	L1, L4
T8	<ul style="list-style-type: none"> - Harjoitellaan yhteen-, vähennys ja kertolaskua monipuolisesti ja toiminnallisesti, myös tieto- ja viestintätekniikkaa hyväksi käyttäen. - Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. - Harjoitellaan erilaisia päässä-laskustrategioita. 	L1, L4
T9	<ul style="list-style-type: none"> - Tunnistetaan geometrisia kuvioita ja kappaleita ympäristöstä ja luokitellaan ja nimitetään niitä ominaisuuksien mukaan. - Rakennetaan ja piirretään. 	L1, L4, L5
T10	<ul style="list-style-type: none"> - Harjoitellaan mittaamista ja ohjataan oppilaita oivaltamaan mittauksen periaate. - Käsitellään suureita pituus (metri ja senttimetri), paino (gramma ja kilogramma), tilavuus (desilitra ja litra) ja aika (puolet tunnit ja tasatunnit, yli ja vaille ajat) 	L1, L4
T11	<ul style="list-style-type: none"> - Harjoitellaan tiedon keräämistä - Laaditaan ja tulkitaan yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja. 	L4, L5
T12	<ul style="list-style-type: none"> - Jatketaan ohjelmoinnin alkeisiin tutustumista. - Mahdollisuuksien mukaan tutustutaan johonkin yksinkertaiseen ohjelmointiohjelmaan. 	L1, L2, L4, L5

13.4.5 YMPÄRISTÖOPPI

Oppiaineen tehtävä

Ympäristöoppi on biologian, maantiedon, fysiikan, kemian ja terveystiedon tiedonaloista koostuva integroitu oppiaine, jonka opetukseen sisältyy kestävä kehityksen näkökulma. Ympäristöopissa yhdistyy sekä luonnon- että ihmistieteellisiä näkökulmia. Ympäristöopissa oppilaat nähdään osana ympäristöä, jossa he elävät. Lähtökohtana on luonnon kunnioittaminen ja ihmisoikeuksien mukainen arvokas elämä.

Ympäristöopin opetus tukee oppilaiden ympäristösuhteen rakentumista, maailmankuvan kehittymistä sekä kasvua ihmisenä. Ympäristöopin opetuksen tavoitteena on ohjata oppilaita tuntemaan ja ymmärtämään luontoa ja rakennettua ympäristöä, niiden ilmiöitä, itseään ja muita ihmisiä sekä terveyden ja hyvinvoinnin merkitystä. Ympäristöopin monitieteinen perusta edellyttää, että oppilaat harjaantuvat hankkimaan, käsittelemään, tuottamaan, esittämään, arvioimaan ja arvottamaan tietoa erilaisissa tilanteissa. Tieteellistä tietoa käytetään opetuksen perustana⁷⁹ ja kriittisen ajattelun kehittämiseen kiinnitetään huomiota. Ympäristöopissa kiinnitetään huomiota kestävän kehityksen ekologiseen, kulttuuriseen, sosiaaliseen ja taloudelliseen ulottuvuuteen. Ympäristöopin keskeisenä tavoitteena on ohjata ymmärtämään ihmisten tekemien valintojen vaikutuksia elämälle ja ympäristölle nyt sekä tulevaisuudessa. Ympäristöopissa rakennetaan perustaa ympäristöopin eri tiedonalojen osaamiselle. Tavoitteena on tunnistaa niiden merkitys ympäristössä, teknologiassa, jokapäiväisessä elämässä, ihmisessä ja ihmisen toiminnassa. Biologian kannalta keskeistä on oppia tuntemaan ja ymmärtämään luonnonympäristöä, ihmistä, elämää, sen kehittymistä ja reunaehtoja maapallolla. Maantiedon kannalta keskeistä on tutkia omaa lähiympäristöä sekä ymmärtää erilaisia alueita maapallolla, niillä esiintyviä ilmiöitä ja alueilla asuvien ihmisten elämää. Fysiikan kannalta keskeistä on ymmärtää luonnon perusrakenteita ja ilmiöitä, ja selittää näitä ilmiöitä käyttäen myös omissa tutkimuksissa saatavaa tietoa. Kemian kannalta keskeistä on havaita erilaisia aineita ympärillämme sekä tutkia, kuvailla ja selittää niiden ominaisuuksia, rakenteita ja niissä tapahtuvia muutoksia. Terveystiedon kannalta keskeistä on oppia ymmärtämään terveyttä tukevia ja suojaavia tekijöitä ympäristössä ja ihmisten toiminnassa, ja edistää terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta tukevaa osaamista.

Opetuksen tavoitteena on herättää ja syventää oppilaiden kiinnostusta ympäristöopin eri tiedonaloja kohtaan. Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa edistetään tarjoamalla jokaiselle oppilaalle mahdollisuuksia tutustua monipuolisesti kaikkiin ympäristöopin tiedonaloihin sekä niihin liittyvään teknologiaan ja koulutuspolkuihin.

Vuosiluokilla 1-2 ympäristöopin opetus jäsennetään kokonaisuuksiksi, joissa tarkastellaan oppilaiden omaa ympäristöä sekä oppilaita ja heidän toimintaansa yhteisön jäsenenä. Leikkiin perustuvien ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtävien avulla viritetään uteliaisuutta ja kiinnostusta ympäristön ilmiöitä kohtaan. Lisäksi harjoitellaan ympäristön jäsentämistä ja nimeämistä sekä omaan hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä asioita.

Ympäristöopin opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet		
T1 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia toteuttaa luontaista uteliaisuuttaan ja auttaa oppilasta kokemaan ympäristöopin asiat merkitykselliseksi itselleen	S1-S6	
T2 kannustaa oppilasta iloitsemaan ympäristöopin oppimisesta, omasta osaamisesta ja uusista haasteista sekä harjoittelemaan pitkäjänteistä työskentelyä	S1-S6	L1, L6
T3 tukea oppilaan ympäristöherkkyyden kehittymistä ja ohjata oppilasta toimimaan kestäväällä tavalla lähiympäristössä ja kouluyhteisössä	S1-S6	L3, L7
Tutkimisen ja toimimisen taidot		
T4 ohjata oppilasta tutkimaan ja toimimaan sekä liikkumaan ja	S2-S4, S6	L3

⁷⁹ Valtioneuvoston asetus (422/2012) 3 §

retkeilemään lähiympäristössään		
T5 kannustaa oppilasta ihmettelemään ja kyselemään sekä käyttämään yhteisiä pohdintoja pienten tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohtana	S1-S6	L1, L7
T6 ohjata oppilasta tekemään havaintoja ja kokeiluja koulussa ja lähiympäristössä eri aisteja ja yksinkertaisia tutkimusvälineitä käyttäen sekä esittelemään tuloksiaan eri tavoin	S1-S6	L1, L4
T7 ohjata oppilasta kuvailemaan, vertailemaan ja luokittelemaan monipuolisesti eliöitä, elinympäristöjä, ilmiöitä, materiaaleja ja tilanteita sekä nimeämään niitä	S1-S6	L1, L4
T8 opastaa oppilasta toimimaan turvallisesti, noudattamaan annettuja ohjeita ja hahmottamaan niiden perusteluita	S1-S6	L3
T9 ohjata oppilasta tutustumaan monipuolisesti arjen teknologiaan sekä innostaa oppilaita kokeilemaan, keksimään, rakentamaan ja luomaan uutta yhdessä toimien	S2, S4, S6	L3, L1
T10 ohjata oppilasta harjoittelemaan ryhmässä toimimisen taitoja ja tunnetaitoja sekä vahvistamaan itsensä ja muiden arvostamista	S1-S6	L2, L3
T11 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimisessa sekä havaintojen taltioimisessa ja esittämisessä	S1-S6	L5, L4
Tiedot ja ymmärrys		
T12 ohjata oppilasta jäsentämään ympäristöä, ihmisten toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla	S1-S6	L1
T13 ohjata oppilasta ymmärtämään yksinkertaisia kuvia, malleja ja karttoja ympäristön kuvaajina	S1-S6	L4, L1
T14 rohkaista oppilasta ilmaisemaan itseään ja harjoittelemaan näkemystensä perustelemista	S1-S6	L2, L4
T15 ohjata oppilasta pohtimaan kasvua ja kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia tukevia tekijöitä sekä elämän perusedellytyksiä	S1, S5	L3

Ympäristöopin tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1-2

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

S1 Kasvu ja kehitys: Sisältöjä valitaan siten, että oppilaille muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämäkulusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

S2 Kotona ja koulussa toimiminen: Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista,

kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi: Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

S4 Tutkiminen ja kokeileminen: Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen: Pehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Pehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

S6 Kestävän elämäntavan harjoittelu: Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Ympäristöopin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden omat kokemukset ihmiseen, ympäristöön, ihmisen toimintaan ja arkeen liittyvistä asioista, ilmiöistä ja tapahtumista. Oppimisympäristöjä ja työtapoja valitessa otetaan huomioon toiminnallisuus, kokemuksellisuus, elämyksellisyys, draaman ja tarinoiden käyttö sekä ympäristöopin monitieteinen perusta. Ympäristöopin eri tiedonalojen ilmiöitä pyritään tutkimaan luonnollisissa tilanteissa ja ympäristöissä. Oppimisympäristöinä käytetään koulun tilojen ja opetusryhmän lisäksi monipuolisesti lähiluontoa ja rakennettua ympäristöä, erilaisia yhteisöjä ja vuorovaikutustilanteita, tieto- ja viestintäteknologisia ympäristöjä sekä paikallisia mahdollisuuksia kuten yhteistyötä luontokoulujen, museoiden, yritysten, kansalaisjärjestöjen, luonto- ja tiedekeskusten kanssa. Tavoitteiden kannalta keskeistä on oppilaiden osallisuus ja vuorovaikutus yksinkertaisten tutkimusten suunnittelussa ja toteuttamisessa sekä erilaisten näkökulmien ja ratkaisujen pohtimisessa. Oppilaiden aktiivinen työskentely opiskeltavan ilmiön, teeman tai ajankohtaisen ongelman parissa tukee ympäristöopin tavoitteiden mukaista oppimista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki ympäristöopissa vuosiluokilla 1-2

Ympäristöopin tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita käyttämään monipuolisesti erilaisia opiskelutapoja. Ohjausta tarvitaan erityisesti turvalliseen ja muut huomioivaan toimimiseen eri oppimisympäristöissä. Opetuksessa ja työtapojen valinnassa otetaan huomioon oppilaiden aikaisemmat tiedot ja taidot sekä kehitykseen, elämäntilanteeseen ja kulttuuriin liittyvät erityistarpeet. Oppilaita ohjataan kunnioittamaan jokaisen oikeutta yksityisyyteen itseään koskevilla henkilökohtaisissa asioissa. Tutkimuksellinen työskentely ja eri ajattelutaitojen tasoilla olevat harjoitukset voivat tukea eriyttämistä yksilöllisten tarpeiden mukaan. Yhteisönä toimiminen tukee yhdessä oppimista ja erilaisten vahvuuksien hyödyntämistä. Ohjaus ja tuki, työtapojen valinta sekä onnistumisen kokemukset tukevat oppilaiden oppijaminäkuvan vahvistumista

ympäristöopissa. Oppilaille annetaan mahdollisuus myös syventymiseen ja rauhoittumiseen.

Oppilaan oppimisen arviointi ympäristöopissa vuosiluokilla 1-2

Opittavien asioiden jakaminen kokonaisuuksiksi, joilla on omat tavoitteensa ja arviointiperusteensa, tukee monipuolista arviointia. Työskentelyn etenemistä ohjataan rakentavan palautteen, kysymysten ja konkreettisten kehittämissuositusten avulla. Myönteinen palaute ja kannustaminen tukevat erityisesti tutkimisen taitojen ja motivaation kehittymistä. Oppilaat voivat ilmaista osaamistaan kirjoitetun tekstin sijaan myös toimintana ja muuna ilmaisuna, joten oppilaille tarjotaan monipuolisia mahdollisuuksia osoittaa oppimistaan. Kokonaisuuksien lopussa arvioidaan sovittujen tavoitteiden saavuttamista. Oppilaat harjoittelevat tunnistamaan omaa oppimistaan ja toimintaansa. Arvioinnin kohteena eivät ole oppilaiden arvot, asenteet, terveyskäyttäytyminen, sosiaalisuus, temperamentti tai muut henkilökohtaiset ominaisuudet. Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita ympäristöopissa ovat

- edistyminen lähiympäristössä tutkimisessa sekä toimimisessa ja liikumisessa
- edistyminen havaintojen tekemisessä - edistyminen turvallisen toimimisen taidoissa - edistyminen ryhmässä toimimisen taidoissa.

Lappeenrannan Kristillinen koulu

Ympäristöoppi on biologian, maantiedon, fysiikan, kemian ja terveystiedon tiedonaloista koostuva integroitu oppiaine, jonka opetukseen sisältyy kestävän kehityksen näkökulma. Vuosiluokilla 1-2 viritetään uteliaisuutta ja kiinnostusta ympäristön ilmiöitä kohtaan leikkiin perustuvien ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtävien avulla. Lisäksi harjoitellaan ympäristön jäsentämistä ja nimeämistä sekä omaan hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä asioita.

Ympäristöoppi 1. luokka

T1	<ul style="list-style-type: none">- Lähdetään liikkeelle oppilaasta itsestään, hänen kokemusmaailmastaan ja ympäristöstään.- Pyritään luomaan oppilaalle kokemuksia osallisuudesta ja positiivisesta vuorovaikutuksesta muiden kanssa.	
T2	<ul style="list-style-type: none">- Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa, ja miten olisi hyvä toimia oman ja toisten hyvinvoinnin varmistamiseksi.	L1, L6
T3	<ul style="list-style-type: none">- Osallistutaan oman luokan ja koulun hyvinvoinnin edistämiseen.- Opetellaan huolehtimaan omista ja yhteisistä tavaroista.- Tehdään pieniä tekoja ympäristön hyväksi. Esimerkiksi lajitellaan mahdollisuuksien mukaan luokassa syntyvät roskat.- Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.	L3, L7
T4	<ul style="list-style-type: none">- Harjoitellaan liikkumaan turvallisesti koulun pihalla ja lähiympäristössä.- Harjoitellaan havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä.- Tehdään myös pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia lähiympäristössä- Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen siinä ympäristössä, missä koulu sijaitsee.	L3
T5	<ul style="list-style-type: none">- Rohkaistaan oppilaita kertomaan omista kokemuksistaan ja esittämään kysymyksiä siitä, mikä heitä kiinnostaa.- Kokeillaan ja keksitään arjen pulmiin yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja.	L1, L7

T6	<ul style="list-style-type: none"> - Havainnoidaan eri aistein ja välinein luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. - Opetellaan kertomaan havainnoista muille. 	L1, L4
T7	<ul style="list-style-type: none"> - Opetellaan kuvailemaan suullisesti ja piirtämällä. - Havainnoidaan luontoa ja rakennettua ympäristöä tekemällä yhdessä vertailuja ja luokitteluja, kuten esim. elollinen/eloton. 	L1, L4
T8	<ul style="list-style-type: none"> - Havainnoidaan luokan ja koulun aluetta turvallisuuden kannalta. - Opetellaan toimimaan luokassa oma ja toisten turvallisuus huomioon ottaen. - Opetellaan hakemaan apua. - Perehdytään luokan ja koulun järjestyssääntöihin ja opetellaan toimimaan niiden mukaan. 	L3
T9	<ul style="list-style-type: none"> - Toteutetaan mahdollisuuksien mukaan erilaisia pieniä projekteja tv-tekniologiaa hyödyntäen. 	L1, L3
T10	<ul style="list-style-type: none"> - Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista, omasta ja luokkayhteisön hyvinvoinnista huolehtimista ja fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista. - Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. 	L2, L3
T11	<ul style="list-style-type: none"> - Harjoitellaan käytössä olevien laitteiden peruskäyttöä. 	L4, L5
T12	<ul style="list-style-type: none"> - Tutkitaan ihmistä ja ihmisen toimintaa, luontoa ja rakennettua ympäristöä erilaisten teemakokonaisuuksien avulla. Tällaisia voivat olla esim. turvallinen liikkuminen, vesi ja veden kiertokulku, eläimet talvella jne. - Kuvataan ympäristöä ja sen ilmiöitä ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. 	L1
T13	<ul style="list-style-type: none"> - Tutkitaan yhdessä erilaisia ympäristöopin aihealueisiin liittyviä kuvia ja malleja. - Harjoitellaan kartan laatimista tutusta ympäristöstä, esim. luokahuoneesta sekä opitaan ymmärtämään kartan idea. 	L1, L4
T14	<ul style="list-style-type: none"> - Luodaan monipuolisesti tilanteita, joissa oppilas saa kertoa omista kokemuksistaan, havainnoistaan ja oppimisestaan. - Harjoitellaan perustelujen kertomista. 	L2, L4
T15	<ul style="list-style-type: none"> - Lähdetään liikkeelle oppilaasta itsestään ja terveellisistä elämäntavoista. - Pohditaan mitkä ovat elämän perusedellytyksiä. 	L3

Ympäristöoppi 2. luokka

T1	<ul style="list-style-type: none"> - Pyritään sitomaan opetus mielekkäästi oppilaaseen itseensä, hänen kokemusmaailmaansa ja ympäristöönsä. - Pyritään luomaan oppilaalle kokemuksia osallisuudesta ja positiivisesta vuorovaikutuksesta muiden kanssa. 	
T2	<ul style="list-style-type: none"> - Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä, ja iloa ja miten olisi hyvä toimia oman ja toisten hyvinvoinnin varmistamiseksi. 	L1, L6
T3	<ul style="list-style-type: none"> - Osallistutaan oman luokan ja koulun hyvinvoinnin edistämiseen. - Opetellaan huolehtimaan omista ja yhteisistä tavaroista. - Perehdytään kierrätykseen ja lajitteluun kotona ja koulussa. - Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle. 	L3, L7
T4	<ul style="list-style-type: none"> - Harjoitellaan liikkumaan turvallisesti koulun lähiympäristössä. - Harjoitellaan havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. 	L3

	<ul style="list-style-type: none"> - Tehdään myös pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia lähiympäristössä - Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. 	
T5	<ul style="list-style-type: none"> - Rohkaistaan oppilaita kertomaan omista kokemuksistaan ja esittämään kysymyksiä siitä, mikä heitä kiinnostaa. - Luodaan mahdollisuuksia tutkia ja toimia esille nousseiden kysymysten, ideoiden ja ajatusten pohjalta. - Kokeillaan ja keksitään arjen pulmiin yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. 	L1, L7
T6	<ul style="list-style-type: none"> - Havainnoidaan eri aistein ja välinein luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. - Opetellaan kertomaan ja dokumentoimaan havainnoista. 	L1, L4
T7	<ul style="list-style-type: none"> - Opetellaan kuvailemaan suullisesti, piirtämällä, tekstiä ja kuvia tuottamalla sekä mahdollisuuksien mukaan teknologisia apuvälineitä käyttäen. - Havainnoidaan luontoa ja rakennettua ympäristöä vertaillen ja luokitellen, kuten esim. erilaisia materiaaleja. 	L1, L4
T8	<ul style="list-style-type: none"> - Havainnoidaan oppilaan elinpiiriä turvallisuuden kannalta. - Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Esim. yksinkertaiset ensiaputaidot. - Perehdytään luokan ja koulun järjestyssääntöihin ja opetellaan toimimaan niiden mukaan. 	L3
T9	<ul style="list-style-type: none"> - Toteutetaan mahdollisuuksien mukaan erilaisia pieniä projekteja tv-tekniologiaa hyödyntäen. 	L1, L3
T10	<ul style="list-style-type: none"> - Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista, omasta ja luokkayhteisön hyvinvoinnista huolehtimista ja fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista. - Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. 	L2, L3
T11	<ul style="list-style-type: none"> - Harjoitellaan käytössä olevien laitteiden peruskäyttöä. 	L4, L5
T12	<ul style="list-style-type: none"> - Tutkitaan ihmistä ja ihmisen toimintaa, luontoa ja rakennettua ympäristöä erilaisten teemakokonaisuuksien avulla. Tällaisia voivat olla esim. ravinnon alkuperä, avaruus, ihmisen kehon toiminta jne. - Kuvataan ympäristöä ja sen ilmiöitä ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. 	L1
T13	<ul style="list-style-type: none"> - Tutkitaan yhdessä erilaisia ympäristöopin aihealueisiin liittyviä kuvia ja malleja. - Harjoitellaan kartan laatimista tutusta ympäristöstä, esim. koulun piha-alueesta sekä opitaan ymmärtämään kartan idea. 	L1, L4
T14	<ul style="list-style-type: none"> - Luodaan monipuolisesti tilanteita, joissa oppilas saa kertoa ja omista kokemuksistaan, havainnoistaan ja oppimisestaan. - Harjoitellaan perustelujen kertomista. 	L2, L4
T15	<ul style="list-style-type: none"> - Perehdytään elämän perusedellytyksiin. - Pohditaan mitkä muut tekijät vaikuttavat hyvinvointiimme. Esim. uni, harrastukset, kaverit - Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. 	L3

Ympäristöopin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet Lappeenrannan Kristillisessä koulussa

Työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden omat kokemukset, toiminnallisuus, elämyksellisyys sekä ympäristöopin monitieteellinen perusta. Työtavoista keskeisiä

ovat kokeellisuus ja tutkimuksien tekeminen. Vuorovaikutus ja oppilaiden osallistuminen tutkimusten suunnitteluun ja toteuttamiseen on tärkeää. Ympäristöopin ilmiöitä pyritään tutkimaan luonnollisissa tilanteissa ja ympäristöissä. Oppimisympäristöinä käytetään koulun tilojen lisäksi monipuolisesti lähiympäristöä, verkkoympäristöjä sekä paikallisia mahdollisuuksia, esimerkiksi Rakuunamäki, Linnoitus, lähellä olevat Saimaanrannat.

Ympäristöopin oppimisen arviointiin liittyvät erityispiirteet

Työskentelyn jäsentäminen kokonaisuuksiksi tukee monipuolista arviointia. Tutkimuksissa ja projekteissa keskitytään arvioimaan vain muutamaa osa-aluetta asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Oppilaita ohjataan tunnistamaan omia ennakkotietojaan ja -taitojaan. Tuotosten lisäksi arvioidaan oppilaiden työskentelyä ja keskusteluja. Työskentelyn etenemistä ohjataan rakentavan palautteen, kysymysten ja konkreettisten kehittämisehdotusten avulla. Sisällön lisäksi arvioidaan olennaisen hahmottamista, tiedonhakua ja ilmaisun selkeyttä. Oppilaita ohjataan tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja kehittämistarpeitaan. Oppilaat voivat, erityisesti vuosiluokilla 1-2, ilmaista osaamistaan kirjoitetun tekstin sijaan myös toimintana ja muuna ilmaisuna, joten oppilaille tarjotaan monipuolisia mahdollisuuksia osoittaa oppimistaan. Myönteinen palaute ja kannustaminen tukevat erityisesti tutkimisen taitojen ja motivaation kehittymistä.

13.4.6 USKONTO

Oppiaineen tehtävä

Uskonnon opetuksen tehtävänä on antaa oppilaille laaja uskonnollinen ja katsomuksellinen yleissivistys. Opetus perehdyttää oppilaita opiskeltavaan uskontoon ja sen monimuotoisuuteen. Se tutustuttaa uskonto- ja katsomuserinteisiin Suomessa sekä uskontoihin ja katsomuksiin muualla maailmassa. Oppiaine edistää uskonnon ja kulttuurin välisen suhteen ymmärtämistä sekä uskontojen ja katsomusten monilukutaitoa. Opetus antaa monipuolista tietoa uskonnoista ja auttaa ymmärtämään niistä käytävää keskustelua. Oppilaita ohjataan kriittiseen ajatteluun sekä tarkastelemaan uskontoja ja katsomuksia eri näkökulmista. Opetuksessa pohditaan uskon ja tiedon suhdetta sekä uskonnoille ominaista kieltä, symboliikkaa ja käsitteistöä. Uskonnon opetus antaa valmiuksia uskontojen ja katsomusten dialogiin, jota käydään sekä katsomusten sisällä että niiden välillä. Opetus kannustaa oppilaita kunnioittamaan elämää, ihmisarvoa sekä omaa ja toisen pyhää.

Opetuksessa tutustutaan opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen sekä katsomusten eettiseen ajatteluun ja rohkaistaan oppilaita pohtimaan omakohtaisesti eettisiä kysymyksiä. Opetus tukee oppilaan itsetuntemusta, itsensä arvostamista ja elämänhallintataitojen kehittymistä koko perusopetuksen ajan. Opetus antaa oppilaalle aineksia oman identiteetin, elämänskatsomuksen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin. Uskonnon opetus tukee oppilaan kasvua yhteisön ja demokraattisen yhteiskunnan vastuulliseksi jäseneksi ja maailmankansalaiseksi.

Vuosiluokilla 1-2 uskonnon opetuksen tehtävänä on ohjata oppilaita tuntemaan ja arvostamaan omaa uskonnollista ja katsomuksellista taustaansa sekä kohtaamaan arvostavasti uskonnollista ja katsomuksellista moninaisuutta omassa luokassa ja koulussa sekä lähiympäristössä. Tähän opetus antaa perustietoja ja -taitoja sekä ajattelun välineitä. Oppilaita rohkaistaan tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan ja omia mielipiteitään sekä harjaantumaan toisten tunteiden tunnistamisessa ja mielipiteiden huomioon ottamisessa. Oppilaita kannustetaan ihmettelemään, kyselemään ja osallistumaan keskusteluun. Oppilaita ohjataan toimimaan vastuullisesti ja

oikeudenmukaisesti.

Uskonnon opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1 herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa	S1, S2, S3	L2, L4
T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin	S1	L1
T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenvuorokiertoon, juhliin ja tapoihin	S1	L2, L7
T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin	S2	L2, L3, L7
T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan	S1, S3	L2, L6, L7
T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia	S1, S2, S3	L2, L6, L7
T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta	S3	L3, L7
T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä	S1, S3	L1, L5, L6, L7

Uskonnon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1-2

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttamista Sisältöjen valinnassa hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille. Oppilaiden kokemusmaailma huomioidaan sisältöjen valinnassa ja niiden tarkemmassa käsittelyssä.

S1 Suhde omaan uskontoon: Opetus aloitetaan tutustumalla oppilaan perheeseen: suku, historia, uskonto tai katsomus sekä erilaiset perheet. Tärkeitä opetuksen sisältöjä ovat oman uskonnon juhlat ja pyhät ajat sekä erilaisten juhlien sisältö, merkitys ja viettotavat. Opetuksen sisällöksi valitaan myös oman uskonnon kertomuksia, perinteitä ja tapoja. Tarkastellaan oman uskonnon keskeisiä käsitteitä ja symboleita sekä uskonnon monimuotoisuutta.

S2 Uskontojen maailma: Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaan kouluyhteisön sekä lähiympäristön uskonnot ja niiden keskeiset tavat ja juhlat. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon myös uskonnottomuus.

S3 Hyvä elämä: Opetuksessa tarkastellaan ihmisen syntymään ja kuolemaan liittyviä elämänkysymyksiä sekä elämän kunnioittamista. Keskeisiä sisältöjä ovat oppilaan omat teot ja niiden seuraukset, vastuu toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta sekä toisen asemaan eläytyminen, ihmisarvo ja yksilöllisyys. Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksiin ja merkitykseen. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisen kokonaisvaltainen hyvinvointi. Sisällöt tukevat oppilaan tunnetaitojen kehittymistä.

Uskonnon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Opetuksessa pyritään kiireettömyyteen ja avoimen, luottamuksellisen keskusteluilmapiirin luomiseen. Opetuksessa on tärkeää, että jokainen oppilas tulee kuulluksi omine havaintoineen ja kokemuksineen. Oppilaita rohkaistaan vuorovaikutukselliseen oppimiseen, keskusteluun ja omien mielipiteiden perusteluun sekä erilaisuuden hyväksymiseen. Opetuksessa keskeistä on oppilaslähtöisyys ja oppilaan oman kokemusmaailman kunnioittaminen etenkin eettisiä kysymyksiä tarkasteltaessa. Luovat, toiminnalliset ja elämykselliset menetelmät, projektit ja keskustelut tukevat oppilasta kokonaisvaltaisena, kaikkia aistejaan oppimisessa hyödyntävänä vuorovaikutustaitoisena ja aktiivisena oppijana. Opetuksessa voidaan toteuttaa yksilö- tai ryhmäprojekteja myös oppiaineen eri oppimäärien kesken sekä oppiainerajat ylittäen. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti ja vuorovaikutteisesti tieto- ja viestintäteknologiaa. Kertomuksia, musiikkia, kuvataidetta, leikkiä, draamaa sekä vierailijoita ja vierailuja eri kohteisiin käytetään tukemaan monipuolista työskentelyä ja oppimisen iloa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki uskonnossa vuosiluokilla 1-2

Uskonnon eri oppimäärien opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset tarpeet ja taustat kuten kielitaito ja kulttuuritausta. Keskeisiä käsitteitä pohditaan ja avataan niin, että niiden ymmärtäminen on mahdollista kaikille oppilaille. Käytettävät työtavat sovitetaan ikäkauteen. Opetuksessa luodaan oppimista ja osallisuutta edistäviä yhteisiä tilanteita sekä ohjataan ja vahvistetaan oppilaan opiskelutaitoja ja oma-aloitteisuutta.

Oppilaan oppimisen arviointi uskonnossa vuosiluokilla 1-2

Oppimisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Monipuolinen palaute rakentuu osaksi työskentelyä ja yhteisiä keskusteluja. Palaute ohjaa oppilaita yhteistyötaitoissa ja rohkaisee ilmaisemaan ajatuksiaan. Opetuksessa annetaan tilaa ja oppilaita kannustetaan ihmettelyyn, kysymiseen sekä omien mielipiteiden perusteluun ja toisten näkemysten kuunteluun. Monipuoliset työtavat luovat oppilaille mahdollisuuksia osoittaa ja itse huomata edistymistään ja osaamistaan.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita uskonnossa ovat:

- edistyminen lähiympäristön katsomuksellisten ilmiöiden tunnistamisessa ja nimeämisessä
- edistyminen ryhmässä toimimisen taidoissa
- edistymien ajatusten ilmaisemisessa ja toisten kuuntelemisessa.

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 1-2

Perusopetuslain 11§:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13§:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen

yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

EVANKELISLUTERILAINEN USKONTO

Tässä oppimääräkuvauksessa tarkennetaan kaikille yhteisiä uskonnon sisältöjä. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan uskonnon yhteisten tavoitteiden ja sisältökuvausten sekä eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvauksen perustalle.

S1 Suhde omaan uskontoon: Opetuksessa lähdetään liikkeelle oppilaan perheen ja suvun historiasta, uskonnoista ja katsomuksista. Opetuksessa huomioidaan erilaiset perhemuodot. Tutustutaan kirkkovuoden keskeisiin juhliin joulun ja pääsiäiseen sekä niihin liittyviin Raamatun kertomuksiin ja perinteisiin. Opetuksessa käsitellään myös kristilliseen elämäntapaan liittyviä juhlia, niiden sisältöä ja merkitystä. Tarkastellaan perheiden erilaisia tapoja viettää vuodenvuorokierroon ja elämäntapaan liittyviä juhlia. Opiskellaan kirkkovuoteen ja lapsuuteen liittyviä virsiä ja musiikkia. Tutustutaan kristinuskoon ja seurakuntaan liittyviin keskeisiin käsitteisiin ja symboleihin. Tutustutaan kristilliseen jumalakäsitykseen ja kirkkorakennukseen.

S2 Uskontojen maailma: Tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin, niiden keskeisiin juhliin ja tapoihin. Otetaan huomioon myös kristinuskon monimuotoisuus sekä uskonottomuus.

S3 Hyvä elämä: Opetuksessa käsitellään elämän kunnioittamisen, ihmisarvon ja lasten oikeuksien merkitystä. Opetuksessa aloitetaan oppilaan elämäntapaan pohdinta ja avataan kristillistä näkökulmaa niihin. Keskeisiä sisältöjä ovat eettinen pohdinta, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja Kultainen sääntö. Pohditaan oppilaiden arjesta nousevia kysymyksiä ja yhdistetään niitä valittuihin Raamatun kertomuksiin. Rohkaistaan oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan sekä eläytymään toisen asemaan ja hyväksymään erilaisuutta. Pohditaan omia tekoja ja niiden seurauksia sekä vastuuta toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta.

Lappeenrannan Kristillinen koulu

Uskonto 1. luokka

T1	<ul style="list-style-type: none">- Keskustellaan oppilaiden perheiden ja sukujen historiasta, uskonnoista ja katsomuksista.- Pyritään luomaan avoin ja hyväksyvä ilmapiiri, jossa lapset innostuvat pohtimaan uskonnon asioita.	L2, L4
T2	<ul style="list-style-type: none">- Tutustutaan käsitteisiin Raamattu, Jumala, Jeesus ja rukous.- Tutustutaan keskeisiin ikäkaudelle sopiviin raamatunkertomuksiin.- Tutustutaan kristillisiin ristsymboleihin.	L1
T3	<ul style="list-style-type: none">- Tutustutaan kirkkovuoden juhliin, erityisesti joulun ja pääsiäiseen.- Keskustellaan perheiden juhliin liittyvistä perinteistä.- Lauletaan lastenvirsiä ja hengellisiä lauluja.	L2, L7
T4	<ul style="list-style-type: none">- Keskustellaan oppilaiden muihin uskontoihin ja uskonottomuuteen liittyvistä kokemuksista ja havainnoista.- Painotetaan kunnioittavaa asennetta eri katsomuksia ja uskonottomuutta kohtaan.	L2, L3, L7

T5	<ul style="list-style-type: none"> - Pyritään luomaan avoin, kannustava ja toista kunnioittava ilmapiiri, jossa on turvallista tunnistaa ja tuoda esille omia ajatuksia ja tunteita. 	L2, L6, L7
T6	<ul style="list-style-type: none"> - Käytetään hyväksi oppilaiden arjesta nousevia tilanteita. - Harjoitellaan toisten kohtaamista ja toisen asemaan eläytymistä leikin ja draaman keinoin. - Pohditaan yhdessä miten voi toimia oikeudenmukaisesti, eläytyä toisen asemaan, ja kunnioittaa toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta. - Tutustutaan YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen ja pohditaan sen merkitystä ja toteutumista omassa elämässä sekä muualla maailmassa, esim. koulun kummilapsen elämässä. - Tutustutaan Kultaiseen sääntöön. 	L2, L6, L7
T7	<ul style="list-style-type: none"> - Pohditaan sitä, että minä olen arvokas ja minulla on tehtävä osana luomakuntaa. 	L3, L7
T8	<ul style="list-style-type: none"> - Keskustellaan pareittain, pienissä ryhmissä ja yhteisesti. 	L1, L5, L6, L7

Uskonto 2. luokka

T1	<ul style="list-style-type: none"> - Keskustellaan oppilaiden perheiden ja sukujen historiasta, uskonnoista, katsomuksista ja erilaisista seurakuntaustoista. - Pyritään luomaan avoin ja hyväksyvä ilmapiiri, jossa lapset innostuvat pohtimaan uskonnon asioita. 	L2, L4
T2	<ul style="list-style-type: none"> - Syvennetään käsitteitä Raamattu, Jumala, Jeesus ja rukous. - Lisäksi tutustutaan käsitteisiin vanha ja uusi testamentti, elämä, kuolema, taivas, pyhä jne. - Tutustutaan keskeisiin ikäkaudelle sopiviin raamatunkertomuksiin. 	L1
T3	<ul style="list-style-type: none"> - Tutustutaan kirkkovuoden juhliin, erityisesti jouluun ja pääsiäiseen sekä kristillisiin perhejuhliin. - Tutustutaan seurakuntaan ja sen kirkkorakennukseen. - Keskustellaan perheiden juhliin liittyvistä perinteistä. - Lauletaan lastenvirsiä ja hengellisiä lauluja. 	L2, L7
T4	<ul style="list-style-type: none"> - Keskustellaan oppilaiden muihin uskontoihin ja uskonnottomuuteen liittyvistä kokemuksista ja havainnoista. - Tutustutaan alustavasti oppilaiden elämänpiirissä näkyviin muihin uskontoihin. - Painotetaan kunnioittavaa asennetta eri katsomuksia ja uskonnottomuutta kohtaan. 	L2, L3, L7
T5	<ul style="list-style-type: none"> - Pyritään luomaan avoin, kannustava ja toista kunnioittava ilmapiiri, jossa on turvallista tunnistaa ja tuoda esille omia ajatuksia ja tunteita. 	L2, L6, L7
T6	<ul style="list-style-type: none"> - Käytetään hyväksi oppilaiden arjesta nousevia tilanteita. - Harjoitellaan toisten kohtaamista leikin ja draaman keinoin. - Pohditaan yhdessä miten voi toimia oikeudenmukaisesti, eläytyä toisen asemaan, ja kunnioittaa toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta. 	L2, L6, L7

	<ul style="list-style-type: none"> - Keskustellaan YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksesta ja pohditaan sen merkitystä ja toteutumista omassa elämässä sekä muualla maailmassa, esim. koulun kummilapsen elämässä. - Pohditaan, miten Kultaista sääntöä voidaan toteuttaa koulussa, kotona ja vapaa-ajalla. 	
T7	<ul style="list-style-type: none"> - Pohditaan sitä, että minä olen arvokas ja minulla on tehtävä osana luomakuntaa. - Tutustutaan kultaiseen sääntöön. 	L3, L7
T8	<ul style="list-style-type: none"> - Keskustellaan pareittain, pienissä ryhmissä ja yhteisesti. 	L1, L5, L6, L7

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet:

Työtavoissa korostuvat havainnollisuus, toiminnallisuus, leikki ja pelillisuus sekä mielikuvitus ja tarinallisuus. Oppilaiden omatoimisuutta, yhdessä tekemisen taitoja ja asioiden välisten yhteyksien ymmärtämistä edistetään. Opetustilanteessa pyritään kiireettömyyteen ja avoimeen, keskustelemaan ilmapiiriin. Oppilasta rohkaistaan vuorovaikutukselliseen oppimiseen, omien mielipiteiden perusteluun ja erilaisuuden hyväksymiseen. Oppimisessa käytetään apuna kertomuksia, musiikkia, kuvataidetta, leikkiä, draamaa ja projekteja, joissa on mahdollista hyödyntää kaikkia aisteja. Erilaiset vierailukäynnit ovat suositeltavia tilanteen mukaan, esimerkiksi lähiseurakunnan rakennuksiin, hautausmaalle ja niin edelleen.

Oppiaineen ohjaukseen, eriyttämiseen ja tukeen liittyvät erityispiirteet:

Oppimisen ohjauksessa ja eriyttämisessä korostuvat eri kulttuuritaustoista tulevien oppilaiden erilaiset tarpeet, kielitaito, valmiudet keskustelemaan oppimiseen ja muut ominaisuudet suhteessa opettajan auktoriteettiin sekä opiskelutovereita koskevaan huomioonottamiseen ja yhteistyöhön. Keskeisten käsitteiden osaaminen ja ymmärtäminen tulee varmistaa jokaisen oppilaan kohdalla. Tavoitteena on antaa kokemus avoimesta oppimistilanteesta, jossa saa olla eri mieltä ja väitelläkin, ja jossa kaikki osanottajat kunnioittavat toisiaan. Tukiopetustilanteessa vahvistetaan oppilaan opiskelutaitoja ja herätetään mielenkiintoa oppiaineeseen keskustelevalle ja hyväksyvällä otteella.

Laaja-alainen osaaminen:

Uskonnon opetuksessa korostuvat laaja-alaiset osaamisalueet L1, L2, L4 ja L7.

Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)

Vuosiluokilla 1-2 ajattelemaan ja oppimaan oppiminen on kaiken koulussa opittavan aineksen perustana. Se luo pohjaa oppilaan omalle käsitykselle omasta oppimisestaan, opiskelutyyleistä, oppimisen tavoista ja keinoista sekä omien mielipiteiden muodostamisesta. Uskonnessa oppilaan ihmettelylle, kysymyksille ja pohtimiselle annetaan tilaa ja vapautta. Omien kokemusten kautta elämyksellinen oppiminen korostuu ja omatoimiselle oppimiselle annetaan monipuolisia mahdollisuuksia. Oppilasta kannustetaan tiedon etsintään ja löytämiseen, tiedon kokoamiseen ja sen pohjalta näkemysten muodostamiseen. Musiikin, runouden ja kuvataiteen monipuolinen käyttäminen uskonnon opetuksessa rikastuttaa oppimista ja rohkaisee oppilasta tulkitsemaan syy-seuraussuhteita ja uskonnon monimuotoista ilmiömaailmaa. Taiteen moninainen käyttö opetuksessa edistää lapsen ajattelun kehittymistä ja tarjoaa yllättäviäkin näkökulmia tavalliseksi

koetuista ilmiöistä.

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)

Oppilasta ohjataan omaksumaan vuorovaikutuksen aakkoset koulumaailmassa. Ystävällinen käyttäytyminen, toisten kuunteleminen ja ymmärtäminen, huomioiva asenne oppilastovereita kohtaan ja omien mielipiteiden asiallinen esittäminen ovat keskeisessä roolissa. Erityisesti oppitunneilla käydyt keskustelut antavat mahdollisuuden oppimiseen pintaa syvemmillä oppilaiden harjoitellessa vuorovaikutustaitoja. Oppilaita rohkaistaan keskinäiseen kunnioitukseen ja suvaitsevaisuuteen. Oppilas oppii, mitä tarkoittaa Lapsen oikeuksien sopimus ja mitä se tarkoittaa hänen arjessaan. Oppilaan ympäristöä tutkitaan ensin paikallisella tasolla oppilaan omasta kokemusmaailmasta käsin, ja edetään ikäkaudelle sopivien aihepiirien kautta laajempiin ilmiöihin. Oman kulttuuriperinnön teemoihin tutustutaan ja niiden kunnioittamisesta keskustellaan sopivissa ajankohdissa. Ilmaisun osalta opetuksessa voidaan tutustua draaman, kuvataiteen, satujen, leikkien ja seikkailujen keinoihin.

Monilukutaito (L4)

Uskonnon symboliikan peruskäsitteitä tuodaan tutuksi. Oppilas tutustuu kirkkorakennukseen ja sen erityispiirteistä sisällä ja ulkona keskustellaan. Kirkollisen taiteen yleisimmät piirteet ja niiden merkitys tuodaan mukaan opetukseen niin, että oppilaan monilukutaito kehittyy tulkitsevaan ja ymmärtävään suuntaan. Opetuksessa tuodaan esiin, että uskonnollinen taide voidaan ymmärtää hyvin eri tavoin, ja että taiteen kokeminen on aina henkilökohtaista ja yksilöllistä. Oppilas tutustutetaan oman uskontoperinteensä mukaiseen musiikkiin.

Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)

Uskonnon osalta osallistumisen, vaikuttamisen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen liittyy kahteen eri asiaan. Yhtäältä oman ja muiden viihtyvyyden lisääminen ja ylläpitäminen omassa luokassa ja omassa koulussa ovat jokaisen koululaisen oppimisen päämääränä. Oikeudenmukaisen päätöksenteon ja demokratian ensiaskeleet opitaan jo vuosiluokalta 1 alkaen. Jokaisen mukana oleminen yhteisten asioiden saavuttamiseksi on kaikkien oppiaineiden yhteisellä agendalla. Toisaalta uskonnossa nimenomaisesti aiheeseen liittyy globaali näkökulma, jossa jokainen maailman ihminen on suorassa vastuussa toisistaan ja yhteisestä ympäristöstämme. Oppilasta ohjataan omaksumaan sekä paikallinen että kansainvälinen näkökulma. Omista valinnoista seuraavat vaikutukset sosiaaliin suhteisiin, luontoon ja yhteiskuntaan otetaan mukaan keskusteluihin ikäkauteen soveltuvalla tavalla.

13.4.7 ELÄMÄNKATSOMUSTIETO

Oppiaineen tehtävä

Elämänkatsomustiedon opetuksen ydintehtävänä on edistää oppilaiden kykyä etsiä hyvää elämää. Elämänkatsomustiedossa ihmiset ymmärretään kulttuuriaan uusintavina ja luovina toimijoina, jotka kokevat ja tuottavat merkityksiä keskinäisessä toiminnassaan ja kanssakäymisissä

ympäröivän maailman kanssa. Katsomuksia, inhimillisiä käytäntöjä ja niitä koskevia merkityksiä pidetään yksilöiden, yhteisöjen ja kulttuuriperinnön vuorovaikutuksen tuloksina.

Elämäkatsomustiedossa painotetaan ihmisten kykyä vaikuttaa aktiivisesti omaan ajatteluunsa ja toimintaansa. Tämä koskee myös oppilaiden opiskelua ja oppimista. Siksi on tärkeää sovittaa opetukseen ja opiskeluun oppilaan oma ajattelu- ja kokemusmaailma.

Elämäkatsomustiedon opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden valmiuksia kasvaa itsenäiseksi, suvaitsevaiseksi, vastuulliseksi ja arvostelukykyiseksi yhteisönsä jäseneksi. Tavoitteena on täysivaltainen demokraattinen kansalaisuus globalisoituvassa ja nopeasti muuttuvassa maailmassa. Tämä edellyttää elämäkatsomustiedon opetukselta monipuolisen katsomuksellisen ja kulttuurisen yleissivistyksen kartuttamisen lisäksi eettisen ja kriittisen ajattelu- ja toimintakyvyn sekä oppimisen taitojen kehittämistä. Elämäkatsomustiedossa kriittinen ajattelu ymmärretään perusteita etsivänä, asiayhteydet hahmottavana ja tilannetajuisena sekä itseään korjaavana. Siihen liittyy avoin ja pohdiskelleva asenne.

Elämäkatsomustieto tukee laaja-alaisen osaamisen kehittymistä, erityisesti ajattelun ja oppimaan oppimisen taitoja, kulttuurisen osaamisen, vuorovaikutuksen ja ilmaisun taitoja, itsestä huolehtimista ja arjentaitoja sekä osallistumista, vaikuttamista ja vastuullisuutta.

Vuosiluokilla 1-2 elämäkatsomustiedon opetuksen painopiste on oppilaiden yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen, ilmaisun sekä ajattelun ja oppimisen taitojen kehittämässä. Oppilaan omaa ajattelua ja kokemuksia kuuntelemalla ja arvostamalla vaikutetaan terveen itsetunnon ja myönteisen minäkuvan rakentumiseen.

Elämäkatsomustiedon opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisällöt	Laaja-alainen osaaminen
T1 ohjata oppilasta kuuntelemaan toisten oppilaiden mielipiteitä ja ajattelua	S1-S4	L1, L2, L4
T2 rohkaista oppilasta ilmaisemaan omaa ajatteluaan ja tunteitaan eri tavoin	S2	L1, L2, L7
T3 ohjata oppilasta arvostamaan omaa ja muiden ajattelua	S1	L1, L2, L7
T4 edistää oppilaan taitoa tehdä kysymyksiä ja esittää perusteltuja väitteitä	S1-S4	L1, L2, L7
T5 ohjata oppilasta tunnistamaan kokemiensa arkipäiväisten tilanteiden syitä ja seurauksia sekä eettisiä ulottuvuuksia	S1-S4	L1, L3, L4
T6 rohkaista oppilasta pohtimaan oikean ja väärän eroa sekä hyvyyttä	S1-S4	L1, L3, L7
T7 opastaa oppilasta tuntemaan lähiympäristön tapakulttuureja	S2	L2, L4
T8 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisten yhteiselämän perusteita	S1-S4	L2, L3, L7
T9 ohjata oppilasta kunnioittamaan ja arvostamaan omaa ympäristöään ja luontoa	S4	L3, L5, L7

Elämäkatsomustiedon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1-2

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille. Oppilaiden

kokemusmaailma, ideat ja ajatukset huomioidaan sisältöjen valinnassa ja niiden tarkemmassa käsittelyssä.

S1 Kasvaminen hyvään elämään: Harjoitetaan keskustelutaitoja opettelemalla kuuntelemaan toisia kunnioittavasti ja harjoittelemalla selkeää itseilmaisua. Pohditaan yhdessä hyvän, oikean ja väärän merkityksiä ja niiden erottamista sekä ihmisen hyvyttä. Tutkitaan ystävyuden sisältöä ja merkitystä lasten elämässä.

S2 Erilaisia elämäntapoja: Pohditaan kysymystä ”Kuka minä olen?” sekä erilaisia tapoja elää ja ajatella. Tutkitaan erilaisia elämäntapoja liittyen erityisesti oppilaan omaan koti- ja kulttuuritaustaan.

S3 Yhteiselämän perusteita: Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi säännön, luottamuksen, rehellisyyden ja reiluuden merkityksiä erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä. Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksiin ja lapsen asemaan erilaisissa yhteisöissä.

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus: Tutkitaan erilaisia elämänmuotoja maapallolla pohtien samalla elämän rajallisuutta. Perehdytään kertomuksiin maailman synnystä. Tutkitaan oppilaan omaa lähiympäristöä ja tarkastellaan omien valintojen ja toiminnan vaikutusta siihen. Etsitään luontoon liittyviä merkityksellisiä kokemuksia.

Elämäkatsomustiedon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Työtapojen valinnassa on oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä luoda turvallinen ja avoin psyykinen ja sosiaalinen oppimisympäristö, jossa oppilas kokee tulevansa kuulluksi ja arvostetuksi. Työskentelyssä tuetaan oppimisen itsesäätelytaitojen kehittymistä. Fyysistä oppimisympäristöä kehitetään erilaiset oppimisen ja työskentelemisen tavat huomioivaksi ja joustavasti muunneltavaksi. Yhteisiä, opettajan ohjaamia tutkimuskeskusteluja rikastetaan toiminnallisilla aktiviteeteilla, saduilla, kertomuksilla, leikeillä, musiikilla, kuvataiteella ja draamalla. Toiminnassa otetaan huomioon lasten elinympäristön digitalisoituminen.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki elämäkatsomustiedossa vuosiluokilla 1-2

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä ohjauksen ja tuen järjestämisessä on vahvistaa oppilaan osallisuuden ja minäpystyvyyden kokemusta. Elämäkatsomustieto oppiaineena tukee oppilaan hyvinvointia, kehitystä ja oppimista tarjoamalla mahdollisuuksia ja käsitteellisiä välineitä tutkia, jäsentää ja rakentaa omaa katsomuksellista identiteettiä yhdessä muiden kanssa. Ohjausta ja tukea tarvitaan erityisesti vuorovaikutus- ja ajattelutaitojen kehittymiseen. Oppilaiden yksilöllisen tuen tarpeet otetaan huomioon työtapojen valinnassa.

Oppilaan oppimisen arviointi elämäkatsomustiedossa vuosiluokilla 1-2

Oppimisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Monipuolinen palaute rakentuu osaksi työskentelyä ja yhteisiä keskusteluja. Se tukee ja vahvistaa oppilaiden osallisuuden ja minäpystyvyyden kokemusta. Palaute ohjaa oppilaita yhteistyötaitoissa ja rohkaisee ilmaisemaan ajatuksiaan. Opetuksessa annetaan tilaa ja oppilaita kannustetaan ihmettelyyn, kysymiseen sekä omien mielipiteiden perusteluun ja toisten näkemysten kuunteluun. Monipuoliset työtavat luovat oppilaille mahdollisuuksia osoittaa ja itse huomata edistymistään ja osaamistaan.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita elämäkatsomustiedossa ovat

- edistyminen lähiympäristön katsomuksellisten ilmiöiden tunnistamisessa ja nimeämisessä
- edistyminen ryhmässä toimimisen taidoissa
- edistymien ajatusten ilmaisemisessa ja toisten kuuntelemisessa.

Oppiaineen tehtävä

Musiikin opetuksen tehtävänä on luoda edellytykset monipuoliseen musiikilliseen toimintaan ja aktiiviseen kulttuuriseen osallisuuteen. Opetus ohjaa oppilaita tulkitsemaan musiikin monia merkityksiä eri kulttuureissa sekä yksilöiden ja yhteisöjen toiminnoissa. Oppilaiden musiikillinen osaaminen laajenee, mikä vahvistaa myönteistä suhdetta musiikkiin ja luo pohjaa musiikin elinikäiselle harrastamiselle. Musiikin opetus rakentaa arvostavaa ja uteliasta suhtautumista musiikkiin ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen.

Toiminnallinen musiikin opetus ja opiskelu edistävät oppilaiden musiikillisten taitojen ja ymmärryksen kehittymistä, kokonaisvaltaista kasvua ja kykyä toimia yhteistyössä muiden kanssa. Näitä vahvistetaan ottamalla musiikin opetuksessa huomioon oppilaiden musiikilliset kiinnostuksen kohteet, muut oppiaineet, eheyttävät teemat, koulun juhlat ja tapahtumat sekä koulun ulkopuolella tapahtuva toiminta. Oppilaiden ajattelua ja oivalluskykyä kehitetään tarjoamalla säännöllisesti mahdollisuuksia äänen ja musiikin parissa toimimiseen, säveltämiseen sekä muuhun luovaan tuottamiseen. Musiikin opetuksessa oppilaat opiskelevat musiikkia monipuolisesti, mikä edesauttaa heidän ilmaisutaitojensa kehittymistä.

Vuosiluokkien 1-2 musiikin opetuksessa oppilaat voivat yhdessä havaita ja kokea, kuinka jokainen on musiikissa ainutlaatuinen ja kuinka musiikillinen toiminta luo parhaimmillaan iloa ja yhteenkuuluvuuden tunnetta. Musiikin opetus tukee kinesteettisen ja auditiivisen hahmottamiskyvyn, terveen äänenkäytön sekä myönteisen musiikkisuhteen kehittymistä. Musiikkikäsitteiden ja ilmaisukeinojen oppimisen perustana ovat laulamisen, soittamisen, säveltämisen, musiikkiliikunnan ja kuuntelun yhteydessä saadut kokemukset ja niistä keskusteleminen. Oppilaiden luovaa musiikillista ajattelua sekä esteettistä ja musiikillista ymmärrystä edistetään luomalla tilanteita, joissa oppilaat voivat suunnitella ja toteuttaa erilaisia äänikokonaisuuksia sekä käyttää mielikuvitustaan ja kekseliäisyyttään yksin tai yhdessä muiden kanssa. Musiikillinen toiminta liittyy luontevasti eheyttävään opiskeluun koulun arjessa ja juhlassa.

Musiikin opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Osallisuus		
T1 ohjata oppilasta toimimaan musiikillisen ryhmän jäsenenä oppilaan myönteistä minäkuvaa rakentaen	S1-S4	L2, L7
Musisointi ja luova tuottaminen		
T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön sekä laulamaan ja soittamaan ryhmän jäsenenä	S1-S4	L1, L2, L4
T3 kannustaa oppilasta kokemaan ja hahmottamaan ääniympäristöä, ääntä, musiikkia ja musiikkikäsitteitä liikkuen ja kuunnellen	S1-S4	L1, L4
T4 antaa tilaa oppilaiden omille musiikillisille ideoille ja improvisoinnille sekä ohjaa heitä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai muita kokonaisuuksia käyttäen äänellisiä, liikunnallisia, kuvallisia, teknologisia tai muita ilmaisukeinoja	S1-S4	L5, L6
Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito		
T5 innostaa oppilasta tutustumaan musiikilliseen kulttuuriperintöönsä leikkien, laulaen ja liikkuen sekä nauttimaan musiikin esteettisestä, kulttuurisesta ja historiallisesta monimuotoisuudesta	S1-S4	L2, L4
T6 auttaa oppilasta ymmärtämään musiikin merkintätapojen peruseräitä musisoinnin yhteydessä	S1-S4	L4
Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa		
T7 ohjata oppilasta toimimaan vastuullisesti musisoinnissa	S1-S4	L7
Oppimaan oppiminen musiikissa		
T8 tarjota oppilaille kokemuksia tavoitteiden asettamisen ja yhteisen harjoittelun merkityksestä musiikin oppimisessa	S1-S4	L1

Musiikin tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1-2

Musiikillisten tietojen ja taitojen oppiminen tapahtuu musisoiden eli laulaen, soittaen, kuunnellen, liikkuen, improvisoiden ja säveltäen sekä taiteidenvälisessä työskentelyssä. Sisällöt valitaan siten, että oppilaat tutustuvat musiikkikulttuureihin ja -tyyleihin monipuolisesti. Sisällöt tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät sekä oppilaiden kokemuksia että paikallisia mahdollisuuksia.

S1 Miten musiikissa toimitaan: Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.

S2 Mistä musiikki muodostuu: Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa: Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri

ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omista yhteisöissä.

S4 Musiikin opetuksen ohjelmisto: Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä sekä luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin. Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet.

Musiikin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Tavoitteena on luoda pedagogisesti monipuolisia ja joustavia musiikin opiskelukokonaisuuksia, joissa musiikin opetuksen erilaiset työtavat ja vuorovaikutustilanteet sekä yhteismusisointi ja muu musiikillinen yhteistoiminta on mahdollista. Oppimisen ilo, luovaan ajatteluun rohkaiseva ilmapiiri sekä myönteiset musiikkikokemukset ja -elämykset innostavat oppilaita kehittämään musiikillisia taitojaan. Opetustilanteissa luodaan mahdollisuuksia tieto- ja viestintäteknologian käyttöön musiikillisessa toiminnassa. Opetuksessa hyödynnetään taide- ja kulttuurilaitosten sekä muiden yhteistyötahojen tarjoamia mahdollisuuksia.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki musiikissa vuosiluokilla 1-2

Musiikin opetuksessa ja työskentelyn suunnittelussa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset tarpeet, edellytykset ja kiinnostuksen kohteet. Niiden pohjalta tehdään muun muassa työtapoja, erilaisten välineiden käyttöä ja oppilaiden ryhmittelyä koskevat ratkaisut niin, että myös oppilaita kuullaan. Musiikin opetuksessa luodaan oppimista ja osallisuutta edistäviä yhteismusisoinnin tilanteita ja vahvistetaan näin oppilaan yhteistyötaitoja, itsetuntoa ja oma-aloitteisuutta.

Oppilaan oppimisen arviointi musiikissa vuosiluokilla 1-2

Oppimisen arviointi musiikissa on oppilaita ohjaavaa ja rohkaisevaa. Oppilaille annetaan palautetta ja mahdollisuuksia oman ja ryhmän toiminnan arviointiin siten, että se kannustaa yrittämiseen ja opittavien taitojen harjoittamiseen. Eriyistä huomiota arvioinnissa kiinnitetään musiikillisten yhteistyötaitojen ja musisointitaitojen edistymiseen. Oppilaan oppimisen arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita musiikissa ovat

- edistyminen musiikillisissa yhteistyötaidoissa, erityisesti toimiminen musiikillisen ryhmän jäsenenä
- edistyminen musiikin peruskäsitteiden hahmottamisessa musiikillisen toiminnan kautta.

Lappeenrannan Kristillinen koulu
Musiikin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Opetuksessa hyödynnetään taide- ja kulttuurilaitosten sekä muiden yhteistyötahojen tarjoamia mahdollisuuksia tekemällä yhteistyötä Lappeenrannan kulttuurikasvatusohjelman Kulttuuripolussa mainittujen kohteiden kanssa (Etelä-Karjalan lastenkulttuurikeskus Metku).

Musiikki 1. luokka

T1	Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen.	L2, L7
T2	Harjoitetaan luontevaa hengitystä, äänenkäyttöä ja laulamista sekä opetellaan käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukaista käsittelyä. Käytetään opetuksessa lauluja, leikkejä, loruja ja soittotehtäviä.	L1, L2, L4
T3	Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden kesto ja voima hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi ja dynamiikka. Käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Käytetään opetuksessa musiikkiliikuntaa ja kuuntelutehtäviä.	L1, L4
T4	Rohkaistaan oppilaita ilmaisuun ja keksimiseen sekä omien sävellysten tuottamiseen. Annetaan tilaisuuksia luovaan toimintaan.	L5, L6
T5	Pohditaan musiikin merkitystä omissa yhteisöissä. Käytetään lasten ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin sopivia lauluja, leikkejä, loruja ja liikuntaa. Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen.	L2, L4
T6	Tutustutaan musiikin erilaisiin merkintätapoihin.	L4
T7	Opetellaan pitämään huolta omasta äänestä ja yhteisistä soittimista.	L7
T8	Asetetaan yhdessä pieniä tavoitteita musisoinnille ja havainnoidaan harjoittelun vaikutusta edistymiseen.	L1

Musiikki 2. luokka

T1	Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen.	L2, L7
T2	Harjoitetaan luontevaa hengitystä, äänenkäyttöä ja laulamista sekä opetellaan käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukaista käsittelyä. Käytetään opetuksessa lauluja, leikkejä, loruja ja soittotehtäviä.	L1, L2, L4
T3	Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto. Käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Käytetään opetuksessa musiikkiliikuntaa ja kuuntelutehtäviä.	L1, L4
T4	Rohkaistaan oppilaita ilmaisuun ja keksimiseen sekä omien sävellysten tuottamiseen. Annetaan tilaisuuksia luovaan toimintaan.	L5, L6
T5	Pohditaan musiikin merkitystä omissa yhteisöissä. Käytetään lasten ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin sopivia lauluja, leikkejä, loruja ja liikuntaa. Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin	L2, L4

	kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen.	
T6	Tutustutaan musiikin erilaisiin merkintätapoihin.	L4
T7	Opetellaan pitämään huolta omasta äänestä ja yhteisistä soittimista.	L7
T8	Asetetaan yhdessä pieniä tavoitteita musisoinnille ja havainnoidaan harjoittelun vaikutusta edistymiseen.	L1

Musiikin sisältöalueet: Kristillisessä koulussa hengellisen musiikin eri tyyllilajit ovat luonteva osa musiikin opetusta

13.4.9 KUVATAIDE

Oppiaineen tehtävä

Kuvataiteen opetuksen tehtävä on ohjata oppilaita tutkimaan ja ilmaisemaan kulttuurisesti moninaista todellisuutta taiteen keinoin. Oppilaiden identiteettien rakentumista, kulttuurista osaamista ja yhteisöllisyyttä vahvistetaan kuvia tuottamalla ja tulkitsemalla. Oppilaiden omat kokemukset, mielikuvitus ja kokeileminen luovat perustan opetukselle. Kuvataiteen opetus kehittää kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä. Oppilaille tarjotaan tapoja arvottaa todellisuutta ja vaikuttaa siihen. Kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistamalla tuetaan traditioiden välittymistä ja uudistumista. Opetus tukee oppilaiden kriittisen ajattelun kehittymistä sekä kannustaa heitä vaikuttamaan omaan elinympäristöön ja yhteiskuntaan. Kuvataiteen opetuksessa luodaan perustaa oppilaiden paikalliselle ja globaalille toimijuudelle.

Taiteelle ominainen työskentely harjaannuttaa kokemukselliseen, moniaistiseen ja toiminnalliseen oppimiseen. Oppilaat tarkastelevat kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria historiallisista ja kulttuurisista näkökulmista. Opetuksessa tutustutaan erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä. Oppilaita ohjataan käyttämään monipuolisesti erilaisia välineitä, materiaaleja, teknologioita ja ilmaisun keinoja. Opetuksessa kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta sekä muita tiedon tuottamisen ja esittämisen tapoja. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia monialaisiin oppimiskokonaisuuksiin yhteistyössä muun opetuksen ja koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Opetuksessa tutustutaan museoihin ja muihin kulttuurikohteisiin sekä tarkastellaan kuvataiteen harrastusmahdollisuuksia.

Vuosiluokilla 1-2 luodaan perustaa oppilaiden omakohtaiselle suhteelle kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin. Ilmaisun taitojen ja esteettisten valmiuksien kehittymistä tuetaan eri aistien ja koko kehon yhteistyöllä. Oppilaita ohjataan käyttämään mielikuvia, kuvataiteen käsitteistöä ja kuvallisen tuottamisen keinoja. Opetuksessa hyödynnetään toiminnallisuutta ja leikinomaisuutta. Oppilaita kannustetaan pitkäjänteiseen taideoppimiseen. Kuvien tuottamista ja tulkintaa harjoitellaan myös tieto- ja viestintäteknologian ja verkkoympäristöjen avulla. Opetuksessa rohkaistaan toimimaan yhdessä, jakamaan kokemuksia sekä vastaanottamaan ja antamaan palautetta kuvallisesta työskentelystä.

Kuvataiteen opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laajaalainen osaaminen
Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu		
T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja kuvia tekemällä	S1, S2, S3	L1, L3, L4, L5

T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan	S1, S2, S3	L2, L4, L5, L6
T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan erilaisten kuvallisten tuottamisen tapojen avulla	S1, S2, S3	L2, L3, L4, L5
Kuvallinen tuottaminen		
T4 innostaa oppilasta kokeilemaan erilaisia materiaaleja ja tekniikoita sekä harjoittelemaan kuvallisia ilmaisutapoja	S1, S2, S3	L2, L3, L5, L6
T5 kannustaa oppilasta pitkäjänteiseen kuvalliseen työskentelyyn yksin ja yhdessä muiden kanssa	S1, S2, S3	L1, L2, L3, L5
T6 kannustaa oppilasta tarkastelemaan kuvallisen vaikuttamisen keinoja omissa ja muiden kuvissa	S1, S2, S3	L1, L2, L4, L7
Visuaalisen kulttuurin tulkinta		
T7 ohjata oppilasta käyttämään kuvataiteen käsitteistöä sekä tarkastelemaan erilaisia kuvatyyppejä	S1, S2, S3	L1, L4, L5, L6
T8 kannustaa oppilasta tunnistamaan erilaisia taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuotteita lähiympäristössään	S1, S2, S3	L2, L3, L6, L7
T9 innostaa oppilasta tekemään kuvia oman elinympäristön, eri aikojen ja eri kulttuurien tarkastelun pohjalta	S1, S2, S3	L1, L2, L5, L6
Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen		
T10 ohjata oppilasta tunnistamaan taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja	S1, S2, S3	L2, L3, L6, L7
T11 kannustaa oppilasta ottamaan kuvailmaisussaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys	S1, S2, S3	L1, L2, L4, L7

Kuvataiteen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1-2

Kuvataiteen opetuksen tavoitteita lähestytään omia kuvakulttuureja, ympäristön kuvakulttuureja ja taiteen maailmoja tutkimalla. Sisältöalueet ovat toisiaan täydentäviä ja opetuksessa tarkastellaan myös niiden välisiä yhteyksiä. Sisältöjen valinnan lähtökohtia ovat oppilaille merkitykselliset taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin teokset, tuotteet ja ilmiöt. Sisällöt rakentavat yhteyksiä oppilaille tuttuun ja heille uusien kuvakulttuurien välille. Oppilaita kannustetaan ottamaan osaa opetuksen sisältöjen, tarkasteltavien kuvastojen, työskentelymenetelmien ja välineiden valintaan. Sisältöjen valinnassa hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia.

S1 Omat kuvakulttuurit: Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.

S3 Taiteen maailmat: Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta.

Kuvataiteen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Tavoitteena on tarjota oppimisympäristöjä ja työtapoja, joilla mahdollistetaan monipuolinen materiaalien, teknologioiden ja ilmaisukeinojen käyttäminen sekä niiden luova soveltaminen. Opetustilanteissa luodaan aktiiviseen kokeilemiseen ja harjoitteluun rohkaiseva ilmapiiri. Pedagogisilla ratkaisuilla tuetaan moniaistista havainnointia, pitkäjänteistä työskentelyä sekä tutkivaa ja tavoitteellista taideoppimista. Opetuksessa otetaan huomioon yksilölliset kuvailmaisun tarpeet ja mahdollistetaan tarkoituksenmukainen työskentely yksin ja ryhmässä. Tavoitteena on luoda oppimiseen ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri sekä koulussa että koulun ulkopuolisissa ympäristöissä. Vuosiluokilla 1-2 innostetaan leikinomaiseen kokeiluun, tieto- ja viestintäteknologian käyttöön sekä taiteidenväliseen toimintaan. Opetustilanteet toteutetaan kouluympäristön lisäksi erilaisissa rakennetuissa ympäristöissä, luonnon ympäristöissä ja verkkoympäristöissä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki kuvataiteessa vuosiluokilla 1-2

Tavoitteena ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä on oppilaiden sosiaalisten, psyykkisten ja motoristen lähtökohtien ja taitojen huomioon ottaminen. Taideoppimisen yksilöllinen ja yhteisöllinen luonne tukee oppilaan identiteettien rakentumista, osallisuutta ja hyvinvointia. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset ohjauksen tarpeet. Opetusta eriytetään tarvittaessa esimerkiksi ilmaisukeinojen, työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnoilla. Opetustilanteissa oppilaat voivat hyödyntää vahvuuksiaan, soveltaa erilaisia työtapoja ja käyttää vaihtoehtoisia lähestymistapoja. Taideoppimiselle luodaan turvallinen, moninaisuutta kunnioittava ja itseilmaisuun rohkaiseva ilmapiiri, jossa oppilaat saavat henkilökohtaista ohjausta ja tukea. Vaihtoehtoisia pedagogisia lähestymistapoja voidaan tarvita erityisesti havaintojen ja tunteiden visuaalisessa ilmaisussa sekä motoristen taitojen kehittämisessä. Ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi leikinomaisuutta, pelejä ja eri aistialueisiin liittyviä kokemuksia.

Oppilaan oppimisen arviointi kuvataiteessa vuosiluokilla 1-2

Oppimisen arviointi kuvataiteessa on luonteeltaan kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa. Arvioinnilla tuetaan kuvan tuottamisen ja tulkinnan taitojen, taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemuksen, pitkäjänteisten työtapojen sekä itsearviointitaitojen kehittymistä. Palaute on monipuolista ja rohkaisee oppilaita omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen. Oppilaat saavat palautetta kaikilla tavoitteissa määritellyillä taideoppimisen alueilla.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita kuvataiteessa ovat

- edistyminen tavoitteiden asettamisessa omalle toiminnalle
- edistyminen materiaalien kokeilemisessä ja tekniikoiden harjoittelussa
- edistyminen kuvataiteen ilmaisukeinojen käyttämisessä ja niistä keskustelemisessä

- edistyminen omista ja muiden kuvista keskustelemisessä.

Lappeenrannan Kristillinen koulu

Esiopetuksen ja 1. luokan välinen siirtymävaihe

Kuvataiteen osalta siirtymävaihe ei aiheuta erityisiä toimenpiteitä, mutta kuvataiteen sujuminen voi antaa lisäinformaatiota oppilaan kokonaistilanteesta (esim. hienomotorisista taidoista ja hahmotuskyvystä).

Kuvataide 1. luokka

T1	- Opetellaan kiinnittämään huomiota visuaaliseen ympäristöön.	L1, L3, L4, L5
T2	- Opetellaan kertomaan havainnoista parille, pienelle ryhmälle tai koko luokalle	L2, L4, L5, L6
T3	- Rohkaistaan oppilasta käyttämään ideoitaan tuottamisessa.	L2, L3, L4, L5
T4	- Tarjotaan mahdollisuus erilaisten materiaalien ja tekniikoiden käyttöön.	L2, L3, L5, L6
T5	- Annetaan oppilaille aikaa paneutua kuvataiteen tuottamiseen. - Opetellaan näkemään kuvataide prosessina.	L1, L2, L3, L5
T6	- Harjoitellaan kuvan ja median lukemista ja kriittistä suhtautumista.	L1, L2, L4, L7
T7	- Tuodaan opetuksessa esille kuvataiteen käsitteistöä. - Tutustutaan erilaisiin kuvatyyppeihin.	L1, L4, L5, L6
T8	- Havainnoidaan lähiympäristöä yhdessä kuvataiteen kannalta.	L2, L3, L6, L7
T9	- Pyritään liittämään kuvataiteen aiheet oppilaan omaan kokemukseensa maailmaan. Esim. nykyhetki/isovanhempien lapsuus, suomalainen kulttuuri/toisesta kulttuurista tulevan luokkakaverin kulttuuri jne.	L1, L2, L5, L6
T10	- Havainnoidaan ja keskustellaan yhdessä visuaalisessa ympäristössä näkyvistä arvoista.	L2, L3, L6, L7
T11	- Käytetään kuvataiteessa myös kierrätysmateriaaleja.	L1, L2, L4, L7

Kuvataide 2. luokka

T1	- Opetellaan kiinnittämään huomiota visuaaliseen ympäristöön.	L1, L3, L4, L5
T2	- Opetellaan kertomaan havainnoista parille, pienelle ryhmälle tai koko luokalle.	L2, L4, L5, L6
T3	- Rohkaistaan oppilasta käyttämään ideoitaan tuottamisessa.	L2, L3, L4, L5
T4	- Tarjotaan mahdollisuus erilaisten materiaalien ja tekniikoiden käyttöön.	L2, L3, L5, L6
T5	- Annetaan oppilaille aikaa paneutua kuvataiteen tuottamiseen. - Opetellaan näkemään kuvataide prosessina.	L1, L2, L3, L5
T6	- Harjoitellaan kuvan ja median lukemista ja kriittistä suhtautumista.	L1, L2, L4, L7
T7	- Tuodaan opetuksessa esille kuvataiteen käsitteistöä. - Tutustutaan erilaisiin kuvatyyppeihin.	L1, L4, L5, L6
T8	- Havainnoidaan lähiympäristöä yhdessä kuvataiteen kannalta.	L2, L3, L6, L7
T9	- Pyritään liittämään kuvataiteen aiheet oppilaan omaan kokemukseensa maailmaan. Esim. nykyhetki/isovanhempien lapsuus, suomalainen kulttuuri/toisesta kulttuurista tulevan luokkakaverin kulttuuri jne.	L1, L2, L5, L6
T10	- Havainnoidaan ja keskustellaan yhdessä visuaalisessa ympäristössä näkyvistä arvoista.	L2, L3, L6, L7
T11	- Käytetään kuvataiteessa myös kierrätysmateriaaleja.	L1, L2, L4, L7

Oppimisympäristöt

Opetustilanteet toteutetaan koulu- ja luokkaympäristön lisäksi koulun läheisyydestä löytyvissä rakennetuissa ympäristöissä, luonnon ympäristöissä ja verkkoympäristöissä. Opetuksessa

mahdollistetaan ja tuetaan oppilaiden tarkoituksenmukaista työskentelyä yksin ja ryhmässä. Lisäksi tehdään yhteistyötä Lappeenrannan kulttuurikasvatusohjelman Kulttuuripolussa (Etelä-Karjalan lastenkulttuurikeskus Metku) kanssa.

Työtavat

Opettaja luo aktiiviseen kokeiluun ja harjoitteluun rohkaisevaa ilmapiiriä, ja tukee pedagogisilla ratkaisuilla moniaistista havainnointia, pitkäjänteistä työskentelyä sekä tutkivaa ja tavoitteellista taideoppimista yksin ja ryhmässä. Oppimisessa korostuu leikinomaisuus ja kokeilut. Mahdollisuuksien mukaan hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa. Opetuksessa tehdään yhteistyötä ainerajojen yli ja eri taiteenalojen välillä. Oppilaille annetaan mahdollisuus osallistua ainesisältöjen suunnitteluun. Kuvallisen ilmaisun tulee edetä suorasta toistamisesta kohti oman ajatusmaailman ilmentämistä ja opittujen asioiden soveltamista.

Opetuksen eriyttäminen

Opetusta eriytetään tarvittaessa ilmaisukeinojen, työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnalla. Toisaalta kuvataide eheyttää tuen tarpeessa olevan oppilaan ilmaisua ja luo oppilaalle lisäväyliä ajatusmaailmansa jakamiseen. Näin tuetaan oppilaan identiteetin rakentumista, osallisuutta ja hyvinvointia.

Arviointi

Oppimisen arviointi on luonteeltaan kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa. Palaute on monipuolista ja rohkaisee oppilaista omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen. Oppilaita ohjataan sekä itsenäisesti että ryhmänä tarkastelemaan edistymistään ja työnsä tuloksia suhteessa tavoitteisiin ja niihin onnistumisen kriteereihin, joista on yhdessä keskustellen sovittu työtä aloitettaessa.

Laaja-alaisista osaamisalueista arvioinnissa painotetaan

- Ajattelua ja oppimaan oppimista (L1)
- Kulttuurista osaamista, vuorovaikutusta ja ilmaisua (L2)
- Itsestä huolehtimista ja arjen taitoja (L3)

13.4.10 KÄSITYÖ

Oppiaineen tehtävä

Käsityön oppiaineen tehtävänä on ohjata oppilaita kokonaiseen käsityöprosessin hallintaan. Käsityö on monimateriaalinen oppiaine, jossa toteutetaan käsityöilmaisuuksiin, muotoiluun ja teknologiaan perustuvaa toimintaa. Tähän kuuluu tuotteen tai teoksen itsenäinen tai yhteisöllinen suunnittelu, valmistus ja oman tai yhteisen käsityöprosessin arviointi. Käsityön tekeminen on tutkivaa, keksivää ja kokeilevaa toimintaa ja siinä toteutetaan ennakkoluulottomasti erilaisia visuaalisia, materiaalisia, teknisiä sekä valmistusmenetelmällisiä ratkaisuja. Käsityössä opetellaan ymmärtämään, arvioimaan ja kehittämään erilaisia teknologisia sovelluksia sekä käyttämään opittuja tietoja ja taitoja arjessa. Käsityössä kehitetään oppilaiden avaruudellista hahmottamista,

tuntoaistia ja käsillä tekemistä, jotka edistävät motorisia taitoja, luovuutta ja suunnitteluosaamista. Opetuksella vahvistetaan edellytyksiä monipuoliseen työskentelyyn. Käsityön merkitys on pitkäjänteisessä ja innovatiivisessa työskentelyprosessissa sekä itsetuntoa vahvistavassa, mielihyvää tuottavassa kokemuksessa.

Opetuksessa painotetaan oppilaiden erilaisia kiinnostuksen kohteita ja korostetaan yhteisöllistä toimintaa. Käsityössä lähtökohtana on erilaisten laaja-alaisten teemojen kokonaisvaltainen tarkastelu oppiainerajat luontevasti ylittäen. Ympäröivän materiaalsen maailman tuntemus luo perustaa kestäväälle elämäntavalle ja kehitykselle. Tähän sisältyy myös oppilaiden oma elämämpiiri, paikallinen kulttuuriperintö sekä yhteisön kulttuurinen moninaisuus. Käsityö kasvattaa eettisiä, tiedostavia, osallistuvia sekä osaavia ja yritteliäitä kansalaisia, jotka arvostavat itseään tekijöinä ja joilla on taito käsityöilmaisuun sekä halu ylläpitää ja kehittää käsityökulttuuria.

Vuosiluokilla 1-2 käsityön tehtävänä on mahdollistaa oppilaiden käsityön ilmaisun, suunnittelun ja tekemisen tietojen ja taitojen kehittyminen sekä kokemusten karttuminen. Oppilaita rohkaistaan ja ohjataan toimimaan käsityön suunnittelijoina ja valmistajina sekä käyttämään siinä erilaisia materiaaleja. Käsityö kehittää keskittymiskykyä ja aloitteellisuutta. Se kannustaa arvostamaan ja arvioimaan omaa ja toisten työtä ja työskentelyä. Käsityön kasvatustehtävänä on ohjata oppilaita ymmärtämään kulttuurien moninaisuutta ja yhdenvertaisuutta.

Käsityön opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1 rohkaista oppilasta kiinnostumaan ja innostumaan käsin tekemisestä sekä herättää uteliaisuutta keksivään ja kokeilevaan käsityöhön	S1-S4	L1, L2
T2 ohjata oppilas kokonaiseen käsityöprosessiin ja esittämään omia ideoitaan kuvallisesti sekä kertomaan käsityön tekemisestä ja valmiista tuotteesta	S1, S2, S3	L1, L4, L5
T3 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja valmistamaan käsityötuotteita tai teoksia luottaen omiin esteettisiin ja teknisiin ratkaisuihinsa	S1-S5	L1, L7
T4 opastaa oppilasta tutustumaan moniin erilaisiin materiaaleihin ja niiden työstämiseen sekä ohjata toimimaan vastuuntuntoisesti ja turvallisesti	S2-S4	L4, L6
T5 tukea oppilaan itsetunnon kehittymistä käsityössä onnistumisen, oivaltamisen ja keksimisen kokemusten kautta	S1-S6	L1, L3

Käsityön tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1-2

Sisällöt valitaan siten, että kokonaisen käsityön prosessi toteutuu ja erilaiset materiaalit ja työtavat tulevat tutuksi. Työskennellään yhteisten ilmiöiden parissa useiden oppiaineiden kanssa.

S1 Ideointi: Suunnittelun lähtökohtana hyödynnetään omia tunteita, tarinoita ja mielikuvitusympäristöä, rakennettua ja luonnonympäristöä sekä apuna käytetään erilaisia visuaalisia ja materiaalisia menetelmiä. Harjoitellaan kehittämään käsityölle muoto, väri ja pinta. Tutkitaan liikettä ja tasapainoa. Pohditaan säilyttämistä ja suojautumista käsityön avulla.

S2 Kokeilu: Tarjotaan mahdollisuuksia monimuotoiseen materiaalsen ja teknologiseen ympäristöön tutustumiseen. Kokeillaan erilaisia materiaaleja kuten esimerkiksi puuta, metallia, muovia, kuituja, lankaa ja kangasta. Kokeilujen pohjalta ideoidaan ja työstetään tuotetta tai teosta eteenpäin.

S3 Suunnittelu: Työskennellään kokonaisen käsityöprosessin mukaisesti. Harjoitellaan prosessin ja tuotteen kuvailun taitoja.

S4 Tekeminen: Valmistetaan omien tai yhteisöllisten suunnitelmien pohjalta käsityötuotteita tai teoksia. Käytetään erilaisia käsityövälineitä ja laitteita, joilla leikataan, liitetään, yhdistetään, muokataan ja työstetään materiaaleja tarkoituksenmukaisella tavalla.

S5 Dokumentointi: Tieto- ja viestintätekniikan käyttöön tutustutaan ideoinnin, suunnittelun ja dokumentoinnin osana.

S6 Arviointi: Tarjotaan erilaisia tapoja tehdä itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan palautetta toisille oppilaille.

Käsityön oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Oppimisympäristö tukee käsityön toiminnallisuutta ja vuorovaikutusta opettajan, vertaisryhmän sekä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. Asianmukaiset ja turvalliset tilat, työvälineet ja materiaalit edistävät tavoitteiden saavuttamista. Oppilaita innostetaan havainnoimaan ja käyttämään havaintojaan käsityötaitojen osana sekä vaikuttamaan ympäristöönsä. Työtapojen valinnoilla oppilaita kannustetaan osallisuuteen, aktiivisuuteen ja itseohjautuvuuteen. Ohjatun suunnittelun ja tekemisen tukena hyödynnetään mielikuvitusta, tarinoita, draamaa, leikkiä, pelejä sekä luonnon- ja rakennettua ympäristöä. Opetuksessa käytetään teknisen työn ja tekstiilityön työtapoja.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki käsityössä vuosiluokilla 1-2

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä on luoda pedagogisesti erilaisia työtapoja ja vuorovaikutustilanteita, joilla tuetaan sekä yksilöllistä käsityötaitojen oppimista ja suunnittelua että yhteisöllistä työskentelyä. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset edellytykset ja tarpeet sekä tehdään sen mukaisia eriytettyjä ratkaisuja esimerkiksi käytettävien materiaalien, työtapojen ja oppimistehtävien valinnassa. Käsityön toiminnallinen oppiminen edellyttää riittävästi aikaa, tilaa ja ohjausta.

Oppilaan oppimisen arviointi käsityössä vuosiluokilla 1-2

Oppimisen arvioinnissa kiinnitetään huomiota myönteisen palautteen antamiseen ja kannustamiseen sekä työskentelyn aikana että prosessin lopussa. Monipuolisella arvioinnilla ja palautteella tuetaan laaja-alaisen käsityötiedon ja -taidon kehittymistä. Oppilaille annetaan erilaisia tapoja osoittaa edistymistään ja kannustetaan omien vahvuuksien ylläpitämiseen sekä kehittymässä olevien taitojen harjoitteluun. Ryhmän työskentelyä ja tuotosta voidaan esitellä ja arvioida yhdessä, jolloin oppilaat oppivat esiintymistä ja toisten työskentelyn arvostamista. Arviointi kohdistuu kokonaiseen käsityöprosessiin ja eri vaiheiden dokumentointi toimii arvioinnin välineenä, joka todentaa oppilaiden edistymistä ja käsityöllisen osaamisen tasoa. Oppilaita ohjataan arvioimaan omaa oppimistaan ja tarjotaan erilaisia tapoja tehdä itse- ja vertaisarviointia. Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita käsityössä ovat

- edistyminen työskentelyn sujuvuudessa
- edistyminen suunnittelun, tekemisen ja arvioinnin taidoissa
- edistyminen tavoitteellisessa toiminnassa
- edistyminen kekseliäiden ratkaisujen tuottamisessa.

Lappeenrannan Kristillinen koulu

Esiopetuksen ja 1. luokan välinen siirtymävaihe

Käsityön osalta siirtymävaihe ei aiheuta erityisiä toimenpiteitä, mutta käsitöiden sujuminen voi antaa lisäinformaatiota oppilaan kokonaistilanteesta, kuten hienomotorisista taidoista.

Käsityö 1. luokka

T1	<ul style="list-style-type: none">- Pyritään liittämään käsityö oppilaan omaan elämänpiiriin ja mahdollisuuksien mukaan luontevaksi osaksi koulun muuta oppisisältöä.- Luodaan oppilaalle mahdollisuuksia vaikuttaa itse materiaalin valintaan ja käsityöprosessin eri vaiheisiin.	L1, L2
T2	<ul style="list-style-type: none">- Ohjataan oppilasta kertomaan käsityöprosessinsa vaiheista esim. työparille tai opettajalle.	L1, L4, L5
T3	<ul style="list-style-type: none">- Suunnitellaan yksin tai parin kanssa.- Tutustutaan erilaisiin materiaaleihin ja työtapoihin rohkaisten oppilaita käyttämään omia ideoitaan.	L1, L7
T4	<ul style="list-style-type: none">- Kokeillaan erilaisia materiaaleja.- Harjoitellaan materiaalien taloudellista käyttöä.- Opetellaan käyttämään työvälineitä, kuten saksia, turvallisesti.	L4, L6
T5	<ul style="list-style-type: none">- Tarjotaan oppilaalle myönteisiä käsityökokemuksia.	L1, L3

Käsityö 2. luokka

T1	<ul style="list-style-type: none">- Pyritään liittämään käsityö oppilaan omaan elämänpiiriin ja mahdollisuuksien mukaan luontevaksi osaksi koulun muuta oppisisältöä.- Luodaan oppilaalle mahdollisuuksia vaikuttaa itse materiaalin valintaan ja käsityöprosessin eri vaiheisiin.	L1, L2
T2	<ul style="list-style-type: none">- Ohjataan oppilasta kertomaan käsityöprosessinsa vaiheista esim. työparille tai opettajalle.	L1, L4, L5
T3	<ul style="list-style-type: none">- Suunnitellaan yksin, parin kanssa tai pienissä ryhmissä.- Tutustutaan erilaisiin materiaaleihin ja työtapoihin rohkaisten oppilaita käyttämään omia ideoitaan.	L1, L7
T4	<ul style="list-style-type: none">- Kokeillaan erilaisia materiaaleja.- Harjoitellaan materiaalien taloudellista käyttöä.- Opetellaan käyttämään työvälineitä, kuten saksia, turvallisesti.	L4, L6
T5	<ul style="list-style-type: none">- Tarjotaan oppilaalle myönteisiä käsityökokemuksia.	L1, L3

Oppimisympäristö ja työtavat

Opetustilanteet toteutetaan asianmukaisesti varustelluissa, turvallisissa luokkaympäristöissä. Opetuksessa käytetään sekä teknisen että tekstiilityön materiaaleja ja tekniikoita. Oppilaita innostetaan työn suunnitteluun ja toteutukseen. Tehdään yhteistyötä mahdollisuuksien mukaan Lappeenrannan kulttuurikasvatusohjelman Kulttuuripolussa (Etelä-Karjalan lastenkulttuurikeskus Metku) mainittujen sekä muiden soveltuvien kohteiden kanssa.

Eriyttäminen

Käsityön opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset edellytykset ja tarpeet. Tarvittaessa opetusta eriytetään materiaalien ja tekniikoiden valinnalla. Toisaalta käsityö kehittää tuen tarpeessa olevan oppilaan hienomotorisia taitoja, silmä-käsikoordinaatiota sekä oman työn suunnittelua.

Arviointi

Oppilaan saama palaute on luonteeltaan myönteistä ja kannustavaa koko prosessin ajan ja lopuksi. Arviointi kohdistuu koko käsityöprosessiin, jota on taltioitu pitkin matkaa.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita ovat

- edistyminen työskentelyn sujuvuudessa
- edistyminen suunnittelun, tekemisen ja arvioinnin taidoissa
- edistyminen tavoitteellisessa toiminnassa

- edistyminen kekseliäiden ratkaisujen tuottamisessa

Laaja-alaisista osaamisalueista arvioinnissa painotetaan

- Ajattelua ja oppimaan oppimista (L1)
- Kulttuurista osaamista, vuorovaikutusta ja ilmaisua (L2)
- Itsestä huolehtimista ja arjen taitoja (L3)

13.4.11 LIIKUNTA

Oppiaineen tehtävä

Liikunnan opetuksen tehtävänä on vaikuttaa oppilaiden hyvinvointiin tukemalla fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyä sekä myönteistä suhtautumista omaan kehoon. Oppiaineessa tärkeitä ovat yksittäisiin liikuntatunteihin liittyvät positiiviset kokemukset ja liikunnallisen elämäntavan tukeminen. Oppitunneilla korostuvat kehollisuus, fyysinen aktiivisuus ja yhdessä tekeminen. Liikunnan avulla edistetään yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja yhteisöllisyyttä sekä tuetaan kulttuurista moninaisuutta. Opetus on turvallista, ja se perustuu eri vuodenaikojen ja paikallisten olosuhteiden tarjoamiin mahdollisuuksiin. Liikunnassa hyödynnetään koulun tiloja, lähiliikuntapaikkoja ja luontoa monipuolisesti. Oppilaita ohjataan ja sitoutetaan turvalliseen ja eettisesti kestävään toimintaan ja oppimisilmapiiriin.

Liikunnassa oppilaat kasvavat liikkumaan ja liikunnan avulla. Liikkumaan kasvamisen osatekijöitä ovat oppilaiden ikä- ja kehitystason mukainen fyysisesti aktiivinen toiminta, motoristen perustaitojen oppiminen ja fyysisten ominaisuuksien harjoittelu. Oppilaat saavat tietoa ja taitoja erilaisissa liikuntatilanteissa toimimiseen. Liikunnan avulla kasvamiseen kuuluu toisia kunnioittava vuorovaikutus, vastuullisuus, pitkäjänteinen itsensä kehittäminen, tunteiden tunnistaminen ja säätely sekä myönteisen minäkäsityksen kehittyminen. Liikunta tarjoaa mahdollisuuksia iloon, keholliseen ilmaisuun, osallisuuteen, sosiaalisuuteen, rentoutumiseen, leikinomaiseen kisailuun ja ponnisteluun sekä toisten auttamiseen. Liikunnassa oppilas saa valmiuksia terveytensä edistämiseen.

”Liikutaan yhdessä leikkien.”

Vuosiluokilla 1-2 opetuksen pääpaino on havaintomotoristen taitojen ja motoristen perustaitojen oppimisessa, yhdessä tekemisessä ja sosiaalisten taitojen kehittämisessä sekä liikuntaan liittyvien myönteisten kokemusten vahvistamisessa. Opetus tukee oppilaita auttamalla heitä kohtaamaan emotionaalisesti vaihtelevia tilanteita. Opetuksessa hyödynnetään oppilaiden mielikuvitusta ja omia oivalluksia.

Liikunnan opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Fyysinen toimintakyky		
T1 kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan itsenäisesti ja yhdessä uusia, erilaisia liikuntatehtäviä sekä rohkaista ilmaisemaan itseään liikunnan avulla	S1	L1, L3
T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja	S1	L1, L3, L4

T3 vahvistaa motoristen perustaitojen (tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaidot) oppimista niin, että oppilas oppii soveltamaan niitä eri oppimisympäristöissä, eri tilanteissa ja eri vuodenaikoina	S1	L3
T4 harjaannuttaa oppilasta liikkumaan turvallisesti erilaisissa ympäristöissä, erilaisilla välineillä ja telineillä	S1	L3
T5 tutustuttaa oppilas vesiliikuntaan ja varmistaa alkeisuimataito	S1	L3
T6 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla	S1	L3, L6, L7
Sosiaalinen toimintakyky		
T7 ohjata oppilasta säätelemään toimintaansa ja tunteilmaisuaan vuorovaikutuksellisissa liikuntatilanteissa	S2	L2, L3, L6, L7
T8 tukea yhdessä työskentelyn taitoja, kuten yhdessä sovittujen sääntöjen noudattamista, ohjaamalla oppilasta ottamaan vastuuta yhteispelien ja -leikkien onnistumisesta	S2	L2, L6, L7
Psyykinen toimintakyky		
T9 tukea oppilaan myönteisen minäkäsityksen vahvistumista, ohjata itsenäiseen työskentelyyn sekä itsensä monipuoliseen ilmaisemiseen.	S3	L1, L2, L3
T10 varmistaa myönteisten liikunnallisten kokemusten saaminen ja rohkaista oppilasta kokeilemaan oman toimintakykynsä rajoja	S3	L1, L2

Liikunnan tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1-2

S1 Fyysinen toimintakyky: Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan leikkejä ja tehtäviä sekä liikuntamuotoja, joissa harjoitellaan tasapaino- ja liikkumistaitoja (kuten kiipeilyä, juoksuja ja hyppyjä) ja välineenkäsittelytaitoja (kuten tehtäviä erilaisilla välineillä ja palloleikkejä) erilaisissa oppimisympäristöissä (kuten salissa, luonnossa, lumella ja jäällä). Kehonhallintaa edistetään käyttämällä tehtäviä (kuten voimistelu- ja musiikkileikkejä), joissa harjaannutetaan kehonhahmotusta, ilmaisua ja rytmin mukaan liikkumista. Tutustutaan monipuolisiin ja turvallisiin tehtäviin liikkumiseen sisällä ja ulkona eri vuodenaikoina eri oppimisympäristöissä. Vesiliikunta ja uinti kuuluvat liikunnan opetukseen.

S2 Sosiaalinen toimintakyky: Opetus sisältää yksinkertaisia liikunnallisia sääntöleikkejä, tehtäviä ja pelejä, joissa oppilaat toimivat yhteistyössä muiden kanssa ja saavat kokemuksia muiden auttamisesta.

S3 Psyykinen toimintakyky: Opetukseen valitaan iloa ja virkistystä tuottavia leikkejä ja tehtäviä, joissa koetaan onnistumisia sekä kohdataan tuetusti emotionaalisesti vaihtelevia tilanteita kuten leikeissä, kisailuissa tai peleissä koetut tilanteet.

Liikunnan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Liikunnan tehtävää ja tavoitteita toteutetaan opettamalla turvallisesti ja monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä sisä- ja ulkotiloissa oppilaita osallistaen. Opetuksessa otetaan huomioon vuodenajat, paikalliset olosuhteet sekä koulun ja ympäristön tarjoamat mahdollisuudet tarkoituksenmukaisella tavalla. Opetuksen yhteydessä korostetaan fyysistä aktiivisuutta ja yhteistoiminnallisuutta ylläpitäviä työtapoja, kannustavaa vuorovaikutusta ja toisten auttamista

sekä henkisesti ja fyysisesti turvallista toimintaa. Koulun ulkopuolisille liikuntapaikoille siirtymisessä edistetään turvallista liikennekäyttäytymistä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki liikunnassa vuosiluokilla 1-2

Kannustava ja hyväksyvä ilmapiiri on edellytys liikunnanopetuksen tavoitteiden saavuttamiselle. Toiminnan tulee antaa kaikille oppilaille mahdollisuus onnistumiseen ja osallistumiseen sekä tukea hyvinvoinnin kannalta riittävää toimintakykyä. Opetuksessa on keskeistä oppilaiden yksilöllisyyden huomioon ottaminen, turvallinen työskentelyilmapiiri sekä organisoinnin ja opetusviestinnän selkeys. Pätevyydenkokemuksia ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta tuetaan oppilaslähtöisillä ja osallistavilla työtavoilla, sopivilla tehtävillä ja rohkaisevalla palautteella. Vuosiluokilla 1-2 on tärkeää tunnistaa sellaiset motorisen oppimisen vaikeudet, joilla voi olla yhteyttä muihin oppimisen ongelmiin.

Oppilaan oppimisen arviointi liikunnassa vuosiluokilla 1-2

Oppimisen arvioinnilla tuetaan oppilaiden kasvamista liikuntaan ja liikunnan avulla eli sen tarkoituksena on tukea fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn kehittymistä. Rakentava ja kannustava palaute tukee oppilaan myönteistä käsitystä itsestä liikkujana. Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön oppilaiden oppimisesta, työskentelystä ja edistymisestä.

Arvioinnissa pyritään tunnistamaan oppilaiden yksilölliset vahvuudet ja kehittymistarpeet sekä tukemaan niitä. Liikunnan opetuksessa ja arvioinnissa tulee ottaa huomioon oppilaan terveydentila ja erityistarpeet. Arviointi toteutetaan oppilaiden toimintaa ja työskentelyä havainnoimalla sekä ohjaamalla oppilaita itsearviointiin.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita liikunnassa ovat

- edistyminen liikuntatilanteisiin sopivien ratkaisujen löytämisessä
- edistyminen motorisissa perustaidoissa ja niiden harjoittelemisessa
- edistyminen sovittuihin tehtäviin liittyvässä turvallisessa toiminnassa
- edistyminen yhdessä työskentelyn ja itsenäisen työskentelyn taidoissa.

Lappeenrannan Kristillinen koulu

Liikunta 1. luokka

T1	<ul style="list-style-type: none">- Käytetään leikinomaisia oppimista tukevia, aktiivisuutta ja yhteisöllisyyttä edistäviä liikuntatehtäviä- Hyödynnetään erilaisia oppimisympäristöjä ja eri vuodenaikojen tuomia mahdollisuuksia.- Käytetään mielikuvaleikkejä ja satujumppaa.	L1, L3
T2	<ul style="list-style-type: none">- Leikkien ja liikuntatehtävien avulla harjaannutetaan näkö-, kuulo-, liike-, tasapaino- ja tuntoaistimuksia.- Harjoitellaan eri suuntiin ja eri nopeuksilla liikkumista, esim. pujottelea ja väistämistä.- Harjaannutetaan kehon hahmotusta esim. kehon keskilinjan ylittämistä.	L1, L3, L4
T3	<ul style="list-style-type: none">- Käytetään monipuolisia liikuntatehtäviä, -pelejä, -leikkejä ja -kisailuja.- Harjoitellaan monipuolisia tasapainotehtäviä: pyörähtäminen eri akselien ympäri, heiluminen, kieriminen, pysähtyminen, väistyminen, tasapainoilu, kääntyminen, venyttäminen ja taivuttaminen erilaisissa oppimisympäristöissä ja telineillä.	L3

	<ul style="list-style-type: none"> - Harjoitellaan monipuolisia liikkumistehtäviä: käveleminen, juokseminen, ponnistaminen, loikkaaminen, harppaaminen, hyppääminen, laukkaaminen, liukuminen ja kiipeäminen nopeuksia ja suuntia vaihdellen (esim. temppuradat ja kiinniottoleikit). - Harjaannutetaan välineenkäsittelytaitoja: heittäminen ja kiinniottaminen, potkaiseminen ilmasta ja maasta, lyöminen ja pallonhallintaharjoituksia. 	
T4	<ul style="list-style-type: none"> - Tutustutaan turvallisuutta edistäviin liikuntakäytänteisiin ja harjoitellaan niitä. - Harjoitellaan turvallisia ratkaisuja liikuntatilanteissa. - Harjoitellaan tarkoituksenmukaisten suojavarusteiden käyttöä. 	L3
T5	<ul style="list-style-type: none"> - Harjoitellaan vedessä liikkumista ja alkeisuimataitoa. - Harjoitellaan x-kelluntaa selin, esineen hakemista rintasyvyydestä vedestä ja hyppäämistä rintasyvyyteen veteen. - Opetellaan uimahallikäyttäytymistä. 	L3
T6	<ul style="list-style-type: none"> - Harjoitellaan turvallisuutta edistäviä sääntöjen ja käytänteiden noudattamista liikuntatilanteissa, pukuhuoneissa ja siirtymätilanteissa. - Kiinnitetään huomiota tarkoituksenmukaiseen pukeutumiseen, vastuunottamiseen liikuntavälineistä ja –ympäristöstä, rakentavaan käytökseen ryhmätilanteissa. 	L3, L6, L7
T7	<ul style="list-style-type: none"> - Harjoitellaan tunnetilojen tunnistamista ja käsittelyä pelien ja leikkien kautta. - Harjoitellaan tunnetaitoja ja tunteiden säätelyä vuorovaikutustilanteissa, esim. vastoinkäymisten ja onnistumisten käsittely. 	L2, L3, L6, L7
T8	<ul style="list-style-type: none"> - Harjoitellaan ohjeiden ja sääntöjen noudattamista, reilun pelin ajattelun kehittämistä ja vastuun ottamista liikuntatilanteissa, joukkuepeleissä ja –leikeissä. 	L2, L6, L7
T9	<ul style="list-style-type: none"> - Käytetään oppilaan edellytyksiä vastaavia ja onnistumisia tukevia liikuntatehtäviä. - Pyritään rakentamaan fyysisesti, henkisesti ja sosiaalisesti turvallinen ilmapiiri mm. positiivisen palautteen avulla. 	L1, L2, L3
T10	<ul style="list-style-type: none"> - Vahvistetaan pätevyyden kokemusta kehitystasoon sopivilla, monipuolisilla liikuntatehtävillä, peleillä ja leikeillä. - Pyritään luomaan kannustava ja myönteinen ilmapiiri. 	L1, L2

Liikunta 2. luokka

T1	<ul style="list-style-type: none"> - Käytetään leikinomaista oppimista tukevia, aktiivisuutta ja yhteisöllisyyttä edistäviä liikuntatehtäviä. - Käytetään monipuolisia liikuntatehtäviä erilaisissa oppimisympäristöissä eri vuodenaikojä hyödyntäen. - Käytetään mielikuvaleikkejä ja satujumppia. 	L1, L3
T2	<ul style="list-style-type: none"> - Kehitetään reagoitua ja havainnointia leikkien ja liikuntatehtävien avulla. - Harjoitetaan näkö-, kuulo-, liike-, tasapaino- ja tuntoaistimuksia. - Käytetään monipuolisia ja leikinomaisia liikuntatehtäviä, joissa aikaa (hitaasti, nopeasti) ja tilaa (esim. ylhäällä/sivulla) ja voimaa säädel-lään. 	L1, L3, L4
T3	<ul style="list-style-type: none"> - Käytetään monipuolisia liikuntatehtäviä, -pelejä, -leikkejä ja –kisailuja. - Harjoitellaan monipuolisia tasapainotehtäviä: pyörähtäminen eri akselien ympäri, heiluminen, kieriminen, pysähtyminen, väistyminen, tasapainoilu, kääntyminen, venyttäminen ja taivuttaminen erilaisissa oppimisympäristöissä ja telineillä. - Harjoitellaan monipuolisia liikkumistehtäviä: käveleminen, juokseminen, ponnistaminen, loikkaaminen, harppaaminen, hyppääminen, laukkaaminen, liukuminen ja kiipeäminen nopeuksia ja suuntia vaihdellen (esim. temppuradat ja kiinniottoleikit). 	L3

	<ul style="list-style-type: none"> - Harjaannutetaan välineenkäsittelytaitoja: heittäminen ja kiinniottaminen, potkaiseminen ilmasta ja maasta, lyöminen ja pallonhallintaharjoituksia. 	
T4	<ul style="list-style-type: none"> - Tutustutaan turvallisuutta edistäviin liikuntakäytänteisiin ja harjoitteluun niitä. - Harjoitellaan turvallisia ratkaisuja liikuntatilanteissa. - Harjoitellaan tarkoituksenmukaisten suojavarusteiden käyttöä. 	L3
T5	<ul style="list-style-type: none"> - Harjoitellaan vedessä liikkumista ja alkeisuimaitaitoa tavoitteena 10m. - Harjoitellaan x-kelluntaa selin, esineen hakemista rintasyvyisestä vedestä ja hyppäämistä rintasyvyiseen veteen. - Opetellaan uimahallikäyttäytymistä. 	L3
T6	<ul style="list-style-type: none"> - Harjoitellaan turvallisuutta edistäviä sääntöjen ja käytänteiden noudattamista liikuntatilanteissa, pukuhuoneissa ja siirtymätilanteissa. - Kiinnitetään huomiota tarkoituksenmukaiseen pukeutumiseen, vastuunottamiseen liikuntavälineistä ja –ympäristöstä, rakentavaan käytökseen ryhmätilanteissa. 	L3, L6, L7
T7	<ul style="list-style-type: none"> - Harjoitellaan tunnetilojen tunnistamista ja käsittelyä pelien ja leikkien kautta. - Harjoitellaan tunnetaitoja ja tunteiden säätelyä vuorovaikutustilanteissa, esim. vastoinkäymisten ja onnistumisten käsittely. 	L2, L3, L6, L7
T8	<ul style="list-style-type: none"> - Harjoitellaan ohjeiden ja sääntöjen noudattamista, reilun pelin ajattelun kehittämistä ja vastuun ottamista liikuntatilanteissa, joukkuepeleissä ja –leikeissä. 	L2, L6, L7
T9	<ul style="list-style-type: none"> - Käytetään oppilaan edellytyksiä vastaavia ja onnistumisia tukevia liikuntatehtäviä. - Pyritään rakentamaan fyysisesti, henkisesti ja sosiaalisesti turvallinen ilmapiiri mm. positiivisen palautteen avulla. 	L1, L2, L3
T10	<ul style="list-style-type: none"> - Vahvistetaan pätevyyden kokemusta kehitystasoon sopivilla, monipuolisilla liikuntatehtävillä, peleillä ja leikeillä. - Pyritään luomaan kannustava ja myönteinen ilmapiiri. 	L1, L2

13.4.12 OPPILAANOHJAUS

Oppiaineen tehtävä

Oppilaanohjauksella on keskeinen merkitys sekä oppilaiden, koulun että yhteiskunnan näkökulmasta. Ohjaustoiminnan tulee muodostaa koko perusopetuksen ajan kestävä, perusopetuksen jälkeisiin opintoihin ulottuva jatkumo. Oppilaanohjauksella edistetään oppilaiden koulutyön onnistumista, opintojen sujumista sekä koulutuksen tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta. Oppilaanohjauksen tehtävänä on edistää oppilaiden kasvua ja kehitystä siten, että jokainen oppilas pystyy kehittämään opiskelunvalmiuksiaan ja vuorovaikutustaitojaan sekä oppimaan elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Oppilaanohjaus tukee oppilaita tekemään omiin valmiuksiinsa, arvoihinsa ja lähtökohtiinsa sekä kiinnostukseensa perustuvia arkielämää, opiskelua, jatko-opintoja sekä tulevaisuutta koskevia päätöksiä ja valintoja. Ohjauksen avulla oppilaat oppivat tiedostamaan mahdollisuutensa vaikuttaa oman elämänsä suunnitteluun ja päätöksentekoon. Oppilaita kannustetaan pohtimaan ja kyseenalaistamaan koulutukseen ja ammatteihin liittyviä ennakkokäsityksiä ja tekemään valintansa omia vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan vastaten. Oppilaanohjausta toteutetaan yhteistyössä huoltajien kanssa. Koulun ohjaussuunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn- ja vastuunjako sekä monialaiset verkostot, joita tarvitaan ohjauksen tavoitteiden

toteutumiseksi. Suunnitelmassa kuvataan myös kodin ja koulun ohjausyhteistyö, koulun työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt. Ohjaussuunnitelman tavoitteiden toteutumista arvioidaan systemaattisesti. Oppilaiden opintojen sujuvuutta nivelvaiheissa edistetään perusopetuksen aikana ja jatko-opintoihin siirryttäessä opettajien välisellä ja opinto-ohjaajien keskinäisellä sekä tarvittaessa moniammatillisella yhteistyöllä. Opettajat hyödyntävät työssään ajantasaista tietoa jatko-opinnoista, työelämästä ja työtehtävistä sekä niissä tapahtuvista muutoksista.

Oppilaanohjaus yhdistää koulua yhteiskuntaan ja työelämään. Sen avulla edistetään oikeudenmukaisuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä. Oppilaanohjauksessa kehittyvät tiedot ja taidot edistävät osaltaan osaavan työvoiman saatavuutta sekä osaamisen kysynnän ja tarjonnan yhteensovittamista tulevaisuuden työelämässä.

Vuosiluokilla 1-2 oppilaanohjaus toteutuu kiinteänä osana muuta opetusta ja koulun toimintaa. Oppilaanohjauksesta vastaa luokanopettaja yhdessä muiden opettajien kanssa. Ohjauksella edistetään oppilaiden opiskelunvalmiuksien ja -taitojen kehittymistä sekä tuetaan vähitellen kasvavaa vastuunottoa koulutyöstä sekä omista tehtävistä ja tavaroista. Oppilaiden tulee saada ohjausta tavoitteiden asettamisessa sekä kannustavaa ja ohjaavaa palautetta tavoitteiden saavuttamisesta siten, että oppimaan oppimisen taidot vahvistuvat. Oppilaanohjauksen tavoitteiden kannalta on tärkeä valita työtapoja ja palautteen antamisen tapoja, jotka mahdollistavat oppilaiden myönteisen käsityksen muodostumisen itsestään oppijoina ja ryhmän jäseninä. Oppilaita ohjataan vuorovaikutustaitojen harjoitteluun ja ryhmässä toimimiseen. Heitä kannustetaan myös osallisuuteen omassa lähiympäristössään.

Perusopetuksen alkuvaiheessa luodaan pohja kodin ja koulun yhteistyölle oppilaan ohjauksessa. Oppilaanohjauksella tuetaan oppilaita ja huoltajia tekemään ensimmäisiä koulutukseen liittyviä valintoja ja näkemään valintojen merkityksen tulevien opintojen kannalta. Ammatteihin ja työelämään tutustuminen aloitetaan luokan tai koulun sisäisistä tehtävistä sekä oppilaan lähipiirin ammateista.

Lappeenrannan Kristillinen koulu

Oppilaanohjaus alakoulussa toteutetaan luokanopettajan johdolla. Oppilaanohjaus toteutuu osana muuta opetusta. Oppilaanohjaus tapahtuu päänsääntöisesti kouluyhteisön sisällä ja yhteistyötä tehdään lähialueen työpaikkojen kanssa.

Alakoulussa oppilaanohjauksen tärkeänä teemana on rakentaa toimivaa yhteistyötä koulun ja kodin välille. Alakoulun edetessä oppilaan vastuu omasta opiskelusta kasvaa ja oppilaan omat valmiudet paranevat siirryttäessä vuosiluokilta eteenpäin. Vanhempien rooli ohjauksessa ja koulun kanssa tehtävässä työssä on tärkeä osa nuoren itsenäistymistä ja vastuunkantoa.

Alakoulussa luodaan pohja oppilaan omien tavoitteiden saavuttamiselle. Tähän liittyvät olennaisesti omien valintojen tekeminen, oman työskentelyn arviointi, oman oppimisen taitojen kehittyminen ja myönteisen kuvan kehittyminen oppijana.

Alakoulun aikana oppilaalle muodostuu kuva koulunkäynnin merkityksestä ja siirtymistä kohti työelämää. Positiivisen asennoitumisen rakentuminen kohti yhteiskunnassa tarvittavia tietoja ja taitoa tulisi vahvistua koko alakoulun ajan.

<i>Työskentely- ja opiskelutaidot</i>	<i>Opetellaan koulussa ja luokassa toimimisen pelisääntöjä. Opetellaan henkilökohtaisia työskentely- ja opiskelutaitoja.</i>
---------------------------------------	--

<i>Itsetuntemus</i>	<i>Opetellaan tunnistamaan omia vahvuuksia ja vahvistetaan identiteettiä ja itsetuntoa.</i>
<i>Sosiaalinen kasvaminen</i>	<i>Ohjataan toimimaan yhteistyössä muiden oppilaiden kanssa ja opetallaan huomioimaan muut oppilaat.</i>
<i>Päätöksentekovalmiudet</i>	<i>Aloitetaan erilaisten valinta- ja päätöksenteko tilanteiden harjoittelu.</i>
<i>Ammatit ja työelämä</i>	<i>Tutustutaan lähipiirin ammatteihin.</i>

LUKU 14 VUOSILUOKAT 3-6

14.1 Vuosiluokkien 2 ja 3 välinen siirtymävaihe ja vuosiluokkien 3-6 tehtävä

Perusopetuksen kullakin vuosiluokkakokonaisuudella on yhteisten tehtävien lisäksi oma erityinen tehtävänsä. Sen hoitaminen edellyttää oppilaiden ikäkauden ja kehitysvaiheen huomioonottamista sekä huolenpitoa oppilaiden sujuvista siirtymistä koulupolun nivelvaiheissa.

Vuosiluokkien 2 ja 3 välinen siirtymävaihe

Siirtymävaiheessa on tärkeä varmistaa opiskelun edellyttämien perustaitojen hallinta ja vahvistaa kunkin oppilaan itseluottamusta koululaisena. Oppilaita tuetaan erityisesti lukemisen, kirjoittamisen sekä matematiikan valmiuksissa ja opiskelutaidoissa. Myös itsenäisen ja ryhmässä työskentelyn taitojen kehittäminen sekä vastuullisuuteen oppiminen tulevat entistä tärkeämmiksi. Koulutyön onnistumista tuetaan yhdessä kotien kanssa. Oppilaille ja huoltajille annetaan tietoa koulun tarjoamasta kieliohjelmasta ja opintojen järjestelyistä, alkavista uusista oppiaineista sekä mahdollisista valinnaisista tai vapaaehtoisista opinnoista. Heidän kanssaan pohditaan opiskelun asettamia vaatimuksia ja mahdollisesti uuteen ryhmään liittymistä.

Lain edellyttämä erityisen tuen päätöksen tarkistaminen tehdään ennen kolmannen vuosiluokan opintojen alkamista.

Toimintatavat siirtymävaiheessa toiselta kolmannelle vuosiluokalle

Kakkosluokkalaiset käyvät tutustumassa kolmanteen luokkaan kevään aikana. Uuden lukuvuoden alussa opettajat pitävät tiedonsiirtopalaverin. Toisen luokan opettaja vastaa siitä, että opetukselle välttämättömät tiedot siirtyvät kolmannen luokan opettajalle. Tarvittaessa yhteistyötä tehdään jo toisen vuosiluokan aikana.

Vuosiluokat 3-6: Oppijana kehittyminen

Vuosiluokkien 3-6 erityisenä tehtävänä on oppimaan oppimisen taitojen kehittäminen sekä omien opiskelutapojen ja -taitojen tunnistaminen ja kehittäminen. Oppilaita rohkaistaan itsensä hyväksymiseen, omien rajojen ja oikeuksien tunnistamiseen ja puolustamiseen sekä omasta turvallisuudesta huolehtimiseen. Heitä ohjataan myös velvollisuuksiensa ja vastuunsa ymmärtämiseen sekä rakentavaan mielipiteiden ilmaisuun ja vuorovaikutukseen. Minkäänlaista kiusaamista tai syrjivää käyttäytymistä ei sallita. Oppilaiden kiinnostusta eettisiin ja moraalisiin kysymyksiin hyödynnetään luomalla tilaisuuksia keskusteluun ja pohdintaan sekä osallistumisen ja vastuun ottamisen harjoitteluun. Oppilaita kannustetaan tekemään valintoja omista lähtökohdistaan, sukupuolittuneita ratkaisuja välttäen. Erityistä huomiota kiinnitetään oppilaiden ohjauksen ja tuen tarpeisiin.

Vuosiluokkien 3-6 opetuksessa vahvistetaan ja täydennetään alemmilla vuosiluokilla hankittuja perustaitoja ja opitaan uusia asioita. Oppiaineiden määrä kasvaa. Opetuksessa pyritään löytämään luontevia tilanteita eheyttämiseen. Monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttaminen vahvistaa oppiaineiden välistä yhteistyötä ja tarjoaa mahdollisuuksia oppilaiden ikäkaudelle tärkeiden kokemusten saamiseen.

Oppimiskokonaisuuksilla voidaan lisätä työskentelyn toiminnallisuutta sekä tekemällä ja tutkimalla oppimista erilaisissa oppimisympäristöissä. Oppilaiden osuus suunnittelussa vahvistuu.

Oppimiskokonaisuudet tarjoavat tilaisuuksia yhdessä tekemiseen, omaan ilmaisuun sekä yhteisön kannalta hyödylliseen toimintaan.

Vuosiluokkien 6 ja 7 välinen siirtymävaihe

Siirtyminen kuudennelta seitsemännelle luokalle edellyttää koulun tai koulujen henkilöstön suunnitelmallista yhteistyötä, opetuksen kannalta tarpeellisen tiedon siirtämistä sekä oppimisympäristöjen, toimintatapojen ja ohjaavien asiakirjojen tuntemista. Kodin ja koulun välisen vuorovaikutuksen merkitys korostuu siirtymävaiheessa. Siirtymä tarkoittaa oppilaille usein uuteen ryhmään sopeutumista, uusiin opettajiin ja ympäristöön tutustumista sekä uusien työskentelytapojen ja arviointikäytäntöjen kohtaamista. Tällöin on tärkeää, että kotona ja koulussa huolehditaan oppilaiden mahdollisuudesta tuntea olonsa turvalliseksi samalla kun heitä rohkaistaan uusien asioiden kohtaamiseen. Vastuu omasta opiskelusta lisääntyy ja monet tulevaisuuteen vaikuttavat valinnat tulevat ajankohtaisiksi. Oppilaiden kuunteleminen ja arvostaminen sekä heidän osallisuutensa omista asioista ja valinnoista päättämiseen on tärkeää.

Lain edellyttämä erityisen tuen päätöksen tarkistaminen tehdään ennen seitsemännelle luokalle siirtymistä.

14.2 Laaja-alainen osaaminen vuosiluokilla 3-6

Laaja-alaisen osaamisen yleistavoitteet on määritelty luvussa 3. Tässä tuodaan esiin, mitkä tavoitenäkökulmat painottuvat vuosiluokilla 3-6.

Laaja-alaisen osaamisen kehittämistä jatketaan systemaattisesti. Tavoitteena on, että oppilaan osaamisen kehittyminen vahvistaa edellytyksiä itsensä tuntemiseen ja arvostamiseen sekä oman identiteetin muotoutumiseen. Identiteetti rakentuu vuorovaikutuksessa toisten ihmisten ja ympäristön kanssa. Ystävyyden ja hyväksytyksi tulemisen merkitys on suuri. Ikävuodet ovat erityisen otollisia myös kestävä elämäntavan omaksumiselle ja kestävä kehityksen tarpeen pohtimiselle.

Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)

Opetuksessa vahvistetaan taitoa asettaa kysymyksiä ja hakea niihin vastauksia itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa havaintoja tehden sekä erilaisia tietolähteitä ja apuvälineitä hyödyntäen. Samalla kehittyvät oppilaiden edellytykset tunnistaa pohdittavaan asiaan liittyviä erilaisia näkökulmia ja löytää uusia oivalluksia sekä harjaantua vähitellen asioiden kriittiseen tarkasteluun. Oppilaita ohjataan huomaamaan asioiden välisiä vuorovaikutussuhteita ja keskinäisiä yhteyksiä. Heitä kannustetaan kuuntelemaan toisten näkemyksiä ja samalla pohtimaan myös omaa sisäistä tietoaan. Oppilaita ohjataan huomaamaan, että tieto voi rakentua monella tavalla, esimerkiksi tietoisesti päättelemällä tai intuitiivisesti, omaan kokemukseen perustuen. Vertaisoppimista eli parin ja ryhmän kanssa työskentelyä ja oppimiseen tähtäävää vuorovaikutusta käytetään monipuolisesti ja vahvistetaan yhdessä työskentelyn taitoja. Ajattelun taitoja harjoitellaan ongelmanratkaisu- ja päättelytehtävin sekä uteliaisuutta, mielikuvitusta, kekseliäisyyttä ja toiminnallisuutta hyödyntävin ja edistävin työskentelytavoin. Oppilaita rohkaistaan käyttämään kuvittelukykyään luoviin ratkaisuihin ja olemassa olevien rajojen ylittämiseen.

Oppimaan oppimisen taitoja vahvistetaan kaikissa opiskelutilanteissa. Oppilaita ohjataan tunnistamaan itselle luontevimmat tavat oppia ja kiinnittämään huomiota omiin opiskelutapoihin. Työn suunnittelua, tavoitteiden asettamista sekä työskentelyn ja edistymisen arviointia harjoitellaan edelleen. Oppilaita opastetaan huomaamaan säännöllisesti suoritettujen tehtävien vaikutus edistymiseen sekä tunnistamaan vahvuutensa ja kehittämistarpeensa. Heitä autetaan hahmottamaan opintoihinsa liittyviä tavoitteita ja valintoja ja kannustetaan keskustelemaan niistä huoltajiensa kanssa.

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)

Oppilaita ohjataan tuntemaan ja arvostamaan sosiaalisia, kulttuurisia, uskonnollisia, katsomuksellisia ja kielellisiä juuriaan sekä pohtimaan oman taustansa merkitystä ja paikkaansa sukupolvien ketjussa. Koulutyössä tutustutaan kouluyhteisön ja kotiseudun kulttuuriin ennen ja nyt sekä kulttuuriympäristöön ja sen muutokseen ja moninaisuuteen. Oppilaita ohjataan tuntemaan ja arvostamaan kulttuuriperintöä ja osallistumaan uuden kulttuurin luomiseen. Heille avataan mahdollisuuksia kokea ja tulkita taidetta ja kulttuuria. Mediakulttuurin analysointi ja median vaikutusten tunnistaminen ja pohdinta on näillä vuosiluokilla tärkeitä. Koulutyössä opitaan tuntemaan ihmisoikeuksia koskevien sopimusten merkitys yhteiskunnassa ja maailmassa; erityisesti perehdytään Lapsen oikeuksien sopimukseen. Oppilaita ohjataan ihmisoikeuksien kunnioittamiseen ja puolustamiseen.

Oppilaita kannustetaan kokeilemaan erilaisia ilmaisutapoja ja nauttimaan tekemisen ja ilmaisun ilosta. Heille järjestetään mahdollisuuksia kansainväliseen yhteistyöhön ja erilaisten toimintatapojen ja kulttuurien vertailuun. Opetuksessa tuetaan oppilaiden kasvua monipuolisiksi ja taitaviksi kielenkäyttäjiksi sekä äidinkiellellään että muilla kielillä. Oppilaita rohkaistaan itsensä ilmaisemiseen vähäiselläkin kielitaidolla. Vuorovaikutusta, yhteistyötä ja hyvää käytöstä harjoitellaan monipuolisesti. Oppilaita ohjataan asettumaan toisen asemaan ja tarkastelemaan

asioita eri näkökulmista. Koulutyössä luodaan innostavia tilaisuuksia harjaannuttaa sosiaalisia taitoja, kekseliäisyyttä, suunnittelu- ja ilmaisutaitoja sekä käden taitoja. Oppilaita kannustetaan arvostamaan ja hallitsemaan omaa kehoa ja käyttämään sitä tunteiden ja näkemysten, ajatusten ja ideoiden ilmaisemiseen.

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)

Koulutyössä oppilaille on tilaisuuksia harjoitella ajanhallintaa, hyvää käytöstä sekä muita omaan ja yhteiseen hyvinvointiin ja turvallisuuteen vaikuttavia toimintatapoja. Oppilaita kannustetaan ottamaan vastuuta oppimisympäristön siisteydestä, viihtyisyydestä ja ilmapiiristä sekä osallistumaan kouluyhteisön yhteisten sääntöjen laadintaan ja toimintatapojen kehittämiseen. Yhteisessä työskentelyssä oppilaat voivat kehittää tunnetaitojaan ja sosiaalisia taitojaan. Pelien ja leikkien sekä yhteisten tehtävien yhteydessä opitaan ymmärtämään sääntöjen, sopimusten ja luottamuksen merkitys ja harjoitellaan päätöksentekoa. Tuetaan oppilaiden itsenäisen liikkumisen taitoja aiempaa laajemmalla alueella ja joukkoliikenteessä. Kiinnitetään huomiota erityisesti pyöräilykasvatukseen sekä omasta ja toisten turvallisuudesta huolehtimiseen liikenteessä. Oppilaita ohjataan asianmukaisten turva- ja suojavälineiden käyttöön ja opetetaan tuntemaan keskeiset turvallisuuteen liittyvät symbolit. Yhdessä keskustellaan yksityisyyden ja henkilökohtaisten rajojen suojaamisen merkityksestä ja opitaan siihen liittyviä toimintatapoja. Koulussa harjoitellaan tarkoituksenmukaista toimintaa erilaisissa vaaratilanteissa.

Opetuksessa tarkastellaan teknologian monimuotoisuutta ja merkitystä. Oppilaat hankkivat tietoa teknologian kehityksestä ja vaikutuksista eri elämänalueilla ja monenlaisissa ympäristöissä. Heitä opastetaan teknologian vastuulliseen ja turvalliseen käyttöön ja tarkastellaan siihen liittyviä eettisiä kysymyksiä. Oppilaat tutustuvat myös kestävän kuluttamisen käytäntöihin, tutkivat jakamisen, kohtuullisuuden ja säästäväisyyden sekä talouden suunnittelun merkitystä ja harjoittelevat niitä. He saavat ohjausta kuluttajana toimimiseen sekä mainonnan ja median vaikutusten kriittiseen tarkasteluun. Oppilaita ohjataan pohtimaan omia valintojaan kestävän tulevaisuuden kannalta.

Monilukutaito (L4)

Oppilaita ohjataan kehittämään monilukutaitoaan ja tulkitsemaan, tuottamaan ja arvioimaan yhä moninaisempia tekstejä erilaisissa yhteyksissä ja ympäristöissä. Teksteillä tarkoitetaan tässä sanallisten, kuvallisten, auditiivisten, numeeristen ja kinesteettisten symbolijärjestelmien sekä näiden yhdistelmien avulla ilmaistua tai ilmenevää tietoa. Tähän liittyvää perustaitojen ja tekniikoiden hallintaa syvennetään. Fiktio, faktan ja mielipiteen tarkastelua ja erottelua harjoitellaan. Oppilaita ohjataan havainnoimaan ja tulkitsemaan ympäristöön ja huomaamaan, että teksteillä on erilaisia tavoitteita ja että tavoitteet vaikuttavat siihen, millaisia keinoja teksteissä käytetään. Tekstit voivat esimerkiksi välittää tietoa, luoda mielikuvia tai houkuttaa ostamaan. Monilukutaitoa vahvistetaan tarkastelemalla erilaisia tekstejä tekijän, katsojan sekä käyttöyhteyksien ja -tilanteiden näkökulmista. Oppilaita kannustetaan monipuolisille tiedon lähteille kuten suullisten, audiovisuaalisten, painettujen ja sähköisten lähteiden sekä haku- ja kirjastopalveluiden käyttöön. Samalla oppilaita ohjataan vertailemaan ja arvioimaan hakemansa tiedon soveltuvuutta. Oppilaita ohjataan omakohtaiseen työskentelyyn eri medioiden parissa, jolla tehdään näkyväksi medioiden tuottamia merkityksiä ja välittämään todellisuutta. Kriittistä lukutaitoa kehitetään oppilaille merkityksellisissä kulttuurisissa yhteyksissä. Kertominen, kuvaaminen, vertailu ja selostaminen sekä erilaiset mediaesitykset ovat tässä vaiheessa ominaisia tiedon esittämisen tapoja. Erilaisten tekstien aktiivinen lukeminen ja tuottaminen koulutyössä ja vapaa-aikana sekä teksteistä nauttiminen - niin tulkitsijan kuin tuottajan roolissa - edistää monilukutaidon kehittymistä.

Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)

Tieto- ja viestintäteknologiaa (tvt) hyödynnetään monipuolisesti eri oppiaineissa ja muussa

koulutyössä ja vahvistetaan yhteisöllistä oppimista. Samalla oppilaille luodaan mahdollisuuksia etsiä, kokeilla ja käyttää omaan oppimiseen ja työskentelyyn parhaiten sopivia työtapoja ja välineitä. Koulussa tutkitaan tieto- ja viestintäteknologian vaikutusta arkeen ja otetaan selvää sen kestävästä käyttötavoista.

Käytännön taidot ja oma tuottaminen: Oppilaat oppivat käyttämään erilaisia laitteita, ohjelmistoja ja palveluita sekä ymmärtämään niiden käyttö- ja toimintalogiikkaa. He harjaantuvat sujuvaan tekstin tuottamiseen ja käsittelyyn eri välineillä ja oppivat myös kuvan, äänen, videon ja animaation tekemistä. Oppilaita kannustetaan toteuttamaan tv:n avulla ideoitaan yksin ja yhdessä toisten kanssa. Ohjelmointia kokeillessaan oppilaat saavat kokemuksia siitä, miten teknologian toiminta riippuu ihmisen tekemistä ratkaisuista. *Vastuullinen ja turvallinen toiminta:* Oppilaita ohjataan tv:n vastuulliseen ja turvalliseen käyttöön, hyviin käytöstapoihin sekä tekijänoikeuksien perusperiaatteiden tuntemiseen. Koulutyössä harjoitellaan eri viestintäjärjestelmien sekä opetusikässä olevien yhteisöllisten palvelujen käyttöä. Oppilaat saavat tietoa ja kokemusta hyvien työasentojen ja sopivan mittaisten työjaksojen merkityksestä terveydelle. *Tiedonhallinta sekä tutkiva ja luova työskentely:* Oppilaat harjoittelevat etsimään tietoa useammasta eri lähteestä hakupalveluiden avulla. Heitä ohjataan hyödyntämään lähteitä oman tiedon tuottamisessa ja harjoittelemaan tiedon kriittistä arviointia. Oppilaita kannustetaan etsimään itselle sopivia ilmaisutapoja ja käyttämään tv:tä työskentelyn ja tuotosten dokumentoinnissa ja arvioinnissa. *Vuorovaikutus ja verkostoituminen:* Oppilaita ohjataan toimimaan oman roolinsa ja välineen luonteen mukaisesti sekä ottamaan vastuuta viestinnästään. Heitä ohjataan tarkastelemaan ja arvioimaan tv:n roolia vaikuttamiskeinona. Oppilaat saavat kokemuksia tieto- ja viestintäteknologian käyttämisestä vuorovaikutuksessa koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa myös kansainvälisissä yhteyksissä.

Työelämätaidot ja yrittäjäyys (L6)

Oppilaita ohjataan työskentelemään järjestelmällisesti ja pitkäjänteisesti ja ottamaan kasvavassa määrin vastuuta tekemisestään. Heitä rohkaistaan tunnistamaan vahvuuksiaan ja kiinnostumaan erilaisista asioista. Oppilaita kannustetaan sisukkuuteen työn loppuun saattamisessa ja työn tulosten arvostamiseen. Koulutyössä harjoitellaan projektien toteuttamista, ryhmässä toimimista sekä yhteistyötä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Yhteisissä työskentelytilanteissa oppilaat saavat mahdollisuuden oppia vastavuoroisuutta, neuvottelutaitoja sekä ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Oppilaita rohkaistaan tuomaan vapaa-ajalla oppimiaan taitoja koulutyöhön ja opettamaan niitä toisille oppilaille.

Koulutyöhön sisällytetään toimintaa, jossa oppilaat saavat kokemuksia työstä, eri ammasteista ja toisten hyväksi toimimisesta. Tällaista voi olla esimerkiksi koulun sisäinen työharjoittelu, yhteistyöhankkeet lähellä toimivien yritysten ja järjestöjen kanssa, kummitoiminta sekä vertaissovittelu tai tukioppilaana toimiminen. Oppilaita kannustetaan aloitteellisuuteen ja yritteliäisyyteen ja ohjataan näkemään työn ja yrittäjäyden merkitys elämässä ja yhteiskunnassa.

Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7)

Opetuksessa luodaan edellytykset oppilaiden kiinnostukselle kouluyhteisön ja yhteiskunnan asioita kohtaan. Oppilaiden kanssa tutkitaan kestävään kehitykseen, rauhaan, tasa-arvoon ja demokratiaan sekä ihmisoikeuksiin, erityisesti lasten oikeuksiin, liittyviä kysymyksiä ja tilanteita. Heidän kanssaan mietitään ja harjoitellaan käytännön tekoja, joilla itse voi vaikuttaa myönteisten muutosten puolesta. Oppilaita ohjataan näkemään median vaikutus yhteiskunnassa ja harjoittelemaan median käyttöä vaikuttamisen välineenä.

Oppilaat saavat tilaisuuksia harjoitella yhteistyötä, ristiriitojen käsittelyä ja ratkaisujen etsimistä sekä päätöksentekoa niin omassa luokkayhteisössä ja eri opiskelutilanteissa kuin koko kouluyhteisössäkin. Vaikuttaminen ja osallistuminen sekä niistä myönteisten kokemusten

saaminen lisäävät yhteisöllisyyden kokemusta koulussa. Kokemukset yhdenvertaisuudesta, osallisuudesta ja yhteisöllisyydestä rakentavat luottamusta. Oppilaita innostetaan oppilaskuntatoimintaan, kerhotoimintaan ja esimerkiksi ympäristötoimintaan tai muihin koulun ja lähiyhteisön tarjoamiin toimintamuotoihin, joissa voi oppia osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja ja kasvaa vähitellen vastuun kantamiseen. Ympäristön suojelemisen merkitys avautuu omakohtaisen luontosuhteen kautta. Oppilaita ohjataan ymmärtämään omien valintojen, elämäntapojen ja tekojen merkitys paitsi itselle, myös lähiyhteisöille, yhteiskunnalle ja luonnolle.

14.4 Oppiaineet vuosiluokilla 3-6

Näissä opetussuunnitelman perusteissa oppiaineista määritellään tehtävä, tavoitteet ja tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet. Lisäksi määritellään tavoitteet, jotka koskevat oppimisympäristöihin ja työtapoihin sekä ohjaukseen, eriyttämiseen ja tukeen ja oppimisen arviointiin liittyviä erityisiä näkökulmia kussakin oppiaineessa.

Oppiaineosuuksissa käytetään lyhenteitä. Tavoitteet on numeroitu T1, T2 jne. Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet on numeroitu S1, S2 jne. ja niihin viitataan tavoitetaulukoissa. Laaja-alaiset osaamisalueet on numeroitu L1, L2 jne. ja niihin viitataan oppiaineiden tavoitetaulukoissa.

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
- L4 Monilukutaito
- L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
- L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
- L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

14.4.1 ÄIDINKIELEN JA KIRJALLISUUDEN ERI OPPIMÄÄRIEN JA TOISEN KOTIMAISEN KIELEN OPISKELU

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineeseen on näissä opetussuunnitelman perusteissa määritelty kaksitoista eri oppimäärää, jotka ovat seuraavat: suomen kieli ja kirjallisuus, ruotsin kieli ja kirjallisuus, saamen kieli ja kirjallisuus, romanikieli ja kirjallisuus, viittomakieli ja kirjallisuus, muu oppilaan äidinkieli, suomi ja ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus, suomi ja ruotsi saamenkielisille sekä suomi ja ruotsi viittomakielisille. Muuna oppilaan äidinkielenä on mahdollista opettaa opetuksen järjestäjän tarjoamana ja huoltajan valitsemana jotakin edellä mainitsematonta äidinkieltä koko äidinkielen ja kirjallisuuden tuntimäärällä tai valtioneuvoston asetuksen 422/2012 8 §:n mukaisesti järjestettynä. Lisäksi erillisrahoitettuna voidaan tarjota oppilaan omaa äidinkieltä. Toisessa kotimaisessa kielessä on ruotsin ja suomen kielessä määritelty A- ja B-oppimäärät sekä kaksikielisille oppilaille tarkoitetut äidinkielenomaiset oppimäärät.

Oppilas opiskelee äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa ja toisessa kotimaisessa kielessä seuraavassa taulukossa mainittuja oppimääriä sen mukaan kuin opetuksen järjestäjä tarjoaa ja oppilaan huoltaja valitsee. Taulukossa oppilaan äidinkielellä tarkoitetaan koulun opetuskieltä (suomi, ruotsi ja saame) tai muuta huoltajan ilmoittamaa kieltä.

Oppilaan äidinkieli	Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärä	Toinen kotimainen kieli	
		<i>yhteinen</i>	<i>valinnainen</i>
suomi	suomen kieli ja kirjallisuus	ruotsi	-
ruotsi	ruotsin kieli ja kirjallisuus	suomi	-
saame	saamen kieli ja kirjallisuus sekä suomi tai ruotsi saamenkielisille	-	suomi tai ruotsi
saame	suomen tai ruotsin kieli ja kirjallisuus sekä saamen kieli ja kirjallisuus	ruotsi tai suomi	
romani	suomen tai ruotsin kieli ja kirjallisuus sekä romanikieli ja kirjallisuus	ruotsi tai suomi	-
viittomakieli	viittomakieli ja kirjallisuus sekä suomi tai ruotsi viittomakielisille	-	ruotsi tai suomi
muu äidinkieli	muu äidinkieli koko äidinkielen ja kirjallisuuden tuntimäärällä tai VA 422/2012 8 §:n mukaisesti järjestettynä sekä suomi tai ruotsi toisena kielenä	-	ruotsi tai suomi

KIELIKASVATUS

Kielitaidon kehittyminen alkaa varhaislapsuudessa ja jatkuu elinikäisenä prosessina. Monikielinen kompetenssi kehittyy kotona, koulussa ja vapaa-ajalla. Se koostuu äidinkielen ja muiden kielten sekä niiden murteiden eritasoisista taidoista. Koulun kieltenopetuksen lähtökohtana on kielen käyttö eri tilanteissa. Se vahvistaa oppilaiden kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä sekä monilukutaidon kehittymistä. Oppilaat oppivat tekemään havaintoja erikielisistä teksteistä ja vuorovaikutuksen käytänteistä, käyttämään kielitiedon käsitteitä tekstien tulkinna ja hyödyntämään erilaisia tapoja oppia kieliä. Oppilaat käyttävät eri kielten taitoaan kaiken oppimisen tukena eri oppiaineissa. Oppilaita ohjataan lukemaan kielitaidolleen sopivia tekstejä ja hankkimaan opiskelussa tarvittavaa tietoa eri kielillä.

Oppilaita ohjataan tiedostamaan sekä omaa että muiden kielellisten ja kulttuuristen identiteettien monikerroksisuutta. Myös vähemmistökielten ja uhanalaisten kielten merkitys tuodaan esiin opetuksessa. Opetus tukee oppilaiden monikielisyttä hyödyntämällä kaikkia, myös oppilaiden vapaa-ajalla käyttämiä kieliä. Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoaan rohkeasti. Kielikasvatus edellyttää eri oppiaineiden yhteistyötä.

Oppiaineen tehtävä

Tehtäväkuvaus, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet, ohjaus, eriyttäminen ja tuki sekä oppilaan oppimisen arviointi koskevat kaikkia äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimääriä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitoja ja ohjata heitä kiinnostumaan kielestä, kirjallisuudesta ja muusta kulttuurista ja tulemaan tietoisiksi itsestään viestijöinä ja kielenkäyttäjinä. Oppilaiden arjen kieli- ja tekstitaitoja laajennetaan niin, että he saavat valmiuksia havaintojen ja ilmiöiden käsitteellistämiseen, ajattelunsa kielentämiseen ja luovuutensa kehittämiseen.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus vastaa yhteistyössä muiden oppiaineiden ja kotien kanssa oppilaiden kielikasvatuksesta ja auttaa heitä rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiä monikulttuurisessa ja medioituneessa yhteiskunnassa. Äidinkieli ja kirjallisuus on monitieteinen taito-, tieto- ja kulttuurialue. Opetus perustuu laajaan tekstikäsitteeseen. Keskeisiä ovat monimuotoisten tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen sekä tiedon hankinnan ja jakamisen taidot. Ikäkaudelle ja kielitaidolle soveltuva kirjallisuus vahvistaa luovuuden ja mielikuvituksen monipuolista kehittymistä ja laajentaa oppilaiden käsitystä oman kielellisen ilmaisunsa mahdollisuuksista. Kirjallisuus yhdistää oppilaan kulttuuriinsa ja avartaa käsitystä muista kulttuureista.

Oppilaita rohkaistaan rakentamaan ja vastuulliseen vuorovaikutukseen erilaisissa viestintäympäristöissä. Osana eettistä kasvatusta oppilaita ohjataan ymmärtämään omien kielellisten ja viestinnällisten valintojen vaikutuksia toisiin ihmisiin. Metakognitiivisista taidoista äidinkielen opetuksessa painottuvat tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen strategiset taidot. Kielitiedon opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää kielitietoisuutta ja kielen havainnoinnin taitoja. Opetus perustuu yhteisölliseen ja funktionaaliseen näkemykseen kielestä: kielen rakenteita opiskellaan ikäkaudelle tyypillisten kielenkäyttötilanteiden ja tekstilajien yhteydessä. Opetuksessa edetään portaittain oppilaiden kehitysvaiheen mukaan.

Opetus tutustuttaa moniin kulttuurisäilöihin, joista keskeisiä ovat sanataide, media, draama, teatteritaide sekä puhe- ja viestintäkulttuurit. Sanataiteeseen kuuluu kaunokirjallisten tekstien kirjoittaminen ja tulkitseminen. Kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on lukemiseen innostaminen,

elämysten saaminen ja jakaminen, kulttuurintuntemuksen syventäminen, eettisen kasvun tukeminen sekä oppilaiden kielen ja mielikuvituksen rikastaminen. Draama vahvistaa oppiaineen toiminnallista, kokemuksellista, elämyksellistä ja esteettistä luonnetta. Mediakasvatus tähtää mediasisältöjen tulkitsemiseen ja tuottamiseen ja niiden ymmärtämiseen kulttuurisena ilmiönä. Puhe- ja viestintäkulttuurien opetus vahvistaa vuorovaikutus- ja viestintätaitoja. Keskeisiä motivaatiotekijöitä äidinkielen ja kirjallisuuden oppimisessa ovat opittavien asioiden merkityksellisyys oppilaille ja osallisuuden kokemukset. Oppilaiden kiinnostusta vahvistetaan luomalla mahdollisuuksia aktiiviseen toimijuuteen ja omiin valintoihin sekä ottamalla huomioon oppilaiden tekstimaailma ja kokemukset sekä laajentamalla niitä. Opetuksessa, oppimisympäristön luomisessa ja opetusmenetelmien valinnassa otetaan huomioon oppilaiden erilaisuus, yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo ja tuetaan niin edistyneitä kuin oppimisvaikeuksien kanssa ponnistelevia. Äidinkielen oppimäärät tekevät yhteistyötä.

Vuosiluokilla 3–6 opetuksen erityisenä tehtävänä on oppilaiden ilmaisu- ja vuorovaikutustaitojen sekä lukemisen ja tekstien tuottamisen taitojen ja strategioiden sujuvoittaminen ja tekstilajivalikoiman laajentaminen. Oppilaita ohjataan toimimaan tarkoituksenmukaisesti, turvallisesti ja vastuullisesti entistä monipuolisemmissa, myös monimediaisissa vuorovaikutustilanteissa, ja heitä ohjataan tulkitsemaan, tuottamaan ja arvioimaan yhä monimuotoisempia tekstejä osana oppimaan oppimista. Tietoa kielestä, kirjallisuudesta, mediasta ja muusta kulttuurista opitaan kielellisten taitojen kehittämisen ja tekstien merkitysten tarkastelun yhteydessä. Opetuksen tavoitteena on herättää kiinnostus ja antaa välineitä kielen havainnointiin, lukuharrastukseen ja monenlaiseen ilmaisuun sekä tarjota kieleen ja kirjallisuuteen liittyviä elämyksiä.

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3–6

Tavoitteena on kielellisesti virikkeinen ja yhteisöllinen oppimisympäristö, jossa oppilaiden näkemyksiä arvostetaan ja jossa on mahdollisuus tarkastella ja tuottaa tekstejä yksin ja yhdessä turvallisesti myös viestintäteknologian avulla. Opetuksessa hyödynnetään oppilaiden itse valitsemia ja heitä kiinnostavia kirjoja ja muita monimuotoisia tekstejä sekä laajennetaan oppilaiden lukukokemuksia. Äidinkielen oppimisympäristöön kuuluu myös koulun ulkopuolinen kulttuuri- ja mediatarjonta. Työtavat valitaan niin, että ne mahdollistavat yhdessä toimimisen ja kokemusten jakamisen sekä oppiaineen sisältöalueiden luontevan integroitumisen. Opetusta eheytetään prosessinomaisen opiskelun ja projektityöskentelyn avulla. Vuorovaikutus- ja draamataitoja syvennetään erilaisten harjoitusten avulla. Draamaa ja kirjallisuuden opetusta yhdistetään muiden oppiaineiden opetukseen.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 3–6

Tavoitteena on tukea oppilaiden kielellistä kehitystä, sujuvan luku- ja kirjoitustaidon oppimista sekä lukutaidon syvenemistä ymmärtäväksi lukemiseksi. Oppilaita tuetaan sanavarannon laajentamisessa, käsitteiden oppimisessa sekä ajatusten kielentämisessä ja vuorovaikutustaidoissa. Jokaista oppilasta kannustetaan taitotasoaan vastaavan kirjallisuuden ja muiden tekstien lukemiseen ja ohjataan luetun ymmärtämisen strategioiden käyttöön sekä sopivien opiskelustrategioiden kehittämiseen ja omien vahvuuksien tunnistamiseen. Oppilaiden tekstien tuottamisen taitojen sekä oikeinkirjoituksen kehittämiseksi annetaan malleja sekä yhteisöllistä ja yksilöllistä tukea. Myös kielellisesti taitavia oppilaita tuetaan lukuhaasteiden ottamisessa, itselleen soveltuvien työtapojen löytämisessä ja tavoitteiden asettamisessa. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppilaiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuu.

Oppilaan oppimisen arviointi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 3–6

Arviointi ja siihen perustuva palaute on monipuolista, konkreettista ja oppimisen taitoja kehittävä. Arviointi nivotaan kiinteäksi osaksi oppimisprosessia. Arviointi perustuu monipuoliseen dokumentointiin siitä, miten oppilaiden laajenevat kielelliset taidot ja tekstien tuottaminen sekä tulkinta kehittyvät ja mitkä ovat heidän tietonsa kielestä, kirjallisuudesta ja muusta kulttuurista. Oppilaita ohjataan arvioimaan omaa ja muiden työskentelyä, ilmaisua ja tuotoksia. Oppimista tukevan, monipuolisen ja erittelevän arvioinnin ja palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan, tiedoistaan ja työskentelyprosesseistaan ja he saavat välineitä niiden kehittämiseen. Omaehtoinen lukeminen on tärkeä tavoite, jota tuetaan ja arvioidaan suhteessa luku- ja kirjoitustaitoon.

Äidinkielen ja kirjallisuuden sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellesään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositolodistusta varten opettaja käyttää valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppimisen edistymisen kannalta keskeisiä ovat äidinkielen ja kirjallisuuden eri tavoitealueiden perustaidot ja niihin johtavat työskentelyprosessit ja oppimisstrategiat.

SUOMEN KIELI JA KIRJALLISUUS

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen tehtäväkuvaus, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet, ohjaus, eriyttäminen ja tuki sekä oppilaan oppimisen arviointi koskevat myös suomenkieli ja kirjallisuus -oppimäärää.

Oppimäärän erityinen tehtävä

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on kehittää oppilaiden suomen kielen, moniluku- sekä vuorovaikutustaitoja ja tutustuttaa kirjallisuuteen ja kulttuuriin. Opetus tukee oppilaiden monilukutaidon, kielitietoisuuden ja kielellisen identiteetin rakentumista. Opetuksessa ohjataan oppilaita ymmärtämään suomen kielen, kirjallisuuden ja muun kulttuurin merkitystä ja asemaa monikulttuurisessa ja monikielisessä yhteiskunnassa. Oppilaita ohjataan huomaamaan koulun ulkopuolella opitun kieli-, media- ja kulttuuritietouden merkitys suomen kielen oppimisen tukena.

Opetuksessa otetaan huomioon suomen ja ruotsin kielten asema kansalliskielinä ja suomen asema enemmistökielenä ja pääasiallisena opetuksen kielenä. Suomen kieli on paitsi opetuksen kohde myös väline muiden oppiaineiden opiskelussa, ja opetuksessa vahvistuvat keskeiset oppimaan oppimisen ja ajattelun taidot. Tehdään yhteistyötä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus oppimäärän ja muiden äidinkieli ja kirjallisuus -oppimäärien kanssa.

Vuosiluokilla 3–6 opetuksen painopiste on oppimaan oppimisen ja vuorovaikutuksen taitojen, lukuharrastuksen sekä sujuvan ja monipuolisen luku- ja kirjoitustaidon vakiinnuttamisessa. Tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen yhteydessä harjaannutaan tarkastelemaan kielen piirteitä ja kirjallisuuden keinoja. Lyhyiden tekstien lukemisesta edetään kokonaisteosten lukemiseen ja lukukokemusten monipuoliseen jakamiseen.

Suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 3–6

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
T1 opastaa oppilasta vahvistamaan taitoaan toimia rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä ja ilmaisemaan mielipiteensä	S1	L1, L2, L7
T2 ohjata oppilasta huomaamaan omien kielellisten ja viestinnällisten valintojensa vaikutuksia ja huomioimaan toisten tarpeita ryhmäviestintätilanteissa	S1	L1, L2, L3, L7
T3 ohjata oppilasta käyttämään luovuuttaan ja ilmaisemaan itseään monipuolisesti erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman avulla	S1	L1, L2, L4, L7
T4 kannustaa oppilasta kehittämään myönteistä viestijäkuvaa sekä halua ja kykyä toimia erilaisissa, myös monimediaisissa vuorovaikutustilanteissa	S1	L1, L2, L3, L4
Tekstien tulkitseminen		
T5 ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tekstin ymmärtämisen strategioita sekä tarkkailemaan ja arvioimaan omaa lukemistaan	S2	L1, L4, L5
T6 opastaa oppilasta kehittämään monimuotoisten tekstien erittelyn, arvioinnin ja tulkitsemisen taitoja ja laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan sekä edistämään ajattelutaitojaan	S2	L1, L2, L4, L5
T7 ohjata oppilasta tiedonhankintaan, monipuolisten tiedonlähteiden käyttöön ja tiedon luotettavuuden arviointiin	S2	L1, L4, L5
T8 kannustaa oppilasta kehittämään kirjallisuudentuntemusta ja kiinnostustaan lapsille ja nuorille tarkoitettua kirjallisuutta, media- ja muita tekstejä kohtaan, luomalla mahdollisuuksia myönteisiin lukukokemuksiin ja -elämyksiin, tiedonhalun tyydyttämiseen sekä lukukokemusten jakamiseen, myös monimediaisissa ympäristöissä	S2	L1, L4, L5
Tekstien tuottaminen		
T9 rohkaista oppilasta ilmaisemaan kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään ja vahvistamaan myönteistä kuvaa itsestään tekstien tuottajana	S3	L1, L2, L4, L7
T10 kannustaa ja ohjata oppilasta kielentämään ajatuksiaan ja harjoittelemaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien tuottamista, myös monimediaisissa ympäristöissä	S3	L1, L4, L5, L7
T11 ohjata oppilasta edistämään käsikirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja vahvistamaan kirjoitetun kielen, ja tekstien rakenteiden ja oikeinkirjoituksen hallintaa	S3	L1, L4, L5

T12 kannustaa oppilasta kehittämään tekstin tuottamisen prosesseja ja taitoa arvioida omia tekstejä, tarjota mahdollisuuksia tekstien tuottamiseen yhdessä, rakentavan palautteen antamiseen ja saamiseen, ohjata ottamaan huomioon tekstin vastaanottaja sekä toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen	S3	L2, L4, L5, L6
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen		
T13 ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan, innostaa häntä tutkimaan ja tarkkailemaan kieltä ja sen eri variantteja ja harjaannuttaa käyttämään käsitteitä, joiden avulla kielestä ja sen rakenteista puhutaan ja auttaa ymmärtämään kielellisten valintojen vaikutuksia	S4	L1, L2, L4
T14 kannustaa oppilasta laajentamaan tekstivalikoimaansa ja lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaista lukuharrastukseen ja lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön	S4	L2, L4, L5, L7
T15 tukea oppilasta kielellisen ja kulttuurisen identiteetin rakentamisessa ja ohjata arvostamaan eri kulttuureja ja kieliä sekä luoda oppilaalle mahdollisuuksia media- ja kulttuuritarjontaan tutustumiseen sekä oman kulttuurin tuottamiseen	S4	L2, L4, L6, L7

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 3–6

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen: Tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista, toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista eri viestintäympäristöissä. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, esimerkiksi tapoja olla kohtelias, toimia tavoitteellisesti ja esittää oma mielipiteensä ja perustella se ottaen toiset huomioon. Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Ohjataan kokonaisilmaisuuksiin, hyödynnetään draaman toimintamuotoja erilaisten ajankohtaisten aiheiden, teemojen ja kirjallisuuden käsittelyssä. Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

S2 Tekstien tulkitseminen: Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista ja käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään käsitteitä kertoja, aihe ja teema. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.

S3 Tekstien tuottaminen: Tuotetaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien

kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta. Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa. Sujuvoitetaan käsikirjoittamista ja näppäintaitoja. Tutkitaan ja harjoitellaan käyttämään kertomiselle, kuvaamiselle, ohjaavalle ja kantaa ottavalle ilmaisulle tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoa, sekä opitaan käyttämään niitä omissa teksteissä. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä ja tarkastellaan sananvalintojen, sanontojen ja sanajärjestyksen yhteyttä tekstin merkityksiin. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden selkeät perustyytit sekä lauseen pääjäsenet ja käyttämään tietoa apuna oman tekstin tuottamisessa. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja tekstien aikasuhteiden ilmaisussa. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Opitaan käyttämään omassa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten muistiinpanojen tekemistä ja tiivistämistä, ja harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää sekä tiedostetaan, miten verkossa tulee toimia eettisesti yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen: Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan ja pohditaan sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä. Tutkitaan tekstienvälisyyttä monimuotoisissa teksteissä. Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin ja kieliin ja vertaillaan suomea muiden, oppilaille tutujen kielten piirteisiin. Tutustutaan oppilaille läheisiin kansanperinteen lajeihin ja niiden jatkajiin nykyculttuurissa. Hyödynnetään lapsille ja nuorille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa, esimerkiksi kirjastoa, elokuvia, teatteria ja museoita. Tarkastellaan mediakulttuurin ilmiöitä ja ikäkaudelle tarkoitettuja sisältöjä ja keskustellaan median roolista oppilaan arjessa. Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä. Kannustetaan ja tutustutaan kirjaston aktiiviseen ja monipuoliseen käyttöön, etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja tuetaan omaehtoista lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista. Luetaan koti- ja ulkomaista lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta nykkykirjallisuudesta klassikoihin ja ikäkaudelle suunnattua tietokirjallisuutta ja pohditaan kirjallisuuden herättämiä kysymyksiä.

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen			
T1 opastaa oppilasta vahvistamaan taitoaan toimia rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä ja ilmaisemaan mielipiteensä	S1	Puheviestintätilanteissa toimiminen	Oppilas esittää ajatuksiaan ja ilmaisee mielipiteensä itselleen tutuissa viestintäympäristöissä.
T2 ohjata oppilasta huomaamaan omien kielellisten ja viestinnällisten valintojensa vaikutuksia ja huomioimaan toisten tarpeita ryhmäviestintätilanteissa	S1	Toiminta vuorovaikutustilanteissa	Oppilas hyödyntää äänenkäytön, viestien kohdentamisen ja kontaktinoton taitoja erilaisissa vuorovaikutustilanteissa, osaa muunnella viestintätapaansa tilanteen mukaan ja pyrkii ottamaan muiden näkökulmat huomioon.
T3 ohjata oppilasta käyttämään luovuuttaan ja ilmaisemaan itseään monipuolisesti erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman avulla	S1	Ilmaisukeinojen käyttö	Oppilas osaa käyttää kokonaisilmaisun keinoja omien ideoidensa ja ajatustensa ilmaisemiseen-ryhmässä, osaa pitää lyhyen valmistellun puheenvuoron tai esityksen-sekä osallistuu draamatoimintaan.
T4 kannustaa oppilasta kehittämään myönteistä viestijäkuvaa sekä halua ja kykyä toimia erilaisissa, myös monimediaisissa vuorovaikutustilanteissa	S1	Vuorovaikutustaitojen kehittyminen	Oppilas ottaa vastaan palautetta omasta toiminnastaan ja antaa palautetta muille.
Tekstien tulkitseminen			
T5 ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tekstin ymmärtämisen strategioita sekä tarkkailemaan ja arvioimaan omaa lukemistaan	S2	Tekstinymmärtämisen perustrategioiden hallinta	Oppilas lukee sujuvasti monimuotoisia-tekstejä ja käyttää tekstinymmärtämisen perustrategioita sekä osaa tarkkailla ja arvioida omaa lukemistaan.

T6 opastaa oppilasta kehittämään monimuotoisten tekstien erittelyn, arvioinnin ja tulkitsemisen taitoja ja laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan sekä edistämään ajattelutaitojaan	S2	Tekstien erittely ja tulkinta	Oppilas tunnistaa joitakin kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Oppilas osaa käyttää tekstien tulkintataitoja oman ajattelunsa sekä sana- ja käsitevarantonsa kehittämiseen.
T7 ohjata oppilasta tiedonhankintaan, monipuolisten tiedonlähteiden käyttöön ja tiedon luotettavuuden arviointiin	S2	Tiedonhankintataidot ja lähdekriittisyys	Oppilas käyttää tiedonhankinnassaan mediaa ja eri tekstiympäristöjä sekä tilanteeseen sopivia strategioita ja osaa jossain määrin arvioida tietolähteiden luotettavuutta.
T8 kannustaa oppilasta kehittämään kirjallisuudentuntemusta ja kiinnostustaan lapsille ja nuorille tarkoitettua kirjallisuutta, media- ja muita tekstejä kohtaan, luomalla mahdollisuuksia myönteisiin lukukokemuksiin ja elämyksiin, tiedonhalun tyydyttämiseen sekä lukukokemusten jakamiseen, myös monimediaisissa ympäristöissä	S2	Lapsille ja nuorille tarkoitettun kirjallisuuden ja tekstien tuntemus ja lukukokemusten jakaminen	Oppilas tuntee jonkin verran lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, media- ja muita tekstejä ja osaa jakaa kokemuksiaan, myös monimediaisessa ympäristössä.

Tekstien tuottaminen			
T9 rohkaista oppilasta ilmaisemaan kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään ja vahvistamaan myönteistä kuvaa itsestään tekstien tuottajana	S3	Kokemusten ja ajatusten ilmaiseminen	Oppilas ilmaisee kokemuksiaan ja ajatuksiaan monimuotoisten tekstien avulla.
T10 kannustaa ja ohjata oppilasta kielentämään ajatuksiaan ja harjoittelemaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien tuottamista, myös monimediaisissa ympäristöissä	S3	Oman ajattelun kielentäminen ja eri tekstilajien käyttö	Oppilas osaa ohjatusti käyttää kertomiselle, kuvaamiselle ja yksinkertaiselle kantaaottavalle tekstile tyypillistä kieltä. Oppilas osaa otsikoida tekstinsä, jakaa sen kappaleisiin ja kiinnittää huomiota sananvalintoihin.

T11 ohjata oppilasta edistämään käsinkirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja vahvistamaan kirjoitetun kielen ja tekstien rakenteiden ja oikeinkirjoituksen hallintaa	S3	Kirjoitustaito ja kirjoitetun kielen hallinta	Oppilas kirjoittaa sujuvasti ja selkeästi käsin ja on omaksunut tarvittavia näppäintaitoja. Oppilas tuntee kirjoitetun kielen perusrakenteita ja oikeinkirjoituksen perusasioita ja käyttää niitä oman tekstinsä tuottamisessa.
T12 kannustaa oppilasta kehittämään tekstin tuottamisen prosesseja ja taitoa arvioida omia tekstejä, tarjota mahdollisuuksia tekstien tuottamiseen yhdessä, rakentavan palautteen antamiseen ja saamiseen, ohjata ottamaan huomioon tekstin vastaanottaja sekä toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen	S3	Tekstien rakentaminen ja eettinen viestintä	Oppilas tuntee ja osaa kuvailla tekstien tuottamisen perusvaiheita, osaa arvioida omia tekstejään ja tuottaa tekstejä vaiheittain yksin ja muiden kanssa sekä antaa ja vastaanottaa palautetta. Oppilas osaa merkitä lähteet tekstin loppuun, ymmärtää, ettei saa esittää lainaamaansa tekstiä omanaan ja tietää verkossa toimimisen eettiset periaatteet.
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen			
T13 ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan, innostaa häntä tutkimaan ja tarkkailemaan kieltä ja sen eri variantteja ja harjaannuttaa käyttämään käsitteitä, joiden avulla kielestä ja sen rakenteista puhutaan ja auttaa ymmärtämään kielellisten valintojen vaikutuksia	S4	Kielen tarkastelun kehittyminen ja kielikäsitteiden hallinta	Oppilas tekee havaintoja ja osaa kuvailla tekstien kielellisiä piirteitä ja käyttää oppimiaan käsitteitä puhuessaan ja kirjoittaessaan niistä.
T14 kannustaa oppilasta laajentamaan tekstivalikoimaansa ja lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaista lukuharrastukseen ja lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön	S4	Kirjallisuuden tuntemus	Oppilas lukee sovitut lapsille ja nuorille suunnatut kirjat, keskustelee ja jakaa kokemuksiaan lukemistaan kirjoista.

<p>T15 tukea oppilasta kielellisen ja kulttuurisen identiteetin rakentamisessa ja ohjata arvostamaan eri kulttuureja ja kieliä sekä luoda oppilaalle mahdollisuuksia media- ja kulttuuritarjontaan tutustumiseen sekä oman kulttuurin tuottamiseen</p>	<p>S4</p>	<p>Kielitietoisuuden ja kulttuurin tuntemuksen kehittyminen</p>	<p>Oppilas osaa kuvailla havaitsemiaan yhtäläisyyksiä ja eroja eri kielten ja kulttuurien välillä. Oppilas osaa kertoa itseään kiinnostavasta media- ja kulttuuritarjonnasta. Oppilas osallistuu omien esitysten suunnitteluun ja esittämiseen.</p>
--	-----------	---	---

Lappeenrannan kristillinen koulu
Suomenkieli ja kirjallisuus 3. luokka

Opetuksen tavoitteet	Sisällöt	Laaja-alainen osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
<i>T1. Opastaa oppilasta vahvistamaan taitoaan toimia rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä ja ilmaisemaan mielipiteensä.</i>	<i>S1. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, esimerkiksi tapoja olla kohtelias. Harjoitellaan omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista esim. vertaisarvioinnin avulla. Pohditaan, mikä on mielipide ja miten se esitetään.</i>	<i>L1, L2, L7</i>
<i>T2. Ohjata oppilasta huomaamaan omien kielellisten ja viestinnällisten valintojensa vaikutuksia ja huomioimaan toisten tarpeita ryhmäviestintätilanteissa.</i>	<i>S1. Harjoitellaan toimimaan ryhmässä ja opetellaan kuuntelemaan toista. Kehitetään omia ryhmäytötaitoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Kiinnitetään huomiota positiiviseen ja rakentavaan vuorovaikutukseen.</i>	<i>L1, L2, L3, L7</i>
<i>T3. Ohjata oppilasta käyttämään luovuuttaan ja ilmaisemaan itseään monipuolisesti erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman avulla.</i>	<i>S1. Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Tehdään vuorovaikutusharjoituksia hyödyntäen draaman keinoja. Rohkaistaan osallistumaan draamatyöskentelyyn. Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.</i>	<i>L1, L2, L4, L7</i>
<i>T4. Kannustaa oppilasta kehittämään myönteistä viestijäkuvaa sekä halua ja kykyä toimia erilaisissa, myös monimediaisissa vuorovaikutustilanteissa.</i>	<i>S1. Rohkaistaan oppilasta toimimaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Luodaan käytännön mahdollisuuksia vahvistaa osaamista erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.</i>	<i>L1, L2, L3, L4</i>
Tekstien tulkitseminen		
<i>T5. Ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tekstien ymmärtämisen strategioita sekä tarkkailemaan ja arvioimaan omaa lukemistaan.</i>	<i>S2. Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten lastenkirjallisuuden, sujuvaa lukemista ja ymmärtämistä. Keskustellaan omista lukustrategioista ja luetuista teksteistä ja vertaillaan kokemuksia.</i>	<i>L1, L4, L5</i>

<p>T6. Opastaa oppilasta kehittämään monimuotoisten tekstien erittelyn, arvioinnin ja tulkitsemisen taitoja ja laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan sekä edistämään ajattelutaitojaan.</p>	<p>S2. Tutustutaan tekstin tulkintaan tutkimalla ja vertailemalla erilaisia tekstejä. Vertaillaan ja pohditaan erilaisia sanoja. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella. Tutustutaan sanaluokkiin. Tutustutaan erilaisiin tekstilajeihin, lähinnä tietoteksteihin ja kertoviin teksteihin.</p>	<p>L1, L2, L4, L5</p>
<p>T7. Ohjata oppilasta tiedonhankintaan, monipuolisten tiedonlähteiden käyttöön ja tiedon luotettavuuden arviointiin.</p>	<p>S2. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Pohditaan yhdessä keinoja, millä tiedon luotettavuutta voi arvioida.</p>	<p>L1, L4, L5</p>
<p>T8. Kannustaa oppilasta kehittämään kirjallisuudentuntemusta ja kiinnostustaan lapsille ja nuorille tarkoitettua kirjallisuutta, media- ja muita tekstejä kohtaan, luomalla mahdollisuuksia myönteisiin lukukokemuksiin ja -elämyksiin, tiedonhalun tyydyttämiseen sekä lukukokemusten jakamiseen, myös monimediaisissa ympäristöissä.</p>	<p>S2. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Tutustutaan joihinkin kirjallisuuden käsitteisiin. Hyödynnetään erilaisia oppimisympäristöjä. Jaetaan lukukokemuksia eri-ikäisten kesken.</p>	<p>L1, L4, L5</p>
<p>Tekstien tuottaminen</p>		
<p>T9. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään ja vahvistamaan myönteistä kuvaa itsestään tekstien tuottajana.</p>	<p>S3. Rohkaistaan oppilasta tuottamaan erilaisia tekstejä. Ohjataan oppilaat antamaan positiivista palautetta toistensa teksteistä.</p>	<p>L1, L2, L4, L7</p>
<p>T10. Kannustaa ja ohjata oppilasta kielentämään ajatuksiaan ja harjoittelemaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien tuottamista, myös monimediaisessa ympäristössä.</p>	<p>S3. Harjoitellaan tekstien tuottamista. Kiinnitetään huomiota omaan ilmaisuun erilaisia tekstejä tuottaessa. Ohjataan käyttämään teksteissä kirjakieltä. Harjoitellaan otsikointia. Tutustutaan eri tekstilajeihin.</p>	<p>L1, L4, L5, L7</p>
<p>T11. Ohjata oppilasta edistämään käsinkirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja vahvistamaan kirjoitetun kielen ja tekstien rakenteiden ja oikeinkirjoituksen hallintaa.</p>	<p>S3. Kirjoitetaan päivittäin käsin erilaisissa asiayhteyksissä. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Vahvistetaan oikeinkirjoituksen perusasioita, kuten virke, iso alkukirjain ja lopetusmerkki. Kiinnitetään huomiota yhdyssanoihin.</p>	<p>L1, L4, L5</p>

<p>T12. Kannustaa oppilasta kehittämään tekstin tuottamisen prosesseja ja taitoa arvioida omia tekstejä, tarjota mahdollisuuksia tekstien tuottamiseen yhdessä, rakentavan palautteen antamiseen ja saamiseen, ohjata ottamaan huomioon tekstin vastaanottaja sekä toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen.</p>	<p>S3. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten muistiinpanojen tekemistä. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita. Käytetään vertaisarviointia.</p>	<p>L2, L4, L5, L6</p>
<p>Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen</p>		
<p>T13. Ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan, innostaa häntä tutkimaan ja tarkkailemaan kieltä ja sen eri variantteja ja harjaannuttaa käyttämään käsitteitä, joiden avulla kielestä ja sen rakenteista puhutaan ja auttaa ymmärtämään kielellisten valintojen vaikutuksia.</p>	<p>S4. Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan ja pohditaan sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä ja vaikutuksia.</p>	<p>L1, L2, L4</p>
<p>T14. Kannustaa oppilasta laajentamaan tekstivalikoimaansa ja lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaista lukuharrastukseen ja lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön.</p>	<p>S4. Kannustetaan ja tutustutaan kirjaston aktiiviseen ja monipuoliseen käyttöön, etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja tuetaan omaehtoista lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista. Luetaan koti- ja ulkomaista lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, nykykirjallisuudesta klassikoihin ja ikäkaudelle suunnattua tietokirjallisuutta. Pohditaan kirjallisuuden herättämiä kysymyksiä.</p>	<p>L2, L4, L5, L7</p>
<p>T15. Tukea oppilasta kielellisen ja kulttuurisen identiteetin rakentamisessa ja ohjata arvostamaan eri kulttuureja ja kieliä sekä luoda oppilaalle mahdollisuuksia media- ja kulttuuritarjontaan tutustumiseen sekä oman kulttuurin tuottamiseen.</p>	<p>S4. Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin ja kieliin ja vertaillaan suomea muiden, oppilaille tuttuun kielten piirteisiin. Tutustutaan oppilaille läheisiin kansanperinteen lajeihin ja niiden jatkaajiin nykykulttuurissa. Hyödynnetään lapsille ja nuorille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa, esimerkiksi kirjastoa, elokuvia, teatteria, museoita ja kirjavinkkausta. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan Lappeenrannan kaupungin kulttuuritarjontaa, esim. Metkua.</p>	<p>L2, L4, L6, L7</p>

Suomenkieli ja kirjallisuus 4. luokka

<p>Opetuksen tavoitteet</p>	<p>Sisällöt</p>	<p>Laaja-alainen osaaminen</p>
------------------------------------	------------------------	---------------------------------------

Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
<i>T1. Opastaa oppilasta vahvistamaan taitoaan toimia rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä ja ilmaisemaan mielipiteensä.</i>	<i>S1. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, esimerkiksi tapoja toimia tavoitteellisesti. Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista sekä toisten kuuntelemista.</i> <i>Harjoitellaan ilmaisemaan oma mielipide rakentavasti.</i>	<i>L1, L2, L7</i>
<i>T2. Ohjata oppilasta huomaamaan omien kielellisten ja viestinnällisten valintojensa vaikutuksia ja huomioimaan toisten tarpeita ryhmäviestintätilanteissa.</i>	<i>S1. Kehitetään edelleen ryhmässä toimimisen ja toisten kuuntelemisen taitoja. Kehitetään omia ryhmätyötaitoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa.</i>	<i>L1, L2, L3, L7</i>
<i>T3. Ohjata oppilasta käyttämään luovuuttaan ja ilmaisemaan itseään monipuolisesti erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman avulla.</i>	<i>S1. Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Tehdään vuorovaikutusharjoituksia hyödyntäen draaman keinoja. Rohkaistaan osallistumaan draamatyöskentelyyn. Harjoitellaan pienten puhe-esitysten tekemistä. Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.</i>	<i>L1, L2, L4, L7</i>
<i>T4. Kannustaa oppilasta kehittämään myönteistä viestijäkuvaa sekä halua ja kykyä toimia erilaisissa, myös monimediaisissa vuorovaikutustilanteissa.</i>	<i>S1. Rohkaistaan oppilasta toimimaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja rakentamaan myönteistä viestijäkuvaa itsestään yhteistyössä muiden kanssa.</i>	<i>L1, L2, L3, L4</i>
Tekstien tulkitseminen		
<i>T5. Ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tekstien ymmärtämisen strategioita sekä tarkkailemaan ja arvioimaan omaa lukemistaan.</i>	<i>S2. Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten lastenkirjallisuuden ja tietotekstien, sujuvaa lukemista ja ymmärtämistä. Keskustellaan ja kirjoitetaan luetusta.</i>	<i>L1, L4, L5</i>
<i>T6. Opastaa oppilasta kehittämään monimuotoisten tekstien erittelyn, arvioinnin ja tulkitsemisen taitoja ja laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan sekä edistämään ajattelutaitojaan.</i>	<i>S2. Tutustutaan tekstin tulkintaan tutkimalla ja vertailemalla erilaisia tekstejä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, synonyymien ja sanontojen merkityksiä. Luokitellaan sanoja eri sanaluokkiin. Laajennetaan tekstilajien tunnistamista.</i>	<i>L1, L2, L4, L5</i>
<i>T7. Ohjata oppilasta tiedonhankintaan, monipuolisten tiedonlähteiden käyttöön ja tiedon luotettavuuden arviointiin.</i>	<i>S2. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla.</i>	<i>L1, L4, L5</i>

<i>T8. Kannustaa oppilasta kehittämään kirjallisuudentuntemusta ja kiinnostustaan lapsille ja nuorille tarkoitettua kirjallisuutta, media- ja muita tekstejä kohtaan, luomalla mahdollisuuksia myönteisiin lukukokemuksiin ja -elämyksiin, tiedonhalun tyydyttämiseen sekä lukukokemusten jakamiseen, myös monimediaisissa ympäristöissä.</i>	<i>S2. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Tutustutaan joihinkin kirjallisuuden käsitteisiin. Arvioidaan tiedon luotettavuutta yksin ja yhteistyössä muiden kanssa.</i>	<i>L1, L4, L5</i>
Tekstien tuottaminen		
<i>T9. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään ja vahvistamaan myönteistä kuvaa itsestään tekstien tuottajana.</i>	<i>S3. Rohkaistaan oppilasta kehittämään omaa tekstiään sanaston ja sisällön puolesta monipuolisemmaksi ja rikkaammaksi.</i>	<i>L1, L2, L4, L7</i>
<i>T10. Kannustaa ja ohjata oppilasta kielentämään ajatuksiaan ja harjoittelemaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien tuottamista, myös monimediaisessa ympäristössä.</i>	<i>S3. Kiinnitetään huomiota omaan ilmaisuun erilaisia tekstejä tuottaessa. Ohjataan edelleen käyttämään teksteissä kirjakieltä. Harjoitellaan otsikointia. Tutustutaan eri tekstilajeihin ja harjoitellaan niiden tuottamista.</i>	<i>L1, L4, L5, L7</i>
<i>T11. Ohjata oppilasta edistämään käsinkirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja vahvistamaan kirjoitetun kielen ja tekstien rakenteiden ja oikeinkirjoituksen hallintaa.</i>	<i>S3. Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Syvennetään oikeinkirjoituksen perusasioiden hallintaa.</i>	<i>L1, L4, L5</i>
<i>T12. Kannustaa oppilasta kehittämään tekstin tuottamisen prosesseja ja taitoa arvioida omia tekstejä, tarjota mahdollisuuksia tekstien tuottamiseen yhdessä, rakentavan palautteen antamiseen ja saamiseen, ohjata ottamaan huomioon tekstin vastaanottaja sekä toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen.</i>	<i>S3. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten muistiinpanojen tekemistä ja tiivistämistä. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita. Harjoitellaan rakentavan palautteen antamista ja vastaanottamista. Opetellaan, miten verkossa toimitaan eettisesti, yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.</i>	<i>L2, L4, L5, L6</i>
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen		

<p>T13. Ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan, innostaa häntä tutkimaan ja tarkkailemaan kieltä ja sen eri variantteja ja harjaannuttaa käyttämään käsitteitä, joiden avulla kielestä ja sen rakenteista puhutaan ja auttaa ymmärtämään kielellisten valintojen vaikutuksia.</p>	<p>S4. Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan ja pohditaan sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä.</p> <p>Tutkitaan monimuotoisia tekstejä.</p>	<p>L1, L2, L4</p>
<p>T14. Kannustaa oppilasta laajentamaan tekstivalikoimaansa ja lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaista lukuharrastukseen ja lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön.</p>	<p>S4. Kannustetaan kirjaston aktiiviseen ja monipuoliseen käyttöön, etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja tuetaan omaehtoista lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista. Luetaan koti- ja ulkomaista lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, nykykirjallisuudesta klassikoihin ja ikäkaudelle suunnattua tietokirjallisuutta. Pohditaan kirjallisuuden herättämiä kysymyksiä.</p>	<p>L2, L4, L5, L7</p>
<p>T15. Tukea oppilasta kielellisen ja kulttuurisen identiteetin rakentamisessa ja ohjata arvostamaan eri kulttuureja ja kieliä sekä luoda oppilaalle mahdollisuuksia media- ja kulttuuritarjontaan tutustumiseen sekä oman kulttuurin tuottamiseen.</p>	<p>S4. Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin ja kieliin ja vertaillaan suomea muiden, oppilaille tuttujen kielten piirteisiin. Tutustutaan oppilaille läheisiin kansanperinteen lajeihin ja niiden jatkaajiin nykykulttuurissa. Hyödynnetään lapsille ja nuorille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa, esimerkiksi kirjastoa, elokuvia, teatteria, museoita ja kirjavinkkausta. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan Lappeenrannan kaupungin kulttuuritarjontaa, esim. Metkua.</p>	<p>L2, L4, L6, L7</p>

Suomenkieli ja kirjallisuus 5. luokka

Opetuksen tavoitteet	Sisällöt	Laaja-alainen osaaminen
<p>Vuorovaikutustilanteissa toimiminen</p>		
<p>T1. Opastaa oppilasta vahvistamaan taitoaan toimia rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä ja ilmaisemaan mielipiteensä.</p>	<p>S1. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, esimerkiksi tapoja esittää oma mielipiteensä. Tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista sekä toisten kuuntelemista ja palautteen antamista ja saamista eri viestintäympäristöissä. Rohkaistaan oppilasta oman mielipiteen ilmaisuun ja omien ajatusten esittämiseen rakentavasti.</p>	<p>L1, L2, L7</p>

<p>T2. Ohjata oppilasta huomaamaan omien kielellisten ja viestinnällisten valintojensa vaikutuksia ja huomioimaan toisten tarpeita ryhmäviestintätilanteissa.</p>	<p>S1. Vahvistetaan ryhmässä toimimisen taitoja. Opetellaan kuuntelemaan toista ja antamaan toiselle rakentavaa palautetta. Kehitetään omia ryhmätyötaitoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa.</p>	<p>L1, L2, L3, L7</p>
<p>T3. Ohjata oppilasta käyttämään luovuuttaan ja ilmaisemaan itseään monipuolisesti erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman avulla.</p>	<p>S1. Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Tehdään vuorovaikutusharjoituksia hyödyntäen draaman keinoja. Valitaan teemoiksi ajankohtaisia ja oppilaille mieluisia ja kiinnostavia aiheita. Rohkaistaan osallistumaan draamatyöskentelyyn, esimerkiksi pienten näytelmien avulla. Rohkaistaan pitämään lyhyitä puheesityksiä. Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.</p>	<p>L1, L2, L4, L7</p>
<p>T4. Kannustaa oppilasta kehittämään myönteistä viestijäkuvaa sekä halua ja kykyä toimia erilaisissa, myös monimediaisissa vuorovaikutustilanteissa.</p>	<p>S1. Rohkaistaan oppilasta toimimaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja rakentamaan myönteistä viestijäkuvaa itsestään. Harjoitellaan palautteen antamista ja vastaanottamista. Hyödynnetään monimediaisia viestintäympäristöjä.</p>	<p>L1, L2, L3, L4</p>
<p>Tekstien tulkitseminen</p>		
<p>T5. Ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tekstien ymmärtämisen strategioita sekä tarkkailemaan ja arvioimaan omaa lukemistaan.</p>	<p>S2. Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista. Harjoitellaan tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja.</p>	<p>L1, L4, L5</p>
<p>T6. Opastaa oppilasta kehittämään monimuotoisten tekstien erittelyn, arvioinnin ja tulkitsemisen taitoja ja laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan sekä edistämään ajattelutaitojaan.</p>	<p>S2. Kehitetään tekstin tulkintaa tutkimalla vertailemalla erilaisia tekstejä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, synonyymien, sanontojen, kielikuvien ja käsitteiden merkityksiä. Luokitellaan sanoja eri sanaluokkiin ja opetellaan verbien taivuttamista persoona- ja aikamuodoissa. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä erilaisia tekstejä tutkimalla. Harjoitellaan tunnistamaan, esimerkiksi kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja yksinkertaisia kanta-aottavia tekstejä.</p>	<p>L1, L2, L4, L5</p>
<p>T7. Ohjata oppilasta tiedonhankintaan, monipuolisten tiedonlähteiden käyttöön ja</p>	<p>S2. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja</p>	<p>L1, L4, L5</p>

<i>tiedon luotettavuuden arviointiin.</i>	<i>lähteiden luotettavuutta.</i>	
<i>T8. Kannustaa oppilasta kehittämään kirjallisuudentuntemusta ja kiinnostustaan lapsille ja nuorille tarkoitettua kirjallisuutta, media- ja muita tekstejä kohtaan, luomalla mahdollisuuksia myönteisiin lukukokemuksiin ja -elämyksiin, tiedonhalun tyydyttämiseen sekä lukukokemusten jakamiseen, myös monimediaisissa ympäristöissä.</i>	<i>S2. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Harjoitellaan käyttämään ja keskustelussa että tekstin tuottamisessa aiemmin opittuja kirjallisuuden käsitteitä.</i>	<i>L1, L4, L5</i>
Tekstien tuottaminen		
<i>T9. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään ja vahvistamaan myönteistä kuvaa itsestään tekstien tuottajana.</i>	<i>S3. Rohkaistaan oppilasta tuottamaan yhä monipuolisemmin erilaisia tekstejä yksin ja yhdessä muiden kanssa. Pyritään vahvistamaan myönteistä minäkuvaa kannustavan palautteen kautta.</i>	<i>L1, L2, L4, L7</i>
<i>T10. Kannustaa ja ohjata oppilasta kielentämään ajatuksiaan ja harjoittelemaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien tuottamista, myös monimediaisessa ympäristössä.</i>	<i>S3. Kiinnitetään huomiota omaan ilmaisuun erilaisia tekstejä tuotettaessa. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä ja tarkastellaan sanavalintojen ja sanontojen merkityksiä. Kiinnitetään huomiota lauserakenteeseen. Harjoitellaan tekstien rakenteita ja niiden käyttöä omissa teksteissä. Havaitaan eroja eri tekstilajien välillä ja tuotetaan eri tekstilajien tekstejä.</i>	<i>L1, L4, L5, L7</i>
<i>T11. Ohjata oppilasta edistämään käsinkirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja vahvistamaan kirjoitetun kielen ja tekstien rakenteiden ja oikeinkirjoituksen hallintaa.</i>	<i>S3. Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Harjoitellaan tunnistamaan tekstistä virkkeen lisäksi päälause- ja sivulause. Harjoitellaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja tekstien aikasuhteiden ilmaisussa. Syvennetään jo opittuja oikeinkirjoituksen perusasioita ja opitaan käyttämään pilkkua.</i>	<i>L1, L4, L5</i>
<i>T12. Kannustaa oppilasta kehittämään tekstin tuottamisen prosesseja ja taitoa arvioida omia tekstejä, tarjota mahdollisuuksia tekstien tuottamiseen yhdessä, rakentavan palautteen antamiseen ja saamiseen, ohjata ottamaan huomioon tekstin vastaanottaja sekä toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen.</i>	<i>S3. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten tiivistämistä ja lähteiden käyttöä. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä rakentavan palautteen antamista ja vastaanottamista. Opetellaan, miten verkossa toimitaan eettisesti, yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.</i>	<i>L2, L4, L5, L6</i>

Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen		
<i>T13. Ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan, innostaa häntä tutkimaan ja tarkkailemaan kieltä ja sen eri variantteja ja harjaannuttaa käyttämään käsitteitä, joiden avulla kielestä ja sen rakenteista puhutaan ja auttaa ymmärtämään kielellisten valintojen vaikutuksia.</i>	<i>S4. Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan ja pohditaan sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä. Tutkitaan monimuotoisia tekstejä.</i>	<i>L1, L2, L4</i>
<i>T14. Kannustaa oppilasta laajentamaan tekstivalikoimaansa ja lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaista lukuharrastukseen ja lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön.</i>	<i>S4. Kannustetaan kirjaston aktiiviseen ja monipuoliseen käyttöön, etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja tuetaan omaehtoista lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista. Luetaan koti- ja ulkomaista lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, nykykirjallisuudesta klassikoihin ja ikäkaudelle suunnattua tietokirjallisuutta ja pohditaan kirjallisuuden herättämiä kysymyksiä.</i>	<i>L2, L4, L5, L7</i>
<i>T15. Tukea oppilasta kielellisen ja kulttuurisen identiteetin rakentamisessa ja ohjata arvostamaan eri kulttuureja ja kieliä sekä luoda oppilaalle mahdollisuuksia media- ja kulttuuritarjontaan tutustumiseen sekä oman kulttuurin tuottamiseen.</i>	<i>S4. Syvennetään oppilaan tietämystä omasta ja muista kulttuureista ja kielistä. Tutustutaan oppilaille läheisiin kansanperinteen lajeihin ja niiden jatkajiin nykyculttuurissa. Hyödynnetään lapsille ja nuorille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa, esimerkiksi kirjastoa, elokuvia, teatteria, museoita ja kirjavinkkausta. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan Lappeenrannan kaupungin kulttuuritarjontaa, esim. Metkua.</i>	<i>L2, L4, L6, L7</i>

Suomenkieli ja kirjallisuus 6. luokka

Opetuksen tavoitteet	Sisällöt	Laaja-alainen osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
<i>T1. Opastaa oppilasta vahvistamaan taitoaan toimia rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä ja ilmaisemaan mielipiteensä.</i>	<i>S1. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, esimerkiksi tapoja esittää oma mielipide ja perustella se toiset huomioon ottaen. Tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista sekä toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja</i>	<i>L1, L2, L7</i>

	saamista eri viestintäympäristöissä.	
<i>T2. Ohjataan oppilasta huomaamaan omien kielellisten ja viestinnällisten valintojen vaikutuksia ja huomioimaan toisten tarpeita ryhmäviestintätilanteissa.</i>	<i>S1. Syvennetään ryhmässä toimimisen taitoja. Harjoitellaan toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista. Kehitetään edelleen omia ryhmätyötaitoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa.</i>	<i>L1, L2, L3, L7</i>
<i>T3. Ohjata oppilasta käyttämään luovuuttaan ja ilmaisemaan itseään monipuolisesti erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman avulla.</i>	<i>S1. Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Tehdään vuorovaikutusharjoituksia hyödyntäen draaman keinoja. Valitaan teemoiksi ajankohtaisia ja oppilaille mieluisia aiheita. Osallistutaan draamatyöskentelyyn. Pidetään valmisteltuja puhe-esityksiä, esimerkiksi kirjallisuudesta. Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.</i>	<i>L1, L2, L4, L7</i>
<i>T4. Kannustaa oppilasta kehittämään myönteistä viestijäkuvaa sekä halua ja kykyä toimia erilaisissa, myös monimediaisissa vuorovaikutustilanteissa.</i>	<i>S1. Rohkaistaan oppilasta toimimaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja rakentamaan myönteistä viestijäkuvaa itsestään. Harjoitellaan rakentavan palautteen antamista ja vastaanottamista. Hyödynnetään monimediaisia viestintäympäristöjä.</i>	<i>L1, L2, L3, L4</i>
Tekstien tulkitseminen		
<i>T5. Ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tekstien ymmärtämisen strategioita sekä tarkkailemaan ja arvioimaan omaa lukemistaan.</i>	<i>S2. Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista. Opetellaan tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja.</i>	<i>L1, L4, L5</i>
<i>T6. Opastaa oppilasta kehittämään monimuotoisten tekstien erittelyn, arvioinnin ja tulkitsemisen taitoja ja laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan sekä edistämään ajattelutaitojaan.</i>	<i>S2. Tutustutaan tekstin tulkintaan tutkimalla ja vertailemalla erilaisia tekstejä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, synonyymien, sanontojen, kielikuvien ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Luokitellaan sanoja eri sanaluokkiin ja opetellaan verbien taivuttamista persoona- ja aikamuodoissa sekä pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä erilaisia tekstejä tutkimalla. Opitaan tunnistamaan kertovia, kuvaavia,</i>	<i>L1, L2, L4, L5</i>

	<i>ohjaavia ja yksinkertaisia kantaottavia tekstejä.</i>	
<i>T7. Ohjata oppilasta tiedonhankintaan, monipuolisten tiedonlähteiden käyttöön ja tiedon luotettavuuden arviointiin.</i>	<i>S2. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta yksin ja yhdessä muiden kanssa.</i>	<i>L1, L4, L5</i>
<i>T8. Kannustaa oppilasta kehittämään kirjallisuudentuntemusta ja kiinnostustaan lapsille ja nuorille tarkoitettua kirjallisuutta, media- ja muita tekstejä kohtaan, luomalla mahdollisuuksia myönteisiin lukukokemuksiin ja -elämyksiin, tiedonhalun tyydyttämiseen sekä lukukokemusten jakamiseen, myös monimediaisissa ympäristöissä.</i>	<i>S2. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta. Pyritään sujuvaan kirjallisuuden käsitteiden käyttöön. Jaetaan kokemuksia myös monimediaisessa ympäristössä.</i>	<i>L1, L4, L5</i>
Tekstien tuottaminen		
<i>T9. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään ja vahvistamaan myönteistä kuvaa itsestään tekstien tuottajana.</i>	<i>S3. Rohkaistaan oppilasta tuottamaan monipuolisesti erilaisia tekstejä yksin ja yhteistyössä muiden kanssa. Tuotetaan tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden ja toisten tekstien pohjalta.</i>	<i>L1, L2, L4, L7</i>
<i>T10. Kannustaa ja ohjata oppilasta kielentämään ajatuksiaan ja harjoittelemaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaottavien tekstien tuottamista, myös monimediaisessa ympäristössä.</i>	<i>S3. Tuotetaan erilaisia tekstejä monimediaisessa ympäristössä. Harjoitellaan kappalejakoa ja opitaan käyttämään sitä omissa teksteissä. Tarkastellaan sanajärjestyksen yhteyttä tekstin merkitykseen. Kiinnitetään huomiota omaan ilmaisuun erilaisia tekstejä tuottaessa. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä ja tarkastellaan sanavalintojen ja sanontojen merkityksiä. Havaitaan eroja eri tekstilajien välillä ja tuotetaan eri tekstilajien tekstejä.</i>	<i>L1, L4, L5, L7</i>
<i>T11. Ohjata oppilasta edistämään käsinkirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja vahvistamaan kirjoitetun kielen ja tekstien rakenteiden ja oikeinkirjoituksen hallintaa.</i>	<i>S3. Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Tunnistetaan tekstistä virkkeen lisäksi päälause- ja sivulause sekä sivulauseiden selkeät perustyyppit ja käytetään niitä oman tekstin tuottamisessa. Opitaan tunnistamaan lauseen pääjäsenet. Käytetään persoona- ja aikamuotoja tekstien aikasuhteiden ilmaisussa. Käytetään omassa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita.</i>	<i>L1, L4, L5</i>

<p>T12. Kannustaa oppilasta kehittämään tekstin tuottamisen prosesseja ja taitoa arvioida omia tekstejä, tarjota mahdollisuuksia tekstien tuottamiseen yhdessä, rakentavan palautteen antamiseen ja saamiseen, ohjata ottamaan huomioon tekstin vastaanottaja sekä toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen.</p>	<p>S3. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten tiivistämistä ja lähteiden käyttöä ja merkintää. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita yksin ja muiden kanssa, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Tiedostetaan, miten verkossa toimitaan eettisesti, yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.</p>	<p>L2, L4, L5, L6</p>
<p>Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen</p>		
<p>T13. Ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan, innostaa häntä tutkimaan ja tarkkailemaan kieltä ja sen eri variantteja ja harjaannuttaa käyttämään käsitteitä, joiden avulla kielestä ja sen rakenteista puhutaan ja auttaa ymmärtämään kielellisten valintojen vaikutuksia.</p>	<p>S4. Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan ja pohditaan sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä. Osataan käyttää kielen piirteitä kuvaavia käsitteitä puhuessa ja kirjoittaessa niistä. Tutkitaan monimuotoisia tekstejä.</p>	<p>L1, L2, L4</p>
<p>T14. Kannustaa oppilasta laajentamaan tekstivalikoimaansa ja lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaista lukuharrastukseen ja lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön.</p>	<p>S4. Kannustetaan kirjaston aktiiviseen ja monipuoliseen käyttöön, etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja tuetaan omaehtoista lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista. Luetaan koti- ja ulkomaista lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, nykykirjallisuudesta klassikoihin ja ikäkaudelle suunnattua tietokirjallisuutta. Pohditaan kirjallisuuden herättämiä kysymyksiä.</p>	<p>L2, L4, L5, L7</p>
<p>T15. Tukea oppilasta kielellisen ja kulttuurisen identiteetin rakentamisessa ja ohjata arvostamaan eri kulttuureja ja kieliä sekä luoda oppilaalle mahdollisuuksia media- ja kulttuuritarjontaan tutustumiseen sekä oman kulttuurin tuottamiseen.</p>	<p>S4. Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin. Tutustutaan oppilaille läheisiin kansanperinteen lajeihin ja niiden jatkajiin nykykulttuurissa. Hyödynnetään lapsille ja nuorille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa, esimerkiksi kirjastoa, elokuvia, teatteria, museoita ja kirjavinkkausta. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan Lappeenrannan kaupungin kulttuuritarjontaa, esim. Metkua.</p>	<p>L2, L4, L6, L7</p>

Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)

- *Rohkaistaan oppilasta ajattelemaan.*
- *Autetaan oppilasta kehittämään opiskelutaitojaan.*
- *Ohjataan oppilasta huomaamaan, miten hän oppii parhaiten.*
- *Ohjataan oppilasta huomaamaan oman toiminnan vaikutus edistymiseen.*
- *Ruokitaan oppilaan mielikuvitusta ja kekseliäisyyttä.*
- *Harjoitellaan tiedonhakua yksin ja ryhmässä.*
- *Opetellaan lähdekritiikkiä.*
- *Työskennellään monipuolisesti ryhmässä.*
- *Käytetään apuna draamatyöskentelyä.*

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)

- *Oppilaita ohjataan tuntemaan ja arvostamaan sosiaalisia, kulttuurisia ja kielellisiä juuriaan.*
- *Tutustutaan kulttuuriympäristöön ja sen moninaisuuteen.*
- *Annetaan mahdollisuuksia kokea ja tulkita kulttuuria ja luoda sitä itse.*
- *Kannustetaan kokeilemaan erilaisia ilmaisutapoja.*
- *Tuetaan oppilaiden kasvua monipuolisiksi ja taitaviksi kielenkäyttäjiksi.*
- *Harjoitellaan monipuolisesti vuorovaikutusta, yhteistyötä ja hyvää käytöstä.*
- *Ohjataan oppilaita asettumaan toisen asemaan ja tarkastelemaan asioita eri näkökulmista.*

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)

- *Kehitetään sosiaalisia ja tunnetaitoja leikkien ja draaman avulla.*
- *Tarkastellaan teknologian monimuotoisuutta ja merkitystä.*
- *Opitaan tarkastelemaan mainontaa ja median vaikutuksia kriittisesti.*

Monilukutaito (L4)

- *Tulkitaan, tuotetaan ja arvioidaan yhä moninaisempia tekstejä.*
- *Fiktio, faktan ja mielipiteen tarkastelua ja erottelua harjoitellaan.*
- *Tutustutaan eri tekstilajeihin ja niiden tavoitteisiin ja keinoihin.*
- *Harjoitellaan monipuolisesti tiedonhakua.*
- *Kehitetään kriittistä lukutaitoa.*
- *Harjoitellaan tiedon esittämistä kertomalla, kuvailemalla, vertailemalla ja selostamalla sekä erilaisin mediaesityksin.*
- *Luetaan ja tuotetaan aktiivisesti erilaisia tekstejä.*

Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)

- *Käytetään tekstin tuottamisessa ja käsittelyssä eri välineitä.*
- *Ohjataan oppilaita tekijänoikeuksien peruseriaatteiden tuntemiseen.*
- *Harjoitellaan tiedonhakua eri lähteistä ja hyödynnetään niitä oman tiedon tuottamisessa ja harjoitellaan tiedon kriittistä arviointia.*
- *Ohjataan oppilaita ottamaan vastuuta omasta viestinnästään.*
- *Harjoitellaan turvallista ja fiksua nettikäyttäytymistä.*

Työelämätaidot ja yrittäjäyys (L6)

- *Harjoitellaan ryhmässä toimimista ja yhteistyötä.*
- *Ohjataan oppilasta työskentelemään järjestelmällisesti ja pitkäjänteisesti ja ottamaan kasvavassa määrin vastuuta tekemisestään, työn loppuun saattamisesta ja työn tulosten arvostamisesta.*

Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)

- *Harjoitellaan vuorovaikutustaitoja ja omaa ilmaisua.*
- *Harjoitellaan median käyttöä vaikuttamisen välineenä.*

MUU OPPILAAN ÄIDINKIELI

Perusopetuslain 12 §:n nojalla äidinkielenä voidaan huoltajan valinnan mukaan opettaa suomen, ruotsin, saamen, romanikielen ja viittomakielen lisäksi myös muuta opetuksen järjestäjän tarjoamaa ja huoltajan valitsemaa oppilaan äidinkieltä. Tällöin mainittua äidinkieltä opetetaan valtioneuvoston asetuksen 422/2012 8 §:n määrittelemällä tuntimäärällä äidinkieli ja kirjallisuus oppiaineena. Paikallinen opetussuunnitelma laaditaan ja opetuksen tavoitetaso määritellään tällöin suomen kieli ja kirjallisuus tai ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärää soveltaen. Opetuksen järjestäjä tai koulu laatii perusteiden pohjalta kielikohtaisen opetussuunnitelman. Kielikohtaiset opetussuunnitelmat voidaan laatia myös opetuksen järjestäjien yhteistyönä. Opetussuunnitelman laadinnassa otetaan huomioon oppilaiden kielellinen ja kulttuurinen tausta sekä ympäristön tarjoaman tuen määrä oppilaan äidinkielen kehittymiselle.

SUOMI TOISENA KIELENÄ JA KIRJALLISUUS

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen tehtävä, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet, ohjaus, eriyttäminen ja tuki sekä oppimisen arviointi koskevat myös suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää.

Oppimäärän erityinen tehtävä

Tuntijakoasetuksen mukaan koulun opetuskielen mukaan määräytyvän äidinkielen ja kirjallisuuden sijasta maahanmuuttajille voidaan opettaa joko kokonaan tai osittain suomen tai ruotsin kieltä erityisen maahanmuuttajille tarkoitetun oppimäärän mukaisesti⁸⁰. Tämän oppimäärän tehtävänä on tukea lapsen ja nuoren kasvua kielyhteisön täysivaltaiseksi jäseneksi, jolla on kielelliset valmiudet jatko-opintoihin. Opetuksen avulla pyritään monilukutaitoon, jonka avulla oppilas osaa hakea tietoa sekä ymmärtää, tuottaa, arvioi ja analysoi erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja suomenkielisiä tekstejä päivittäisessä vuorovaikutuksessa, koulutyöskentelyssä ja yhteiskunnassa. Opetuksessa tuetaan kielitaidon eri osa-alueiden sekä eri tiedonalojen kielen kehittymistä.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on tukea oppilaan monikielisyyden kehittymistä sekä herättää kiinnostus ja tarjota välineitä kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Yhteistyössä kotien, oman äidinkielen opetuksen sekä muiden oppiaineiden kanssa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus auttaa oppilasta rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään kulttuurisesti monimuotoisessa ja monimediaisessa yhteiskunnassa.

⁸⁰ Valtioneuvoston asetus 422/2012

Suomen kielen oppiminen tukee kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen lähtökohtana ovat oppilaille merkitykselliset ja tarpeelliset tekstilajit ja kielenkäyttötilanteet, joiden avulla kielen muotoja, merkityksiä ja käyttöä tutkitaan ja opitaan analysoimaan. Kielitaitoa kehitetään kaikilla kielen käytön osa-alueilla, joita ovat kuullun ymmärtäminen, puhuminen, luetun ymmärtäminen ja kirjoittaminen. Ymmärtämis- ja tuottamistaitojen kehittyminen nivoutuvat toisiinsa. Oppilaiden kielen osaaminen laajenee arkielämän konkreettisesta kielestä käsitteellisen ajattelun kieleen. He saavat valmiudet havaintojen ja ilmiöiden sekä oman ajattelunsa, tunteidensa ja mielipiteidensä ilmaisemiseen tilanteeseen sopivalla tavalla. Opetuksessa arvostetaan ja hyödynnetään oppilaiden osaamia kieliä.

Kunkin oppilaan tarpeen suomi toisena kielenä -oppimäärään määrittävät oppilasta opettavat opettajat yhdessä. Oppilaan huoltaja päättää oppimääriä koskevista valinnoista⁸¹. Koska opetus tulee järjestää oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti, oppimäärän valinnassa on keskeistä, että oppilas saa hänelle parhaiten soveltuvan oppimäärän mukaista opetusta⁸². Oppilas voi opiskella suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää, jos hänen äidinkieltensä ei ole suomi, ruotsi tai saame tai hänellä on muutoin monikielinen tausta. Oppimäärän tarpeen selvittämisessä huomioidaan myös seuraavat näkökulmat:

- oppilaan suomen kielen peruskielitaidossa on puutteita jollakin tai joillakin kielitaidon osa-alueilla, jolloin oppilaan osaaminen ei vielä anna edellytyksiä yhdenvertaiseen kouluyhteisön jäsenenä toimimiseen päivittäisessä vuorovaikutuksessa ja koulutyöskentelyssä tai
- oppilaan suomen kielen taito ei vielä anna edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus oppimäärän opiskeluun.

Kun oppilas opiskelee suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, hänelle opetetaan suomea tai ruotsia toisena kielenä joko kokonaan tai osittain suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen sijaan. Opetusjärjestelyiden lähtökohtana ovat oppilaan oppimistarpeet ja kielenoppimisen vaihe. Mikäli oppilaan oppimääräksi on valittu suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, hänen edistymistään ja suoriutumistaan arvioidaan suhteessa tämän oppimäärän tavoitteisiin ja kriteereihin riippumatta siitä, minkä opetusryhmän yhteydessä kyseinen opetus on järjestetty. Tärkeää on, että oppilas tulee osalliseksi samoista teksteistä ja tekstilajeista kuin luokkatasonsa muutkin oppilaat. Kesken perusopetuksen Suomeen muuttaneiden oppilaiden opetuksen tavoitteiden asettamisessa ja sisältöjen valinnassa tulee ottaa huomioon oppilaan kielitaito sekä aiemmin opitut tiedot ja taidot. Tarvittaessa laaditaan oppimissuunnitelma. Opetuksessa hyödynnetään tavoitteellisesti erilaisia oppimisympäristöjä, jotka tukevat kielitaidon monipuolista kehittymistä sekä koulussa että sen ulkopuolella. Oppilas voi siirtyä opiskelemaan suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, jos hänellä on riittävät edellytykset sen tavoitteiden mukaiseen opiskeluun.

Vuosiluokilla 3–6 erityisenä tehtävänä on tukea suomen kielen taidon kehittymistä sekä luku- ja kirjoitustaidon ja vuorovaikutustaitojen sujuvoitumista ja monipuolistumista. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden kielitaito ja vahvuudet. Tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen yhteydessä harjaannutaan tarkastelemaan kielen piirteitä ja kirjallisuuden keinoja ja edetään laajempien tekstien lukemiseen ja lukukokemusten monipuoliseen jakamiseen.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 3–6

⁸¹ Perusopetuslaki 628/1998, 30 §

⁸² Perusopetuslaki 628/1998, 3 §

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
T1 ohjata oppilasta vahvistamaan ilmaisuvarantoaan ja taitoaan ilmaista mielipiteensä ja toimia rakentavasti koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa	S1	L1, L2, L4
T2 innostaa oppilasta vahvistamaan kasvokkaisen vuorovaikutuksen, opetuspuheen ja kuultujen tekstien kuuntelu- ja ymmärtämistaitojaan	S1	L1, L2, L4
T3 ohjata oppilasta ilmaisemaan itseään monipuolisesti sanallisia ja ei-sanallisia ilmaisukeinoja käyttäen sekä käyttämään luovuuttaan ja ottamaan huomioon myös muut osallistujat	S1	L2
Tekstien tulkitseminen		
T4 ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tietoaan tekstilajeista tekstien erittelemisessä ja tiedon luotettavuuden arvioinnissa itsenäisesti ja ryhmässä	S2	L1, L4
T5 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä erilaisissa tilanteissa tarkoituksenmukaisia luku- ja ymmärtämisstrategioita käyttäen	S2	L2, L4
T6 ohjata oppilasta päättelevään tekstien tulkintaan sekä laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan	S2	L1, L2, L4
Tekstien tuottaminen		
T7 innostaa oppilasta edistämään käsikirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja tuottamaan arjessa ja koulussa tarvittavia monimuotoisia tekstejä yksin ja ryhmässä	S3	L1, L4, L5
T8 auttaa oppilasta syventämään taitoaan suunnitella ja tuottaa tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä käyttämään monipuolisesti niissä tarvittavaa sanastoa ja kieliopillisia rakenteita	S3	L1, L2, L4
T9 ohjata oppilasta tarkastelemaan ja arvioimaan omia tekstejään sekä kehittämään taitoa antaa ja vastaanottaa palautetta	S3	L1, L2, L4
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen		
T10 ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan ja havainnoimaan kielenkäytön tilanteista vaihtelua, eri kielten piirteitä ja puhutun ja kirjoitetun suomen säännönmukaisuuksia	S4	L2, L4
T11 innostaa oppilasta tutustumaan monipuolisesti kirjallisuuteen ja kulttuuriin ja kannustaa lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaista lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön	S4	L2
T12 ohjata oppilasta havainnoimaan koulun ja muun ympäristön kulttuurista monimuotoisuutta sekä tukea oppilaan monikielistä ja kulttuurista identiteettiä ja rohkaista hyödyntämään ja kehittämään omaa kielirepertuaaria	S4	L2, L4
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena		
T13 innostaa oppilasta vahvistamaan myönteistä käsitystä itsestään kielenkäyttäjänä ja kielenoppijana sekä asettamaan oppimistavoitteita	S5	L1, L2, L7
T14 ohjata oppilasta havaitsemaan, miten kieltä käytetään eri oppiaineissa	S5	L4, L7

T15 kannustaa oppilasta kehittämään tietojaan ja kielellisiä keinojaan itseohjautuvaan työskentelyyn, tiedonhakuun ja tiedon jäsentämiseen itsenäisesti ja ryhmässä	S5	L1, L6, L7
---	----	------------

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 3–6

Oppilaan kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitojen oppiminen tapahtuu kielenkäyttötilanteissa sekä monipuolisessa työskentelyssä kielen avulla. Sisällöt valitaan siten, että oppilas voi laajentaa omaan kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin liittyvää osaamistaan monipuolisesti. Sisällöt tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät sekä oppilaiden kokemuksia että paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen: Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta. Ohjataan kokonaisilmaisuun ja hyödynnetään draamatyöskentelyä. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa (tilannesidonnaiset fraasit ja ilmaukset, ajan ilmaiseminen kerronnassa, modaalisuus, vertaaminen kuvailussa sekä epäsuora esitys ja toisen puheeseen viittaaminen). Harjoitellaan ääntämistä, kuuntelutaitoja ja kuullusta oppimisen taitoja. Osallistutaan oman luokan sekä kouluyhteisön vuorovaikutus- ja kulttuuritoimintaan, niiden suunnitteluun ja niiden toteuttamiseen.

S2 Tekstien tulkitseminen: Harjoitellaan kaunokirjallisuuden ja erilaisten tieto- ja mediatekstien sujuvaa lukemista sekä käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia lukustrategioita. Edistetään tekstilajien piirteiden sekä kirjallisuuden peruskäsitteiden tuntemusta. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan mielipiteen ja arvottavien ilmausten erottamista teksteissä sekä selvittämään tiedon lähteen ja arvioimaan tiedon luotettavuutta. Harjoitellaan hahmottamaan virkkeen osien suhteita (lause, lausekkeen pääsanana ja määrittteen suhde, lauseenvastike) tekstin ymmärtämisen tukena. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Harjaannutetaan havaitsemaan, miten persoonaa ja aikaa ilmaistaan tekstissä. Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.

S3 Tekstien tuottaminen: Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja itsenäisesti ja ryhmässä. Tuotetaan ikäkaudelle sopivia kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstilajeja ja niissä käytettävää sanastoa ja fraseologiaa sekä kieliopillisia rakenteita. Tutustutaan kirjoittamisprosessin vaiheisiin ja muokataan tekstejä-palautteen perusteella.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen: Tutkitaan tilanteen ja aiheen mukaista kielen vaihtelua havainnoimalla koulun ja oppilaiden vapaa-ajan vuorovaikutustilanteita sekä moninaisia kuultuja ja luettuja tekstejä. Pohditaan sanojen, ilmausten ja tekstien ilmentämiä merkityksiä ja tapoja luokitella niitä. Tutustutaan puhutun ja kirjoitetun suomen piirteisiin. Opitaan päättelemään keskeisiä säännönmukaisuuksia (sanaluokat ja lausetyypit, nominien ja verbien taiputus, sanojen yhdistäminen ja johtaminen) ja tapoja luoda merkityksiä. Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuvaan ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina. Perehdytään lasten ja nuorten maailmaan liittyviin kansanperinteen lajeihin ja nykyperinteeseen.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena: Opitaan jäsentämään lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelun ja puhumisen prosesseja pienempiin osiin ja harjoitellaan näitä osataitoja sekä erilaisia kirjoitus- ja kuuntelutekniikoita. Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna eri tiedonalojen tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa suhteessa tavoitteisiin. Oppilasta ohjataan toimimaan eettisesti tekijänoikeuksia ja yksityisyyttä kunnioittaen. Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus oppimäärän arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kahdeksan varten

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen			
T1 ohjata oppilasta vahvistamaan ilmaisuvaramoan ja taitoan ilmaista mielipiteensä ja toimia rakentavasti koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa	S1	Vuorovaikutustaidot ja ilmaisuvaramo	Oppilas osallistuu erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin käyttäen ilmaisuvaramoan sekä keskustelee ja työskentelee erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta.
T2 innostaa oppilasta vahvistamaan kasvokkaisen vuorovaikutuksen, opetuspuheen ja kuultujen tekstien kuuntelu- ja ymmärtämistaitojaan	S1	Tekstien ymmärtäminen ja vuorovaikutuksessa toimiminen	Oppilas ymmärtää opetuspuhetta ja muuta kuulemaansa, kun tilanne tai aihe on ennestään tuttu tai ymmärtämistä tuetaan. Oppilas osaa toimia kasvokkaisissa vuorovaikutustilanteissa.
T3 ohjata oppilasta ilmaisemaan itseään monipuolisesti sanallisia ja ei-sanallisia ilmaisukeinoja käyttäen sekä käyttämään luovuuttaan ja ottamaan huomioon myös muut osallistujat	S1	Ilmaisu vuorovaikutustilanteissa	Oppilas ilmaisee itseään erilaisia ilmaisun keinoja käyttäen ja osaa ottaa huomioon puhekuppaninsa.
Tekstien tulkitseminen			
T4 ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoan ja käyttämään tietoaan tekstilajeista tekstien erittelemisessä ja tiedon luotettavuuden arvioinnissa itsenäisesti ja ryhmässä	S2	Lukutaidon sujuvuus ja tekstilajitaidot tekstin tulkinnassa	Oppilas lukee sujuvasti monimuotoisia tekstejä. Oppilas tunnistaa kertomuksen, tietotekstin ja arvioivan tekstin ja harjoittelee käyttämään tietoa tekstilajipiirteistä tekstien tulkinnassa ja arvioinnissa.

T5 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä erilaisissa tilanteissa tarkoituksenmukaisia luku- ja ymmärtämisstrategioita käyttäen	S2	Tekstien tulkinta	Oppilas osallistuu erilaisiin kielenkäyttötilanteisiin ja osaa tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.
T6 ohjata oppilasta päättelevään tekstien tulkintaan sekä laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan	S2	Sana- ja käsitevarannon laajentuminen, päättelevä tekstien tulkinta	Oppilas hallitsee kohtuullisen sana- ja käsitevarannon sekä tunnistaa tekstistä merkityksiä, jotka vaativat päättelyä.
Tekstien tuottaminen			
T7 innostaa oppilasta edistämään käsinkirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja tuottamaan arjessa ja koulussa tarvittavia monimuotoisia tekstejä yksin ja ryhmässä	S3	Tekstilajitaidot tekstin tuottamisessa, käsinkirjoittaminen ja näppäintaidot	Oppilas osaa ohjatusti käyttää kertomiselle, kuvaamiselle ja yksinkertaiselle kantaaottavalle tekstille tyyppillistä kieltä. Oppilas osaa kirjoittaa suomea käsin ja hän on omaksunut tarvittavia näppäintaitoja.
T8 auttaa oppilasta syventämään taitoaan tuottaa tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä käyttämään monipuolisesti niissä tarvittavaa sanastoa ja kieliopillisia rakenteita	S3	Tekstien tuottaminen	Oppilas tuottaa kokonaisia tekstejä ja osoittaa niissä oikeinkirjoituksen tuntemusta. Oppilas osaa otsikoida tekstinsä, jakaa sen kappaleisiin ja kiinnittää huomiota sananvalintoihin.
T9 ohjata oppilasta	S3	Tekstien arviointi sekä	Oppilas osaa arvioida

tarkastelemaan ja arvioimaan omia tekstejään sekä kehittämään taitoa antaa ja vastaanottaa palautetta		palautteen antaminen ja vastaanottaminen	tuottamiaan tekstejä, tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana sekä osaa antaa ja vastaanottaa palautetta.
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen			
T10 ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan ja havainnoimaan kielenkäytön tilanteista vaihtelua, eri kielten piirteitä ja puhutun ja kirjoitetun suomen säännönmukaisuuksia	S4	Kielten ja kielenkäytön piirteiden havainnointi ja vertailu	Oppilas tunnistaa kielen rakenteen säännönmukaisuuksia ja kykenee kuvaamaan tavallisimpia peruskäsitteitä käyttäen, miten kielenkäyttö vaihtelee eri tilanteissa. Oppilas osaa antaa esimerkkejä ympäristönsä kielistä ja murteista.

T11 innostaa oppilasta tutustumaan monipuolisesti kirjallisuuteen ja kulttuuriin ja kannustaa lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaista lukelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön	S4	Kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemus	Oppilas lukee lasten- ja nuortenkirjallisuutta ja pystyy kertomaan ajatuksiaan lukemastaan ja muusta lasten- ja nuortenkulttuurista.
T12 ohjata oppilasta havainnoimaan koulun ja muun ympäristön kulttuurista monimuotoisuutta sekä tukea oppilaan monikielistä ja kulttuurista identiteettiä ja rohkaista hyödyntämään ja kehittämään omaa kielirepertuaaria	S4	Kielellisen ja kulttuurisen monimuotoisuuden havainnointi	Oppilas osaa kuvailla omaa ja elinympäristönsä monikielisyyttä sekä kulttuurista monimuotoisuutta.
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena			
T13 innostaa oppilasta vahvistamaan myönteistä käsitystä itsestään kielenkäyttäjänä ja kielenoppijana sekä asettamaan oppimistavoitteita	S5	Oppimistavoitteiden asettaminen	Oppilas osaa ohjatusti asettaa itselleen oppimistavoitteita.
T 14 ohjata oppilasta havaitsemaan, miten kieltä käytetään eri oppiaineissa	S5	Eri oppiaineiden kielen havainnointi	Oppilas lukee tuetusti eri oppiaineiden tekstejä tai niiden osia ja osaa kuvailla, millaisista osista tekstit rakentuvat.
T 15 kannustaa oppilasta kehittämään tietojaan ja kielellisiä keinojaan itseohjautuvaan työskentelyyn, tiedonhakuun ja tiedon jäsentämiseen itsenäisesti ja ryhmässä	S5	Tekstin rakentaminen ja tiedonhaku	Oppilas osaa tuottaa sovitusta aihepiiristä hankkimansa tiedon pohjalta jäsennellyn suullisen tai kirjallisen tekstin itsenäisesti tai ryhmässä. Oppilas osaa ohjatusti valita tilanteeseen ja aiheeseen sopivan tavan hankkia tietoa.

Lappeenrannan kristillinen koulu
Suomi toisena kielenä 3. luokka

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
<i>T1 Ohjataan oppilasta vahvistamaan ilmaisuvaramateriaalia ja taitojaan ilmaista mielipiteensä ja toimia rakentavasti koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa.</i>	<i>Osallistutaan oman luokan sekä kouluyhteisön vuorovaikutus- ja kulttuuritoimintaa, niiden suunnitteluun ja niiden toteuttamiseen.</i>	<i>L1, L2, L4</i>
<i>T2 Innostetaan oppilasta vahvistamaan kasvokkaisen vuorovaikutuksen, opetuspuheen ja kuultujen tekstien kuuntelu- ja ymmärtämistaitojaan.</i>	<i>Harjoitellaan ääntämistä, kuuntelutaitoja ja kuullusta oppimisen taitoja.</i>	<i>L1, L2, L4</i>
<i>T3 Ohjataan oppilasta ilmaisemaan itseään monipuolisesti sanallisia ja ei-sanallisia ilmaisukeinoja käyttäen sekä käyttämään luovuuttaan ja ottamaan huomioon myös muut osallistujat.</i>	<i>Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta. Ohjataan kokonaisilmaisuun ja hyödynnetään draamatyöskentelyä. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa.</i>	<i>L2</i>
Tekstien tulkitseminen		
<i>T4 Ohjataan oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tietoaan tekstilajeista tekstien erittelemisessä ja tiedon luotettavuuden arvioinnissa itsenäisesti ja ryhmässä.</i>	<i>Harjoitellaan erilaisten tekstien lukemista ja ymmärtämistä</i>	<i>L1, L4</i>
<i>T5 Kannustetaan oppilasta kehittämään taitojaan tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä erilaisissa tilanteissa tarkoituksenmukaisia luku- ja ymmärtämisstrategioita käyttäen.</i>	<i>Tutustutaan erilaisiin tekstilajeihin ja harjoitellaan tekstien tulkintaa vertailemalla tekstejä.</i>	<i>L2, L4</i>
<i>T6 Ohjataan oppilasta päättelevään tekstien tulkintaan sekä laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan.</i>	<i>Vertaillaan, luokitellaan ja pohditaan erilaisia sanoja</i>	<i>L1, L2, L4</i>
Tekstien tuottaminen		

<i>T7 Innostetaan oppilasta edistämään käsinkirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja tuottamaan arjessa ja koulussa tarvittavia monimuotoisia tekstejä yksin ja ryhmässä.</i>	<i>Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista käsin ja koneella.</i>	<i>L1, L4, L5</i>
<i>T8 Autetaan oppilasta syventämään taitoaan suunnitella ja tuottaa tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä käyttämään monipuolisesti niissä tarvittavaa sanastoa ja kieliopillisia rakenteita.</i>	<i>Opitaan käyttämään omissa kirjoituksissa oikeinkirjoituksen perusasioita. Kiinnitetään huomiota puhutun ja kirjoitetun kielen eroihin.</i>	<i>L1, L2, L4</i>
<i>T9 Ohjataan oppilasta tarkastelemaan ja arvioimaan omia tekstejään sekä kehittämään taitoa antaa ja vastaanottaa palautetta.</i>	<i>Tutustutaan kirjoittamisprosessin vaiheisiin ja muokataan tekstejä palautteen perusteella.</i>	<i>L1, L2, L4</i>
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen		
<i>T10 Ohjataan oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan ja havainnoimaan kielenkäytön tilanteista vaihtelua, eri kielten piirteitä ja puhutun ja kirjoitetun suomen säännönmukaisuuksia.</i>	<i>Tutkitaan tilanteen ja aiheen mukaista kielen vaihtelua havainnoimalla koulun ja oppilaiden vapaa-ajan vuorovaikutustilanteita sekä moninaisia kuultuja ja luettuja tekstejä. Pohditaan sanojen, ilmausten ja tekstien ilmentämiä merkityksiä ja tapoja luokitella niitä. Tutustutaan puhutun ja kirjoitetun suomen piirteisiin. Opitaan päättelemään keskeisiä säännönmukaisuuksia ja tapoja luoda merkityksiä.</i>	<i>L2, L4</i>
<i>T11 Innostetaan oppilasta tutustumaan monipuolisesti kirjallisuuteen ja kulttuuriin ja kannustetaan lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaistaan lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön.</i>	<i>Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuvaan ja mediateksteihin sekä kirjastoon.</i>	<i>L2</i>
<i>T12 Ohjataan oppilasta havainnoimaan koulun ja muun ympäristön kulttuurista monimuotoisuutta sekä tuetaan oppilaan monikielistä ja -kulttuurista identiteettiä ja rohkaistaan hyödyntämään ja kehittämään omaa kielirepertuaaria.</i>	<i>Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin sekä vertaillaan suomea oppilaan osaamiin muihin kieliin. Hyödynnetään kulttuuriopetussuunnitelmaa ja vierailaan mm. kirjastossa.</i>	<i>L2, L4</i>
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena		
<i>T13 Innostetaan oppilasta vahvistamaan myönteistä käsitystä itsestään kielenkäyttäjänä ja kielenoppijana sekä asettamaan oppimistavoitteita.</i>	<i>Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.</i>	<i>L1, L2, L7</i>

<i>T14 Ohjataan oppilasta havaitsemaan, miten kieltä käytetään eri oppiaineissa.</i>	<i>Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista.</i> <i>Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna eri tiedonalojen tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa.</i>	<i>L4, L7</i>
<i>T15 Kannustetaan oppilasta kehittämään tietojaan ja kielellisiä keinojaan itseohjautuvaan työskentelyyn, tiedonhakuun ja tiedon jäsentämiseen itsenäisesti ja ryhmässä.</i>	<i>Harjoitellaan opiskelussa tarvittavia tekstin tuottamisen taitoja kuten muistiinpanojen tekemistä sekä erilaisia kirjoitus- ja kuuntelutekniikoita. Opitaan kunnioittamaan tekijänoikeuksia.</i>	<i>L1, L6, L7</i>

Suomi toisena kielenä 4. luokka

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
<i>T1 Ohjataan oppilasta vahvistamaan ilmaisuvaramiaan ja taitoaan ilmaista mielipiteensä ja toimia rakentavasti koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa.</i>	<i>Harjoitellaan oman mielipiteen ilmaisua. Harjoitellaan tapoja toimia vuorovaikutustilanteissa tavoitteellisesti.</i> <i>Harjoitellaan erilaisia ilmaisukeinoja.</i>	<i>L1, L2, L4</i>
<i>T2 Vahvistetaan oppilaan kasvokkaisen vuorovaikutuksen, opetuspuheen ja kuultujen tekstien kuuntelu- ja ymmärtämistaitoja.</i>	<i>Harjoitellaan ääntämistä, kuuntelutaitoja ja kuullusta oppimisen taitoja.</i>	<i>L1, L2, L4</i>
<i>T3 Ohjataan oppilasta ilmaisemaan itseään monipuolisesti sanallisia ja ei-sanallisia ilmaisukeinoja käyttäen sekä käyttämään luovuuttaan ja ottamaan huomioon myös muut osallistujat.</i>	<i>Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua erilaisten aihepiirien ja tekstien</i> <i>pohjalta. Pidetään omia lyhyitä puheenvuoroja. Hyödynnetään draamatyöskentelyä. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa.</i>	<i>L2</i>
Tekstien tulkitseminen		
<i>T4 Ohjataan oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tietoaan tekstilajeista tekstien erittelemisessä ja tiedon luotettavuuden arvioinnissa itsenäisesti ja ryhmässä.</i>	<i>Harjoitellaan erilaisten tekstien lukemista ja ymmärtämistä. Etsitään tietoa eri lähteistä ja pohditaan, mikä on luotettavaa tietoa.</i>	<i>L1, L4</i>

<i>T5 Kannustetaan oppilasta kehittämään taitoaan tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä erilaisissa tilanteissa tarkoituksenmukaisia luku- ja ymmärtämisstrategioita käyttäen.</i>	<i>Tutustutaan erilaisiin tekstilajeihin ja harjoitellaan tekstien tulkintaa vertailemalla tekstejä.</i>	<i>L2, L4</i>
<i>T6 Ohjataan oppilasta päättelevään tekstien tulkintaan sekä laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan.</i>	<i>Harjoitellaan selittämään sanojen merkityksiä ja tutkitaan synonyymeja ja sanontojen merkityksiä.</i>	<i>L1, L2, L4</i>
Tekstien tuottaminen		
<i>T7 Innostetaan oppilasta edistämään käsinkirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja tuottamaan arjessa ja koulussa tarvittavia monimuotoisia tekstejä yksin ja ryhmässä.</i>	<i>Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista käsin ja koneella.</i>	<i>L1, L4, L5</i>
<i>T8 Autetaan oppilasta syventämään taitoaan suunnitella ja tuottaa tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä käyttämään monipuolisesti niissä tarvittavaa sanastoa ja kieliopillisia rakenteita.</i>	<i>Syvennetään taitoa käyttää omissa kirjoituksissa oikeinkirjoituksen perusasioita. Kiinnitetään huomiota puhutun ja kirjoitetun kielen eroihin.</i>	<i>L1, L2, L4</i>
<i>T9 Ohjataan oppilasta tarkastelemaan ja arvioimaan omia tekstejään sekä kehittämään taitoa antaa ja vastaanottaa palautetta.</i>	<i>Tutustutaan kirjoittamisprosessin vaiheisiin ja muokataan tekstejä palautteen perusteella.</i>	<i>L1, L2, L4</i>
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen		
<i>T10 Ohjataan oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan ja havainnoimaan kielenkäytön tilanteista vaihtelua, eri kielten piirteitä ja puhutun ja kirjoitetun suomen säännönmukaisuuksia.</i>	<i>Tutkitaan kielen tilanteista vaihtelua ja harjoitellaan eri tilanteisiin sopivan kielen käyttöä. Pohditaan sanojen, ilmausten ja tekstien ilmentämiä merkityksiä ja tapoja luokitella niitä. Tutustutaan puhutun ja kirjoitetun suomen piirteisiin. Opitaan päättelemään keskeisiä säännönmukaisuuksia ja tapoja luoda merkityksiä.</i>	<i>L2, L4</i>
<i>T11 Innostetaan oppilasta tutustumaan monipuolisesti kirjallisuuteen ja kulttuuriin ja kannustetaan lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaistaan lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön.</i>	<i>Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuvaan ja mediateksteihin sekä kirjastoon.</i>	<i>L2</i>

<i>T12 Ohjataan oppilasta havainnoimaan koulun ja muun ympäristön kulttuurista monimuotoisuutta sekä tuetaan oppilaan monikielistä ja -kulttuurista identiteettiä ja rohkaistaan hyödyntämään ja kehittämään omaa kielirepertuaaria.</i>	<i>Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin sekä vertaillaan suomea oppilaan osaamiin muihin kieliin. Hyödynnetään kulttuuriopetus suunnitelmaa ja vierailaan mm. kirjastossa.</i>	<i>L2, L4</i>
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena		
<i>T13 Innostetaan oppilasta vahvistamaan myönteistä käsitystä itsestään kielenkäyttäjänä ja kielenoppijana sekä asettamaan oppimistavoitteita.</i>	<i>Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.</i>	<i>L1, L2, L7</i>
<i>T14 Ohjataan oppilasta havaitsemaan, miten kieltä käytetään eri oppiaineissa.</i>	<i>Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista.</i> <i>Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna eri tiedonalojen tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa.</i>	<i>L4, L7</i>
<i>T15 Kannustetaan oppilasta kehittämään tietojaan ja kielellisiä keinojaan itseohjautuvaan työskentelyyn, tiedonhakuun ja tiedon jäsentämiseen itsenäisesti ja ryhmässä.</i>	<i>Harjoitellaan opiskelussa tarvittavia tekstin tuottamisen taitoja kuten muistiinpanojen tekemistä sekä erilaisia kirjoitus- ja kuuntelutekniikoita. Opitaan kunnioittamaan tekijänoikeuksia.</i>	<i>L1, L6, L7</i>

Suomi toisena kielenä 5. luokka

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
<i>T1 Ohjataan oppilasta vahvistamaan ilmaisuvarantoaan ja taitoaan ilmaista mielipiteensä ja toimia rakentavasti koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa.</i>	<i>Osallistutaan oman luokan sekä kouluyhteisön vuorovaikutus- ja kulttuuritoimintaa, niiden suunnitteluun ja niiden toteuttamiseen.</i> <i>Harjoitellaan oman mielipiteen ilmaisemista.</i>	<i>L1, L2, L4</i>

<i>T2 Innostetaan oppilasta vahvistamaan kasvokkaisen vuorovaikutuksen, opetuspuheen ja kuultujen tekstien kuuntelu- ja ymmärtämistaitojaan.</i>	<i>Harjoitellaan ääntämistä, kuuntelutaitoja ja kuullusta oppimisen taitoja.</i>	<i>L1, L2, L4</i>
<i>T3 Ohjataan oppilasta ilmaisemaan itseään monipuolisesti sanallisia ja ei-sanallisia ilmaisukeinoja käyttäen sekä käyttämään luovuuttaan ja ottamaan huomioon myös muut osallistujat.</i>	<i>Tehdään vuorovaikutusharjoituksia hyödyntäen draaman keinoja. Harjoitellaan toimimaan erilaisissa ryhmissä. Harjoitellaan palautteen antamista ja vastaanottamista.</i>	<i>L2</i>
Tekstien tulkitseminen		
<i>T4 Ohjataan oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tietoaan tekstilajeista tekstien erittelemisessä ja tiedon luotettavuuden arvioinnissa itsenäisesti ja ryhmässä.</i>	<i>Syvennetään erilaisten tekstien sujuvaa lukemista. Harjoitellaan arvioimaan tekstin luotettavuutta.</i>	<i>L1, L4</i>
<i>T5 Kannustetaan oppilasta kehittämään taitoaan tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä erilaisissa tilanteissa tarkoituksenmukaisia luku- ja ymmärtämisstrategioita käyttäen.</i>	<i>Tutustutaan erilaisiin tekstilajeihin ja harjoitellaan tekstien tulkintaa vertailemalla tekstejä. Harjoitellaan erilaisiin teksteihin sopivia tekstinymmärtämisen strategioita.</i>	<i>L2, L4</i>
<i>T6 Ohjataan oppilasta päättelevään tekstien tulkintaan sekä laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan.</i>	<i>Vertaillaan, luokitellaan ja pohditaan erilaisia sanoja. Harjoitellaan eri tekstilajien tunnistamista.</i>	<i>L1, L2, L4</i>
Tekstien tuottaminen		
<i>T7 Innostetaan oppilasta edistämään käsinkirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja tuottamaan arjessa ja koulussa tarvittavia monimuotoisia tekstejä yksin ja ryhmässä.</i>	<i>Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista käsin ja koneella. Rohkaistaan oppilasta tuottamaan monipuolisesti omia tekstejä.</i>	<i>L1, L4, L5</i>
<i>T8 Autetaan oppilasta syventämään taitoaan suunnitella ja tuottaa tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä käyttämään monipuolisesti niissä tarvittavaa sanastoa ja kieliopillisia rakenteita.</i>	<i>Opitaan käyttämään omissa kirjoituksissa oikeinkirjoituksen perusasioita. Kiinnitetään huomiota puhutun ja kirjoitetun kielen eroihin. Tarkastellaan sananvalintojen merkityksiä.</i>	<i>L1, L2, L4</i>

<p><i>T9 Ohjataan oppilasta tarkastelemaan ja arvioimaan omia tekstejään sekä kehittämään taitoa antaa ja vastaanottaa palautetta.</i></p>	<p><i>Tutustutaan kirjoittamisprosessin vaiheisiin ja muokataan tekstejä palautteen perusteella.</i></p>	<p><i>L1, L2, L4</i></p>
<p>Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen</p>		
<p><i>T10 Ohjataan oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan ja havainnoimaan kielenkäytön tilanteista vaihtelua, eri kielten piirteitä ja puhutun ja kirjoitetun suomen säännönmukaisuuksia.</i></p>	<p><i>Tutkitaan kielen vaihtelua monipuolisissa kielenkäyttötilanteissa. Pohditaan sanojen, ilmausten ja tekstien ilmentämiä merkityksiä. Tarkastellaan puhutun ja kirjoitetun suomen eroja. Opitaan keskeisiä säännönmukaisuuksia ja tapoja luoda merkityksiä.</i></p>	<p><i>L2, L4</i></p>
<p><i>T11 Innostetaan oppilasta tutustumaan monipuolisesti kirjallisuuteen ja kulttuuriin ja kannustetaan lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaistaan lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön.</i></p>	<p><i>Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuvaan ja mediateksteihin sekä kirjastoon.</i></p>	<p><i>L2</i></p>
<p><i>T12 Ohjataan oppilasta havainnoimaan koulun ja muun ympäristön kulttuurista monimuotoisuutta sekä tuetaan oppilaan monikielistä ja -kulttuurista identiteettiä ja rohkaistaan hyödyntämään ja kehittämään omaa kielirepertuaaria.</i></p>	<p><i>Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin sekä vertaillaan suomea oppilaan osaamiin muihin kieliin. Hyödynnetään kulttuuriopetus suunnitelmaa ja vieraillaan mm. kirjastossa.</i></p>	<p><i>L2, L4</i></p>
<p>Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena</p>		
<p><i>T13 Innostetaan oppilasta vahvistamaan myönteistä käsitystä itsestään kielenkäyttäjänä ja kielenoppijana sekä asettamaan oppimistavoitteita.</i></p>	<p><i>Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.</i></p>	<p><i>L1, L2, L7</i></p>
<p><i>T14 Ohjataan oppilasta havaitsemaan, miten kieltä käytetään eri oppiaineissa.</i></p>	<p><i>Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista.</i></p> <p><i>Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna eri tiedonalojen tiedonhankinnassa,</i></p>	<p><i>L4, L7</i></p>

	<i>oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa.</i>	
<i>T15 Kannustetaan oppilasta kehittämään tietojaan ja kielellisiä keinojaan itseohjautuvaan työskentelyyn, tiedonhakuun ja tiedon jäsentämiseen itsenäisesti ja ryhmässä.</i>	<i>Harjoitellaan opiskelussa tarvittavia tekstin tuottamisen taitoja kuten tiivistämistä ja lähteiden käyttöä sekä erilaisia kirjoitus- ja kuuntelutekniikoita. Opitaan kunnioittamaan tekijänoikeuksia.</i>	<i>L1, L6, L7</i>

Suomi toisena kielenä 6. luokka

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
T1 Ohjataan oppilasta vahvistamaan ilmaisuvarantoaan ja taitoaan ilmaista mielipiteensä ja toimia rakentavasti koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa.	Osallistutaan oman luokan sekä kouluyhteisön vuorovaikutus- ja kulttuuritoimintaa, niiden suunnitteluun ja niiden toteuttamiseen.	L1, L2, L4
T2 Innostetaan oppilasta vahvistamaan kasvokkaisen vuorovaikutuksen, opetuspuheen ja kuultujen tekstien kuuntelu- ja ymmärtämistaitojaan.	Harjoitellaan ääntämistä, kuuntelutaitoja ja kuullusta oppimisen taitoja. Harjoitellaan erilaisia ilmaisukeinoja.	L1, L2, L4
T3 Ohjataan oppilasta ilmaisemaan itseään monipuolisesti sanallisia ja ei-sanallisia ilmaisukeinoja käyttäen sekä käyttämään luovuuttaan ja ottamaan huomioon myös muut osallistujat.	Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta. Hyödynnetään draamatyöskentelyä. Harjoitellaan toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista. Hyödynnetään monimediaisia viestintäympäristöjä.	L2
Tekstien tulkitseminen		
T4 Ohjataan oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tietoaan tekstilajeista tekstien erittelemisessä ja tiedon luotettavuuden arvioinnissa itsenäisesti ja ryhmässä.	Harjoitellaan erilaisten tekstien lukemista ja ymmärtämistä. Edistetään tekstilajien piirteiden sekä kirjallisuuden peruskäsitteiden tuntemusta.	L1, L4
T5 Kannustetaan oppilasta kehittämään taitoaan tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä erilaisissa tilanteissa tarkoituksenmukaisia luku- ja ymmärtämisstrategioita käyttäen.	Tutustutaan erilaisiin tekstilajeihin ja harjoitellaan tekstien tulkintaa vertailemalla tekstejä. Opitaan tunnistamaan tekstien funktioita (ohjaavat tekstit, tiedottavat tekstit, kanta-aottavat tekstit).	L2, L4
T6 Ohjataan oppilasta päättelevään tekstien tulkintaan sekä laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan.	Vertaillaan, luokitellaan ja pohditaan erilaisia sanoja ja tutkitaan sanontojen merkityksiä.	L1, L2, L4
Tekstien tuottaminen		
T7 Innostetaan oppilasta edistämään käsinkirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja tuottamaan arjessa ja koulussa tarvittavia monimuotoisia tekstejä yksin ja ryhmässä.	Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista käsin ja koneella ja tuotetaan monipuolisesti omia tekstejä.	L1, L4, L5

<i>T8 Autetaan oppilasta syventämään taitoaan suunnitella ja tuottaa tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä käyttämään monipuolisesti niissä tarvittavaa sanastoa ja kieliopillisia rakenteita.</i>	<i>Opitaan käyttämään omissa kirjoituksissa oikeinkirjoituksen perusasioita. Kiinnitetään huomiota puhutun ja kirjoitetun kielen eroihin ja omaan ilmaisuun erilaisia tekstejä tuottaessa. Laajennetaan edelleen sanavarastoa.</i>	<i>L1, L2, L4</i>
<i>T9 Ohjataan oppilasta tarkastelemaan ja arvioimaan omia tekstejään sekä kehittämään taitoa antaa ja vastaanottaa palautetta.</i>	<i>Havaitaan eroja eri tekstilajien välillä ja tarkkaillaan omaa ilmaisua. Tutustutaan kirjoittamisprosessin vaiheisiin ja muokataan tekstejä palautteen perusteella.</i>	<i>L1, L2, L4</i>
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen		
<i>T10 Ohjataan oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan ja havainnoimaan kielenkäytön tilanteista vaihtelua, eri kielten piirteitä ja puhutun ja kirjoitetun suomen säännönmukaisuuksia.</i>	<i>Tutkitaan tilanteen ja aiheen mukaista kielen vaihtelua havainnoimalla koulun ja oppilaiden vapaa-ajan vuorovaikutustilanteita sekä moninaisia kuultuja ja luettuja tekstejä. Pohditaan sanojen, ilmausten ja tekstien ilmentämiä merkityksiä ja tapoja luokitella niitä. Tutustutaan puhutun ja kirjoitetun suomen piirteisiin. Harjoitellaan hahmottamaan virkkeen osien suhteita tekstin ymmärtämisen tukena. Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa.</i>	<i>L2, L4</i>
<i>T11 Innostetaan oppilasta tutustumaan monipuolisesti kirjallisuuteen ja kulttuuriin ja kannustetaan lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaistaan lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön.</i>	<i>Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuvaan ja mediateksteihin sekä kirjastoon.</i>	<i>L2</i>
<i>T12 Ohjataan oppilasta havainnoimaan koulun ja muun ympäristön kulttuurista monimuotoisuutta sekä tuetaan oppilaan monikielistä ja -kulttuurista identiteettiä ja rohkaistaan hyödyntämään ja kehittämään omaa kielirepertuaaria.</i>	<i>Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin sekä vertaillaan suomea oppilaan osaamiin muihin kieliin. Hyödynnetään kulttuuriopetussuunnitelmaa ja vierailaan mm. kirjastossa.</i>	<i>L2, L4</i>
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena		
<i>T13 Innostetaan oppilasta vahvistamaan myönteistä käsitystä itsestään kielenkäyttäjänä ja kielenoppijana sekä asettamaan oppimistavoitteita.</i>	<i>Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.</i>	<i>L1, L2, L7</i>

<p><i>T14 Ohjataan oppilasta havaitsemaan, miten kieltä käytetään eri oppiaineissa.</i></p>	<p><i>Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista.</i></p> <p><i>Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna eri tiedonalojen tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa.</i></p>	<p><i>L4, L7</i></p>
<p><i>T15 Kannustetaan oppilasta kehittämään tietojaan ja kielellisiä keinojaan itseohjautuvaan työskentelyyn, tiedonhakuun ja tiedon jäsentämiseen itsenäisesti ja ryhmässä.</i></p>	<p><i>Harjoitellaan opiskelussa tarvittavia tekstin tuottamisen taitoja sekä erilaisia kirjoitus- ja kuuntelutekniikoita. Kiinnitetään huomiota tekijänoikeuksiin.</i></p>	<p><i>L1, L6, L7</i></p>

14.4.2 TOINEN KOTIMAINEN KIELI

KIELIKASVATUS

Kielitaidon kehittyminen alkaa varhaislapsuudessa ja jatkuu elinikäisenä prosessina. Monikielinen kompetenssi kehittyy kotona, koulussa ja vapaa-ajalla. Se koostuu äidinkielen ja muiden kielten sekä niiden murteiden eritasoisista taidoista. Koulun kieltenopetuksen lähtökohtana on kielen käyttö eri tilanteissa. Se vahvistaa oppilaiden kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä sekä monilukutaidon kehittymistä. Oppilaat oppivat tekemään havaintoja erikielisistä teksteistä ja vuorovaikutuksen käytänteistä, käyttämään kielitiedon käsitteitä tekstien tulkinnessa ja hyödyntämään erilaisia tapoja oppia kieliä. Oppilaat käyttävät eri kielten taitoaan kaiken oppimisen tukena eri oppiaineissa. Oppilaita ohjataan lukemaan kielitaidolleen sopivia tekstejä ja hankkimaan opiskelussa tarvittavaa tietoa eri kielillä.

Oppilaita ohjataan tiedostamaan sekä omaa että muiden kielellisten ja kulttuuristen identiteettien monikerroksisuutta. Myös vähemmistökielten ja uhanalaisten kielten merkitys tuodaan esiin opetuksessa. Opetus tukee oppilaiden monikielisyyttä hyödyntämällä kaikkia, myös oppilaiden vapaa-ajalla käyttämiä kieliä. Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoaan rohkeasti. Kielikasvatus edellyttää eri oppiaineiden yhteistyötä.

TOISEN KOTIMAISEN JA VIERAIDEN KIELTEN OPISKELUN MAHDOLLISUUDET

Oppilaan opinto-ohjelmaan kuuluu vähintään yksi pitkä ja yksi keskipitkä kielen oppimäärä. Näistä toinen on toinen kotimainen kieli (ruotsi tai suomi) ja toinen jokin vieras kieli tai saamen kieli. Pitkiä oppimääriä ovat A-oppimäärät sekä ruotsin ja suomen äidinkielenomaiset oppimäärät. Keskipitkiä oppimääriä ovat B1-oppimäärät. Lisäksi opetuksen järjestäjä voi tarjota oppilaille valinnaisina ja vapaaehtoisina kieliopintoina eripituisia kielten oppimääriä.

Toinen kotimainen kieli -oppiaineeseen on näissä perusteissa määritelty yksi oppimäärää: ruotsin keskipitkä eli B1-oppimäärä.

Vieras kieli -oppiaineeseen on määritelty seuraavat eri oppimäärät: englannin, muun vieraan kielen pitkä eli A-oppimäärä, vieraan kielen keskipitkä eli B1-oppimäärä.

Vieraan kielen oppimääräkuvaukset soveltuvat kaikille niille kielille, joille ei ole kielikohtaista oppimääräkuvauksta. Opetuksen järjestäjä huolehtii tällöin kielikohtaisen sovelluksen laatimisesta näiden perusteiden pohjalta. Englantiin on laadittu vain A-oppimäärä. Perusteissa määritelty kehittyvän kielitaidon taso soveltuu eurooppalaisiin kieliin, joissa käytetään aakkosiin pohjautuvaa kirjoitusjärjestelmää. Muihin opetuksen järjestäjän kieliohjelmaan sisältyviin kieliin opetuksen järjestäjä laatii opetussuunnitelman noudattaen näitä perusteita soveltuvin osin.

TOINEN KOTIMAINEN KIELI (RUOTSI, FINSKA)

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle.

Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikkisyydelle ja luovuudelle.

Toisen kotimaisen kielen opetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa kieliympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Toisen kotimaisen kielen opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla Pohjoismaita. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

RUOTSIN KIELI, B1-OPPIMÄÄRÄ VUOSILUOKILLA 3-6

Vuosiluokilla 3–6 kaikilla oppilaille on äidinkielen lisäksi opetusta vähintään kahdessa muussa kielessä: yhteisessä A1kielessä sekä B1- kielessä ja mahdollisesti myös A2-kielessä, joka on A-kielen valinnainen oppimäärä.

Ruotsin kielen B1-oppimäärän opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		
T1 auttaa oppilasta jäsentämään käsitystään kaikkien osaamiensa kielten keskinäisestä suhteesta	S1	L1, L2, L4
T2 tutustuttaa oppilas suomen ja ruotsin asemaan kansalliskielinä sekä ruotsin kielen vaikutukseen suomen kieleen	S1	L2
Kieltenopiskelutaidot		
T3 ohjata oppilasta harjaannuttamaan viestinnällisiä taitojaan sallivassa opiskeluilmapiirissä ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä ottamaan vastuuta opiskelustaan ja arvioimaan osaamistaan	S2	L1, L5, L3
T4 rohkaista oppilasta näkemään ruotsin taito tärkeänä osana elinikäistä oppimista ja oman kielivarannon karttumista ja rohkaista ruotsinkielisten oppimisympäristöjen löytämiseen ja hyödyntämiseen myös koulun ulkopuolella	S2	L3, L5
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa		
T5 ohjata oppilasta harjoittelemaan erilaisia, erityisesti suullisia viestintätilanteita	S3	L4
T6 rohkaista oppilasta käyttämään viestinsä perille saamiseksi monenlaisia, myös ei-kielellisiä keinoja ja pyytämään tarvittaessa toistoa ja hidastusta	S3	L4
T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan erilaisia kohteliaisuuden ilmauksia	S3	L4
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä		
T8 rohkaista oppilasta ottamaan selvää tilanneyhteyden avulla helposti ennakoitavasta ja ikätasolleen sopivasta puheesta tai kirjoitetusta tekstistä	S3	L4
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä		
T9 tarjota oppilaille runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa hyvin pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista	S3	L4

Ruotsin kielen B1-oppimäärän tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 3-6

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Tarkastellaan ja verrataan ruotsin kielen ja entuudestaan tuttujen kielten tärkeimpiä yhtäläisyyksiä ja eroja.

S2 Kielenopiskelutaidot: Asetetaan tavoitteita ja suunnitellaan toimintaa yhdessä. Selvitetään, missä ruotsin taitoa tarvitaan ja missä sitä voi käyttää. Opetellaan huomaamaan, miten ruotsin kieli näkyy erilaisissa arkisissa yhteyksissä.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa

tekstejä: Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten aihepiirien yhteydessä, kuten minä itse, perheeni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto. Lisäksi valitaan yhdessä kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä. Opetellaan ruotsin kielen tärkeimmät suomesta poikkeavat foneettiset merkit ja niiden luonteva ääntäminen. Harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita.

Ruotsin kielen B1-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Leikin, laulun, pelillisyyden ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Ruotsin kieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki ruotsin kielen B1-oppimäärässä vuosiluokilla 3-6

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Rungas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai ruotsin kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaan oppimisen arviointi ruotsin kielen B1-oppimäärässä vuosiluokilla 3-6

Arviointi ja palaute on luonteeltaan oppimista ohjaavaa ja kannustavaa ja antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Monipuolinen arviointi tarjoaa mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan myös oppilaille, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Ruotsin kielen sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellään osaamisen taso 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää ruotsin kielen B1-oppimäärän valtakunnallisia arviointikriteereitä. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itse- ja vertaisarvioinnin keinoin ja että arviointi kohdistuu kaikkiin arvioitaviin tavoitteisiin. Arvioinnissa otetaan huomioon kaikki kielitaidon osa-alueet. Niiden arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen.

Ruotsin kielen B1-oppimäärän arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota /arvosanaa kahdeksan varten

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen
-------------------	---------------	---------------------------------	------------------------------------

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen			
T1 Auttaa oppilasta jäsentämään käsitystään kaikkien osaamiensa kielten keskinäisistä suhteista	S1	Kielten keskinäissuhteiden hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata, mihin kielikuntiin hänen osaamansa ja opiskelemaisensa kielet kuuluvat.
T2 tutustuttaa oppilas suomen ja ruotsin asemaan kansalliskielinä sekä ruotsin kielen vaikutukseen suomen kieleen	S1	Ruotsin kielen aseman ja merkityksen tunteminen Suomessa	Oppilas osaa nimetä syitä, joiden vuoksi Suomessa käytetään ruotsia ja mainita ruotsista suomeen lainautuneita sanoja.
Kielenopiskelutaidot			
T3 ohjata oppilasta harjaannuttamaan viestinnällisiä taitojaan sallivassa opiskeluilmapiirissä ja tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä ottamaan vastuuta opiskelustaan ja arvioimaan osaamistaan	S2	Toiminta opiskelutilanteessa	Oppilas harjaannuttaa ruotsin taitoaan ryhmässä myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen, huolehtii kotitehtävistään sekä osallistuu ryhmän työskentelyyn myönteisellä tavalla. Oppilas osaa arvioida ruotsin taitonsa kehittymistä suhteellisen realistisesti.
T4 rohkaista oppilaita näkemään ruotsin taito tärkeänä osana elinikäistä oppimista ja oman kielivarannon karttumista ja rohkaista ruotsinkielisten oppimisympäristöjen löytämiseen ja hyödyntämiseen myös koulun ulkopuolella	S2	Ruotsin kielen käyttöalueiden ja –mahdollisuuksien tunnistaminen omassa elämässä	Oppilas osaa mainita joitakin ruotsin kielen käyttöalueita ja -mahdollisuuksia.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa			Taitotaso: A1.2
T5 ohjata oppilasta harjoittelemaan erilaisia, erityisesti suullisia viestintätilanteita	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
T6 rohkaista oppilasta käyttämään viestinsä perille saamiseksi monenlaisia, myös ei-kielellisiä keinoja ja pyytämään tarvittaessa toistoa ja hidastusta	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja ja osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan erilaisia kohteliaisuuden ilmauksia	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä			Taitotaso A1.2

T8 rohkaista oppilasta ottamaan selvää tilanneyhteyden avulla helposti ennakoitavasta ja ikätasolleen sopivasta puheesta tai kirjoitetusta tekstistä	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä			Taitotaso A1.1
T9 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa hyvin pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi. Oppilas osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.

Lappeenrannan kristillinen koulu

Tavoitteet

Autetaan oppilasta ymmärtämään ruotsin kielen asema kansalliskielenä ja lisätään tietoa siitä, miksi ruotsia opiskellaan. Pyritään osoittamaan ruotsin kielen taidon välttämättömyys Suomessa ja muissa Pohjoismaissa. Tutustutetaan oppilas vieraan kielen opiskelustrategioihin ja oman osaamisensa arviointiin mahdollisuuksien mukaan myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen. Rohkaistaan oppilasta ilmaisemaan itseään ja kommunikoimaan vieraalla kielellä mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Korostetaan, että tärkeintä on tulla ymmärretyksi ja ymmärtää toista.

Keskeiset sisällöt

Tarkastellaan ja verrataan ruotsin ja suomen kielen sekä muiden entuudestaan tuttujen kielten tärkeimpiä yhtäläisyyksiä ja eroja. Selvitetään, missä ruotsin taitoa tarvitaan ja missä sitä voi käyttää. Opetellaan huomaamaan, missä ruotsin kieli näkyy erilaisissa arkisissa yhteyksissä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan eri aihepiirien yhteydessä ja erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Aihealueet käsittelevät oppilaan omaa elämää, kuten perhettä ja harrastuksia. Opetellaan suomesta poikkeavat foneettiset merkit ja niiden oikeaoppinen ääntäminen.

6. vuosiluokan päätteeksi osaamisen tason arvio annetaan opetussuunnitelman perusteissa olevien valtakunnallisten arviointikriteereiden perusteella jokaisessa oppiaineessa. Tämä osuus siirretään sellaisenaan opetussuunnitelman perusteista.

14.4.3 VIERAAT KIELET

KIELIKASVATUS

Kielikasvatusta koskevat tavoitteet sekä toisen kotimaisen ja vieraiden kielten opiskelun mahdollisuudet on määritelty toisen kotimaisen kielen opetusta koskevassa osuudessa.

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Kieltenopetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaisissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen kansainvälisessä maailmassa.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

VIERAS KIELI ENGLANTI, A-OPPIMÄÄRÄ VUOSILUOKILLA 3-6

Vuosiluokilla 3 – 6 kaikilla oppilaille on äidinkielen lisäksi opetusta vähintään kahdessa muussa kielessä: yhteisessä A1-kielessä sekä B1- kielessä ja mahdollisesti myös A2-kielessä, joka on A-kielen valinnainen oppimäärä.

Useat oppilaat käyttävät englantia kasvavassa määrin vapaa-aikanaan. Tämä oppilaiden informaalin oppimisen kautta hankkima taito otetaan huomioon opetuksen suunnittelussa ja sisältöjä valittaessa.

Englannin A-oppimäärän opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		
T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä englannin asema globaalien viestinnän kielenä	S1	L2
T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakkoletuksia	S1	L1, L2
T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn kehittymistä	S1	L1, L2
T4 ohjata oppilasta ymmärtämään, että englanniksi on saatavilla runsaasti aineistoa ja valitsemaan niistä omaa oppimistaan edistävää, sisällöltään ja vaikeustasoltaan sopivaa aineistoa	S1	L2, L3
Kielenopiskelutaidot		
T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen	S2	L1, L3
T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten	S2	L1, L4, L5, L6
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa		
T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan vuorovaikutusta aihepiiriltään monenlaisissa tilanteissa rohkaisten viestinnän jatkumiseen mahdollisista katkoksista huolimatta	S3	L2, L4, L5, L7
T8 rohkaista oppilasta pitämään yllä viestintätilannetta käyttäen monenlaisia viestinnän jatkamisen keinoja	S3	L4
T9 tukea oppilaan viestinnän kulttuurista sopivuutta tarjoamalla mahdollisuuksia harjoitella monipuolisia sosiaalisia tilanteita	S3	L2, L4
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä		
T10 ohjata oppilasta työskentelemään vaativuudeltaan monentasoisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien parissa käyttäen erilaisia ymmärtämisstrategioita	S3	L4
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä		
T11 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin	S3	L3, L4, L5, L7

Englannin A-oppimäärän opetuksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 3-6

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä englannin levinneisyyteen mm. internetissä. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan,

miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

S2 Kielenopiskelutaidot: Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelystä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä: Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ja toiminta englanninkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä, verkosta ja kirjastosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalissa kommunikaation kielenä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

Englannin A-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Leikin, laulun, pelillisyyden ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Englantia käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki englannin A-oppimäärässä vuosiluokilla 3-6

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Rungas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai englannin kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaan oppimisen arviointi englannin A-oppimäärässä vuosiluokilla 3-6

Arviointi on luonteeltaan kannustavaa ja antaa oppilaille mahdollisuuden tulla tietoisiksi omista taidoistaan, kehittää niitä ja painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Monipuolinen arviointi tarjoaa mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan myös oppilaille, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Englannin sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellesään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositolodistusta varten opettaja käyttää englannin A-oppimäärän valtakunnallisia arviointikriteereitä. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä,

että oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itse- ja vertaisarvioinnin keinoin ja että arviointi kohdistuu kaikkiin arvioitaviin tavoitteisiin. Arvioinnissa otetaan huomioon kaikki kielitaidon osa-alueet. Niiden arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen.

Englannin A-oppimäärän arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten

Opetuksen tavoite	Sisältö -alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen			
T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä englannin asema globaalissa viestinnän kielenä.	S1	Kielellisen ympäristön hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata pääpiirteissään, millaisia kieliä on hänen lähiympäristössään, mitkä ovat maailman eniten puhutut kielet ja miten laajalti levinnyt englannin kieli on.
T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista	S1		Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana

moninaisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakkooletuksia			itsearviointia.
T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn kehittymistä	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa tehdä havaintoja englannin kielen ja äidinkielen tai muun osaamansa kielen rakenteellisista, sanastollisista tai muista eroista ja yhtäläisyyksistä.
T4 ohjata oppilasta ymmärtämään, että englanniksi on saatavilla runsaasti aineistoa ja valitsemaan niistä omaa oppimistaan edistävää, sisällöltään ja vaikeustasoltaan sopivaa aineistoa	S1	Englanninkielisen aineiston löytäminen	Oppilas osaa kertoa, millaista englanninkielistä hänen omaa oppimistaan edistävää aineistoa on saatavilla.
Kielenopiskelutaidot			
T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen	S2	Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	Oppilas osaa kuvata opiskelun tavoitteita ja osallistuu ryhmän yhteisten tehtävien tekoon.

T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten	S2	Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja löytäminen	Oppilas asettaa tavoitteita kielenopiskelulleen, harjoittelee erilaisia tapoja opiskella kieliä käyttäen myös tieto- ja viestintäteknologiaa, harjaannuttaa ja arvioi taitojaan
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa			Taitotaso A2.1
T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan vuorovaikutusta aihepiiriltään monenlaisissa tilanteissa rohkaisten viestinnän jatkumiseen mahdollisista katkoksista huolimatta	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.
T8 rohkaista oppilasta pitämään yllä viestintätilannetta käyttäen monenlaisia viestinnän jatkamisen keinoja	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään. Oppilas turvautuu harvemmin eikielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein. Oppilas osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.
T9 tukea oppilaan viestinnän kulttuurista sopivuutta tarjoamalla mahdollisuuksia harjoitella monipuolisia sosiaalisia tilanteita	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä			Taitotaso A2.1
T10 ohjata oppilasta työskentelemään vaativuudeltaan monentasoisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien parissa käyttäen erilaisia ymmärtämisstrategioita	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatuksen tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä			Taitotaso A2.1
T11 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta laajenevasta aihepiiristä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas

ääntämisen perussääntöihin			osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
----------------------------	--	--	--

Lappeenrannan kristillinen koulu

Siirryttäessä toiselta kolmannelle luokalle on varmistuttava oppilaan perustaitojen hallinnasta.

Laaja-alainen osaaminen vuosiluokilla 3–6

Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)

Ohjataan oppilas ymmärtämään kieltenopiskelun vaatimuksia. Englannin oppimisessa ohjataan oppilas ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan ja johdatellaan häntä löytämään itselleen parhaat tavat esimerkiksi sanaston opiskeluun. Oppilas oppii tulemaan tietoiseksi siitä, millä tavoin hän oppii vierasta kieltä parhaalla mahdollisella tavalla ja oppii löytämään mahdollisuuksia harjaantua englannin kielessä myös luokahuoneen ulkopuolella. Oppilaita ohjeistetaan käyttämään tietotekniikan tarjoamia mahdollisuuksia kielten opiskelussa. Englannin kieltä voidaan käyttää myös muiden oppiaineiden tunneilla.

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)

Kieltenopiskelussa kiinnitetään huomiota myös kulttuurin opiskeluun. Koulutyössä tuetaan oppilaan ymmärrystä omasta ja muiden kulttuuri-identiteetistä tutustumalla englanninkielisten maiden kulttuureihin.

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)

Oppilas ohjataan tulemaan toimeen arjen tilanteissa englannin kielellä ja uskaltamaan ilmaista itseään rohkeasti silloinkin, kun osaa kieltä vain vähän. Oppilaita ohjataan TVT:n vastuulliseen ja turvalliseen käyttöön.

Monilukutaito (L4)

Monilukutaito on esillä englannin opetuksessa laajasti. Opetuksessa käytettävät tekstit ovat monista eri lähteistä ja edustavat eri tekstityyppejä. Oppilaille tarjotaan niin ääntä, kuvaa kuin kirjoitettuaakin tekstiä. Englannin kieli tarjoaa loistavat mahdollisuudet autenttisten tekstien ottamiseen osaksi opetusta ja oppilasta ohjataan löytämään omalle osaamistasolle haastavistakin teksteistä oleellisin. Englannin kielen voi myös ottaa välineaineeksi muiden aineiden opiskeluun.

Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)

Opettajat ohjaavat oppilaan käyttämään TVT:tä kielenopiskelussa. Oppilas ohjataan hakemaan apua tekstien tulkintaan. TVT tarjoaa myös pelillisyyden ja leikillisyyden kautta mahdollisuuksia vieraan kielen oppimiselle ja nämä hyödynnetään opetuksessa.

Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)

Ohjataan oppilasta ymmärtämään kielitaidon, erityisesti englannin osaamisen, merkitys työelämässä. Oppilaat oppivat ilmaisemaan itseään vieraalla kielellä tilanteissa, joita he saattavat kohdata työelämässä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Opetuksessa käytettävät työtavat harjaannuttavat oppilaan yhteistyö- ja ryhmätyötaitoja. Oppilaat harjaantuvat rohkeiksi viestijöiksi myös englannin kielellä. Oppilaita kannustetaan järjestelmällisyyteen, oma-aloitteisuuteen ja sisukkuuteen.

Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)

Opetuksessa käsitellään kansainvälisen yhteistyön ja kestävän kehityksen teemoja myös englannin kielellä. Vieraskielisessä viestinnässä opetellaan ilmaisemaan itseään rakentavasti ja sujuvasti. Oppilaat ohjataan ymmärtämään miten englannin kielen taito avaa heille ovia kansainväliseen

yhteistyöhön ja vaikuttamiseen.

Englanti 3. luokka

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		
<i>T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus</i>	<i>S1</i>	<i>L2</i>
<i>T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuristaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakkoletuksia</i>	<i>S1</i>	<i>L1, L2</i>
Kielenopiskelutaidot		
<i>T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluympäristö, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen</i>	<i>S2</i>	<i>L1, L3</i>
<i>T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten</i>	<i>S2</i>	<i>L1, L4, L5, L6</i>
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa		
<i>T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan vuorovaikutusta aihepiiriltään monenlaisissa tilanteissa rohkaisten viestinnän jatkumiseen mahdollisista katkoksista huolimatta</i>	<i>S3</i>	<i>L2, L4, L5, L7</i>
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä		
<i>T10 ohjata oppilasta työskentelemään monentasoisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien parissa käyttäen erilaisia ymmärtämisstrategioita</i>	<i>S3</i>	<i>L4</i>
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä		
<i>T11 tutustuttaa oppilaat englannin kielen ääntämisen perusteisiin ja rohkaista lyhyiden tekstien tuottamiseen</i>	<i>S3</i>	<i>L3, L4, L5, L7</i>

Opetuksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokalla 3

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Tutustutaan mm. englannin kielen levinneisyyteen ja pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa lorujen, satujen, leikkien, laulujen, draaman ja pelien avulla. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni ja lähiympäristö.

S2 Kielenopiskelutaidot: Opetellaan uusia kielenopiskelutaitoja, uusien sanojen ja rakenteiden käyttöä omissa ilmaisuissa. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa yksin ja ryhmässä toimimisen avulla.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä: Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan pieniä tekstejä englanniksi. Keskeisenä aiheena on oppilaan jokapäiväinen elämänpiiri. Sanastoa ja helppoja rakenteita opetellaan erilaisissa kielenkäyttötarkoituksissa ikätasoon sopivien harjoitteiden avulla. Harjoitellaan tunnistamaan englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

Työtavat ja oppimisympäristöt

Työtavoissa pyritään toiminnallisuuteen, yhdessä tekemiseen ja omaan ilmaisuun. Oppilaita kannustetaan kokeilemaan erilaisia ilmaisutapoja englannin kielen käyttämiseen. Pelejä, leikkejä ja yhteistä tekemistä tarjotaan yksilöllisten tehtävien ja harjoitteiden ohella riittävästi. Oppilaalle tarjotaan tukea ja apua vieraan kielen opiskeluun. Tukimuotoja voivat olla tukiopetus, rinnakkais- tai samanaikaisopetus, avustaja, erityisopettaja ja lisämateriaali.

Oppimisen arviointi

Arvioinnissa pyritään kannustamaan oppilasta ja lisäämään oppilaan tietoisuutta omista taidoistaan.

Englanti 4. luokka

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		
<i>T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä englannin asema Euroopassa</i>	S1	L2
<i>T3 auttaa oppilasta havainnoimaan oman äidinkielen ja kulttuurin eroavaisuuksia ja yhtäläisyyksiä Brittein saarten kieliä ja kulttuuria kohtaan</i>	S1	L1, L2
Kielenopiskelutaidot		

<i>T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen</i>	S2	L1, L3
<i>T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten</i>	S2	L1, L4, L5, L6
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa		
<i>T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan vuorovaikutusta aihepiiriltään monenlaisissa tilanteissa myös luokkahuoneen ulkopuolella</i>	S3	L2, L4, L5, L7
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä		
<i>T10 ohjata oppilasta työskentelemään monentasoisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien parissa käyttäen erilaisia ymmärtämisstrategioita</i>	S3	L4
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä		
<i>T11 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta oman elämänpäiiriin liittyvistä asioista sekä tulkita englannin kielen foneettisia aakkosia</i>	S3	L3, L4, L5, L7

Opetuksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokalla 4

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Tutustutaan Euroopan alueen maihin ja kieliin sekä verrataan omaa äidinkieltä englannin kieleen. Verrataan omaa kulttuuria Brittein saarten kulttuuriin. Pohditaan oman kulttuurin merkitystä. Tiedostetaan englannin kielen levinneisyys maailmalla ja havainnoidaan englannin kielen läsnäolo omassa lähiympäristössä.

S2 Kielenopiskelutaidot: Harjoitellaan omista oppivälineistä huolehtimisesta ja kotiläksyjen selkeää merkintää. Harjoitellaan pari- ja ryhmätyöskentelyä. Asetetaan omalle opiskelulle tavoitteita. Arvioidaan omaa oppimista ja kokeillaan erilaisia opiskelutekniikoita ja –strategioita. Tiedostetaan, että kieltä voi oppia monella eri tavalla ja monissa eri paikoissa.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä: Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia seuraavista aiheista: a) minä, perheeni, kotini b) kouluni ja koulumaailma c) ruoka. Valitaan myös oppilaita kiinnostavia aiheita yhdessä esim. musiikki, eläimet jne. Pääpaino on suullisen kielitaidon harjoittelussa, joten ääntämistä harjoitellaan runsaasti. Tutustutaan tarkemmin englannin kielen foneettisiin merkkeihin ja pyritään itse tulkitsemaan niitä. Omaksutaan yllä olevista aiheista perussanastoa ja rakenteista harjoitellaan olla-verbin ja omistaa-verbin muotoja. Yleispreesensin myönteiset ja kielteiset muodot sekä kysymykset ovat läsnä teksteissä ja puheessa.

Englanti 5. luokka

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		
<i>T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä englannin asema globaalien viestinnän kielenä</i>	S1	L2
<i>T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakkoletuksia</i>	S1	L1, L2
<i>T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn kehittymistä</i>	S1	L1, L2
<i>T4 ohjata oppilasta ymmärtämään, että englanniksi on saatavilla runsaasti aineistoa ja valitsemaan niistä omaa oppimistaan edistävää, sisällöltään ja vaikeustasoltaan sopivaa aineistoa</i>	S1	L2, L3
Kielenopiskelutaidot		
<i>T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen</i>	S2	L1, L3
<i>T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten</i>	S2	L1, L4, L5, L6
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa		
<i>T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan vuorovaikutusta aihepiiriltään monenlaisissa tilanteissa rohkaisten viestinnän jatkumiseen mahdollisista katkoksista huolimatta</i>	S3	L2, L4, L5, L7
<i>T8 rohkaista oppilasta pitämään yllä viestintätilannetta käyttäen monenlaisia viestinnän jatkamisen keinoja</i>	S3	L4
<i>T9 tukea oppilaan viestinnän kulttuurista sopivuutta tarjoamalla mahdollisuuksia harjoitella monipuolisia sosiaalisia tilanteita</i>	S3	L2, L4
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä		
<i>T10 ohjata oppilasta työskentelemään vaativuudeltaan monentasoisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien parissa käyttäen erilaisia ymmärtämisstrategioita</i>	S3	L4

Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä		
<i>T11 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin</i>	S3	L3, L4, L5, L7

Opetuksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokalla 5

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Tutustutaan englantia puhuviin maihin ja suurimpiin kansallisiin variaatioihin sekä englantia puhuvien maiden kulttuurien moninaisuuteen.

S2 Kielenopiskelutaidot: Harjoitellaan erilaisia työskentelytapoja yksin ja ryhmässä esim. oppilaita kiinnostavien projektien avulla. Pyritään luomaan kontakteja, joissa kieltä voi käyttää autenttisesti vieraskielisten kanssa. Asetetaan omalle opiskelulle tavoitteita ja arvioidaan omaa oppimista. Tiedostetaan, että kieltä voi oppia monella eri tavalla ja monissa eri paikoissa tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntäen.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä: Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia a) itsestä, perheestä, suvusta b) harrastuksista, urheilusta ja liikunnasta c) ammasteista d) musiikista ja taiteista. Pääpaino on suullisen kielitaidon harjoittelussa, joten ääntämistä harjoitellaan runsaasti. Tutustutaan tarkemmin englannin kielen foneettisiin aakkosiin ja pyritään itse tulkitsemaan niitä. Rakenteista harjoitellaan adjektiiveja, yleis- ja kestopreesenssiä sekä mennyttä aikamuotoa.

Englanti 6. luokka

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		
<i>T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä englannin asema globaalien viestinnän kielenä</i>	S1	L2
<i>T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakkoletuksia</i>	S1	L1, L2
<i>T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn kehittymistä</i>	S1	L1, L2
<i>T4 ohjata oppilasta ymmärtämään, että englanniksi on saatavilla runsaasti aineistoa ja valitsemaan niistä omaa oppimistaan</i>	S1	L2, L3

<i>edistävää, sisällöltään ja vaikeustasoltaan sopivaa aineistoa</i>		
Kielenopiskelutaidot		
<i>T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen</i>	S2	L1, L3
<i>T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten</i>	S2	L1, L4, L5, L6
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa		
<i>T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan vuorovaikutusta aihepiiriltään monenlaisissa tilanteissa rohkaisten viestinnän jatkumiseen mahdollisista katkoksista huolimatta</i>	S3	L2, L4, L5, L7
<i>T8 rohkaista oppilasta pitämään yllä viestintätilannetta käyttäen monenlaisia viestinnän jatkamisen keinoja</i>	S3	L4
<i>T9 tukea oppilaan viestinnän kulttuurista sopivuutta tarjoamalla mahdollisuuksia harjoitella monipuolisia sosiaalisia tilanteita</i>	S3	L2, L4
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä		
<i>T10 ohjata oppilasta työskentelemään vaatavuudeltaan monentasoisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien parissa käyttäen erilaisia ymmärtämisstrategioita</i>	S3	L4
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä		
<i>T11 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin</i>	S3	L3, L4, L5, L7

Opetuksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokalla 6

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Lisätään tietoutta englantia puhuvista maista ja kansallisista variaatioista. Verrataan englantia puhuvien maiden kulttuureja keskenään ja omaan kulttuuriin. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Pohditaan oman äidinkielen ja englannin sekä mahdollisten muiden jo opittujen kielten yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia. Pohditaan myös, miten voidaan toimia tilanteissa, joissa oma englannin kielitaito ei tunnu riittävän.

S2 Kielenopiskelutaidot: Oppilas ottaa yhä enemmän vastuuta omasta kielenopiskelustaan.

Asetetaan omalle opiskelulle realistisia tavoitteita ja arvioidaan omaa oppimista säännöllisin väliajoin esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen. Vahvistetaan oppilaan itselleen tehokkaaksi omaksumiaan kielenopiskelutapoja ja jaetaan sekä kokeillaan ryhmässä uusia kielenopiskelutapoja. Tiedostetaan, että kieltä voi oppia monella eri tavalla ja monissa eri paikoissa tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntäen ja kannustetaan rohkeasti toteuttamaan eri tapoja ja paikkoja kielenopiskelussa.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä: Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia mm. matkustamiseen, teknologiaan ja tulevaisuuteen liittyvistä aiheista. Oppilaan kiinnostuksen kohteet ja aiheiden ajankohtaisuus otetaan myös huomioon aiheita valittaessa. Pääpaino on suullisen kielitaidon harjoittelussa, joten ääntämistä harjoitellaan runsaasti, puherytmiin ja intonaatioon kiinnitetään huomiota. Rakenteista harjoitellaan preesensia ja imperfektiä sekä tutustutaan futuuriin.

VIERAS KIELI SAKSA, A-OPPIMÄÄRÄ VUOSILUOKILLA 3-6

Muu vieras kieli, saksa, A-oppimäärä vuosiluokilla 3–6

Vuosiluokilla 3–6 kaikilla oppilaille on äidinkielen lisäksi opetusta vähintään kahdessa muussa kielessä: yhteisessä A1-kielessä sekä B1- kielessä ja mahdollisesti myös A2-kielessä, joka on A-kielen valinnainen oppimäärä.

A2-kielen vuosiviikkotuntien jakamisessa eri vuosiluokille ei ole 6. vuosiluokan nivelvaihetta.

Vieraan kielen opetussuunnitelman perusteet on laadittu perusteiksi mille tahansa kielelle, jolle ei ole kielikohtaisia perusteita. Opetuksen järjestäjä huolehtii tällöin kielikohtaisen sovelluksen laatimisesta paikalliseen opetussuunnitelmaan näiden perusteiden pohjalta. Perusteissa kuvattu kehittyvän kielitaidon taso 6. vuosiluokan lopussa ja perusopetuksen päättövaiheessa soveltuu parhaiten indoeurooppalaisiin kieliin sekä eurooppalaisiin kieliin, joissa käytetään aakkosiin pohjautuvaa kirjoitusjärjestelmää. Muihin opetuksen järjestäjän kieliohjelmaan sisältyviin kieliin opetuksen järjestäjä laatii opetussuunnitelman noudattaen näitä perusteita soveltuvin osin. Kansainvälisesti hyväksytyjä kielikohtaisia viitekehyksiä noudatetaan soveltuvin osin ei-eurooppalaisten kielten opetuksessa ottaen huomioon esimerkiksi erilaisten kirjoitusmerkkien vaikutus kielen oppimisnopeuteen.

Lappeenrannan kristillinen koulu tarjoaa opiskeltavaksi saksan kieltä A2-kielenä 4. vuosiluokalta alkaen.

Saksan A-oppimäärän opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 4-6

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		
T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä saksan kielen asema yhtenä	S1	L2

tärkeänä EU-kielenä		
T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakkoletuksia	S1	L1, L2
T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn kehittymistä	S1	L1, L2
T4 ohjata oppilasta löytämään kohdekielistä aineistoa	S1	L2, L3
Kielenopiskelutaidot		
T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen	S2	L1, L3
T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten	S2	L1, L4, L5, L6
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa		
T7 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta	S3	L2, L4, L5, L7
T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä	S3	L2, L4
T9 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan	S3	L2, L4
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä		
T10 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä	S3	L4
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä		
T11 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin	S3	L3, L4, L5, L7

Vieraan kielen A-oppimäärän opetuksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 4–6

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

S2 Kielenopiskelutaidot: Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuihin, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä: Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytimiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Saksan A-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 4–6

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Leikin, laulun, pelillisyyden ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Kohdekieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki saksan kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 4–6

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Rungas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai kieltä

entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaan oppimisen arviointi saksan kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 4–6

Arviointi on luonteeltaan kannustavaa ja antaa oppilaille mahdollisuuden tulla tietoisiksi omista taidoistaan, kehittää niitä ja painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja tai osoittaa informaalin oppimisen kautta hankittua osaamista. Monipuolinen arviointi tarjoaa mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan myös oppilaille, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Vieraan kielen sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää vieraan kielen A-oppimäärän valtakunnallisia arviointikriteereitä. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itse- ja vertaisarvioinnin keinoin ja että arviointi kohdistuu kaikkiin arviotaviin tavoitteisiin. Arvioinnissa otetaan huomioon kaikki kielitaidon osa-alueet. Niiden arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen.

Lappeenrannan kristillinen koulu

Oppiaineen tavoitteet ovat samat jokaisella vuosiluokalla kuten perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden kuvauksessa (yllä) on kuvattu. Alla on tarkemmat luokkakohtaiset kuvaukset oppiaineen sisältöalueista.

Opetuksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokalla 4

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Tutustutaan saksan kieleen ja sen levinneisyyteen Euroopassa ja maailmassa. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Tutustutaan saksan kielen sanastoon ja harjoitellaan kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa lorujen, satujen, leikkien, laulujen, draaman ja pelien avulla. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni ja lähiympäristö.

S2 Kielenopiskelutaidot: Opetellaan uusia kielenopiskelutaitoja, uusien saksankielisten sanojen ja rakenteiden käyttöä omissa ilmaisuissa. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa yksin ja ryhmässä toimimisen avulla.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä: Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan saksaksi. Keskeisenä aiheena on oppilaan jokapäiväinen elämänpiiri. Sanastoa ja helppoja rakenteita opetellaan erilaisissa kielenkäyttötarkoituksissa ikätasoon sopivien harjoitteiden avulla.

Opetuksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokalla 5

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Tutustutaan Euroopan alueen

saksankielisiin maihin ja kieliin sekä verrataan omaa äidinkieltä saksan kieleen. Verrataan omaa kulttuuria Saksan kulttuuriin. Pohditaan oman kulttuurin merkitystä. Tiedostetaan saksan kielen levinneisyys maailmalla ja havainnoidaan saksan kielen läsnäolo omassa lähiympäristössä.

S2 Kielenopiskelutaidot: Opetellaan uusia kielenopiskelutaitoja, uusien saksankielisten sanojen ja rakenteiden käyttöä omissa ilmaisuissa. Harjoitellaan pari- ja ryhmätyöskentelyä. Asetetaan omalle opiskelulle tavoitteita. Arvioidaan omaa oppimista ja kokeillaan erilaisia opiskelutekniikoita ja –strategioita. Tiedostetaan, että kieltä voi oppia monella eri tavalla ja monissa eri paikoissa.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä: Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan pieniä tekstejä saksaksi tutuista aiheista. Valitaan myös oppilaita kiinnostavia aiheita yhdessä esim. musiikki, eläimet jne. Pääpaino on suullisen kielitaidon harjoittelussa, joten ääntämistä harjoitellaan runsaasti. Tutustutaan tarkemmin saksan kielen foneettisiin merkkeihin ja pyritään itse tulkitsemaan niitä. Omaksutaan yllä olevista aiheista perussanastoa ja rakenteista harjoitellaan olla-verbin ja omistaa-verbin muotoja. Yleispreesensin myönteiset ja kielteiset muodot sekä kysymykset ovat läsnä teksteissä ja puheessa.

Opetuksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokalla 6

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Lisätään tietoutta saksaa puhuvista maista (Sveitsi, Itävalta, Liechtenstein) ja tutustutaan suurimpiin kansallisiin kielellisiin variaatioihin (Saksan murteet) sekä saksaa puhuvien maiden kulttuurien moninaisuuteen. Verrataan saksaa puhuvien maiden kulttuureja keskenään ja omaan kulttuuriin. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Pohditaan oman äidinkielen ja saksan sekä mahdollisten muiden jo opittujen kielen yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia.

S2 Kielenopiskelutaidot: Harjoitellaan erilaisia työskentelytapoja yksin ja ryhmässä esim.. oppilaita kiinnostavien projektien avulla. Pyritään luomaan kontakteja, joissa kieltä voi käyttää autenttisesti vieraskielisten kanssa. Asetetaan omalle opiskelulle tavoitteita ja arvioidaan omaa oppimista. Tiedostetaan, että kieltä voi oppia monella eri tavalla ja monissa eri paikoissa tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntäen.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä: Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan saksaa mm. itsestä, perheestä, suvusta; harrastuksista, urheilusta ja liikunnasta; ruuasta. Otetaan huomioon oppilaan omat kiinnostuksen kohteet. Pääpaino on suullisen kielitaidon harjoittelussa, joten ääntämistä harjoitellaan runsaasti. Tutustutaan tarkemmin saksan kielen foneettisiin aakkosiin ja pyritään itse tulkitsemaan niitä. Rakenteista harjoitellaan adjektiiveja, preesensia sekä mennyttä aikamuotoa (perfekti).

Työtavat ja oppimisympäristöt

Työtavoissa pyritään toiminnallisuuteen, yhdessä tekemiseen ja omaan ilmaisuun. Oppilaita kannustetaan kokeilemaan erilaisia ilmaisutapoja saksan kielen käyttämiseen. Pelejä, leikkejä ja yhteistä tekemistä tarjotaan yksilöllisten tehtävien ja harjoitteiden ohella riittävästi. Oppilaalle tarjotaan tukea ja apua vieraan kielen opiskeluun. Tukimuotoja voivat olla esim. tukiopetus, rinnakkais- tai samanaikaisopetus, avustaja, erityisopettaja ja lisämateriaali.

Oppimisen arviointi

Arvioinnissa pyritään kannustamaan oppilasta ja lisäämään oppilaan tietoisuutta omista taidoistaan. Arvioinnissa on myös tärkeää oppilaan itsearviointi.

14.4.4 MATEMATIIKKA

Oppiaineen tehtävä

Matematiikan opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden loogista, täsmällistä ja luovaa matemaattista ajattelua. Opetus luo pohjan matemaattisten käsitteiden ja rakenteiden ymmärtämiselle sekä kehittää oppilaiden kykyä käsitellä tietoa ja ratkaista ongelmia. Matematiikan kumulatiivisesta luonteesta johtuen opetus etenee systemaattisesti. Konkretia ja toiminnallisuus ovat keskeinen osa matematiikan opetusta ja opiskelua. Oppimista tuetaan hyödyntämällä tieto- ja viestintäteknologiaa.

Matematiikan opetus tukee oppilaiden myönteistä asennetta matematiikkaa kohtaan ja positiivista minäkuvaa matematiikan oppijoina. Se kehittää myös viestintä-, vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja. Matematiikan opiskelu on tavoitteellista ja pitkäjänteistä toimintaa, jossa oppilaat ottavat vastuuta omasta oppimisestaan.

Opetus ohjaa oppilaita ymmärtämään matematiikan hyödyllisyyden omassa elämässään ja laajemmin yhteiskunnassa. Opetus kehittää oppilaiden kykyä käyttää ja soveltaa matematiikkaa monipuolisesti.

Vuosiluokkien 3–6 matematiikan opetuksessa tarjotaan kokemuksia, joita oppilaat hyödyntävät matemaattisten käsitteiden ja rakenteiden muodostamisessa. Opetus kehittää oppilaiden taitoja esittää matemaattista ajatteluaan ja ratkaisujaan eri tavoilla ja välineillä. Monipuolisten ongelmien ratkaisu yksin ja ryhmässä sekä erilaisten ratkaisutapojen vertailu ovat opetuksessa keskeistä. Matematiikan opetuksessa varmennetaan ja laajennetaan oppilaiden lukukäsitteen ja kymmenjärjestelmän ymmärtämistä. Lisäksi kehitetään laskutaidon sujuvuutta.

Matematiikan opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet		
T1 pitää yllä oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä tukea myönteistä minäkuvaa ja itseluottamusta	S1-S5	L1, L3, L5
Työskentelyn taidot		
T2 ohjata oppilasta havaitsemaan yhteyksiä oppimiensa asioiden välillä	S1-S5	L1, L4
T3 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan esittää kysymyksiä ja tehdä perusteltuja päätelmiä havaintojensa pohjalta.	S1-S5	L1, L3, L4, L5
T4 kannustaa oppilasta esittämään päättelyään ja ratkaisujaan muille konkreettisin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa	S1-S5	L1, L2, L4, L5

hyödyntäen		
T5 ohjata ja tukea oppilasta ongelmanratkaisutaitojen kehittämisessä	S1-S5	L1, L4, L5
T6 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan arvioida ratkaisun järkevyyttä ja tuloksen mielekkyyttä	S1-S5	L1, L3
Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet		
T7 ohjata oppilasta käyttämään ja ymmärtämään matemaattisia käsitteitä ja merkintöjä.	S1-S5	L1, L4
T8 tukea ja ohjata oppilasta vahvistamaan ja laajentamaan ymmärrystään kymmenjärjestelmästä	S2	L1, L4
T9 tukea oppilasta lukukäsitteen kehittämisessä positiivisiin rationaalilukuihin ja negatiivisiin kokonaislukuihin	S2	L1, L4
T10 opastaa oppilasta saavuttamaan sujuva laskutaito päässä ja kirjallisesti hyödyntäen laskutoimitusten ominaisuuksia	S2	L1, L3, L6
T11 ohjata oppilasta havainnoimaan ja kuvailemaan kappaleiden ja kuvioiden geometrisia ominaisuuksia sekä tutustuttaa oppilas geometrisiin käsitteisiin	S4	L4, L5
T12 ohjata oppilasta arvioimaan mittauskohteen suuruutta ja valitsemaan mittaamiseen sopivan välineen ja mittayksikön sekä pohtimaan mittaustuloksen järkevyyttä.	S4	L1, L3, L6
T13 ohjata oppilasta laatimaan ja tulkitsemaan taulukoita ja diagrammeja sekä käyttämään tilastollisia tunnuslukuja sekä tarjota kokemuksia todennäköisyydestä	S5	L4, L5
T14 innostaa oppilasta laatimaan toimintaohjeita tietokoneohjelmina graafisessa ohjelmointiympäristössä	S1	L1, L4, L5, L6

Matematiikan tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 3-6

S1 Ajattelun taidot: Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

S2 Luvut ja laskutoimitukset: Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla.

Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

S3 Algebra: Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelämällä ja kokeilemalla.

S4 Geometria ja mittaaminen: Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys: Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelämällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Matematiikan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Opetuksen lähtökohtana käytetään oppilaille tuttuja ja kiinnostavia aiheita ja ongelmia. Matematiikkaa opiskellaan edelleen oppimisympäristössä, jossa konkretisointi ja välineet ovat keskeisessä asemassa. Välineet tulee olla helposti saatavilla. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja. Oppilailla on mahdollisuus vaikuttaa työtapojen valintaan. Työskennellään sekä yhdessä että itsenäisesti. Oppimispelit ja -leikit ovat yksi tärkeä ja oppilaita motivoiva työtapo. Tieto- ja viestintäteknologiaa sekä laskinta hyödynnetään opetuksessa ja opiskelussa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki matematiikassa vuosiluokilla 3-6

Jokaisella oppilaalla on mahdollisuus saada opetusta myös aiempien vuosiluokkien keskeisimmistä sisällöistä, jos hän ei hallitse niitä riittävästi. Lisäksi annetaan ennakoivaa tukea uusien sisältöjen oppimiseksi. Matematiikan oppimiselle on varattava riittävästi aikaa ja tuen on oltava systemaattista. Oppilaiden matematiikan osaamista ja taitojen kehittymistä seurataan jatkuvasti. Tarjottava tuki antaa oppilaille mahdollisuuden kehittää taitojaan niin, että myönteinen asenne ja kyvykkyyden tunne vahvistuvat. Oppilaille tarjotaan sopivia välineitä oppimisen tueksi ja heille tarjotaan mahdollisuuksia oivaltaa ja ymmärtää itse. Jokaiselle oppilaalle turvataan mahdollisuus riittävään harjoitteluun.

Taitavia oppilaita tuetaan tarjoamalla heille vaihtoehtoisia työskentelymuotoja ja rikastuttamalla käsiteltäviä sisältöjä. Sisältöalueita voivat olla esimerkiksi lukujen ominaisuudet, erilaiset lukujonot, geometria, luova ongelmanratkaisu ja matematiikan sovellukset.

Oppilaan oppimisen arviointi matematiikassa vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3-6 oppimisen arvioinnin päätehtävänä lukuvuoden aikana on tukea ja edistää oppilaiden matemaattisen ajattelun ja osaamisen kehittymistä kaikilla tavoitealueilla. Arviointi on monipuolista ja palaute ohjaavaa ja rakentavaa. Ne tukevat oppilaiden matemaattisten taitojen kehittymistä ja rohkaisevat tarvittaessa uuteen yrittämiseen. Oppilaita ohjataan arvioimaan omaa oppimistaan ja tiedostamaan vahvuuksiaan. Palaute auttaa oppilaita ymmärtämään, mitä tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää ja miten. Lisäksi oppilaita ohjataan kiinnittämään huomiota tapaansa työskennellä sekä tiedostamaan asennettaan matematiikan opiskelua kohtaan.

Oppilailta edellytetään aiempaa enemmän matemaattisen ajattelunsa esilletuomista puheen, välineiden, piirtämisen ja kirjallisen työskentelyn avulla. Arvioinnin kohteena ovat tekemisen tapa, ratkaisujen oikeellisuus sekä taito soveltaa opittua.

Yhdessä työskennellessä arvioidaan sekä ryhmän jäsenten että koko ryhmän toimintaa ja tuotosta. Palautteella ohjataan oppilaita ymmärtämään jokaisen ryhmän jäsenen työskentelyn ja kehittymisen merkitys. Oppilaita ohjataan tuotosten ja toiminnan arvioimiseen.

Matematiikan arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kahdeksan varten

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Merkitys, arvot, asenteet			
T1 pitää yllä oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä tukea myönteistä minäkuvaa ja itseluottamusta	S1-S5		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostamiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiin osana itsearviointia.
Työskentelyn taidot			
T2 ohjata oppilasta havaitsemaan yhteyksiä oppimiensa asioiden välillä	S1-S5	Opittujen asioiden yhteydet	Oppilas tunnistaa ja antaa esimerkkejä oppimiensa asioiden välisistä yhteyksistä
T3 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan esittää kysymyksiä ja tehdä	S1-S5	Kysymysten esittäminen ja päättelytaidot	Oppilas osaa esittää matematiikan kannalta mielekkäitä kysymyksiä ja päätelmiä.

perusteltuja päätelmiä havaintojensa pohjalta			
T4 kannustaa oppilasta esittämään päättelyään ja ratkaisujaan muille konkreettisin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen	S1-S5	Ratkaisujen ja päätelmien esittäminen	Oppilas esittää ratkaisujaan ja päätelmiään eri tavoin.
T5 ohjata ja tukea oppilasta ongelmanratkaisutaitojen kehittämisessä	S1-S5	Ongelmaratkaisutaidot	Oppilas käyttää ongelmanratkaisussaan erilaisia strategioita.
T6 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan arvioida ratkaisun järkevyyttä ja tuloksen mielekkyyttä	S1-S5	Taito arvioida ratkaisua	Oppilas osaa pääsääntöisesti arvioida ratkaisun järkevyyttä ja tuloksen mielekkyyttä.
Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet			
T7 ohjata oppilasta käyttämään ja ymmärtämään matemaattisia	S1-S5	Matemaattisten käsitteiden	Oppilas käyttää pääsääntöisesti oikeita
käsitteitä ja merkintöjä		ymmärtäminen ja käyttö	käsitteitä ja merkintöjä.
T8 tukea ja ohjata oppilasta vahvistamaan ja laajentamaan ymmärrystään kymmenjärjestelmästä	S2	Kymmenjärjestelmän ymmärtäminen	Oppilas hallitsee kymmenjärjestelmän periaatteen, myös desimaalilukujen osalta.
T9 tukea oppilasta lukukäsitteen kehittämisessä positiivisiin rationaalilukuihin ja negatiivisiin kokonaislukuihin	S2	Lukukäsite	Oppilas osaa käyttää positiivisia rationaalilukuja ja negatiivisia kokonaislukuja
T10 opastaa oppilasta saavuttamaan sujuva laskutaito päässä ja kirjallisesti hyödyntäen laskutoimitusten ominaisuuksia	S2	Laskutaidot ja peruslaskutoimitusten ominaisuuksien hyödyntäminen	Oppilas laskee melko sujuvasti päässä ja kirjallisesti.
T11 ohjata oppilasta havainnoimaan ja kuvailemaan kappaleiden ja kuvioiden geometrisia ominaisuuksia sekä tutustuttaa oppilas geometriisiin käsitteisiin	S4	Geometrian käsitteet ja geometristen ominaisuuksien havainnointi	Oppilas osaa luokitella ja tunnistaa kappaleita ja kuvioita. Oppilas osaa käyttää mittakaavaa sekä tunnistaa suoran ja pisteen suhteen symmetrisiä kuvioita.

T12 ohjata oppilasta arvioimaan mittauskohteen suuruutta ja valitsemaan mittaamiseen sopivan välineen ja mittayksikön sekä pohtimaan mittaustuloksen järkevyyttä	S4	Mittaaminen	Oppilas osaa valita sopivan mittavälineen, mitata ja arvioida mittaustuloksen järkevyyttä. Oppilas osaa laskea pinta-aloja ja tilavuuksia. Hän hallitsee yleisimmät mittayksikkömuunnokset.
T13 ohjata oppilasta laatimaan ja tulkitsemaan taulukoita ja diagrammeja sekä käyttämään tilastollisia tunnuslukuja sekä tarjota kokemuksia todennäköisyydestä	S5	Taulukoiden ja diagrammien laatiminen ja tulkinta	Oppilas osaa laatia taulukon annetusta aineistosta sekä tulkita taulukoita ja diagrammeja. Oppilas osaa laskea keskiarvon ja määrittää tyyppiä.
T14 innostaa oppilasta laatimaan toimintaohjeita tietokoneohjelmina graafisessa ohjelmointiympäristössä	S1	Ohjelmointi graafisessa ohjelmointiympäristössä	Oppilas osaa ohjelmoida toimivan ohjelman graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Lappeenrannan kristillinen koulu

Matematiikka 3. luokka

Opetuksentavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Sisällöt	Laaja-alainen osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet			
T1 pitää yllä oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä tukea myönteistä minäkuvaa ja itseluottamusta	S1-S5	S1 Ajattelun taidot Etsitään yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Vertaillaan, luokitellaan ja järjestellään. Tutustutaan koodaukseen.	L1, L3, L5
Työskentelyn taidot			
T2 ohjata oppilasta havaitsemaan yhteyksiä oppimiensa asioiden välillä	S1-S5	S2 Luvut ja laskutoimitukset Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskua. Lasketaan myös päässä- ja allekkainlaskuja. Kerrataan kertotaulut 1-5 ja 10. Opetellaan kertotaulut 6-9. Kerrataan kertolaskun vaihdannaisuus. Opetellaan kertolasku allekkain ilman muistinumeroa ja muistinumeron kanssa.	L1, L4
T3 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan esittää kysymyksiä ja tehdä perusteltuja päätelmiä havaintojensa pohjalta.	S1-S5		L1, L3, L4, L5
T4 kannustaa oppilasta esittämään päättelyään ja ratkaisujaan muille konkreettisin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen	S1-S5		L1, L2, L4, L5
T5 ohjata ja tukea oppilasta	S1-S5		L1, L4, L5

<i>ongelmanratkaisutaitojen kehittämisessä</i>		<i>Opetellaan jakolaskua: ositus ja sisältöjako sekä jakojäännös.</i>	
<i>T6 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan arvioida ratkaisun järkevyyttä ja tuloksen mielekkyyttä</i>	<i>S1-S5</i>	<i>Opetellaan lukuyksiköittäin jakamista.</i> <i>Opetellaan murtoluvun käsite, murtolukujen suuruusvertailua sekä saman nimisten yhteen- ja vähennyslaskua.</i>	<i>L1, L3</i>
Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet		S3 Algebra	
<i>T7 ohjata oppilasta käyttämään ja ymmärtämään matemaattisia käsitteitä ja merkintöjä.</i>	<i>S1-S5</i>	<i>Harjoitellaan lukujonoja.</i>	<i>L1, L4</i>
		S4 Geometria ja mittaaminen	
		<i>Opetellaan kulmat, monikulmiot, piiri ja pinta-ala.</i>	
<i>T8 tukea ja ohjata oppilasta vahvistamaan ja laajentamaan ymmärrystään kymmenjärjestelmästä</i>	<i>S2</i>	<i>Harjoitellaan pituuden mittaamista ja yksiköitä (mm, cm, m ja km).</i>	<i>L1, L4</i>
<i>T9 tukea oppilasta lukukäsitteen kehittämisessä positiivisiin rationaalilukuihin ja negatiivisiin kokonaislukuihin</i>	<i>S2</i>	<i>Opetellaan kellonajat 0-24.</i>	<i>L1, L4</i>
<i>T10 opastaa oppilasta saavuttamaan sujuva laskutaito päässä ja kirjallisesti hyödyntäen laskutoimitusten ominaisuuksia</i>	<i>S2</i>	S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys	
		<i>Tutustutaan diagrammeihin.</i>	<i>L1, L3, L6</i>
<i>T11 ohjata oppilasta havainnoimaan ja kuvailemaan kappaleiden ja kuvioiden geometrisia ominaisuuksia sekä tutustuttaa oppilas geometrisiin käsitteisiin</i>	<i>S4</i>		<i>L4, L5</i>
<i>T12 ohjata oppilasta arvioimaan mittauskohteen suuruutta ja valitsemaan mittaamiseen sopivan välineen ja mittayksikön sekä pohtimaan mittaustuloksen järkevyyttä.</i>	<i>S4</i>		<i>L1, L3, L6</i>
<i>T13 ohjata oppilasta laatimaan ja tulkitsemaan taulukoita ja diagrammeja sekä käyttämään tilastollisia tunnuslukuja sekä</i>	<i>S5</i>		<i>L4, L5</i>

<i>tarjota kokemuksia todennäköisyydestä</i>			
<i>T14 innostaa oppilasta laatimaan toimintaohjeita tietokoneohjelmina graafisessa ohjelmointiympäristössä</i>	<i>S1</i>		<i>L1, L4, L5, L6</i>

Matematiikka 4. luokka

Opetuksentavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet		Laaja-alainen osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet		<p>S1 Ajattelun taidot</p> <p>Etsitään yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Vertaillaan, luokitellaan ja tehdään suuruusvertailuja. Tutustutaan koodaukseen.</p> <p>S2 Luvut ja laskutoimitukset</p> <p>Harjoitellaan laskujärjestystä, kertolaskua ja jakolaskua. Tutustutaan negatiivisiin lukuihin. Harjoitellaan niillä suuruusvertailua ja laskutoimituksia.</p> <p>Harjoitellaan murto- ja desimaalilukuja ja niillä laskemista.</p> <p>S3 Algebra</p> <p>Harjoitellaan lukujonoja.</p> <p>S4 Geometria ja mittaaminen</p> <p>Kerrataan kolmio ja nelikulmio. Opetellaan koordinaatisto ja peilaaminen. Käsitellään aihealueita pituus, massa, tilavuus ja aika. Opetellaan yksikkömuutoksia.</p> <p>S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys</p> <p>Käsitellään diagrammeja.</p>	
T1 pitää yllä oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä tukea myönteistä minäkuvaavaa ja itseluottamusta	S1-S5		L1, L3, L5
Työskentelyn taidot			
T2 ohjata oppilasta havaitsemaan yhteyksiä oppimiensa asioiden välillä	S1-S5		L1, L4
T3 ohjata oppilastakehittämään taitoaan esittää kysymyksiä ja tehdä perusteltuja päätelmiä havaintojensa pohjalta.	S1-S5		L1, L3, L4, L5
T4 kannustaa oppilasta esittämään päättelyään ja ratkaisujaan muille konkreettisin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen	S1-S5		L1, L2, L4, L5
T5 ohjata ja tukea oppilasta ongelmanratkaisutaitojen kehittämisessä	S1-S5		L1, L4, L5
T6 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan arvioida ratkaisun järkevyyttä ja tuloksen mielekkyyttä	S1-S5		L1, L3
Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet			
T7 ohjata oppilasta käyttämään ja ymmärtämään matemaattisia käsitteitä ja merkintöjä.	S1-S5		L1, L4
T8 tukea ja ohjata oppilasta vahvistamaan ja laajentamaan ymmärrystään kymmenjärjestelmästä	S2	L1, L4	
T9 tukea oppilasta lukukäsitteen kehittämisessä positiivisiin rationaalilukuihin ja negatiivisiin kokonaislukuihin	S2	L1, L4	

<i>T10 opastaa oppilasta saavuttamaan sujuva laskutaito päässä ja kirjallisesti hyödyntäen laskutoimitusten ominaisuuksia</i>	<i>S2</i>		<i>L1, L3, L6</i>
<i>T11 ohjata oppilasta havainnoimaan ja kuvailemaan kappaleiden ja kuvioiden geometrisia ominaisuuksia sekä tutustuttaa oppilas geometrisiin käsitteisiin</i>	<i>S4</i>		<i>L4, L5</i>
<i>T12 ohjata oppilasta arvioimaan mittauskohteen suuruutta ja valitsemaan mittaamiseen sopivan välineen ja mittayksikön sekä pohtimaan mittaustuloksen järkevyyttä.</i>	<i>S4</i>		<i>L1, L3, L6</i>
<i>T13 ohjata oppilasta laatimaan ja tulkitsemaan taulukoita ja diagrammeja sekä käyttämään tilastollisia tunnuslukuja sekä tarjota kokemuksia todennäköisyydestä</i>	<i>S5</i>		<i>L4, L5</i>
<i>T14 innostaa oppilasta laatimaan toimintaohjeita tietokoneohjelmina graafisessa ohjelmointiympäristössä</i>	<i>S1</i>		<i>L1, L4, L5, L6</i>

Matematiikka 5. luokka

Opetuksentavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Sisällöt	Laaja-alainen osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet			
<i>T1 pitää yllä oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä tukea myönteistä minäkuvaavaa ja itseluottamusta</i>	<i>S1-S5</i>	S1 Ajattelun taidot <ul style="list-style-type: none"> - Tutkitaan yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmuokkauksia. - Vertaillaan, luokitellaan ja järjestellään. - Harjoitellaan päättelyä ja ongelmanratkaisua. - Harjoitellaan koodausta. - Kehitetään algoritmista ajattelua. 	<i>L1, L3, L5</i>
Työskentelyn taidot			
<i>T2 ohjata oppilasta havaitsemaan yhteyksiä oppimiensa asioiden välillä</i>	<i>S1-S5</i>		<i>L1, L4</i>
<i>T3 ohjata oppilastakehittämään taitoaan esittää kysymyksiä ja tehdä perusteltuja päätelmiä havaintojensa pohjalta.</i>	<i>S1-S5</i>		<i>L1, L3, L4, L5</i>

T4 kannustaa oppilasta esittämään päättelyään ja ratkaisujaan muille konkreettisin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen	S1-S5	S2 Luvut ja laskutoimitukset	L1, L2, L4, L5	
T5 ohjata ja tukea oppilasta ongelmanratkaisutaitojen kehittämisessä	S1-S5		- Vahvistetaan peruslaskutoimitusten osaamista ja laskujärjestystä.	L1, L4, L5
T6 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan arvioida ratkaisun järkevyyttä ja tuloksen mielekkyyttä Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet	S1-S5		- Lasketaan murto- ja desimaaliluvuilla.	L1, L3
T7 ohjata oppilasta käyttämään ja ymmärtämään matemaattisia käsitteitä ja merkintöjä.	S1-S5	S3 Algebra	L1, L4	
T8 tukea ja ohjata oppilasta vahvistamaan ja laajentamaan ymmärrystään kymmenjärjestelmästä	S2		- Tutustutaan prosenttien käsitteeseen.	L1, L4
T9 tukea oppilasta lukukäsitteen kehittämisessä positiivisiin rationaalilukuihin ja negatiivisiin kokonaislukuihin	S2		- Lasketaan yhteen- ja vähennyslaskuyhtälöitä.	L1, L4
T10 opastaa oppilasta saavuttamaan sujuva laskutaito päässä ja kirjallisesti hyödyntäen laskutoimitusten ominaisuuksia	S2	S4 Geometria ja mittaaminen	L1, L4	
T11 ohjata oppilasta havainnoimaan ja kuvailemaan kappaleiden ja kuvioiden geometrisia ominaisuuksia sekä tutustuttaa oppilas geometrisiin käsitteisiin	S4		- Geometriassa harjoitellaan kuvioita pisteestä kulmaan, yhdensuuntaisia ja leikkaavia suoria, kulman piirtämistä ja mittaamista, kolmion kulmien mittaamista, kulmien summan laskeamista ja ympyrää.	L1, L3, L6
T12 ohjata oppilasta arvioimaan mittauskohteen suuruutta ja valitsemaan mittaamiseen sopivan välineen ja mittayksikön sekä pohtimaan mittaus tuloksen järkevyyttä.	S4		- Opiskellaan pituutta, massaa ja tilavuutta.	L4, L5
T13 ohjata oppilasta laatimaan ja tulkitsemaan taulukoita ja diagrammeja sekä käyttämään tilastollisia tunnuslukuja sekä tarjota kokemuksia todennäköisyydestä	S5	S5 Tietojen käsittely, tilastot ja todennäköisyys	L1, L3, L6	
			- Harjoitellaan tietojen etsintää, luokittelua ja esittämistä.	L4, L5

T14 innostaa oppilasta laatimaan toimintaohjeita tietokoneohjelmina graafisessa ohjelmointiympäristössä	S1	L1, L4, L5, L6
---	----	----------------

Matematiikka 6. luokka

Opetuksentavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet		Laaja-alainen osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet			
T1 pitää yllä oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä tukea myönteistä minäkuvaa ja itseluottamusta	S1-S5		L1, L3, L5
Työskentelyn taidot			
T2 ohjata oppilasta havaitsemaan yhteyksiä oppimiensa asioiden välillä	S1-S5	S1 Ajattelun taidot <ul style="list-style-type: none"> - Tarkastellaan yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmuokkauksia. - Harjoitellaan vertailua, luokittelua ja järjestyksiä. - Harjoitellaan päättelyä ja ongelmanratkaisua. - Syvennetään koodauksen taitoja. - Kehitetään algoritmista ajattelua. S2 Luvut ja laskutoimitukset <ul style="list-style-type: none"> - Vahvistetaan peruslaskutoimitusten osaamista. - Lasketaan murto- ja desimaaliluvuilla. - Harjoitellaan prosenttilaskuja. 	L1, L4
T3 ohjata oppilastakehittämään taitoaan esittää kysymyksiä ja tehdä perusteltuja päätelmiä havaintojensa pohjalta.	S1-S5		L1, L3, L4, L5
T4 kannustaa oppilasta esittämään päättelyään ja ratkaisujaan muille konkreettisin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen	S1-S5		L1, L2, L4, L5
T5 ohjata ja tukea oppilasta ongelmanratkaisutaitojen kehittämisessä	S1-S5		L1, L4, L5
T6 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan arvioida ratkaisun järkevyyttä ja tuloksen mielekkyyttä	S1-S5		L1, L3
Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet			

T7 ohjata oppilasta käyttämään ja ymmärtämään matemaattisia käsitteitä ja merkintöjä.	S1-S5	S3 Algebra <ul style="list-style-type: none"> - Vahvistetaan lukujonotaitoja. - Syvennetään tuntemattoman käsitteen osaamista. - Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskuyhtälöitä - Harjoitellaan kerto- ja jakolaskuyhtälöitä. S4 Geometria ja mittaaminen	L1, L4
T8 tukea ja ohjata oppilasta vahvistamaan ja laajentamaan ymmärrystään kymmenjärjestelmästä	S2	<ul style="list-style-type: none"> - Harjoitellaan seuraavia asioita: mittakaava, kartta, kolmion ja nelikulmion pinta-ala, suorakulmaisen särmiön pinta-ala ja tilavuus. 	L1, L4
T9 tukea oppilasta lukukäsitteen kehittämisessä positiivisiin rationaalilukuihin ja negatiivisiin kokonaislukuihin	S2	<ul style="list-style-type: none"> - Harjoitellaan pituutta, massaa ja tilavuutta. - Harjoitellaan yksikkömuutoksia. - Harjoitellaan koordinaatiston käyttöä. 	L1, L4
T10 opastaa oppilasta saavuttamaan sujuva laskutaito päässä ja kirjallisesti hyödyntäen laskutoimitusten ominaisuuksia	S2	S5 Tietojen käsittely, tilastot ja todennäköisyys	L1, L3, L6
T11 ohjata oppilasta havainnoimaan ja kuvailemaan kappaleiden ja kuvioiden geometrisia ominaisuuksia sekä tutustuttaa oppilas geometriisiin käsitteisiin	S4	<ul style="list-style-type: none"> - Harjoitellaan tietojen etsintää, luokittelua ja esittämistä. 	L4, L5
T12 ohjata oppilasta arvioimaan mittauskohteen suuruutta ja valitsemaan mittaamiseen sopivan välineen ja mittayksikön sekä pohtimaan mittaustuloksen järkevyyttä.	S4		L1, L3, L6
T13 ohjata oppilasta laatimaan ja tulkitsemaan taulukoita ja diagrammeja sekä käyttämään tilastollisia tunnuslukuja sekä tarjota kokemuksia	S5		L4, L5

todennäköisyydestä			
T14 innostaa oppilasta laatimaan toimintaohjeita tietokoneohjelmina graafisessa ohjelmointiympäristössä	S1		L1, L4, L5, L6

Oppiaineen tehtävä

Ympäristöoppi on biologian, maantiedon, fysiikan, kemian ja terveystiedon tiedonaloista koostuva integroitu oppiaine, jonka opetukseen sisältyy kestävän kehityksen näkökulma. Ympäristöopissa yhdistyy sekä luonnon- että ihmistieteellisiä näkökulmia. Ympäristöopissa oppilaat nähdään osana ympäristöä, jossa he elävät. Lähtökohtana on luonnon kunnioittaminen ja ihmisoikeuksien mukainen arvokas elämä.

Ympäristöopin opetus tukee oppilaiden ympäristösuhteen rakentumista, maailmankuvan kehittymistä sekä kasvua ihmisenä. Ympäristöopin opetuksen tavoitteena on ohjata oppilaita tuntemaan ja ymmärtämään luontoa ja rakennettua ympäristöä, niiden ilmiöitä, itseään ja muita ihmisiä sekä terveyden ja hyvinvoinnin merkitystä. Ympäristöopin monitieteinen perusta edellyttää, että oppilaat harjaantuvat hankkimaan, käsittelemään, tuottamaan, esittämään, arvioimaan ja arvottamaan tietoa erilaisissa tilanteissa. Tieteellistä tietoa käytetään opetuksen perustana⁸³ ja kriittisen ajattelun kehittämiseen kiinnitetään huomiota. Ympäristöopissa kiinnitetään huomiota kestävän kehityksen ekologiseen, kulttuuriseen, sosiaaliseen ja taloudelliseen ulottuvuuteen. Ympäristöopin keskeisenä tavoitteena on ohjata ymmärtämään ihmisten tekemien valintojen vaikutuksia elämälle ja ympäristölle nyt sekä tulevaisuudessa. Ympäristöopissa rakennetaan perustaa ympäristöopin eri tiedonalojen osaamiselle. Tavoitteena on tunnistaa niiden merkitys ympäristössä, teknologiassa, jokapäiväisessä elämässä, ihmisessä ja ihmisen toiminnassa. Biologian kannalta keskeistä on oppia tuntemaan ja ymmärtämään luonnonympäristöä, ihmistä, elämää, sen kehittymistä ja reunaehtoja maapallolla. Maantiedon kannalta keskeistä on tutkia omaa lähiympäristöä sekä ymmärtää erilaisia alueita maapallolla, niillä esiintyviä ilmiöitä ja alueilla asuvien ihmisten elämää. Fysiikan kannalta keskeistä on ymmärtää luonnon perusrakenteita ja ilmiöitä, ja selittää näitä ilmiöitä käyttäen myös omassa tutkimuksissa saatavaa tietoa. Kemian kannalta keskeistä on havaita erilaisia aineita ympärillä ja tutkia, kuvailla ja selittää niiden ominaisuuksia, rakenteita ja niissä tapahtuvia muutoksia. Terveystiedon kannalta keskeistä on oppia ymmärtämään terveyttä tukevia ja suojaavia tekijöitä ympäristössä ja ihmisten toiminnassa, ja edistää terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta tukevaa osaamista.

Opetuksen tavoitteena on herättää ja syventää oppilaiden kiinnostusta ympäristöopin eri tiedonaloja kohtaan. Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa edistetään tarjoamalla jokaiselle oppilaalle mahdollisuuksia tutustua monipuolisesti kaikkiin ympäristöopin tiedonaloihin sekä niihin liittyvään teknologiaan ja koulutuspolkuihin.

Vuosiluokilla 3-6 ympäristöopin opetus voidaan jäsentää kokonaisuuksiksi, joissa tarkastellaan ympäröivää maailmaa sekä oppilaita ja heidän toimintaansa yhteisön jäsenenä. Oppilaita ohjataan tunnistamaan omaa kasvuaan ja kehitystään. Ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtävien avulla syvennetään kiinnostusta ympäristön ilmiöitä kohtaan. Vuosiluokkakokonaisuuden loppupuolella pohditaan myös eri tiedonalojen ominaispiirteitä.

Ympäristöopin opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Merkitys, arvot, asenteet		
T1 synnyttää ja ylläpitää oppilaan kiinnostusta ympäristöön ja ympäristöopin opiskeluun sekä auttaa oppilasta kokemaan kaikki ympäristöopin tiedonalat merkityksellisiksi itselleen	S1-S6	

⁸³ Valtioneuvoston asetus (422/2012) 3 §

T2 ohjata ja kannustaa oppilasta asettamaan omia opiskelutavoitteita ja työskentelemään pitkäjänteisesti niiden saavuttamiseksi sekä tunnistamaan omaa ympäristöopin osaamistaan	S1-S6	L1, L7
T3 tukea oppilaan ympäristötietoisuuden kehittymistä sekä ohjata oppilasta toimimaan ja vaikuttamaan lähiympäristössään ja yhteisöissään kestävä kehityksen edistämiseksi ja arvostamaan kestävä kehityksen merkitystä itselle ja maailmalle	S1-S6	L3, L7
Tutkimisen ja toimimisen taidot		
T4 rohkaista oppilasta muodostamaan kysymyksiä eri aihepiireistä sekä käyttämään niitä tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohtana	S1-S6	L1, L7
T5 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja toteuttamaan pieniä tutkimuksia, tekemään havaintoja ja mittauksia monipuolisissa oppimisympäristöissä eri aisteja ja tutkimus- ja mittausvälineitä käyttäen	S1-S6	L1, L5
T6 ohjata oppilasta tunnistamaan syy-seuraussuhteita, tekemään johtopäätöksiä tuloksistaan sekä esittämään tuloksiaan ja tutkimuksiaan eri tavoin	S1-S6	L1, L2, L5
T7 ohjata oppilasta ymmärtämään arjen teknologisten sovellusten käyttöä, merkitystä ja toimintaperiaatteita sekä innostaa oppilaita kokeilemaan, keksimään ja luomaan uutta yhdessä toimien	S2-S6	L2, L3, L5
T8 kannustaa oppilasta edistämään hyvinvointia ja turvallisuutta toiminnassaan ja lähiympäristössään ja ohjata oppilasta toimimaan turvallisesti, tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja itseään suojellen	S1-S6	L3
T9 ohjata oppilasta tutkimaan ja toimimaan sekä liikkumaan ja retkeilemään luonnossa ja rakennetussa ympäristössä	S2-S6	L3
T10 tarjota oppilalle mahdollisuuksia harjoitella ryhmässä toimimista erilaisissa rooleissa ja vuorovaikutustilanteissa, innostaa oppilasta ilmaisemaan itseään ja kuuntelemaan muita sekä tukea oppilaan valmiuksia tunnistaa, ilmaista ja säädellä tunteitaan	S1-S6	L2, L3
T11 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankinnassa, käsittelyssä ja esittämisessä sekä vuorovaikutuksen välineenä vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti	S1-S6	L5, L4
Tiedot ja ymmärrys		
T12 ohjata oppilasta hahmottamaan ympäristöä, ihmisten toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin käsitteiden avulla sekä kehittämään käsiterakenteitaan ennakkokäsityksistä kohti käsitteiden täsmällistä käyttöä	S1-S6	L1
T13 ohjata oppilasta ymmärtämään, käyttämään ja tekemään erilaisia malleja, joiden avulla voidaan tulkita ja selittää ihmistä, ympäristöä ja niiden ilmiöitä	S1-S6	L1, L5
T14 ohjata oppilasta hankkimaan luotettavaa tietoa, ilmaisemaan perustellen erilaisia näkemyksiä sekä tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti tietolähteitä ja näkökulmia	S1-S6	L2, L4, L5
T15 ohjata oppilasta luonnon tutkimiseen, eliöiden ja elinympäristöjen tunnistamiseen ja ekologiseen ajatteluun sekä ohjata oppilasta ihmisen rakenteen, elintoimintojen ja kehityksen ymmärtämiseen	S1, S3-S6	L1
T16 ohjata oppilasta maantieteelliseen ajatteluun, hahmottamaan omaa ympäristöä ja koko maailmaa sekä harjaannuttamaan kartankäyttö- ja muita geomediataitoja	S3-S6	L1, L5

T17 ohjata oppilasta tutkimaan, kuvaamaan ja selittämään fysikaalisia ilmiöitä arjessa, luonnossa ja teknologiassa sekä rakentamaan perustaa energian säilymisen periaatteen ymmärtämiselle	S2, S4-S6	L1
T18 ohjata oppilasta tutkimaan, kuvaamaan ja selittämään kemiallisia ilmiöitä, aineiden ominaisuuksia ja muutoksia sekä rakentamaan perustaa aineen säilymisen periaatteen ymmärtämiselle	S2, S4-S6	L1
T19 ohjata oppilasta ymmärtämään terveyden osa-alueita, arjen terveystottumusten merkitystä sekä elämäntapaa, lapsuuden ja nuoruuden yksilöllistä kasvua ja kehitystä sekä rohkaista oppilasta harjoittelemaan ja soveltamaan terveysosaamistaan arjessa	S1-S3, S6	L1, L3

Ympäristöopin tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 3-6

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

S1 Minä ihmisenä: Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen: Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan: Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediala.

S4 Ympäristön tutkiminen: Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeen muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut: Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja

valoilmioita. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen: Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Ympäristöopin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden omat kokemukset ihmiseen, ympäristöön, ihmisen toimintaan ja arkeen liittyvistä asioista, ilmiöistä ja tapahtumista. Oppimisympäristöjä ja työtapoja valitessa otetaan huomioon toiminnallisuus, kokemuksellisuus, elämyksellisyys, draaman ja tarinoiden käyttö sekä ympäristöopin monitieteinen perusta. Ympäristöopin eri tiedonalojen ilmiöitä pyritään tutkimaan luonnollisissa tilanteissa ja ympäristöissä. Oppimisympäristöinä käytetään koulun tilojen ja opetusryhmän lisäksi monipuolisesti lähiluontoa ja rakennettua ympäristöä, erilaisia yhteisöjä ja vuorovaikutustilanteita, tieto- ja viestintäteknologisia ympäristöjä sekä paikallisia mahdollisuuksia kuten yhteistyötä luontokoulujen, museoiden, yritysten, kansalaisjärjestöjen, luonto- ja tiedekeskusten kanssa. Tavoitteiden kannalta keskeistä on oppilaiden osallisuus ja vuorovaikutus yksinkertaisten tutkimusten suunnittelussa ja toteuttamisessa sekä erilaisten näkökulmien ja ratkaisujen pohtimisessa. Oppilaiden aktiivinen työskentely opiskeltavan ilmiön, teeman tai ajankohtaisen ongelman parissa tukee ympäristöopin tavoitteiden mukaista oppimista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki ympäristöopissa vuosiluokilla 3-6

Ympäristöopin tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita käyttämään monipuolisesti erilaisia opiskelutapoja. Ohjausta tarvitaan erityisesti turvalliseen ja muut huomioivaan toimimiseen eri oppimisympäristöissä. Opetuksessa ja työtapojen valinnassa otetaan huomioon oppilaiden aikaisemmat tiedot ja taidot sekä kehitykseen, elämäntilanteeseen ja kulttuuriin liittyvät erityistarpeet. Oppilaita ohjataan kunnioittamaan jokaisen oikeutta yksityisyyteen itseään koskevilla henkilökohtaisissa asioissa. Tutkimuksellinen työskentely ja eri ajattelutaitojen tasoilla olevat harjoitukset voivat tukea eriyttämistä yksilöllisten tarpeiden mukaan. Yhteisönä toimiminen tukee yhdessä oppimista ja erilaisten vahvuuksien hyödyntämistä. Ohjaus ja tuki, työtapojen valinta sekä onnistumisen kokemukset tukevat oppilaiden oppijaminäkuvan vahvistumista ympäristöopissa. Oppilaille annetaan mahdollisuus myös syventymiseen ja rauhoittumiseen.

Oppilaan oppimisen arviointi ympäristöopissa vuosiluokilla 3-6

Työskentelyn jäsentäminen kokonaisuuksiksi, joilla on omat tavoitteensa ja arviointiperusteensa, tukee monipuolista arviointia. Tutkimuksissa ja projekteissa keskitytään arvioimaan vain muutamaa osa-aluetta asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Oppilaita ohjataan tunnistamaan omia ennakkotietojaan, -taitojaan ja -käsityksiään. Työskentelyn etenemistä ohjataan rakentavan palautteen, kysymysten ja konkreettisten kehittämissuositusten avulla. Myönteinen palaute ja kannustaminen tukevat erityisesti tutkimisen taitojen ja motivaation kehittymistä. Oppilaille tarjotaan monipuolisia mahdollisuuksia osoittaa oppimistaan. Arviointi perustuu monimuotoisten tuotosten lisäksi oppilaiden työskentelyn havainnointiin ja keskusteluihin. Sisällön lisäksi arvioidaan olennaisen hahmottamista, tiedonhakua ja ilmaisun selkeyttä. Kokonaisuuksien lopussa

arvioidaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Oppilaat harjoittelevat omien vahvuuksien ja kehittämistarpeiden tunnistamista sekä kannustamaan toisiaan oppimisessa. Arvioinnin kohteena eivät ole oppilaiden arvot, asenteet, terveyskäyttäytyminen, sosiaalisuus, temperamentti tai muut henkilökohtaiset ominaisuudet.

Ympäristöopin sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaan osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää ympäristöopin valtakunnallisia arviointikriteereitä. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä tutkimisen ja toimimisen taitojen lisäksi myös tiedonalojen osaaminen.

Ympäristöopin arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen
Merkitys, arvot, asenteet			
T1 synnyttää ja ylläpitää oppilaan kiinnostusta ympäristöön ja ympäristöopin opiskeluun sekä auttaa oppilasta kokemaan kaikki ympäristöopin tiedonalat merkityksellisiksi itselleen	S1-S6	Ympäristöopin merkityksen hahmottaminen	Oppilas osaa antaa esimerkkejä ympäristöopin tiedonalojen merkityksestä.
T2 ohjata ja kannustaa oppilasta asettamaan omia opiskelutavoitteita ja työskentelemään pitkäjänteisesti niiden saavuttamiseksi sekä tunnistamaan omaa ympäristöopin osaamistaan	S1-S6	Tavoitteellinen työskentely ja oppimaan oppiminen	Oppilas osaa asettaa omia tavoitteita pienille kokonaisuuksille ja työskennellä yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi.
T3 tukea oppilaan ympäristötietoisuuden kehittymistä sekä ohjata oppilasta toimimaan ja vaikuttamaan lähiympäristössään ja yhteisöissään kestävän kehityksen edistämiseksi ja arvostamaan kestävän kehityksen merkitystä itselle ja maailmalle	S1-S6	Kestävän kehityksen tiedot ja taidot	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla kestävän tulevaisuuden rakentamista tukevia ja uhkaavia tekijöitä. Oppilas osaa kuvata erilaisia keinoja lähiympäristön ja yhteisöjen vaalimiseen, kehittämiseen ja niihin vaikuttamiseen sekä toimia ohjatusti yhteisessä vaikuttamisprojektissa.
Tutkimisen ja toimimisen taidot			
T4 rohkaista oppilasta muodostamaan kysymyksiä eri aihepiireistä sekä käyttämään niitä tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohtana	S1-S6	Kysymysten muodostaminen	Oppilas osaa muodostaa aiheeseen liittyviä kysymyksiä, joita voidaan yhdessä kehittää tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdaksi.

T5 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja toteuttamaan pieniä tutkimuksia, tekemään havaintoja ja mittauksia monipuolisissa oppimisympäristöissä eri aisteja ja tutkimus- ja mittausvälineitä käyttäen	S1-S6	Tutkimisen taidot: suunnittelu, havainnointi ja mittaukset	Oppilas osaa toimia, havainnoida, mitata ja dokumentoida tuloksia ohjeiden mukaisesti. Oppilas osaa suunnitella pieniä tutkimuksia yksin tai yhdessä muiden kanssa.
T6 ohjata oppilasta tunnistamaan syy-seuraussuhteita, tekemään johtopäätöksiä tuloksistaan sekä esittämään tuloksiaan ja tutkimuksiaan eri tavoin	S1-S6	Tutkimisen taidot: johtopäätösten tekeminen ja tulosten esittäminen	Oppilas harjoittelee ohjatusti syy-seuraussuhteiden tunnistamista ja osaa tehdä yksinkertaisia johtopäätöksiä tuloksista. Oppilas osaa esittää tuloksiaan selkeästi.
T7 ohjata oppilasta ymmärtämään arjen teknologisten sovellusten käyttöä, merkitystä ja toimintaperiaatteita sekä innostaa oppilaita kokeilemaan, keksimään ja luomaan uutta yhdessä toimien	S2-S6	Teknologinen osaaminen ja yhteistyö teknologisessa ongelmanratkaisussa	Oppilas osaa kuvata joidenkin arjen teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja antaa esimerkkejä niiden merkityksestä. Oppilas osaa työskennellä kokeiluissa ja keksimisessä yhdessä toimien.
T8 kannustaa oppilasta edistämään hyvinvointia ja turvallisuutta toiminnassaan ja lähiympäristössään ja ohjata oppilasta toimimaan turvallisesti, tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja itseään suojellen	S1-S6	Turvallisuuden edistäminen ja turvataidot	Oppilas osaa esitellä keskeisiä hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä tekijöitä esimerkkien avulla. Oppilas osaa kuvata turvallisuusohjeita ja toimintatapoja erilaisissa vaara- ja ensiaputilanteissa, osaa käyttää niitä oppimistilanteissa sekä harjoittelee niiden perustelemista ympäristöopin eri tiedonalojen avulla.
T9 ohjata oppilasta tutkimaan ja toimimaan sekä liikkumaan ja retkeilemään luonnossa ja rakennetussa ympäristössä	S2-S6	Ympäristössä toimiminen ja tutkiminen	Oppilas osaa toimia, liikkua ja retkeillä luonnossa ja rakennetussa ympäristössä ohjeiden mukaisesti. Oppilas osaa tehdä tutkimuksia ympäristössä ohjatusti sekä yksin että ryhmän jäsenenä.
T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia harjoitella ryhmässä toimimista erilaisissa rooleissa ja vuorovaikutustilanteissa, innostaa oppilasta ilmaisemaan itseään ja kuuntelemaan muita sekä tukea oppilaan valmiuksia tunnistaa, ilmaista ja säädellä tunteitaan	S1-S6	Vuorovaikutuksen taitojen kehittäminen sekä tunteiden tunnistaminen ja säätely	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla ryhmässä toimimiseen, kohteliaaseen käytökseen sekä tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn liittyviä toimintamalleja ja harjoittelee niiden soveltamista eri rooleissa.
T11 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankinnassa, käsittelyssä ja	S1-S6	Tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen	Oppilas osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tutkimusprosessin eri vaiheissa

esittämisessä sekä vuorovaikutuksen välineenä vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti			ja vuorovaikutuksen välineenä. Oppilas osaa kuvata tieto- ja viestintäteknologian vastuullista, turvallista ja ergonomista käyttöä.
Tiedot ja ymmärrys			
T12 ohjata oppilasta hahmottamaan ympäristöä, ihmisten toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin käsitteiden avulla sekä kehittämään käsiterakenteitaan ennakkokäsityksistä kohti käsitteiden täsmällistä käyttöä	S1-S6	Käsitteiden käyttö	Oppilas osaa kuvata ympäristöä, ihmisen toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin tiedonalojen keskeisillä käsitteillä ja omin sanoin. Oppilas osaa yhdistää käsitteitä loogisesti toisiinsa.
T13 ohjata oppilasta ymmärtämään, käyttämään ja tekemään erilaisia malleja, joiden avulla voidaan tulkita ja selittää ihmistä, ympäristöä ja niiden ilmiöitä	S1-S6	Mallien käyttäminen	Oppilas osaa käyttää ja tulkita erilaisia konkreettisia malleja. Oppilas harjoittelee abstraktien mallien käyttöä.
T14 ohjata oppilasta hankkimaan luotettavaa tietoa, ilmaisemaan perustellen erilaisia näkemyksiä sekä tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti tietolähteitä ja näkökulmia	S1-S6	Näkemyksien ilmaiseminen ja kriittinen lukutaito	Oppilas osaa hakea tietoa erilaisista tietolähteistä ja valita joitakin luotettavia tietolähteitä. Oppilas harjoittelee erilaisten näkemysten perustelemista ja osaa nimetä eroja eri näkökulmissa.
T15 ohjata oppilasta luonnon tutkimiseen, eliöiden ja elinympäristöjen tunnistamiseen ja ekologiseen ajatteluun sekä ohjata oppilasta ihmisen rakenteen, elintoimintojen ja kehityksen ymmärtämiseen	S1, S3, S6	Biologian tiedonala: Luonnon tutkiminen, eliöiden ja elinympäristöjen tunnistaminen, ihmisen rakenne, elintoiminnot ja kehitys	Oppilas osaa havainnoida luontoa, tunnistaa yleisimpiä kasvilajeja ja niiden tunnusomaisia elinympäristöjä. Oppilas laatii ohjatusti pienen kasvion, osaa tutkia kokeellisesti kasvien kasvua yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä osaa pääpiirteittäin kuvata ihmisen rakenteen, elintoiminnot ja kehityksen.
T16 ohjata oppilasta maantieteelliseen ajatteluun, hahmottamaan omaa ympäristöä ja koko maailmaa sekä harjaannuttamaan kartankäyttö- ja muita geomediataitoja	S3-S6	Maantiedon tiedonala: Maapallon hahmottaminen, kartta- ja muut geomediataidot	Oppilas osaa tunnistaa eri aluetasot, jäsentää omaa ympäristöään, hahmottaa opiskelemissään alueita ja koko maapallon karttakuvaa sekä osaa kuvata alueellista monimuotoisuutta maapallolla. Oppilas osaa käyttää karttoja ja muita geomedialähteitä tiedonhaussa ja esittämisessä.

T17 ohjata oppilasta tutkimaan, kuvaamaan ja selittämään fysikaalisia ilmiöitä arjessa, luonnossa ja teknologiassa sekä rakentamaan perustaa energian säilymisen periaatteen ymmärtämiselle	S2, S4, S6	Fysiikan tiedonala: Fysikaalisten ilmiöiden tutkiminen, kuvaaminen ja selittäminen	Oppilas osaa havainnoida ja kuvata yksinkertaisia fysikaalisia ilmiöitä arjessa, luonnossa ja teknologiassa sekä harjoittelee niihin liittyviä selityksiä. Oppilas osaa käyttää energia-, voima- ja liikekäsitteitä arkisissa tilanteissa ja osaa antaa esimerkkejä energian säilymisen periaatteesta.
T18 ohjata oppilasta tutkimaan, kuvaamaan ja selittämään kemiallisia ilmiöitä, aineiden ominaisuuksia ja muutoksia sekä rakentamaan perustaa aineen säilymisen periaatteen ymmärtämiselle	S2, S4-S6	Kemian tiedonala: Kemiallisten ilmiöiden tutkiminen, kuvaaminen ja selittäminen	Oppilas osaa havainnoida ja kuvata olomuotoja ja tuttujen aineiden ominaisuuksia sekä harjoittelee niihin liittyviä selityksiä. Oppilas osaa selittää aineen säilymisen periaatteen avulla esimerkiksi veden kiertokulkua tai kierrätystä.
T19 ohjata oppilasta ymmärtämään terveyden osa-alueita, arjen terveystottumusten merkitystä sekä elämäntapaa, lapsuuden ja nuoruuden yksilöllistä kasvua ja kehitystä sekä rohkaista oppilasta harjoittelemaan ja soveltamaan terveysosaamistaan arjessa.	S1-S3, S6	Terveystiedon tiedonala: Terveyden osa-alueiden ja arjen terveystottumusten tuntemus sekä niiden merkityksen pohtiminen, ikäkauteen liittyvän kasvun ja kehityksen tunnistaminen ja kuvaaminen	Oppilas osaa kuvata terveyden osa-alueita ja antaa esimerkkejä siitä, miten terveyttä voidaan arjessa edistää. Oppilas osaa kuvata elämäntapaa eri vaiheita ja selittää murrosikään liittyviä keskeisiä kasvun ja kehityksen tunnuspiirteitä ja niiden yksilöllistä vaihtelua.

Lappeenrannan kristillinen koulu

Ympäristöoppi on biologian, maantiedon, fysiikan, kemian ja terveystiedon tiedonaloista koostuva integroitu oppiaine, jonka opetukseen sisältyy kestävä kehitys näkökulma. Vuosiluokilla 3-6 oppilaita ohjataan tunnistamaan omaa kasvuaan ja kehitystään. Ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtävien avulla syvennetään kiinnostusta ympäristön ilmiöitä kohtaan. Lisäksi pohditaan eri tiedonalojen ominaispiirteitä.

Ympäristöopin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden omat kokemukset, toiminnallisuus, elämyksellisyys sekä ympäristöopin monitieteellinen perusta. Työtavoista keskeisiä ovat kokeellisuus ja tutkimuksen tekeminen. Vuorovaikutus ja oppilaiden osallistuminen tutkimusten suunnitteluun ja toteuttamiseen on tärkeää. Ympäristöopin ilmiöitä pyritään tutkimaan luonnollisissa tilanteissa ja ympäristöissä. Oppimisympäristöinä käytetään koulun tilojen lisäksi monipuolisesti lähiympäristöä, verkkoympäristöjä sekä paikallisia mahdollisuuksia, esimerkiksi Rakuunamäki, Linnoitus, lähellä sijaitsevat Saimaan rannat.

Ympäristöopin oppimisen arviointiin liittyvät erityispiirteet

Työskentelyn jäsentäminen kokonaisuuksiksi tukee monipuolista arviointia. Tutkimuksissa ja projekteissa keskitytään arvioimaan vain muutamaa osa-aluetta asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Oppilaita ohjataan tunnistamaan omia ennakkotietojaan ja -taitojaan. Tuotosten

lisäksi arvioidaan oppilaiden työskentelyä ja keskusteluja. Työskentelyn etenemistä ohjataan rakentavan palautteen, kysymysten ja konkreettisten kehittämisehdotusten avulla. Sisällön lisäksi arvioidaan olennaisen hahmottamista, tiedonhakuja ja ilmaisun selkeyttä. Oppilaita ohjataan tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja kehittämistarpeitaan. Oppilaat voivat, erityisesti vuosiluokilla 3-6, ilmaista osaamistaan kirjoitetun tekstin sijaan myös toimintana ja muuna ilmaisuna, joten oppilaille tarjotaan monipuolisia mahdollisuuksia osoittaa oppimistaan. Myönteinen palaute ja kannustaminen tukevat erityisesti tutkimisen taitojen ja motivaation kehittymistä.

Ympäristöoppi 3. luokka

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Merkitys, arvot, asenteet		
T1 synnyttää oppilaan kiinnostus ympäristöön ja ympäristöoppiin	S2 arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen S3 luonnon moninaisuuden arvostaminen	
T2 oppilaan omien opiskelutavoitteiden asettaminen ja osaamisen tunnistaminen	S1 omaa oppimista tukevien asioiden tunnistaminen	L1, L7
T3 oppilaan ympäristötietoisuuden kehittymisen tukeminen, toimiminen lähiympäristössä kestävästä kehityksestä edistämiseksi	S3 luonnonympäristöt, ihmisen toiminta ja luonnon moninaisuuden arvostaminen S4 ympäristössä toimimisen oikeudet ja velvollisuudet S6 luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ympäristövastuullisuus	L3, L7
Tutkimisen ja toimimisen taidot		
T4 yksinkertaisten kysymysten muodostaminen eri aihepiireistä	S4 omaan elinympäristöön liittyvät tutkimustehtävät	L1, L5
T5 pienten tutkimusten suunnittelu ja toteutus	S4 omaan elinympäristöön liittyvät tutkimustehtävät	L1, L7
T6 tutkimustulosten esittäminen eri tavoin	S4 omaan elinympäristöön liittyvät tutkimustehtävät	L1, L2, L5
T7 arjen teknologisten sovellusten käyttö, merkitys ja toimintaperiaatteiden ymmärtäminen	S2 laitteiden toimintaperiaatteisiin tutustuminen, esimerkiksi sähkölaitteet ja säätömittaavat laitteet	L3, L5

<i>T8 hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen</i>	<i>S1 tunteiden tunnistaminen, ilmaisu ja säätely</i> <i>S2 liikenne-, palo- ja sähköturvallisuus, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus</i>	<i>L3</i>
<i>T9 luonnossa ja rakennetussa ympäristössä liikkuminen ja retkeily</i>	<i>S2 liikenneturvallisuus</i> <i>S4 elinympäristöissä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön</i>	<i>L3, L7</i>
<i>T10 ryhmässä ja vuorovaikutustilanteissa toimiminen sekä tunteiden ilmaisu, tunnistaminen ja säätely</i>	<i>S1 tunteiden tunnistaminen, ilmaisu ja säätely</i> <i>S2 kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus</i> <i>S6 oman toiminnan vaikutusten pohtiminen</i>	<i>L2, L3</i>
<i>T11 tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen</i>	<i>Käytetään monipuolisesti hyväksi tieto- ja viestintäteknologiaa ikäkaudelle sopivalla tavalla sisältöalueilla S1-S6</i>	<i>L3, L4, L5</i>
Tiedot ja ymmärrys		
<i>T12 ympäristön hahmottaminen ja ympäristöopin käsitteiden käyttäminen</i>	<i>S3 Suomen maantieto, kartan käytön harjoittelu</i> <i>S4 elinympäristöissä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön</i> <i>S5 ravintoketjut, eläinten ja kasvien lisääntyminen</i>	<i>L1, L7</i>
<i>T13 yksinkertaisten ympäristöä kuvaavien mallien tekeminen ja käyttäminen</i>	<i>S3 kartan käytön harjoittelu S5 äänen ja valon tutkiminen, lämpötilan mittaaminen, veden kiertokulku</i>	<i>L1, L7</i>
<i>T14 luotettavan tiedon löytäminen ja näkemysten perusteleva</i>	<i>S1 omaa oppimista tukevien asioiden tunnistaminen</i>	<i>L1, L3, L4, L5</i>
<i>T15 luonnon tutkiminen, eliöiden ja elinympäristöjen tunnistaminen sekä ekologinen ajattelu</i>	<i>S4 tutkitaan elollista ja elotonta luontoa, rakennettua ja sosiaalista ympäristöä, säätä sekä maa- ja kallioperää</i>	<i>L1</i>
<i>T16 oman ympäristön hahmottaminen ja kartankäyttötaidot</i>	<i>S3 Suomen maantieto, kartan käytön harjoittelu, alueelliset esimerkit</i>	<i>L1</i>
<i>T17 fyysikaalisten ilmiöiden tutkiminen, kuvaaminen ja selittäminen</i>	<i>S4 sää</i> <i>S5 ääni- ja valoilmiot, lämpötila,</i>	<i>L1</i>

	<i>palaminen</i>	
<i>T18 kemiallisten ilmiöiden tutkiminen, kuvaaminen ja selittäminen</i>	<i>S5 olomuotojen ja aineiden ominaisuuksien tarkastelu, vesi, veden kiertokulku, lämpötilan mittaaminen</i>	<i>L1</i>
<i>T19 terveystottumukset, niiden merkitys ja omasta terveydestä huolehtiminen</i>	<i>S1 tunteiden tunnistaminen, ilmaisu ja säätely</i> <i>S2 kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus</i> <i>S6 terveyden edistäminen</i>	<i>L3</i>

Ympäristöoppi 4. luokka

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Merkitys, arvot, asenteet		
<i>T1 synnyttää oppilaan kiinnostus ympäristöön ja ympäristöoppiin</i>	<i>S2 arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen</i> <i>S3 luonnon moninaisuuden arvostaminen</i>	
<i>T2 oppilaan omien opiskelutavoitteiden asettaminen ja osaamisen tunnistaminen</i>	<i>S1 omaa oppimista tukevien asioiden tunnistaminen</i>	<i>L1, L7</i>
<i>T3 oppilaan ympäristötietoisuuden kehittymisen tukeminen, toimiminen lähiympäristössä kestävän kehityksen edistämiseksi</i>	<i>S4 kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitys ja havainnointi</i> <i>S5 metsien hyötykäyttö, eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutus</i>	<i>L3, L7</i>
Tutkimisen ja toimimisen taidot		

<i>T4 yksinkertaisten kysymysten muodostaminen eri aihepiireistä</i>	<i>S4 tutkimuksen tekemisen eri vaiheiden harjoittelu, kasvin kasvun tutkiminen kokeellisesti</i>	<i>L1, L5</i>
<i>T5 pienten tutkimusten suunnittelu ja toteutus</i>	<i>S4 tutkimuksen tekemisen eri vaiheiden harjoittelu, kasvin kasvun tutkiminen kokeellisesti</i>	<i>L1, L7</i>
<i>T6 tutkimustulosten esittäminen eri tavoin</i>	<i>S4 tutkimuksen tekemisen eri vaiheiden harjoittelu, kasvin kasvun tutkiminen kokeellisesti</i>	<i>L1, L2, L5</i>
<i>T7 arjen teknologisten sovellusten käyttö, merkitys ja toimintaperiaatteiden ymmärtäminen</i>	<i>S2 laitteiden toimintaperiaatteisiin tutustuminen, esimerkiksi peili, linssit, jousi ja vipu</i>	<i>L3, L5</i>
<i>T8 hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen</i>	<i>S1 terveyden osa-alueet, terveystottumukset, sairauksien ehkäisy ja itsehoitotaidot</i> <i>S2 tapaturmat, toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa</i>	<i>L3</i>
<i>T9 luonnossa ja rakennetussa ympäristössä liikkuminen ja retkeily</i>	<i>S5 tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutusta</i>	<i>L3, L7</i>
<i>T10 ryhmässä ja vuorovaikutustilanteissa toimiminen sekä tunteiden ilmaisu, tunnistaminen ja säätely</i>	<i>S1 tunteiden tunnistaminen, ilmaisu ja säätely</i> <i>S6 oman toiminnan vaikutusten pohtiminen</i>	<i>L2, L3</i>
<i>T11 tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen</i>	<i>S1-S6 käytetään monipuolisesti hyväksi tieto- ja viestintäteknologiaa ikäkaudelle sopivalla tavalla sisältöalueilla</i>	<i>L3, L4, L5</i>
Tiedot ja ymmärrys		
<i>T12 ympäristön hahmottaminen ja ympäristöopin käsitteiden käyttäminen</i>	<i>S3 Pohjoismaiden maantieto, kartan käytön vahvistaminen</i> <i>S5 ravinnon tuotanto, metsien hyötykäyttö</i>	<i>L1, L7</i>

<i>T13 yksinkertaisten ympäristöä kuvaavien mallien tekeminen ja käyttäminen</i>	<i>S5 ravintoketjuihin ja ruuan reitteihin tutustuminen, kasvien kasvattaminen</i>	<i>L1, L7</i>
<i>T14 luotettavan tiedon löytäminen ja näkemyksien perusteleminen</i>	<i>S1 omaa oppimista tukevien asioiden tunnistaminen</i>	<i>L1, L3, L4, L5</i>
<i>T15 luonnon tutkiminen, eliöiden ja elinympäristöjen tunnistaminen sekä ekologinen ajattelu</i>	<i>S4 kasvien kasvun tutkiminen kokeellisesti</i> <i>S5 tutkitaan eliöiden, niiden elinympäristöjen ja ihmisen toiminnan vuorovaikutusta sekä metsien hyötykäyttöä</i>	<i>L1</i>
<i>T16 oman ympäristön hahmottaminen ja kartankäyttötaidot</i>	<i>S3 Pohjoismaiden maantieto, kartan käytön vahvistaminen</i>	<i>L1</i>
<i>T17 fysikaalisten ilmiöiden tutkiminen, kuvaaminen ja selittäminen</i>	<i>S2 laitteiden toimintaperiaatteisiin ja erilaisiin rakenteisiin tutustuminen</i>	<i>L1</i>
<i>T18 kemiallisten ilmiöiden tutkiminen, kuvaaminen ja selittäminen</i>	<i>S5 olomuotojen ja aineiden ominaisuuksien tarkastelu</i>	<i>L1</i>
<i>T19 terveystottumukset, niiden merkitys ja omasta terveydestä huolehtiminen</i>	<i>S1 terveyden osa-alueet, terveystottumukset, sairauksien ehkäisy ja itsehoitotaidot</i> <i>S6 terveyden edistäminen</i>	<i>L3</i>

Ympäristöoppi 5. luokka

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Merkitys, arvot, asenteet		
<i>T1 ylläpitää kiinnostusta ympäristöön ja ympäristöopin opiskeluun sekä auttaa oppilasta kokemaan ympäristöopin tiedonalat merkityksellisiksi</i>	<i>S3 luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen</i> <i>S4 ohjattu kasvion laatiminen</i>	
<i>T2 omien opiskelutavoitteiden asettaminen, pitkäjänteinen työskentely niiden saavuttamiseksi ja oman osaamisen tunnistaminen</i>	<i>S1 tunnistetaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja sekä omaa oppimista tukevia asioita</i>	<i>L1, L6, L7</i>
<i>T3 oppilasta ohjataan toimimaan ja vaikuttamaan yhteisöissään kestävän kehityksen edistämiseksi sekä arvostamaan kestävän kehityksen merkitystä itselle ja maailmalle</i>	<i>S2 arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen</i> <i>S3 Euroopan luonnonympäristön ja ihmisen toiminnan hahmottaminen monipuolisten alueellisten esimerkkien ja</i>	<i>L3, L7</i>

	<p>ajankohtaisten uutisten avulla</p> <p>S6 monikulttuurisessa maailmassa eläminen ja oman kulttuuriperinnön vaaliminen</p>	
--	---	--

Tutkimisen ja toimimisen taidot		
T4 kysymysten muodostaminen eri aihepiireistä sekä niiden käyttäminen tutkimusten ja toiminnan lähtökohtana	<p>Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät</p> <p>S1 ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin</p> <p>S4 omaan elinympäristöön ja sen ilmiöihin</p>	L1, L7
T5 havaintojen ja mittausten tekeminen monipuolisissa oppimisympäristöissä eri aisteja ja tutkimus- ja mittausvälineitä käyttäen	<p>Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät</p> <p>S1 ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin</p> <p>S4 omaan elinympäristöön ja sen ilmiöihin</p>	L1, L5
T6 syy- ja seuraussuhteiden tunnistaminen, johtopäätösten tekeminen tutkimusten tuloksista, tutkimusten ja niiden tulosten esittäminen eri tavoin	<p>Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät</p> <p>S1 ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin</p> <p>S4 omaan elinympäristöön ja sen ilmiöihin</p>	L1, L5
T7 arjen teknologisten sovellusten käyttö, merkitys ja toimintaperiaatteiden ymmärtäminen sekä kokeileminen, keksiminen ja uuden luominen yhdessä toimien	S4 valitaan tutkimustehtäviä omasta elinympäristöstä	L3, L5
T8 toimiminen lähiympäristössä turvallisesti, vastuullisesti ja tarkoituksenmukaisesti itseään suojellen	S4 ympäristössä toimimisen oikeudet ja velvollisuudet	L3
T9 luonnossa ja rakennetussa ympäristössä tutkiminen ja toimiminen	S4 ympäristössä toimimisen oikeudet ja velvollisuudet, ohjattu kasvion laatiminen	L3
T10 harjoitellaan ryhmässä toimimista erilaisissa rooleissa, itsensä ilmaisemista, muiden kuuntelemista sekä tunteiden ilmaisemista, tunnistamista ja säätelyä	S1 oman kehon ja mielen viestien sekä omien ajatusten tiedostaminen ja tunnistaminen	L1, L2, L3
T11 tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen tiedon hankinnassa, käsittelyssä ja esittämisessä	S1-S6 käytetään monipuolisesti hyväksi tieto- ja viestintäteknologiaa ikäkaudelle sopivalla tavalla sisältöalueilla	L1, L4, L5
vastuullisesti turvallisesti ja ergonomisesti		

Tiedot ja ymmärrys		
<i>T12 ympäristöön ja ihmisten toimintaan liittyvien ilmiöiden hahmottaminen ympäristöopin käsitteiden avulla, käsitteiden täsmällinen käyttö ja käsiterakenteiden kehittyminen</i>	<i>S2 arjen tilanteiden, ilmiöiden ja teknologian selittäminen eri tiedonalojen käsitteillä</i> <i>S5 yhteyttäminen, lähiavaruus, vuodenaajat, päivän ja yön vaihtelu sekä maapallon rakenne</i>	<i>L1</i>
<i>T13 ympäristöä ja sen ilmiöitä sekä ihmistä kuvaavien ja selittävien mallien tekeminen, käyttäminen, tulkitseminen ja ymmärtäminen</i>	<i>S1 ihmisen rakenne ja keskeiset elintoiminnot, seksuaalinen kehitys sekä ihmisen lisääntyminen S5 yhteyttäminen, lähiavaruus, vuodenaajat, päivän ja yön vaihtelu sekä maapallon rakenne</i>	<i>L1, L5</i>
<i>T14 luotettavan tiedon hankkiminen, perusteltujen näkemysten ilmaiseminen sekä tietolähteiden ja näkökulmien tulkitseminen ja kriittinen arviointi</i>	<i>S3 Euroopan luonnonympäristön ja ihmisen toiminnan hahmottaminen monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla</i>	<i>L1, L2, L4, L5</i>
<i>T15 luonnon tutkiminen, eliöiden ja elinympäristöjen tunnistaminen, ekologinen ajattelu sekä ihmisen rakenteen, elintoimintojen ja kehityksen ymmärtäminen</i>	<i>S1 ihmisen rakenne ja keskeiset elintoiminnot, kasvun ja kehityksen eri vaiheet, seksuaalinen kehitys sekä ihmisen lisääntyminen</i> <i>S4 ohjattu kasvion laatiminen</i>	<i>L1</i>
<i>T16 maantieteellinen ajattelu, maailman hahmottaminen, kartankäyttö- ja geomediataidot</i>	<i>S3 Euroopan maantieto, karttojen ja muun geomedian monipuolinen käyttö, luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen</i>	<i>L1, L2, L5</i>
<i>T17 tutkitaan, kuvataan ja selitetään fysikaalisia ilmiöitä arjessa, luonnossa ja teknologiassa sekä rakennetaan perustaa energian säilymisen periaatteen hahmottamiselle</i>	<i>S5 lähiavaruus, vuodenaajat, päivän ja yön vaihtelu sekä maapallon rakenne</i>	<i>L1, L3</i>
<i>T18 tutkitaan, kuvataan ja selitetään kemiallisia ilmiöitä, aineiden ominaisuuksia ja muutoksia sekä rakennetaan perustaa aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle</i>	<i>S5 aineiden olomuodot ja ominaisuudet, yhteyttäminen sekä veden kiertokulku</i>	<i>L1, L3</i>
<i>T19 terveyden osa-alueet, lapsuuden ja nuoruuden yksilöllisen kasvun ja kehityksen ymmärtäminen sekä terveysosaamisen soveltaminen arjessa</i>	<i>S1 käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä</i>	<i>L1, L3</i>

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Merkitys, arvot, asenteet		
<i>T1 ylläpitää kiinnostusta ympäristöön ja ympäristöopin opiskeluun sekä auttaa oppilasta kokemaan ympäristöopin tiedonalat merkityksellisiksi</i>	<i>S3 luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen</i> <i>S6 pohditaan oman toiminnan vaikutuksia eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan</i>	
<i>T2 omien opiskelutavoitteiden asettaminen, pitkäjänteinen työskentely niiden saavuttamiseksi ja oman osaamisen tunnistaminen</i>	<i>S1 tunnistetaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja sekä omaa oppimista tukevia asioita</i> <i>S6 toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla</i>	<i>L1, L6, L7</i>
<i>T3 oppilasta ohjataan toimimaan ja vaikuttamaan yhteisöissään kestävän kehityksen edistämiseksi sekä arvostamaan kestävän kehityksen merkitystä itselle ja maailmalle</i>	<i>S3 muiden maanosien luonnonympäristön ja ihmisen toiminnan hahmottaminen monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla</i> <i>S4 ympäristössä toimimisen oikeudet ja velvollisuudet</i> <i>S6 pohditaan ilmastonmuutosta ja sen hillitsemistä, toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla</i>	<i>L3, L7</i>
Tutkimisen ja toimimisen taidot		
<i>T4 kysymysten muodostaminen eri aihepiireistä sekä niiden käyttäminen tutkimusten ja toiminnan lähtökohtana</i>	<i>Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät</i> <i>S4 materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin, kappaleiden liikkeisiin ja voimaan</i>	<i>L1, L7</i>
<i>T5 havaintojen ja mittausten tekeminen monipuolisissa oppimisympäristöissä eri aisteja ja tutkimus- ja mittausvälineitä käyttäen</i>	<i>Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät</i> <i>S4 materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin, kappaleiden liikkeisiin ja voimaan</i>	<i>L1, L5</i>

<i>T6 syy- ja seuraussuhteiden tunnistaminen, johtopäätösten tekeminen tutkimusten tuloksista, tutkimusten ja niiden tulosten esittäminen eri tavoin</i>	<i>Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät S4 materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin, kappaleiden liikkeisiin ja voimaan</i>	<i>L1, L5</i>
<i>T7 arjen teknologisten sovellusten käyttö, merkitys ja toimintaperiaatteiden ymmärtäminen sekä kokeileminen, keksiminen ja uuden luominen yhdessä toimien</i>	<i>S4 valitaan tutkimustehtäviä omasta elinympäristöstä kiinnittäen huomiota materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin</i>	<i>L3, L5</i>
<i>T8 toimiminen lähiympäristössä turvallisesti, vastuullisesti ja tarkoituksenmukaisesti itseään suojellen</i>	<i>S2 turvataitojen edistäminen esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: päihteet, myrkytykset, palo- ja sähköturvallisuus S6 toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla</i>	<i>L3</i>
<i>T9 luonnossa ja rakennetussa ympäristössä tutkiminen ja toimiminen</i>	<i>S4 ympäristössä toimimisen oikeudet ja velvollisuudet</i>	<i>L3</i>
<i>T10 harjoitellaan ryhmässä toimimista erilaisissa rooleissa, itsensä ilmaisemista, muiden kuuntelemista sekä tunteiden ilmaisemista, tunnistamista ja säätelyä</i>	<i>S1 omien tarpeiden, asenteiden ja arvojen tiedostaminen ja tunnistaminen S6 toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla</i>	<i>L1, L2, L3</i>
<i>T11 tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen tiedon hankinnassa, käsittelyssä ja esittämisessä vastuullisesti turvallisesti ja ergonomisesti</i>	<i>S1-S6 käytetään monipuolisesti hyväksi tieto- ja viestintäteknologiaa ikäkaudelle sopivalla tavalla sisältöalueilla S6 toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla</i>	<i>L1, L4, L5</i>
Tiedot ja ymmärrys		
<i>T12 ympäristöön ja ihmisten toimintaan liittyvien ilmiöiden hahmottaminen ympäristöopin käsitteiden avulla, käsitteiden täsmällinen käyttö ja käsiterakenteiden kehittyminen</i>	<i>S3 maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentuminen karttojen monipuolisen käytön avulla S5 energia, ravintoketjut, yhteyttäminen, palaminen, sähkö S6 ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö</i>	<i>L1</i>

<i>T13 ympäristöä ja sen ilmiöitä sekä ihmistä kuvaavien ja selittävien mallien tekeminen, käyttäminen, tulkitseminen ja ymmärtäminen</i>	<i>S3 maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentuminen karttojen monipuolisen käytön avulla</i>	<i>L1, L5</i>
<i>T14 luotettavan tiedon hankkiminen, perusteltujen näkemysten ilmaiseminen sekä tietolähteiden ja näkökulmien tulkitseminen ja kriittinen arviointi</i>	<i>S3 muiden maanosien luonnonympäristön ja ihmisen toiminnan hahmottaminen monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla</i>	<i>L1, L2, L4, L5</i>
<i>T15 luonnon tutkiminen, eliöiden ja elinympäristöjen tunnistaminen, ekologinen ajattelu sekä ihmisen rakenteen, elintoimintojen ja kehityksen ymmärtäminen</i>	<i>S1 kehityksen ajankohtaisten muutosten ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtäminen, mielenterveystaidot</i>	<i>L1</i>
<i>T16 maantieteellinen ajattelu, maailman hahmottaminen, kartankäyttö- ja geomediataidot</i>	<i>S3 muiden maanosien maantietoa, karttojen ja muun geomedian monipuolinen käyttö, luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen</i>	<i>L1, L2, L5</i>
<i>T17 tutkitaan, kuvataan ja selitetään fysikaalisia ilmiöitä arjessa, luonnossa ja teknologiassa sekä rakennetaan perustaa energian säilymisen periaatteen hahmottamiselle</i>	<i>S4 voima ja kappaleiden liikkeiden muutokset</i> <i>S5 lämpöenergia, energialajien muuntuminen, sähkö</i>	<i>L1, L3</i>
<i>T18 tutkitaan, kuvataan ja selitetään kemiallisia ilmiöitä, aineiden ominaisuuksia ja muutoksia sekä rakennetaan perustaa aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle</i>	<i>S2 päihteet ja myrkylliset aineet</i>	<i>L1, L3</i>
<i>T19 terveyden osa-alueet, lapsuuden ja nuoruuden yksilöllisen kasvun ja kehityksen ymmärtäminen sekä terveysosaamisen soveltaminen arjessa</i>	<i>S1 kehityksen ajankohtaisten muutosten ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtäminen, mielenterveystaidot</i> <i>S2 päihteet ja päihteettömyys, erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitys hyvinvoinnille</i>	<i>L1, L3</i>

14.4.6 USKONTO

Oppiaineen tehtävä

Uskonnon opetuksen tehtävänä on antaa oppilaille laaja uskonnollinen ja katsomuksellinen yleissivistys. Opetus perehdyttää oppilaita opiskeltavaan uskontoon ja sen monimuotoisuuteen. Se

tutustuttaa uskonto- ja katsomusperinteisiin Suomessa sekä uskontoihin ja katsomuksiin muualla maailmassa. Oppiaine edistää uskonnon ja kulttuurin välisen suhteen ymmärtämistä sekä uskontojen ja katsomusten monilukutaitoa. Opetus antaa monipuolista tietoa uskonnoista ja auttaa ymmärtämään niistä käytävää keskustelua. Oppilaita ohjataan kriittiseen ajatteluun sekä tarkastelemaan uskontoja ja katsomuksia eri näkökulmista. Opetuksessa pohditaan uskon ja tiedon suhdetta sekä uskonnoille ominaista kieltä, symboliikkaa ja käsitteistöä. Uskonnon opetus antaa valmiuksia uskontojen ja katsomusten dialogiin, jota käydään sekä katsomusten sisällä että niiden välillä. Opetus kannustaa oppilaita kunnioittamaan elämää, ihmisarvoa sekä omaa ja toisen pyhää.

Opetuksessa tutustutaan opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen sekä katsomusten eettiseen ajatteluun ja rohkaistaan oppilaita pohtimaan omakohtaisesti eettisiä kysymyksiä. Opetus tukee oppilaan itsetuntemusta, itsensä arvostamista ja elämönhallintataitojen kehittymistä koko perusopetuksen ajan. Opetus antaa oppilaalle aineksia oman identiteetin, elämäntutkimuksen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin. Uskonnon opetus tukee oppilaan kasvua yhteisön ja demokraattisen yhteiskunnan vastuulliseksi jäseneksi ja maailmankansalaiseksi.

Vuosiluokilla 3-6 uskonnon opetuksessa laajennetaan ja syvennetään oman uskonnon perustietoja. Opetuksessa perehdytään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeiseen oppiin, eettisiin periaatteisiin, rituaaleihin ja tapoihin. Oppilaita kannustetaan ihmettelyyn ja kyselyyn. Opetuksessa tutustutaan Suomen ja Euroopan uskonnollisiin juuriin sekä uskonnolliseen ja katsomukselliseen elämään nyky-Suomessa ja Euroopassa. Oppilaat harjaannuttavat medialukutaitoaan ja heitä ohjataan arvioimaan ja käyttämään eri lähteistä etsimäänsä tietoa sekä hyödyntämään sitä eri tilanteissa.

Opetuksessa käsitellään lasten oikeuksia ja yksilön vastuuta omista teoistaan. Opetuksessa harjoitellaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja sekä tuetaan oppilaita muodostamaan ja perustelemaan omia näkemyksiä. Oppilaita rohkaistaan ystäväyteen, myönteisen luokka- ja kouluyhteisön rakentamiseen sekä toimimaan syrjintää vastaan.

Uskonnon opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin	S1	L1
T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin	S1	L1, L2
T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta	S1, S2	L2, L3, L4
T4 ohjata oppilasta etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä	S1, S2, S3	L4, L5, L6
T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan	S1, S2	L1, L2
T6 ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa	S2, S3	L2

T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa	S1, S2, S3	L2, L5, L6
T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin	S1, S2, S3	L7
T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta	S2, S3	L2
T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestäväen tulevaisuuden näkökulmasta	S2, S3	L1, L3, L6
T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään	S1, S2, S3	L1, L4, L6, L7
T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään	S3	L1

Uskonnon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 3-6

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttamista. Sisältöjen valinnassa hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille. Oppilaiden kokemusmaailma huomioidaan sisältöjen valinnassa ja niiden tarkemmassa käsittelyssä.

S1 Suhde omaan uskuntoon: Sisällöissä keskitytään uskonnon lähteisiin, pyhiin kirjoihin ja henkilöihin sekä musiikkiin, symboleihin, pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin. Tärkeitä sisältöjä ovat opiskeltavan uskonnon oppi, tavat, rituaalit ja yhteisöt sekä uskonnon sisäinen monimuotoisuus. Tarkastellaan uskonnon keskeisiä kertomuksia ja niiden vuorovaikutusta taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa.

S2 Uskontojen maailma: Opetuksen sisältöjä ovat kristinusko, muut uskonnot ja uskonnottomuus suomalaisessa kulttuurissa ja arjessa. Tutustutaan erityisesti koulun lähialueella vaikuttaviin uskonnollisiin yhteisöihin ja niiden pyhiin tiloihin. Opetuksessa tarkastellaan Suomen ja Euroopan katsomuksellista ja uskonnollista taustaa ja nykytilaa. Sisällöt valitaan niin, että muodostuu kokonaiskuva Euroopan uskonnollisista juurista ja erityisesti juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin perussisällöistä ja merkityksestä. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

S3 Hyvä elämä: Keskeisiä sisältöjä ovat ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohdinnan kohteena ovat oppilaan omat valinnat ja toiminnan taustalla vaikuttavat arvot sekä globaali vastuu. Tärkeitä sisältöjä ovat elämäntaidot, itsetuntemus ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Tutustutaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin eettisiin opetuksiin sekä eri uskontojen ja katsomusten yhteisiin eettisiin käsityksiin. Käsitellään YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta. Sisällöt antavat oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

Uskonnon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Asioita tarkastellaan kerronnallisuuden, draaman, kokemuksellisuuden, toiminnallisuuden ja yhteisöllisen oppimisen avulla. Keskeistä on opittavien asioiden alustava käsitteellistäminen. Uskonnon opetuksessa käytetään sisältöjen oppimista edistäviä tietoteknisiä sovelluksia siten, että oppilaiden oma aktiivisuus ja vuorovaikutus korostuvat. Opetuksessa korostetaan kiireettömyyttä ja keskustelua. Opetuksessa voidaan mahdollisuuksien mukaan hyödyntää vierailuja ja vierailijoita. Opetuksessa voidaan toteuttaa yksilö- tai ryhmäprojekteja myös oppiaineen eri oppimäärien kesken sekä oppiainerajat ylittäen. Tavoitteena on ilmentää koulussa edustettujen uskontojen ja katsomusten moninaisuutta kunnioittavasti.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki uskonnossa vuosiluokilla 3-6

Oppimäärien toteutuksessa tehdään toimintaan ja opetukseen liittyvät ratkaisut huomioiden oppilaiden erilaiset uskonnolliset ja katsomukselliset taustat ja kehittyvä kielitaito. Keskeisten käsitteiden ymmärtämistä tuetaan. Opetuksessa luodaan oppimista ja osallisuutta edistäviä yhteisiä tilanteita sekä ohjataan ja vahvistetaan oppilaan opiskelutaitoja ja oma-aloitteisuutta.

Oppilaan oppimisen arviointi uskonnossa vuosiluokilla 3-6

Uskonnon opetuksessa oppimisen arviointi on ohjaavaa ja kannustavaa. Palautteella pyritään rohkaisemaan oppilasta perehtymään ja tutkimaan uskontojen keskeisiä lähteitä ja piirteitä sekä tekemään asioista omia tulkintoja. Arvioinnissa otetaan huomioon monimuotoiset kirjallisen ja suullisen tuottamisen tavat sekä muun tekemisen ja ilmaisumuotojen kautta osoitettu osaaminen. Tärkeää on niiden kautta osoitettu taito ilmaista itseään ja ajatuksiaan. Yksityiskohtaisen muistamisen sijaan arvioinnissa kiinnitetään erityisesti huomiota tiedon soveltamiseen sekä ajattelun kehittymiseen.

Uskonnon sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaan osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellesään osaamisen tasoja 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää uskonnon valtakunnallisia arviointikriteereitä.

Uskonnon arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten

Tavoitteet	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas osaa nimetä opiskeltavan uskonnon lähteitä ja tekstejä sekä kuvata niiden keskeisiä sisältöjä.

T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin ja pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas osaa kertoa esimerkkien avulla opiskeltavan uskonnon keskeisistä rituaaleista, tavoista ja pyhistä paikoista sekä kuvata niiden merkitystä.
T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta	S1, S2	Uskonnon kielen ja symbolien analysointi	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta
T4 ohjata oppilas etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä	S1, S2, S3	Oppimaan oppimisen taidot uskonnon opiskelussa	Oppilas osaa hakea tietoa useasta lähteestä. Oppilas harjoittelee arvioimaan löytämänsä tiedon luotettavuutta ja objektiivisuutta.
T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan	S1, S2	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tunnistaa uskontojen merkityksiä yhteiskuntien kehityksessä, kulttuurissa ja mediassa ja osaa antaa niistä esimerkkejä. Hän osaa kuvata suomalaisen ja eurooppalaisen uskonnollisuuden juuria pääpiirteissään.
T6 ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa	S2, S3	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas osaa kuvata juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteet sekä niiden keskinäiset suhteet.
T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa	S1, S2, S3	Uskonnon monilukutaito	Oppilas tietää, miten toimitaan ja pyrkii toimimaan asianmukaisesti ja kunnioittavasti erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa.
T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin	S1, S2, S3	Etiikkaa koskeva tieto	Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä opiskeltavan uskonnon eettisiä opetuksia sekä uskontoja ja katsomuksia yhdistäviä eettisiä periaatteita.
T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta	S2, S3	Ihmisoikeusetiikka	Oppilas tietää YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen keskeisen sisällön ja osaa kertoa esimerkkejä ihmisoikeuksista.

T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta	S2, S3	Eettinen pohdinta	Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta. Hän osaa soveltaa opiskelemansa uskonnon eettisiä periaatteita omassa pohdinnassaan.
T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään	S1, S2, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas osallistuu yhteiseen keskusteluun, osaa kuunnella toisia ja ilmaista itseään.
T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään	S3		Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 3-6

Perusopetuslain 11§:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämäntietä. Uskonto toteutetaan saman lain 13§:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalta.

EVANKELISLUTERILAINEN USKONTO

Tässä oppimääräkuvauksessa tarkennetaan kaikille yhteisiä uskonnon sisältöjä. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan uskonnon yhteisten tavoitteiden ja sisältökuvausten sekä eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvauksen perustalle.

S1 Suhde omaan uskontoon: Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetukseen ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä

populaarikulttuurissa. Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkivuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

S2 Uskontojen maailma: Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta. Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

S3 Hyvä elämä: Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon tärkeimpiä eettisiä ohjeita: Kulusta sääntöä, rakkauden kaksoiskäskyä ja kymmentä käskyä. Pohditaan Kultaisen säännön etiikkaa kristinuskossa ja eri uskonnoissa. Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämäkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaille välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

Lappeenrannan kristillinen koulu

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet:

Uskonnon opetuksessa on mahdollista käyttää monipuolisesti erilaisia työtapoja. Oppilaat voivat itsenäisesti ja ryhmissä etsiä tietoa erilaisista perinteisistä ja teknologian mahdollistamista lähteistä. tarinat ja kertomukset elävästä elämästä tuovat käsiteltävät aiheet lähelle ja tarjoavat mahdollisuuksia esim. asettua toisen asemaan ja kehittää empatiakykyä. Opetuksessa käytetään apuna esimerkiksi audiovisuaalista taidetta ja tavallisia kuvia. Erilaisia taiteen muotoja voidaan hyödyntää myös uskonnollisen ilmaisun näkökulmasta.

Vierailukäynnit tai retket eri seurakuntien kirkkoihin ja toimintakeskuksiin sekä muille uskonnoille tärkeisiin kohteisiin tuovat vaihtelua oppimisympäristöihin. Osallistuminen koululaisjumalanpalveluksiin mahdollistaa käytännössä tutustumisen kyseisen uskontokunnan rituaaleihin ja tapoihin. Tällöin myös opitaan asiallista käyttäytymistä uskonnollisessa tilaisuudessa ja opitaan kunnioittamaan omaa tai toisen pyhää.

Eheyttäminen muiden oppiaineiden välillä on suositeltavaa, koska monia opiskeltavia asiakokonaisuuksia käsitellään myös muissa oppiaineissa.

Työskentely voi olla hyvinkin toiminnallista luokkahuoneen ulkopuolella esim. liikuntasalissa tai luontopolulla. Toisaalta se voi olla aktiivisesti eettisiä aiheita pohdiskelevaa keskustelua. Draamat elävöittävät opiskeltavia asioita. Itsenäisen pohdinnan avulla oppilas voi esim. muodostaa omaa maailmankatsomustaan ja arvioida valintojaan eettisten periaatteiden näkökulmasta.

Eri seurakuntien, vierailijoiden ja kristillisten järjestöjen järjestämien tilaisuuksien ja tapahtumien

hyödyntäminen opetuksessa tarjoaa mahdollisuuksia monipuolistaa oppimisympäristöjä ja avaa käsiteltäviin aiheisiin uusia näkökulmia. Yhteistyötahoina mahdollisia ovat esimerkiksi Lappeenrannan luterilaiset seurakunnat, helluntaiseurakunta, Kirkon Ulkomaanapu sekä Fida International. Niillä kaikilla on valmiuksia ja kokemusta toteuttaa erilaisia tapahtumia, vierailuja ja tilaisuuksia tukien opetussuunnitelman toteuttamista.

Virsien ja hengellisten laulujen hyödyntäminen opetuksessa elävöittää oppitunteja. Raamattu kristinuskon pyhänä kirjana on myös tunnilla hyödynnettävä oppimateriaali.

Opetuksessa keskeistä on luoda myönteistä ilmapiiriä. On tärkeää, että uskonnon opiskelu yleensäkin on positiivista, iloista ja elämänmyönteistä.

Ohjaukseen, eriyttämiseen ja tukeen liittyvät erityispiirteet:

Oppilaiden uskonnolliset ja katsomukselliset taustat korostuvat uskonnon opiskelussa. Oppilaiden taustalla sekä kielitaidon tasolla on tältä osin suuri vaikutus kykyyn esim. ymmärtää asioita ja ilmaista omia ajatuksiaan selkeästi. Siksi keskeisten käsitteiden ymmärtämistä on syytä tukea. Positiivisen ilmapiirin avulla oppilasta rohkaistaan ilmaisemaan ajatuksiaan. Oppitunneilla on tärkeää luoda ilmapiiri, jossa on helppo ilmaista omia mielipiteitä ja keskustella vaikeistakin asioista. Asioista voi olla eri mieltä. Keskustelu- ja väittelytaitojen kehittäminen onkin tärkeä osa opetusta. Samalla oppilaalla on myös mahdollisuus muodostaa omaa maailmankuvaa.

Eriyttämistä voidaan suorittaa luomalla oppimistilanteita, joissa oppilaat käsittelevät yhdessä opiskeltavaa asiaa. Tällöin oppilaiden on helppo seurata ja osallistua keskusteluun.

Laaja-alainen osaaminen

Uskonnon opetuksessa korostuvat laaja-alaiset osaamisalueet L1, L2, L3, L4 ja L7.

Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)

Oppilasta rohkaistaan aktiivisesti asettamaan kysymyksiä ja hakemaan niihin vastauksia itsenäisesti ja vertaisoppimalla. Samalla myös yhteistyötaidot kehittyvät. Oppilaita ohjataan tunnistamaan erilaisia näkökulmia, huomioimaan asioiden välisiä vuorovaikutussuhteita ja keskinäisiä yhteyksiä. Oppilaita kannustetaan kuuntelemaan toisten näkemyksiä, harjoittelemaan ajattelun taitoja, tarkastelemaan asioita kriittisesti ja pohtimaan omaa sisäistä tietoaan.

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)

Oppilasta ohjataan tuntemaan ja arvostamaan kulttuurisia, uskonnollisia ja katsomuksellisia juuriaan sekä omaa taustaansa ja sen merkitystä. Tutustutaan kotiseudun uskonnolliseen perintöön ja kulttuuriin ennen ja nyt sekä kulttuuriympäristön muutokseen ja moninaisuuteen. Analysoidaan mediakulttuuria, tunnistetaan median vaikutuksia katsomuksellisiin asioihin. Oppilaita ohjataan ihmisoikeuksien kunnioittamiseen ja puolustamiseen esim. kultaisen säännön ja rakkauden kaksoiskäskyn avulla. Mahdollisuuksia kulttuurien ymmärtämiseen ja vertailuun sekä kansainvälisyyden kokemiseen tarjotaan yhteistyöllä esim. seurakuntien ja lähetys- ja kehitysyhteistyöjärjestöjen kanssa. Oppilaita ohjataan empatiaan ja tarkastelemaan asioita eri näkökulmasta.

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)

Yhteistyössä toisten kanssa oppilaat kehittävät sosiaalisia taitojaan ja tunneälyään. Tällöin opitaan myös ymmärtämään sääntöjen, sopimusten ja luottamuksen merkitys. Ymmärretään yksityisyyden kunnioittamisen ja henkilökohtaisten rajojen merkitys ihmisten välisessä kanssakäymisessä. Työskentelyssä on tärkeää ottaa huomioon teknologian vastuullinen ja turvallinen käyttö sekä tarkastella siihen liittyviä eettisiä kysymyksiä. Opetuksessa pohditaan myös vastuullisen kuluttamisen periaatteita (kestävä kulutus, kohtuullisuus ja säästäväisyys) sekä niihin liittyviä omia valintoja. Mediaa ja mainontaa tarkastellaan myös kriittisesti.

Monilukutaito (L4)

Uskonnon opetuksessa monilukutaitoa kehitetään opetustilanteiden moniaistisuuden, kokonaisvaltaisuuden ja ilmiökeskeisyyden avulla. Kuvanlukutaito on keskeistä, koska erilaiset visuaaliset lähteet ja uskonnollinen symboliikka sisältävät paljon piilossa tai tulkittavissa olevaa informaatiota. Kriittisen ajattelun kehittymistä tuetaan, sillä on tärkeää ymmärtää erilaisten lähteiden perimmäistä tarkoitusta. Oppilaalle vahingolliselta ainekselta suojaava aikuisen antama ohjaus median käytössä kehittää oppilaan omia valmiuksia tunnistaa ja kontrolloida mediaan liittyviä asioita. Tulkitsemisen ja arvottamisen taitojen rinnalla kehitetään tuottamisen taitoja. Opetuksella tarjotaan mahdollisuus kysyä ja ihmetellä, kertoa tarinoita, esittää näkemyksiä ja jakaa kokemuksia erilaisin tavoin ja ilmaisun keinoin.

Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)

Opetuksessa hyödynnetään oppilaille karttuneita tieto- ja viestintäteknologian tietoja ja taitoja. Pelillisyyttä käytetään oppimisen edistäjänä. Kirkot sekä lähetys- ja kehitysyhteistyöjärjestöt ovat toteuttaneet pelillisyyttä hyödyntäviä materiaaleja. Oppitunneilla opitaan teknologian järkevää ja eettisesti vastuullista käyttöä sekä niihin liittyviä hyviä käytöstapoja. Osa tehtävistä voidaan suorittaa yksin tai yhdessä toisten kanssa teknologiaa hyödyntäen. Käyttämällä erilaisia oppimista tukevia yhteisöllisiä palveluita, harjoitellaan käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa myös vuorovaikutustilanteissa.

Työelämätaidot ja yrittäjäyys (L6)

Oppilaita ohjataan ottamaan vastuuta tekemisistään ja opiskelustaan. Erilaisissa työskentelytilanteissa opitaan näkemään yrittämisen ja vaivannäön merkitys lopputulokseen. Oppilaan on tärkeää oppia tiedostamaan oman yritteliäisyyden ja sinnikkyuden vaikutus opinnoissa ja elämässä yleensä. Tämä on tärkeää koko oppilaan oman arvomaailman ja maailmankatsomuksen rakentumisen kannalta.

Omien vahvuuksien hahmottamisen ja löytämisen kautta ryhmätöissä, projekteissa tai yhteistyössä seurakuntien, järjestöjen ja muiden sidosryhmien kanssa, oppilaat saavat toiminnan kautta positiivista vahvistusta ja mielekkäitä elämyksiä. Oppilaat oppivat samalla myös kantamaan ja jakamaan vastuuta.

Koulutyöhön sisällytetään toimintaa, jossa oppilaat saavat kokemuksia työstä, eri ammanteista ja toisten hyväksi toimimisesta. Vierailijoiden ja vierailukäyntien avulla opitaan seurakuntien ammanteista ja työtehtävistä. Yhteistyössä seurakuntien kanssa oppilaat voivat ottaa vastuuta esim. koululaisjumalanpalveluksen ohjelmasta ja saada sitä kautta kokemuksia seurakunnissa toteutettavista työtehtävistä ja niiden sisällöistä.

Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7)

Eettisiä kysymyksiä pohtimalla ja tutustumalla eri uskontoihin ja maailmankatsomuksiin, tutkitaan kestäväan kehitykseen, rauhaan, tasa-arvoon ja demokratiaan sekä ihmisoikeuksiin, erityisesti lasten oikeuksiin, liittyviä kysymyksiä ja tilanteita. Opiskellaan esim. kristillisen etiikan antamia ohjeita ja harjoitellaan käytännön tekoja, joilla itse voi vaikuttaa myönteisten muutosten puolesta. Samalla käsitellään myös mediaa ja sen valtaa yhteiskunnassa esim. näkökulmien valinnan kautta asenteiden ja mielipiteiden muokkauksessa.

Keskustelua, mielipiteiden vaihtoa ja pohdintaa sisältävän opetuksen avulla oppilaat saavat tilaisuuksia harjoitella yhteistyötä, ristiriitojen käsittelyä ja ratkaisujen etsimistä sekä päätöksentekoa. Luottamusta rakennetaan kokemuksilla yhdenvertaisuudesta, osallisuudesta ja yhteisöllisyydestä. Oppilaita innostetaan osallistumaan seurakuntien ja järjestöjen toimintaan, joissa voi oppia osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja ja kasvaa vähitellen vastuun kantamiseen vapaaehtoistyöntekijänä toimimisen kaltaisissa tehtävissä. Uskonnon opetuksen avulla oppilaita ohjataan ymmärtämään omien valintojen, elämäntapojen ja tekojen merkitys paitsi itselle, myös lähiyhteisöille, yhteiskunnalle ja luonnolle.

Uskonto 3. luokka

T1	<ul style="list-style-type: none">- Perehdytään Raamattuun kristinuskon pyhänä kirjana.- Perehdytään keskeisiin Vanhan testamentin kertomuksiin.- Tutustutaan käsitteeseen armo ja opetellaan Herran siunaus.- Opetellaan Raamatun käyttöä.	L1
T2	<ul style="list-style-type: none">- Tutustutaan kasteeseen ja konfirmaatioon.- Tutustutaan erilaisiin kirkkorakennuksiin.- Lauletaan virsiä ja hengellisiä lauluja, kuunnellaan hengellistä musiikkia	L1, L2
T3	<ul style="list-style-type: none">- Tutustutaan Raamatun kertomuksiin ja pohditaan niiden sanastoa ja niissä esiintyvää vertauskuvallisuutta.	L2, L3, L4
T4	<ul style="list-style-type: none">- Harjoitellaan etsimään uskontoon liittyvää tietoa eri lähteistä.	L4, L5, L6
T5	<ul style="list-style-type: none">- Tutustutaan ajankohtaisiin suomalaisiin ja eurooppalaisiin uskontoon ja uskonnottomuuteen liittyviin ilmiöihin ikätason mukaisella tavalla.	L1, L2
T6	<ul style="list-style-type: none">- Tutustutaan juutalaisuuteen Raamatun kertomuksissa ja nykyajassa.- Pohditaan juutalaisuuden ja kristinuskon yhteyttä.	L2
T7	<ul style="list-style-type: none">- Tehdään mahdollisuuksien mukaan vierailuja lähiympäristön kristillisiin kirkkoihin ja seurakuntiin.- Keskustellaan siitä, miten pyhissä paikoissa käyttäytetään.	L2, L5, L6
T8	<ul style="list-style-type: none">- Tutustutaan kymmeneen käskyyn ja pohditaan niiden merkitystä oppilaan elämässä (elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi).- Tutustutaan rakkauden kaksoiskäskyyn.	L7

T9	- Käsitellään YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta ja etsitään yhtymäkohtia oppilaan omaan arkeen ja koulun kummilapsen arkeen.	L2
T10	- Käydään oppilaiden ikätasolle sopivalla tasolla arvokeskusteluja ja pohdintaa pohjautuen koulun kristilliseen arvopohjaan. - Kunnioitetaan erilaisia mielipiteitä.	L1, L3, L6
T11	- Kannustetaan oppilasta omaan ajatteluun. Harjoitellaan perustelevaan omat mielipiteet.	L1, L4, L6, L7
T12	- Kannustetaan oppilaita positiiviseen ja toista kannustavaan vuorovaikutukseen. - Tuodaan esille kristinuskon välittämää toiveikasta elämänasennetta.	L1

Uskonto 4. luokka

T1	- Perehdytään Raamattuun kristinuskon pyhänä kirjana. - Perehdytään keskeisiin Uuden testamentin kertomuksiin.	L1
T2	- Keskustellaan elämäntapaan uskonnollisista rituaaleista, joihin oppilaat ovat osallistuneet. - Lauletaan virsiä ja hengellisiä lauluja, kuunnellaan hengellistä ja gospelmusiikkia	L1, L2
T3	- Tutustutaan Raamatun kertomuksiin ja pohditaan niiden sanastoa ja niissä esiintyvää vertauskuvallisuutta.	L2, L3, L4
T4	- Harjoitellaan edelleen Raamatun käyttämistä.	L4, L5, L6
T5	- Laajennetaan tietämystä ja tutustumista paikkakunnan eri kristillisiin ja muihin kirkkoihin.	L1, L2
T6	- Tutustutaan lähiympäristön Islamilaiseen kulttuuriin.	L2
T7	- Tehdään mahdollisuuksien mukaan vierailuja lähiympäristön uskonnollisiin yhteisöihin. - Keskustellaan siitä, miten pyhissä paikoissa käyttäydytään.	L2, L5, L6
T8	- Perehdytään Jeesuksen opetukseen ja pohditaan kultaisen säännön ja rakkauden kaksoiskäskyn soveltamista omassa elämässä (elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi).	L7
T9	- Käsitellään YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta ja etsitään yhtymäkohtia oppilaan omaan arkeen ja koulun kummilapsen arkeen.	L2
T10	- Käydään oppilaiden ikätasolle sopivalla tasolla arvokeskusteluja ja pohdintaa pohjautuen koulun kristilliseen arvopohjaan. - Kunnioitetaan erilaisia mielipiteitä.	L1, L3, L6
T11	- Kannustetaan oppilasta omaan ajatteluun. Harjoitellaan perustelevaan omat mielipiteet.	L1, L4, L6, L7

T12	<ul style="list-style-type: none"> - Kannustetaan oppilaita positiiviseen ja toista kannustavaan vuorovaikutukseen. - Tuodaan esille kristinuskon välittämää toiveikasta elämänasennetta. 	L1
-----	---	----

Uskonto 5. luokka

T1	<ul style="list-style-type: none"> - Tutustutaan luterilaiseen oppiin (Martti Luther ja Mikael Agricola). - Käydään läpi luterilaisen kirkkovuoden juhlia. - Jatketaan Raamattuun tutustumista. 	L1
T2	<ul style="list-style-type: none"> - Tutustutaan kristilliseen avioliittoon ja haetaan siunaamiseen. - Lauletaan virsiä ja hengellisiä lauluja, kuunnellaan hengellistä ja gospelmusiikkia 	L1, L2
T3	<ul style="list-style-type: none"> - Tutustutaan kirkollisten juhlapyhien ja eri uskontojen ja kirkkokuntien symboliikkaan. 	L2, L3, L4
T4	<ul style="list-style-type: none"> - Etsitään uskontoon liittyvää tietoa eri lähteistä ja harjoitellaan kriittistä suhtautumista. - Pohditaan tiedon ja uskon suhdetta ja uskonnottomuutta. 	L4, L5, L6
T5	<ul style="list-style-type: none"> - Käydään läpi kirkkohistorian päälinjoja ja kristinuskon leviämistä Eurooppaan. 	L1, L2
T6	<ul style="list-style-type: none"> - Tarkastellaan Eurooppaa uskonnon näkökulmasta. 	L2
T7	<ul style="list-style-type: none"> - Tehdään mahdollisuuksien mukaan vierailuja lähiympäristön uskonnollisiin yhteisöihin. - Keskustellaan siitä, miten pyhissä paikoissa käyttäydytään. 	L2, L5, L6
T8	<ul style="list-style-type: none"> - Perehdytään Paavalin elämään ja opetuksiin. - Pohditaan miten opetukset voivat tukea oppilasta omassa arjessaan (elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi). 	L7
T9	<ul style="list-style-type: none"> - Pohditaan globaalia oikeudenmukaisuutta koulun kummilapsitoiminnan kautta ja hyödyntäen kontakteja kristillisillä lähetyskentillä. 	L2
T10	<ul style="list-style-type: none"> - Käydään oppilaiden ikätasolle sopivalla tasolla arvokeskusteluja ja pohdintaa pohjautuen koulun kristilliseen arvopohjaan. - Kunnioitetaan erilaisia mielipiteitä. 	L1, L3, L6
T11	<ul style="list-style-type: none"> - Kannustetaan oppilasta omaan ajatteluun. Harjoitellaan perustelevaan omat mielipiteet. 	L1, L4, L6, L7
T12	<ul style="list-style-type: none"> - Kannustetaan oppilaita positiiviseen ja toista kannustavaan vuorovaikutukseen. - Tuodaan esille kristinuskon välittämää toiveikasta elämänasennetta. 	L1

Uskonto 6. luokka

T1	- Perehdytään Raamattuun kirjana.	L1
T2	- Pohditaan, miten kristinusko ja Raamattu ovat vaikuttaneet länsimaiseen kulttuuriin, kuten kuvataiteeseen, musiikkiin ja arkkitehtuuriin. - Lauletaan virsiä ja hengellisiä lauluja, kuunnellaan hengellistä ja gospelmusiikkia	L1, L2
T3	- Laajennetaan tutustutaan kirkollisten juhlapyhien ja eri uskontojen ja kirkkokuntien symboliikkaan ja kielellisiin erityispiirteisiin.	L2, L3, L4
T4	- Etsitään uskontoon liittyvää tietoa eri lähteistä ja harjoitellaan kriittistä suhtautumista. - Pohditaan tiedon ja uskon suhdetta ja uskonnottomuutta.	L4, L5, L6
T5	- Perehdytään tarkemmin Suomen kristillisiin kirkkoihin ja yhdyskuntiin.	L1, L2
T6	- Tutustutaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiin alkujuurisiin.	L2
T7	- Tehdään mahdollisuuksien mukaan vierailuja lähiympäristön uskonnollisiin yhteisöihin. - Keskustellaan siitä, miten pyhissä paikoissa käyttäytetään.	L2, L5, L6
T8	- Tutustutaan ekumeniaan ja eri uskonnoille yhteisiin eettisiin perusteisiin.	L7
T9	- Pohditaan oikeudenmukaisuutta, elämän kunnioittamista ja luonnon vaalimista oppilaan omassa elämässä sekä globaalisti esimerkiksi koulun kummilapsitoiminnan kautta.	L2
T10	- Käydään oppilaiden ikätasolle sopivalla tasolla arvokeskusteluja ja pohdintaa pohjautuen koulun kristilliseen arvopohjaan. - Kunnioitetaan erilaisia mielipiteitä.	L1, L3, L6
T11	- Kannustetaan oppilasta omaan ajatteluun. Harjoitellaan perustelemaan omat mielipiteet.	L1, L4, L6, L7
T12	- Kannustetaan oppilaita positiiviseen ja toista kannustavaan vuorovaikutukseen. - Tuodaan esille kristinuskon välittämää toiveikasta elämänasennetta.	L1

14.4.7 ELÄMÄNKATSOMUSTIETO

Oppiaineen tehtävä

Elämänkatsomustiedon opetuksen ydintehtävänä on edistää oppilaiden kykyä etsiä hyvää elämää. Elämänkatsomustiedossa ihmiset ymmärretään kulttuuriaan uusintavina ja luovina toimijoina, jotka kokevat ja tuottavat merkityksiä keskinäisessä toiminnassaan ja kanssakäymisissä ympäröivän maailman kanssa. Katsomuksia, inhimillisiä käytäntöjä ja niitä koskevia merkityksiä

pidetään yksilöiden, yhteisöjen ja kulttuuriperinnön vuorovaikutuksen tuloksina.

Elämäkatsomustiedossa painotetaan ihmisten kykyä vaikuttaa aktiivisesti omaan ajatteluunsa ja toimintaansa. Tämä koskee myös oppilaiden opiskelua ja oppimista. Siksi on keskeistä sovittaa opetukseen ja opiskeluun oppilaan oma ajattelu- ja kokemusmaailma.

Elämäkatsomustiedon opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden valmiuksia kasvaa itsenäiseksi, suvaitsevaiseksi, vastuulliseksi ja arvostelukykyiseksi yhteisönsä jäseneksi. Tavoitteena on täysivaltainen demokraattinen kansalaisuus globalisoituvassa ja nopeasti muuttuvassa maailmassa. Tämä edellyttää elämäkatsomustiedon opetukselta monipuolisen katsomuksellisen ja kulttuurisen yleissivistyksen kartuttamisen lisäksi eettisen ja kriittisen ajattelu- ja toimintakyvyn sekä oppimisen taitojen kehittämistä. Elämäkatsomustiedossa kriittinen ajattelu ymmärretään perusteita etsivänä, asiayhteydet hahmottavana ja tilannetajuisena sekä itseään korjaavana. Siihen liittyy avoin ja pohdiskeleva asenne.

Elämäkatsomustieto tukee laaja-alaisen osaamisen kehittymistä, erityisesti ajattelun ja oppimaan oppimisen taitoja, kulttuurisen osaamisen, vuorovaikutuksen ja ilmaisun taitoja, itsestä huolehtimista ja arjentaitoja sekä osallistumista, vaikuttamista ja vastuullisuutta.

Vuosiluokilla 3-6 elämäkatsomustiedon opetuksen erityisenä tehtävänä on rohkaista ja tukea oppilaiden pyrkimystä rakentaa identiteettiään ja elämäkatsomustaan. Opetuksessa keskeistä on tukea oppilaiden eettisen ajattelun taitojen ja kulttuurisen osaamisen kehittymistä sekä kykyä ilmaista omia näkemyksiään ja niiden perusteita.

Elämäkatsomustiedon opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1 luoda edellytyksiä oppilaan eettisten ajattelun taitojen kehittymiselle ja kannustaa oppilasta soveltamaan eettisiä periaatteita arjen tilanteisiin	S1-S4	L1, L2, L3, L7
T2 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan väitteitä ja niiden perusteluita	S1-S4	L1, L4, L5
T3 edistää oppilaan kykyä oivaltaa asioiden välisiä suhteita ja kehittää ajatteluaan	S1-S3	L1, L4
T4 ohjata oppilasta kantamaan vastuuta itsestä, toisista ihmisistä ja luonnosta	S1-S3	L3, L7
T5 ohjata oppilas tutustumaan suomalaiseen, eurooppalaiseen ja maailman kulttuuriperintöön sekä hahmottamaan kulttuurista moninaisuutta ilmiönä.	S2-S4	L2, L4, L5
T6 tukea oppilasta rakentamaan katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään	S1-S4	L1, L2
T7 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja arvioimaan omaa katsomuksellista oppimistaan	S1- S4	L1, L2, L5
T8 rohkaista oppilasta ilmaisemaan katsomustaan ja kuuntelemaan muiden katsomuksellisia kannanottoja	S1- S3	L2, L7
T9 ohjata oppilas tuntemaan YK:n yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen perustuvaa ihmisoikeusetiikkaa, erityisesti lapsen oikeuksia	S3	L2, L3
T10 rohkaista oppilasta toimimaan aloitteellisesti ja vastuullisesti omassa ympäristössään	S1-S4	L5, L6, L7

Elämäkatsomustiedon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 3-6

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät paikallisia

mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille. Oppilaiden kokemusmaailma, ideat ja ajatukset huomioidaan sisältöjen valinnassa ja niiden tarkemmassa käsittelyssä.

S1 Kasvaminen hyvään elämään: Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

S2 Erilaisia elämäntapoja: Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

S3 Yhteiselämän perusteita: Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus: Perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja tapoihin selittää maailmaa sekä pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään ja niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä. Tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä, luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen.

Elämänkatsomustiedon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-

6

Työtapojen valinnassa oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä on luoda turvallinen ja avoin psyykinen ja sosiaalinen oppimisympäristö, jossa jokainen oppilas kokee tulevansa kuulluksi ja arvostetuksi. Työskentelyssä tuetaan oppimisen itsesäätelytaitojen kehittymistä. Fyysistä oppimisympäristöä kehitetään erilaiset oppimisen ja työskentelemisen tavat huomioon ottavaksi ja joustavasti muunneltavaksi. Yhteisiä, opettajan ohjaamia tutkimuskeskusteluja rikastetaan toiminnallisilla aktiviteeteilla, saduilla, kertomuksilla, leikeillä, musiikilla, kuvataiteella ja draamalla. Toiminnallisissa aktiviteeteissa otetaan huomioon elinympäristön digitalisoituminen.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki elämänkatsomustiedossa vuosiluokilla 3-6

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä ohjauksen ja tuen järjestämisessä on vahvistaa oppilaan osallisuuden ja minäpystyvyyden kokemusta. Elämänkatsomustieto oppiaineena tukee oppilaan hyvinvointia, kehitystä ja oppimista tarjoamalla mahdollisuuksia ja käsitteellisiä välineitä tutkia, jäsentää ja rakentaa omaa katsomuksellista identiteettiä yhdessä muiden kanssa. Ohjausta ja tukea tarvitaan erityisesti vuorovaikutus- ja ajattelutaitojen kehittymiseen. Oppilaiden yksilöllisen tuen tarpeet sekä mahdollisuus syventymiseen ja yksilölliseen etenemiseen otetaan

huomioon työtapojen ja sisältöjen valinnassa.

Oppilaan oppimisen arviointi elämäkatsomustiedossa vuosiluokilla 3-6

Elämäkatsomustiedon opetuksessa oppimisen arviointi on ohjaavaa ja kannustavaa. Palautteella pyritään rohkaisemaan oppilasta perehtymään ja tutkimaan oppimisen kannalta keskeisiä lähteitä ja piirteitä sekä tekemään asioista omia tulkintoja. Arvioinnissa otetaan huomioon monimuotoiset kirjallisen ja suullisen tuottamisen tavat sekä muun tekemisen ja ilmaisumuotojen kautta osoitettu osaaminen. Tärkeää on niiden kautta osoitettu ilmaisu- ja perustelutaito. Yksityiskohtaisen muistamisen sijaan arvioinnissa kiinnitetään erityisesti huomiota tiedon soveltamiseen sekä ajattelun ja argumentaation kehittymiseen.

Elämäkatsomustiedon sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaan osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositolodistusta varten opettaja käyttää elämäkatsomustiedon valtakunnallisia arviointikriteereitä.

Elämäkatsomustiedon arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten

Tavoitteet Opetuksen tavoitteena on	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
T1 luoda edellytyksiä oppilaan eettisten ajattelun taitojen kehittymiselle ja kannustaa oppilasta soveltamaan eettisiä periaatteita arjen tilanteisiin	S1-S4	Käsitteiden hallinta ja soveltaminen	Oppilas osaa selittää muutamia keskeisiä etiikan käsitteitä ja jäsentää niiden avulla joitakin elämässä kohtaamiaan eettisiä tilanteita.
T2 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan väitteitä ja niiden perusteluita	S1-S4	Väitteiden ja perusteluiden tunnistaminen ja arviointi	Oppilas osaa löytää keskustelusta väitteitä ja niiden perusteluita sekä pohtia perusteluiden asiaankuuluvuutta
T3 edistää oppilaan kykyä oivaltaa asioiden välisiä suhteita ja kehittää ajatteluaan	S1, S2, S3	Päätelytaidot	Oppilas osaa tunnistaa virhepäätelyä ja korjata sen pohjalta omaa ajatteluaan
T4 ohjata oppilasta kantamaan vastuuta itsestä, toisista ihmisistä ja luonnosta	S1, S2, S3	Vastuullisen toiminnan tunteminen	Oppilas osaa kuvata, mitä tarkoittaa itsestä, toisista ja luonnosta vastuun ottaminen sekä kertoa, mitä se tarkoittaa omassa toiminnassa
T5 ohjata oppilas tutustumaan suomalaiseen, eurooppalaiseen ja maailman kulttuuriperintöön sekä hahmottamaan kulttuurista moninaisuutta ilmiönä	S2, S3, S4	Tietojen ja käsitteiden hallinta	Oppilas osaa nimetä ja selittää joitakin kulttuuriin liittyviä ilmiöitä suomalaisesta, eurooppalaisesta ja maailman kulttuuriperinnöstä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä yhteisön tai yhteiskunnan kulttuurisesta moninaisuudesta
T6 tukea oppilasta rakentamaan katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään	S1-S4	Tietojen ja käsitteiden hallinta	Oppilas osaa nimetä joitakin katsomusten ja kulttuurien tärkeimpiä piirteitä.

T7 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja arvioimaan omaa katsomuksellista oppimistaan	S1-S4	Oppimaan oppimisen taidot	Oppilas osaa asettaa opiskeluun liittyviä tavoitteita, pyrkii toimimaan tavoitteiden suunnassa ja arvioi niiden toteutumista sekä yksin että ryhmässä.
T8 rohkaista oppilasta ilmaisemaan katsomustaan ja kuuntelemaan muiden katsomuksellisia kannanottoja	S1, S2, S3	Vuorovaikutustaidot ja toiminta ryhmän jäsenenä	Oppilas ilmaisee omaa katsomuksellista ajatteluaan rakentavasti ja osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja kannanottoja.
T9 ohjata oppilas tuntemaan YK:n yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen perustuvaa ihmisoikeusetiikkaa, erityisesti lapsen oikeuksia	S3	Ihmisoikeusetiikka	Oppilas tietää YK:n yleismaailmallisen ihmisoikeuksien julistuksen keskeisen sisällön ja osaa kertoa esimerkkejä lapsen oikeuksista.
T10 rohkaista oppilasta toimimaan aloitteellisesti ja vastuullisesti omassa ympäristössään	S1-S4	Vaikuttamisen keinojen tunteminen	Oppilas osaa etsiä ja kuvata joitakin vastuullisen vaikuttamisen keinoja.

14.4.8 HISTORIA

Oppiaineen tehtävä

Historian opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden historiatietoisuutta ja kulttuurien tuntemusta sekä kannustaa heitä omaksumaan vastuullisen kansalaisuuden periaatteet. Menneisyyttä koskevan tiedon avulla oppilaita ohjataan ymmärtämään nykyisyyteen johtanutta kehitystä, henkisen ja aineellisen työn arvoa sekä pohtimaan tulevaisuuden valintoja. Oppilaita ohjataan näkemään yksilön merkitys historiallisena toimijana sekä oivaltamaan toiminnan taustalla esiintyviä tekijöitä ja ihmisten motiiveja. Tarkoituksena on tukea oppilaiden identiteetin rakentumista sekä edistää heidän kasvuaan aktiivisiksi ja erilaisuutta ymmärtäviksi yhteiskunnan jäseniksi.

Historianopetuksessa oppilaat paneutuvat erilaisten toimijoiden tuottaman tiedon kriittiseen käsittelyyn ja historiallisen lähdeaineiston ulottuvuuksiin. Opetuksessa syvennyttään lisäksi historiantutkimuksen lähtökohtaan, jonka mukaan menneestä pyritään muodostamaan mahdollisimman luotettava kuva saatavilla olevan todistusaineiston perusteella. Opetuksen tavoitteena on kehittää historian tekstitaitoja: taitoa lukea ja analysoida menneisyyden toimijoiden tuottamia lähteitä sekä tehdä päteviä tulkintoja niiden tarkoituksesta ja merkityksestä. Oppilaita ohjataan ymmärtämään historiatiedon tulkinnallisuutta ja moniperspektiivisyyttä sekä selittämään historiallisessa kehityksessä ilmenevää muutosta ja jatkuvuutta. Historianopetus auttaa oppilaita tunnistamaan yhteiskunnassa olevia arvoja, arvojännitteitä ja niissä tapahtuneita muutoksia eri aikoina.

Vuosiluokilla 4-6 historian opetuksen tehtävänä on perehdyttää oppilaat historiallisen tiedon luonteeseen, tiedon hankkimiseen sekä peruskäsitteisiin. Pyrkimyksenä on herättää oppilaiden kiinnostus mennyttä aikaa, ihmisen toimintaa, sen merkitystä ja ymmärtämistä kohtaan. Perusteissa määriteltyjen sisältöjen opetuksessa korostetaan toiminnallisia ja elämyksellisiä

työtapoja.

Historian opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 4-6

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laajaalainen osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet		
T1 ohjata oppilasta kiinnostumaan historiasta tiedonalana ja identiteettiä rakentavana oppiaineena	S1-S5	L1-L7
Tiedon hankkiminen menneisyydestä		
T2 johdattaa oppilasta tunnistamaan erilaisia historian lähteitä	S1-S5	L1, L2, L4, L5, L7
T3 ohjata oppilasta havaitsemaan historiatiedon tulkinnallisuuden	S1-S5	L1, L2, L4L7
Historian ilmiöiden ymmärtäminen		
T4 auttaa oppilasta hahmottamaan erilaisia tapoja jakaa historia aikakausiin sekä käyttämään niihin liittyviä historiallisia käsitteitä	S1-S5	L1, L2, L3
T5 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisen toiminnan motiiveja	S1-S5	L2-L4, L6, L7
T6 johdattaa oppilasta hahmottamaan erilaisia syitä ja seurauksia historian tapahtumille ja ilmiöille	S1-S5	L2, L4, L7
T7 auttaa oppilasta tunnistamaan muutoksia oman perheen tai yhteisön historiassa sekä ymmärtämään, miten samat muutokset ovat voineet tarkoittaa eri asioita eri ihmisille	S1-S5	L1-L7
T8 harjaannuttaa oppilasta hahmottamaan jatkuvuuksia historiassa	S1-S5	L1, L2, L4, L7
Historiallisen tiedon käyttäminen		
T9 ohjata oppilasta esittämään muutoksille syitä	S1-S5	L1, L2, L4
T10 ohjata oppilasta selittämään, miten tulkinnat saattavat muuttua uusien lähteiden tai tarkastelutapojen myötä	S1-S5	L1-L7
T11 ohjata oppilasta selittämään ihmisen toimintaa	S1-S5	L2-L4, L6, L7

Historian tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 4-6

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista. Historian opiskelu on hyvä aloittaa perehtymällä historian tiedon luonteeseen oppilaan suvun tai lähiyhteisön menneisyyden avulla. Keskeisissä sisältöalueissa kiinnitetään huomio oman perheen, paikkakunnan ja lähialueen historiaan soveltuvissa kohdissa. Sisältöalueet voidaan käsitellä joko kronologisesti tai temaattisesti.

S1 Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty: Perehdytään ihmisen elämiseen pienissä populaatioissa ja metsästyskulttuuriin sekä maanviljelykulttuurin murrokseen ja sivilisaation syntyyn.

S2 Vanha aika ja antiikin perintö: Paneudutaan demokratian orastukseen Kreikassa ja roomalaiseen yhteiskuntaan. Aikakautta tarkastellaan lisäksi Pohjolan asuttamisen näkökulmasta.

S3 Keskiaika: Perehdytään keskiaikaiseen maailmankuvaan sekä idän ja lännen kulttuurisiin yhtäläisyyksiin ja eroavaisuuksiin ja niiden vaikutuksiin eri ihmisryhmille. Käsitellään Suomen siirtyminen historialliseen aikaan ja Ruotsin yhteyteen.

S4 Uuden ajan murrosvaihe: Tutustutaan tieteessä, taiteessa ja ihmisten uskomuksissa

tapahtuneisiin muutoksiin.

S5 Suomi osana Ruotsia: Tarkastellaan kehitystä Suomessa 1600–1700-luvuilla.

Historian oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 4-6

Oppiaineen tavoitteiden kannalta on tärkeä valita elämyksellisiä ja toiminnallisia työtapoja, esimerkiksi erilaisten lähteiden tutkimista, kerrontaa, draamaa, leikkiä ja pelejä. Tavoitteena on vahvistaa oppilaiden historian tekstien ja ympäristön lukutaitoa sekä harjoitella tulkintojen tekemistä itsenäisesti ja toisten kanssa. Opiskelussa hankitaan ja käytetään historiallista tietoa erilaisissa oppimisympäristöissä tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen. Historia oppiaineena sopii hyvin integroitavaksi muiden oppiaineiden kanssa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki historiassa vuosiluokilla 4-6

Historianopetuksessa oppilaita ohjataan tutkivaan opiskelutapaan ja heitä rohkaistaan tekemään tulkintoja, vertailemaan, tekemään johtopäätöksiä ja soveltamaan hankittua tietoa sekä suullisesti että kirjallisesti. Tekstien ymmärtämiseen ohjataan avaamalla teksteissä käytettyjä käsitteitä.

Oppilaan oppimisen arviointi historiassa vuosiluokilla 4-6

Historian opetuksessa oppimisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Palautteella pyritään rohkaisemaan oppilaita tutkimaan erilaisia historiallisia lähteitä ja tekemään niistä omia tulkintojaan. Arvioinnissa otetaan huomioon monimuotoiset kirjalliset ja suullisen tuottamisen tavat sekä muun tekemisen ja ilmaisumuotojen kautta osoitettu osaaminen. Sisältöjen muistamisen sijasta arvioinnissa kiinnitetään erityisesti huomiota tiedon soveltamiseen ja historiallisen ajattelun kehittymiseen.

Historian sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi kunkin oppilaan osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää historian valtakunnallisia arviointikriteereitä. Opintojen edistymisen kannalta keskeistä on tutkimisen, toimimisen ja menneisyyteen eläytymisen ohella ankkuroituminen kulttuuriympäristöön, aikaperspektiivin hahmottaminen, ihmisen toimijuuden sekä historian merkityksen oivaltaminen ihmiskunnan ja oman elämän kannalta nyt ja tulevaisuudessa.

Historian arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet			
T1 ohjata oppilasta kiinnostumaan historiasta tiedonalana ja identiteettiä rakentavana oppiaineena	S1-S5		Motivaation kehittymistä ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
Tiedon hankkiminen menneisyydestä			

T2 johdattaa oppilasta tunnistamaan erilaisia historian lähteitä	S1-S5	Historian tietolähteiden tunnistaminen	Oppilas osaa ohjatusti etsiä historiatietoa erilaisista tietolähteistä.
T3 ohjata oppilasta havaitsemaan historiatiedon tulkinnallisuuden	S1-S5	Historiatiedon tulkinnallisuuden havaitseminen	Oppilas osaa erottaa toisistaan faktan ja tulkinnan.
Historian ilmiöiden ymmärtäminen			
T4 auttaa oppilasta ymmärtämään erilaisia tapoja jakaa historia aikakausiin sekä käyttämään niihin liittyviä historiallisia käsitteitä	S1-S5	Kronologian ymmärrys	Oppilas tunnistaa keskeiset historiaan liittyvät ajan jäsentämis muodot ja osaa antaa esimerkkejä eri aikojen yhteiskunnille ja aikakausille ominaisista piirteistä.
T5 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisen toiminnan motiiveja	S1-S5	Historiallinen empatia	Oppilas pystyy eläytymään menneen ajan ihmisen asemaan ja nimeämään tämän toiminnan motiiveja.
T6 johdattaa oppilasta hahmottamaan erilaisia syitä ja seurauksia historian tapahtumille ja ilmiöille	S1-S5	Syy- ja seuraussuhteiden hahmottaminen historiassa	Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä historian ilmiöiden syy- ja seuraussuhteista.
T7 auttaa oppilasta tunnistamaan muutoksia oman perheen tai yhteisön historiassa sekä ymmärtämään, miten samat muutokset ovat voineet tarkoittaa eri asioita eri ihmisille	S1-S5	Muutoksen hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata muutoksia ja kertoa, miksi muutos ei ole sama kuin edistys. Oppilas osaa kuvata joidenkin esimerkkien avulla, miten muutos ei ole merkinnyt samaa eri ihmisten ja ryhmien näkökulmasta.
T8 harjaannuttaa oppilasta hahmottamaan jatkuvuuksia historiassa	S1-S5	Jatkuvuuden tunnistaminen	Oppilas osaa antaa esimerkkejä ilmiöiden jatkuvuudesta eri aikakaudesta toiseen.
Historiallisen tiedon käyttäminen			
T9 ohjata oppilasta esittämääseen muutoksille syitä	S1-S5	Syy- ja seuraussuhteen kuvaileminen	Oppilas osaa kuvailla pääpiirteissään joidenkin historian ilmiöiden syy- ja seuraussuhteita.
T10 ohjata oppilasta selittämään, miten tulkinnat saattavat muuttua uusien lähteiden tai tarkastelutapojen myötä	S1-S5	Tulkintojen selittäminen	Oppilas osaa selittää joidenkin esimerkkien avulla, miksi sama tapahtuma tai ilmiö voidaan tulkita eri tavoin.
T11 ohjata oppilasta selittämään ihmisen toimintaa	S1-S5	Ihmisen toiminnan selittäminen	Oppilas osaa esittää käsiteltävästä asiasta kertomuksen siten, että hän selittää tapahtuman tai ilmiön eri toimijoiden kannalta.

Lappeenrannan kristillinen koulu

Laaja-alainen osaaminen vuosiluokilla 5-6

Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)

Historian opiskelu harjaannuttaa ajattelun taitoja johdattamalla oppilasta hahmottamaan erilaisia syitä ja seurauksia historian tapahtumille ja ilmiöille. Historian opiskelussa harjaannutaan tutkimaan ihmisen toimintaa, opitaan taitoa asettaa siihen liittyviä kysymyksiä sekä etsimään vastauksia hakemalla tietoa historian lähteistä. Oppilasta ohjataan ajattelun taitojen kehittymiseen, mm. tutkimalla ihmisten motiiveja eri tilanteissa sekä etsimällä historian ilmiöille syitä ja seurauksia.

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)

Historian opiskelussa oppilasta ohjataan tutustumaan omaan lähihistoriaansa ja löytämään paikkansa sukupolvien ketjussa. Tutustutaan myös oman kotiseudun ja -alueen historiaan ja kulttuuriperintöön ja hyödynnetään tässä monipuolisia työtapoja kuten museovierailuja, vierailijoita luokassa ja itsenäisiä tutkimustehtäviä. Historian opiskelussa nostetaan esiin myös erilaisia ilmaisutapoja, joita voidaan jakaa myös muille (esim. näytelmät, kollaasit). Rohkaistaan oppilaita ilmaisemaan itseään monipuolisesti ja annetaan heille tilaisuuksia tuotosten jakamiseen kouluaikana (teemapäivät, juhlat, projektit) sekä kannustetaan oppiaineiden väliseen yhteistyöhön.

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)

Historiassa harjoitellaan erilaisten työtapojen kautta vastuunottoa omasta ja yhteisestä työskentelystä ja opiskeluilmapiiiristä. Oppisisällön kautta perehdytään myös menneisyyden ihmisten arjen toimintatapoihin ja ratkaisuja yhteisten asioiden hoitamiseksi. Opiskelussa hyödynnetään internetiä ja tuodaan esiin sen kriittinen ja vastuullinen käyttö.

Monilukutaito (L4)

Historian opiskelussa käytetään monipuolisesti erilaisia lähteitä ja opitaan tulkitsemaan niitä lähdekriittisesti. Opetellaan tiedonhakutaitoja painetusta tekstistä, tietokannoista ja internetistä. Yhteistyö äidinkielen opetuksen kanssa on tärkeää.

Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)

Historian opiskelussa opitaan käyttämään erilaisia laitteita, ohjelmistoja ja palveluita. Oppilaita kannustetaan sujuvaan tekstin tuottamiseen ja käsittelyyn eri välineillä, sekä mahdollistamaan myös kuvan, äänen, videon ja animaation tekemistä eri historiallisista tapahtumista. Oppilas ymmärtää viestinnässä hyvät käytöstavat sekä tekijänoikeuksien peruseräät. Oppilaat kykenevät etsimään tietoa useammasta eri lähteestä hakupalveluiden avulla ja he harjoittelevat tämän tiedon kriittistä arviointia.

Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)

Historian opiskelussa ohjataan oppilasta itsenäiseen ja järjestelmälliseen työskentelyyn. Oppilas oppii asettamaan itselleen kysymyksiä, joiden ratkaisemiseksi hän työskentelee

vastuullisesti, pitkäjänteisesti ja järjestelmällisesti.

Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)

Historian opiskelun kautta pyritään herättämään oppilaiden kiinnostus vaikuttamiseen. Esimerkkeinä voidaan käyttää oppiaineen sisällöistä nousevia teemoja kuten demokratian kehittyminen ja ilmeneminen. Historian integroiminen muihin oppiaineisiin soveltuvin osin luo oppilaille monia mahdollisuuksia osallistumiseen ja vaikuttamiseen. Huomioidaan median merkitys yhteiskunnassa ja sen käytön harjoittelu vaikuttamisen välineenä. Historian kautta voidaan myös painottaa jokaisen vastuullisuutta kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.

Historia 5. luokka

Sisältöalue ja yksityiskohtaiset sisällöt	Tavoitteet
<p><u>S1: Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty:</u></p> <p>Mitä historia on?</p> <p>Kivikauden ihminen</p> <p>Korkeakulttuurit</p>	<p><i>T1: Tavoitteena on ohjata oppilasta kiinnostumaan historiasta tiedonalana ja identiteettiä rakentavana oppiaineena tutustumalla esim. oman perheen tai suvun historiaan sekä korostamalla historian kokemuksellisuutta ja elämyksellisyyttä.</i></p> <p><i>T2: Historian opiskelun tavoitteena on johdattaa oppilasta tunnistamaan erilaisia historian lähteitä (esim. esinelöydöt ja kirjalliset lähteet).</i></p> <p><i>T3: Historian opiskelun tavoitteena on ohjata oppilasta havaitsemaan, että historiallinen tieto on tulkinnanvaraista käyttämällä monipuolisia ja kiinnostavia esimerkkejä opiskeltavilta aikakausilta.</i></p> <p><i>T4: Tavoitteena on auttaa oppilasta hahmottamaan erilaisia tapoja jakaa historia aikakausiin, kuten esihistoriallinen aika ja historiallinen aika, sekä käyttämään niihin liittyviä historiallisia käsitteitä (esim. arkeologia, kirjoitustaito)</i></p> <p><i>T5: Ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisten toiminnan motiiveja niin esihistorian aikana kuin tunnetuimmissa korkeakulttuureissakin liittyen esimerkiksi ruuan hankintaan, maanviljelyksen syntyyn tai kirjoitustaidon kehittymiseen.</i></p> <p><i>T6: Johdattaa oppilasta hahmottamaan erilaisia syitä ja seurauksia esim. korkeakulttuureiden synnylle (niiden ajalliset ja paikalliset edellytykset).</i></p> <p><i>T7: Auttaa oppilasta tunnistamaan muutoksia oman perheen tai yhteisön historiassa (esim. suku, koulu, kaupunki).</i></p>

<p><u>S2: Vanha aika ja antiikin perintö:</u></p> <p>Antiikin Kreikka</p> <p>Antiikin Rooma</p> <p>Pohjolan esihistoriallinen aika: kivi-, pronssi- ja rautakausi ja viikinkiaika</p>	<p>T1: Ohjata oppilasta kiinnostumaan historiasta tiedonalana tarjoamalla mahdollisuuksia monipuolisiin ja elämyksellisiin työtapoihin.</p> <p>T2 ja T3: Tavoitteena on, että oppilas tunnistaa erilaisia historian lähteitä Pohjolan esihistorialliselta ajalta sekä antiikin ajalta ja havaitsee tiedon tulkinnallisuuden. Lähteiden valinnassa huomioidaan oppilaan ikätaso sekä oppimisvalmiudet.</p> <p>T4: Tavoitteena on, että oppilas hahmottaa erilaisia tapoja jakaa historia aikakausiin ja osaa käyttää niihin liittyviä historiallisia käsitteitä (kivikausi, pronssikausi, rautakausi, antiikki, viikinkiaika).</p> <p>T5 ja T6: Ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisen toiminnan motiiveja sekä hahmottamaan ilmiöiden ja tapahtumien syyseuraussuhteita Pohjolan esihistoriassa sekä antiikin Kreikassa ja Roomassa (esim. uskomukset, poliittiset muutokset, demokratia)</p> <p>T8: Oppilas harjaantuu hahmottamaan jatkuvuuksia historiassa huomaamalla, että samat lainalaisuudet toistuvat aikakausien vaihtuessa ja etteivät aikakausien rajat ole jyrkkiä.</p> <p>T9: Ohjata etsimään syitä muutoksille. Pohditaan miksi kivikaudesta siirryttiin pronssikauden kautta rautakauteen ja mikä loi pohjan viikinkiajalle. Etsitään tekijöitä, jotka johtivat antiikin korkeakulttuureiden syntyyn ja päättymiseen.</p> <p>T10: Ohjata oppilasta selittämään, miten tulkinnat saattavat muuttua uusien lähteiden tai tarkastelutapojen myötä. Hyödynnetään aikakausille sopivia aineistoja ja lähdemateriaaleja.</p> <p>T11: Ohjata oppilasta selittämään ihmisen toimintaa esihistoriallisella ajalla ja antiikin aikakausina tutustumalla ihmisten arkielämään, asumiseen, tapoihin ja uskomuksiin.</p>
--	---

Historia 6. luokka

Sisältöalue ja yksityiskohtaiset sisällöt	Tavoitteet
<p><u>S3: Keskiaika</u></p> <p>Euroopan keskiaika</p> <p>Suomen keskiaika</p>	<p>T1: Ohjata oppilasta kiinnostumaan historiasta tiedonalana tarjoamalla mahdollisuuksia monipuolisiin ja elämyksellisiin työtapoihin</p> <p>T1, T2, T3: Ohjataan oppilasta etsimään tietoa keskiajasta erilaisista lähteistä ja tulkitsemaan niitä.</p> <p>T4, T6: Ohjataan oppilasta ymmärtämään erilaisia tapoja jakaa historia aikakausiin sekä käyttämään niihin liittyviä historiallisia käsitteitä. Oppilasta ohjataan tunnistamaan keskiajan erityispiirteet suhteessa antiikin kulttuureihin, sekä kehityskulut, jotka johtivat antiikista keskiaikaan.</p> <p>T6, T8: Oppilasta ohjataan ymmärtämään, että keskiaika on vain</p>

	<p>eurooppalainen käsite. Oppilasta ohjataan tekemään rinnastuksia keskiajan Euroopan ja muiden kulttuurien ja kulttuurialueiden kesken.</p> <p>T6, T8: Oppilasta ohjataan hahmottamaan jatkuvuuksia antiikin, keskiajan, uuden ajan ja uusimman ajan kesken mm. kulttuurin, tieteen ja taiteen, sekä uskonnon näkökulmasta. Suomen keskiaikaa tarkastellaan kiinteänä osana Euroopan keskiaikaa.</p> <p>T9, T10, T11: Johdatetaan oppilasta etsimään syitä, miksi tieteiden kehitys pysähtyi ja kirjallinen sivistys romahti antiikin loputtua sekä miten rahatalouden taantumien vaihteloudeksi vaikutti keskiajan ihmisten arkielämää ja yhteiskuntajärjestelmää. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia löytää keskiajasta kehityksestä myös positiivisia piirteitä, jotka johtivat renessanssiin ja uuden ajan murrokseen.</p>
--	---

<p><u>S4: Uuden ajan murrosvaihe</u></p> <p>Löytöretket</p> <p>Renessanssi: tieteen, taiteen ja uskomusten murrosvaihe</p> <p>Uskonpuhdistus</p> <p>Valistuksen aika</p>	<p>T1: Ohjata oppilasta kiinnostumaan historiasta tiedonalana tarjoamalla mahdollisuuksia monipuolisiin ja elämyksellisiin työtapoihin.</p> <p>T2: Johdattaa oppilasta tunnistamaan erilaisia historian lähteitä. Oppilas saa harjoitella erilaisten lähteiden käyttöä.</p> <p>T3: Ohjata oppilasta havaitsemaan historiatiedon tulkinnallisuuden sekä tunnistamaan käsitteet fakta ja tulkinta.</p> <p>T4: Auttaa oppilasta ymmärtämään erilaisia tapoja jakaa historia aikakausiin (keskiajasta uuteen aikaan) sekä käyttämään niihin liittyviä historiallisia käsitteitä tuomalla esiin historian tapahtumien kronologinen eteneminen.</p> <p>T5 ja T6: Ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisen toiminnan motiiveja uuden ajan alussa ja hahmottamaan syyseuraussuhteita aikakauden tapahtumien kautta (esim. uskonpuhdistuksen tausta, tapahtumat ja vaikutukset Euroopassa ja Pohjolassa).</p> <p>T7 ja T8. Auttaa oppilasta tunnistamaan miten samat muutokset ovat voineet tarkoittaa eri asioita eri ihmisille ja harjaannuttaa oppilasta hahmottamaan historian jatkuvuutta (keskiajan ja uuden ajan murros ja ilmiöiden jatkuminen aikakausista riippumatta).</p> <p>T9 ja T10: Ohjata oppilasta etsimään muutoksille syitä ja selittämään miten tulkinnat saattavat muuttua uusien lähteiden tai tarkastelutapojen myötä (esim. maailmankuvan muuttuminen uuden ajan alussa ja siihen johtaneet syyt)</p> <p>T11: Ohjata oppilasta selittämään ihmisen toimintaa eri tapahtumien kautta.</p>
<p><u>S5: Suomi osana Ruotsia</u></p> <p>Ruotsin suurvalta-aika ja suurvalta-ajan loppu</p>	<p>T2: Johdattaa oppilasta tunnistamaan erilaisia Suomen historian lähteitä. Oppilas saa harjoitella lähteiden käyttöä.</p> <p>T2, T5, T7, T8, T11: Oppilas ymmärtää kuinka pitkä historiallinen side Ruotsiin vaikutti suomalaisen yhteiskunnan ja kulttuurin kehitykseen. Oppilas osaa tunnistaa tämän historiallisen yhteyden vaikutuksen</p>

1700-luvun sääty-yhteiskunta	myös Suomen nyky-yhteiskunnassa ja kulttuurissa.
Elämää 1600- ja 1700-luvun Suomessa	T7: Oppilaille annetaan mahdollisuus eläytyä arkielämän haasteisiin ja selittää ihmisen toimintaa Suomen historian eri aikakausien ja eri säätyläisluokkien kautta.
Hyödyn aikakausi	T6, T9, Ohjata oppilasta ymmärtämään Venäjän ja Ruotsin konfliktien merkityksen ja Venäjän vahvistumisen merkitystä Suomelle osana Ruotsin suurvalta-aseman murenemistä. T4, T9, Oppilas tutustuu hyödyn aikakauden muutoksiin suomalaisessa yhteiskunnassa, koulutuksessa ja taloudessa.

14.4.9 YHTEISKUNTAOPPI

Yhteiskuntaopin opetuksen tehtävänä on tukea oppilaiden kasvua aktiivisiksi, vastuuntuntoisiksi ja yritteliäiksi kansalaisiksi. Oppilaita ohjataan toimimaan erilaisuutta ymmärtävässä, ihmisoikeuksia ja tasa-arvoa kunnioittavassa moniarvoisessa yhteiskunnassa demokratian arvojen ja periaatteiden mukaan. Oppiaineen tehtävänä on antaa yhteiskunnan toiminnasta ja kansalaisen vaikutusmahdollisuuksista tiedollinen perusta sekä rohkaista oppilaita kehittymään oma-aloitteisiksi yhteiskunnallisiksi ja taloudellisiksi toimijoiksi.

Yhteiskuntaopin opetuksessa oppilaita ohjataan seuraamaan ajankohtaisia kysymyksiä ja tapahtumia sekä ymmärtämään niiden yhteyksiä omaan elämään. Keskeistä on oppia hankkimaan ja arvioimaan kriittisesti erityyppisten toimijoiden tuottamaa tietoa sekä soveltamaan sitä kohtaamisissaan tilanteissa. Oppilaita kannustetaan osallistumaan sekä toimimaan aktiivisesti ja rakentavasti erilaisissa tilanteissa ja yhteisöissä. Heitä ohjataan ymmärtämään, että yhteiskunnallinen päätöksenteko perustuu valintoihin, joita tehdään vaihtoehtoisten mahdollisuuksien välillä pyrkimyksenä löytää yhteisymmärrys.

Vuosiluokilla 4-6 yhteiskuntaopin opetuksen painopisteenä on perehtyminen yhteisölliseen elämään ja rakentavaan vuorovaikutukseen. Oppilaita rohkaistaan kuuntelemaan muita, ilmaisemaan mielipiteitään ja perustelemaan näkemyksiään sekä löytämään omat vahvuutensa. Oppilaat harjoittelevat päätöksentekoa ja vaikuttamisessa tarvittavia taitoja kouluyhteisössä sekä muiden lähiyhteisön toimijoiden kanssa. Opetus vahvistaa oppilaiden kiinnostusta työtä, työelämää ja yrittäjyyttä sekä eri ammatteja kohtaan. Oppilaat tutustuvat oman taloudenhoidon ja vastuullisen kuluttamisen perusasioihin.

Yhteiskuntaopin opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 4-6

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet		
T1 ohjata oppilasta kiinnostumaan ympäröivästä yhteiskunnasta ja yhteiskuntaopista tiedonalana	S1-S4	
T2 tukea oppilasta harjaannuttamaan eettistä arviointikykyään liittyen erilaisiin inhimillisiin, yhteiskunnallisiin ja taloudellisiin kysymyksiin	S1-S4	

Yhteiskunnassa tarvittavien tietojen ja taitojen omaksuminen sekä yhteiskunnallinen ymmärrys		
T3 ohjata oppilasta hahmottamaan itsensä yksilönä ja erilaisten yhteisöjen jäsenenä, ymmärtämään ihmisoikeuksien ja tasa-arvon merkityksen sekä hahmottamaan yhteiskunnan oikeudellisia periaatteita	S1-S3	L2, L3, L4, L7
T4 ohjata oppilasta tarkastelemaan median roolia ja merkitystä omassa arjessa ja yhteiskunnassa	S1-S4	L2, L4, L5
T5 ohjata oppilasta oivaltamaan työnteon ja yrittäjyyden merkityksen lähiyhteisössään	S1, S4	L3, L4, L6, L7
T6 tukea oppilasta ymmärtämään, että eri toimijoiden tuottamaan yhteiskunnalliseen tietoon liittyy erilaisia arvoja, näkökulmia ja tarkoituksia	S1-S3	L1, L2, L4
Yhteiskunnallisen tiedon käyttäminen ja soveltaminen		
T7 kannustaa oppilasta harjoittelemaan demokraattisen vaikuttamisen perustaitoja sekä keskustelemaan rakentavasti eri mielipiteistä	S1-S3	L2, L6, L7
T8 tukea oppilasta ymmärtämään oman rahankäytön ja kulutusvalintojen perusteita sekä harjoittelemaan niihin liittyviä taitoja	S1, S4	L3, L4
T9 kannustaa oppilasta erilaisten yhteisöjen toimintaan ja harjoittelemaan median käyttöä turvallisella ja yhteiskunnallisesti tiedostavalla tavalla	S1, S3	L3, L4, L5, L7

Yhteiskuntaopin tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 4-6

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista.

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta: Tutustutaan yhteiskunnan toimintaan yksilön, perheen ja muiden lähiyhteisöjen näkökulmasta. Pohditaan, kuinka jokainen voi itse vaikuttaa lähiyhteisön turvallisuuteen ja viihtyisyyteen. Lisäksi perehdytään työnteeseen, ammatteihin, omaan rahan käyttöön ja talouden hoitoon sekä vastuulliseen kuluttamiseen arjen tilanteissa.

S2 Demokraattinen yhteiskunta: Perehdytään erilaisiin oppilasta lähellä oleviin yhteisöihin, niiden jäsenten oikeuksiin ja velvollisuuksiin, sekä harjoitellaan yhteistä päätöksentekoa. Opetuksessa tarkastellaan demokraattisen toiminnan arvoja ja perusperiaatteita kuten ihmisoikeuksia, tasa-arvoa sekä yhdenvertaisuutta. Tutustutaan Suomen eri kulttuureihin ja vähemmistöryhmiin.

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen: Tarkastellaan ja harjoitellaan käytännössä demokraattisen vaikuttamisen ja yhteiskunnassa toimimisen taitoja, joita tarvitaan erilaisten yhteisöjen vastuullisena ja osallistuvana jäsenenä esimerkiksi luokassa, koulussa, erilaisissa harrastuksissa ja järjestöissä, mediassa sekä taloudellisessa toiminnassa. Harjoitellaan yhteistyötä lähiyhteisön toimijoiden kanssa.

S4 Taloudellinen toiminta: Tarkastellaan taloudellista toimintaa ja sen merkitystä. Perehdytään rahankäyttöön ja ansaitsemiseen, sekä säästämiseen ja kestäväan kuluttamiseen. Lisäksi tutustutaan käytännön tilanteiden kautta paikallisen talouden toimintaan, kuten lähiympäristön yrityksiin, työpaikkoihin ja palveluiden tuottajiin.

Yhteiskuntaopin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 4-6

Yhteiskuntaopin tavoitteiden kannalta on keskeistä käyttää vuorovaikutuksellisia, elämyksellisiä ja toiminnallisia työtapoja tiedon luomisessa, kuten simulaatioita, opetuskeskusteluja, väittelyitä ja draamaa. Niiden kautta harjoitellaan yhteistoimintaa, osallistumista ja vaikuttamista lähiyhteisössä. Oppilaiden arki harrastuksineen ja omat kokemukset sekä oma luokka, koulu ja oppilaskunta sekä muut lähiyhteisön toimijat ovat osallistumisen harjoittamisen kannalta erityisen tärkeitä. Tieto- ja viestintäteknologian käyttö tarjoaa luontevan keinon yhteiskuntaa koskevan tiedon etsimiseen ja osallistumiseen yksin ja yhdessä toisten kanssa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki yhteiskuntaopissa vuosiluokilla 4-6

Oppiaineen tavoitteiden ja luonteen kannalta keskeistä on ohjata oppilaat näkemään itsensä yhteiskunnan jäsenenä, joilla on oikeuksia ja velvollisuuksia sekä tukea heidän kasvuaan yhteistyökykyisiksi erilaisten yhteisöjen jäseniksi. Oppilaita tuetaan erityisesti yhteiskuntaa ja taloutta koskevan tiedon etsimisessä, ymmärtämisessä ja soveltamisessa, jolla on merkitystä heidän oman elämänsä ja tulevaisuutensa kannalta. Oppilaita kannustetaan osallisuuteen ja keskusteluun. Oppiaineen käsitteellinen luonne otetaan huomioon avaamalla ja konkretisoimalla siinä käytettäviä keskeisiä käsitteitä.

Oppilaan oppimisen arviointi yhteiskuntaopissa vuosiluokilla 4-6

Yhteiskuntaopissa oppimisen arvioinnilla ja palautteella oppilaita ohjataan ja kannustetaan toimimaan aktiivisesti ja rakentavasti omissa lähiyhteisöissään ja soveltamaan käytännössä yhteiskunnasta oppimia tietoja ja taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon monipuolisesti erilaisia toiminnan ja tuottamisen tapoja. Huomiota kiinnitetään yhteiskunnallisten tietojen ja taitojen hallintaan.

Yhteiskuntaopin sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaan osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää yhteiskuntaopin valtakunnallisia arviointikriteereitä. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että oppilas hahmottaa ympäröivän yhteiskunnan toimintaa sekä näkee itsensä osana kansalaisyhteiskuntaa omat vaikuttamismahdollisuutensa ja vastuunsa tiedostaen.

Yhteiskuntaopin arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kahdeksan varten

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet			
T1 ohjata oppilasta kiinnostumaan ympäröivästä yhteiskunnasta ja yhteiskuntaopista tiedonalana	S1-S4		Motivaation kehittymistä ei käytetä arvosanan muodostamisessa. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T2 tukea oppilasta harjaannuttamaan eettistä arviointikykyään liittyen erilaisiin inhimillisiin, yhteiskunnallisiin ja taloudellisiin kysymyksiin	S1-S4		Eettistä arviointikykyä ei käytetä arvosanan muodostamisen periaatteena. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
Yhteiskunnassa tarvittavien tietojen ja taitojen omaksuminen sekä yhteiskunnallinen ymmärrys			
T3 ohjata oppilasta hahmottamaan itsensä yksilönä ja erilaisten yhteisöjen jäsenenä, ymmärtämään ihmisoikeuksien ja tasa-arvon merkityksen sekä hahmottamaan yhteiskunnan oikeudellisia periaatteita	S1-S3	Yhteisten sääntöjen ja tasa-arvon periaatteiden tarkastelu	Oppilas osaa selittää yhteisten sääntöjen merkityksen ja toimia niiden mukaisesti. Oppilas osaa perustella, miksi ihmisoikeudet ovat tärkeitä ja mihin oikeusjärjestelmää tarvitaan.
T4 ohjata oppilasta tarkastelemaan median roolia ja merkitystä omassa arjessa ja yhteiskunnassa	S1-S4	Median roolin tarkastelu	Oppilas osaa kuvailla, millainen merkitys medialla on hänen omassa elämässään ja miten erilaisia medioita voidaan käyttää vaikuttamisen välineenä.
T5 ohjata oppilasta oivaltamaan työnteon ja yrittäjyyden merkityksen lähiyhteisössään	S1, S4	Työnteon ja yrittäjyyden merkityksen tarkastelu	Oppilas osaa antaa esimerkkejä työnteon ja yrittäjyyden merkityksestä perheen toimeentulon lähteenä ja yhteiskunnan toimivuuden perustana.
T6 tukea oppilasta ymmärtämään, että eri toimijoiden tuottamaan yhteiskunnalliseen tietoon liittyy erilaisia arvoja, näkökulmia ja tarkoitusperiä	S1-S3	Erilaisten arvojen, näkökulmien ja tarkoitusperien hahmottaminen	Oppilas osaa selittää esimerkkien avulla, että eri toimijoiden tuottamaan yhteiskunnalliseen tietoon liittyy erilaisia arvoja, näkökulmia ja tarkoitusperiä.

Yhteiskunnallisen tiedon käyttäminen ja soveltaminen			
T7 kannustaa oppilasta harjoittelemaan demokraattisen vaikuttamisen perustaitoja sekä keskustelemaan rakentavasti eri mielipiteistä	S1-S3	Demokraattisen vaikuttamisen perustaitojen sekä yhteisössä toimimisen tietojen ja taitojen soveltaminen käytännössä	Oppilas osaa soveltaa demokraattisessa yhteisössä toimimisen periaatteita ja taitoja, kuten kuuntelemista, kantaa ottamista, sopeutumista enemmistöpäätöksiin sekä vaikuttamista lähiyhteisössä.
T8 tukea oppilasta ymmärtämään oman rahankäytön ja kulutusvalintojen perusteita sekä harjoittelemaan niihin liittyviä taitoja	S1, S4	Rahankäytön ja kulutusvalintojen perusteiden soveltaminen	Oppilas osaa perustella omaan rahankäyttöön sekä kuluttamiseen liittyviä ratkaisuja sekä pystyy kertomaan, millaisia muihin ihmisiin sekä ympäristöön ulottuvia vaikutuksia hänen kuluttamispäätöksillään on.
T9 kannustaa oppilasta osallistumaan erilaisten yhteisöjen toimintaan ja harjoittelemaan median käyttöä turvallisella ja yhteiskunnallisesti tiedostavalla tavalla	S1, S3	Mediataidot	Oppilas osaa käyttää mediaa yhteiskunnallisen ajattelun ja toiminnan välineenä sekä pohtia sen käyttämiseen liittyviä turvallisuusnäkökulmia.

Lappeenrannan kristillinen koulu

Laaja-alainen osaaminen vuosiluokilla 3–6

Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)

Yhteiskuntaopin opiskelussa harjoitellaan niin itsenäistä työskentelyä kuin ryhmässä toimimistakin. Vertaisoppimisen kautta harjoitellaan vuorovaikutusta ja ryhmässä työskentelyn taitoja. Ajattelutaitoja kehitetään monipuolisin tehtävin ja työtavoin, joissa huomioidaan myös elämyksellisyys ja toiminnallisuus. Kannustetaan oman työn suunnitteluun ja arviointiin sekä itselle parhaiten sopivien oppimistyylien löytämiseen. Yhteiskuntaopin opetuksessa kannustetaan myös mielipiteiden esittämiseen ja perustelemiseen sekä ohjataan vähitellen tarkastelemaan asioita kriittisestä näkökulmasta.

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)

Yhteiskuntaopissa tutustutaan oppilaan omaan yhteiskuntaan sekä paikallisyhteisöön ja niiden piirteisiin. Oppiaineessa ohjataan arvostamaan oman yhteisön arvoja, kriittisyyttä unohtamatta. Yhteiskuntaopissa tuodaan esille myös ihmisoikeuksien rooli yhteiskunnassa perehtymällä erityisesti Lasten oikeuksien sopimukseen. Oppilaita kannustetaan omien perusteltujen mielipiteiden luomiseen sekä kunnioittamaan toisten esittämiä omasta mielipiteestä eriäviä näkemyksiä.

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)

Yhteiskuntaopissa oppilasta ohjataan huolehtimaan oppimisympäristön siisteydestä, viihtyisyydestä ja ilmapiiristä. Oppilas tutustuu kouluyhteisön yhteisiin sääntöihin, osallistuu niiden laadintaan ja toimintatapojen kehittämiseen. Tehtävien ja pelien kautta oppilasta tuetaan

ymmärtämää sääntöjen, sopimusten ja luottamuksen merkitystä yhteisön toiminnassa. Yhteiskuntaopissa tutustaan teknologian vastuulliseen ja turvalliseen käyttöön ja pohditaan yhdessä siihen liittyviä eettisiä kysymyksiä. Oppilaat tutustuvat ja harjoittelevat myös kestävän kuluttamisen käytäntöjä, sekä pohtivat säästäväisyyden sekä talouden suunnittelun merkitystä. He saavat ohjausta kuluttajana toimimiseen sekä mainonnan ja median vaikutusten kriittiseen tarkasteluun.

Monilukutaito (L4)

Yhteiskuntaopissa opitaan tuottamaan ja tulkitsemaan erilaisia viestejä yhteiskunnassamme. Opitaan tekstien, äänien, kuvien ja numeroiden käyttöä ja tulkintaa. Kannustetaan seuraamaan ajankohtaisia asioita ja rohkaistaan muodostamaan oma peruteltu mielipide. Opetellaan vuorovaikutustaitoja käyttäen eri medioita.

Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)

Yhteiskunnallisen tiedon tärkein lähde on internet. Yhteiskuntaopin opetuksessa harjoitellaan tiedonhakutaitoja ja lähdekriittisyyttä. Yhteiskuntaopissa harjoitellaan turvallisuuteen ja tietoturvaan liittyviä asioita. Median roolia taloudellisessa ja yhteiskunnallisessa vaikuttamisessa tarkastellaan Internetistä käsin. Opiskeluun liittyviä koulutöitä tuotetaan tieto- ja viestintäteknikkaa hyväksi käyttäen.

Työelämätaidot ja yrittäjäyys (L6)

Yhteiskuntaopissa kannustetaan järjestelmälliseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn. Oppilaita kannustetaan ottamaan vastuuta ja löytämään omia vahvuuksiaan. Erilaisten projektien ja tempausten avulla voidaan harjoittaa yhteistyötaitoja ja saavuttaa yhteisesti asetettuja tavoitteita. Yhteiskuntaopissa voidaan tutustua eri ammatteihin mm. vierailijoiden tai lyhytaikaisten työharjoittelujen kautta esim. koulun sisällä. Pyritään löytämään koulun ulkopuolisia tahoja, joiden kanssa yhteistyö on luontevaa. Yrittäjäyys voidaan harjoitella esim. yritysprojektien tai luokkamyyjäisten järjestämisen avulla.

Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)

Yhteiskuntaopissa pyritään nostamaan oppilaiden kiinnostusta yhteiskunnallisia asioita kohtaan. Oppiaineessa perehdytään yhteisten sääntöjen luomisen ja niihin sitoutumisen tärkeyteen rakentamalla esimerkiksi luokan yhteisiä pelisääntöjä sekä kannustamalla oppilaita muun muassa oppilaskuntatoimintaan. Oppilaita ohjataan huomaamaan oman vastuullisen käytöksen ja toiminnan tärkeys yhteisön kaikkien jäsenten hyvinvoinnin varmistamiseksi. Yhteiskuntaopissa tutustutaan eri medioihin vaikuttamisen välineenä.

Yhteiskuntaoppi 4. luokka

Sisältöalue	Tavoite yhdistettynä paikalliseen sisältöön

<p>S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta:</p> <p>Mikä yhteiskunta on.</p> <p>Minä ja muut (minä, perhe, lähiyhteisö).</p> <p>Turvallisuus. Turvallinen ympäristö ja siihen vaikuttaminen. Turvallinen toiminta netissä.</p> <p>Työn tekeminen. Oman koulutyön suunnittelu ja hallinta. Mitä taitoja tarvitaan koulussa ja työelämässä.</p>	<p>T1: Ohjataan oppilasta kiinnostumaan ympäröivästä yhteiskunnasta ja yhteiskuntaopista tiedonalana tuomalla opiskeluun mahdollisimman paljon konkreettisuutta, toiminnallisuutta ja elämyksellisyyttä.</p> <p>T3: Ohjataan oppilasta hahmottamaan itsensä yksilönä ja erilaisten yhteisöjen, kuten perheen ja koulun jäsenenä.</p> <p>T5: Ohjataan oppilasta oivaltamaan työn ja yrittäjyyden merkityksen lähiyhteisössään aloittaen oman koulutyön suunnittelusta ja vastuun kantamisesta omista tehtävistään.</p> <p>T9: Kannustaa oppilasta erilaisten yhteisöjen (mm. luokka, oppilaskunta, kerhotoiminta, harrastukset) toimintaan. Ohjataan oppilasta harjoittelemaan median käyttöä turvallisesti ja yhteiskunnallisesti tiedostavalla tavalla.</p>
<p>S2: Demokraattinen yhteiskunta:</p> <p>Yhteisöillä on sääntöjä.</p> <p>Sääntöjen muodostuminen, miksi sääntöjä on, mitä rikkomisesta seuraa.</p> <p>Yksilön vastuut, velvollisuudet ja oikeudet</p>	<p>T3: Oppilas ymmärtää olevansa osa erilaisia toimivia yhteisöjä, jolla on omat sääntönsä. Oppilas kykenee määrittelemään näitä yhteisöjä ja ymmärtää sääntöjen merkityksen yhteisön, erityisesti omien lähiyhteisöjen toimivuuden kannalta. Oppilas ymmärtää miten sääntöjä kehitetään tasa-arvon ja oikeudellisuuden hengessä.</p> <p>T7: Oppilas ymmärtää koulun, harrastejärjestöjen, kunnan ja valtion olevan edellä mainittuja yhteisöjä ja tutustuu erilaisiin vaikuttamisen kanaviin näissä yhteisöissä.</p>
<p>S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen</p> <p>Demokraattinen (omassa lähiyhteisössä) vaikuttaminen.</p> <p>Yhteiskunnassa vaadittavat yhteistyötaidot.</p>	<p>T2, T6, T7, T9: Kannustetaan oppilasta harjoittelemaan demokraattisen vaikuttamisen perustaitoja esim. luokassa, oppilaskunnassa ja kerhotoiminnassa. Oppilas oppii muodostamaan rakentavia perusteltuja mielipiteitä niin suullisesti kuin kirjallisesti sekä tarkastelemaan kriittisesti toisten näkemyksiä rakentavassa hengessä.</p> <p>T6, T7: Oppilas ymmärtää, että demokraattisessa toiminnassa on tärkeää saada sanoa mielipiteensä ja tulla kuulluksi, mutta hän myös ymmärtää, että kaikkia oppilaan mielipiteitä ja tavoitteita ei aina voida toteuttaa. Yhteiskuntaopin tavoitteena on myös kasvattaa oppilasta sietämään kritiikkiä ja pettymyksiä.</p>

Yhteiskuntaoppi 5. luokka

Sisältöalue	Tavoite	Yksityiskohtaiset sisällöt
-------------	---------	----------------------------

<p>S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta</p> <p>Työn tekeminen. Oman koulutyön suunnittelu ja hallinta. Mitä taitoja tarvitaan koulussa ja työelämässä.</p> <p>Palkkatyö ja ammatit.</p> <p>Tutustutaan ammatteihin eri tavoin.</p> <p>Oma rahankäyttö ja vastuullinen kuluttaminen.</p> <p>Rahan käytön suunnittelu.</p> <p>Säästäminen.</p>	<p>Oppilas tiedostaa koulutyön merkityksen itselleen ja on motivoitunut oppimaan uutta. Hän hoitaa vastuullisesti päivittäiset koulutyönsä ja osaa suunnitella ajankäyttöään.</p> <p>Oppilas ymmärtää, että koulutyössä vaadittavat taidot ovat pitkälti samoja työelämätaitojen kanssa.</p> <p>T2, T8: Oppilas osaa arvioida ja suunnitella omaa rahan käyttöään.</p> <p>Oppilas osaa arvioida valintojensa vaikutusta ympäristön kannalta. Hän ymmärtää säästämisen merkityksen itselleen.</p> <p>T8: Tutustutaan rahankäyttöön myös perheen näkökulmasta. Oppilas ymmärtää, mitä erilaisia menoja perheen talouteen kuuluu ja mistä perheen tulot voivat muodostua</p>
<p>S2: Demokraattinen yhteiskunta</p> <p>Ihmisoikeudet ja tasa-arvo</p> <p>Päätöksenteon harjoittelu.</p> <p>Suomen eri kulttuurit ja vähemmistöt</p>	<p>T2, T3: Ohjata oppilasta ymmärtämään tasa-arvoisuuden merkitystä yhteisössä ja ihmisten välisessä toiminnassa. Oppilas ymmärtää, mitä ihmisoikeudet ovat ja että ihmisyyden tasa-arvon periaatteen mukaan niiden tulee kuulua kaikille.</p> <p>T7: Oppilaalle tarjotaan aitoja tilaisuuksia osallistua päätöksentekoon eri tilanteissa. Oppilasta ohjataan ymmärtämään päätöksenteon periaatteita.</p> <p>T3: Oppilas tutustuu suomalaisen kulttuurin käsitteisiin. Hän kykenee määrittelemään suomalaisia vähemmistöjä ja ymmärtää tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden tärkeyden suomalaisessa yhteiskunnassa ja arkielämässä.</p>
<p>S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen</p> <p>Demokraattinen (omassa lähiyhteisössä) vaikuttaminen.</p>	<p>T4, T9: Ohjataan oppilasta tarkastelemaan erilaisia vaikuttamiskeinoja. Tarkastellaan, miten media voi tukea tai häiritä demokraattista päätöksentekoa ja demokraattisia periaatteita. Tutustutaan eri medioihin ja opitaan mediassa vaikuttamisen perusteet. Tarkastelun kohteena mediat, joissa käsitellään oppilasta eniten koskettavia asioita.</p>

<p>S4 Taloudellinen toiminta</p> <p>Taloudellinen tasa-arvo</p> <p>Työ ja taloudellinen toiminta hyvinvoinnin perustana.</p> <p>Paikallisen talouden toiminta, yritykset ja työpaikat sekä palvelujen tuottajat</p> <p>Kuluttajan valinnat</p> <p>Markkinointi ja mainonta</p>	<p><i>T5: Ohjataan oppilasta ymmärtämään työn merkitys yksilön ja yhteisön hyvinvoinnille. Tarkastellaan, mitä yrityksiä ja työpaikkoja omalla paikkakunnalla toimii ja mitä työntekijät tekevät. Tarkastellaan myös, mitä työntekijät tekevät jos yritys lopettaa ja mitä sillä on vaikutusta yhteiskuntaan.</i></p> <p><i>T2: Ohjataan oppilasta tarkastelemaan taloudelliseen epätasa-arvoon, rikkauteen ja köyhyyteen liittyviä kysymyksiä. Oppilaalle annetaan mahdollisuuksia harjoittaa eettistä arviointikykyään taloudellisissa kysymyksissä ja esittää omia ratkaisuehdotuksiaan siitä, miten yksilön ja miten yhteiskunnan pitäisi toimia taloudellisen epätasa-arvon ratkaisemiseksi.</i></p> <p><i>T8: Tarkastellaan, millä perusteella ihmiset päättävät, missä kaupassa he tekevät ostoksensa ja minkälaisia ominaisuuksia tuotteissa he arvostavat.</i></p> <p><i>T4: Tutkitaan mainontaa eri muodoissaan. Ohjataan oppilasta ymmärtämään mainonnan sääntöjä sekä miten markkinointi toimii. Oppilas osaa tunnistaa mainosviestit mediasta.</i></p>
---	---

14.4.10 MUSIIKKI

Oppiaineen tehtävä

Musiikin opetuksen tehtävänä on luoda edellytykset monipuoliseen musiikilliseen toimintaan ja aktiiviseen kulttuuriseen osallisuuteen. Opetus ohjaa oppilaita tulkitsemaan musiikin monia merkityksiä eri kulttuureissa sekä yksilöiden ja yhteisöjen toiminnoissa. Oppilaiden musiikillinen osaaminen laajenee, mikä vahvistaa myönteistä suhdetta musiikkiin ja luo pohjaa musiikin elinikäiselle harrastamiselle. Musiikin opetus rakentaa arvostavaa ja uteliasta suhtautumista musiikkiin ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen.

Toiminnallinen musiikin opetus ja opiskelu edistävät oppilaiden musiikillisten taitojen ja ymmärryksen kehittymistä, kokonaisvaltaista kasvua ja kykyä toimia yhteistyössä muiden kanssa. Näitä vahvistetaan ottamalla musiikin opetuksessa huomioon oppilaiden musiikilliset kiinnostuksen kohteet, muut oppiaineet, eheyttävät teemat, koulun juhlat ja tapahtumat sekä koulun ulkopuolella tapahtuva toiminta. Oppilaiden ajattelua ja oivalluskykyä kehitetään tarjoamalla säännöllisesti mahdollisuuksia äänen ja musiikin parissa toimimiseen, säveltämiseen sekä muuhun luovaan tuottamiseen. Musiikin opetuksessa oppilaat opiskelevat musiikkia monipuolisesti, mikä edesauttaa heidän ilmaisutaitojensa kehittymistä.

Vuosiluokkien 3-6 musiikin opetuksessa oppilaat oppivat suhtautumaan avoimesti ja kunnioittavasti toisten kokemuksiin sekä luomaan yhteenkuuluvuuden tunnetta ryhmässään. Samalla he tottuvat jäsentämään aiempaa tietoisemmin musiikillisia kokemuksia ja ilmiöitä sekä musiikkikulttuureja. Oppilaiden ymmärrys musiikkikäsitteistä ja ilmaisukeinoista syvenee ja laajenee samalla, kun taidot laulaa, soittaa, säveltää, liikkua ja kuunnella kehittyvät. Ääniin ja musiikin ilmaisukeinoihin liittyvää luovaa ja esteettistä ajattelua edistetään luomalla tilanteita, joissa oppilaat voivat suunnitella ja toteuttaa erilaisia musiikillisia tai monitaiteellisia kokonaisuuksia. Näissä tehtävissä oppilaat käyttävät mielikuvitustaan ja kekseliäisyyttään yksin tai yhdessä muiden kanssa. Musiikillinen toiminta liittyy luontevasti eheyttävään opiskeluun koulun arjessa ja juhlassa. Oppilaiden käsitys itsestään musiikillisena toimijoina rakentuu myönteisten

oppimiskokemusten kautta.

Musiikin opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Osallisuus		
T1 rohkaista oppilasta osallistumaan yhteismusisointiin ja rakentamaan myönteistä yhteishenkeä yhteisössään	S1-S4	L2, L6, L7
Musiikilliset tiedot ja taidot sekä luova tuottaminen		
T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön ja laulamiseen sekä kehittämään keho-, rytm-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoaan musisoivan ryhmän jäsenenä	S1-S4	L2
T3 kannustaa oppilasta keholliseen musiikin, kuvien, tarinoiden ja tunnetilojen ilmaisuun kokonaisvaltaisesti liikkuen	S1-S4	L1, L2
T4 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun sekä ohjata häntä jäsentämään kuulemaansa sekä kertomaan siitä	S1-S4	L2
T5 rohkaista oppilasta improvisoimaan sekä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai monitaiteellisia kokonaisuuksia eri keinoin ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen	S1-S4	L1, L2, L5, L6
Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito		
T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikillisia kokemuksiaan ja musiikillisen maailman esteettistä, kulttuurista ja historiallista monimuotoisuutta	S1-S4	L2
T7 ohjata oppilasta ymmärtämään musiikkikäsitteitä ja musiikin merkintätapojen periaatteita musisoinnin yhteydessä	S1-S4	L4
Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa		
T8 ohjata oppilasta tunnistamaan musiikin vaikutuksia hyvinvointiin sekä huolehtimaan musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta	S1-S4	L3
Oppimaan oppiminen musiikissa		
T9 ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, osallistumaan tavoitteiden asettamiseen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin.	S1-S4	L1

Musiikin tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 3-6

Musiikillisten tietojen ja taitojen oppiminen tapahtuu musisoiden eli laulaen, soittaen, kuunnellen, liikkuen, improvisoiden ja säveltäen sekä taiteidenvälisessä työskentelyssä. Sisällöt valitaan siten, että oppilas tutustuu musiikkikulttuureihin ja -tyyleihin monipuolisesti. Sisällöt tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät paikallisia mahdollisuuksia ja oppilaiden kokemuksia.

S1 Miten musiikissa toimitaan: Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän

jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyyn monipuolinen kehittäminen.

S2 Mistä musiikki muodostuu: Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimitetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa: Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

S4 Ohjelmisto: Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Musiikin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Tavoitteena on luoda pedagogisesti monipuolinen ja joustava musiikin opiskelukokonaisuus, jossa erilaiset musiikilliset työtavat ja vuorovaikutustilanteet sekä yhteismusisointi ja muu musiikillinen yhteistoiminta on mahdollista jokaiselle oppilaalle. Oppimisen ilo, luovaan ajatteluun rohkaiseva ennakkoluuloton ilmapiiri sekä myönteiset musiikkikokemukset ja elämykset innostavat oppilaita kehittämään musiikillisiä taitojaan. Opetustilanteissa luodaan mahdollisuuksia tieto- ja viestintäteknologian käyttöön musiikillisessa toiminnassa. Opetuksessa hyödynnetään taide- ja kulttuurilaitosten sekä muiden yhteistyötahojen tarjoamia mahdollisuuksia.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki musiikissa vuosiluokilla 3-6

Musiikin opetuksessa ja työskentelyn suunnittelussa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset tarpeet, aikaisempi oppiminen ja kiinnostuksen kohteet. Niiden pohjalta tehdään muun muassa työtapoja, opetusvälineiden käyttöä ja ryhmätyöskentelyä koskevat ratkaisut niin, että myös oppilaita kuullaan. Ratkaisuilla luodaan oppimista edistäviä yhteismusisoinnin tilanteita sekä vahvistetaan jokaisen oppilaan opiskelutaitoja ja oma-aloitteisuutta.

Oppilaan oppimisen arviointi musiikissa vuosiluokilla 3-6

Musiikin opetuksessa oppilaat tarvitsevat ohjaavaa ja rohkaisevaa palautetta erityisesti yhteistoiminnan ja musiikillisten taitojen harjoittelemisessa. Palaute ohjaa jokaista oppilasta hahmottamaan musiikkia ja musiikkikäsitteitä sekä kehittämään toimintaansa ryhmän jäsenenä suhteessa soivaan musiikilliseen kokonaisuuteen.

Antaessaan musiikin sanallista arviota tai arvosanaa opettaja arvioi oppilaan osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellään osaamisen taso 6. vuosiluokan lukuvuositolodistusta varten opettaja käyttää musiikin valtakunnallisia arviointikriteereitä. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä seurata erityisesti oppilaan yhteismusisointitaitojen, käsitteellisen ajattelun ja oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä.

Musiikin arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kahdeksan varten

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Osallisuus			
T1 rohkaista oppilasta osallistumaan yhteismusisointiin ja rakentamaan myönteistä yhteishenkeä yhteisössään	S1-S4	Musiikilliset yhteistyötaidot	Oppilas ottaa huomioon ryhmän muut jäsenet yhteismusisoinnissa.
Musiikilliset tiedot ja taidot sekä luova tuottaminen			
T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön ja laulamiseen sekä kehittämään keho-, rytmii-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoaan musisoivan ryhmän jäsenenä	S1-S4	Laulaminen ja soittaminen ryhmän jäsenenä	Oppilas osallistuu yhteislauluun ja soittoon pyrkien sovittamaan osuutensa osaksi musiikillista kokonaisuutta.
T3 kannustaa oppilasta keholliseen musiikin, kuvien, tarinoiden ja tunnetilojen ilmaisuun kokonaisvaltaisesti liikkuen	S1-S4	Musiikkiliikunta	Oppilas liikkuu musiikin mukaan ja käyttää kehoaan musiikilliseen ilmaisuun.
T4 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun sekä ohjata häntä jäsentämään kuulemaansa sekä kertomaan siitä	S1-S4	Musiikin kuuntelu	Oppilas kuuntelee keskittyneesti musiikkia ja esittää näkemyksiään kuulemastaan.
T5 rohkaista oppilasta improvisoimaan sekä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai monitaiteellisia kokonaisuuksia eri keinoin ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen	S1-S4	Luovan musiikillisen ajattelun ilmaisemisen eri keinoin	Oppilas keksii omia ratkaisuja käyttäen ääntä, musiikkia, kuvaa tai muita ilmaisutapoja ja osaa tarvittaessa ohjatusti hyödyntää musiikkiteknologian tarjoamia mahdollisuuksia.
Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito			
T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikillisia kokemuksiaan ja musiikillisen maailman esteettistä, kulttuurista ja historiallista monimuotoisuutta	S1-S4	Musiikin merkitysten havainnointi	Oppilas esittää näkemyksiä musiikilliseen toimintaan liittyvistä havainnoistaan ja kokemuksistaan.
T7 ohjata oppilasta ymmärtämään musiikkikäsitteitä ja musiikin merkintätapojen periaatteita	S1-S4	Musiikin merkintätapojen ymmärtäminen	Oppilas toimii opiskeltujen musiikillisten merkintöjen mukaisesti musisoinnin yhteydessä.

musisoinnin yhteydessä			
Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa			
T8 ohjata oppilasta tunnistamaan musiikin vaikutuksia hyvinvointiin sekä huolehtimaan musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta	S1-S4	Välineiden ja laitteiden turvallinen käyttö	Oppilas käyttää laitteita ja soittimia ottaen huomioon muun muassa äänen ja musiikin voimakkuuteen liittyvät tekijät.
Oppimaan oppiminen musiikissa			
T9 ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, osallistumaan tavoitteiden asettamiseen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin.	S1-S4	Oppimaan oppiminen ja työskentelytaidot	Oppilas asettaa tavoitteen musiikillisen osaamisensa kehittämiseksi ja toimii tavoitteen mukaisesti yhteismusisoinnissa.

Lappeenrannan kristillinen koulu

Musiikki 3. luokka

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Osallisuus		
T1 rohkaista oppilasta osallistumaan yhteismusisointiin	S1-S4 laulaminen, keho- ja rytmisoittimilla soittaminen, melodia- ja säestyssoittimiin tutustuminen. Metkun musiikkipajoihin osallistuminen mahdollisuuksien mukaan.	L2, L6, L7
Musiikilliset tiedot ja taidot sekä luova tuottaminen		
T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön sekä kehittämään soittotaitoaan musisoivan ryhmän jäsenenä	S1- S4 laulaminen, keho- ja rytmisoittimilla soittaminen, melodia- ja säestyssoittimiin tutustuminen	L2, L6, L7
T3 kannustaa oppilasta keholliseen musiikin ilmaisuun kokonaisvaltaisesti liikkuen	S1, S2 laulu- ja liikuntaleikit sekä musiikkiliikunta, improvisointi	L1, L2
T4 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia musiikin elämykselliseen kuunteluun sekä ohjata häntä tulkitsemaan kuulemaansa	S1-S4 musiikkisadut, äänipartituurit, eri kulttuurien musiikki, improvisointi	L2

<i>T5 rohkaista toteuttamaan pienimuotoisia musiikillisia kokonaisuuksia eri keinoin tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen</i>	<i>S1-S4 musiikkisovellusten ja –ohjelmien käyttöön tutustuminen</i>	<i>L1, L2, L5, L6</i>
Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito		
<i>T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikillisia kokemuksiaan ja musiikillisen maailman monimuotoisuutta</i>	<i>S3-S4 eri kulttuurien musiikki, lastenmusiikki, populaarimusiikki, kansanmusiikki</i>	<i>L2</i>
<i>T7 ohjata oppilasta ymmärtämään musiikkikäsitteitä ja musiikin merkintätapojen periaatteita musisoinnin yhteydessä</i>	<i>S2 musiikin peruskäsitteiden laajentaminen; rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka sekä yksinkertaiset aika-arvot, rytmi- ja tempomerkinnot</i>	<i>L4</i>
Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa		
<i>T8 ohjata oppilasta toimimaan vastuullisesti musisoinnissa sekä tunnistamaan musiikin vaikutuksia hyvinvointiin</i>	<i>S1 vastuullinen soittimien ja opetusmateriaalien käsittely sekä turvallinen musiikin kuuntelu</i>	<i>L3</i>
Oppimaan oppiminen musiikissa		
<i>T9 Ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla</i>	<i>S1-S4 pitkäjänteinen omien taitojen harjoittaminen, pienet esitykset omassa luokassa tai muissa koulun tilaisuuksissa</i>	<i>L1</i>

Musiikki 4. luokka

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Osallisuus		
<i>T1 rohkaista oppilasta osallistumaan yhteismusisointiin</i>	<i>S1-S4 laulaminen sekä keho-, rytm-, melodia- ja säestyssoittimilla soittaminen, uusiin soittimiin tutustumista mahdollisuuksien mukaan Metkun pajoihin osallistuminen mahdollisuuksien mukaan</i>	<i>L2, L6, L7</i>
Musiikilliset tiedot ja taidot sekä luova tuottaminen		
<i>T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön sekä kehittämään soittotaitoaan musisoivan ryhmän jäsenenä</i>	<i>S1-S4 laulaminen sekä keho-, rytm-, melodia- ja säestyssoittimilla soittaminen, uusiin soittimiin tutustumista mahdollisuuksien mukaan</i>	<i>L2, L6, L7</i>
<i>T3 kannustaa oppilasta keholliseen musiikin ilmaisuun kokonaisvaltaisesti liikkuen</i>	<i>S1, S2 laulu- ja liikuntaleikit sekä musiikkiliikunta, improvisointi</i>	<i>L1, L2</i>
<i>T4 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia musiikin elämykselliseen kuunteluun sekä ohjata häntä tulkitsemaan kuulemaansa</i>	<i>S1-S4 musiikkisadut, äänipartituurit, eri kulttuurien musiikki, taidemusiikki, orkesterisoittimet, yhteistyö mahdollisuuksien mukaan paikallaisten kulttuuritahojen kanssa.</i>	<i>L2</i>
<i>T5 rohkaista toteuttamaan pienimuotoisia musiikillisia kokonaisuuksia eri keinoin tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen</i>	<i>S1-S4 musiikkisovellusten ja –ohjelmien käyttöön tutustuminen</i>	<i>L1, L2, L5, L6</i>
Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito		
<i>T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikillisia kokemuksiaan ja musiikillisen maailman monimuotoisuutta</i>	<i>S3-S4 eri kulttuurien musiikki, lastenmusiikki, populaarimusiikki, kansanmusiikki</i>	<i>L2</i>
<i>T7 ohjata oppilasta ymmärtämään musiikkikäsitteitä ja musiikin merkintätapojen periaatteita musisoinnin yhteydessä</i>	<i>S2 musiikin peruskäsitteiden laajentaminen; rytm, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka sekä yksinkertaiset melodiamerkinnät</i>	<i>L4</i>
Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa		
<i>T8 ohjata oppilasta toimimaan vastuullisesti musisoinnissa sekä tunnistamaan musiikin vaikutuksia hyvinvointiin</i>	<i>S1 vastuullinen soittimien ja opetusmateriaalien käsittely sekä turvallinen musiikin kuuntelu</i>	<i>L3</i>
Oppimaan oppiminen musiikissa		
<i>T9 Ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla</i>	<i>S1-S4 pitkäjänteinen omien taitojen harjoittaminen, pienet esitykset omassa luokassa tai muissa koulun tilaisuuksissa, pienten sävellysten tekeminen</i>	<i>L1</i>

Musiikki 5. luokka

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Osallisuus		
T1 rohkaista oppilasta osallistumaan yhteismusisointiin	S1-S4 laulaminen sekä rytmi-, melodia- ja säestyssoittimilla soittaminen, bändisoittimiin tutustuminen. Metkun musiikkipajoihin osallistuminen mahdollisuuksien mukaan.	L2, L6, L7
Musiikilliset tiedot ja taidot sekä luova tuottaminen		
T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön sekä kehittämään soittotaitoaan musisoivan ryhmän jäsenenä	S1-S4, laulaminen sekä rytmi-, melodia- ja säestyssoittimilla soittaminen, bändisoittimiin tutustuminen mahdollisuuksien mukaan yhteistyö paikallisten kulttuuritahojen kanssa.	L2, L6, L7
T3 kannustaa oppilasta keholliseen musiikin ja tunnetilojen ilmaisuun kokonaisvaltaisesti liikkuen	S1, S2 musiikkiliikunta, improvisointi	L1, L2
T4 tarjota oppilaille mahdollisuuksia musiikin elämykselliseen kuunteluun sekä ohjata häntä tulkitsemaan kuulemaansa	S1-S4 eri musiikkityylit ja aikakaudet	L2
T5 rohkaista oppilasta toteuttamaan pienimuotoisia musiikillisia kokonaisuuksia eri keinoin ja tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen	S1,S2,S4 improvisointi sekä musiikkisovellusten ja -ohjelmien käytön opettelu	L1, L2, L5, L6
Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito		
T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikillisia kokemuksiaan ja musiikillisen maailman esteettistä, kulttuurista ja historiallista monimuotoisuutta	S3, S4 eri aikakausien musiikki ja musiikin mestarit, eri musiikkityylit, näyttämömusiikki, musiikkielokuvat, juhlaperinne	L2
T7 ohjata oppilasta ymmärtämään musiikkikäsitteitä ja musiikin merkintätapojen periaatteita musisoinnin yhteydessä	S1, S2 musiikin peruskäsitteiden vahvistaminen; rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka sekä aika-arvot, rytmi-, tempo- ja melodiamerkinnot ja niiden käyttö musisoinnissa, pienten sävellysten tekeminen	L4
Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa		
T8 ohjata oppilasta toimimaan vastuullisesti musisoinnissa sekä tunnistamaan musiikin vaikutuksia hyvinvointiin	S1 äänenkäyttö ja -huolto, vastuullinen soittimien ja opetusmateriaalien käsittely sekä turvallinen musiikin kuuntelu	L3
Oppimaan oppiminen musiikissa		
T9 Ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla sekä osallistumaan tavoitteiden asettamiseen ja arvioimaan omaa edistymistään	S1-S4 pitkäjänteinen omien taitojen harjoittaminen, esitykset omassa luokassa tai muissa koulun tilaisuuksissa, itsearviointi ja vertaisarviointi	L1

Musiikki 6. luokka

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Osallisuus		
T1 rohkaista oppilasta osallistumaan yhteismusisointiin	S1-S4 laulaminen sekä rytmi-, melodia-, säestys- ja bändisoittimilla soittaminen. Metkun musiikkipajoihin osallistuminen mahdollisuuksien mukaan.	L2, L6, L7
Musiikilliset tiedot ja taidot sekä luova tuottaminen		
T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön sekä kehittämään soittotaitoaan musisoivan ryhmän jäsenenä	S1-S4 laulaminen sekä rytmi-, melodia-, säestys- ja bändisoittimilla soittaminen mahdollisuuksien mukaan yhteistyö paikallisten kulttuuritahojen kanssa.	L2, L6, L7
T3 kannustaa oppilasta keholliseen musiikin ja tunnetilojen ilmaisuun kokonaisvaltaisesti liikkuen	S1, S2 musiikkiliikunta, improvisointi	L1, L2
T4 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia musiikin elämykselliseen kuunteluun sekä ohjata häntä tulkitsemaan kuulemaansa	S1-S4 eri musiikkityylit ja musiikin aikakaudet	L2
T5 rohkaista oppilasta toteuttamaan pienimuotoisia musiikillisia kokonaisuuksia eri keinoin ja tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen	S1,S2,S4 improvisointi ja pienimuotoisen musiikillisen kokonaisuuden keksiminen sekä musiikkisovellusten ja -ohjelmien käytön opettelu	L1, L2, L5, L6
Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito		
T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikillisia kokemuksiaan ja musiikillisen maailman esteettistä, kulttuurista ja historiallista monimuotoisuutta	S3, S4 eri aikakausien musiikki ja musiikin mestarit, eri musiikkityylit, näyttämömusiikki, musiikkielokuvat, juhlaperinne	L2
T7 ohjata oppilasta ymmärtämään musiikkikäsitteitä ja musiikin merkintätapojen periaatteita musisoinnin yhteydessä	S1, S2 musiikin peruskäsitteiden vahvistaminen; rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka sekä aika-arvot, rytmi-, tempo- ja melodiamerkinnät ja niiden käyttö musisoinnissa	L4
Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa		
T8 ohjata oppilasta toimimaan vastuullisesti musisoinnissa sekä tunnistamaan musiikin vaikutuksia hyvinvointiin	S1 äänenkäyttö ja -huolto, vastuullinen soittimien ja opetusmateriaalien käsittely sekä turvallinen musiikin kuuntelu	L3
Oppimaan oppiminen musiikissa		
T9 Ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla sekä osallistumaan tavoitteiden asettamiseen ja arvioimaan omaa	S1-S4 pitkäjänteinen omien taitojen harjoittaminen, esitykset omassa luokassa tai muissa koulun tilaisuuksissa, itsearviointi ja vertaisarviointi	L1

<i>edistymistään</i>		
----------------------	--	--

14.4.11 KUVATAIDE

Oppiaineen tehtävä

Kuvataiteen opetuksen tehtävä on ohjata oppilaita tutkimaan ja ilmaisemaan kulttuurisesti moninaista todellisuutta taiteen keinoin. Oppilaiden identiteettien rakentumista, kulttuurista osaamista ja yhteisöllisyyttä vahvistetaan kuvia tuottamalla ja tulkitsemalla. Oppilaiden omat kokemukset, ja mielikuvitus ja kokeileminen luovat perustan opetukselle. Kuvataiteen opetus kehittää kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä. Oppilaille tarjotaan tapoja arvottaa todellisuutta ja vaikuttaa siihen. Kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistamalla tuetaan traditioiden välittymistä ja uudistumista. Opetus tukee oppilaiden kriittisen ajattelun kehittymistä sekä kannustaa heitä vaikuttamaan omaan elinympäristöön ja yhteiskuntaan. Kuvataiteen opetuksessa luodaan perustaa oppilaiden paikalliselle ja globaalille toimijuudelle.

Taiteelle ominainen työskentely harjaannuttaa kokemukselliseen, moniaistiseen ja toiminnalliseen oppimiseen. Oppilaat tarkastelevat kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria historiallisista ja kulttuurisista näkökulmista. Opetuksessa tutustutaan erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä. Oppilaita ohjataan käyttämään monipuolisesti erilaisia välineitä, materiaaleja, teknologioita ja ilmaisun keinoja. Opetuksessa kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta sekä muita tiedon tuottamisen ja esittämisen tapoja. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia monialaisiin oppimiskokonaisuuksiin yhteistyössä muun opetuksen ja koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Opetuksessa tutustutaan museoihin ja muihin kulttuurikohteisiin sekä tarkastellaan kuvataiteen harrastusmahdollisuuksia.

Vuosiluokilla 3-6 oppilaat laajentavat omakohtaista suhdettaan kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin. Oppilaita kannustetaan erilaisten kuvailmaisun keinojen kokeiluun ja harjoitteluun sekä kuvallisten taitojen tavoitteelliseen kehittämiseen. Opetuksessa tarkastellaan taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin vaikutuksia mielipiteisiin, asenteisiin ja toimintatapoihin oppilaiden omassa elinympäristössä ja yhteiskunnassa. Oppilaita ohjataan tutkimaan taiteilijoiden ja muun visuaalisen kulttuurin tekijöiden tavoitteita ja rooleja eri aikoina sekä erilaisissa kulttuurisissa yhteyksissä. Opetuksessa tuetaan oppilaiden yhdessä toimimisen edellytyksiä ja käytäntöjä. Kuvien tuottamisen ja tulkinnan taitoja syvennetään hyödyntämällä vastuullisesti tietoa ja viestintäteknologiaa ja verkkoympäristöjä.

Kuvataiteen opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu		
T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja erilaisia kuvallisia välineitä hyödyntäen	S1, S2, S3	L1, L3, L4, L5
T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan sekä harjoittelemaan näkemystensä perustelemista	S1, S2, S3	L2, L4, L5, L6
T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen	S1, S2, S3	L2, L3, L4, L5
Kuvallinen tuottaminen		
T4 ohjata oppilasta käyttämään monipuolisesti erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä harjaannuttamaan kuvan tekemisen taitojaan	S1, S2, S3	L2, L3, L5, L6
T5 ohjata oppilasta tavoitteelliseen kuvallisten taitojen kehittämiseen yksin ja yhteistyössä muiden kanssa	S1, S2, S3	L1, L2, L3, L5

T6 ohjata oppilasta tutustumaan erilaisiin kuvallisen viestinnän tapoihin ja käyttämään kuvallisen vaikuttamisen keinoja omissa kuvissaan	S1, S2, S3	L1, L2, L4, L7
Visuaalisen kulttuurin tulkinta		
T7 ohjata oppilasta tarkastelemaan kuvia eri lähtökohdista ja eri yhteyksissä sekä pohtimaan todellisuuden ja fiktion suhdetta	S1, S2, S3	L1, L2, L4, L5
T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmista sekä pohtimaan historiallisten ja kulttuuristen tekijöiden vaikutusta kuviin	S1, S2, S3	L1, L4, L5, L6
T9 innostaa oppilasta kokeilemaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja omissa kuvissaan	S1, S2, S3	L1, L2, L5, L6
Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen		
T10 ohjata oppilasta keskustelemaan taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista	S1, S2, S3	L3, L4, L6, L7
T11 kannustaa oppilasta ottamaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys kuvailmaisun sisältöjä ja toimintatapoja valitessaan	S1, S2, S3	L1, L2, L4, L7

Kuvataiteen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 3-6

Kuvataiteen opetuksen tavoitteita lähestytään omia kuvakulttuureja, ympäristön kuvakulttuureja ja taiteen maailmoja tutkimalla. Sisältöalueet ovat toisiaan täydentäviä ja opetuksessa tarkastellaan myös niiden välisiä yhteyksiä. Sisältöjen valinnan lähtökohtia ovat oppilaille merkitykselliset taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin teokset, tuotteet ja ilmiöt. Sisällöt rakentavat yhteyksiä oppilaille tuttujen ja heille uusien kuvakulttuurien välille. Oppilaita kannustetaan ottamaan osaa opetuksen sisältöjen, tarkasteltavien kuvastojen, työskentelymenetelmien ja välineiden valintaan. Sisältöjen valinnassa hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia.

S1 Omat kuvakulttuurit: Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.

S3 Taiteen maailmat: Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.

Kuvataiteen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Tavoitteena on tarjota oppimisympäristöjä ja työtapoja, joilla mahdollistetaan monipuolinen

materiaalien, teknologioiden ja ilmaisukeinojen käyttäminen sekä niiden luova soveltaminen. Opetustilanteissa luodaan aktiiviseen kokeilemiseen ja harjoitteluun rohkaiseva ilmapiiri. Pedagogisilla ratkaisuilla tuetaan moniaistista havainnointia, pitkäjänteistä työskentelyä sekä tutkivaa ja tavoitteellista taideoppimista. Opetuksessa otetaan huomioon yksilölliset kuvailmaisun tarpeet ja mahdollistetaan tarkoituksenmukainen työskentely yksin ja ryhmässä. Tavoitteena on luoda oppimiseen ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri sekä koulussa että koulun ulkopuolisissa ympäristöissä. Vuosiluokilla 3-6 tarkastellaan laajenevan elinpiirin ajankohtaisia taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä. Opetuksessa ohjataan taiteidenväliseen ja temaattiseen lähestymistapaan. Oppilaita kannustetaan suhtautumaan kriittisesti eri tietolähteisiin. Opetustilanteissa teknologioita ja verkkoympäristöjä hyödynnetään monipuolisesti, vastuullisesti ja turvallisesti.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki kuvataiteessa vuosiluokilla 3-6

Tavoitteena ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä on oppilaiden sosiaalisten, psyykkisten ja motoristen lähtökohtien ja taitojen huomioon ottaminen. Taideoppimisen yksilöllinen ja yhteisöllinen luonne tukee oppilaan identiteettien rakentumista, osallisuutta ja hyvinvointia. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset ohjauksen tarpeet. Opetusta eriytetään tarvittaessa esimerkiksi ilmaisukeinojen, työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnoilla. Opetustilanteissa oppilaat voivat hyödyntää vahvuuksiaan, soveltaa erilaisia työtapoja ja käyttää vaihtoehtoisia lähestymistapoja. Taideoppimiselle luodaan turvallinen, moninaisuutta kunnioittava ja itseilmaisuun rohkaiseva ilmapiiri, jossa oppilaat saavat henkilökohtaista ohjausta ja tukea. Vaihtoehtoisia pedagogisia lähestymistapoja voidaan tarvita erityisesti havaintojen ja tunteiden visuaalisessa ilmaisussa sekä motoristen taitojen kehittämisessä. Ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi leikinomaisuutta, pelejä ja eri aistialueisiin liittyviä kokemuksia.

Oppilaan oppimisen arviointi kuvataiteessa vuosiluokilla 3-6

Oppimisen arviointi ja siihen perustuva palaute kuvataiteessa on luonteeltaan kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa. Palautteella tuetaan kuvan tuottamisen ja tulkinnan taitojen, taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemuksen, pitkäjänteisten työtapojen sekä itsearviointitaitojen kehittymistä. Oppilasta ohjataan omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen. Oppimisen arviointi kohdistuu kaikkiin opetuksen tavoitteissa määriteltyihin taideoppimisen ulottuvuuksiin. Antaessaan kuvataiteen sanallista arviota tai arvosanaa opettaja arvioi oppilaan osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää kuvataiteen valtakunnallisia arviointikriteereitä. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä havainnoida oppilaan edistymistä kuvien tuottamiseen, vastaanottamiseen ja tulkitsemiseen liittyvien taitojen kehittämisessä.

Kuvataiteen arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kahdeksan varten

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen
Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu			

T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja erilaisia kuvallisia välineitä hyödyntäen	S1, S2, S3	Taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin havainnoiminen	Oppilas osaa tehdä monipuolisia havaintoja ympäristöstä ja sen kuvista käyttämällä kuvallisia välineitä
T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan sekä harjoittelemaan näkemystensä perustelemista	S1, S2, S3	Havaintojen ja ajatusten sanallistaminen	Oppilas osaa kuvailla taiteeseen, ympäristöön ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin liittyviä havaintojaan ja perustella ajatuksiaan sanallisesti
T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen	S1, S2, S3	Havaintojen ja ajatusten kuvallinen ilmaiseminen	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan ja ajatuksiaan hyödyntämällä kuvien rinnalla myös muita tiedon tuottamisen tapoja
Kuvallinen tuottaminen			
T4 ohjata oppilasta käyttämään monipuolisesti erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä harjaannuttamaan kuvan tekemisen taitojaan	S1, S2, S3	Kuvallisten ilmaisukeinojen käyttäminen	Oppilas osaa soveltaa erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisukeinoja kuvallisessa tuottamisessaan
T5 ohjata oppilasta tavoitteelliseen kuvallisten taitojen kehittämiseen yksin ja yhteistyössä muiden kanssa	S1, S2, S3	Kuvailmaisun taitojen kehittäminen	Oppilas osaa asettaa tavoitteita ja pyrkii kehittämään kuvailmaisuaan yksin ja ryhmän jäsenenä
T6 ohjata oppilasta tutustumaan erilaisiin kuvallisen viestinnän tapoihin ja käyttämään kuvallisen vaikuttamisen keinoja omissa kuvissaan	S1, S2, S3	Kuvien avulla vaikuttaminen ja osallistuminen	Oppilas osaa käyttää erilaisia kuvallisen vaikuttamisen keinoja ilmaistessaan mielipiteitään
Visuaalisen kulttuurin tulkinta			
T7 ohjata oppilasta tarkastelemaan kuvia eri lähtökohdista ja eri yhteyksissä sekä pohtimaan todellisuuden ja fiktion suhdetta	S1, S2, S3	Kuvien tarkastelu	Oppilas osaa tarkastella sisällön, muodon ja asiayhteyden vaikutusta erilaisten kuvien tulkintaan
T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmista sekä pohtimaan historiallisten ja kulttuuristen tekijöiden vaikutusta kuviin	S1, S2, S3	Kuvatulkinnan menetelmien käyttäminen	Oppilas osaa tulkita kuvia teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmista sekä hyödyntää tulkintojaan kuvista keskusteltaessa
T9 innostaa oppilasta kokeilemaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja omissa kuvissaan	S1, S2, S3	Kuvailmaisun tapojen käyttäminen	Oppilas osaa hyödyntää erilaisia kuvailmaisun tapoja tarkastellessaan taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria sekä tehdessään omia kuvia

Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen			
T10 ohjata oppilasta keskustelemaan taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista	S1, S2, S3	Arvojen tarkasteleminen	Oppilas osaa ilmaista näkemyksiään taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista
T11 kannustaa oppilasta ottamaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys kuvailmaisun sisältöjä ja toimintatapoja valitessaan	S1, S2, S3	Kuvailmaisun sisältöjen ja toimintatapojen valinta	Oppilas ottaa kuvailmaisussaan huomioon kulttuurisen moninaisuuteen ja kestävään kehitykseen liittyviä näkökulmia

Lappeenrannan kristillinen koulu

2. ja 3. luokan välinen siirtymävaihe

Siirtymävaiheessa tarkastellaan oppilaan taitotasoa suhteessa arvioinnin kriteereihin. Kuvataiteen osalta siirtymävaihe ei aiheuta erityisiä toimenpiteitä, mutta kuvataiteen sujuminen voi antaa lisäinformaatiota oppilaan kokonaistilanteesta.

Oppimisympäristö

Opetustilanteet toteutetaan koulu- ja luokkaympäristön lisäksi kaupungista löytyvissä rakennetuissa ympäristöissä, luonnon ympäristöissä ja verkkoympäristöissä. Opetustilanteissa teknologioita ja verkkoympäristöjä hyödynnetään monipuolisesti, vastuullisesti ja turvallisesti. Tehdään yhteistyötä ja mahdollisuuksien mukaan vierailuja Lappeenrannan kulttuurikasvatusohjelman Kulttuuripolussa (Etelä-Karjalan lastenkulttuurikeskus Metku) mainittuihin kohteisiin sekä muihin ikätasoon sopiviin kulttuurikohteisiin.

Työtavat

Opettaja luo turvallisen, moninaisuutta kunnioittavan ja itseilmaisuun rohkaisevan ilmapiirin. Opettaja tukee pedagogisilla ratkaisuilla moniaistista havainnointia, pitkäjänteistä työskentelyä sekä tutkivaa ja tavoitteellista taideoppimista yksin ja ryhmässä. Tavoitteena on luoda oppimiseen ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri. Opettaja ohjaa oppilaita käyttämään monipuolisesti ja vastuullisesti erilaisia välineitä, materiaaleja, teknologioita ja ilmaisun keinoja. Opetus etenee teemoittain ja siinä tehdään yhteistyötä ainerajojen yli sekä eri taiteenalojen välillä. Oppilaille annetaan mahdollisuus osallistua ainesisältöjen suunnitteluun.

Eriyttäminen

Opetusta eriytetään tarvittaessa ilmaisukeinojen, työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnalla. Toisaalta kuvataide eheyttää tuen tarpeessa olevan oppilaan ilmaisua ja luo oppilaalle lisäväyliä ajatusmaailmansa jakamiseen. Näin tuetaan oppilaan identiteetin rakentumista, osallisuutta ja hyvinvointia.

Arviointi

Oppimisen arviointi on luonteeltaan kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa. Palaute on monipuolista ja rohkaisee oppilaita omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen. Oppilaita ohjataan sekä itsenäisesti että ryhmänä tarkastelemaan edistymistään ja työnsä tuloksia suhteessa tavoitteisiin ja niihin onnistumisen kriteereihin, joista on yhdessä keskustellen sovittu työtä aloitettaessa.

Palautteella tuetaan

- kuvan tuottamisen ja tulkinnan taitoja
- taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemusta
- pitkäjänteisten työtapojen kehittymistä
- itsearviointitaitojen kehittymistä

Oppimisen arviointi kohdistuu kaikkiin Lappeenrannan kristillisen koulun opetussuunnitelmassa määriteltyihin taideoppimisen ulottuvuuksiin.

Laaja-alaisista osaamisalueista arvioinnissa painotetaan

3.-4. luokalla

- Ajattelua ja oppimaan oppimista (L1)
- Kulttuurista osaamista, vuorovaikutusta ja ilmaisua (L2)
- Itsestä huolehtimista ja arjen taitoja (L3)
- Monilukutaitoa (L4)

5.-6. luokalla

- Monilukutaitoa (L4)
- Tieto- ja viestintäteknologian osaamista (L5)
- Työelämätaitoja ja yrittäjyyttä (L6)
- Osallistumista, vaikuttamista ja kestävän tulevaisuuden rakentamista (L7)

Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää kuvataiteen valtakunnallisia arviointikriteereitä.

Oheisissa taulukoissa on tarkemmin määritelty kuvataiteen vuosiluokakohtaiset tavoitteet ja sisällöt vuosiluokille 3-6. Sisällöissä ilmenevät kursivoidut asiat tulevat oppilaille vastaan ensimmäistä kertaa.

Kuvataide 3. luokka

Opetuksen tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen	Sisältöalueet
Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu		
T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja erilaisia kuvallisia välineitä hyödyntäen.	L1, L3, L4, L5	Kuvien ja ympäristöjen tarkastelua, niistä keskustelua ja niiden pohjalta omien työideoiden työstämistä. Kuvia valitaan monipuolisesti eri aikoina, eri ympäristöissä ja
T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan sekä harjoittelemaan	L2, L4, L5, L6	Eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta sekä soveltuvista mediakuvista, painotus pohjoismaisessa taiteessa. Käytetään mahdollisuuksien mukaan hyväksi Lappeenrannan kaupungin kulttuuripalveluja (esim. Etelä-Karjalan

näkemyksensä perustelemista.		taidemuseo).
T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen.	L2, L3, L4, L5	
Kuvallinen tuottaminen		
T4 ohjata oppilasta käyttämään monipuolisesti erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä harjaannuttamaan kuvan tekemisen taitojaan.	L2, L3, L5, L6	Mahdollistetaan monipuolinen materiaalien, teknologioiden ja ilmaisukeinojen käyttäminen sekä niiden soveltaminen. Ilmaisutavat: piirtäminen, maalaaminen, grafiikka, muovailu, rakentelu, valokuvaus, kuvan muokkaus, kierrätystaide.
T5 ohjata oppilasta tavoitteelliseen kuvallisten taitojen kehittämiseen yksin ja yhteistyössä muiden kanssa.	L1, L2, L3, L5	Käsitteet: piste, viiva, väri, muoto, sommittelu, tila, valo, varjo Käydään mahdollisuuksien mukaan Metkun pajoissa.
T6 ohjata oppilasta tutustumaan erilaisiin kuvallisen viestinnän tapoihin ja käyttämään kuvallisen vaikuttamisen keinoja omissa kuvissaan.	L1, L2, L4, L7	
Visuaalisen kulttuurin tulkinta		
T7 ohjata oppilasta tarkastelemaan kuvia eri lähtökohdista ja eri yhteyksissä sekä pohtimaan todellisuuden ja fiktion suhdetta.	L1, L2, L4, L5	Mitä (aihe, sisältö=yksityiskohdat), miten (muoto=ilmaisutapa ja sommittelu), miksi (tulkinta)? Tarkastellaan teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmaa, kuvaan eläytyminen.
T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmista sekä pohtimaan historiallisten ja kulttuuristen tekijöiden vaikutusta kuviin.	L1, L4, L5, L6	Suomen ja muiden Pohjoismaiden lähihistoria ja kuvakulttuuri.
T9 innostaa oppilasta kokeilemaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja omissa kuvissaan.	L1, L2, L5, L6	
Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen		

<i>T10 ohjata oppilasta keskustelemaan taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista.</i>	<i>L3, L4, L6, L7</i>	<i>Kauneusihanteet. Monikulttuurisuuden huomioiminen. Tehdään yhteistyötä ainerajojen yli ja eri taiteenalojen välillä.</i>
<i>T11 kannustaa oppilasta ottamaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys kuvailmaisun sisältöjä ja toimintatapoja valitessaan.</i>	<i>L1, L2, L4, L7</i>	

Kuvataide 4. luokka

Opetuksen tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen	Opetuksen sisällöt 4. luokka
Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu		
<i>T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja erilaisia kuvallisia välineitä hyödyntäen.</i>	<i>L1, L3, L4, L5</i>	<i>Kuvien ja ympäristöjen tarkastelua, niistä keskustelua ja omien mielipiteiden perustelua. Tarkastelun pohjalta omien työideoiden työstämistä. Kuvia valitaan monipuolisesti eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta sekä soveltuvista mediakuvista, painotus pohjoismaisessa taiteessa.</i>
<i>T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan sekä harjoittelemaan näkemystensä perustelemista.</i>	<i>L2, L4, L5, L6</i>	<i>Käytetään mahdollisuuksien mukaan hyväksi Lappeenrannan kaupungin kulttuuripalveluja (esim. Etelä-Karjalan taidemuseo).</i>
<i>T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen.</i>	<i>L2, L3, L4, L5</i>	
Kuvallinen tuottaminen		
<i>T4 ohjata oppilasta käyttämään monipuolisesti erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä harjaannuttamaan kuvan tekemisen taitojaan.</i>	<i>L2, L3, L5, L6</i>	<i>Mahdollistetaan monipuolinen materiaalien, teknologioiden ja ilmaisukeinojen käyttäminen sekä niiden soveltaminen. Ilmaisutavat: piirtäminen, maalaaminen, grafiikka, muovailu, rakentelu, liikkuva kuva (4. tai 5. lk; toteutetaan yhteistyössä oppiaineiden välillä, ryhmätyönä)</i>
<i>T5 ohjata oppilasta tavoitteelliseen kuvallisten taitojen kehittämiseen yksin ja yhteistyössä muiden kanssa.</i>	<i>L1, L2, L3, L5</i>	<i>Käsitteet: piste, viiva, väri, muoto, sommittelu, tila, valo, varjo Käydään mahdollisuuksien mukaan Metkun pajoissa.</i>

T6 ohjata oppilasta tutustumaan erilaisiin kuvallisen viestinnän tapoihin ja käyttämään kuvallisen vaikuttamisen keinoja omissa kuvissaan.	L1, L2, L4, L7	
Visuaalisen kulttuurin tulkinta		
T7 ohjata oppilasta tarkastelemaan kuvia eri lähtökohdista ja eri yhteyksissä sekä pohtimaan todellisuuden ja fiktion suhdetta.	L1, L2, L4, L5	Mitä (aihe, sisältö=yksityiskohdat), miten (muoto=ilmaisutapa ja sommittelu), miksi (tulkinta)? Tarkastellaan teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmaa, kuvaan eläytyminen.
T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmista sekä pohtimaan historiallisten ja kulttuuristen tekijöiden vaikutusta kuviin.	L1, L4, L5, L6	Suomen ja muiden Pohjoismaiden lähihistoria ja kuvakulttuuri.
T9 innostaa oppilasta kokeilemaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja omissa kuvissaan.	L1, L2, L5, L6	
Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen		
T10 ohjata oppilasta keskustelemaan taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista.	L3, L4, L6, L7	Kauneusihanteet, ekologia. Monikulttuurisuuden huomioiminen. Tehdään yhteistyötä ainerajojen yli ja eri taiteenalojen välillä.
T11 kannustaa oppilasta ottamaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys kuvailmaisun sisältöjä ja toimintatapoja valitessaan.	L1, L2, L4, L7	

Kuvataide 5. luokka

Opetuksen tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen	Opetuksen sisällöt
Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu		
T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja erilaisia kuvallisia välineitä hyödyntäen.	L1, L3, L4, L5	Kuvien ja ympäristöjen tarkastelua, niistä keskustelua ja omien mielipiteiden perustelua. Tarkastelun pohjalta omien työideoiden työstämistä. Käytetään mahdollisuuksien mukaan hyväksi Lappeenrannan kaupungin kulttuuripalveluja (esim. Etelä-Karjalan taidemuseo).

<i>T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan sekä harjoittelemaan näkemystensä perustelemista.</i>	<i>L2, L4, L5, L6</i>	<i>Kuvia valitaan monipuolisesti eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta sekä soveltuvista mediakuvista.</i>
<i>T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen.</i>	<i>L2, L3, L4, L5</i>	
Kuvallinen tuottaminen		
<i>T4 ohjata oppilasta käyttämään monipuolisesti erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä harjaannuttamaan kuvan tekemisen taitojaan</i>	<i>L2, L3, L5, L6</i>	<i>Mahdollisesta monipuolinen materiaalien, teknologioiden ja ilmaisukeinojen käyttäminen sekä niiden luova soveltaminen. Pyritään pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä tutkivaan ja tavoitteelliseen taideoppimiseen.</i>
<i>T5 ohjata oppilasta tavoitteelliseen kuvallisten taitojen kehittämiseen yksin ja yhteistyössä muiden kanssa</i>	<i>L1, L2, L3, L5</i>	<i>Ilmaisutavat: piirtäminen, maalaaminen, grafiikka, muovailu, rakentelu, liikkuva kuva (4. tai 5. lk; toteutetaan yhteistyössä oppiaineiden välillä).</i> <i>Käydään mahdollisuuksien mukaan Metkun pajoissa.</i>
<i>T6 ohjata oppilasta tutustumaan erilaisiin kuvallisen viestinnän tapoihin ja käyttämään kuvallisen vaikuttamisen keinoja omissa kuvissaan</i>	<i>L1, L2, L4, L7</i>	<i>Käsitteet: piste, viiva, väri, muoto, sommittelu, tila, perspektiivi, valo, varjo, kontrasti, tasapaino, harmonia, tekstuurit.</i>
Visuaalisen kulttuurin tulkinta		
<i>T7 ohjata oppilasta tarkastelemaan kuvia eri lähtökohdista ja eri yhteyksissä sekä pohtimaan todellisuuden ja fiktion suhdetta</i>	<i>L1, L2, L4, L5</i>	<i>Dokumenttikuvan ja fiktiivisen kuvan vertailu, mainos.</i>
<i>T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmista sekä pohtimaan historiallisten ja kulttuuristen tekijöiden vaikutusta kuviin</i>	<i>L1, L4, L5, L6</i>	<i>Erialaisten kuvien ja ympäristöjen tarkastelua, niistä keskustelua ja omien mielipiteiden perustelua. Kannustetaan lähdekriittisyyteen. Mitä, miten, miksi? Mm. eläytyminen kuvaan, kuva-analyysit.</i>
<i>T9 innostaa oppilasta kokeilemaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja omissa kuvissaan</i>	<i>L1, L2, L5, L6</i>	<i>Euroopan ja maailman historia ja kuvakulttuuri.</i>
Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen		

<i>T10 ohjata oppilasta keskustelemaan taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista.</i>	<i>L3, L4, L6, L7</i>	<i>Kauneusihanteet, ekologia, moraal/ etiikka.</i>
<i>T11 kannustaa oppilasta ottamaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys kuvailmaisun sisältöjä ja toimintatapoja valitessaan.</i>	<i>L1, L2, L4, L7</i>	<i>Monikulttuurisuuden huomioiminen. Tehdään yhteistyötä ainerajojen yli ja eri taiteenalojen välillä.</i>

Kuvataide 6. luokka

Opetuksen tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen	Opetuksen sisällöt
Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu		
<i>T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja erilaisia kuvallisia välineitä hyödyntäen.</i>	<i>L1, L3, L4, L5</i>	<i>Kuvien ja ympäristöjen tarkastelua, niistä keskustelua ja omien mielipiteiden perustelua. Tarkastelun pohjalta omien työideoiden työstämistä. Käytetään mahdollisuuksien mukaan hyväksi Lappeenrannan kaupungin kulttuuripalveluja (esim. Etelä-Karjalan taidemuseo).</i>
<i>T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan sekä harjoittelemaan näkemystensä perustelemista.</i>	<i>L2, L4, L5, L6</i>	<i>Kuvia valitaan monipuolisesti eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta sekä soveltuvista mediakuvista.</i>
<i>T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen.</i>	<i>L2, L3, L4, L5</i>	
Kuvallinen tuottaminen		
<i>T4 ohjata oppilasta käyttämään monipuolisesti erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä harjaannuttamaan kuvan tekemisen taitojaan</i>	<i>L2, L3, L5, L6</i>	<i>Mahdollisesta monipuolinen materiaalien, teknologioiden ja ilmaisukeinojen käyttäminen sekä niiden luova soveltaminen. Pyritään pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä tutkivaan ja tavoitteelliseen taideoppimiseen.</i>

<i>T5 ohjata oppilasta tavoitteelliseen kuvallisten taitojen kehittämiseen yksin ja yhteistyössä muiden kanssa</i>	<i>L1, L2, L3, L5</i>	<i>Ilmaisutavat: piirtäminen, maalaaminen, rakentelu, valokuvaus, kuvan muokkaus, sarjakuva, tilataide ja/ tai performanssi. Käydään mahdollisuuksien mukaan Metkun pajoissa.</i>
<i>T6 ohjata oppilasta tutustumaan erilaisiin kuvallisen viestinnän tapoihin ja käyttämään kuvallisen vaikuttamisen keinoja omissa kuvissaan</i>	<i>L1, L2, L4, L7</i>	<i>Käsitteet: piste, viiva, väri, muoto, sommittelu, tila, perspektiivi, valo, varjo, kontrasti, tasapaino, harmonia, jännite, rytmi, symboliikka, tekstuurit.</i>
Visuaalisen kulttuurin tulkinta		
<i>T7 ohjata oppilasta tarkastelemaan kuvia eri lähtökohdista ja eri yhteyksissä sekä pohtimaan todellisuuden ja fiktion suhdetta</i>	<i>L1, L2, L4, L5</i>	<i>Dokumenttikuvan ja fiktiivisen kuvan vertailu, mainos.</i>
<i>T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmista sekä pohtimaan historiallisten ja kulttuuristen tekijöiden vaikutusta kuviin</i>	<i>L1, L4, L5, L6</i>	<i>Erilaisten kuvien ja ympäristöjen tarkastelua, niistä keskustelua ja omien mielipiteiden perustelua. Kannustetaan lähdekriittisyyteen. Mitä, miten, miksi? Mm. eläytyminen kuvaan, kuva-analyysit.</i>
<i>T9 innostaa oppilasta kokeilemaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja omissa kuvissaan</i>	<i>L1, L2, L5, L6</i>	<i>Euroopan ja maailman historia ja kuvakulttuuri.</i>
Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen		
<i>T10 ohjata oppilasta keskustelemaan taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista.</i>	<i>L3, L4, L6, L7</i>	<i>Kauneusihanteet, ekologia, moraal/ etiikka. Taiteilijan vastuu aiheen ja materiaalien käsittelyssä.</i>
<i>T11 kannustaa oppilasta ottamaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys kuvailmaisun sisältöjä ja toimintatapoja valitessaan.</i>	<i>L1, L2, L4, L7</i>	<i>Monikulttuurisuuden huomioiminen. Tehdään yhteistyötä ainerajojen yli ja eri taiteenalojen välillä.</i>

14.4.12 KÄSITYÖ

Oppiaineen tehtävä

Käsityön oppiaineen tehtävänä on ohjata oppilaita kokonaiseen käsityöprosessin hallintaan.

Käsityö on monimateriaalinen oppiaine, jossa toteutetaan käsityöilmaisuun, muotoiluun ja teknologiaan perustuvaa toimintaa. Tähän kuuluu tuotteen tai teoksen itsenäinen tai yhteisöllinen suunnittelu, valmistus ja oman tai yhteisen käsityöprosessin arviointi. Käsityön tekeminen on tutkivaa, keksivää ja kokeilevaa toimintaa ja siinä toteutetaan ennakkoluulottomasti erilaisia visuaalisia, materiaalisia, teknisiä sekä valmistusmenetelmällisiä ratkaisuja. Käsityössä opetellaan ymmärtämään, arvioimaan ja kehittämään erilaisia teknologisia sovelluksia sekä käyttämään opittuja tietoja ja taitoja arjessa. Käsityössä kehitetään oppilaiden avaruudellista hahmottamista, tuntoaistia ja käsillä tekemistä, jotka edistävät motorisia taitoja, luovuutta ja suunnitteluosaamista. Opetuksella vahvistetaan edellytyksiä monipuoliseen työskentelyyn. Käsityön merkitys on pitkäjänteisessä ja innovatiivisessa työskentelyprosessissa sekä itsetuntoa vahvistavassa, mielihyvää tuottavassa kokemuksessa.

Opetuksessa painotetaan oppilaiden erilaisia kiinnostuksen kohteita ja korostetaan yhteisöllistä toimintaa. Käsityössä lähtökohtana on erilaisten laaja-alaisten teemojen kokonaisvaltainen tarkastelu oppiainerajat luontevasti ylittäen. Ympäröivän materiaalsen maailman tuntemus luo perustaa kestäväälle elämäntavalle ja kehitykselle. Tähän sisältyy myös oppilaiden oma elämämpiiri, paikallinen kulttuuriperintö sekä yhteisön kulttuurinen moninaisuus. Käsityö kasvattaa eettisiä, tiedostavia, osallistuvia sekä osaavia ja yritteliäitä kansalaisia, jotka arvostavat itseään tekijöinä ja joilla on taito käsityöilmaisuun sekä halu ylläpitää ja kehittää käsityökulttuuria.

Vuosiluokilla 3-6 käsityön tehtävänä on tukea ja vahvistaa oppilaiden kokonaisen käsityöprosessin hallintaa. Opetus edistää käsityöhön liittyvien käsitteiden, sanaston ja symbolien oppimista ja soveltamista. Materiaalien ominaisuuksiin tutustuminen edellyttää niiden käsityöllistä työstämistä, jonka myötä päästään kehittämään toimivia ratkaisuja. Oppilasta ohjataan tekemään valintoja työstämismenetelmien, työvälineiden, koneiden ja laitteiden välillä sekä työskentelemään niiden avulla. Käsityön kasvatustehtävänä on haastaa oppilaat tarkastelemaan ihmisten kulutus- ja tuotantotapoja kriittisesti oikeudenmukaisuuden, eettisyyden ja kestäväen kehityksen näkökulmista.

Käsityön opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1 vahvistaa oppilaan kiinnostusta käsin tekemiseen sekä innostaa keksivään, kokeilevaan ja paikallisuutta hyödyntävään käsityöhön	S1-S6	L1, L2
T2 ohjata oppilasta hahmottamaan ja hallitsemaan kokonainen käsityöprosessi ja sen dokumentointi	S1-S6	L1, L5
T3 opastaa oppilasta suunnittelemaan ja valmistamaan yksin tai yhdessä käsityötuote tai -teos luottaen omiin esteettisiin ja teknisiin ratkaisuihin	S1-S4	L2, L4, L5
T4 ohjata oppilasta tunnistamaan käsitteistöä sekä tuntemaan monia erilaisia materiaaleja ja työstämään niitä tarkoituksenmukaisesti	S3, S5	L4, L6
T5 kannustaa oppilasta toimimaan pitkäjänteisesti ja vastuuntuntoisesti, huolehtimaan turvallisesta työskentelystä sekä valitsemaan ja käyttämään työhön sopivaa välineistöä.	S1-S5	L3, L6

T6 opastaa oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa käsityön suunnittelussa, valmistamisessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa	S1, S2, S6	L5
T7 ohjata oppilasta arvioimaan, arvostamaan ja tarkastelemaan vuorovaikutteisesti omaa ja muiden kokonaisen käsityön prosessia	S6	L1, L4, L7
T8 herättää oppilas arvioimaan kulutus- ja tuotantotapoja kriittisesti	S1-S3, S5	L1, L3, L7

Käsityön tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 3-6

Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia, jotka sisältävät ajankohtaisia ja monipuolisia oppimistehtäviä eri vuosiluokille. Sisällöissä toteutetaan käsityöllisin keinoin erilaisten materiaalien ja työmenetelmien tuntemista, ymmärtämistä ja ennakkoluulotonta soveltamista, muissa oppiaineissa ja oppimisympäristöissä opittua hyödyntäen.

S1 Ideointi: Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

S2 Suunnittelu: Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

S3 Kokeilu: Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

S4 Tekeminen: Valmistetaan erilaisia yksilöllisiä ja /tai yhteisöllisiä tuotteita ja teoksia, joiden toteuttamiseen käytetään monenlaisia käsityössä tarvittavia valmistustekniikoita, työvälineitä, koneita ja laitteita. Työskennellään itse tehdyn suunnitelman ohjaamana.

S5 Soveltaminen: Työskennellessä opitaan käyttämään alan peruskäsitteistöä ja tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

S6 Dokumentointi ja arviointi: Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään osana ideointia, suunnittelua ja dokumentointia. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan yksilö- ja ryhmäpalautetta.

Käsityön oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Asianmukaiset ja turvalliset tilat, työvälineet, koneet, laitteet ja materiaalit muodostavat käsityön oppimista tukevan oppimisympäristön. Samalla ympäristö tukee käsityössä tarvittavan teknologian

toimintaperiaatteiden ymmärtämistä. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa mahdollisuuden käyttää erilaisia oppimateriaaleja, oppimisalustoja, piirto-ohjelmia, digitaalisten kuvien muokkausta sekä piirrosten ja mallien tekemistä oman ilmaisun ja suunnittelun tukena. Opetuksessa käytetään teknisen työn ja tekstiilityön työtapoja.

Toiminnallista oppimista tuetaan tutkivan oppimisen projekteilla oppiainerajat ylittäen ja yhteistyössä ulkopuolisten asiantuntijoiden ja yhteisöjen kanssa. Kansalliseen ja kansainväliseen kulttuuriin ja kulttuuriperintöön tutustutaan esimerkiksi virtuaalisesti sekä museo-, näyttely- ja kirjastokäynneillä. Näyttelyihin ja yrityksiin tehtävillä opintokäynneillä tuetaan ja vahvistetaan koulussa opittua ja käyntejä hyödynnetään oppimistehtävissä. Opetustilanteissa teknologioita ja verkkoympäristöjä käytetään monipuolisesti, vastuullisesti ja turvallisesti.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki käsityössä vuosiluokilla 3-6

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä on ottaa huomioon oppilaiden erilaiset edellytykset ja tarpeet käsityön opiskeluun ja tehdään sen mukaisia eriytettyjä ratkaisuja esimerkiksi käytettävien oppimisympäristöjen, työtapojen ja oppimistehtävien valinnassa. Oppilasta tuetaan kehittämään käsityöllisiä taitojaan joustavasti itselleen sopivalla tavalla ja kannustetaan nauttimaan tekemisestään. Käsityössä tuetaan oppilaiden omia ratkaisuja sekä vahvistetaan uutta luovan tiedon rakentamista ja käyttöönottoa yksin tai yhdessä muiden kanssa. Ohjaukselle ja tuelle varataan riittävästi aikaa.

Oppilaan oppimisen arviointi käsityössä vuosiluokilla 3-6

Oppimisen arviointi ja siihen perustuva palaute on ohjaavaa ja kannustavaa, koko käsityöprosessia koskevaa. Eri vaiheiden dokumentointi toimii arvioinnin välineenä. Palautteen antamisessa korostetaan-myönteisesti oppilaan kehittymistä ja kannustetaan osaamisen laajentamiseen ja syventämiseen. Keskeisten oppisisältöjen oppimisen ja omaksumisen rinnalla arvioidaan monipuolisesti laaja-alaisen käsityötaidon ja -tiedon kehittymistä. Arviointikeskustelussa ja muussa palautteessa osoitetaan kehittämiskohde ja ohjataan kehittämään suoritusta. Oppilaat osallistuvat arviointiin ja heille tarjotaan erilaisia tapoja tehdä itse- ja vertaisarviointia. Ryhmän työskentelyä ja tuotosta voidaan esitellä ja arvioida, jolloin oppilaat oppivat esiintymistä, asioiden selkeää ja jäsenneltyä esittämistä, toisten työskentelyn arvostamista ja rakentavaa palautteen antoa.

Käsityön sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaan osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää käsityön valtakunnallisia arviointikriteereitä. Opintoissa edistymisen kannalta on keskeistä havainnoida kokonaista käsityön prosessia, monimateriaalisen tekemisen tapoja, työskentelyn sujuvuutta ja tuotosten laatua sekä muissa oppiaineissa opitun soveltamista.

Käsityön arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kahdeksan varten

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen
T1 vahvistaa oppilaan kiinnostusta käsin tekemiseen sekä innostaa keksivään, kokeilevaan ja paikallisuutta	S1-S6		Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksia osana itsearviointia.

hyödyntävään käsityöhön			
T2 ohjata oppilasta hahmottamaan ja hallitsemaan kokonainen käsityöprosessi ja sen dokumentointi	S1-S6	Oman työn suunnittelu, valmistus, arviointi ja prosessin dokumentointi	Oppilas osaa toteuttaa kokonaisen käsityöprosessin ja tehdä dokumentointia prosessin eri vaiheista.
T3 opastaa oppilasta suunnittelemaan ja valmistamaan yksin tai yhdessä käsityötuote tai teos luottaen omiin esteettisiin ja teknisiin ratkaisuihin	S1-S4	Tuotteen valmistaminen	Oppilas osaa valmistaa omaan tai yhteiseen suunnitelmaansa perustuvan tuotteen tai teoksen, jossa on huomioitu esteettisyys ja toimivuus.
T4 ohjata oppilasta tunnistamaan käsitteistöä sekä tuntemaan monia erilaisia materiaaleja ja työstämään niitä tarkoituksenmukaisesti	S3,S5	Käsityössä käytettävien materiaalien ja valmistustekniikoiden valinta, yhdistäminen ja työstäminen	Oppilas valitsee, yhdistää ja käyttää tarkoituksenmukaisesti eri materiaaleja ja valmistustekniikoita. Oppilas tuntee ja osaa käyttää käsityön käsitteistöä.
T5 kannustaa oppilasta toimimaan pitkäjänteisesti ja vastuuntuntoisesti, huolehtimaan turvallisesta työskentelystä sekä valitsemaan ja käyttämään työhön sopivaa välineistöä	S1-S5	Työskentelytaidot	Oppilas ottaa vastuuta omasta työstään ja toimii tavoitteellisesti. Oppilas osaa kuvata yksinkertaisten ja arkipäivään liittyvien laitteiden toimintaperiaatteita. Oppilas osaa käyttää asianmukaisia työvälineitä, koneita ja laitteita oikein, turvallisesti ja tarkoituksenmukaisesti.
T6 opastaa oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa käsityön suunnittelussa, valmistamisessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa	S1, S2, S6	Tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen omassa työskentelyssä	Oppilas osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa ohjatusti käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa.
T7 ohjata oppilasta arvioimaan, arvostamaan ja tarkastelemaan vuorovaikutteisesti omaa ja muiden kokonaisen käsityön prosessia	S6	Oman ja muiden työn arviointi, vertaispalautteen antaminen	Oppilas osallistuu rakentavasti oman ja toisten työn ja työskentelyn arviointiin ja vertaispalautteen antamiseen.
T8 herättää oppilas arvioimaan kulutus- ja tuotantotapoja kriittisesti	S1-S3, S5	Kulutus- ja tuotantotapojen pohdinta	Oppilas osaa ilmaista, miten kulutus- ja tuotantotavat vaikuttavat tuotteen elinkaaren.

Käsityö 3. ja 4. luokka

Opetuksen tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen	Opetuksen sisällöt	
Ideointi, kokeilu, suunnittelu		3. luokka	4. luokka
T1 vahvistaa oppilaan kiinnostusta käsin tekemiseen sekä innostaa keksivään, kokeilevaan ja paikallisuutta hyödyntävään käsityöhön	L1, L2	Vierailaan esim. Lappeenrannan Linnoituksen käsityöläispajoissa tutustumassa paikalliseen käsityökulttuuriin Lähtökohtana ovat oppilaan moniaistiset kokemukset ja elämykset. Tietoa hankitaan monesta lähteestä. Oppilas havainnoi ja analysoi rakennettua esine- ja luonnonympäristöä sekä kokee keksimisen iloa.	Lähtökohtana ovat oppilaan moniaistiset kokemukset ja elämykset. Tietoa hankitaan monesta lähteestä. Oppilas havainnoi ja analysoi rakennettua esine- ja luonnonympäristöä sekä kokee keksimisen iloa.
T2 ohjata oppilasta hahmottamaan ja hallitsemaan kokonainen käsityöprosessi ja sen dokumentointi	L1, L5	Lähtökohtana ovat oppilaan moniaistiset kokemukset ja elämykset. Tietoa hankitaan monesta lähteestä. Oppilas havainnoi ja analysoi rakennettua esine- ja luonnonympäristöä sekä kokee keksimisen iloa.	Suunnittelun pohjana ovat ideointi ja oppilaiden

		Suunnittelun pohjana ovat ideointi ja oppilaiden tekemät kokeilut. Oppilas kokeilee piirtämistä, rakentelua ja TVT-mahdollisuuksia. Tekniikkakokeilut ja siitä tulevat johtopäätökset voivat joskus olla itsessään tuotos.	tekemät kokeilut. Oppilas käyttää piirtämistä, rakentelua ja kokeillaan TVT-mahdollisuuksia. Tekniikkakokeilut ja siitä tulevat johtopäätökset voivat joskus olla itsessään tuotos.
T3 opastaa oppilasta suunnittelemaan ja valmistamaan yksin tai yhdessä käsityötuote tai teos luottaen omiin esteettisiin ja teknisiin ratkaisuihin	L2, L4, L5	Oppilas tekee omia kuvallisia suunnitelmia omat taitonsa huomioiden. Samalla hän pohtii oman työnsä työvaiheita ja niiden järjestystä.	Oppilas tekee omia kuvallisia suunnitelmia: merkitsee mittoja sekä kirjoittaa selvennyksiä. Samalla hän pohtii oman työnsä työvaiheita ja niiden järjestystä.
Tekeminen ja soveltaminen			

<i>T4 ohjata oppilasta tunnistamaan käsitteistöä sekä tuntemaan monia erilaisia materiaaleja ja työstämään niitä tarkoituksenmukaisesti</i>	<i>L4, L6</i>	<i>Turvallisen harjoittelemisen ja pitkäjänteisen tekemisen kautta oppilas vähitellen ymmärtää tavallisimpien materiaalien ominaisuuksia sekä laitteiden ja koneiden toimintaperiaatteita. Omissa töissä sovelletaan opittuja tekniikoita, koneiden ja laitteiden käyttöä. Samoin opitaan käyttämään alan peruskäsitteitä. Oppilaat huolehtivat työympäristön järjestyksestä ja viihtyisyydestä.</i>	<i>Turvallisen harjoittelemisen ja pitkäjänteisen tekemisen kautta oppilas vähitellen ymmärtää tavallisimpien materiaalien ominaisuuksia sekä laitteiden ja koneiden toimintaperiaatteita. Omissa töissä sovelletaan opittuja tekniikoita, koneiden ja laitteiden käyttöä, samoin opitaan käyttämään alan peruskäsitteitä. Oppilaat huolehtivat työympäristön järjestyksestä ja viihtyisyydestä.</i>
<i>T5 kannustaa oppilasta toimimaan pitkäjännitteisesti ja vastuuntuntoisesti, huolehtimaan turvallisesta työskentelystä sekä valitsemaan ja käyttämään työhön sopivaa välineistöä</i>	<i>L3, L6</i>	<i>Oppilas tutustuu materiaaleihin.</i>	<i>Oppilas oppii lisää materiaaleista. Tuotoksissa yhdistellään eri tekniikoita, ja värien, pintojen, muotojen lisäksi kuvioita. Tutkitaan rakenteita ja kolmiulotteista muotoa. Oppilaat valmistavat omien ja yhteisöllisten suunnitelmien pohjalta käsitöitä.</i>
<i>T6 opastaa oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa käsityön suunnittelussa, valmistamisessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa</i>	<i>L5</i>	<i>Tuotoksissa yhdistellään eri tekniikoita, ja värien, pintojen, muotojen lisäksi kuvioita. Tutkitaan rakenteita ja kolmiulotteista muotoa. Oppilaat valmistavat omien ja yhteisöllisten suunnitelmien pohjalta käsitöitä.</i> <i>Oppilas kokeilee ohjatusti kovia ja pehmeitä materiaaleja: puu, muovi, kuidut, langat, kankaat, kierrätysmateriaalit. Työstössä käytetään materiaaleihin soveltuvia tekniikoita.</i>	<i>Oppilas kokeilee ohjatusti kovia ja pehmeitä materiaaleja: puu, muovi, kuidut, langat, kankaat, kierrätysmateriaalit. Työstössä käytetään materiaaleihin soveltuvia tekniikoita.</i>
Dokumentointi ja arviointi			
<i>T7 ohjata oppilasta arvioimaan, arvostamaan ja tarkastelemaan vuorovaikutteisesti omaa ja muiden kokonaisen käsityön prosessia</i>	<i>L1, L4, L7</i>	<i>Oppilasta kannustetaan tarkastelemaan yksin tai ryhmänä suunnitelman ja työohjeiden toteutumista osana itsearviointia välillä kesken työprosessin.</i> <i>Oppilas tutustuu ja harjoittelee TVT:n mahdollisuuksia ideoinnin, suunnittelun ja dokumentoinnin osana.</i>	<i>Oppilasta kannustetaan tarkastelemaan yksin tai ryhmänä suunnitelman ja työohjeiden toteutumista osana itsearviointia välillä kesken työprosessin.</i> <i>Oppilas tutustuu ja harjoittelee TVT:n mahdollisuuksia ideoinnin, suunnittelun ja dokumentoinnin osana. Oppilas oppii vähitellen kokonaisen käsityöprosessin hallitsemisen.</i>

Vuosiluokkien 3–4 aikana harjoiteltavia käsitteitä ja tekniikoita:

- *Ompelukoneen turvallinen käyttö ja ompeleet*
- *Silitysraudan turvallinen käyttö ja silittäminen*
- *Sauma ja päärme*
- *Kankaan oikea ja nurja puoli*
- *Kaavat ja saumanvarat*
- *Käsin ompelun pistoja*
- *Solmu ja langan päätteleminen*
- *Napin ompeleminen*
- *Lankatyöt: Nyörin kiertäminen ja nauhakujaan pujottaminen*
- *Lankatyöt: Ketjusilmukka, kiinteä silmukka*
- *Puutyö: Mittaaminen, merkitseminen ja piirrotus: Kappaleen pituuden merkitseminen, kohteen (esim. reiän paikan) mittaaminen kahdesta suunnasta (reunasta), suorakulman käyttö, purasimen käyttö.*
- *Puutyö / Höyläminen: Kapean pinnan höyläminen*
- *Puutyö / Taltan käyttö: Kapeiden pintojen talttaus*
- *Puutyö / Penkki- tai pylväsporakoneen käyttö opettajan valvonnassa. Poranterän valinta ja kiinnittäminen. Poraussyvyyden rajoittimen käyttö.*
- *Puutyö / Liittäminen: Naula- ja ruuviliitos*
- *Kiinnitys: Kappaleen kiinnittäminen höyläpenkkiin.*
- *Sahaus: Poikkisahaus*
- *Hiominen ja viilaaminen: terävän reunan pyöristäminen.*
- *Pinnankäsittely: Vahaus ja/tai lakkaus.*
- *Metallitangon tai -putken katkaisu sahaamalla tai pihdeillä tai putkileikkurilla*
- *Metallin leikkaus levysaksilla*
- *Kiinnitys: Metallitangon tai -putken kiinnittäminen viilapenkkiin*
- *Metallityö / Viilaus: Leikattujen pintojen viimeistely ja reunojen pyöristäminen viilaamalla*
- *Metallityö / Sahauspintojen viimeistely ja pyöristys viilaamalla*
- *Metallin taivutus ja muotoilu kylmänä*

- *Konetyöstö: Kerrataan penkki- tai pylväsporakoneella konekohtaisia ja yleisiä työturvallisuuteen liittyviä asioita: kappaleen kiinnitys, suojainten käyttö, työrauha koneella, hätäseis-kytkimien käyttö, yleinen siisteys.*

Käsityö 5. ja 6. luokka

Opetuksen tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen	Opetuksen sisällöt	
Ideointi, kokeilu, suunnittelu		5. luokka	6. luokka
<i>T1 vahvistaa oppilaan kiinnostusta käsin tekemiseen sekä innostaa keksivään, kokeilevaan ja paikallisuutta hyödyntävään käsityöhön</i>	<i>L1, L2</i>	<i>Vierailaan esim. Lappeenrannan Linnoituksen käsityöläispajoissa tutustumassa paikalliseen käsityökulttuuriin ja ideoidaan sen pohjalta vapaavalintainen tuotos.</i>	<i>Lähtökohtana ovat oppilaan moniaistiset kokemukset ja elämykset. Tietoa hankitaan monesta lähteestä ja oppilas oppii etsimään ratkaisuja havaitsemiinsa ongelmiin. Oppilas havainnoi ja analysoi rakennettua esine- ja luonnonympäristöä sekä kokee keksimisen iloa.</i>
<i>T2 ohjata oppilasta hahmottamaan ja hallitsemaan kokonainen käsityöprosessi ja sen dokumentointi</i>	<i>L1, L5</i>	<i>Lähtökohtana ovat oppilaan moniaistiset kokemukset ja elämykset. Tietoa hankitaan monesta lähteestä ja oppilas oppii etsimään ratkaisuja havaitsemiinsa ongelmiin. Oppilas havainnoi ja analysoi rakennettua esine- ja luonnonympäristöä sekä kokee keksimisen iloa.</i>	<i>Suunnittelun pohjana ovat ideointi ja oppilaiden tekemät kokeilut. Oppilas osaa käyttää erilaisia mahdollisuuksia.</i>
<i>T3 opastaa oppilasta suunnittelemaan ja valmistamaan yksin tai yhdessä käsityötuote tai teos luottaen omiin esteettisiin ja teknisiin ratkaisuihin</i>	<i>L2, L4, L5</i>	<i>Suunnittelun pohjana ovat ideointi ja oppilaiden tekemät kokeilut. Oppilas käyttää piirtämistä, rakentelua ja kokeillaan TVT:n mahdollisuuksia. Tekniikkakokeilut ja siitä tulevat johtopäätökset voivat joskus olla itsessään tuotos.</i> <i>Oppilas tekee omia kuvallisia suunnitelmia omat taitonsa</i>	<i>Tekniikkakokeilut ja siitä tulevat johtopäätökset voivat joskus olla itsessään tuotos.</i> <i>Oppilas tekee omia kuvallisia suunnitelmia omat taitonsa huomioiden: merkitsee mittoja sekä kirjoittaa selvennyksiä. Samalla hän pohtii oman työnsä työvaiheita ja niiden</i>

		<p>huomioiden: merkitsee mittoja sekä kirjoittaa selvennyksiä. Samalla hän pohtii oman työnsä työvaiheita ja niiden järjestystä. Oppilas pyrkii tekemään myös kaavoja ja voi harjoitella teknistä piirtämistä.</p>	<p>järjestystä. Oppilas tavoittelee työohjeen kirjoittamista. Oppilas pyrkii tekemään myös kaavoja ja voi harjoitella teknistä piirtämistä.</p>
Tekeminen ja soveltaminen			
<p>T4 ohjata oppilasta tunnistamaan käsitteistöä sekä tuntemaan monia erilaisia materiaaleja ja työstämään niitä tarkoituksenmukaisesti</p>	L4, L6	<p>Oppilas käyttää tarkoituksenmukaisesti opittuja tekniikoita ja testattuja materiaaleja. Syvennetään käsityön peruskäsitteistöä. Koneita ja laitteita hyödynnetään opetuksessa</p>	<p>Oppilas käyttää tarkoituksenmukaisesti opittuja tekniikoita ja testattuja materiaaleja. Oppilas osaa käsityön peruskäsitteistön. Koneita ja laitteita hyödynnetään opetuksessa tarkoituksenmukaisesti ja turvallisesti. Oppilaat huolehtivat työympäristön järjestyksestä ja viihtyisyydestä.</p>
<p>T5 kannustaa oppilasta toimimaan pitkäjänteisesti ja vastuuntuntoisesti, huolehtimaan turvallisesta työskentelystä sekä valitsemaan ja käyttämään työhön sopivaa välineistöä</p>	L3, L6	<p>Oppilas käyttää tarkoituksenmukaisesti ja turvallisesti. Oppilaat huolehtivat työympäristön järjestyksestä ja viihtyisyydestä.</p> <p>Oppilas tietää materiaaleja. Tuotoksissa yhdistellään eri tekniikoita, ja värien, pintojen, muotojen lisäksi kuvioita.</p>	<p>Oppilas osaa käyttää itsenäisesti tuttuja materiaaleja ja tuetusti uusia. Tuotoksissa yhdistellään eri tekniikoita, ja värien, pintojen, muotojen lisäksi kuvioita. Tutkitaan rakenteita ja kolmiulotteista muotoa.</p>
<p>T6 opastaa oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa käsityön suunnittelussa, valmistamisessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa</p>	L5	<p>Tutkitaan rakenteita ja kolmiulotteista muotoa. Tutustutaan mahdollisuuksien mukaan johonkin ohjelmointialustaan.</p> <p>Oppilas pyrkii laadukkaaseen ja pitkäjänteiseen tekemiseen. Oppilaat valmistavat omien ja yhteisöllisten suunnitelmien pohjalta käsitöitä.</p> <p>Oppilas käyttää kovia ja pehmeitä materiaaleja: puu, muovi, metallit, kuidut, langat, kankaat, kierrätysmateriaalit. Työstössä käytetään materiaaleihin soveltuvia</p>	<p>Tutustutaan mahdollisuuksien mukaan johonkin ohjelmointialustaan. Oppilas pyrkii laadukkaaseen ja pitkäjänteiseen tekemiseen. Oppilaat valmistavat omien ja yhteisöllisten suunnitelmien pohjalta käsitöitä.</p> <p>Oppilas käyttää kovia ja pehmeitä materiaaleja: puu, muovi, metallit, kuidut, langat, kankaat, kierrätysmateriaalit. Työstössä käytetään materiaaleihin soveltuvia tekniikoita.</p>

		tekniikoita.	
Dokumentointi ja arviointi			
<i>T7 ohjata oppilasta arvioimaan, arvostamaan ja tarkastelemaan vuorovaikutteisesti omaa ja muiden kokonaisen käsityön prosessia</i>	<i>L1, L4, L7</i>	<i>Oppilas tarkastelee yksin tai ryhmänä suunnitelman ja työohjeiden toteutumista osana itsearviointia välillä kesken työprosessin. Pohditaan materiaalien ja tekniikoiden ekologisia ja eettisiä vaikutuksia.</i>	<i>Oppilas tarkastelee yksin tai ryhmänä suunnitelman ja työohjeiden toteutumista osana itsearviointia välillä kesken työprosessin. Pohditaan materiaalien ja tekniikoiden ekologisia ja eettisiä vaikutuksia.</i>
<i>T8 herättää oppilas arvioimaan kulutus- ja tuotantotapoja kriittisesti</i>	<i>L1</i>	<i>Oppilas tutustuu ja harjoittelee TVT:n mahdollisuuksia ideoinnin, suunnittelun ja dokumentoinnin osana. TVT:tä käytetään (kuva/teksti) prosessin ja valmiin työn dokumentointiin.</i>	<i>Oppilas tutustuu ja harjoittelee TVT:n mahdollisuuksia ideoinnin, suunnittelun ja dokumentoinnin osana. TVT:tä käytetään (kuva/teksti) prosessin ja valmiin työn dokumentointiin.</i>

Syvennetään vuosiluokilla 1–4 harjoiteltujen tekniikoiden opettelemista. Näiden lisäksi vuosiluokilla 5–6 harjoitellaan seuraavia käsitteitä ja tekniikoita:

- Vaatteen kaava, riittävän saumanvaran varaamisen merkitys
- Kankaan ja neuloksen erojen ymmärtäminen ja oikean materiaalin valinta oikeaan käyttötarkoitukseen

- *Neuleen rakenne ja neulomisen tekniikan ymmärtäminen. Mahdollinen neulekokeilu- tai neuletyö.*
- *Kankaan painaminen ja värjääminen*
- *Joustavan materiaalin ompeleminen ompelukoneella*
- *Mahdollisuuksien/taitojen mukaan vetoketjun ompeleminen*
- *Muovintyöstöä (ja laiterakentelua)*
- *Muovin perustyöstöä (sahaaminen, poraaminen, hiominen, viimeistely)*
- *Sähköopin perusosia (lamppu, johto, johdin, paristo, virtapiiri)*
- *Rakennetaan elektroniikan peruskomponenteilla toimiva laite ja tehdään ja suunnitellaan itse siihen sopiva kotelo.*
- *Monimateriaaliset työt.*

14.4.13 LIIKUNTA

Oppiaineen tehtävä

Liikunnan opetuksen tehtävänä on vaikuttaa oppilaiden hyvinvointiin tukemalla fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyä sekä myönteistä suhtautumista omaan kehoon. Oppiaineessa tärkeitä ovat yksittäisiin liikuntatunteihin liittyvät positiiviset kokemukset ja liikunnallisen elämäntavan tukeminen. Oppitunneilla korostuvat kehollisuus, fyysinen aktiivisuus ja yhdessä tekeminen. Liikunnan avulla edistetään yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja yhteisöllisyyttä sekä tuetaan kulttuurista moninaisuutta. Opetus on turvallista, ja se perustuu eri vuodenaikojen ja paikallisten olosuhteiden tarjoamiin mahdollisuuksiin. Liikunnassa hyödynnetään koulun tiloja, lähiliikuntapaikkoja ja luontoa monipuolisesti. Oppilaita ohjataan ja sitoutetaan turvalliseen ja eettisesti kestävään toimintaan ja oppimisilmapiiriin.

Liikunnassa oppilaat kasvavat liikkumaan ja liikunnan avulla. Liikkumaan kasvamisen osatekijöitä ovat oppilaiden ikä- ja kehitystason mukainen fyysisesti aktiivinen toiminta, motoristen perustaitojen oppiminen ja fyysisten ominaisuuksien harjoittelu. Oppilaat saavat tietoa ja taitoja erilaisissa liikuntatilanteissa toimimiseen. Liikunnan avulla kasvamiseen kuuluu toisia kunnioittava vuorovaikutus, vastuullisuus, pitkäjänteinen itsensä kehittäminen, tunteiden tunnistaminen ja säätely sekä myönteisen minäkäsityksen kehittyminen. Liikunta tarjoaa mahdollisuuksia iloon, keholliseen ilmaisuun, osallisuuteen, sosiaalisuuteen, rentoutumiseen, leikinomaiseen kisailuun ja ponnisteluun sekä toisten auttamiseen. Liikunnassa oppilas saa valmiuksia terveytensä edistämiseen.

”Liikutaan yhdessä toimien ja taitoja harjoitellen.”

Vuosiluokilla 3-6 opetuksen pääpaino on motoristen perustaitojen vakiinnuttamisessa ja monipuolistamisessa sekä sosiaalisten taitojen vahvistamisessa. Monipuolinen ja

vuorovaikutuksellinen opetus tukee taitojen oppimista, oppilaiden hyvinvointia, kasvua itsenäisyyteen ja osallisuuteen sekä luo valmiuksia liikunnalliseen elämäntapaan. Oppilaat osallistuvat kehitysvaiheensa mukaisesti toiminnan suunnitteluun ja vastuulliseen toteuttamiseen.

Liikunnan opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Fyysinen toimintakyky		
T1 kannustaa oppilaita fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntatehtäviä ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen.	S1	L1, L3
T2 ohjata oppilasta harjaanuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja	S1	L1, L3, L4
T3 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan tasapaino- ja liikkumistaitojaan että soveltamaan niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina sekä eri tilanteissa.	S1	L3
T4 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan että soveltamaan välineenkäsittelytaitojaan monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä käyttämällä erilaisia välineitä eri vuodenaikoina erilaisissa tilanteissa.	S1	L3
T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa.	S1	L3
T6 opettaa uimataito, jotta oppilas pystyy liikkumaan vedessä ja pelastautumaan vedestä.	S1	L3
T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla.	S1	L3, L6, L7
Sosiaalinen toimintakyky		
T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelemään toimintaansa ja tunnelmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.	S2	L2, L3, L6, L7
T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä kantamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.	S2	L2, L6, L7
Psyykinen toimintakyky		
T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa itsenäisen työskentelyn taitoja.	S3	L1, L2, L3
T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä.	S3	L1, L2

Liikunnan tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 3-6

S1 Fyysinen toimintakyky: Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotoitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta) ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja

voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!-n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

S2 Sosiaalinen toimintakyky: Opetukseen valitaan myönteistä yhteisöllisyyttä lisääviä pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon ja auttamaan muita sekä tehtäviä, joissa opitaan vastuun ottamista omasta toiminnasta, yhteisistä asioista ja säännöistä.

S3 Psyykinen toimintakyky: Opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Yhteisillä tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä autetaan myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä.

Liikunnan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Liikunnan tehtävää ja tavoitteita toteutetaan opettamalla turvallisesti ja monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä sisä- ja ulkotiloissa oppilaita osallistaen. Liikunnan opetuksessa otetaan huomioon vuodenajat, paikalliset olosuhteet sekä koulun ja ympäristön tarjoamat mahdollisuudet tarkoituksenmukaisella tavalla. Opetuksen yhteydessä korostetaan fyysistä aktiivisuutta ja yhteistoiminnallisuutta ylläpitäviä työtapoja, kannustavaa vuorovaikutusta ja toisten auttamista sekä henkisesti ja fyysisesti turvallista toimintaa. Liikuntateknologian hyödyntämisellä tuetaan liikunnanopetuksen tavoitteiden saavuttamista. Koulun ulkopuolisille liikuntapaikoille siirtymisessä edistetään turvallista liikennekäyttäytymistä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki liikunnassa vuosiluokilla 3-6

Kannustava ja hyväksyvä ilmapiiri on edellytys liikunnanopetuksen tavoitteiden saavuttamiselle. Toiminnan tulee antaa kaikille oppilaille mahdollisuus onnistumiseen ja osallistumiseen sekä tukea hyvinvoinnin kannalta riittävää toimintakykyä. Opetuksessa on keskeistä oppilaiden yksilöllisyyden huomioon ottaminen, turvallinen työskentelyilmapiiri sekä organisoinnin ja opetusviestinnän selkeys. Pätevyydenkokemuksia ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta tuetaan oppilaslähtöisillä ja osallistavilla työtavoilla, sopivilla tehtävillä ja rohkaisevalla palautteella. Vuosiluokilla 3-6 kiinnitetään huomiota sellaisten perustaitojen hallintaan, joilla on merkitystä yhteiseen toimintaan osallistumisessa.

Oppilaan oppimisen arviointi liikunnassa vuosiluokilla 3-6

Oppilaiden kasvamista liikuntaan ja liikunnan avulla tuetaan monipuolisella, kannustavalla ja ohjaavalla palautteella ja arvioinnilla. Ne tukevat oppilaiden myönteistä käsitystä itsestä liikkujana. Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön oppilaan oppimisesta ja työskentelystä.

Palautteessa ja arvioinnissa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset vahvuudet sekä

kehittymistarpeet ja tuetaan niitä. Liikunnan opetuksessa ja arvioinnissa tulee ottaa huomioon oppilaan terveydentila ja erityistarpeet. Arviointi toteutetaan oppilaan toimintaa ja työskentelyä havainnoimalla. Liikunnan arviointi perustuu fyysisen-, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn tavoitteisiin. Arvioinnin kohteina ovat oppiminen ja työskentely, joten fyysisten kunto-ominaisuuksien tasoa ei käytetä arvioinnin perusteena. Move!mittausten tuloksia ei käytetä oppilaan arvioinnin perusteina. Oppilaita ohjataan itsearviointiin.

Liikunnan sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaan osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää liikunnan valtakunnallisia arviointikriteereitä.

Oppiaineen arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kahdeksan varten

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/Arvosanan kahdeksan osaaminen
Fyysinen toimintakyky			
T1 kannustaa oppilaita fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntatehtäviä ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen.	S1	Työskentely ja yrittäminen	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan yleensä aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntatehtäviä.
T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja.	S1	Ratkaisujen teko erilaisissa liikuntatilanteissa	Oppilas tekee eri liikuntatilanteissa, kuten leikeissä ja peleissä, useimmiten tarkoituksenmukaisia ratkaisuja.
T3 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan tasapaino- ja liikkumistaitojaan että soveltamaan niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina sekä eri tilanteissa.	S1	Motoristen perustaitojen (tasapaino- ja liikkumistaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa	Oppilas osaa tasapainoilla ja liikkua erilaisissa oppimisympäristöissä.
T4 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan että soveltamaan välineenkäsittelytaitojaan monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä käyttämällä erilaisia välineitä eri vuodenaikoina erilaisissa tilanteissa.	S1	Motoristen perustaitojen (välineenkäsittelytaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa	Oppilas osaa käsitellä erilaisia liikuntavälineitä erilaisissa oppimisympäristöissä.

T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa.	S1	Fyysisten ominaisuuksien harjoittaminen	Oppilas osaa arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan ja harjoittaa nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa
T6 opettaa uimataito, jotta oppilas pystyy liikkumaan vedessä ja pelastautumaan vedestä	S1	Uima- ja pelastautumistaidot	Oppilas on perusuimataitoinen (Osaa uida 50 metriä kahta uintitapaa käyttäen ja sukeltaa 5 metriä pinnan alla).
T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla.	S1	Toiminta liikuntatunneilla	Oppilas osaa ottaa huomioon mahdolliset vaaratilanteet liikuntatunneilla sekä pyrkii toimimaan turvallisesti ja asiallisesti.
Sosiaalinen toimintakyky			
T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelemään toimintaansa ja tunnelmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.	S2	Vuorovaikutus- ja työskentelytaidot	Oppilas osaa toimia eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla.
T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä kantamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.	S2	Toiminta yhteisissä oppimistilanteissa	Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa pyrkivänsä vastuullisuuteen yhteisissä oppimistilanteissa.
Psyykinen toimintakyky			
T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa itsenäisen työskentelyn taitoja.	S3	Työskentelytaidot	Oppilas osaa yleensä työskennellä vastuullisesti ja itsenäisesti.
T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä.	S3		Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Lappeenrannan kristillinen koulu**Liikunta 3.-6. luokka**

Fyysinen toimintakyky	
T1 Kannustaa oppilaita fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntatehtäviä ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen.	
L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen	
L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot	
3.luokka -kannustaa oppilasta liikkumaan aktiivisesti yhdessä muiden kanssa -ohjata oppilasta kokeilemaan erilaisia liikuntatehtäviä	Sisällöt - S1 -leikinomaista oppimista tukevia liikuntatehtäviä -aktiivisuutta ja yhteisöllisyyttä kehittäviä liikuntatehtäviä -monipuolisia liikuntatehtäviä erilaisissa liikuntaympäristöissä eri vuodenaikoina
4.luokka -kannustaa oppilasta liikkumaan aktiivisesti yhdessä muiden kanssa -ohjata oppilasta tekemään parhaansa kokeillessaan erilaisia liikuntatehtäviä	Sisällöt – S1 -yhdessä oppimista tukevia liikuntatehtäviä -liikuntatehtäviä, jotka tarjoavat onnistumisen kokemuksia -monipuolisia liikuntatehtäviä erilaisissa oppimisympäristöissä eri vuodenaikoina
5.luokka -kannustaa oppilasta harjoittamaan fyysistä aktiivisuuttaan -ohjata ja kannustaa oppilasta kokeilemaan liikuntatehtäviä monipuolisesti parhaansa yrittäen	Sisällöt - S1 -liikuntatehtäviä, jotka tarjoavat onnistumisen kokemuksia -monipuolisia liikuntatehtäviä erilaisissa oppimisympäristöissä eri vuodenaikoina -aktiivisuutta maksimoivia didaktisia ratkaisuja
6.luokka -kannustaa oppilasta harjoittamaan fyysistä aktiivisuuttaan -ohjata ja kannustaa oppilasta kokeilemaan liikuntatehtäviä monipuolisesti parhaansa yrittäen oppilastovereihin vertaamatta	Sisällöt - S1 -liikuntatehtäviä, jotka tarjoavat onnistumisen kokemuksia -monipuolisia liikuntatehtäviä erilaisissa oppimisympäristöissä eri vuodenaikoina -aktiivisuutta maksimoivia didaktisia ratkaisuja
T2 Ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja.	
L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen	
L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot	
L4 Monilukutaito	
3.luokka -ohjata oppilasta huomioimaan itsensä liikkujana suhteessa muihin eri ympäristöissä	Sisällöt – S1 -kiinniottoleikkejä ja pelejä -liikuntatehtäviä, joissa aikaa, tilaa ja voimaa säädellään
-ohjata ja rohkaista oppilasta tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja	-rytmi- ja musiikkiliikuntaa -kehonhallintaa, tasapainoilua ja voimistelua eri alustoilla ja telineillä -pallopelejä ja -leikkejä eri kokoisilla, painoisilla ja materiaalisilla palloilla -silmä-käsi -koordinaation harjoittelua -alkeissuunnistustaitojen harjoittelua; kartan suuntaaminen, karttamerkkien tunnistamista

<p>4.luokka -ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan -ohjata ja rohkaista oppilasta tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja</p>	<p>Sisällöt – S1 -kiinniottoleikkejä ja pelejä -liikuntatehtäviä, joissa aikaa, tilaa ja voimaa säädellään -rytmi- ja musiikkiliikuntaa -kehonhallintaa, tasapainoilua ja voimistelua eri alustoilla ja telineillä -pallopelejä ja -leikkejä eri kokoisilla, painoisilla ja materiaalisilla palloilla -silmä-käsi -koordinaation harjoittelua -alkeissuunnistustaitojen harjoittelua; kartan suuntaaminen, karttamerkkien tunnistamista</p>
<p>5.luokka -ohjata oppilasta kehittämään havaintomotorisia taitojaan -ohjata oppilasta tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja</p>	<p>Sisällöt – S1 -kiinniottoleikkejä ja pelejä -liikuntatehtäviä, joissa aikaa, tilaa ja voimaa säädellään -rytmi- ja musiikkiliikuntaa -kehonhallintaa, tasapainoilua ja voimistelua eri alustoilla ja telineillä -pallopelejä ja -leikkejä eri kokoisilla, painoisilla ja materiaalisilla palloilla -kenttätasapaino- ja syöttökäsitteen harjoittamista -havaintomotoriikan yhdistelyä liikkumis- ja välineenkäyttötaitoihin -suunnistustaitojen harjoittelua; kartansuuntaamisen kehittämistä, ilmansuunta- ja mittakaavakäsiteharjoitteita, reitinvalinnan harjoittelua</p>
<p>6.luokka -ohjata oppilasta kehittämään havaintomotorisia taitojaan -ohjata oppilasta tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja</p>	<p>Sisällöt – S1 -kiinniottoleikkejä ja pelejä -liikuntatehtäviä, joissa aikaa, tilaa ja voimaa säädellään -rytmi- ja musiikkiliikuntaa -kehonhallintaa, tasapainoilua ja voimistelua eri alustoilla ja telineillä -pallopelejä ja -leikkejä erikokoisilla, painoisilla ja materiaalisilla palloilla -kenttätasapaino- ja syöttökäsitteen harjoittamista -havaintomotoriikan yhdistelyä liikkumis- ja välineenkäyttötaitoihin -suunnistustaitojen harjoittelua; kartansuuntaamisen kehittämistä, ilmansuunta- ja mittakaavakäsiteharjoitteita, reitinvalinnan harjoittelua</p>
<p>T3 Ohjata oppilasta sekä vahvistamaan tasapaino- ja liikkumistaitojaan että soveltamaan niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina sekä eri tilanteissa. L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot Liikkumistaitoja: käveleminen, juokseminen, loikkiminen, rytmisessä hyppiminen, hyppeleminen, kiipeileminen, laukkaaminen, liukuminen, kinkkaaminen Tasapainotaitoja: pystyasennot, pää alaspäin asennot, pyöriminen, heiluminen, pysähtyminen, väistäminen, koukistaminen, ojentaminen, kieriminen</p>	
<p>3.luokka -ohjata oppilasta vahvistamaan tasapaino- ja liikkumistaitojen osaamista</p>	<p>Sisällöt – S1 -monipuolisia tempu- ja telineratoja -kiinniottoleikkejä, jotka vahvistavat tasapaino- ja liikkumistaitoja</p>

<p><i>-ohjata oppilasta harjoittamaan ja soveltamaan tasapaino- ja liikkumistaitoja monipuolisesti eri oppimisympäristöjä ja vuodenaikoja hyödyntäen</i></p>	<p><i>-pelien, leikkien ja kisailujen kautta opittujen taitojen soveltamista</i></p>
<p>4.luokka <i>-ohjata oppilasta vahvistamaan tasapaino- ja liikkumistaitojen osaamista</i> <i>-ohjata oppilasta harjoittamaan ja soveltamaan tasapaino- ja liikkumistaitoja monipuolisesti eri oppimisympäristöjä ja vuodenaikoja hyödyntäen</i></p>	<p>Sisällöt – S1 <i>-monipuolisia liikuntatehtäviä eri oppimisympäristöissä</i> <i>-keuhonhallintaa, tasapainoilua ja voimistelua eri alustoilla ja telineillä</i> <i>-rytmi- ja musiikkiliikuntaa</i> <i>-tasapaino- ja liikkumistaitojen yhdistelyä eri liikuntamuotoihin</i> <i>-kiinniottoleikkejä, pallopelejä ja -leikkejä, jää- ja lumiliikuntaa</i></p>
<p>5.luokka <i>-ohjata oppilasta vahvistamaan tasapaino- ja liikkumistaitojen osaamista</i> <i>-ohjata oppilasta harjoittamaan ja soveltamaan tasapaino- ja liikkumistaitoja monipuolisesti eri oppimisympäristöjä ja vuodenaikoja hyödyntäen</i></p>	<p>Sisällöt – S1 <i>-monipuolisia liikuntatehtäviä eri oppimisympäristöissä</i> <i>-keuhonhallintaa, tasapainoilua ja voimistelua eri alustoilla ja telineillä</i> <i>-keskivartalon hallinnan opettelua, dynaamisen ja staattisen liikkeen yhdistelyä</i> <i>-rytmi- ja musiikkiliikuntaa</i> <i>-tasapaino- ja liikkumistaitojen yhdistelyä eri liikuntamuotoihin nopeuksia, rytmejä ja suuntia vaihdellen</i> <i>-kiinniottoleikkejä, pallopelejä ja -leikkejä, jää- ja lumiliikuntaa</i></p>
<p>6.luokka <i>-ohjata oppilasta vahvistamaan tasapaino- ja liikkumistaitojen osaamista</i> <i>-ohjata oppilasta soveltamaan tasapaino- ja liikkumistaitoja monipuolisesti eri oppimisympäristöjä ja vuodenaikoja hyödyntäen</i></p>	<p>Sisällöt – S1 <i>-monipuolisia liikuntatehtäviä eri oppimisympäristöissä</i> <i>-keuhonhallintaa, tasapainoilua ja voimistelua eri alustoilla ja telineillä</i> <i>-keskivartalon hallinnan opettelua, dynaamisen ja staattisen liikkeen yhdistelyä</i> <i>-rytmi- ja musiikkiliikuntaa</i> <i>-tasapaino- ja liikkumistaitojen yhdistelyä eri liikuntamuotoihin nopeuksia, rytmejä ja suuntia vaihdellen</i> <i>-kiinniottoleikkejä, pallopelejä ja -leikkejä, jää- ja lumiliikuntaa</i></p>
<p>T4 Ohjata oppilasta sekä vahvistamaan että soveltamaan välineenkäsittelytaitojaan monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä käyttämällä erilaisia välineitä eri vuodenaikoina erilaisissa tilanteissa. L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot Välineenkäsittelytaidot: vierittäminen, heittäminen, potkiminen, työntäminen, lyöminen, pomputtaminen, iskeminen kiinniottaminen, vetäminen, kuljettaminen, laukaiseminen</p>	
<p>3.luokka <i>-ohjata oppilasta kokeilemaan monipuolisesti eri liikuntavälineitä liikuntamuoto ja vuodenaika huomioiden</i> <i>-ohjata oppilasta harjaannuttamaan erilaisia välineenkäsittelytaitoja välineillä tai ilman erilaisissa oppimisympäristöissä</i></p>	<p>Sisällöt – S1 <i>-monipuolisia liikuntatehtäviä, jotka harjaannuttavat välineenkäsittelytaitoja välineillä ja ilman</i> <i>-välineenkäsittelytaitoja kehittäviä leikkejä ja pelejä eri muunnelmin ja yhdistelmin</i> <i>-välineenkäsittelytaitojen yhdistelyä tasapaino- ja liikkumistaitoihin</i> <i>-silmä-käsi -koordinaation harjoittelua erilaisilla välineillä</i></p>

<p>4.luokka</p> <p>-ohjata oppilasta kokeilemaan monipuolisesti eri liikuntavälineitä liikuntamuoto ja vuodenaika huomioiden</p> <p>-ohjata oppilasta harjaannuttamaan erilaisia välineenkäsittelytaitoja välineillä tai ilman erilaisissa oppimisympäristöissä</p>	<p>Sisällöt – S1</p> <p>-monipuolisia liikuntatehtäviä, jotka harjaannuttavat välineenkäsittelytaitoja välineillä ja ilman</p> <p>-monipuolisia välineenkäsittelytaitoja kehittäviä leikkejä ja pelejä eri muunnelmin ja yhdistelmin</p> <p>-välineenkäsittelytaitojen yhdistelyä tasapaino- ja liikkumistaitoihin</p> <p>-silmä-käsi -koordinaation harjoittelua käsittelemällä eri välineitä</p>
<p>5.luokka</p> <p>-ohjata oppilasta kehittämään välineenkäsittelytaitojaan liikuntamuoto ja vuodenaika huomioiden</p> <p>-ohjata oppilasta vahvistamaan ja soveltamaan erilaisia välineenkäsittelytaitojaan välineillä tai ilman erilaisissa oppimisympäristöissä</p>	<p>Sisällöt – S1</p> <p>-monipuolisia välineenkäsittelytaitoja kehittäviä harjoitteita, leikkejä ja pelejä eri muunnelmin ja yhdistelmin</p> <p>-välineenkäsittelytaitojen yhdistelyä tasapaino- ja liikkumistaitoihin</p> <p>-yliolanheittotekniikkaa, tukijalan käyttö, silmäkäsikoordinaation kehittämistä, voimansuuntauksen ja säätelyn opettelu, painonsiirron käsite</p>
<p>6.luokka</p> <p>-ohjata oppilasta kehittämään välineenkäsittelytaitojaan liikuntamuoto ja vuodenaika huomioiden</p> <p>-ohjata oppilasta vahvistamaan ja soveltamaan välineenkäsittelytaitojaan välineillä tai ilman erilaisissa oppimisympäristöissä</p>	<p>Sisällöt – S1</p> <p>-monipuolisia välineenkäsittelytaitoja kehittäviä leikkejä ja pelejä eri muunnelmin ja yhdistelmin</p> <p>-välineenkäsittelytaitojen yhdistelyä tasapaino- ja liikkumistaitoihin</p> <p>-yliolanheittotekniikkaa, tukijalan käyttö, silmäkäsikoordinaation kehittämistä, voimansuuntauksen ja säätelyn opettelu, painonsiirron käsite</p>
<p>T5 Kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</p> <p>Nopeus: tarvitaan nopeiden liikkeiden tekemiseen ja liikkumiseen nopeasti</p> <p>Liikkuvuus: määräytyy nivelten liikelaajuuksista, nivelsiteiden kireydestä ja niveliä ympäröivien lihasten kireydestä; koostuu yksilön anatomisista ominaisuuksista ja aiemmista liikuntatottumuksista</p> <p>Kestävyys: tarvitaan lihastyöstä johtuvan väsymyksen voittamiseksi</p> <p>Voima: tarvitaan voimien vastustamiseksi ja oman kehon liikuttamiseksi</p>	
<p>3.luokka</p> <p>-ohjata oppilasta monipuolisesti ja leikinomaisesti kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan</p>	<p>Sisällöt – S1</p> <p>-fyysisiä ominaisuuksia kehittäviä liikuntatehtäviä, leikkejä ja pelejä</p> <p>-kestävyys: juoksu- ja kiinniottoleikit, pallopelit, lumi- ja jääliikunta</p> <p>-voima: voimistelu, kiipeily, hypyt, heitot</p> <p>-nopeus: juoksu- ja kiinniottoleikit, pelit, viestit, hypyt, loikat</p> <p>-liikkuvuus: voimistelu, ojennukset, venytykset</p>
<p>4.luokka</p> <p>-ohjata oppilasta monipuolisesti kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan</p>	<p>Sisällöt – S1</p> <p>-fyysisiä ominaisuuksia kehittäviä liikuntatehtäviä, leikkejä ja pelejä</p> <p>-kestävyys: juoksu- ja kiinniottoleikit, pallopelit, uinti, lumi- ja jääliikunta</p> <p>-voima: voimistelu, kiipeily, hypyt, heitot</p> <p>-nopeus: juoksu- ja kiinniottoleikit, pelit, viestit, hypyt, loikat</p> <p>-liikkuvuus: voimistelu, ojennukset, venytykset</p>

<p>5.luokka</p> <p>-kannustaa ja ohjata oppilasta harjoittamaan ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan (nopeus, liikkuvuus, kestävyys, voima)</p> <p>-ohjata oppilasta oman fyysisen toimintakyvyn seurantaan ja arviointiin</p>	<p>Sisällöt – S1</p> <p>-fyysisiä ominaisuuksia kehittäviä ja ylläpitäviä liikuntatehtäviä, leikkejä ja pelejä</p> <p>-kestävyys: juoksu- ja kiinniottoleikit, pallopelit, lumi- ja jääliikunta</p> <p>-voima: voimistelu, kiipeily, hyppy, heitot, kuntopiiri</p> <p>-nopeus: juoksu- ja kiinniottoleikit, pelit, viestit, hyppy, loikat</p> <p>-liikkuvuus: voimistelu, ojennukset, venytykset</p>
<p>6.luokka</p> <p>-kannustaa ja ohjata oppilasta</p>	<p>Sisällöt – S1</p> <p>-fyysisiä ominaisuuksia kehittäviä ja ylläpitäviä</p>

<p>kehittämään ja ylläpitämään fyysisiä ominaisuuksiaan (nopeus, liikkuvuus, kestävyys, voima)</p> <p>-kannustaa ja ohjata oppilasta seuraamaan ja arvioimaan omaa fyysistä toimintakykyään</p> <p>-ohjata oppilas ymmärtämään harjoittelun merkitys fyysiseen suoritustasoon</p>	<p>liikuntatehtäviä, leikkejä ja pelejä</p> <p>-kestävyys: juoksu- ja kiinniottoleikit, pallopelit, uinti, lumi- ja jääliikunta</p> <p>-voima: voimistelu, kiipeily, hyppy, heitot, kuntopiiri</p> <p>-nopeus: juoksu- ja kiinniottoleikit, pelit, viestit, hyppy, loikat</p> <p>-liikkuvuus: voimistelu, ojennukset, venytykset</p> <p>-omien fyysisten ominaisuuksien arvioinnin harjoittelua</p>
---	---

T6 Opettaa uimataito, jotta oppilas pystyy liikkumaan vedessä ja pelastautumaan vedestä. (L3) L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

<p>3.-4.luokka</p> <p>-opettaa oppilaalle alkeisuimataito, jolla suoriutuu 50 m matkasta</p>	<p>Sisällöt – S1</p> <p>-uinnin perustaitojen (kelluminen, liukuminen, vedessä liikkuminen) vahvistamista monipuolisilla harjoitteilla</p> <p>-alkeisuuintia 50 metriä</p> <p>-liuku pinnan alle</p> <p>-hyppy jalat edellä uintisyvyiseen veteen</p> <p>-veden polkeminen uintisyvyisessä vedessä (n. 20 s) (vesipelastus)</p>
--	---

<p>5.-6.luokka</p> <p>-ohjata oppilasta vahvistamaan ja kehittämään uimataitoaan</p>	<p>Sisällöt – S1</p> <p>-uintitekniikoiden kehittämistä monipuolisilla harjoitteilla</p>
--	--

T7 Ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla. L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L6 Työelämätaidot ja yrittäjäyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

<p>3.luokka</p> <p>-ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla</p>	<p>Sisällöt – S1</p> <p>-turvalliseen liikuntakäyttäytymiseen ohjaaminen erilaisissa oppimisympäristöissä</p> <p>-asiallisen toiminnan harjoittelua liikuntatilanteissa, pukuhuoneissa ja siirtymistilanteissa</p> <p>-pelien ja leikkien turvallisuuden huomioiminen</p> <p>-telineiden, välineiden ja tilojen turvallisuuden huomioiminen</p> <p>-voiman säätelyn opettelua liikuntatilanteissa</p> <p>-tarkoituksenmukaiseen varustukseen ohjaaminen</p> <p>-asiallinen uimahallikäyttäytyminen</p>
---	--

<p>4.luokka -ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla</p>	<p>Sisällöt – S1 -turvalliseen liikuntakäyttämiseen ohjaaminen erilaisissa oppimisympäristöissä -sääntöjen noudattaminen liikuntatiloissa ja siirryttäessä liikuntapaikoille -pelien ja leikkien turvallisuuden huomioiminen -telineiden, välineiden ja tilojen turvallisuuden huomioiminen -voiman säätelyn opettelua liikuntatilanteissa -tarkoituksenmukaiseen varustukseen ohjaaminen -asiallinen uimahallikäyttäytyminen</p>
<p>5.luokka -ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla</p>	<p>Sisällöt – S1 -turvalliseen liikuntakäyttämiseen ohjaaminen erilaisissa oppimisympäristöissä -sääntöjen noudattaminen liikuntatiloissa ja siirryttäessä liikuntapaikoille -pelien ja leikkien turvallisuuden huomioiminen -telineiden, välineiden ja tilojen turvallisuuden huomioiminen -voiman säätelyn opettelua liikuntatilanteissa -tarkoituksenmukaiseen varustukseen ohjaaminen -asiallinen uimahallikäyttäytyminen</p>
<p>6.luokka -ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla</p>	<p>Sisällöt – S1 -turvalliseen liikuntakäyttämiseen ohjaaminen erilaisissa oppimisympäristöissä -sääntöjen noudattaminen liikuntatiloissa ja siirryttäessä liikuntapaikoille -pelien ja leikkien turvallisuuden huomioiminen -telineiden, välineiden ja tilojen turvallisuuden huomioiminen -voiman säätelyn opettelua liikuntatilanteissa -tarkoituksenmukaiseen varustukseen ohjaaminen -asiallinen uimahallikäyttäytyminen</p>
<p>Sosiaalinen toimintakyky</p>	
<p>T8 Ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelämään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen. L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</p>	
<p>3.luokka -ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa -ohjata harjaannuttamaan sosiaalisia taitoja ja tunneilmaisua</p>	<p>Sisällöt – S2 -monipuolisia pari- ja ryhmäliikuntatehtäviä, pelejä ja leikkejä -toisia huomioivaan ja myönteiseen käytökseen ohjaaminen liikuntatilanteissa -ohjaaminen epäonnistumisten ja tappioiden kestämiseen suuttumatta ja selittelemättä</p>
<p>4.luokka -ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa -ohjata harjaannuttamaan sosiaalisia taitoja ja tunneilmaisua</p>	<p>Sisällöt – S2 -monipuolisia pari- ja ryhmäliikuntatehtäviä, pelejä ja leikkejä -kaikkien kanssa toimimiseen ohjaaminen -toisia huomioivaan käytökseen ohjaaminen liikuntatilanteissa -tunneilmaisun säätelyn opettelua vastoinkäymisissä</p>

<p>5.luokka</p> <p>-ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa</p> <p>-ohjata harjaannuttamaan sosiaalisia taitoja ja säätelemään tunnelmaisua</p>	<p>Sisällöt – S2</p> <p>-monipuolisia pari- ja ryhmäliikuntatehtäviä, pelejä ja leikkejä</p> <p>-kaikkien kanssa toimimiseen ohjaaminen</p> <p>-toisia huomioivaan käytökseen ohjaaminen ja kannustaminen liikuntatilanteissa</p> <p>-tunnelmaisun säätelyn opettelua vastoinkäymisissä</p>
<p>6.luokka</p> <p>-ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa</p> <p>-ohjata harjaannuttamaan sosiaalisia taitoja ja säätelemään tunnelmaisua</p>	<p>Sisällöt – S2</p> <p>-monipuolisia pari- ja ryhmäliikuntatehtäviä, pelejä ja leikkejä</p> <p>-kaikkien kanssa toimimiseen ohjaaminen</p> <p>-toisia huomioivaan käytökseen ohjaaminen ja kannustaminen liikuntatilanteissa</p> <p>-tunnelmaisun säätelyn opettelua vastoinkäymisissä</p>
<p>T9 Ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä kantamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <p>L6 Työelämätaidot ja yrittäjäyys</p> <p>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</p>	
<p>3.luokka</p> <p>-ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella</p> <p>-ohjata oppilasta kantamaan vastuuta yhteisissä tilanteissa</p>	<p>Sisällöt – S2</p> <p>-rehellisyden ja oikeudenmukaisuuden arvostaminen</p> <p>-reiluun peliin ohjaaminen ja kannustaminen</p> <p>-ohjaaminen vastuuseen omasta keskittymisestä ja työrauhasta oppimistilanteissa</p> <p>-ohjaaminen vastuuseen omista ja yhteisistä liikuntavälineistä ja -tiloista</p>
<p>4. luokka</p> <p>-ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella</p> <p>-ohjata oppilasta kantamaan vastuuta yhteisissä tilanteissa</p>	<p>Sisällöt – S2</p> <p>-rehellisyden ja oikeudenmukaisuuden arvostaminen</p> <p>-reiluun peliin ohjaaminen ja kannustaminen</p> <p>-ohjaaminen vastuuseen omasta keskittymisestä ja työrauhasta oppimistilanteissa</p> <p>-ohjaaminen vastuuseen omista ja yhteisistä liikuntavälineistä ja -tiloista</p>
<p>5.luokka</p> <p>-kannustaa oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella</p> <p>-kannustaa oppilasta kantamaan vastuuta yhteisissä tilanteissa</p>	<p>Sisällöt – S2</p> <p>-rehellisyden ja oikeudenmukaisuuden arvostaminen</p> <p>-reiluun peliin ohjaaminen ja kannustaminen</p> <p>-ohjaaminen vastuuseen omasta keskittymisestä ja työrauhasta oppimistilanteissa</p> <p>-ohjaaminen vastuuseen omista ja yhteisistä liikuntavälineistä ja -tiloista</p>
<p>6.luokka</p> <p>-kannustaa oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella</p> <p>-kannustaa oppilasta kantamaan vastuuta yhteisissä tilanteissa</p>	<p>Sisällöt – S2</p> <p>-rehellisyden ja oikeudenmukaisuuden arvostaminen</p> <p>-reiluun peliin ohjaaminen ja kannustaminen</p> <p>-ohjaaminen vastuuseen omasta keskittymisestä ja työrauhasta oppimistilanteissa</p> <p>-ohjaaminen vastuuseen omista ja yhteisistä liikuntavälineistä ja -tiloista</p>
<p>Psyykinen toimintakyky</p> <p>T10 Kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa itsenäisen työskentelyn taitoja. L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</p>	

<p>3.luokka</p> <p>-ohjata oppilasta suorittamaan annettu tehtävä vastuullisesti</p> <p>-ohjata oppilasta itsenäiseen toimintaan</p>	<p>Sisällöt – S3</p> <p>-vastuun ottaminen tehtävän hyvästä suorittamisesta</p> <p>-oppilaan ohjaaminen huolehtimaan liikuntavarustuksesta</p> <p>-luodaan monipuolisia liikuntatehtäviä, joissa oppilas saavuttaa tavoitteen ja kehittyy omilla taidoillaan</p> <p>-oikeaan liikuntavarustukseen ohjaaminen ja kannustaminen</p>
<p>4.luokka</p> <p>-ohjata oppilasta suorittamaan annettu tehtävä vastuullisesti</p> <p>-ohjata oppilasta itsenäiseen toimintaan</p>	<p>Sisällöt – S3</p> <p>-vastuun ottaminen tehtävän hyvästä suorittamisesta</p> <p>-omatoimisuutta kehittäviä liikuntatehtäviä vaihtelevin kokoonpanoin</p> <p>-myönteisen palautteen antaminen onnistumisista</p> <p>-oikeaan liikuntavarustukseen ohjaaminen ja kannustaminen</p>
<p>5.luokka</p> <p>-ohjata oppilasta suorittamaan annettu tehtävä vastuullisesti</p> <p>-ohjata oppilasta itsenäiseen toimintaan</p>	<p>Sisällöt – S3</p> <p>-vastuun ottaminen tehtävän hyvästä suorittamisesta</p> <p>-omatoimisuutta kehittäviä liikuntatehtäviä vaihtelevin kokoonpanoin</p> <p>-myönteisen palautteen antaminen onnistumisista</p> <p>-oikeaan liikuntavarustukseen ohjaaminen ja kannustaminen</p>
<p>6.luokka</p> <p>-ohjata oppilasta suorittamaan annettu tehtävä vastuullisesti</p> <p>-ohjata oppilasta itsenäiseen toimintaan</p>	<p>Sisällöt – S3</p> <p>-vastuun ottaminen tehtävän hyvästä suorittamisesta</p> <p>-omatoimisuutta kehittäviä liikuntatehtäviä vaihtelevin kokoonpanoin</p> <p>-myönteisen palautteen antaminen onnistumisista</p> <p>-oikeaan liikuntavarustukseen ohjaaminen ja kannustaminen</p>
<p>T11 Huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä.</p> <p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p>	
<p>3.luokka</p> <p>-luoda myönteinen ja turvallinen ilmapiiri</p> <p>-mahdollistaa oppilaalle myönteisiä kokemuksia liikuntatilanteissa</p>	<p>Sisällöt – S3</p> <p>-palaute ja vuorovaikutus on toiset huomioivaa</p> <p>-oppilaalla on mahdollisuus tehdä omia edellytyksiään vastaavia tehtäviä</p>
<p>4.luokka</p> <p>-luoda myönteinen turvallinen ilmapiiri</p> <p>-mahdollistaa oppilaalle myönteisiä kokemuksia liikuntatilanteissa</p>	<p>Sisällöt – S3</p> <p>-kannustavan ja positiivisen ilmapiirin luominen liikuntatunnille</p> <p>-oppilaalla on mahdollisuus tehdä omia edellytyksiään vastaavia tehtäviä</p> <p>-myönteisen palautteen antaminen onnistumisista</p> <p>-rohkaiseminen omaan keholliseen ilmaisuun</p> <p>-ryhmään yhteenkuuluvuuden tunteen vahvistaminen</p>

<p>5.luokka</p> <p>-luoda myönteinen ja turvallinen ilmapiiri</p> <p>-mahdollistaa oppilaalle myönteisiä kokemuksia liikuntatilanteissa</p>	<p>Sisällöt – S3</p> <p>-kannustavan ja positiivisen ilmapiirin luominen liikuntatunnille</p> <p>-oppilaalla on mahdollisuus tehdä omia edellytyksiään vastaavia tehtäviä</p> <p>-myönteisen palautteen antaminen onnistumisista</p> <p>-rohkaiseminen omaan keholliseen ilmaisuun</p> <p>-ryhmään yhteenkuuluvuuden tunteen vahvistaminen liikkumistilanteissa</p> <p>-oppilaan ohjaaminen vastaamaan osaltaan ryhmähengestä</p>
<p>6.luokka</p> <p>-luoda myönteinen ja turvallinen ilmapiiri</p> <p>-mahdollistaa oppilaalle myönteisiä kokemuksia liikuntatilanteissa</p>	<p>Sisällöt – S3</p> <p>-kannustavan ja positiivisen ilmapiirin luominen liikuntatunnille</p> <p>-oppilaalla on mahdollisuus tehdä omia edellytyksiään vastaavia tehtäviä</p> <p>-myönteisen palautteen antaminen onnistumisista</p> <p>-rohkaiseminen omaan keholliseen ilmaisuun</p> <p>-ryhmään yhteenkuuluvuuden tunteen vahvistaminen</p> <p>-oppilaan ohjaaminen vastaamaan osaltaan ryhmähengestä</p>

Oppiaineen tehtävä

Oppilaanohjauksella on keskeinen merkitys sekä oppilaan, koulun että yhteiskunnan näkökulmasta. Ohjaustoiminnan tulee muodostaa koko perusopetuksen ajan kestävä, perusopetuksen jälkeisiin opintoihin ulottuva jatkumo. Oppilaanohjauksella edistetään oppilaan koulutyön onnistumista, opintojen sujumista sekä koulutuksen tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta.

Oppilaanohjauksen tehtävänä on edistää oppilaan kasvua ja kehitystä siten, että oppilas pystyy kehittämään opiskeluvalmiuksiaan ja vuorovaikutustaitojaan sekä oppimaan elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Oppilaanohjaus tukee oppilasta tekemään omiin valmiuksiinsa, arvoihinsa ja lähtökohtiinsa sekä kiinnostukseensa perustuvia arkielämää, opiskelua, jatko-opintoja sekä tulevaisuutta koskevia päätöksiä ja valintoja. Ohjauksen avulla oppilas oppii tiedostamaan mahdollisuutensa vaikuttaa oman elämänsä suunnitteluun ja päätöksentekoon. Oppilasta kannustetaan pohtimaan ja kyseenalaistamaan koulutukseen ja ammatteihin liittyviä ennakkokäsityksiään ja tekemään valintansa ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja. Oppilaanohjausta toteutetaan yhteistyössä huoltajien kanssa.

Koulun ohjaussuunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn- ja vastuunjako sekä monialaiset verkostot, joita tarvitaan ohjauksen tavoitteiden toteutumiseksi. Suunnitelmassa kuvataan myös kodin ja koulun ohjausyhteistyö koulun työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt. Ohjaussuunnitelman tavoitteiden toteutumista arvioidaan systemaattisesti. Oppilaiden opintojen sujuvuutta nivelvaiheissa edistetään perusopetuksen aikana ja jatko-opintoihin siirryttäessä opettajien välisellä ja opint-ohjaajien keskinäisellä sekä tarvittaessa moniammatillisella yhteistyöllä. Opettajat hyödyntävät työssään ajantasaista tietoa jatko-opinnoista, työelämästä ja työtehtävistä sekä niissä tapahtuvista muutoksista.

Oppilaanohjaus yhdistää koulua yhteiskuntaan ja työelämään. Sen avulla edistetään oikeudenmukaisuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä. Oppilaanohjauksessa kehittyvät tiedot ja taidot edistävät osaltaan osaavan työvoiman saatavuutta sekä osaamisen kysynnän ja tarjonnan yhteensovittamista tulevaisuuden työelämässä.

Vuosiluokilla 3-6 oppilaanohjaus toteutuu pääasiassa eri oppiaineiden opetuksen ja koulun muun toiminnan yhteydessä. Oppilaanohjaukseen voidaan myös varata oppitunteja opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Oppilaanohjauksesta vastaa luokanopettaja yhdessä muiden opettajien kanssa. Oppimisympäristönä oman kouluyhteisön ja lähiympäristön lisäksi voivat toimia lähiseudun yritykset ja muut yhteistyötahot.

Oppilaanohjauksella tuetaan oppilaita opiskelustrategioidensa tunnistamisessa ja kehittämisessä, vahvistetaan kykyä asettaa itselle tavoitteita ja arvioida tavoitteiden saavuttamista sekä edistetään oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä. Ohjaus auttaa oppilaita omaksumaan erilaisia opiskelussa tarvittavia oppimisen, työskentelyn, tiedon omaksumisen sekä tiedonhallinnan taitoja ja menetelmiä, tunnistamaan oppiaineiden ominaispiirteitä sekä valitsemaan kuhunkin oppiaineeseen soveltuvia opiskelumenetelmiä. Ohjauksella tuetaan sosiaalisten taitojen ja ryhmässä toimimisen taitojen kehittymistä.

Oppilaanohjauksen tuella oppilaat kehittävät elämässä tarvittavia taitoja ja vahvistavat myönteistä käsitystä itsestään oppijana. Oppilaita ohjataan tunnistamaan ja arvostamaan sekä omia että toisten vahvuuksia, kykyjä ja taitoja. Heitä tuetaan ottamaan vastuuta elämästään, opiskelustaan, valinnoistaan sekä toiminnastaan ryhmän ja lähiyhteisönsä aktiivisena jäsenenä ja toimijana.

Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia osallisuuteen ja vaikuttamiseen omassa kouluyhteisössä ja lähiympäristössä, jolloin heidän käsityksensä yhteiskunnallisista vaikutusmahdollisuuksista alkaa muotoutua.

Oppilaanohjauksen kautta oppilaat tutustuvat lähiseudun ammatteihin, työpaikkoihin ja elinkeinoelämään. Mahdollisten tutustumiskäyntien ja vierailujen yhtenä tehtävänä on esitellä oppilaille työelämää, yrittäjyyttä ja erilaisia ammatteja. Niillä myös edistetään oppilaiden ammatillisen kiinnostuksen heräämistä.

Oppilaanohjaus tukee oppilaita ja huoltajia opiskeluun liittyvässä tiedonsaannissa ja valinnoissa. Heille järjestetään mahdollisuuksia henkilökohtaiseen ohjauskeskusteluun oppilaan opiskelun ja valintojen tukemiseksi sekä erilaisissa oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvissä kysymyksissä.

Lappeenrannan kristillinen koulu

Oppilaanohjaus alakoulussa toteutetaan luokanopettajan johdolla. Oppilaanohjaus toteutuu osana muuta opetusta. Oppilaanohjaus tapahtuu pääsääntöisesti kouluyhteisön sisällä ja yhteistyötä tehdään lähialueen työpaikkojen kanssa.

Alakoulussa oppilaanohjauksen tärkeänä teemana on rakentaa toimivaa yhteistyötä koulun ja kodin välille. Alakoulun edetessä oppilaan vastuu omasta opiskelusta kasvaa ja oppilaan omat valmiudet paranevat siirryttäessä vuosiluokilta eteenpäin. Vanhempien rooli ohjauksessa ja koulun kanssa tehtävässä työssä on tärkeä osa nuoren itsenäistymistä ja vastuunkantoa.

Alakoulussa luodaan pohja oppilaan omien tavoitteiden saavuttamiselle. Tähän liittyvät olennaisesti omien valintojen tekeminen, oman työskentelyn arviointi, oman oppimisen taitojen kehittyminen ja myönteisen kuvan kehittyminen oppijana.

Alakoulun aikana oppilaalle muodostuu kuva koulunkäynnin merkityksestä ja siirtymistä kohti työelämää. Positiivisen asennoitumisen rakentuminen kohti yhteiskunnassa tarvittavia tietoja ja taitoa tulisi vahvistua koko alakoulun ajan.

<i>Työskentely- ja opiskelutaidot</i>	<i>Opetetaan ja vahvistetaan työskentelytaitoja.</i>
<i>Itsetuntemus</i>	<i>Vahvistetaan itsetuntemusta ja ohjataan vastuunottamiseen ja sisäiseen yrittäjyyteen.</i>
<i>Sosiaalinen kasvaminen</i>	<i>Ohjataan ryhmissä toimimiseen, muiden huomioimiseen ja omien valintojen merkitysten vaikuttavuuden tunnistamiseen.</i>
<i>Päätöksentekovalmiudet</i>	<i>Valintojen ohjaaminen: kielivalinnat ja valinnaisaineet.</i>
<i>Ammatit ja työelämä</i>	<i>Koulun sisäinen tet-harjoittelu. Työelämän teemapäivät. Myönteinen suhtautuminen työelämään ja eri ammatteihin.</i>

LUKU 15 VUOSILUOKAT 7–9

15.1 Vuosiluokkien 6 ja 7 välinen siirtymävaihe sekä vuosiluokkien 7–9 tehtävä

Perusopetuksen kullakin vuosiluokkakokonaisuudella on yhteisten tehtävien lisäksi oma erityinen tehtävänsä. Sen hoitaminen edellyttää oppilaiden ikäkauden ja kehitysvaiheen huomioonottamista sekä huolenpitoa oppilaiden sujuvista siirtymistä koulupolun nivelvaiheissa.

Vuosiluokkien 6 ja 7 välinen siirtymävaihe

Siirtyminen kuudennelta seitsemännelle luokalle edellyttää koulun tai koulujen henkilöstön suunnitelmallista yhteistyötä, opetuksen kannalta tarpeellisen tiedon siirtämistä sekä oppimisympäristöjen, toimintatapojen ja ohjaavien asiakirjojen tuntemista. Kodin ja koulun välisen vuorovaikutuksen merkitys korostuu siirtymävaiheessa. Koulumme ollessa yhtenäiskoulu siirtymävaihe on luonteva. Siirtymä tarkoittaa oppilaille mahdollisiin uusiin opettajiin tutustumista. Koulun tehtävä on huolehtia, että myös näillä vuosiluokilla työskentelytavat ja arviointikäytännöt ovat oppilaiden ikäkauteen ja edellytyksiin soveltuvia. Tärkeää on, että kotona ja koulussa huolehditaan myös oppilaiden mahdollisuudesta tuntea olonsa turvalliseksi samalla kun heitä rohkaistaan uusien asioiden kohtaamiseen. Monet tulevaisuuteen vaikuttavat valinnat tulevat ajankohtaisiksi. Oppilaiden kuunteleminen ja arvostaminen sekä heidän osallisuutensa omista asioista ja valinnoista päättämiseen on tärkeää.

Yhteistyö, työnjako ja vastuut siirtymävaiheessa

Nivelvaihe kuudennelta seitsemännelle luokalle

- Huhtikuussa opinto-ohjaaja, erityisopettaja ja kuraattori vierailevat 6.-luokkien luona kertomassa yläkoulusta tukioppilaiden kanssa. Toukokuussa 6.-luokkalaiset tulevat tutustumaan yläkoulun toimintaan. Keväällä pidetään palaveri luokanopettajan kanssa, missä keskustellaan tulevasta 7. luokan oppilaista. Palaveriin osallistuu erityisopettaja(t), opinto-ohjaaja, luokanopettaja ja kuraattori. Erityisen tuen suunnitelmat siirretään keväällä tai viimeistään syksyllä erityisopettajille.
- Syksyllä järjestetään 7.-luokkalaisille ryhmäytymispäivä. Tukioppilaat pitävät oppitunteja 7.-luokkalaisille ja ovat oppilaiden tukena koululla. Luokanvalvojat pitävät vanhempainvartteja huoltajien kanssa syksyllä.

Nivelvaihe perusopetuksesta toiselle asteelle siirryttäessä

- Yhteistyössä toisen asteen oppilaitosten kanssa oppilaanohjaaja järjestää 8. ja 9. luokan oppilaille mahdollisuuden tutustua toisen asteen koulutukseen. Erityistä tukea tarvitseville oppilaille voidaan järjestää räätälöityjä tutustumiskäyntejä.
- Oppilaanohjaaja pitää yllä yhteyksiä toisen asteen oppilaitoksiin. Hän päivystää erikseen sovittuna ajankohtana yhteisvalintatulosten saavuttua ja opastaa ilman opiskelupaikkaa jääneet lisähakuun. Elokuussa on jälkiohjauspalaveri, jossa selvitetään, onko kaikilla 9.-luokkalaisilla opiskelupaikka. Oppilaiden siirryttyä toisen asteen oppilaitoksiin opinto-ohjaaja huolehtii siitä, että oppilaitokset saavat erityisen tuen piirissä olleen oppilaan opiskeluun liittyviä välttämättömiä tietoja. Muiden kun oppilaan opiskeluun liittyvien tietojen siirtämiseen tarvitaan huoltajilta tiedonsiirtolupa.

Lain edellyttämä erityisen tuen päätöksen tarkistaminen tehdään ennen seitsemännelle luokalle siirtymistä.

Vuosiluokat 7-9: Yhteisön jäsenenä kasvaminen

Vuosiluokkien 7-9 erityisenä tehtävänä on ohjata ja tukea oppilaita näiden voimakkaiden kehitysvuosien aikana, huolehtia perusopetuksen oppimäärän opiskelun loppuunsaattamisesta ja kannustaa kaikkia oppilaita opintojen jatkamiseen. Erityistä huolta pidetään siitä, että jokainen oppilas saisi mahdollisimman hyvät edellytykset perusopetuksen jälkeisille opinnoille ja osaisi pohtia ratkaisujaan realistisesti ja tietoon perustuen. Oppilaiden väliset yksilölliset kehityserot, myös poikien ja tyttöjen usein erilainen kehitysrytmi, alkavat näkyä aiempaa selvemmin ja vaikuttavat koulutyöhön. Oppilaita ohjataan oman kehityksensä ymmärtämiseen ja rohkaistaan itsensä hyväksymiseen sekä vastuunottoon itsestä ja omista opinnoista, kavereista ja lähiympäristöstä. Oppilaita tuetaan yhteisöllisyyteen, joka ei hyväksy minkäänlaista kiusaamista, seksuaalista häirintää, rasismia eikä muuta syrjintää. Välittämällä, yksilöllisellä kohtaamisella sekä työskentelytapojen ja oppimisympäristöjen monimuotoisuudella vahvistetaan opiskelumotivaatiota. Opintojen aikaisen arvioinnin ja palautteen antamisen käytännöt suunnitellaan ja toteutetaan siten, että ne ovat vuorovaikutteisia ja oppimista ohjaavia sekä kannustavat oppilaita työskentelemään tavoitteellisesti yksilöinä ja ryhmänä. Kodin ja koulun yhteistyö saa uusia muotoja ja sisältöjä. Se on edelleen kasvavan nuoren tärkeä tuki. Yhteisistä pelisäännöistä ja hyvistä käytöstavoista sopiminen oppilaiden ja huoltajien kanssa luo turvallisuutta ja edistää koulutyön onnistumista.

Vuosiluokkien 7-9 aikana oppilaat luovat perustaa aikuisidentiteetilleen, kartuttavat osaamistaan sekä suuntautuvat ja valmistautuvat perusopetuksen jälkeiseen elämään. Opetuksessa syvennetään, rikastetaan ja laajennetaan alemmilla vuosiluokilla opittua. Uusina yhteisinä oppiaineina alkavat kotitalous ja oppilaanohjaus. Fysiikan ja kemian, biologian ja maantiedon sekä terveystiedon opetus eriytyy ympäristöopista viideksi eri oppiaineeksi. Oppilaille tarjoutuu lisää valinnaisia aineita. Monialaiset oppimiskokonaisuudet ja valinnaiset aineet tarjoavat mahdollisuuksia oppilaiden kiinnostuksen kohteiden syventämiseen ja vapaa-ajalla opitun yhdistämiseen koulutyöhön. Ne luovat tilaisuuksia itsenäisyyden ja vastuullisuuden harjoitteluun esimerkiksi taiteellisissa produktioissa, tutkimushankkeissa tai yhteiskunnallisissa projekteissa.

Perusopetuksen päättäminen ja seuraavaan koulutusvaiheeseen siirtyminen

Perusopetuksen ja toisen asteen nivelvaiheessa oppilaat suuntautuvat jatko-opintoihin ja tekevät päätöksiä koulutus- ja uravalinnoistaan. Siirtymä edellyttää suunnitelmallista ja monialaista yhteistyötä sekä vuorovaikutusta oppilaiden ja huoltajien kanssa. Tavoitteena on antaa oppilaille mahdollisimman hyvät valmiudet edetä perusopetuksesta seuraavaan koulutusvaiheeseen sekä turvata opiskelun edellytykset ja hyvinvointi. Siirtyminen kohti uutta elämänvaihetta edellyttää nuorilta lisääntyvää elämänhallintaa, itsenäisyyttä ja vastuullisuutta. Koulu tukee oppilaita tässä kehitysprosessissa, jolloin oppilaanohjauksen ja oppilashuollon merkitys korostuu. Oppilaat tarvitsevat runsaasti tietoa erilaisista peruskoulun jälkeisistä mahdollisuuksista sekä monipuolista ohjausta niin opinto-ohjaajalta kuin eri oppiaineiden opettajiltakin. On tärkeä varata aikaa keskustella oppilaiden kanssa heidän suunnitelmistaan ja auttaa oppilaita ymmärtämään jatko-opintojen asettamia vaatimuksia sekä tekemään realistisia valintoja.

15.2 Laaja-alainen osaaminen vuosiluokilla 7-9

Laaja-alaisen osaamisen yleistavoitteet on määritelty luvussa 3. Tässä kuvataan, mitkä tavoitenäkökulmat painottuvat vuosiluokilla 7-9.

Edellytykset laaja-alaisen osaamisen kehittymiselle vahvistuvat oppilaiden kasvun myötä. Toisaalta oppiaineiden välisen yhteistyön ja kouluarjen hallinnan haasteet lisääntyvät. Koulu voi parhaimmillaan tarjota yhteisön, jonka murrosiässä oleva nuori voi kokea itselleen

merkitykselliseksi ja joka auttaa jäsentämään sekä omaa kehitystä että ympäröivää maailmaa. Erityisen tärkeätä on luoda mahdollisuuksia itsetuntoa vahvistaviin osaamisen ja onnistumisen kokemuksiin sekä ohjata jokaista oppilasta tunnistamaan oma erityislaatunsa ja omat vahvuutensa ja näkemään realistisesti myös kehittymistarpeensa.

Näinä vuosina jatketaan kestäväen elämäntavan ja hyvinvoinnin pohjan rakentamista ja pohditaan oppilaiden kanssa kestäväen kehityksen sosiaalisia, yhteiskunnallisia ja taloudellisia sekä kulttuurisia ja ekologisia edellytyksiä. Opetukseen tuodaan esimerkkejä, käytäntöjä ja teoreettista pohdintaa siitä, miten kestäväen kehityksen eri ulottuvuudet ovat yhteydessä toisiinsa ja mitä kestävä elämäntapa käytännössä merkitsee.

Laaja-alaisen osaamisen kehittämistä tuetaan kaikissa oppiaineissa kullekin oppiaineelle luontevalla tavalla. Monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelu ja toteuttaminen yhdessä oppilaiden kanssa tähtää erityisesti laaja-alaisen osaamisen kehittämiseen ja syventämiseen.

Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)

Koulutyössä vahvistetaan oppilaiden aktiivista roolia oppimisprosessissa ja luodaan edellytyksiä oppimista tukeville myönteisille kokemuksille ja tunteille. Oppilaita kannustetaan ottamaan vastuuta opiskeluun liittyvien tavoitteiden asettamisesta, työn suunnittelusta ja oman työskentelyprosessin ja etenemisen arvioinnista. Heitä ohjataan tunnistamaan omat oppimis- ja opiskelustrategiansa ja kehittämään niitä tietoisesti. Oppilaat tarvitsevat keinoja tarkkaavaisuutensa ja keskittyneisyytensä ylläpitämiseen sekä ohjausta teknologian ja muiden apuvälineiden hyödyntämiseen opiskelussaan.

Oppilaita kannustetaan luottamaan itseensä ja näkemyksiinsä, perustelemaan ajatuksiaan ja soveltamaan koulun ulkopuolella opittuja taitoja koulutyössä. On tärkeää oppia kuuntelemaan itseä ja toisia, näkemään asioita toisten silmin sekä löytämään vaihtoehtoja ja luovia ratkaisuja. Rohkaisua tarvitaan epäselvän ja ristiriitaisen tiedon kohtaamiseen ja käsittelyyn. Tiedon rakentamisen erilaisia tapoja tutkitaan yhdessä ja oppilaita rohkaistaan tuomaan esille omaa kokemustietoaan ja pohtimaan sen merkitystä ajattelulle. Oppilailla tulee olla mahdollisuus tehdä havaintoja ja harjaannuttaa havaintoherkkyyttään, hakea monipuolisesti tietoa sekä tarkastella käsillä olevaa asiaa kriittisesti eri näkökulmista. Oppilaita rohkaistaan käyttämään kuvittelukykyään uuden oivaltamiseen ja luomiseen, yhdistelemään ennakkoluulottomasti erilaisia näkökulmia sekä rakentamaan uutta tietoa ja näkemystä. Oppilaiden omia ideoita tuetaan. Ajattelun taitoja kehitetään lisäksi luomalla monimuotoisia tilaisuuksia itsenäiseen ja yhteiseen ongelmanratkaisuun, argumentointiin, päättelyyn ja johtopäätösten tekemiseen sekä asioiden välisten vuorovaikutussuhteiden ja keskinäisten yhteyksien huomaamiseen ja siten systeemiseen ajatteluun. Eettisen ajattelun kehittymistä tuetaan pohtien oikeaa ja väärää, hyvää elämää ja hyveitä sekä eettisen toiminnan periaatteita. Taiteet syventävät eettistä ja esteettistä ajattelua herättämällä tunteita ja luomalla uusia oivalluksia.

Oppiainerajat ylittävä, kokeileva, tutkiva ja toiminnallinen työskentely oppilaita kiinnostavien ilmiöiden tarkastelemiseksi on tärkeää paitsi ajattelun taitojen myös oppimisen motivaation ja perusopetuksen jälkeisiin opintoihin liittyvien valintojen kannalta. Eri oppiaineiden tunneilla pohditaan opiskelun sekä omien ajattelu- ja työskentelytapojen merkitystä tulevaisuudelle. Oppilaita autetaan ottamaan selvää opintoihin ja työhön liittyvistä mahdollisuuksista ja uravalinnoista ja tekemään valintansa perustellusti omia taipumuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan arvostaen.

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)

Koulutyössä tuetaan oppilaiden kulttuuri-identiteetin muodostumista ja kulttuurisesti kestävä elämäntapaa, joka perustuu ihmisoikeuksien kunnioittamiselle. Oppilaita ohjataan näkemään

kulttuurinen moninaisuus lähtökohtaisesti myönteisenä voimavarana. Samalla heitä ohjataan tunnistamaan, miten kulttuurit, uskonnot ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa sekä pohtimaan, millaisia asioita ei voida ihmisoikeuksien vastaisina hyväksyä. Koulutyössä edistetään suunnitelmallisesti kunnioitusta ja luottamusta muita ihmisryhmiä ja kansoja kohtaan. Tutustutaan keskeisiin ihmisoikeussopimuksiin ja niiden merkitykseen ja toteutumiseen maailmassa.

Oppilaita ohjataan lukemaan ympäristön kulttuurisia viestejä, tuntemaan ja arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä sekä tunnistamaan siihen liittyviä arvoja. Mediaympäristöä analysoidaan ja sen vaikutuksia opitaan arvioimaan. Kulttuuriperintöön tutustutaan monipuolisesti ja osallistutaan sen ylläpitoon ja uusintamiseen. Oppilaat saavat mahdollisuuksia kokea ja tulkita taidetta, kulttuuria ja kulttuuriperintöä ja oppivat huomaamaan niiden merkityksen yksilöiden ja yhteisöjen hyvinvoinnille. Toimimalla yhteistyössä muiden tahojen kanssa koulu tarjoaa oppilaille monenlaisia tilaisuuksia ilmaista kulttuurista osaamistaan ja vaikuttaa esimerkiksi taiteen keinoin.

Kouluyhteisössä ja sen ulkopuolella tapahtuvan vuorovaikutuksen sekä kansainväliseen yhteistyöhön liittyvien kokemusten kautta oppilaiden maailmankuva avartuu ja taito käydä dialogia kehittyy. Oppilaat harjoittelevat ilmaisemaan mielipiteensä rakentavasti ja toimimaan osaamistaan soveltaen monenlaisissa esiintymis-, yhteistyö- ja vuorovaikutustilanteissa. Oppilaita ohjataan asettumaan toisen asemaan ja kasvatetaan kohtaamaan arvostavasti muita ihmisiä sekä noudattamaan hyviä tapoja. Oppilaita rohkaistaan ilmaisemaan itseään monipuolisesti. Heitä ohjataan myös arvostamaan ja hallitsemaan omaa kehoaan ja käyttämään sitä tunteiden, näkemysten, ajatusten ja ideoiden ilmaisemiseen. Koulutyöhön sisällytetään runsaasti mahdollisuuksia luovaan toimintaan. Oppilaita kannustetaan edistämään toiminnallaan esteettisyyttä ja nauttimaan sen eri ilmenemismuodoista.

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)

Oppilaiden itsenäistymistä tuetaan yhteistyössä kotien kanssa. Oppilaita ohjataan ja kannustetaan ottamaan vastuuta itsestä, toisista ja arjen sujumisesta. Lisätään oppilaiden mahdollisuuksia osallistua koulutyön ja oppimisympäristön suunnitteluun ja toteuttamiseen. Oppilaita ohjataan tunnistamaan omaa ja yhteistä hyvinvointia edistäviä ja haittaavia tekijöitä ja harjaantumaan terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta edistäviin toimintatapoihin. Erityistä huomiota kiinnitetään unen ja levon, tasapainoisen päivärytmin, liikkumisen ja monipuolisen ravinnon sekä päihteettömyyden merkitykseen ja hyvien tapojen tärkeyteen elämässä. Sosiaalisia taitoja harjoitellaan ja tuetaan tunnetaitojen kehittymistä. Käsitellään yhdessä ristiriitaisten tunteiden ja ajatusten kohtaamista ja hallintaa. Oppilaat saavat valmiuksia suojata yksityisyyttään ja henkilökohtaisia rajojaan. He oppivat ennakoimaan ja välttämään vaaratilanteita ja toimimaan onnettomuustilanteissa tarkoituksenmukaisesti. Oppilaita ohjataan toimimaan kestävästi ja vastuullisesti myös liikenteen erilaisissa tilanteissa, erityisesti pyörällä ja mopolla liikuttaessa, sekä huolehtimaan turvavarusteiden käytöstä ja päihteettömyydestä liikenteessä.

Eri oppiaineiden opetuksessa ja muussa koulutyössä oppilaat oppivat ymmärtämään teknologian kehitystä, monimuotoisuutta ja merkitystä omassa elämässä, kouluyhteisössä ja yhteiskunnassa. Oppilaita opetetaan ymmärtämään myös teknologian toimintaperiaatteita ja kustannusten muodostumista sekä harjoittelemaan sen vastuullista käyttöä ja teknologisten ideoiden kehittämistä ja mallintamista. Oppilaiden kanssa pohditaan teknologiaan liittyviä eettisiä kysymyksiä ja tulevaisuuden mahdollisuuksia. Oppilaita ohjataan tarkastelemaan kulutustottumuksiaan kestäväen tulevaisuuden näkökulmasta, tarkastelemaan mainosviestintää analyttisesti ja toimimaan kriittisinä ja vastuullisina kuluttajina. Heitä opastetaan vahvistamaan

edellytyksiään oman talouden suunnitteluun ja taloudesta huolehtimiseen. Perusopetuksen aikana oppilaat harjaantuvat kestävän elämäntavan mukaisiin valintoihin ja toimintatapoihin elämän eri alueilla.

Monilukutaito (L4)

Oppilaita ohjataan monilukutaitoisuuden syventämiseen laajentamalla tekstien kirjoja kaikkien oppiaineiden opetuksessa. Teksteillä tarkoitetaan tässä sanallisten, kuvallisten, auditiivisten, numeeristen ja kinesteettisten symbolijärjestelmien sekä näiden yhdistelmien avulla ilmaistua tai ilmenevää tietoa. Harjoittelun painopiste on analyttisessä, kriittisessä ja kulttuurisessa lukutaidossa. Oppilaat harjaantuvat kaikkien aistialueiden ja tietämisen tapojen monipuoliseen hyödyntämiseen oppimisessa. Tiedon tuottamisen, tulkinnan ja välittämisen taitoja harjoitellaan eri oppiaineille ominaisilla tavoilla sekä oppiaineiden yhteistyönä. Oppilaita rohkaistaan käyttämään monilukutaitoaan myös vaikuttamiseen ja osallistumiseen omassa elinympäristössä, mediassa ja yhteiskunnassa. Opetuksessa tarjotaan runsaasti tilaisuuksia näiden taitojen yhteistoiminnalliseen harjoitteluun.

Monilukutaidon kehittämisessä siirrytään aikaisempaa enemmän eri tilanteissa ja eri yhteyksissä käytettäviin teksteihin. Oppilaiden monilukutaitoa syvennetään tutustuttamalla heidät kertoviin, kuvaaviin, ohjaaviin, kantaa ottaviin ja pohtiviin tekstilajeihin. Opetuksessa vahvistetaan kulttuurista ja katsomuksellista lukutaitoa sekä ympäristölukutaitoa. Siinä tarkastellaan ja tulkitaan myös työelämään liittyviä tekstejä. Kuluttaja- ja talousosaamista kehitetään aihepiiriä monipuolisesti käsittelevien tekstien sekä niiden käyttöyhteyksiin tutustumalla. Numeraalista lukutaitoa hyödynnetään esimerkiksi arvioitaessa gallupien luotettavuutta tai ostotarjoustien edullisuutta. Oppilaita ohjataan kehittämään kuvanlukutaitoa käyttämällä erilaisia kuvatulkinnan menetelmiä ja esittämisen tapoja. Medialukutaitoa syvennetään osallistumalla ja työskentelemällä eri medioiden parissa. Oppilaita kannustetaan ilmaisemaan näkemyksiään monipuolisten viestinnän ja vaikuttamisen keinojen avulla.

Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)

Tieto- ja viestintäteknologian käyttö on luonteva osa oppilaan omaa ja yhteisön oppimista. Oppilaat syventävät taitojaan ja hyödyntävät opiskelussaan koulun ulkopuolella opittua. Heille muodostuu käsitys siitä, miten tieto- ja viestintäteknologiaa voi hyödyntää eri oppiaineiden opiskelussa, myöhemmissä opinnoissa ja työelämässä sekä yhteiskunnallisessa toiminnassa ja vaikuttamisessa. Oppimistehtävien yhteydessä tarkastellaan tv:n merkitystä yhteiskunnassa ja vaikutuksia kestäväan kehitykseen.

Käytännön taidot ja oma tuottaminen: Oppilaita kannustetaan oma-aloitteiseen tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen erilaisissa oppimistehtävissä sekä eri tehtäviin sopivien työtapojen ja välineiden valintaan. Heidän käsityksensä eri laitteiden, ohjelmistojen ja palvelujen käyttö- ja toimintalogiikasta syvenee. He harjaantuvat systematisoimaan, organisoimaan ja jakamaan tiedostoja sekä valmistamaan erilaisia digitaalisia tuotoksia itsenäisesti ja yhdessä. Ohjelmointia harjoitellaan osana eri oppiaineiden opintoja.

Vastuullinen ja turvallinen toiminta: Oppilaita ohjataan turvalliseen ja eettisesti kestäväan tieto- ja viestintäteknologian käyttöön. He oppivat, miten suojaudutaan mahdollisilta tietoturvariskeiltä ja välttävät tiedon häviämistä. Vastuulliseen toimintaan ohjataan pohtimalla, mitä esimerkiksi käsitteet tietosuojasta ja tekijänoikeus tarkoittavat, ja mitä seurauksia vastuuttomasta ja lainvastaisesta toiminnasta voi olla. Oppilaita opastetaan terveellisten ja ergonomisten työtapojen omaksumiseen.

Tiedonhallinta sekä tutkiva ja luova työskentely: Oppilaita ohjataan monipuoliseen tiedon hankintaan ja tuottamiseen sekä tietolähteiden monipuoliseen käyttöön tutkivan ja luovan

työskentelyn pohjana. Samalla harjoitellaan lähdekriittisyyttä ja opitaan arvioimaan omaa ja muiden - myös erilaisten hakupalveluiden ja tietokantojen - tapaa toimia ja tuottaa tietoa. *Vuorovaikutus ja verkostoituminen*: Opetuksessa käytetään yhteisöllisiä palveluita ja koetaan yhteistyön ja vuorovaikutuksen merkitys oppimiselle, tutkivalle työskentelylle ja uuden luomiselle.

Oppilaita opastetaan käyttämään erilaisia viestintäkanavia ja -tyylejä tarkoituksenmukaisesti. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä myös kansainvälisessä vuorovaikutuksessa ja opitaan hahmottamaan sen merkitystä, mahdollisuuksia ja riskejä globaalissa maailmassa.

Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)

Opetuksessa edistetään oppilaiden kiinnostusta ja myönteistä asennetta työtä ja työelämää kohtaan sekä vahvistetaan siihen liittyvää tietopohjaa. Oppilaita opetetaan tuntemaan lähialueen elinkeinoelämän erityispiirteitä ja keskeisiä toimialoja. Huolehditaan siitä, että viimeistään tässä vaiheessa oppilaat saavat kokemuksia työelämästä ja yhteistyöstä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Tällöin harjoitellaan myös työelämässä tarvittavaa asianmukaista käyttäytymistä ja yhteistyötaitoja ja huomataan kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkitys. Koulutyöhön sisältyy toimintamuotoja, joissa tarjoutuu tilaisuus oppia tuntemaan erilaisia ammatteja ja työaloja sekä yritystoimintaa. Tällaisia ovat mm. työelämään tutustumisjaksot, koulussa vierailevien henkilöiden kanssa käytävät keskustelut, vierailut yrityksissä ja erilaisissa organisaatioissa sekä harjoitusyritystoiminta ja vapaaehtoistyö.

Koulussa harjoitellaan projektityöskentelyä ja verkostoitumista omassa yhteisössä, lähialueella ja Suomessa sekä mahdollisuuksien mukaan myös kansainvälisesti. Toiminnallisissa opiskelutilanteissa opitaan suunnittelemaan työprosesseja, asettamaan hypoteeseja, kokeilemaan erilaisia vaihtoehtoja, tekemään johtopäätöksiä ja löytämään uusia ratkaisuja olosuhteiden muuttuessa. Samalla opitaan tarttumaan tehtäviin aloitteellisesti, ennakoimaan työskentelyn mahdollisia vaikeuksia, arvioimaan ja ottamaan hallittuja riskejä, kohtaamaan myös epäonnistumisia ja pettymyksiä sekä viemään työ sisukkaasti loppuun. Näin oppilaat saavat tilaisuuksia oppia oman kokemuksensa kautta työn, yrittäjämäisen toimintatavan sekä yrittäjyyden merkityksen yhteisössä ja yhteiskunnassa. Oppilaita opastetaan ottamaan selvää opintoihin ja työhön liittyvistä mahdollisuuksista ja uravalinnoista. Heitä rohkaistaan tunnistamaan ja kehittämään omia taipumuksiaan, vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan sekä tekemään opintoihin ja työhön liittyvät valintansa perustellusti ja omista lähtökohdistaan, perinteisten sukupuoliroolien ja muiden roolimallien vaikutukset tiedostaen.

Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)

Opetuksessa vahvistetaan ja syvennetään oppilaiden kiinnostusta yhteisiä ja yhteiskunnallisia asioita kohtaan ja harjoitellaan toimintaa demokraattisen yhteiskunnan jäsenenä. Omassa luokkayhteisössä ja eri opiskeluryhmissä, oppilaskunnassa sekä kouluyhteisössä tapahtuva monimuotoinen osallistuminen ja siitä saatavat kuulluksi ja arvostetuksi tuleminen kokemukset auttavat näkemään vaikuttamisen mahdollisuuksia ja oppimaan vaikuttamisen tapoja. Oppilaat saavat tietoa ja kokemuksia yhteiskuntaa rakentavan osallistumisen keinoista ja muodoista kuten tukioppilastoiminnasta, ympäristötoiminnasta ja vapaaehtoistyöstä tai median, taide-elämän, julkisen sektorin, kansalaisjärjestöjen ja poliittisten puolueiden kautta vaikuttamisesta. Kokemukset tukevat oppilaiden itsetuntoa, oma-aloitteisuutta ja rohkaistumista vastuulliseen toimintaan. Osallistumalla oppilaat voivat harjaantua ilmaisemaan näkemyksensä rakentavasti, etsimään ratkaisuja yhteistyössä toisten kanssa sekä pohtimaan erilaisten toimintatapojen oikeutusta eri näkökulmista. Toiminnassa opitaan neuvottelemista, sovittelemista ja ristiriitojen ratkaisemista. Ympäristön ja toisten ihmisten hyväksi tehdyt konkreettiset teot ja yhteistyöprojektit laajentavat

vastuun piiriä.

Oppilaita ohjataan ymmärtämään omien valintojen ja tekojen merkitys itselle sekä lähiyhteisölle, yhteiskunnalle ja luonnolle. Yhdessä pohditaan menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden välisiä yhteyksiä ja erilaisia tulevaisuusvaihtoehtoja. Oppilaat saavat valmiuksia sekä omien että yhteisön ja yhteiskunnan toimintatapojen ja -rakenteiden arviointiin ja muuttamiseen kestävästä hyvinvointia edistäväksi. Perusopetuksen aikana muodostuu näkemys siitä, miksi opiskelu ja osallistuminen ovat tärkeitä, mitä kestävä elämäntapa merkitsee ja miten koulussa hankittua osaamista voi käyttää kestävässä tulevaisuuden rakentamisessa.

15.3 Oppiaineet vuosiluokilla 7–9

Näissä opetussuunnitelman perusteissa oppiaineista määritellään tehtävä, tavoitteet ja tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet. Lisäksi määritellään tavoitteet, jotka koskevat oppimisympäristöihin ja työtapoihin sekä ohjaukseen, eriyttämiseen ja tukeen ja oppimisen arviointiin liittyviä erityisiä näkökulmia kussakin oppiaineessa.

Oppiaineosuuksissa käytetään lyhenteitä. Tavoitteet on numeroitu T1, T2 jne. Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet on numeroitu S1, S2 jne. ja niihin viitataan tavoitetaulukoissa. Laaja-alaiset osaamisalueet on numeroitu L1, L2 jne. ja niihin viitataan oppiaineiden tavoitetaulukoissa.

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
- L4 Monilukutaito
- L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
- L6 Työelämätaidot ja yrittäjäyys
- L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävässä tulevaisuuden rakentaminen

Äidinkielen ja kirjallisuuden eri oppimäärien ja toisen kotimaisen kielen opiskelu

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineeseen on näissä opetussuunnitelman perusteissa määritelty kaksitoista eri oppimäärää, jotka ovat seuraavat: suomen kieli ja kirjallisuus, ruotsin kieli ja kirjallisuus, saamen kieli ja kirjallisuus, romanikieli ja kirjallisuus, viittomakieli ja kirjallisuus, muu oppilaan äidinkieli, suomi ja ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus, suomi ja ruotsi saamenkielisille sekä suomi ja ruotsi viittomakielisille. Muuna oppilaan äidinkielenä on mahdollista opettaa opetuksen järjestäjän tarjoamana ja huoltajan valitsemana jotakin edellä mainitsematonta äidinkieltä koko äidinkielen ja kirjallisuuden tuntimäärällä tai valtioneuvoston asetuksen 422/2012 8 §:n mukaisesti järjestettynä. Lisäksi erillisrahoitettuna voidaan tarjota oppilaan omaa äidinkieltä. Toisessa kotimaisessa kielessä on ruotsin ja suomen kielessä määritelty A- ja B-oppimäärät sekä kaksikielisille oppilaille tarkoitetut äidinkielenomaiset oppimäärät.

Oppilas opiskelee äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa ja toisessa kotimaisessa kielessä seuraavassa taulukossa mainittuja oppimääriä sen mukaan kuin opetuksen järjestäjä tarjoaa ja oppilaan huoltaja valitsee. Taulukossa oppilaan äidinkiellellä tarkoitetaan koulun opetuskieltä (suomi, ruotsi ja saame) tai muuta huoltajan ilmoittamaa kieltä.

Oppilaan äidinkieli	Äidinkielen ja kirjallisuuden	Toinen kotimainen
---------------------	-------------------------------	-------------------

	oppimäärä	kieli	
		yhteinen	valinnainen
suomi	suomen kieli ja kirjallisuus	ruotsi	-
ruotsi	ruotsin kieli ja kirjallisuus	suomi	-
saame	saamen kieli ja kirjallisuus sekä suomi tai ruotsi saamenkielisille	-	suomi tai ruotsi
saame	suomen tai ruotsin kieli ja kirjallisuus sekä saamen kieli ja kirjallisuus	ruotsi tai suomi	
romani	suomen tai ruotsin kieli ja kirjallisuus sekä romanikieli ja kirjallisuus	ruotsi tai suomi	-
viittomakieli	viittomakieli ja kirjallisuus sekä suomi tai ruotsi viittomakielisille	-	ruotsi tai suomi
muu äidinkieli	muu äidinkieli koko äidinkielen ja kirjallisuuden tuntimäärällä tai VA 422/2012 8 §:n mukaisesti järjestettynä sekä suomi tai ruotsi toisena kielenä	-	ruotsi tai suomi

15.3.1 ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS

Kielikasvatus

Kielitaidon kehittyminen alkaa varhaislapsuudessa ja jatkuu elinikäisenä prosessina. Monikielinen kompetenssi kehittyy kotona, koulussa ja vapaa-ajalla. Se koostuu äidinkielen ja muiden kielten sekä niiden murteiden eritasoisista taidoista. Koulun kieltenopetuksen lähtökohtana on kielen käyttö eri tilanteissa. Se vahvistaa oppilaiden kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä sekä monilukutaidon kehittymistä. Oppilaat oppivat tekemään havaintoja erikielisistä teksteistä ja vuorovaikutuksen käytänteistä, käyttämään kielitiedon käsitteitä tekstien tulkinnessa ja hyödyntämään erilaisia tapoja oppia kieliä. Oppilaat käyttävät eri kielten taitoaan kaiken oppimisen tukena eri oppiaineissa. Oppilaita ohjataan lukemaan kielitaidolleen sopivia tekstejä ja hankkimaan opiskelussa tarvittavaa tietoa eri kielillä.

Oppilaita ohjataan tiedostamaan sekä omaa että muiden kielellisten ja kulttuuristen identiteettien monikerroksisuutta. Myös vähemmistökielten ja uhanalaisten kielten merkitys tuodaan esiin opetuksessa. Opetus tukee oppilaiden monikielisyyttä hyödyntämällä kaikkia, myös oppilaiden vapaa-ajalla käyttämiä kieliä. Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoaan rohkeasti. Kielikasvatus edellyttää eri oppiaineiden yhteistyötä.

Oppiaineen tehtävä

Tehtäväkuvaus, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet sekä ohjaus, eriyttäminen ja tuki sekä oppilaan oppimisen arviointi koskevat kaikkia äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimääriä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitoja ja ohjata heitä kiinnostumaan kielestä, kirjallisuudesta ja muusta kulttuurista ja tulemaan tietoisiksi itsestään viestijöinä ja kielenkäyttäjinä. Oppilaiden arjen kieli- ja tekstitaitoja laajennetaan niin, että he saavat valmiuksia havaintojen ja ilmiöiden käsitteellistämiseen,

ajattelunsa kielentämiseen ja luovuutensa kehittämiseen.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus vastaa yhteistyössä muiden oppiaineiden ja kotien kanssa oppilaiden kielikasvatuksesta ja auttaa heitä rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiä monikulttuurisessa ja medioituneessa yhteiskunnassa. Äidinkieli ja kirjallisuus on monitieteinen taito-, tieto- ja kulttuuriaine. Opetus perustuu laajaan tekstikäsitteeseen. Keskeisiä ovat monimuotoisten tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen sekä tiedon hankinnan ja jakamisen taidot. Ikäkaudelle ja kielitaidolle soveltuva kirjallisuus vahvistaa luovuuden ja mielikuvituksen monipuolista kehittymistä ja laajentaa oppilaiden käsitystä oman kielellisen ilmaisunsa mahdollisuuksista. Kirjallisuus yhdistää oppilaan kulttuuriinsa ja avartaa käsitystä muista kulttuureista.

Oppilaita rohkaistaan rakentamaan ja vastuulliseen vuorovaikutukseen erilaisissa viestintäympäristöissä. Osana eettistä kasvatusta oppilaita ohjataan ymmärtämään omien kielellisten ja viestinnällisten valintojen vaikutuksia toisiin ihmisiin. Metakognitiivisista taidoista äidinkielen opetuksessa painottuvat tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen strategiset taidot. Kielitiedon opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää kielitietoisuutta ja kielen havainnoinnin taitoja. Opetus perustuu yhteisölliseen ja funktionaaliseen näkemykseen kielestä: kielen rakenteita opiskellaan ikäkaudelle tyypillisten kielenkäyttötilanteiden ja tekstilajien yhteydessä. Opetuksessa edetään portaittain oppilaiden kehitysvaiheen mukaan.

Opetus tutustuttaa moniin kulttuurisisältöihin, joista keskeisiä ovat sanataide, media, draama, teatteritaide sekä puhe- ja viestintäkulttuurit. Sanataiteeseen kuuluu kaunokirjallisten tekstien kirjoittaminen ja tulkitseminen. Kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on lukemiseen innostaminen, elämysten saaminen ja jakaminen, kulttuurintuntemuksen syventäminen, eettisen kasvun tukeminen sekä oppilaiden kielen ja mielikuvituksen rikastaminen. Draama vahvistaa oppiaineen toiminnallista, kokemuksellista, elämyksellistä ja esteettistä luonnetta. Mediakasvatus tähtää mediasisältöjen tulkitsemiseen ja tuottamiseen ja niiden ymmärtämiseen kulttuurisena ilmiönä. Puhe- ja viestintäkulttuurien opetus vahvistaa vuorovaikutus- ja viestintätaitoja.

Keskeisiä motivaatiotekijöitä äidinkielen ja kirjallisuuden oppimisessa ovat opittavien asioiden merkityksellisyys oppilaille ja osallisuuden kokemukset. Oppilaiden kiinnostusta vahvistetaan luomalla mahdollisuuksia aktiiviseen toimijuuteen ja omiin valintoihin sekä ottamalla huomioon oppilaiden tekstimaailma ja kokemukset sekä laajentamalla niitä. Opetuksessa, oppimisympäristön luomisessa ja opetusmenetelmien valinnassa otetaan huomioon oppilaiden erilaisuus, yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo ja tuetaan niin edistyneitä kuin oppimisvaikeuksien kanssa ponnistelevia. Äidinkielen eri oppimäärät tekevät yhteistyötä.

Vuosiluokilla 7–9 äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on edistää oppilaiden kielellisiä ja kulttuurisia taitoja monimuotoisissa viestintäympäristöissä. Oppilaita ohjataan toimimaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja monimediaisissa ympäristöissä niin, että he hahmottavat oman viestijäkuvansa ja pystyvät osaltaan vaikuttamaan myönteiseen viestintäilmapiiiriin. Opetuksen tehtävänä on rohkaista oppilaita oma-aloitteisiksi ja osallistuviksi kansalaisiksi, jotka osaavat perustella näkemyksiään ja vaikuttaa omaan elämäänsä ja ympäröivään yhteiskuntaan eri viestintävälineitä hyödyntäen. Tekstien valikoima laajenee yhteiskunnallisten sekä opiskelu- ja työelämässä tarvittavien tekstien suuntaan. Oppilaita ohjataan puhutun ja kirjoitetun kielen normien hallintaan ja taitoon käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä. Kirjallisuuden analyysin ja tulkinnan taitoja syvennetään. Oppilaita ohjataan kirjallisuuden lukemiseen, oman lukuharrastuksen syventämiseen ja lukuelämysten hankkimiseen.

Äidinkielen ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Tavoitteena on rakentaa yhteisöllinen ja oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä edistävä oppimisympäristö, joka tarjoaa runsaasti kielellisiä virikkeitä sekä mahdollisuuksia etsiä, käyttää ja tuottaa tietoa laajoistakin tekstikokonaisuuksista myös monimediaisissa ympäristöissä.

Äidinkielen oppimisympäristöön kuuluu myös koulun ulkopuolinen kulttuuri- ja mediatarjonta. Työtavat valitaan niin, että luetun ymmärtämisen strategioiden hallinta vahvistuu ja tekstin tuottamisen prosessit sujuvoituvat. Tekstejä tuotetaan yksin ja yhdessä myös viestintäteknologiaa hyödyntäen. Opetusta eheytetään prosessi- ja projektityöskentelyn avulla ja valitaan työtavat niin, että oppiaineen sisältöalueet integroituvat luontevasti toisiinsa. Draamaa integroidaan eri sisältöalueiden, erityisesti kirjallisuuden, ja muiden oppiaineiden opetukseen. Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus integroituu luontevasti esimerkiksi vieraiden kielten, historian, maantiedon ja kuvataiteen opetukseen. Jokaisen oppilaan viestijäkuvaa vahvistetaan vuorovaikutusharjoituksin.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 7–9

Opetuksen tavoitteena on tukea oppilaiden koulussa ja koulun ulkopuolella tapahtuvaa oppimista auttamalla häntä löytämään ja käyttämään itselleen sopivia opiskelustrategioita sekä tunnistamaan omia vahvuuksiaan. Oppilaita ohjataan löytämään ja valitsemaan itseään kiinnostavaa ja omalle lukutaidolle ja -tavalle soveltuvia tekstejä monimuotoisten tekstien joukosta ja kannustetaan kirjallisuuden ja muiden tekstien omaehtoiseen lukemiseen. Oppilaita ohjataan myös turvalliseen ja vastuulliseen mediaympäristössä toimimiseen.

Vuorovaikutustaitojen ja tekstien tuottamistaitojen kehittämiseksi annetaan yksilöllistä ohjausta ja palautetta. Oppilaat saavat ohjausta ja tukea mahdollisissa kielellisissä oppimisvaikeuksissa, käsitteiden oppimisessa ja ajatusten kielellisestämässä. Myös kielellisesti lahjakkaita tuetaan esimerkiksi lukuhaasteiden ottamisessa ja itselleen soveltuvien työtapojen löytämisessä ja tavoitteiden asettamisessa. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppilaiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuu.

Oppilaan oppimisen arviointi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 7–9

Vuosiluokilla 7-9 oppilaan oppimisen arviointi on monipuolista, ohjaavaa ja kannustavaa. Kannustava ja rakentava palaute tukee oppilaiden motivaation rakentumista ja kielellisten valmiuksien kehittymistä sekä auttaa oppilaita löytämään omat vahvuutensa. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa tavoitteisiin. Arviointi nivotaan kiinteäksi osaksi oppimisprosessia. Oppimista tukevan ja erittelevän palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan, tiedoistaan ja työskentelyprosesseistaan ja annetaan välineitä niiden kehittämiseen. Vuosiluokilla 7–9 opetuksen kaikki neljä tavoitealuetta ovat oppilaiden oppimisen arvioinnissa yhtä tärkeitä. Niiden arviointi perustuu monipuolisiin suullisiin ja kirjallisiin näyttöihin sekä opettajan havaintoihin erilaisissa kielenkäyttö- ja tekstianalyysitilanteissa. Oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti. Itsearviointin lisäksi harjoitellaan vertaisarviointia.

Päätösarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päätösarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut

oppimäärän tavoitteet. Päätösarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso asianomaisen oppimäärän valtakunnallisiin päätösarvioinnin kriteereihin. Osaaminen oppiaineessa kehittyy kumulatiivisesti. Päätösarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päätösarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

SUOMEN KIELI JA KIRJALLISUUS

Oppimäärän erityinen tehtävä

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen tehtäväkuvaus, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet sekä ohjaus, eriyttäminen ja tuki sekä oppilaan oppimisen arviointi koskevat myös suomenkieli ja kirjallisuus -oppimäärää.

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on kehittää oppilaiden suomen kielen, moniluku- sekä vuorovaikutustaitoja ja tutustuttaa kirjallisuuteen ja kulttuuriin. Opetus tukee oppilaiden monilukutaidon, kielitietoisuuden ja kielellisen identiteetin rakentumista. Opetuksessa ohjataan oppilaita ymmärtämään suomen kielen, kirjallisuuden ja muun kulttuurin merkitystä ja asemaa monikulttuurisessa ja monikielisessä yhteiskunnassa. Oppilaita ohjataan huomaamaan koulun ulkopuolella opitun kieli-, media- ja kulttuuritietouden merkitys suomen kielen oppimisen tukena.

Opetuksessa otetaan huomioon suomen ja ruotsin kielten asema kansalliskielinä ja suomen asema enemmistökielenä ja pääasiallisena opetuksen kielenä. Suomen kieli on paitsi opetuksen kohde myös väline muiden oppiaineiden opiskelussa, ja opetuksessa vahvistuvat keskeiset oppimaan oppimisen ja ajattelun taidot. Tehdään yhteistyötä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus oppimäärän ja muiden äidinkieli ja kirjallisuus -oppimäärien kanssa.

Vuosiluokilla 7–9 erityisenä tehtävänä on monipuolistaa oppimaan oppimisen ja vuorovaikutuksen taitoja ja monilukutaitoa. Oppilaiden kielitietoutta, tekstimaailmaa ja kulttuurintuntemusta laajennetaan. Opetuksessa ohjataan tilanteeseen sopivaan kielenkäyttöön, ilmaisuun ja viestintään eri ympäristöissä. Jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavat kielelliset ja vuorovaikutusvalmiudet otetaan huomioon. Kirjallisuudenopetuksessa kannustetaan elämykselliseen ja monipuoliseen lukemiseen.

Suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
T1 ohjata oppilasta laajentamaan taitoaan toimia tavoitteellisesti, motivoituneesti, eettisesti ja rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä	S1	L2, L3, L6, L7
T2 kannustaa oppilasta monipuolistamaan ryhmäviestintätaitojaan ja kehittämään taitojaan perustella näkemyksiään sekä kielellisiä ja viestinnällisiä valintojaan	S1	L1, L2, L3, L7

T3 ohjata oppilasta monipuolistamaan taitojaan ilmaista itseään erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman keinoin.	S1	L1, L2, L3, L7
T4 kannustaa oppilasta syventämään viestijäkuvaansa niin, että hän oppii havainnoimaan omaa viestintäänsä, tunnistamaan vahvuuksiaan sekä kehittämisalueitaan erilaisissa, myös monimediaisissa viestintäympäristöissä	S1	L1, L2, L6, L7
Tekstien tulkitseminen		
T5 ohjata oppilasta kehittämään tekstien ymmärtämisessä, tulkinnassa ja analysoimisessa tarvittavia strategioita ja metakognitiivisia taitoja sekä taitoa arvioida oman lukemisen kehittämissarpeita	S2	L1, L2, L4
T6 tarjota oppilaalle monipuolisia mahdollisuuksia valita, käyttää, tulkita ja arvioida monimuotoisia kaunokirjallisia, asia- ja mediatekstejä	S2	L1, L2, L4, L5
T7 ohjata oppilasta kehittämään erittelevää ja kriittistä lukutaitoa, harjaannuttaa oppilasta tekemään havaintoja teksteistä ja tulkitsemaan niitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen sekä vakiinnuttamaan ja laajentamaan sana- ja käsitevarantoa	S2	L1, L2, L4
T8 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan arvioida erilaisista lähteistä hankkimaansa tietoa ja käyttämään sitä tarkoituksenmukaisella tavalla	S2	L2, L4, L5, L6
T9 kannustaa oppilasta laajentamaan kiinnostusta itselle uudenlaisia fiktiivisiä kirjallisuus- ja tekstilajityyppejä kohtaan ja monipuolistamaan luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksiaan ja niiden jakamisen keinoja sekä syventämään ymmärrystä fiktion keinoista	S2	L1, L2, L4, L5
Tekstien tuottaminen		
T10 rohkaista oppilasta ilmaisemaan ajatuksiaan kirjoittamalla ja tuottamalla monimuotoisia tekstejä sekä auttaa oppilasta tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana	S3	L2, L4, L5, L7
T11 tarjota oppilaalle tilaisuuksia tuottaa kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja erityisesti kantaa ottavia ja pohtivia tekstejä, myös monimediaisissa ympäristöissä, ja auttaa oppilasta valitsemaan kuhunkin tekstilajiin ja tilanteeseen sopivia ilmaisutapoja	S3	L2, L4, L5
T12 ohjata oppilasta vahvistamaan tekstin tuottamisen prosesseja, tarjota oppilaalle tilaisuuksia tuottaa tekstiä yhdessä muiden kanssa sekä rohkaista oppilasta vahvistamaan taitoa antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä arvioida itseään tekstin tuottajana	S3	L2, L4, L5, L6
T13 ohjata oppilasta edistämään kirjoittamisen sujuvoittamista ja vahvistamaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoa tekstien tuottamisessa, syventämään ymmärrystään kirjoittamisesta viestintänä ja vahvistamaan yleiskielen hallintaa antamalla tietoa kirjoitetun kielen konventioista	S3	L2, L4, L5, L6

T14 harjaannuttaa oppilasta vahvistamaan tiedon hallinnan ja käyttämisen taitoja ja monipuolistamaan lähteiden käyttöä ja viittaustapojen hallintaa omassa tekstissä sekä opastaa oppilasta toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen	S3	L2, L4, L5, L7
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen		
T15 ohjata oppilasta syventämään kielitietoisuuttaan ja kiinnostumaan kielen ilmiöistä, auttaa oppilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia	S4	L1, L2, L4
T16 kannustaa oppilasta avartamaan kirjallisuus- ja kulttuurinäkemystään, tutustuttaa häntä kirjallisuuden historiaan ja nykykirjallisuuteen, kirjallisuuden eri lajeihin sekä auttaa häntä pohtimaan kirjallisuuden ja kulttuurin merkitystä omassa elämässään, tarjota oppilaalle mahdollisuuksia luku- ja muiden kulttuurielämysten hankkimiseen ja jakamiseen	S4	L1, L2, L4
T17 ohjata oppilas tutustumaan Suomen kielelliseen ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen, suomen kielen taustaan ja piirteisiin ja auttaa oppilasta pohtimaan äidinkielen merkitystä sekä tiedostumaan omasta kielellisestä ja kulttuurisesta identiteetistään sekä innostaa oppilasta aktiiviseksi kulttuuritarjonnan käyttäjäksi ja tekijäksi	S4	L2, L4, L6, L7

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen: Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Tehdään havainnoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. Tutustutaan teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla. Harjoitetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista. Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.

S2 Tekstien tulkitseminen: Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamiseen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden

analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

S3 Tekstien tuottaminen: Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuottaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuottaessa.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen: Tutkitaan tekstejä ja niiden rakentamia merkityksiä ja käytetään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella. Tehdään tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen, kielten sukulaisuussuhteisiin, suomen sukukieliin ja suomen kielen vaihteluun ja vaiheisiin sekä kielen ohjailun periaatteisiin. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kielisiin ja tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin äänne-, muoto- ja lauserakenteen piirteisiin. Tutkitaan kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla. Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin, kuten kansanperinteeseen, elokuvaan, teatteriin, puhekulttuuriin ja mediakulttuurin eri muotoihin. Tarjotaan mahdollisuuksia tuottaa kulttuuria itse. Tutustutaan kirjallisuuden päälajeihin, joihinkin alalajeihin, keskeisiin tyylivirtauksiin ja sekä yleisen että suomalaisen kirjallisuuden vaiheisiin. Luetaan monipuolisesti nuortenkirjoja, klassikoita ja nykykirjallisuutta, myös tietokirjoja. Kannustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston tarjonnan hyödyntämiseen.

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän päättöarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen			

T1 ohjata oppilasta laajentamaan taitoaan toimia tavoitteellisesti, motivoituneesti, eettisesti ja rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä	S1	Vuorovaikutus erilaisissa viestintäympäristöissä	Oppilas osaa toimia tavoitteen mukaisesti erilaisissa viestintäympäristöissä ja -tilanteissa, osoittaa ymmärtävänsä muiden puheenvuoroja ja osaa tarkkailla oman viestintänsä vaikutuksia muihin.
T2 kannustaa oppilasta monipuolistamaan ryhmäviestintätaitojaan ja kehittämään taitojaan perustella näkemyksiään sekä kielellisiä ja viestinnällisiä valintojaan	S1	Vuorovaikutus ryhmässä	Oppilas osaa ilmaista mielipiteensä ja perustella sen uskottavasti. Oppilas ottaa toisten näkemykset huomioon ja tekee yhteistyötä heidän kanssaan vuorovaikutustilanteissa.
T3 ohjata oppilasta monipuolistamaan kokonaisilmaisun taitojaan erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman keinoin.	S1	Kokonaisilmaisun ja esiintymisen taidot	Oppilas osaa ilmaista itseään ja käyttää tavoitteen ja tilanteen mukaisesti kokonaisilmaisun keinoja. Oppilas osaa esittää sekä spontaanin että valmistellun puheenvuoron tai puhe-esityksen ja ottaa esittäessään huomioon yleisönsä ja käyttää joitakin havainnollistamisen keinoja.
T4 kannustaa oppilasta syventämään viestijäkuvaansa niin, että hän oppii havainnoimaan omaa viestintäänsä, tunnistamaan vahvuuksiaan sekä kehittämisalueitaan erilaisissa, myös monimediaisissa viestintäympäristöissä	S1	Vuorovaikutustaitojen kehittäminen	Oppilas osaa arvioida omia vuorovaikutustaitojaan saamansa palautteen pohjalta ja nimetä kehittämiskohteita.
Tekstien tulkitseminen			
T5 ohjata oppilasta kehittämään tekstien lukemisessa, ymmärtämisessä, tulkinassa ja analysoimisessa tarvittavia strategioita ja metakognitiivisia taitoja sekä taitoa arvioida oman lukemisensa kehittämistarpeita	S2	Tekstinymmärtämisen strategiat	Oppilas osaa käyttää tekstinymmärtämisen strategioita itsenäisesti. Oppilas osaa arvioida omaa lukutaitoaan ja nimetä kehittämiskohteita.
T6 tarjota oppilaalle monipuolisia mahdollisuuksia valita, käyttää, tulkita ja arvioida monimuotoisia kaunokirjallisia, asia- ja mediatekstejä	S2	Tekstimaailman monipuolistuminen ja monilukutaito	Oppilas osaa käyttää ja tulkita ohjatusti erityyppisiä, monimuotoisia ja myös itselleen uudenlaisia tekstejä.
T7 ohjata oppilasta kehittämään erittelevää ja kriittistä lukutaitoa, harjaannuttaa oppilasta tekemään havaintoja teksteistä ja tulkitsemaan niitä	S2	Tekstien erittely ja tulkinta	Oppilas osaa tarkastella tekstejä kriittisesti, tunnistaa tekstilajeja ja osaa kuvailla joitakin, pohtivien, kantaa ottavien ja ohjaavien tekstien kielellisiä ja

tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen sekä vakiinnuttamaan ja laajentamaan sana- ja käsitevarantoa			tekstuaalisia piirteitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen. Oppilas ymmärtää, että teksteillä on erilaisia tavoitteita ja tarkoitusperiä.
T8 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan arvioida erilaisista lähteistä hankkimaansa tietoa ja käyttämään sitä tarkoituksenmukaisella tavalla	S2	Tiedonhankintataidot ja lähdekriittisyys	Oppilas osaa nimetä tiedonhaun keskeiset vaiheet ja tietää, mistä ja miten tietoa voidaan hakea. Oppilas osaa arvioida tietojen käytettävyyttä ja lähteiden luotettavuutta.
T9 kannustaa oppilasta laajentamaan kiinnostusta itselle uudenlaisia fiktiivisiä kirjallisuus- ja tekstilajityyppejä kohtaan ja monipuolistamaan luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksiaan ja niiden jakamisen keinoja sekä syventämään ymmärrystä fiktion keinoista	S2	Fiktiivisten tekstien erittely ja tulkinta ja lukukokemusten jakaminen	Oppilas osaa tulkita fiktiivisiä tekstejä, käyttää keskeisimpiä käsitteitä puhuessaan teksteistä ja osaa liittää tekstit johonkin kontekstiin. Oppilas löytää itsenäisesti itselleen ja tilanteeseen sopivaa luettavaa, kuunneltavaa ja katseltavaa. Oppilas lukee useita kirjoja ja osaa jakaa lukukokemuksiaan.
Tekstien tuottaminen			
T10 rohkaista oppilasta ilmaisemaan ajatuksiaan kirjoittamalla ja tuottamalla monimuotoisia tekstejä sekä auttaa oppilasta tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana	S3	Ajatusten ilmaiseminen, tekstimaailman monipuolistuminen ja monilukutaito	Oppilas tuottaa ohjatusti myös itselleen uudenlaisia tekstejä, kokeilee erilaisia tapoja ja keinoja tuottaa tekstiä ja ilmaista näkemyksiään. Oppilas osaa kuvailla itseään tekstien tuottajana.
T11 tarjota oppilalle tilaisuuksia tuottaa kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja erityisesti pohtivia ja kantaa ottavia tekstejä, myös monimediaisissa ympäristöissä, ja auttaa oppilasta valitsemaan kuhunkin tekstilajiin ja tilanteeseen sopivia ilmaisutapoja	S3	Tekstilajien hallinta	Oppilas osaa ohjatusti tuottaa kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja erityisesti pohtivia ja kantaa ottavia tekstejä ja käyttää niille tyypillisiä ilmaisutapoja.
T12 ohjata oppilasta vahvistamaan tekstin tuottamisen prosesseja, tarjota oppilalle tilaisuuksia tuottaa tekstiä yhdessä muiden kanssa sekä rohkaista oppilasta vahvistamaan taitoa antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä arvioida itseään tekstin tuottajana	S3	Tekstien tuottamisen prosessien hallinta	Oppilas osaa nimetä tekstien tuottamisen prosessin vaiheita ja osaa työskennellä niiden mukaisesti sekä yksin että ryhmässä. Oppilas antaa ja vastaanottaa palautetta teksteistä ja osaa arvioida omia tekstintuottamisen taitojaan ja nimetä niiden kehittämiskohteita.

T13 ohjata oppilasta edistämään kirjoittamisen sujuvoittamista ja vahvistamaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoa tekstien tuottamisessa, syventämään ymmärrystään kirjoittamisesta viestintänä ja vahvistamaan yleiskielen hallintaa antamalla tietoa kirjoitetun kielen konventioista	S3	Kirjoitetun kielen konventioiden hallinta ja kirjoitustaito	Oppilas tuntee kirjoitettujen tekstien perusrakenteita ja kirjoitetun yleiskielen piirteitä ja osaa hyödyntää tietoa tekstejä kirjoittaessaan ja muokatessaan. Oppilas kirjoittaa sujuvasti käsin ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.
T14 harjaannuttaa oppilasta vahvistamaan tiedon hallinnan ja käyttämisen taitoja ja monipuolistamaan lähteiden käyttöä ja viittaustapojen hallintaa omassa tekstissä sekä opastaa oppilasta toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen.	S3	Tiedon esittäminen, hallinta ja eettinen viestintä	Oppilas osaa käyttää omassa teksteissään muualta hankittua tietoa. Oppilas osaa tehdä muistiinpanoja, tiivistää hankkimaansa tietoa ja käyttää lähteitä omassa tekstissään. Oppilas noudattaa tekijänoikeuksia ja osaa merkitä lähteet.
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen			
T15 ohjata oppilasta syventämään kielitietoisuuttaan ja kiinnostumaan kielen ilmiöistä, auttaa oppilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia	S4	Kielitietoisuuden kehittyminen	Oppilas osaa kuvailla tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä, pohtia niiden merkityksiä ja kuvata eri rekisterien ja tyylien välisiä eroja.
T16 kannustaa oppilasta avartamaan kirjallisuus- ja kulttuurinäkemystään, tutustuttaa häntä kirjallisuuden historiaan ja nykykirjallisuuteen, kirjallisuuden eri lajeihin sekä auttaa häntä pohtimaan kirjallisuuden ja kulttuurin merkitystä omassa elämässään, tarjota oppilaalle mahdollisuuksia luku- ja muiden kulttuurielämysten hankkimiseen ja jakamiseen	S4	Kirjallisuuden tuntemuksen, kulttuuritietoisuuden ja lukuharrastuksen kehittyminen	Oppilas tuntee ja ymmärtää kulttuurin monimuotoisuutta sekä osaa kuvata omia kulttuurikokemuksiaan. Oppilas tuntee kirjallisuuden vaiheita ja suomalaisen kulttuurin juuria. Oppilas tuntee kirjallisuuden päälaajat ja on lukenut sovitut kirjat.

T17 ohjata oppilas tutustumaan Suomen kielelliseen ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen, suomen kielen taustaan ja piirteisiin ja auttaa oppilasta pohtimaan äidinkielen merkitystä sekä tulemaan tietoisiksi omasta kielellisestä ja kulttuurisesta identiteetistään sekä innostaa oppilasta aktiiviseksi kulttuuritarjonnan käyttäjäksi ja tekijäksi	S4	Kielen merkityksen ja aseman hahmottaminen	Oppilas osaa kuvailla Suomen kielellistä ja kulttuurista monimuotoisuutta. Oppilas osaa kuvailla äidinkielten merkitystä ja suomen kielen piirteitä ja asemaa muiden kielten joukossa.
--	----	--	--

Lappeenrannan Kristillinen koulu

LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN VUOSILUOKILLA 7-9

Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)

- Vahvistetaan oppilaiden aktiivista roolia oppimisprosessissa.
- Kannustetaan oppilaita ottamaan vastuuta omasta opiskelusta.
- Rohkaistaan oppilasta ajattelemaan ja soveltamaan jo oppimaansa.
- Autetaan oppilasta kehittämään opiskelutaitojaan.
- Harjoitellaan tiedonhakua yksin ja ryhmässä.
- Opetellaan lähdekritiikkiä.
- Opetellaan näkemään asioita toisten silmin ja pohtimaan asioita eri näkökulmista.
- Ruokitaan oppilaiden luovuutta.
- Käytetään apuna draamatyöskentelyä.

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)

- Tuetaan oppilaiden kulttuuri-identiteetin muodostumista.
- Ohjataan näkemään kulttuurinen moninaisuus myönteisenä voimavarana.
- Ohjataan tunnistamaan, miten kulttuurit vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa.
- Ohjataan oppilaita lukemaan ympäristön kulttuurisia viestejä.
- Mediaympäristöä analysoidaan ja sen vaikutuksia opitaan arvioimaan.
- Tarjotaan mahdollisuuksia kokea ja tulkita kulttuuria ja kulttuuriperintöä.
- Oppilaat harjoittelevat ilmaisemaan mielipiteensä rakentavasti ja toimimaan osaamistaan soveltaen monenlaisissa esiintymis-, yhteistyö- ja vuorovaikutustilanteissa.
- Oppilaita rohkaistaan ilmaisemaan itseään monipuolisesti.
- Käytetään apuna draamatyöskentelyä.

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)

- Harjoitellaan sosiaalisia taitoja ja tuetaan tunnetaitojen kehittymistä.
- Opetellaan nettikäyttäytymistä.
- Ohjataan tarkastelemaan mainontaan liittyviä asioita analyyttisesti ja kriittisesti.

Monilukutaito (L4)

- Harjoitellaan analyttistä, kriittistä ja kulttuurista lukutaitoa.
- Syvennetään tiedonhakutaitoja.
- Harjoitellaan tiedon tuottamista, tulkintaa ja välittämistä.
- Rohkaistaan osallistumaan ja vaikuttamaan suullisesti ja kirjallisesti eri ympäristöissä.
- Syvennetään tekstilajitaitoja tutustumalla kertoviin, kuvaaviin, ohjaaviin, kantaaottaviin ja pohtiviin tekstilajeihin.
- Tarkastellaan ja tulkitaan myös työelämään liittyviä tekstejä.
- Syvennetään medialukutaitoja ja kehitetään kuvanlukutaitoa.

Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)

- Käytetään tekstin tuottamisessa ja käsittelyssä eri välineitä.
- Ohjataan oppilaita tekijänoikeuksien peruseräkkeiden tuntemiseen. Pohditaan esimerkiksi, mitä tekijänoikeus ja tietosuoja tarkoittavat.
- Harjoitellaan tiedonhakua eri lähteistä ja hyödynnetään niitä oman tiedon tuottamisessa ja harjoitellaan tiedon kriittistä arviointia.
- Ohjataan oppilaita ottamaan vastuuta omasta viestinnästään.
- Harjoitellaan turvallista ja fiksua nettikäyttäytymistä.

Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)

- Harjoitellaan ryhmässä toimimista ja yhteistyötä.
- Ohjataan oppilasta työskentelemään järjestelmällisesti ja pitkäjänteisesti ja ottamaan kasvavassa määrin vastuuta tekemisestään, työn loppuun saattamisesta ja työn tulosten arvos- tamisesta.
- Huomataan kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkitys työelämässä.

Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7)

- Vahvistetaan ja syvennetään vuorovaikutustaitoja ja omaa ilmaisua.
- Harjoitellaan median käyttöä vaikuttamisen välineenä.

VUOSILUOKKA: 7

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
T1. Ohjata oppilasta laajentamaan taitoaan toimia tavoitteellisesti, motivoituneesti, eettisesti ja rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä	S1. Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä.	L2, L3, L6, L7
T2. Kannustaa oppilasta monipuolistamaan ryhmäviestintätaitojaan ja kehittämään taitojaan perustella näkemyksiään sekä kielellisiä ja viestinnällisiä valintojaan.	S1. Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi- ja ongelmanratkaisutilanteissa.	L1, L2, L3, L7

<p>T3. Ohjata oppilasta monipuolistamaan taitojaan ilmaista itseään erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman keinoin.</p>	<p>S1. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. Tutustutaan teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla. Harjoitetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten, kuten esitelmien, pitämistä sekä havainnollistamista. Harjoitellaan yleisön huomioonottamista.</p>	<p>L1, L2, L3, L7</p>
<p>T4. Kannustaa oppilasta syventämään viestijäkuvaansa niin, että hän oppii havainnoimaan omaa viestintäänsä, tunnistamaan vahvuuksiaan sekä kehittämälueitaan erilaisissa, myös monimediaisissa viestintäympäristöissä.</p>	<p>S1. Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.</p>	<p>L1, L2, L6, L7</p>
<p>Tekstien tulkitseminen</p>		
<p>T5. Ohjata oppilasta kehittämään tekstien lukemisessa, ymmärtämisessä, tulkinassa ja analysoimisessa tarvittavia strategioita ja metakognitiivisia taitoja sekä taitoa arvioida oman lukemisensa kehittämistarpeita.</p>	<p>S2. Syvennetään tekstien tulkinan taitoja lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä.</p>	<p>L1, L2, L4</p>
<p>T6. Tarjota oppilaalle monipuolisia mahdollisuuksia valita, käyttää, tulkita ja arvioida monimuotoisia kaunokirjallisia, asia- ja mediatekstejä.</p>	<p>S2. Luetaan, tutkitaan ja tulkitaan erilaisia tekstejä.</p>	<p>L1, L2, L4, L5</p>
<p>T7. Ohjata oppilasta kehittämään erittelevää ja kriittistä lukutaitoa, harjaannuttaa oppilasta tekemään havaintoja teksteistä ja tulkitsemaan niitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen sekä vakiinnuttamaan ja laajentamaan sana- ja käsitevarantoa.</p>	<p>S2. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin, kantaa ottaviin ja ohjaaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten suoraan ja epäsuoraan esitykseen ja referointiin. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Palautetaan mieleen eri tekstilajeja. Pohditaan tekstien tarkoituksiperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä.</p>	<p>L1, L2, L4</p>
<p>T8. Kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan arvioida erilaisista lähteistä hankkimaansa tietoa ja käyttämään sitä tarkoituksenmukaisella tavalla.</p>	<p>S2. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.</p>	<p>L2, L4, L5, L6</p>

<p>T9. Kannustaa oppilasta laajentamaan kiinnostusta itselle uudenlaisia fiktiivisiä kirjallisuus- ja tekstilajityyppejä kohtaan ja monipuolistamaan luku- ja kuuntelu- ja katselukokemuksiaan ja niiden jakamisen keinoja sekä syventämään ymmärrystä fiktion keinoista.</p>	<p>S2. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion, kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta.</p>	<p>L1, L2, L4, L5</p>
<p>Tekstien tuottaminen</p>		
<p>T10. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan ajatuksiaan kirjoittamalla ja tuottamalla monimuotoisia tekstejä sekä auttaa oppilasta tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana.</p>	<p>S3. Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä.</p>	<p>L2, L4, L5, L7</p>
<p>T11. Tarjota oppilaalle tilaisuuksia tuottaa kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja erityisesti kantaa ottavia ja pohtivia tekstejä, myös monimediaisessa ympäristössä, ja auttaa oppilasta valitsemaan kuhunkin tekstilajiin ja tilanteeseen sopivia ilmaisutapoja.</p>	<p>S3. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi</p>	<p>L2, L4, L5</p>
<p>T12. Ohjata oppilasta vahvistamaan tekstin tuottamisen prosesseja, tarjota oppilaille tilaisuuksia tuottaa tekstiä yhdessä muiden kanssa sekä rohkaista oppilasta vahvistamaan taitoa antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä arvioida itseään tekstin tuottajana.</p>	<p>S3. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain, yksin ja ryhmässä. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin.</p>	<p>L2, L4, L5, L6</p>
<p>T13. Ohjata oppilasta edistämään kirjoittamisen sujuvoittamista ja vahvistamaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoa tekstien tuottamisessa, syventämään ymmärrystään kirjoittamisesta viestintänä ja vahvistamaan yleiskielen hallintaa antamalla tietoa kirjoitetun kielen konventioista.</p>	<p>S3. Opitaan käyttämään kirjoitetun kielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Kirjoitetaan tekstejä käsin ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.</p>	<p>L2, L4, L5, L6</p>

<p>T14. Harjaannuttaa oppilasta vahvistamaan tiedon hallinnan ja käyttämisen taitoja ja monipuolistamaan lähteiden käyttöä ja viittaustapojen hallintaa omassa tekstissä sekä opastaa oppilasta toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen.</p>	<p>S3. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan niitä omia tekstejä tuottaessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä.</p>	<p>L2, L4, L5, L7</p>
<p>Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen</p>		
<p>T15. Ohjata oppilasta syventämään kielitietoisuuttaan ja kiinnostumaan kielen ilmiöistä, auttaa oppilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia.</p>	<p>S4. Tutkitaan tekstejä ja niiden rakentamia merkityksiä ja käytetään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella. Palautetaan mieleen sanaluokat ja sijamuodot. Kerrataan kielenhuollon perusasiat.</p>	<p>L1, L2, L4</p>
<p>T16. Kannustaa oppilasta avartamaan kirjallisuus- ja kulttuurinäkemystään, tutustuttaa häntä kirjallisuuden historiaan ja nykykirjallisuuteen, kirjallisuuden eri lajeihin sekä auttaa häntä pohtimaan kirjallisuuden ja kulttuurin merkitystä omassa elämässään, tarjota oppilaalle mahdollisuuksia luku- ja muiden kulttuurielämysten hankkimiseen ja jakamiseen.</p>	<p>S4. Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin, kuten puhekulttuuriin ja mediakulttuurin eri muotoihin. Tarjotaan mahdollisuuksia tuottaa kulttuuria itse. Tutustutaan kirjallisuuden päälajeihin. Luetaan monipuolisesti nuortenkirjoja ja tietokirjoja. Kannustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston tarjonnan hyödyntämiseen.</p>	<p>L1, L2, L4</p>
<p>T17. Ohjata oppilas tutustumaan Suomen kielelliseen ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen, suomen kielen taustaan ja piirteisiin ja auttaa oppilasta pohtimaan äidinkielen merkitystä ja tiedostumaan omasta kielellisestä ja kulttuurisesta identiteetistään sekä innostaa oppilasta aktiiviseksi kulttuuritarjonnan käyttäjäksi ja tekijäksi.</p>	<p>S4. Rakennetaan oppilaan omaa kulttuuri-identiteettiä hyödyntämällä esim. Lappeenrannan kaupungin ja Etelä-Karjalan lastenkulttuurikeskuksen (Metku) tarjoamia kulttuuripalveluja.</p>	<p>L2, L4, L6, L7</p>

VUOSILUOKKA: 8

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
T1. Ohjata oppilasta laajentamaan taitoaan toimia tavoitteellisesti, motivoituneesti, eettisesti ja rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä.	S1. Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä.	L2, L3, L6, L7
T2. Kannustaa oppilasta monipuolistamaan ryhmäviestintätaitojaan ja kehittämään taitojaan perustella näkemyksiään sekä kielellisiä ja viestinnällisiä valintojaan.	S1. Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi-, väittely- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Opetellaan ilmaisemaan mielipiteitä ja perustelemaan niitä uskottavasti.	L1, L2, L3, L7
T3. Ohjata oppilasta monipuolistamaan taitojaan ilmaista itseään erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman keinoin.	S1. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. Tutustutaan teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla. Harjoitetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista. Pidetään spontaaneja ja valmisteltuja puheenvuoroja. Harjoitellaan yleisön huomioonottamista.	L1, L2, L3, L7
T4. Kannustaa oppilasta syventämään viestijäkuvaansa niin, että hän oppii havainnoimaan omaa viestintäänsä, tunnistamaan vahvuuksiaan sekä kehittämisalueitaan erilaisissa, myös monimediaisissa viestintäympäristöissä.	S1. Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.	L1, L2, L6, L7
Tekstien tulkitseminen		
T5. Ohjata oppilasta kehittämään tekstien lukemisessa, ymmärtämisessä, tulkinnassa ja analysoimisessa tarvittavia strategioita ja metakognitiivisia taitoja sekä taitoa arvioida oman lukemisensa kehittämistarpeita.	S2. Syvennetään tekstien tulkinnan taitoja lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä.	L1, L2, L4
T6. Tarjota oppilaalle monipuolisia mahdollisuuksia valita, käyttää, tulkita ja arvioida monimuotoisia kaunokirjallisia, asia- ja mediatekstejä.	S2. Luetaan, tutkitaan ja tulkitaan erilaisia tekstejä.	L1, L2, L4, L5

<p>T7. Ohjata oppilasta kehittämään erittelevää ja kriittistä lukutaitoa, harjaannuttaa oppilasta tekemään havaintoja teksteistä ja tulkitsemaan niitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen sekä vakiinnuttamaan ja laajentamaan sana- ja käsitevarantoa.</p>	<p>S2. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin, kantaa ottaviin ja ohjaaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten suoraan ja epäsuoraan esitykseen, referointiin, mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Palautetaan mieleen tuttuja tekstilajeja ja tutustutaan uusiin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä.</p>	<p>L1, L2, L4</p>
<p>T8. Kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan arvioida erilaisista lähteistä hankkimaansa tietoa ja käyttämään sitä tarkoituksenmukaisella tavalla.</p>	<p>S2. Harjoitellaan tiedonhaun vaiheita, käytetään erilaisia tietolähteitä ja arvioidaan niiden luotettavuutta.</p>	<p>L2, L4, L5, L6</p>
<p>T9. Kannustaa oppilasta laajentamaan kiinnostusta itselle uudenlaisia fiktiivisiä kirjallisuus- ja tekstilajityyppejä kohtaan ja monipuolistamaan luku- ja kuuntelu- ja katselukokemuksiaan ja niiden jakamisen keinoja sekä syventämään ymmärrystä fiktion keinoista.</p>	<p>S2. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion, kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta.</p>	<p>L1, L2, L4, L5</p>
<p>Tekstien tuottaminen</p>		
<p>T10. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan ajatuksiaan kirjoittamalla ja tuottamalla monimuotoisia tekstejä sekä auttaa oppilasta tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana.</p>	<p>S3. Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä.</p>	<p>L2, L4, L5, L7</p>
<p>T11. Tarjota oppilaalle tilaisuuksia tuottaa kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja erityisesti kantaa ottavia ja pohtivia tekstejä, myös monimediaisessa ympäristössä, ja auttaa oppilasta valitsemaan kuhunkin tekstilajiin ja tilanteeseen sopivia ilmaisutapoja.</p>	<p>S3. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi.</p>	<p>L2, L4, L5</p>

<p>T12. Ohjata oppilasta vahvistamaan tekstin tuottamisen prosesseja, tarjota oppilaille tilaisuuksia tuottaa tekstiä yhdessä muiden kanssa sekä rohkaista oppilasta vahvistamaan taitoa antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä arvioida itseään tekstin tuottajana.</p>	<p>S3. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain, yksin ja ryhmässä. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin.</p>	<p>L2, L4, L5, L6</p>
<p>T13. Ohjata oppilasta edistämään kirjoittamisen sujuvoittamista ja vahvistamaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoa tekstien tuottamisessa, syventämään ymmärrystään kirjoittamisesta viestintänä ja vahvistamaan</p>	<p>S3. Opitaan käyttämään kirjoitetun kielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset</p>	<p>L2, L4, L5, L6</p>
<p>yleiskielen hallintaa antamalla tietoa kirjoitetun kielen konventioista.</p>	<p>kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Kirjoitetaan tekstejä käsin ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.</p>	
<p>T14. Harjaannuttaa oppilasta vahvistamaan tiedon hallinnan ja käyttämisen taitoja ja monipuolistamaan lähteiden käyttöä ja viittaustapojen hallintaa omassa tekstissä sekä opastaa oppilasta toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen.</p>	<p>S3. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan niitä omia tekstejä tuottaessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä.</p>	<p>L2, L4, L5, L7</p>
<p>Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen</p>		
<p>T15. Ohjata oppilasta syventämään kielitietoisuuttaan ja kiinnostumaan kielen ilmiöistä, auttaa oppilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia</p>	<p>S4. Tutkitaan tekstejä ja niiden rakentamia merkityksiä ja käytetään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella. Tehdään tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyliille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksista tekstin tyyliin ja sävyyn. Opiskellaan verbioppi (modukset, lauseenvastikkeet ja nominaalimuodot) ja lauseenjäsenitys. Kerrataan kielenhuoltoa tekstien kirjoittamisen yhteydessä.</p>	<p>L1, L2, L4</p>

<p>T16. Kannustaa oppilasta avartamaan kirjallisuus- ja kulttuurinäkemystään, tutustuttaa häntä kirjallisuuden historiaan ja nykykirjallisuuteen, kirjallisuuden eri lajeihin sekä auttaa häntä pohtimaan kirjallisuuden ja kulttuurin merkitystä omassa elämässään, tarjota oppilaalle mahdollisuuksia luku- ja muiden kulttuurielämysten hankkimiseen ja jakamiseen.</p>	<p>S4. Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin, kuten elokuvaan, teatteriin, puhekuulttuuriin ja mediakulttuurin eri muotoihin. Tarjotaan mahdollisuuksia tuottaa kulttuuria itse. Tutustutaan kirjallisuuden päälajeihin ja joihinkin alalajeihin. Luetaan monipuolisesti nuortenkirjoja ja nykykirjallisuutta, myös tietokirjoja. Kannustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston tarjonnan hyödyntämiseen.</p>	<p>L1, L2, L4</p>
<p>T17. Ohjata oppilas tutustumaan Suomen kielelliseen ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen, suomen kielen taustaan ja piirteisiin ja auttaa oppilasta pohtimaan äidinkielen merkitystä ja tiedostumaan omasta kielellisestä ja kulttuurisesta identiteetistään sekä innostaa oppilasta aktiiviseksi kulttuuritarjonnan käyttäjäksi ja tekijäksi.</p>	<p>S4. Rakennetaan oppilaan omaa kulttuuri-identiteettiä hyödyntämällä Lappeenrannan kaupungin ja Etelä-Karjalan lastenkulttuurikeskuksen (Metku) kulttuuritarjontaa.</p>	<p>L2, L4, L6, L7</p>

VUOSILUOKKA: 9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
<p>T1. Ohjata oppilasta laajentamaan taitoaan toimia tavoitteellisesti, motivoituneesti, eettisesti ja rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä.</p>	<p>S1. Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä.</p>	<p>L2, L3, L6, L7</p>
<p>T2. Kannustaa oppilasta monipuolistamaan ryhmäviestintätaitojaan ja kehittämään taitojaan perustella näkemyksiään sekä kielellisiä ja viestinnällisiä valintojaan.</p>	<p>S1. Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Syvennetään taitoa ilmaista mielipiteitä ja perustella niitä uskottavasti.</p>	<p>L1, L2, L3, L7</p>

<p>T3. Ohjata oppilasta monipuolistamaan taitojaan ilmaista itseään erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman keinoin.</p>	<p>S1. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. Tutustutaan teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla. Harjoitetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista. Pidetään spontaaneja ja valmisteltuja puheenvuoroja. Syvennetään yleisön huomioonottamista.</p>	<p>L1, L2, L3, L7</p>
<p>T4. Kannustaa oppilasta syventämään viestijäkuvaansa niin, että hän oppii havainnoimaan omaa viestintäänsä, tunnistamaan vahvuuksiaan sekä kehittämisalueitaan erilaisissa, myös monimediaisissa viestintäympäristöissä.</p>	<p>S1. Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.</p>	<p>L1, L2, L6, L7</p>
<p>Tekstien tulkitseminen</p>		
<p>T5. Ohjata oppilasta kehittämään tekstien lukemisessa, ymmärtämisessä, tulkinna ja analysoimisessa tarvittavia strategioita ja metakognitiivisia taitoja sekä taitoa arvioida oman lukemisensa kehittämistarpeita.</p>	<p>S2. Syvennetään tekstien tulkinnan taitoja lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita seurataan lukutaidon kehittymistä.</p>	<p>L1, L2, L4</p>
<p>T6. Tarjota oppilaalle monipuolisia mahdollisuuksia valita, käyttää, tulkita ja arvioida monimuotoisia kaunokirjallisia, asia- ja mediatekstejä.</p>	<p>S2. Luetaan, tutkitaan ja tulkitaan erilaisia tekstejä.</p>	<p>L1, L2, L4, L5</p>
<p>T7. Ohjata oppilasta kehittämään erittelevää ja kriittistä lukutaitoa, harjaannuttaa oppilasta tekemään havaintoja teksteistä ja tulkitsemaan niitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen sekä vakiinnuttamaan ja laajentamaan sana- ja käsitevarantoa.</p>	<p>S2. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin, kantaa ottaviin ja ohjaaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin. Syvennetään aiemmin opittua ja tutustutaan asioiden välisten suhteiden osoittamisen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Osataan tekstien tulkinna soveltaa aiemmin opittuja tekstilajitaitoja. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä.</p>	<p>L1, L2, L4</p>

<p>T8. Kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan arvioida erilaisista lähteistä hankkimaansa tietoa ja käyttämään sitä tarkoituksenmukaisella tavalla.</p>	<p>S2. Osataan hakea tietoa erilaisista tietolähteistä ja arvioida lähteiden ja tiedon luotettavuutta.</p>	<p>L2, L4, L5, L6</p>
<p>T9. Kannustaa oppilasta laajentamaan kiinnostusta itselle uudenlaisia fiktiivisiä kirjallisuus- ja tekstilajityyppejä kohtaan ja monipuolistamaan luku- ja kuuntelu- ja katselukokemuksiaan ja niiden jakamisen keinoja sekä syventämään ymmärrystä fiktion keinoista.</p>	<p>S2. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion, kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta.</p>	<p>L1, L2, L4, L5</p>
Tekstien tuottaminen		
<p>T10. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan ajatuksiaan kirjoittamalla ja tuottamalla monimuotoisia tekstejä sekä auttaa oppilasta tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana.</p>	<p>S3. Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä.</p>	<p>L2, L4, L5, L7</p>
<p>T11. Tarjota oppilaalle tilaisuuksia tuottaa kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja erityisesti kantaa ottavia ja pohtivia tekstejä, myös monimediaisessa ympäristössä, ja auttaa oppilasta valitsemaan kuhunkin tekstilajiin ja tilanteeseen sopivia ilmaisutapoja.</p>	<p>S3. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi.</p>	<p>L2, L4, L5</p>
<p>T12. Ohjata oppilasta vahvistamaan tekstin tuottamisen prosesseja, tarjota oppilaille tilaisuuksia tuottaa tekstiä yhdessä muiden kanssa sekä rohkaista oppilasta vahvistamaan taitoa antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä arvioida itseään tekstin tuottajana.</p>	<p>S3. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain, yksin ja ryhmässä. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin.</p>	<p>L2, L4, L5, L6</p>

<p>T13. Ohjata oppilasta edistämään kirjoittamisen sujuvoittamista ja vahvistamaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoa tekstien tuottamisessa, syventämään ymmärrystään kirjoittamisesta viestintänä ja vahvistamaan yleiskielen hallintaa antamalla tietoa kirjoitetun kielen konventioista.</p>	<p>S3. Opitaan käyttämään kirjoitetun kielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Vahvistetaan ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä. Kirjoitetaan tekstejä käsin ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.</p>	<p>L2, L4, L5, L6</p>
<p>T14. Harjaannuttaa oppilasta vahvistamaan tiedon hallinnan ja käyttämisen taitoja ja monipuolistamaan lähteiden käyttöä ja viittaustapojen hallintaa omassa tekstissä sekä opastaa oppilasta toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen.</p>	<p>S3. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan niitä omia tekstejä tuottaessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä.</p>	<p>L2, L4, L5, L7</p>
<p>Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen</p>		
<p>T15. Ohjata oppilasta syventämään kielitietoisuuttaan ja kiinnostumaan kielen ilmiöistä, auttaa oppilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia.</p>	<p>S4. Tutkitaan tekstejä ja niiden rakentamia merkityksiä ja käytetään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella. Tehdään tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyliille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksista tekstin tyyliin ja sävyyn. Opiskellaan lyhenteiden ja vierassanojen kirjoittamista. Kerrataan kielenhuoltoa tekstien kirjoittamisen yhteydessä.</p>	<p>L1, L2, L4</p>
<p>T16. Kannustaa oppilasta avartamaan kirjallisuus- ja kulttuurinäkemyksiään, tutustuttaa häntä kirjallisuuden historiaan ja nykykirjallisuuteen, kirjallisuuden eri lajeihin sekä auttaa häntä pohtimaan kirjallisuuden ja kulttuurin merkitystä omassa elämässään, tarjota oppilaalle mahdollisuuksia luku- ja muiden kulttuurielämysten hankkimiseen ja jakamiseen.</p>	<p>S4. Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin, kuten kansanperinteeseen, elokuvaan, teatteriin, puhe- ja mediakulttuuriin ja mediakulttuurin eri muotoihin. Tarjotaan mahdollisuuksia tuottaa kulttuuria itse. Tutustutaan kirjallisuuden keskeisiin tyylivirtauksiin ja suomalaisen kirjallisuuden historiaan (mm. Kalevala). Luetaan monipuolisesti klassikoita ja nykykirjallisuutta, myös tietokirjoja. Kannustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston tarjonnan hyödyntämiseen.</p>	<p>L1, L2, L4</p>

<p>T17. Ohjata oppilas tutustumaan Suomen kielelliseen ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen, suomen kielen taustaan ja piirteisiin ja auttaa oppilasta pohtimaan äidinkielen merkitystä ja tiedostumaan omasta kielellisestä ja kulttuurisesta identiteetistään sekä innostaa oppilasta aktiiviseksi kulttuuritarjonnan käyttäjäksi ja tekijäksi.</p>	<p>S4. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen, kielten sukulaisuussuhteisiin, suomen sukukieliin ja suomen kielen vaihteluun ja vaiheisiin sekä kielen ohjailun periaatteisiin. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin äänne-, muoto- ja lauserakenteen piirteisiin. Tutkitaan kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla. Rakennetaan oppilaan omaa kulttuuri-identiteettiä hyödyntämällä mm. Lappeenrannan kaupungin ja Etelä-Karjalan lastenkulttuurikeskuksen (Metku) tarjoamia kulttuuripalveluja.</p>	<p>L2, L4, L6, L7</p>
--	--	------------------------------

SUOMI TOISENA KIELENÄ JA KIRJALLISUUS

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen tehtävä, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet, ohjaus, eriyttäminen ja tuki sekä oppimisen arviointi koskevat myös suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää.

Oppimäärän erityinen tehtävä

Tuntijakoasetuksen mukaan koulun opetuskielen mukaan määräytyvän äidinkielen ja kirjallisuuden sijasta maahanmuuttajille voidaan opettaa joko kokonaan tai osittain suomen tai ruotsin kieltä erityisen maahanmuuttajille tarkoitetun oppimäärän mukaisesti⁸⁴. Tämän oppimäärän tehtävänä on tukea lapsen ja nuoren kasvua kieliyhteisön täysivaltaiseksi jäseneksi, jolla on kielelliset valmiudet jatko-opintoihin. Opetuksen avulla pyritään monilukutaitoon, jonka avulla oppilas osaa hakea tietoa sekä ymmärtää, tuottaa, arvioi ja analysoi erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja suomenkielisiä tekstejä päivittäisessä vuorovaikutuksessa, koulutyöskentelyssä ja yhteiskunnassa. Opetuksessa tuetaan kielitaidon eri osa-alueiden sekä eri tiedonalojen kielen kehittymistä.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on tukea oppilaan monikielisyden kehittymistä sekä herättää kiinnostus ja tarjota välineitä kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Yhteistyössä kotien, oman äidinkielen opetuksen sekä muiden oppiaineiden kanssa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus auttaa oppilasta rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään kulttuurisesti monimuotoisessa ja monimediaisessa yhteiskunnassa.

Suomen kielen oppiminen tukee kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen lähtökohtana ovat oppilaille merkitykselliset ja tarpeelliset tekstilajit ja kielenkäyttötilanteet, joiden avulla kielen muotoja, merkityksiä ja käyttöä tutkitaan ja opitaan analysoimaan. Kielitaitoa kehitetään kaikilla kielen käytön osa-alueilla, joita ovat kuullun ymmärtäminen, puhuminen, luetun ymmärtäminen ja kirjoittaminen. Ymmärtämis- ja tuottamistaitojen kehittyminen nivoutuvat toisiinsa. Oppilaiden kielen osaaminen laajenee arkielämän konkreettisesta kielestä käsitteellisen ajattelun kieleen. He saavat valmiudet havaintojen ja ilmiöiden sekä oman ajattelunsa, tunteidensa ja mielipiteidensä ilmaisemiseen tilanteeseen sopivalla tavalla. Opetuksessa arvostetaan ja hyödynnetään oppilaiden osaamia kieliä.

⁸⁴ Valtioneuvoston asetus 422/2012

Kunkin oppilaan tarpeen suomi toisena kielenä -oppimäärään määrittävät oppilasta opettavat opettajat yhdessä. Oppilaan huoltaja päättää oppimääriä koskevista valinnoista⁸⁵. Koska opetus tulee järjestää oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti, oppimäärän valinnassa on keskeistä, että oppilas saa hänelle parhaiten soveltuvan oppimäärän mukaista opetusta⁸⁶. Oppilas voi opiskella suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää, jos hänen äidinkiелensä ei ole suomi, ruotsi tai saame tai hänellä on muutoin monikielinen tausta. Oppimäärän tarpeen selvittämisessä huomioidaan myös seuraavat näkökulmat:

- oppilaan suomen kielen peruskielitaidossa on puutteita jollakin tai joillakin kielitaidon osa-alueilla, jolloin oppilaan osaaminen ei vielä anna edellytyksiä yhdenvertaiseen kouluyhteisön jäsenenä toimimiseen päivittäisessä vuorovaikutuksessa ja koulutyöskentelyssä tai
- oppilaan suomen kielen taito ei vielä anna edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus oppimäärän opiskeluun.

Kun oppilas opiskelee suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, hänelle opetetaan suomea tai ruotsia toisena kielenä joko kokonaan tai osittain suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen sijaan. Opetusjärjestelyiden lähtökohtana ovat oppilaan oppimistarpeet ja kielenoppimisen vaihe. Mikäli oppilaan oppimääräksi on valittu suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, hänen edistymistään ja suoriutumistaan arvioidaan suhteessa tämän oppimäärän tavoitteisiin ja kriteereihin riippumatta siitä, minkä opetusryhmän yhteydessä kyseinen opetus on järjestetty. Tärkeää on, että oppilas tulee osalliseksi samoista teksteistä ja tekstilajeista kuin luokkatasonsa muutkin oppilaat. Kesken perusopetuksen Suomeen muuttaneiden oppilaiden opetuksen tavoitteiden asettamisessa ja sisältöjen valinnassa tulee ottaa huomioon oppilaan kielitaito sekä aiemmin opitut tiedot ja taidot. Tarvittaessa laaditaan oppimissuunnitelma. Opetuksessa hyödynnetään tavoitteellisesti erilaisia oppimisympäristöjä, jotka tukevat kielitaidon monipuolista kehittymistä sekä koulussa että sen ulkopuolella. Oppilas voi siirtyä opiskelemaan suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, jos hänellä on riittävät edellytykset sen tavoitteiden mukaiseen opiskeluun.

Vuosiluokilla 7–9 opetuksen erityisenä tehtävänä on vakiinnuttaa ja monipuolistaa suomen kielen taitoa, oppimaan oppimisen ja vuorovaikutuksen taitoja ja monilukutaitoa. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden kielitaito ja vahvuudet. Oppilaiden kielitietoutta, tekstimaailmaa ja kulttuurintuntemusta laajennetaan. Kehitetään kielellisiä valmiuksia jatko-opintoja, yhteiskuntaa ja työelämää varten. Kirjallisuuden opetuksessa kannustetaan monipuoliseen, elämykselliseen ja erittelevään lukemiseen.

Suomi toisena kielenä -oppimäärän opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
T1 rohkaista oppilasta kehittämään taitoaan toimia tavoitteellisesti, eettisesti ja vuorovaikutussuhdetta rakentaen koulun ja yhteiskunnan vuorovaikutustilanteissa	S1	L1, L2, L4
T2 ohjata oppilasta syventämään muodollisten puhetilanteiden, opetuspuheen ja median puhuttujen tekstien ymmärtämistaitoja	S1	L2, L4, L5

⁸⁵ Perusopetuslaki 628/1998, 30 §

⁸⁶ Perusopetuslaki 628/1998, 3 §

T3 kannustaa oppilasta kehittämään esiintymistaitojaan ja taitoaan ilmaista itseään erilaisissa tilanteissa tavoitteellisesti ja erilaisia ilmaisukeinoja hyödyntäen	S1	L2
Tekstien tulkitseminen		
T4 ohjata oppilasta hyödyntämään tekstilajitietoutta tekstien tulkinnassa, laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan, käyttämään tehokkaasti lukustrategioita ja päättelemään tekstin merkityksiä tekstuaalisten, sanastollisten ja kieliopillisten vihjeiden perusteella	S2	L1, L2, L4
T5 ohjata oppilasta kriittiseen tekstien tulkintaan itsenäisesti ja ryhmässä	S2	L1, L2, L4
Tekstien tuottaminen		
T6 ohjata oppilasta vahvistamaan taitoa suunnitella, tuottaa ja muokata tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä hyödyntämään eri tekstilajeja omien tekstien malleina ja lähteinä	S3	L1, L2, L4
T7 auttaa oppilasta vakiinnuttamaan kirjoitetun yleiskielen normien ja eri tekstilajeissa tarvittavan sanaston ja kieliopillisten rakenteiden hallintaa	S3	L2, L3
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen		
T8 ohjata oppilasta syventämään kielitietoisuuttaan ja kiinnostumaan kielen ilmiöistä, auttaa oppilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia	S4	L4
T9 innostaa oppilasta tutustumaan kirjallisuuden lajeihin, suomalaiseen kirjallisuuteen, sen historiaan ja yhteyksiin maailmankirjallisuuteen sekä ohjata tunnistamaan tekstin suhteita toisiin teksteihin	S4	L2
T10 auttaa oppilasta avartamaan kulttuurinäkemystään ja erittelemään koulun ja yhteiskunnan monikielisyyttä ja kulttuurista monimuotoisuutta sekä tunnistamaan kulttuurien samankaltaisuuksia ja erilaisten ilmiöiden kulttuurisidonnaisuutta	S4	L2
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena		
T11 ohjata oppilasta vakiinnuttamaan myönteistä käsitystä itsestään viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana, ohjata häntä näkemään ja vertaamaan erilaisia oppimistyyliä ja tapoja sekä oppimaan muilta	S5	L1, L2, L7
T12 ohjata oppilasta havainnoimaan, miten kieltä käytetään eri tiedonaloilla	S5	L1, L4, L6
T13 kannustaa oppilasta kehittämään tiedonhankintataitoja, oman työskentelyn suunnittelua, jäsentämistä ja arviointia itsenäisesti ja ryhmässä	S5	L1, L5, L6

Suomi toisena kielenä -oppimäärän opetuksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7–9

Oppilaan kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitojen oppiminen tapahtuu kielenkäyttötilanteissa sekä monipuolisessa työskentelyssä kielen avulla. Sisällöt valitaan siten, että oppilas voi laajentaa omaan kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin liittyvää osaamistaan monipuolisesti. Sisällöt tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät sekä oppilaiden kokemuksia että paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen: Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.

S2 Tekstien tulkitseminen: Syvennetään opiskelun, yhteiskunnan ja kulttuurin kannalta merkityksellisten tekstien monipuolista lukemista ja analysointia. Tekstejä tarkastellaan niissä esiintyvien arvojen, ideologioiden ja vaikuttamiskeinojen kannalta (näkökulman, lauseen rakenteen, henkilöiden ja asioiden nimeämisen, kielikuvien ja ironian vaikutus tekstin tulkintaan). Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa. Harjoitellaan erittelemään erityisesti pohtivien, kantaa ottavien ja ohjaavien tekstilajien kielellisiä piirteitä sekä tunnistamaan kirjallisuuden tyyllivirtauksia teksteissä. Harjoitellaan omien ja muiden tekstien analysointia, palautteen antoa ja vastaanottamista.

S3 Tekstien tuottaminen: Tuotetaan erityisesti pohtivia, kantaaottavia ja ohjaavia tekstejä tekstilajivalikoimaa laajentaen ja ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kielipiillisiä rakenteita monipuolisesti (mm. infiniittiset rakenteet tiiviin ilmaisun keinoina). Vakiinnutetaan kirjoittamisprosessin eri vaiheiden hallintaa sekä erilaisten tietolähteiden käyttöä. Harjoitellaan eri tyyllilajeja ja rekistereitä sekä erilaisia tapoja ilmaista persoonaa ja aikaa johdonmukaisesti teksteissä. Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen: Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista (lauseenjäsennys, modaalisuus, rektio) ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen ja kielen kehityksen päävaiheisiin. Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina. Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja omassa elämässä ja yhteiskunnassa.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena: Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Suomi toisena kielenä -oppimäärän päättöarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen			

T1 rohkaista oppilasta kehittämään taitoaan toimia tavoitteellisesti, eettisesti ja vuorovaikutussuhdetta rakentaen koulun ja yhteiskunnan vuorovaikutustilanteissa	S1	Vuorovaikutustaidot	Oppilas osaa toimia vuorovaikutustilanteissa rakentavasti.
T2 ohjata oppilasta syventämään muodollisten puhetilanteiden, opetuspuheen ja median puhuttujen tekstien ymmärtämistaitoja	S1	Ymmärtämistaidot vuorovaikutustilanteissa	Oppilas ymmärtää muodollisia puhetilanteita, opetuspuhetta ja mediaa.
T3 kannustaa oppilasta kehittämään esiintymistaitojaan ja taitoaan ilmaista itseään erilaisissa tilanteissa tavoitteellisesti ja erilaisia ilmaisukeinoja hyödyntäen	S1	Esiintymistaidot	Oppilas osaa valmistella itsenäisesti esityksen ja osaa esiintyä ja ilmaista itseään tilanteen mukaisesti.
Tekstien tulkitseminen			
T4 ohjata oppilasta hyödyntämään tekstilajitietoutta tekstien tulkinnassa, laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan, käyttämään tehokkaasti lukustrategioita ja päättelemään tekstin merkityksiä tekstuaalisten, sanastollisten ja kielipiillisten vihjeiden perusteella	S2	Tekstilajitaidot tekstien tulkinnassa	Oppilas osaa tarkastella tekstejä kriittisesti ja tunnistaa tekstilajeja. Oppilas osaa kuvailla kertovan, kuvaavan, ohjaavan, kantaa ottavan ja pohtivan tekstin tekstilajipiirteitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen. Oppilas ymmärtää, että teksteillä on erilaisia tavoitteita ja tarkoituksiperiä.
T5 ohjata oppilasta kriittiseen tekstien tulkintaan itsenäisesti ja ryhmässä	S2	Tekstien tulkinta	Oppilas osaa tehdä tekstistä päätelmiä ja kriittisiä kysymyksiä.
Tekstien tuottaminen			
T6 ohjata oppilasta vahvistamaan taitoa suunnitella, tuottaa ja muokata tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä hyödyntämään eri tekstilajeja omien tekstien malleina ja lähteinä	S3	Tekstilajitaidot tekstien tuottamisessa	Oppilas hyödyntää tekstien kirjallisessa ja suullisessa tuottamisessa tietoa kertovan, kuvaavan, ohjaavan, kantaa ottavan ja pohtivan tekstin tekstilajipiirteistä.
T7 auttaa oppilasta vakiinnuttamaan kirjoitetun yleiskielen normien ja eri tekstilajeissa tarvittavan sanaston ja kielipiillisten rakenteiden hallintaa	S3	Kirjoitetun kielen hallinta	Oppilas tuottaa ymmärrettäviä ja koherentteja tekstejä, tuntee pääosin kirjoitetun kielen perussäännöt ja soveltaa niitä kirjoittaessaan.

Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen			
T8 ohjata oppilasta syventämään kielitietoisuuttaan ja kiinnostumaan kielen ilmiöistä, auttaa oppilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia	S4	Kielitietoisuuden kehittyminen	Oppilas osaa kuvailla tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä, pohtii niiden merkityksiä ja osaa kuvailla eri rekisterien ja tyylien välisiä eroja.
T9 innostaa oppilasta tutustumaan kirjallisuuden lajeihin, suomalaiseen kirjallisuuteen, sen historiaan ja yhteyksiin maailmankirjallisuuteen sekä ohjata tunnistamaan tekstin suhteita toisiin teksteihin	S4	Kirjallisuuden ja sen vaiheiden tuntemus	Oppilas tuntee suomalaista kirjallisuutta, osaa nimetä sen tärkeimpiä vaiheita ja sen yhteyksiä maailmankirjallisuuteen.
T10 auttaa oppilasta avartamaan kulttuurinäkemyksensä ja erittelemään koulun ja yhteiskunnan monikielisyyttä ja kulttuurista monimuotoisuutta sekä tunnistamaan kulttuurien samanlaisuuksia ja erilaisten ilmiöiden kulttuurisidonnaisuutta	S4	Kulttuuritietoisuuden kehittyminen	Oppilas osaa kuvailla kulttuurin monimuotoisuutta ja perustella yhteiskunnan monikielisyyden merkitystä.
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena			
T 11 ohjata oppilasta vakiinnuttamaan myönteistä käsitystä itsestään viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana, ohjata häntä näkemään ja vertaamaan erilaisia oppimistyyliä ja tapoja sekä oppimaan muilta	S5	Viestijäkuvan kehittyminen ja oman kielenoppimisen reflektointi	Viestijäkuvan kehittymistä ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilas tunnistaa omat vahvuutensa ja kehittämiskohteensa kielenoppijana ja osaa asettaa itselleen oppimistavoitteita.
T 12 ohjata oppilasta havainnoimaan, miten kieltä käytetään eri tiedonaloilla	S5	Eri tiedonalojen kielen havainnointi	Oppilas tunnistaa eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä.

T 13 kannustaa oppilasta kehittämään tiedonhankintataitoja, oman työskentelyn suunnittelua, jäsentämistä ja arviointia itsenäisesti ja ryhmässä	S5	Tiedonhankinta sekä oman työskentelyn suunnittelu, jäsentäminen ja arvioiminen	Oppilas osaa etsiä tietoa monipuolisesti eri lähteistä sekä pystyy suunnittelemaan, jäsentämään ja arvioimaan työskentelyään itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä.
---	----	--	---

Lappeenrannan Kristillinen koulu

VUOSILUOKKA: 7

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
T1 Rohkaistaan oppilasta kehittämään taitoaan toimia tavoitteellisesti, eettisesti ja vuorovaikutussuhdetta rakentaen koulun ja yhteiskunnan vuorovaikutustilanteissa.	Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa.	L1, L2, L4
T2 Ohjataan oppilasta syventämään muodollisten puhetilanteiden, opetuspuheen ja median puhuttujen tekstien ymmärtämistäitoja.	Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina.	L2, L4, L5
T3 Kannustetaan oppilasta kehittämään esiintymistäitojaan ja taitoaan ilmaista itseään erilaisissa tilanteissa tavoitteellisesti ja erilaisia ilmaisukeinoja hyödyntäen.	Kannustetaan oppilasta kokonaisilmaisuun ja harjoitellaan omien esitelmien pitämistä.	L2
Tekstien tulkitseminen		
T4 Ohjataan oppilasta hyödyntämään tekstilajitietoutta tekstien tulkinnassa, laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan, käyttämään tehokkaasti lukustrategioita ja pääättelemään tekstin merkityksiä tekstuaalisten, sanastollisten ja kielipiillisten vihjeiden perusteella.	Syvennetään opiskelun, yhteiskunnan ja kulttuurin kannalta merkityksellisten tekstien monipuolista lukemista ja analysointia. Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.	L1, L2, L4
T5 Ohjataan oppilasta kriittiseen tekstien tulkintaan itsenäisesti ja ryhmässä.	Tutkitaan eri tekstilajeja, pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Tutustutaan kertovaan ja kuvaavaan tekstiin.	L1, L2, L4
Tekstien tuottaminen		
T6 Ohjataan oppilasta vahvistamaan taitoa suunnitella, tuottaa ja muokata tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä hyödyntämään eri tekstilajeja	Tuotetaan erilaisia tekstejä ja käytetään monipuolista sanastoa. Harjoitellaan monipuolisten rakenteiden käyttöä.	L1, L2, L4

omien tekstien malleina ja lähteinä.		
T7 Autetaan oppilasta vakiinnuttamaan kirjoitetun yleiskielen normien ja eri tekstilajeissa tarvittavan sanaston ja kieliopillisten rakenteiden hallintaa.	Harjoitellaan erilaisia tapoja ilmaista persoonaa ja aikaa johdonmukaisesti tekstissä. Harjoitellaan valitsemaan tekstiin sopivia ilmaisutapoja.	L2, L3
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen		
T8 Ohjataan oppilasta syventämään kielitietoisuuttaan ja kiinnostumaan kielen ilmiöistä, autetaan oppilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia.	Tutkitaan tekstejä ja niiden rakentamia merkityksiä ja harjoitellaan käsitteiden käyttöä. Palautetaan mieleen sanaluokat ja sijamuotoja. Kerrataan kielenhuollon perusasioita.	L4
T9 Innostetaan oppilasta tutustumaan kirjallisuuden lajeihin sekä ohjataan tunnistamaan tekstin suhteita toisiin teksteihin.	Tutustutaan kirjallisuuden päälajeihin. Havaitaan, että tekstit käyvät vuoropuhelua keskenään.	L2
T10 Autetaan oppilasta avartamaan kulttuurinäkemystään ja erittelemään koulun ja yhteiskunnan monikielisyyttä ja kulttuurista monimuotoisuutta sekä tunnistamaan kulttuurien samankaltaisuuksia ja erilaisten ilmiöiden kulttuurisidonnaisuutta.	Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina. Hyödynnetään Lappeenrannan kaupungin ja Etelä-Karjalan lastenkulttuurikeskuksen (Metku) tarjoamia kulttuuripalveluja.	L2
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena		
T11 Ohjataan oppilasta vakiinnuttamaan myönteistä käsitystä itsestään viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana, ohjataan häntä näkemään ja vertaamaan erilaisia oppimistyyliä ja tapoja sekä oppimaan muilta.	Positiivisen palautteen sekä vertais- ja itsearvioinnin avulla vahvistetaan oppilaan myönteistä käsitystä itsestä kielen käyttäjänä.	L1, L2, L7
T12 Ohjata oppilasta havainnoimaan, miten kieltä käytetään eri tiedonaloilla.	Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä.	L1, L4, L6
T13 Kannustetaan oppilasta kehittämään tiedonhankintataitoja, oman työskentelyn suunnittelua, jäsentämistä ja arviointia itsenäisesti ja ryhmässä.	Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Kiinnitetään huomiota tekijänoikeuksiin. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena. Harjoitellaan itse- ja vertaisarviointia.	L1, L5, L6

VUOSILUOKKA: 8

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
T1 Rohkaistaan oppilasta kehittämään taitoaan toimia tavoitteellisesti, eettisesti ja vuorovaikutussuhdetta rakentaen koulun ja yhteiskunnan vuorovaikutustilanteissa.	Vahvistetaan edelleen taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa.	L1, L2, L4
T2 Ohjataan oppilasta syventämään muodollisten puhetilanteiden, opetuspuheen ja median puhuttujen tekstien ymmärtämistaitoja.	Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina.	L2, L4, L5
T3 Kannustetaan oppilasta kehittämään esiintymistaitojaan ja taitoaan ilmaista itseään erilaisissa tilanteissa tavoitteellisesti ja erilaisia ilmaisukeinoja hyödyntäen.	Kannustetaan oppilasta kokonaisilmaisuun ja harjoitellaan omien esitelmien pitämistä. Harjoitellaan oman mielipiteen ilmaisua ja perustelua. Kehitetään omia esiintymistaitoja saadun palautteen perusteella.	L2
Tekstien tulkitseminen		
T4 Ohjataan oppilasta hyödyntämään tekstilajitietoutta tekstien tulkinnassa, laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan, käyttämään tehokkaasti lukustrategioita ja pääättelemään tekstin merkityksiä tekstuaalisten, sanastollisten ja kielipiillisten vihjeiden perusteella.	Syvennetään opiskelun, yhteiskunnan ja kulttuurin kannalta merkityksellisten tekstien monipuolista lukemista ja analysointia. Tutustutaan kantaaottaviin teksteihin ja harjoitellaan erottamaan mielipide tosiasiaista. Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.	L1, L2, L4
T5 Ohjataan oppilasta kriittiseen tekstien tulkintaan itsenäisesti ja ryhmässä.	Tutkitaan eri tekstilajeja, pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Opitaan tunnistamaan eri tekstilajeja (ohjaava ja kantaaottava teksti) ja niiden piirteitä. Jaetaan lukukokemuksia.	L1, L2, L4
Tekstien tuottaminen		
T6 Ohjataan oppilasta vahvistamaan taitoa suunnitella, tuottaa ja muokata tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä hyödyntämään eri tekstilajeja omien tekstien malleina ja lähteinä.	Tuotetaan erilaisia tekstejä ja käytetään monipuolista sanastoa. Harjoitellaan monipuolisten rakenteiden käyttöä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista eri tarkoituksiin sopiviksi.	L1, L2, L4

T7 Autetaan oppilasta vakiinnuttamaan kirjoitetun yleiskielen normien ja eri tekstilajeissa tarvittavan sanaston ja kieliopillisten rakenteiden hallintaa.	Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä. Harjoitellaan valitsemaan tekstiin sopivia ilmaisutapoja.	L2, L3
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen		
T8 Ohjataan oppilasta syventämään kielitietoisuuttaan ja kiinnostumaan kielen ilmiöistä, autetaan oppilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyyli- ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia.	Tutkitaan tekstejä ja niiden rakentamia merkityksiä ja harjoitellaan käsitteiden käyttöä. Harjoitellaan lauseenjäsennystä ja tutustutaan verbien tapaluokkiin. Kerrataan kielenhuollon perusasioita.	L4
T9 Innostetaan oppilasta tutustumaan kirjallisuuden lajeihin sekä ohjataan tunnistamaan tekstin suhteita toisiin teksteihin.	Tutustutaan kaunokirjallisuuden alalajeihin. Tuotetaan omia fiktiivisiä tekstejä.	L2
T10 Autetaan oppilasta avartamaan kulttuurinäkemystään ja erittelemään koulun ja yhteiskunnan monikielisyyttä ja kulttuurista monimuotoisuutta sekä tunnistamaan kulttuurien samankaltaisuuksia ja erilaisten ilmiöiden kulttuurisidonnaisuutta.	Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina. Hyödynnetään Lappeenrannan kaupungin ja Etelä-Karjalan lastenkulttuurikeskuksen (Metku) tarjoamia palveluja.	L2
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena		
T11 Ohjataan oppilasta vakiinnuttamaan myönteistä käsitystä itsestään viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana, ohjataan häntä näkemään ja vertaamaan erilaisia oppimistyyliä ja tapoja sekä oppimaan muilta.	Positiivisen palautteen sekä vertais- ja itsearviointien avulla vahvistetaan oppilaan myönteistä käsitystä itsestä kielen käyttäjänä. Rohkaistaan oppilasta kokeilemaan erilaisia oppimistyyliä.	L1, L2, L7
T12 Ohjataan oppilasta havainnoimaan, miten kieltä käytetään eri tiedonaloilla.	Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä.	L1, L4, L6
T13 Kannustetaan oppilasta kehittämään tiedonhankintataitoja, oman työskentelyn suunnittelua, jäsentämistä ja arviointia itsenäisesti ja ryhmässä.	Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Kiinnitetään huomiota tekijänoikeuksiin. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena. Harjoitellaan itse- ja vertaisarviointia.	L1, L5, L6

VUOSILUOKKA: 9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
T1 Rohkaistaan oppilasta kehittämään taitoaan toimia tavoitteellisesti, eettisesti ja vuorovaikutussuhdetta rakentaen koulun ja yhteiskunnan vuorovaikutustilanteissa.	Vahvistetaan edelleen taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Kannustetaan oppilasta osallistumaan erilaisiin koulun ja koulun ulkopuolisiin vuorovaikutustilanteisiin.	L1, L2, L4
T2 Ohjataan oppilasta syventämään muodollisten puhe-tilanteiden, opetuspuheen ja median puhuttujen tekstien ymmärtämistaitoja.	Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita. Pidetään omia puheesityksiä ja harjoitellaan juhlapuheen pitämistä. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina.	L2, L4, L5
T3 Kannustetaan oppilasta kehittämään esiintymistaitojaan ja taitoaan ilmaista itseään erilaisissa tilanteissa tavoitteellisesti ja erilaisia ilmaisukeinoja hyödyntäen.	Kannustetaan oppilasta kokonaisilmaisuun ja pidetään omia valmisteltuja puheenvuoroja. Harjoitellaan edelleen oman mielipiteen ilmaisua ja keskitytään perustelevaan oma mielipide uskottavasti. Kehitetään omia esiintymistaitoja saadun palautteen perusteella.	L2
Tekstien tulkitseminen		
T4 Ohjataan oppilasta hyödyntämään tekstilajitietoutta tekstien tulkinnassa, laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan, käyttämään tehokkaasti lukustrategioita ja päättämään tekstin merkityksiä tekstuaalisten, sanastollisten ja kielipillisten vihjeiden perusteella.	Syvennetään opiskelun, yhteiskunnan ja kulttuurin kannalta merkityksellisten tekstien monipuolista lukemista ja analysointia. Harjoitellaan kirjallisuuden tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.	L1, L2, L4
T5 Ohjataan oppilasta kriittiseen tekstien tulkintaan itsenäisesti ja ryhmässä.	Tutkitaan eri tekstilajeja, pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Tarkastellaan eri tekstilajeja ja niiden piirteitä. Jaetaan lukukokemuksia.	L1, L2, L4
Tekstien tuottaminen		
T6 Ohjataan oppilasta vahvistamaan taitoa suunnitella, tuottaa ja muokata tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä hyödyntämään eri tekstilajeja omien tekstien malleina ja lähteinä.	Tuotetaan erilaisia tekstejä ja käytetään monipuolista sanastoa. Harjoitellaan monipuolisten rakenteiden käyttöä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista eri tarkoituksiin sopiviksi. Harjoitellaan työhakemuksen laatimista.	L1, L2, L4
T7 Autetaan oppilasta vakiinnuttamaan kirjoitetun yleiskielen normien ja eri tekstilajeissa tarvittavan sanaston ja kielipillisten rakenteiden hallintaa.	Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä. Harjoitellaan valitsemaan tekstiin sopivia ilmaisutapoja.	L2, L3
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen		

T8 Ohjataan oppilasta syventämään kielitietoisuuttaan ja kiinnostumaan kielen ilmiöistä, autetaan oppilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia.	Tutkitaan tekstejä ja niiden rakentamia merkityksiä ja harjoitellaan käsitteiden käyttöä. Kerrataan kielenhuollon perusasioita. Havaitaan kielellisten valintojen merkitys tekstin tyyliin ja sävyyn.	L4
T9 Innostetaan oppilasta tutustumaan suomalaisen kirjallisuuden vaiheisiin sekä ohjataan tunnistamaan tekstin suhteita toisiin teksteihin.	Tutustutaan suomalaiseen kirjallisuuteen ja kirjallisuuden historiaan. Tuotetaan omia fiktiivisiä tekstejä.	L2
T10 Autetaan oppilasta avartamaan kulttuurinäkemystään ja erittelemään koulun ja yhteiskunnan monikielisyyttä ja kulttuurista monimuotoisuutta sekä tunnistamaan kulttuurien samanlaisuuksia ja erilaisten ilmiöiden kulttuurisidonnaisuutta.	Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen ja suomen sukulaiskieliin. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina. Hyödynnetään Lappeenrannan kaupungin ja Etelä-Karjalan lastenkulttuurikeskuksen (Metku) tarjoamia kulttuuripalveluja.	L2
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena		
T11 Ohjataan oppilasta vakiinnuttamaan myönteistä käsitystä itsestään viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana, ohjataan häntä näkemään ja vertaamaan erilaisia oppimistyyliä ja tapoja sekä oppimaan muilta.	Positiivisen palautteen sekä vertais- ja itsearviointin avulla vahvistetaan oppilaan myönteistä käsitystä itsestä kielen käyttäjänä. Rohkaistaan oppilasta itselleen sopivia oppimistyyliä.	L1, L2, L7
T12 Ohjata oppilasta havainnoimaan, miten kieltä käytetään eri tiedonaloilla.	Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Tutkitaan eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä.	L1, L4, L6
T13 Kannustetaan oppilasta kehittämään tiedonhankintataitoja, oman työskentelyn suunnittelua, jäsentämistä ja arviointia itsenäisesti ja ryhmässä.	Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Kiinnitetään huomiota tekijänoikeuksiin. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena. Käytetään itse- ja vertaisarviointia.	L1, L5, L6

15.4.2 TOINEN KOTIMAINEN KIELI

Kielikasvatus

Kielitaidon kehittyminen alkaa varhaislapsuudessa ja jatkuu elinikäisenä prosessina. Monikielinen kompetenssi kehittyy kotona, koulussa ja vapaa-ajalla. Se koostuu äidinkielten ja muiden kielten sekä niiden murteiden eritasoisista taidoista. Koulun kieltenopetuksen lähtökohtana on kielen

käyttö eri tilanteissa. Se vahvistaa oppilaiden kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä sekä monilukutaidon kehittymistä. Oppilaat oppivat tekemään havaintoja erikielisistä teksteistä ja vuorovaikutuksen käytänteistä, käyttämään kielitiedon käsitteitä tekstien tulkinnaissa ja hyödyntämään erilaisia tapoja oppia kieliä. Oppilaat käyttävät eri kielten taitoaan kaiken oppimisen tukena eri oppiaineissa. Oppilaita ohjataan lukemaan kielitaidolleen sopivia tekstejä ja hankkimaan opiskelussa tarvittavaa tietoa eri kielillä.

Oppilaita ohjataan tiedostamaan sekä omaa että muiden kielellisten ja kulttuuristen identiteettien monikerroksisuutta. Myös vähemmistökielten ja uhanalaisten kielten merkitys tuodaan esiin opetuksessa. Opetus tukee oppilaiden monikielisyyttä hyödyntämällä kaikkia, myös oppilaiden vapaa-ajalla käyttämiä kieliä. Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoaan rohkeasti. Kielikasvatus edellyttää eri oppiaineiden yhteistyötä.

Toisen kotimaisen ja vieraiden kielten opiskelun mahdollisuudet

Oppilaan opinto-ohjelmaan kuuluu vähintään yksi pitkä ja yksi keskipitkä kielen oppimäärä. Näistä on toinen kotimainen kieli (ruotsi tai suomi) ja toinen jokin vieras kieli tai saamen kieli. Pitkiä oppimääriä ovat A-oppimäärät sekä ruotsin ja suomen äidinkielenomaiset oppimäärät. Keskipitkiä oppimääriä ovat B1-oppimäärät. Lisäksi opetuksen järjestäjä voi tarjota oppilaille valinnaisina ja vapaaehtoisina kieliohjelmina eripituisia kielten oppimääriä.

Toinen kotimainen kieli -oppiaineeseen on näissä perusteissa määritelty kuusi oppimäärää: ruotsin ja suomen pitkä eli A-oppimäärä, ruotsin ja suomen keskipitkä eli B1-oppimäärä äidinkielenomainen ruotsi ja suomi.

Vieras kieli -oppiaineeseen on määritelty seitsemän eri oppimäärää: englannin, muun vieraan kielen ja saamen pitkät eli A-oppimäärät, vieraan kielen keskipitkä eli B1-oppimäärä sekä vieraan kielen, saamen ja latinan lyhyet eli B2-oppimäärät.

Vieraan kielen oppimääräkuvaukset soveltuvat kaikille niille kielille, joille ei ole kielikohtaista oppimääräkuvausta. Opetuksen järjestäjä huolehtii tällöin kielikohtaisen sovelluksen laatimisesta näiden perusteiden pohjalta. Englantiin on laadittu vain A-oppimäärä. Jos on tarpeen, voidaan paikallisesti laatia englannin B1- tai B2- oppimääräkuvaus vieraan kielen B1- tai B2- oppimäärän perusteiden pohjalta. Perusteissa määritelty kehittyvän kielitaidon taso soveltuu eurooppalaisiin kieliin, joissa käytetään aakkosiin pohjautuvaa kirjoitusjärjestelmää. Muihin opetuksen järjestäjän kieliohjelmaan sisältyviin kieliin opetuksen järjestäjä laatii opetussuunnitelman noudattaen näitä perusteita soveltuvin osin.

TOINEN KOTIMAINEN KIELI (RUOTSI, FINSKA)

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa

on runsaasti sijaa ilolle, leikkisyydelle ja luovuudelle.

Toisen kotimaisen kielen opetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisisa kieliympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Toisen kotimaisen kielen opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla Pohjoismaita. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Myös työelämässä tarvittavaan kielitaitoon kiinnitetään huomiota tekstien ja tehtävien valinnassa. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

RUOTSIN KIELI, B1-OPPIMÄÄRÄ VUOSILUOKILLA 7 - 9

Oppilaita rohkaistaan käyttämään ruotsin kieltä monipuolisessa vuorovaikutuksessa ja tiedonhankinnassa. Opetuksen tavoitteena on tukea oppilasta vuosiluokilla 3–6 saavutettujen taitojen syventämisessä, kehittää oppilaan kielellistä päättelykykyä ja samalla edistää hänen kielenopiskelutaitojaan. Kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä syvennetään pohtimalla erilaisia kieliyhteisöihin liittyviä arvosidonnaisia ilmiöitä. Myös tunteiden käsittelylle annetaan tilaa, ja tarpeen mukaan vaikeita asioita voidaan käsitellä myös koulun opetuskielellä.

Ruotsin kielen B1-oppimäärän opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		
T1 ohjata oppilasta tutustumaan pohjoismaiseen kieliympäristöön	S1	L2, L5

sekä Pohjoismaita yhdistäviin arvoihin		
T2 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia ruotsin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena	S1	L1, L4
Kielenopiskelutaidot		
T3 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen	S2	L1
T4 kannustaa oppilasta huomaamaan mahdollisuuksia käyttää ruotsin kieltä omassa elämässään ja ohjata oppilasta käyttämään ruotsia rohkeasti erilaisissa tilanteissa koulussa ja koulun ulkopuolella.	S2	L2, L7
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa		
T5 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta	S3	L4
T6 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä	S3	L2, L4
T7 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan	S3	L2, L4, L6
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä		
T8 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä	S3	L4
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä		
T9 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista erilaisista aiheista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin	S3	L4, L5

Ruotsin kielen B1-oppimäärän opetuksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältö-alueet vuosiluokilla 7-9

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Tehdään ja raportoidaan havaintoja pohjoismaisista kielenkäyttöympäristöistä, Suomen, Ruotsin ja muiden Pohjoismaiden kulttuurin ominaispiirteistä sekä Pohjoismaita yhdistävistä tekijöistä. Havainnoidaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja sekä verrataan ruotsin kieltä oppilaiden aiemmin opiskelemiin kieliin. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa.

S2 Kielenopiskelutaidot: Käytetään erilaisia opiskelustrategioita, oppimateriaaleja ja oppimisympäristöjä tehokkaasti ja opiskelumotivaatiota vahvistavalla tavalla. Käytetään itsenäiseen, pitkäjänteiseen työskentelyyn ja kriittiseen tiedonhankintaan ohjaavia toimintatapoja. Harjoitetaan vuorovaikutustaitoja ja rohkaistaan oppilaita monipuoliseen kielen käytön harjoittamiseen erilaisissa tilanteissa.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä: Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä. Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Ruotsin kielen B1-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7 - 9

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Ruotsin kieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki ruotsin kielen B1-oppimäärässä vuosiluokilla 7 - 9

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Rungas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai ruotsin kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaan oppimisen arviointi ruotsin kielen B1-oppimäärässä vuosiluokilla 7-9

Oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itse- ja vertaisarvioinnin keinoin. Arviointi kohdistuu kaikkiin tavoitteisiin ja arvioinnissa otetaan huomioon kaikki kielitaidon osa-alueet. Niiden arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehukseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua. Arviointi on monipuolista ja antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Oppimista ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Oppilaita rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Monipuolinen arviointi tarjoaa mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan myös oppilaille, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat.

Päätösarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päätösarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut

ruotsin kielen B1-oppimäärän tavoitteet. Päätösarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso oppiaineen valtakunnallisiin ruotsin kielen B1-oppimäärän päätösarvioinnin kriteereihin. Osaaminen kielitaidon eri osa-alueilla kehittyy kumuloituvasti. Päätösarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päätösarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Ruotsin kielen B1-oppimäärän päätösarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä.

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen			
T1 ohjata oppilasta tutustumaan pohjoismaiseen kieliympäristöön sekä Pohjoismaita yhdistäviin arvoihin	S1	Pohjoismaisen kieliympäristön ja arvojen hahmottaminen	Oppilas osaa kertoa, mitä kieliä Pohjoismaissa puhutaan ja kuvailla Pohjoismaita yhdistäviä arvoja.
T2 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia ruotsin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa tehdä havaintojensa perusteella johtopäätöksiä ruotsin kielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa johtopäätöksiään sekä verrata sitä, miten sama asia ilmaistaan jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee ruotsin kielen keskeisiä kielitiedon käsitteitä.
Kielenopiskelutaidot			
T3 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin	S2	Tavoitteiden asettaminen, oppimisen reflektointi ja yhteistyö	Oppilas osaa asettaa omia kielenopiskelutavoitteitaan ja arvioida opiskelutapojaan. Oppilas osaa toimia vuorovaikutustilanteessa toisia kannustaen.

välittyminen			
T4 kannustaa ja ohjata oppilasta huomaamaan mahdollisuuksia käyttää ruotsin kieltä omassa elämässään sekä käyttämään ruotsia rohkeasti erilaisissa tilanteissa koulussa ja koulun ulkopuolella	S2	Elinikäisen kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen	Oppilas huomaa, mihin hän voi käyttää ruotsin taitoaan myös koulun ulkopuolella ja osaa pohtia, miten hän voi käyttää taitoaan koulun päätyttyä.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa			Taitotaso: A1.3 T6 – T7
T5 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
T6 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
T7 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä			A1.3 T7
T8 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa

			yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä			A1.3
T9 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista erilaisista aiheista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuväriä ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä. Oppilas ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.

Lappeenrannan kristillinen koulu

Lappeenrannan kristillisessä koulussa ruotsia opetetaan B1-kielenä. Ruotsin kielen opiskelu alkaa 6. vuosiluokalla ja jatkuu 7. vuosiluokalla. Siirtyminen kuudennelta seitsemännelle luokalle edellyttää koulun tai koulujen henkilöstön suunnitelmallista yhteistyötä, opetuksen kannalta tarpeellisen tiedon siirtämistä sekä oppimisympäristöjen, toimintatapojen ja ohjaavien asiakirjojen tuntemista. Alakoulussa ruotsia oppilaalle opettanut henkilö ja yläkoulussa aineenopettaja, luokanvalvoja ja erityisopettaja vaihtavat keskenään oppimisen kannalta oleellista tietoa oppilaasta. Erityisopettajan rooli korostuu sellaisten oppilaiden kohdalla, joilla on erityisiä haasteita oppimisessa. Kodin ja koulun välisen vuorovaikutuksen merkitys korostuu siirtymävaiheessa. Siirtymä tarkoittaa oppilaille usein uuteen ryhmään sopeutumista, uusiin opettajiin ja ympäristöön tutustumista. Koulun tehtävä on huolehtia, että myös näillä vuosiluokilla työskentelytavat ja arviointikäytännöt ovat oppilaiden ikäkauteen ja edellytyksiin soveltuvia. Oppilaille ja kodeille tiedotetaan opetuksen tavoitteista ja arviointikriteereistä. Monet tulevaisuuteen vaikuttavat valinnat tulevat ajankohtaisiksi.

VUOSILUOKKA 7

Opetuksen sisällöt ja tavoitteet	
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen	
T1 ohjata oppilasta tutustumaan pohjoismaiseen kieliympäristöön sekä Pohjoismaita yhdistäviin tekijöihin	Tehdään ja raportoidaan havaintoja pohjoismaisista kielenkäyttöympäristöistä, Suomen, Ruotsin ja muiden Pohjoismaiden kulttuurin ominaispiirteistä

(L2, L5)	sekä Pohjoismaita yhdistävistä tekijöistä. Havainnoidaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja sekä verrataan ruotsin kieltä oppilaiden aiemmin opiskelemiin kieliin.
T2 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia ruotsin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena. (L1, L4)	Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielen välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa.
Kielenopiskelutaidot	
T3 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen (L1)	Käytetään erilaisia opiskelustrategioita, oppimateriaaleja ja oppimisympäristöjä tehokkaasti ja opiskelumotivaatiota vahvistavalla tavalla. Käytetään itsenäiseen, pitkäjänteiseen työskentelyyn ja kriittiseen tiedonhankintaan ohjaavia toimintatapoja. Harjoitetaan vuorovaikutustaitoja ja rohkaistaan oppilaita monipuoliseen kielen käytön harjoittamiseen erilaisissa tilanteissa.
T4 kannustaa ja ohjata oppilasta huomaamaan mahdollisuuksia käyttää ruotsin kieltä omassa elämässään sekä käyttämään ruotsia rohkeasti erilaisissa tilanteissa koulussa ja koulun ulkopuolella (L2, L7)	
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa	
T5 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta (L4)	Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon.
T6 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä (L2, L4)	Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä (esim. jo opittujen rakenteiden kertausta, det finns –rakenne, imperatiivi, imperfekti, persoonapronominien objektimuodot, persoonapronominien omistusmuodot, perfekti ja pluskvamperfekti).
T7 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan (L2, L4, L6)	Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä	
T8 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä (L4)	Opetuksessa käytetään monipuolisia ja ajankohtaisia tekstejä, jotka koskettavat oppilaan kokemusmaailmaa ja mielenkiinnon kohteita. Harjoitetaan kuullun- ja luetun ymmärtämisen

	taitoja monipuolisilla harjoituksilla.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä	
T9 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista erilaisista aiheista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin (L4, L5)	Oppilas harjoittelee puhumista ja kirjoittamista ruotsin kielellä hänelle tutuista aiheista, esim. asuminen, matkustaminen, säästä kertominen, tienneuvominen, rakkaus, kiusaaminen, ystävyys, vaateostokset. Monipuoliset ääntämisharjoitukset.

Tavoitteet

Kannustetaan oppilasta tutustumaan rohkeasti eri Pohjoismaiden kieliin ja kulttuureihin. Rohkaistaan oppilasta asettamaan tavoitteita opiskelulle, hyödyntämään monipuolisia kielenoppimistapoja ja arvioimaan oppimistaan. Kannustetaan oppilasta huomaamaan mahdollisuuksia käyttää ruotsin kieltä omassa elämässään ja ohjataan oppilasta käyttämään ruotsia rohkeasti erilaisissa tilanteissa koulussa ja koulun ulkopuolella. Korostetaan, että tärkeintä on tulla ymmärretyksi ja ymmärtää toista.

Keskeiset sisällöt

Jatketaan tutustumista pohjoismaiseen kieli- ja kulttuuriympäristöön. Tutustutaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroihin. Ohjataan oppilasta havaitsemaan kielen olennaisia rakenteita ja eri sanaluokkien erityispiirteitä sekä soveltamaan tietojaan käytännössä. Harjoitellaan monipuolisesti suullista ja kirjallista vuorovaikutusta sekä puhutun ja kirjoitetun kielen ymmärtämistä mahdollisuuksien mukaan myös tieto- ja viestintäteknologian avulla. Suullisessa vuorovaikutuksessa tutustutaan hyödyllisten ilmausten käyttöön ja luontevaan reagointiin.

VUOSILUOKKA: 8

Opetuksen sisällöt ja tavoitteet	
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen	
T1 ohjata oppilasta tutustumaan pohjoismaiseen kieliympäristöön sekä Pohjoismaita yhdistäviin tekijöihin (L2, L5)	Tehdään ja raportoidaan havaintoja pohjoismaisista kielenkäyttöympäristöistä, Suomen, Ruotsin ja muiden Pohjoismaiden kulttuurin ominaispiirteistä sekä Pohjoismaita yhdistävistä tekijöistä. Havainnoidaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja sekä verrataan ruotsin kieltä oppilaiden aiemmin opiskelemiin kieliin.
T2 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia ruotsin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena. (L1, L4)	Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielen välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa
Kielenopiskelutaidot	

<p>T3 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen (L1)</p>	<p>Käytetään erilaisia opiskelustrategioita, oppimateriaaleja ja oppimisympäristöjä tehokkaasti ja opiskelumotivaatiota vahvistavalla tavalla. Käytetään itsenäiseen, pitkäjänteiseen työskentelyyn ja kriittiseen tiedonhankintaan ohjaavia toimintatapoja. Harjoitetaan vuorovaikutustaitoja ja rohkaistaan oppilaita monipuoliseen kielen käytön harjoittamiseen erilaisissa tilanteissa.</p>
<p>T4 kannustaa ja ohjata oppilasta huomaamaan mahdollisuuksia käyttää ruotsin kieltä omassa elämässään sekä käyttämään ruotsia rohkeasti erilaisissa tilanteissa koulussa ja koulun ulkopuolella (L2, L7)</p>	
<p>Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa</p>	
<p>T5 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta (L4)</p>	<p>Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon.</p> <p>Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä (esim. jo opittujen rakenteiden kertausta, adverbit (paikka ja aika,) sivulause, adjektiivien vertailu, järjestysluvut).</p> <p>Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.</p>
<p>T6 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä (L2, L4)</p>	
<p>T7 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan (L2, L4, L6)</p>	
<p>Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä</p>	
<p>T8 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä (L4)</p>	<p>Opetuksessa käytetään monipuolisia ja ajankohtaisia tekstejä, jotka koskettavat oppilaan kokemusmaailmaa ja mielenkiinnon kohteita. Kehitetään kuullun- ja luetun ymmärtämisen taitoja monipuolisilla harjoituksilla.</p>
<p>Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä</p>	
<p>T9 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista erilaisista aiheista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin (L4, L5)</p>	<p>Oppilas harjoittelee puhumista ja kirjoittamista ruotsin kielellä hänelle tutuista aiheista, esim. ystävyys, vaateostokset ja juhlien järjestäminen, Pohjoismaiden erityispiirteisiin, kulttuuriin ja nähtävyyksiin tutustuminen, lomasuunnitelmista kertominen, matkan varaaminen.</p> <p>Monipuoliset ääntämisharjoitukset.</p>

VUOSILUOKKA 9

Opetuksen sisällöt ja tavoitteet	
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen	
T1 ohjata oppilasta tutustumaan pohjoismaiseen kieliympäristöön sekä Pohjoismaita yhdistäviin tekijöihin (L2, L5)	Tehdään ja raportoidaan havaintoja pohjoismaisista kielenkäyttöympäristöistä, Suomen, Ruotsin ja muiden Pohjoismaiden kulttuurin ominaispiirteistä sekä Pohjoismaita yhdistävistä tekijöistä. Havainnoidaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja sekä verrataan ruotsin kieltä oppilaiden aiemmin opiskelemiin kieliin.
T2 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia ruotsin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena. (L1, L4)	Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa
Kielenopiskelutaidot	
T3 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen (L1)	Käytetään erilaisia opiskelustrategioita, oppimateriaaleja ja oppimisympäristöjä tehokkaasti ja opiskelumotivaatiota vahvistavalla tavalla. Käytetään itsenäiseen, pitkäjänteiseen työskentelyyn ja kriittiseen tiedonhankintaan ohjaavia toimintatapoja. Syvennetään vuorovaikutustaitoja ja rohkaistaan oppilaita monipuoliseen kielen käytön harjoittamiseen erilaisissa tilanteissa.
T4 kannustaa ja ohjata oppilasta huomaamaan mahdollisuuksia käyttää ruotsin kieltä omassa elämässään sekä käyttämään ruotsia rohkeasti erilaisissa tilanteissa koulussa ja koulun ulkopuolella (L2, L7)	
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa	
T5 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta (L4)	Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä mukaan lukien kristilliset yhteisöt, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon.
T6 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä (L2, L4)	
T7 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen	Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä (esim. den/det/de ja här, den/det/de där,

kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan (L2, L4, L6)	omistussana + adjektiivi + substantiivi, futuuri ja s-passiivi. Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä	
T8 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä (L4)	Opetuksessa käytetään monipuolisia ja ajankohtaisia tekstejä, jotka koskettavat oppilaan kokemusmaailmaa ja mielenkiinnon kohteita. Kehitetään kuullun- ja luetun ymmärtämisen taitoja monipuolisilla harjoituksilla.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä	
T9 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista erilaisista aiheista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin (L4, L5)	Oppilas harjoittelee puhumista ja kirjoittamista ruotsin kielellä hänelle tutuista aiheista, esim. matkustaminen, ravintolassa ja kahvilassa asiointi, opiskelusuunnitelmista ja ammattihaaveista kertominen, oman kotipaikan esittely, Suomesta kertominen. Monipuoliset ääntämisharjoitukset.

Tavoitteet

Kannustetaan oppilasta huomaamaan, mihin hän voi käyttää ruotsin taitoaan myös koulun ulkopuolella ja pohtimaan, miten hän voi käyttää taitoaan koulun päätyttyä. Rohkaistaan oppilasta asettamaan tavoitteita opiskelulle, hyödyntämään monipuolisia kielenoppimistapoja ja arvioimaan oppimistaan. Kannustetaan oppilasta huomaamaan mahdollisuuksia käyttää ruotsin kieltä omassa elämässään ja ohjataan oppilasta käyttämään ruotsia rohkeasti erilaisissa tilanteissa koulussa ja koulun ulkopuolella. Korostetaan, että tärkeintä on tulla ymmärretyksi ja ymmärtää toista.

Keskeiset sisällöt

Syvennetään tietoja pohjoismaisesta kieli- ja kulttuuriympäristöstä ja autetaan oppilasta ymmärtämään ruotsin kielen taidosta koituvat hyödyt tulevaisuudessa, esimerkiksi jatko-opinnoissa ja työelämässä. Pyritään tarjoamaan mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa ja tutustua ajankohtaisiin teemoihin. Kannustetaan oppilasta käyttämään ja ymmärtämään kielen olennaisia rakenteita esimerkiksi kuvaillessaan asioita tai kertoessaan menneistä ja tulevista tapahtumista. Harjoitellaan monipuolisesti suullista ja kirjallista vuorovaikutusta sekä puhutun ja kirjoitetun kielen ymmärtämistä mahdollisuuksien mukaan myös tieto- ja viestintäteknologian avulla. Suullisessa vuorovaikutuksessa hyödynnetään aktiivisesti aiemmin opittuja ilmauksia ja pyritään luontevaan reagointiin.

15.3.3 VIERAAT KIELET

Kielikasvatus

Kielikasvatusta koskevat tavoitteet sekä toisen kotimaisen ja vieraiden kielten opiskelun mahdollisuudet on määritelty toisen kotimaisen kielen opetusta koskevassa osuudessa.

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Kielten opetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluuyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Myös työelämässä tarvittavaan kielitaitoon kiinnitetään huomiota tekstien ja tehtävien valinnassa. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

ENGLANTI, A-OPPIMÄÄRÄ VUOSILUOKILLA 7-9

Oppilaita rohkaistaan käyttämään englantia monipuolisessa vuorovaikutuksessa ja tiedonhankinnassa. Opetuksen tavoitteena on tukea oppilasta vuosiluokilla 3-6 saavutettujen taitojen syventämisessä, kehittää oppilaan kielellistä päättelykykyä ja samalla edistää hänen kielenopiskelutaitojaan. Kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä syvennetään pohtimalla

erilaisia kieliyhteisöihin liittyviä arvosidonnaisia ilmiöitä. Myös tunteiden käsittelylle annetaan tilaa, ja tarpeen mukaan vaikeita asioita voidaan käsitellä myös koulun opetuskielellä.

Useat oppilaat käyttävät englantia kasvavassa määrin vapaa-aikanaan. Tämä oppilaiden informaalin oppimisen kautta hankkima taito otetaan huomioon opetuksen suunnittelussa ja sisältöjä valittaessa.

Englannin opetusta voidaan integroida eri oppiaineiden ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien opetukseen ja päinvastoin. Oppilaita rohkaistaan tiedonhakuun englannin kielellä eri oppiaineissa.

Englannin A-oppimäärän opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		
T1 edistää oppilaan taitoa pohtia englannin asemaa ja variantteihin liittyviä ilmiöitä ja arvoja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurienvälistä toimintakykyä	S1	L1, L2
T2 kannustaa löytämään kiinnostavia englanninkielisiä sisältöjä ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat käsitystä globalisoituvasta maailmasta ja siinä toimimisen mahdollisuuksista	S1	L1, L2
T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia englannin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena	S1	L1, L3
Kielenopiskelutaidot		
T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia englantia ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen	S2	L1, L3
T5 kehittää oppilaan itsenäisyyttä soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä elinikäisen kielenopiskelun valmiuksia	S2	L1
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa		
T6 rohkaista oppilasta osallistumaan keskusteluihin monenlaisista oppilaiden ikätasolle ja elämäkokemukseen sopivista aiheista, joissa käsitellään myös mielipiteitä	S3	L4
T7 tukea oppilaan aloitteellisuutta viestinnässä, kompensatiokeinojen käytössä ja merkitysneuvottelun käymisessä	S3	L4, L6
T8 auttaa oppilasta tunnistamaan viestinnän kulttuurisia piirteitä ja tukea oppilaan rakentavaa kulttuurienvälistä viestintää	S3	L2
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä		
T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia kuulla ja lukea monenlaisia itselleen merkityksellisiä yleiskielisiä ja yleistajuisia tekstejä erilaisista lähteistä sekä tulkita niitä käyttäen erilaisia strategioita	S3	L4
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä		
T10 ohjata oppilasta tuottamaan sekä puhuttua että kirjoitettua tekstiä erilaisiin tarkoituksiin yleisistä ja itselleen merkityksellisistä aiheista kiinnittäen huomiota rakenteiden monipuolisuuteen ja ohjaten hyvään ääntämiseen	S3	L5, L6

Englannin A-oppimäärän opetuksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Tutkitaan englannin kielen kehittymistä globaaliksi lingua francaksi. Otetaan selkoa joidenkin sellaisten maiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa englanti on keskeisin yhteiskunnassa käytetty kieli. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita englannin kielen opiskelussa sekä kielten välisessä vertailussa. Hankitaan tietoa joistakin englannin kielen varianteista.

S2 Kielenopiskelutaidot: Vahvistetaan edelleen kieltenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä, tiedon hakemista ja tiedon luotettavuuden arviointia.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä: Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Englannin A-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7 - 9

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Teksteistä hankitaan tietoa, niitä jaetaan ja julkaistaan. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Englantia käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki englannin A-oppimäärässä vuosiluokilla 7 - 9

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Rungas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai englantia entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaan oppimisen arviointi englannin A-oppimäärässä vuosiluokilla 7-9

Oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itse- ja vertaisarviointin keinoin. Arviointi kohdistuu

kaikkiin tavoitteisiin, ja arvioinnissa otetaan huomioon kaikki kielitaidon osa-alueet. Niiden arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Arviointi on monipuolista ja antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Oppimista ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Heitä rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Monipuolinen arviointi tarjoaa mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan myös oppilaille, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut englannin kielen A-oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso englannin kielen A-oppimäärän valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Osaaminen kielitaidon eri osa-alueilla kehittyy kumuloituvasti. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Englannin A-oppimäärän päättöarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen			
T1 edistää oppilaan taitoa pohtia englannin asemaan ja variantteihin liittyviä ilmiöitä ja arvoja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurienvälistä toimintakykyä	S1	Kielten statuksiin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurienvälinen toimintakyky	Oppilas osaa kuvata pääpiirteittäin, missä englantia puhutaan ja mainita englannin levinneisyyden syitä sekä pohtia englannin kielen asemaan, variantteihin ja arvostukseen liittyviä ilmiöitä. Oppilas osaa pohtia kielen ja kulttuurin suhdetta englannin osalta. Oppilas havaitsee, että arvot vaihtelevat riippuen yksilöllisestä kokemuksesta ja kulttuurisesta näkökulmasta.
T2 kannustaa löytämään kiinnostavia englanninkielisiä sisältöjä ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat käsitystä globalisoituvasta maailmasta ja siinä toimimisen mahdollisuuksista	S1	Maailmankansalaisen taitojen kehittäminen englannin kieltä hyödyntämällä	Oppilas osaa tehdä havaintoja mahdollisuuksista toimia ja oppia englanninkielisissä toimintaympäristöissä.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia englannin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa tehdä havaintojensa perusteella johtopäätöksiä englannin kielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa johtopäätöksiään sekä verrata sitä, miten sama asia ilmaistaan jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee englannin kielen keskeisiä kielitiedon käsitteitä.
Kielenopiskelutaidot			
T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia englantia ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen	S2	Tavoitteiden asettaminen, oppimisen reflektointi ja yhteistyö	Oppilas osaa asettaa omia kielenopiskelutavoitteitaan ja arvioida opiskelutapojaan. Oppilas osaa toimia vuorovaikutustilanteessa toisia kannustaen.
T5 kehittää oppilaan itsenäisyyttä soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä elinikäisen kieltenopiskelun valmiuksia	S2	Elinikäisen kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen	Oppilas huomaa, mihin hän voi käyttää englannin taitoaan myös koulun ulkopuolella ja osaa pohtia, miten hän voi käyttää taitoaan koulun päätyttyä.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa			Taitotaso B1.1 T6 – T8
T6 rohkaista oppilasta osallistumaan keskusteluihin monenlaisista oppilaiden ikätasolle ja elämäkokemukseen sopivista aiheista, joissa käsitellään myös mielipiteitä	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas pystyy viestimään, osallistumaan keskusteluihin ja ilmaisemaan mielipiteitään melko vaivattomasti jokapäiväisissä viestintätilanteissa.
T7 tukea oppilaan aloitteellisuutta viestinnässä, kompensatiivkeinojen käytössä ja merkitysneuvottelun käymisessä	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas pystyy jossain määrin olemaan aloitteellinen viestinnän eri vaiheissa ja osaa varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin sekä kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen. Oppilas pystyy neuvottelemaan tuntemattomien ilmauksien merkityksistä.

T8 auttaa oppilasta tunnistamaan viestinnän kulttuurisia piirteitä ja tukea oppilaiden rakentavaa kulttuurienvälistä viestintää	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas osoittaa tuntevansa tärkeimmät kohteliaisuussäännöt. Oppilas pystyy ottamaan vuorovaikutuksessaan huomioon joitakin tärkeimpiä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä			Taitotaso B1.1
T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia kuulla ja lukea monenlaisia itselleen merkityksellisiä yleiskielisiä ja yleistajuisia tekstejä erilaisista lähteistä sekä tulkita niitä käyttäen erilaisia strategioita	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas ymmärtää pääasiat ja joitakin yksityiskohtia selkeästä ja lähes normaalitempoisesta yleiskielisestä puheesta tai yleistajuisesta kirjoitetusta tekstistä ja ymmärtää yhteiseen kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Oppilas löytää pääajatukset, avainsanat ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä			Taitotaso B1.1
T10 ohjata oppilasta tuottamaan sekä puhuttua että kirjoitettua tekstiä	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas osaa kertoa ydinkohdat ja myös hiukan yksityiskohtia erilaisista jokapäiväiseen elämään
erilaisiin tarkoituksiin yleisistä ja itselleen merkityksellisistä aiheista kiinnittäen huomiota rakenteiden monipuolisuuteen ja ohjaten hyvään ääntämiseen			liittyvistä itseään kiinnostavista todellisista tai kuvitteellisista aiheista käyttäen melko laajaa sanastoa ja rakennevalikoimaa sekä joitakin yleisiä fraaseja ja idiomeja. Oppilas osaa soveltaa useita ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

Lappeenrannan Kristillinen koulu

Vuosiluokkien 6 ja 7 välinen siirtymävaihe

Siirtyminen kuudennelta seitsemännelle luokalle edellyttää koulun tai koulujen henkilöstön suunnitelmallista yhteistyötä, opetuksen kannalta tarpeellisen tiedon siirtämistä sekä oppimisympäristöjen, toimintatapojen ja ohjaavien asiakirjojen tuntemista. Alakoulussa englantia oppilaalle opettanut henkilö ja yläkoulussa aineenopettaja, luokanvalvoja ja erityisopettaja vaihtavat keskenään oppimisen kannalta oleellista tietoa oppilaasta. Erityisopettajan rooli korostuu sellaisten oppilaiden kohdalla, joilla on erityisiä haasteita oppimisessa. Kodin ja koulun välisen vuorovaikutuksen merkitys korostuu siirtymävaiheessa. Siirtymä tarkoittaa oppilaille usein uuteen ryhmään sopeutumista, uusiin opettajiin ja ympäristöön tutustumista. Koulun tehtävä on huolehtia, että myös näillä vuosiluokilla työskentelytavat ja arviointikäytännöt ovat oppilaiden ikäkauteen ja edellytyksiin soveltuvia. Oppilaille ja kodeille tiedotetaan opetuksen tavoitteista ja arviointikriteereistä. Monet tulevaisuuteen vaikuttavat valinnat tulevat ajankohtaisiksi.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)

Englannin oppimisessa ohjataan oppilas ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan ja johdatellaan häntä löytämään itselleen parhaat tavat esimerkiksi sanaston opiskeluun. Oppilas oppii tulemaan tietoiseksi siitä, millä tavoin hän oppii vierasta kieltä parhaalla mahdollisella tavalla ja oppii löytämään mahdollisuuksia harjaantua englannin kielessä myös luokkahuoneen ulkopuolella. Oppilaita ohjeistetaan käyttämään tietotekniikan tarjoamia mahdollisuuksia kielten opiskelussa. Englannin kieltä voidaan käyttää myös muiden oppiaineiden tunneilla.

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)

Koulutyössä tuetaan oppilaan ymmärrystä omasta ja muiden kulttuuri-identiteetistä tutustumalla erilaisten englanninkielisten tekstien kautta kulttuurien moninaisuuteen ja toisaalta yhteenkietoutuneisuuteen. Oppilaiden kanssa tutkitaan miten englanninkielisten maiden kulttuuri näkyy taiteessa, mediassa ja populäärikulttuurissa ja heijastuu sitä kautta muiden maiden kulttuureihin. Englannin kielen kautta tarjoutuu mahdollisuuksia autenttiseen kulttuurien väliseen viestintään vieraalla kielellä.

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)

Oppilas ohjataan tulemaan toimeen arjen tilanteissa myös arkielämän ja kotimaan ulkopuolella ja toiminaan näissä englannin kielellä ja uskaltamaan ilmaista itseään rohkeasti vajavaisillakin kielitaidoilla. Kansainvälinen kommunikaatio tapahtuu monesti internetin kautta. Oppilaita ohjataan TVT:n vastuulliseen ja turvalliseen käyttöön.

Monilukutaito (L4)

Monilukutaito on esillä englannin opetuksessa laajasti. Opetuksessa käytettävät tekstit ovat monista eri lähteistä ja edustavat eri tekstityyppejä. Oppilaille tarjotaan niin ääntä, kuvaa kuin kirjoitettuaakin tekstiä ja oppilaita ohjataan myös itse tuottamaan ja arvioimaan monenlaisia tekstejä. Englannin kieli tarjoaa hyvät mahdollisuudet autenttisten tekstien ottamiseen osaksi opetusta ja oppilasta ohjataan löytämään omalle osaamistasolle haastavistakin teksteistä oleellisin. Englannin kielen voi myös ottaa välineaineeksi monen reaaliaineen tai matematiikan opiskeluun.

Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)

Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa oppilaalle luontevan väylän päästä osaksi todellista englanninkielistä kommunikaatiota, ja opettajat tukevat oppilasta hakeutumaan edellä mainitun kaltaisiin kommunikaatiotilanteisiin. Internetissä tapahtuva kommunikaatio vieraalla kielellä tarjoaa oppilaalle loistavan mahdollisuuden osallistua häntä itseään kiinnostavien aiheiden käsittelyyn ja tarjoaa samalla väylän kielitaidon kehittämiseen. Opettajat ohjaavat oppilaan käyttämään TVT:tä tehokkaalla tavalla kielenopiskelussa. Oppilas ohjataan hakemaan apua tekstien tulkintaan tehokkaalla ja luotettavalla tavalla, lähdekritiikkiä unohtamatta. TVT tarjoaa myös pelillisyyden ja leikillisyyden kautta mahdollisuuksia vieraan kielen oppimiselle ja nämä hyödynnetään opetuksessa.

Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)

Opetuksessa ja yhteistyössä eri ulkopuolisten toimijoiden kanssa saadaan oppilas ymmärtämään kielitaidon, erityisesti englannin osaamisen, merkitys työelämässä. Oppilaat oppivat ilmaisemaan itseään vieraalla kielellä tilanteissa, joita he saattavat kohdata työelämässä, esim. erilaiset neuvottelu- ja vuorovaikutustilanteet. Opetuksessa käytettävät työtavat harjaannuttavat oppilaan

yhteistyö- ja ryhmätöitä. Oppilaat harjaantuvat rohkeiksi viestijöiksi myös englannin kielellä.

Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)

Opetuksessa käsitellään demokratian, kansainvälisen yhteistyön ja kestävän kehityksen teemoja myös englannin kielellä. Vieraskielisessä viestinnässä opetellaan ilmaisemaan itseään rakentavasti ja sujuvasti. Oppilasta ohjataan vastuunkantoon mahdollisissa kansainvälisissä projekteissa. Oppilaat ohjataan ymmärtämään miten englannin kielen taito avaa heille ovia kansainväliseen yhteistyöhön ja vaikuttamiseen.

VUOSILUOKKA: 7

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		
T1 edistää oppilaan taitoa pohtia englannin asemaa ja variantteihin liittyviä ilmiöitä ja arvoja antaa oppilalle valmiuksia kehittää kulttuurienvälisiä toimintakykyä.	S1 Tarkastellaan englannin kielen asemaa Suomessa ja maailmassa Tutkitaan englannin kielen näkymistä kulttuurissa ja mediassa sekä puhuttuna, kuultuna että kirjoitettuna.	L1, L2
T2 kannustaa löytämään kiinnostavia englanninkielisiä sisältöjä ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat käsitystä globalisoituvasta maailmasta ja siinä toimimisen mahdollisuuksista	S1 Etsitään erilaisia englannin kielisiä tekstejä ja tutkitaan niiden välittämää kuvaa maailmasta ja kulttuurista. Rohkaistaan oppilasta käyttämään englantia erilaisissa tilanteissa	L1, L2
T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia englannin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena	S1 Ohjataan oppilasta tiedostamaan englannin kielen säännönmukaisuudet Käytetään vieraiden kielten vertailua englannin kielen oppimisen tukena Opitaan lisää kieliopillisia ja kielitiedon käsitteitä samalla, kun opitaan englannin kieltä	L1, L3
Kielenopiskelutaidot		
T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia englantia ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen	S2 Tuetaan oppilasta kokeilemaan erilaisia kielenopiskelukeinoja ja löytämään itselleen sopivimmat keinot oppia kieltä Itse- ja vertaisarviointi oppimisen tukena	L1, L3

	Pyritään välittämään viesti eteenpäin, mutta keskitytään enenevissä määrin oikeakielisyyteen	
T5 kehittää oppilaan itsenäisyyttä soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä elinikäisen kielenopiskelun valmiuksia	S2 Ohjataan oppilaita ymmärtämään elinikäisen oppimisen tärkeys kielen oppimisessa	L1
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa		
T6 rohkaista oppilasta osallistumaan keskusteluihin monenlaisista oppilaiden ikätasolle ja elämäkokemukseen sopivista aiheista, joissa käsitellään myös mielipiteitä	S3 Harjoitellaan monipuolisesti erilaista kielenkäyttöä erilaisissa kielenkäyttötilanteissa Monipuoliset aiheet ja teemat ikätaso huomioiden	L4
T7 tukea oppilaan aloitteellisuutta viestinnässä, kompensatiokeinojen käytössä ja merkitysneuvottelun käymisessä	S3 Opetellaan erilaisten harjoitusten avulla viestin välittämistä Harjoitellaan erilaisista kielenkäyttötilanteista selviämistä (vajaallakin kielitaidolla)	L4, L6
T8 auttaa oppilasta tunnistamaan viestinnän kulttuurisia piirteitä ja tukea oppilaan rakentavaa kulttuurienvälistä viestintää.	S3 Opetellaan tunnistamaan englannin kielelle ja viestinnälle tyypillisiä kielenkäyttötapoja ja ominaisia piirteitä	L2
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä		
T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia kuulla ja lukea monenlaisia itselleen merkityksellisiä yleiskielisiä ja yleistajuisia tekstejä erilaisista lähteistä sekä tulkita niitä käyttäen erilaisia strategioita.	S3 Monipuolisten tekstien käyttäminen ja tutkiminen oppilaan omat mielenkiinnon kohteet huomioiden Etsitään tekstejä erilaisia lähteitä käyttäen, muistaen samalla lähdekritiikin Erilaisten tekstien tulkitseminen Monipuolisten viestintäkanavien hyödyntäminen opetuksessa	L4
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä		
T10 ohjata oppilasta tuottamaan sekä puhuttua että kirjoitettua tekstiä erilaisiin tarkoituksiin yleisistä ja itselleen merkityksellisistä aiheista kiinnittäen huomiota rakenteiden monipuolisuuteen ja ohjaten hyvään ääntämiseen	S3 Oppilas tuottaa erilaisia tekstejä Aikamuodot Harjoitellaan foneettisia merkintätapoja ja erilaisia	L5, L6

	kielioppirakenteita Harjoitellaan hyvää ja sujuvaa ääntämistä Otetaan huomioon erilaiset ääntämistavat englannin kielessä (esim. brittiläinen, amerikkalainen ja australialainen)	
--	---	--

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Opettaja ohjaa oppilasta tutustumaan englannin kielen globaalin aseman historiallisiin syihin. Tarkastellaan englannin kielen asemaa erilaisissa konteksteissa. Käytetään ja harjoitellaan sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita englannin kielen opiskelussa sekä kielten välisessä vertailussa.

S2 Kielenopiskelutaidot: Vahvistetaan edelleen kieltenopiskelutaitoja. Erityistä huomiota kiinnitetään sanaston opiskelun taitoihin ja johdatellaan kukin oppilas löytämään itselleen sopivimmat ja motivoivimmat tavat oppia uutta sanastoa uuden opeteltavan aineksen kasvaessa. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä, tiedon hakemista ja tiedon luotettavuuden arviointia. Kiinnitetään enenevässä määrin huomiota oikeakielisyyden merkitykseen erityisesti kirjallisissa tuotoksissa.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä: Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet ja jokapäiväisissä tilanteissa selviytyminen englannin kielellä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan arkipäiväisten tilanteiden yhteydessä, kuten itsestään kerrottaessa tai neuvoa kysyttäessä. Opettelussa käytetään monia erilaisia tekstejä, niin kirjoitettuja tekstejä kuin äänitteitäkin. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen. Oppilas ohjataan kertomaan menneestä ja tulevasta ajasta sujuvasti kaikkia aikamuotoja käyttäen. Harjoitellaan ääntämistä edelleen ja tulkitaan foneettisia aakkosia.

VUOSILUOKKA: 8

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		
T1 edistää oppilaan taitoa pohtia englannin asemaa ja variantteihin liittyviä ilmiöitä ja arvoja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurienvälisiä toimintakykyä	S1 Etsitään syitä, miksi englannin kielellä on vahva asema lingua francana maailmassa Etsitään eroja eri alueilla käytettävästä englannista Ymmärretään kielen merkitys kulttuurien välisen toimintakyvyn kehittäjänä	L1, L2
T2 kannustaa löytämään kiinnostavia englanninkielisiä sisältöjä ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat	S1 Etsitään erilaisia englannin kielisiä	L1, L2

käsitystä globalisoituvasta maailmasta ja siinä toimimisen mahdollisuuksista	viestintäympäristöjä hyödyntämällä monipuolisesti eri viestintäkanavia Etsitään englannin kielisiä kontakteja maailmassa	
T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia englannin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena.	S1 Ohjataan oppilasta tiedostamaan englannin kielen säännönmukaisuudet Vieraiden kielten vertaaminen sanasto- ja kielioppitasolla Vertaillaan, miten sama asia ilmaistaan toisella kielellä Käytetään kieliopillisia ja kielitiedon käsitteitä samalla, kun opitaan englannin kieltä	L1, L3
Kielenopiskelutaidot		
T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia englantia ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen	S2 Omien tavoitteiden asettaminen englannin kielen opiskelulle Erilaisten kielenoppimisstrategioiden käyttäminen omassa oppimisessa Itse- ja vertaisarviointi oppimisen tukena	L1, L3
T5 kehittää oppilaan itsenäisyyttä soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä elinikäisen kielenopiskelun valmiuksia	S2 Ymmärretään elinikäisen oppimisen tärkeys kielen oppimisessa Kannustetaan käyttämään englannin kieltä erilaisissa tilanteissa myös koulun ulkopuolella itsenäisesti Harjoitellaan tiedonhakua myös englanniksi	L1
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa		
T6 rohkaista oppilasta osallistumaan keskusteluihin monenlaisista oppilaiden ikätasolle ja elämäkokemukseen sopivista aiheista, joissa käsitellään myös mielipiteitä	S3 Harjoitellaan monipuolisesti kielenkäyttöä erilaisissa kielenkäyttötilanteissa, joita valitaan myös oppilaiden omat kiinnostuksen kohteet	L4

	<p>huomioiden</p> <p>Harjoitellaan mielipiteen ilmaisemista ja perustelemista</p> <p>Hyödynnetään erilaisia viestintäkanavia</p>	
T7 tukea oppilaan aloitteellisuutta viestinnässä, kompensatiokeinojen käytössä ja merkitysneuvottelun käymisessä	<p>S3 Harjoitellaan yhä vaikeampaa ja monimutkaisempaa viestintää englannin kielellä, käyttäen tarvittaessa kompensatiokeinoja</p> <p>Viestin välittäminen perille puutteellisellakin kielitaidolla, pyritään kuitenkin oikeakielisyyteen</p>	L4, L6
T8 auttaa oppilasta tunnistamaan viestinnän kulttuurisia piirteitä ja tukea oppilaan rakentavaa kulttuurienvälistä viestintää	<p>S3 Harjoitellaan viestintää erilaisissa ympäristöissä (esim. paikallisesti ja globaalisti)</p> <p>Harjoitellaan tunnistamaan kulttuurisia piirteitä viestinnässä</p>	L2
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä		
T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia kuulla ja lukea monenlaisia itselleen merkityksellisiä yleiskielisiä ja yleistajuisia tekstejä erilaisista lähteistä sekä tulkita niitä käyttäen erilaisia strategioita	<p>S3 Tutkitaan, tulkitaan ja käytetään opiskelussa erilaisia ja monipuolisia tekstejä</p> <p>Käytetään erilaisia viestintäkanavia</p> <p>Harjoitellaan erilaisten englanninkielisten lähteiden käyttöä, muistaen lähdekritiikki</p>	L4
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä		
T10 ohjata oppilasta tuottamaan sekä puhuttua että kirjoitettua tekstiä erilaisiin tarkoituksiin yleisistä ja itselleen merkityksellisistä aiheista kiinnittäen huomiota rakenteiden monipuolisuuteen ja ohjaten hyvään ääntämiseen	<p>S3 Tuotetaan erilaisia tekstejä sekä puhuttuna että kirjoitettuna erilaisiin tarkoituksiin</p> <p>Monimutkaiset lauserakenteet ja sivulauseet (mm. relatiivilause), verbiakenteiden laajentaminen, adjektiivien ja adverbien taivutus sekä muodostaminen</p>	L5, L6

	Vahvistetaan hyvää ja selkeää ääntämistä	
--	--	--

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Tutkitaan englannin kielen kehittymistä globaaliksi lingua francaksi tutustuen sen asemaan myös muualla englanninkielisessä maailmassa Britannian ja Yhdysvaltojen ulkopuolella. Otetaan selkoa joidenkin sellaisten maiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa englantia on keskeisin yhteiskunnassa käytetty kieli. Kielitiedon käsitteet otetaan sujuvaan käyttöön ja ohjataan oppilasta käyttämään niitä pohtiessaan erilaisia kielellisiä kysymyksiä. Opettaja ohjaa oppilaan etsimään yhdenmukaisuuksia tai samankaltaisuuksia tämän osaamisissa kielissä.

S2 Kielenopiskelutaidot: Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä. Ohjataan oppilas löytämään monipuolisia tapoja oppia englantia myös luokahuoneen ulkopuolella ja itsenäisesti. Oppilas ohjataan käyttämään sanastoja, hahmottamaan kokonaisuuksia, ryhmittelemään ja hakemaan tietoa ja arvioimaan tiedon luotettavuutta.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä: Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä, erityisesti ulkomailla tapahtuva kommunikaatio ja ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalien kommunikaation kielenä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Laajennetaan oppilaan ilmaisuväriä ja opetetaan oppilas käyttämään yhä monimutkaisempia lauserakenteita ja sivulauseita mm. relatiivilauseita. Rakenteista keskeisimpänä on konditionaali. Opiskellaan myös adjektiivien ja adverbien taiputusta sekä muodostamista. Verbirakenteita laajennetaan. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

VUOSILUOKKA: 9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		
T1 edistää oppilaan taitoa pohtia englannin asemaa ja variantteihin liittyviä ilmiöitä ja arvoja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurienvälisiä toimintakykyä	S1 Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista Tutkitaan eri englanninkielisiä kulttuureita ja niiden erityispiirteitä	L1, L2

<p>T2 kannustaa löytämään kiinnostavia englanninkielisiä sisältöjä ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat käsitystä globalisoituvasta maailmasta ja siinä toimimisen mahdollisuuksista</p>	<p>S1 Käytetään englannin kieltä apuna, kun laajennetaan oppilaan käsitystä globalisoituvasta maailmasta</p> <p>Erilaisten englanninkielisten tekstien, lähteiden, sivustojen jne. löytäminen ja käyttäminen oppimisen tukena (monipuoliset viestintäkanavat)</p> <p>Oppilas ymmärtää englannin kielen merkityksen globaalissa maailmassa ja siellä toimimisessa (esim. englannin kieliset kontaktit maailmassa)</p>	<p>L1, L2</p>
<p>T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia englannin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena.</p>	<p>S1 Muiden jo opittujen vieraiden kielten ja englannin kielen vertailu sekä säännönmukaisuuksien etsiminen</p> <p>Kielitieteellisten käsitteiden laaja käyttäminen englannin kielen opiskelun tukena</p>	<p>L1, L3</p>
<p>Kielenopiskelutaidot</p>		
<p>T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia englantia ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen</p>	<p>S2 Omien tavoitteiden asettaminen englannin opiskelulle</p> <p>Itse- ja vertaisarviointi</p> <p>Myönteisten kokemusten vahvistaminen erilaisten vuorovaikutustilanteiden avulla</p>	<p>L1, L3</p>
<p>T5 kehittää oppilaan itsenäisyyttä soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä elinikäisen kieltenopiskelun valmiuksia</p>	<p>S2 Pohditaan elinikäisen oppimisen merkitystä omassa opiskelussa nyt ja jatkossa</p> <p>Opitun kielitaidon aktiivinen hyödyntäminen muun oppimisen tukena</p>	<p>L1</p>
<p>Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa</p>		
<p>T6 rohkaista oppilasta osallistumaan keskusteluihin monenlaisista oppilaiden ikätasolle ja elämäkokemukseen sopivista aiheista, joissa</p>	<p>S3 Opetellaan toimimaan englannin kielellä erilaisissa ympäristöissä</p>	<p>L4</p>

käsitellään myös mielipiteitä	Erilaisissa ajankohtaisista asioista keskusteleminen ja mielipiteen ilmaiseminen sekä perusteleva	
T7 tukea oppilaan aloitteellisuutta viestinnässä, kompensatiokeinojen käytössä ja merkitysneuvottelun käymisessä	S3 Ohjataan oppilaita käyttämään aktiivisesti englannin kielen taitoa jokapäiväisissä tilanteissa sekä paikallisesti että globaalisti Tuetaan oppilasta löytämään keinoja selviytymään vaativistakin kielenkäyttötilanteista	L4, L6
T8 auttaa oppilasta tunnistamaan viestinnän kulttuurisia piirteitä ja tukea oppilaan rakentavaa kulttuurienvälistä viestintää	S3 Oppilas tuo esille kulttuurisia piirteitä kielenkäytön avulla Tarkastellaan syvemmin erilaisten englanninkielisten kulttuurien piirteitä ja vertaillaan niitä	L2
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä		
T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia kuulla ja lukea monenlaisia itselleen merkityksellisiä yleiskielisiä ja yleistajuisia tekstejä erilaisista lähteistä sekä tulkita niitä käyttäen erilaisia strategioita	S3 Haastavampien tekstien lukeminen ja kuuleminen Monipuolisten englanninkielisten lähteiden käyttäminen Harjoitellaan tulkitsemaan vaikeita tekstejä erilaisten strategioiden avulla	L4
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä		
T10 ohjata oppilasta tuottamaan sekä puhuttua että kirjoitettua tekstiä erilaisiin tarkoituksiin yleisistä ja itselleen merkityksellisistä aiheista kiinnittäen huomiota rakenteiden monipuolisuuteen ja ohjaten hyvään ääntämiseen	S3 Opetellaan kirjoittamaan ja tuottamaan suullisesti, kieliopillisesti ja sanastollisesti monipuolista kieltä erilaiset persoonattomat verbi- ja lauserakenteet kuten passiivi, infinitiivi ja ing-muotoja Opetellaan ilmaisemaan asioita epäsuoran kerronnan keinoin	L5, L6

	Ääntämisharjoitukset osana monipuolisia viestintätilanteita	
--	---	--

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Tutkitaan englannin kielen kehittymistä globaaliksi lingua francaksi. Otetaan selkoa joidenkin sellaisten maiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa englanti on keskeisin yhteiskunnassa käytetty kieli. Käytetään laajasti kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita englannin kielen opiskelussa sekä kielten välisessä vertailussa. Vertaillaan sanaston ja lauserakenteiden samankaltaisuuksia muiden oppilaan osaamien vieraiden kielten ja englannin välillä ja ohjataan oppilasta etsimään apua ja tekemään päätelmiä eri kieliä vertaillen. Hankitaan tietoa joistakin englannin kielen varianteista.

S2 Kielenopiskelutaidot: Vahvistetaan edelleen kieltenopiskelutaitoja. Harjoitellaan edelleen oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä, erityisesti painottaen tiedon hakemista ja tiedon luotettavuuden arviointia. Ohjataan oppilas oma-aloitteeseen kielen oppimiseen ja materiaalien hankintaan eri medioita ja väyliä käyttäen.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä: Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, erityisenä painotusalueena suuntautuminen toisen asteen opintoihin ja työelämään sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalien kommunikaation kielenä ja pyritään luomaan oppilaalle kuva itsestään itsenäisenä toimijana myös englannin kiellä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Opetellaan kirjoittamaan ja tuottamaan suullisesti, kieliopillisesti ja sanastollisesti monipuolista kieltä käyttäen muun muassa erilaisia persoonattomia verbi- ja lauserakenteita kuten passiivia, infinitiiviä ja ing-muotoja. Opetellaan myös ilmaisemaan asioita epäsuoran kerronnan keinoin. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Oppimisympäristöjen ja työtapojen tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Oppimisympäristöjä ja työtapoja valittaessa otetaan huomioon oppimiskäsitys oppilaasta oman oppimisensa subjektina. Työtavat pidetään oppilasta motivoivina. Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Oppitunneilla työskennellään pareittain, pienryhmissä mutta myös itsenäisesti, opettajajohtoista oppimista unohtamatta. Oppimistilanne viedään mahdollisuuksien tarjoutuessa myös luokan ulkopuolelle. Suullista harjoittelua käytetään runsaasti ja oppilaille tarjotaan mahdollisuus tuottaa ikätasolle sopivia pidempiä kirjallisia tekstejä itse. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Teksteistä hankitaan tietoa, niitä jaetaan ja julkaistaan. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan mm. tarjoamalla mahdollisuus itsearviointiin. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyteen ja -kulttuurisuuteen

kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Englantia käytetään aina kun se on mahdollista myös muilla oppitunneilla.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki vuosiluokilla 7-9

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Rungas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea ensisijaisesti luokassa eriyttämisen keinoin mutta myös tarpeen tullen osa-aikaisessa erityisopetuksessa. Oppilas ohjataan toteuttamaan omaa oppimispolkuaan. Oppilaiden mahdolliset oppimissuunnitelmat ja muut pedagogiset dokumentit päivitetään ja pidetään ajan tasalla ja ne ohjaavat opettajaa tuen tarjoamisessa. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyneille tai englantia entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaan oppimisen arviointi vuosiluokilla 7-9

Oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itse- ja vertaisarvioinnin keinoin. Arviointi kohdistuu kaikkiin tavoitteisiin, ja arvioinnissa otetaan huomioon kaikki kielitaidon osa-alueet. Niiden arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua mutta myös perinteistä arviointikäytäntöä.

Arviointi on monipuolista. Oppimista ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Heitä rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Arvioinnissa on mukana paitsi viestinnällisten taitojen arviointi myös oikeakielisyys. Monipuolinen arviointi tarjoaa mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan myös oppilaille, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut englannin kielen A-oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso englannin kielen A-oppimäärän valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Osaaminen kielitaidon eri osa-alueilla kehittyy kumuloituvasti. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

VIERAS KIELI, A2-SAKSA OPPIMÄÄRÄ VUOSILUOKILLA 7-9

A2-saksan opiskelu aloitetaan alakoulun 4. vuosiluokalla ja jatkuu yläkoulussa.

VUOSILUOKKA 7

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		
T1 edistää oppilaan taitoa pohtia opiskeltavan kielen asemaan liittyviä arvoja ja ilmiöitä ja antaa oppilaalle	tutustuminen saksan kieliseen maailmaan	L1, L2

valmiuksia kehittää kulttuurien välistä toimintakykyään		
T2 kannustaa löytämään kiinnostavia kohdekielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa	internetin maailma	L1, L2
T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia kohdekielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena	kielten vertailu esim. ruotsi-englanti-saksa kielioppitermit (helpottavat kielen opiskelua)	L1, L4
Kielenopiskelutaidot		
T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen	oman oppimisen arviointi omien opiskelutekniikoiden löytäminen keskitytään viestin perille menemiseen, mutta kuitenkin pyritään oikeaan kieliopilliseen muotoon (oikea kieliopillinen muoto käsittää myös vaihtoehtoiset/puhekielen ilmaisut)	L1, L3
T5 tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kielenopiskelun valmiuksiaan	viestinnälliset tehtävät esim. tiedonhaku internet-sanakirjat	L1
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa		
T6 rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti	asioiden hoitamisen harjoittelu esim. pienryhmissä	L4
T7 ohjata oppilasta olemaan aktiivinen viestintätilanteessa sekä syventämään taitoaan käyttää kohdekielisiä viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseja, kiertoja täyteilmauksia ja muuta kompensatiota	keskusteluharjoitukset, aihepiireinä esim. esittäytyminen, perheestä kertominen, vapaa-aika ja harrastukset, ulkonäön kuvailu, ystävyys, asuinpaikasta kertominen, koulu, mielipiteen ilmaiseminen, juhlia, ostostilanteita, tietokonesanastoa	L4, L6
T8 ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy mielipiteiden ja asenteiden esiin tuomista	saksankielisiin keskustelukulttuureihin tutustuminen	L2

Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä		
T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tulkita erilaisia tekstejä, myös selväpiirteisiä asiatekstejä, joista hankitaan tietoa, ja ohjata käyttämään tulkinnassa päättelytaitoa ja keskeisen sisällön ymmärtämistä	mahdollisuuksien mukaan eri aiheisia kieliympäristöjä kielellisen päättelyn kehittämisen tukeminen	L4
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä		
T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin	uusien kielioppirakenteiden oppiminen (säännöllisten ja epäsäännöllisten verbien preesens, akkusatiivi, modaaliapuverbejä, päälauseen ja sivulauseen muodostaminen, adjektiivien vertailu, järjestysluvut, datiivi, perfektin muodostus) sanaston laajentaminen kirjalliset tehtävät mahdollisuuksien mukaan suulliset esitykset äänne- ja ääntämissäännöt	L5, L6

VUOSILUOKKA 8

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		
T1 edistää oppilaan taitoa pohtia opiskeltavan kielen asemaan liittyviä arvoja ja ilmiöitä ja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurien välistä toimintakykyään	tutustuminen saksan kieliseen maailmaan, esim. uutisten kautta saksan kielisen maailman laajuus ja kulttuurinen moninaisuus	L1, L2
T2 kannustaa löytämään kiinnostavia kohdekielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa	internetin maailma mahdollisuuksien mukaan henkilökontaktit (esim. mahdolliset vaihto-oppilaat)	L1, L2
T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia kohdekielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena	kielten vertailu esim. ruotsi-englanti-saksa kieliryhmien erot ja yhtäläisyydet kielioppitermit (helpottavat kielen opiskelua)	L1, L4

Kielenopiskelutaidot		
T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen	oman oppimisen arviointi omien opiskelutekniikoiden löytäminen keskitytään viestin perille menemiseen, mutta kuitenkin pyritään oikeaan kieliopilliseen muotoon (oikea kieliopillinen muoto käsittää myös vaihtoehtoiset/puhekielen ilmaiset)	L1, L3
T5 tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kielenopiskelun valmiuksiaan	viestinnälliset tehtävät esim. tiedonhaku internetin luomat mahdollisuudet internet-sanakirjat	L1, L5
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa		
T6 rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti	asioiden hoitamisen harjoittelu esim. pienryhmissä	L4
T7 ohjata oppilasta olemaan aktiivinen viestintätilanteessa sekä syventämään taitoaan käyttää kohdekielisiä viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseja, kiertoja täyteilmauksia ja muuta kompensatiota	keskusteluharjoitukset (esim. kuulumisten kyselyä, lomasta kertominen, tien kysyminen ja neuvonta, ravintolassa asioiminen, matkailusanastoa, asuminen, terveys ja sairaus, tv-ohjelmista keskusteleminen, tavat eri maissa) kirjalliset harjoitukset	L4, L6
T8 ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy mielipiteiden ja asenteiden esiin tuomista	saksankielisiin keskustelukulttuureihin tutustuminen ja keskusteluharjoitukset	L2
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä		
T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tulkita erilaisia tekstejä, myös selväpiirteisiä asiatekstejä, joista hankitaan tietoa, ja ohjata käyttämään tulkinnassa päättelytaitoa ja keskeisen sisällön ymmärtämistä	mahdollisuuksien mukaan eri aiheisia kieliympäristöjä kielellisen päättelyn kehittämisen tukeminen	L4
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä		
T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa	uusien kielioppirakenteiden oppiminen (esim. perfektiä,	L5, L6

puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin	<p>sivulauseet, refleksiiviverbit, akkusatiivi ja datiivi, imperfekti, epäsuorat kysymyslauseet, suomen konditionaalien vastineet, adjektiivin taivutus, imperatiivi, pluskvamperfekti, infinitiivi, maantieteelliset sanat)</p> <p>sanaston laajentaminen</p> <p>kirjalliset tehtävät</p> <p>mahdollisuuksien mukaan suulliset esitykset</p> <p>äänne- ja ääntämissäännöt</p>	
--	--	--

VUOSILUOKKA 9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		
T1 edistää oppilaan taitoa pohtia opiskeltavan kielen asemaan liittyviä arvoja ja ilmiöitä ja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurien välistä toimintakykyään	<p>tutustuminen saksan kieliseen maailmaan esim. uutisten kautta</p> <p>saksan kielisen maailman laajuus ja kulttuurinen moninaisuus</p>	L1, L2
T2 kannustaa löytämään kiinnostavia kohdekielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa	<p>internetin maailma</p> <p>mahdollisuuksien mukaan henkilökontaktit (esim. mahdolliset vaihto-oppilaat)</p>	L1, L2
T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia kohdekielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena	<p>kielten vertailu esim. ruotsi-englanti-saksa</p> <p>kieliryhmien erot ja yhtäläisyydet</p> <p>kielioppitermit (helpottavat kielen opiskelua)</p> <p>kieliopin hallinta</p>	L1, L4
Kielenopiskelutaidot		
T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen	<p>oman oppimisen arviointi</p> <p>omien opiskelutekniikoiden hiominen</p> <p>keskitytään viestin perille menemiseen, mutta kuitenkin</p>	L1, L3

vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen	pyritään oikeaan kieliopilliseen muotoon (oikea kieliopillinen muoto käsittää myös vaihtoehtoiset/puhekielen ilmaiset)	
T5 tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kielenopiskelun valmiuksiaan	viestinnälliset tehtävät esim. tiedonhaku internetin luomat mahdollisuudet internet-sanakirjat	L1
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa		
T6 rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti	asioiden hoitamisen harjoittelu esim. pienryhmissä asioiden hoitamisen harjoittelua mahdollisuuksien mukaan esim. internetissä	L4
T7 ohjata oppilasta olemaan aktiivinen viestintätilanteessa sekä syventämään taitoaan käyttää kohdekielisiä viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseja, kiertoja täyteilmauksia ja muuta kompensatiota	keskusteluharjoitukset kirjalliset harjoitukset	L4, L6
T8 ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy mielipiteiden ja asenteiden esiin tuomista	erilaisten vuorovaikutustilanteiden tyypillinen kielenkäyttö keskusteluharjoitukset (esim. mielipiteen ilmaisua, perhe ja suku, henkilöiden kuvailua, uutisia eri puolilta maailmaa, tulevaisuuden suunnitelmat, ympäristönsuojelu ja kierrätys, matkailutilanteita, asiointia postissa ja kaupassa, arkipäivän ongelmia)	L2
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä		
T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tulkita erilaisia tekstejä, myös selväpiirteisiä asiatekstejä, joista hankitaan tietoa, ja ohjata käyttämään tulkinnassa päättelytaitoa ja keskeisen sisällön ymmärtämistä	mahdollisuuksien mukaan eri aiheisia kieliympäristöjä kielellisen päättelyn kehittymisen tukeminen: avun hakeminen esim. sukulaiskielen sanoista/rakenteista	L4
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä		
T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen	uusien kielioppirakenteiden oppiminen (sanajärjestys, futuuri, genetiivi, heikot maskuliinit, relatiivipronominit, pronominaaliadverbit, konditionaali, refleksiiviverbit,	L5, L6

perussääntöihin	passiivi, maantieteelliset nimet, konjuktiivin pluskvamperfekti, kaksoisinfinitiivi)	
	sanaston laajentaminen	
	kirjalliset tehtävät	
	viestintätehtävät	
	mahdollisuuksien mukaan suulliset esitykset	

VIERAS KIELI, B2-OPPIMÄÄRÄ VUOSILUOKILLA 7-9

Valinnaisen B2-kielen opetus järjestetään useimmiten vuosiluokilla 8-9. B2-kieli on oppilaalle äidinkielen jälkeen kolmas tai neljäs opiskeltava kieli, joten oppilaalla on jo paljon kokemusta kielten opiskelusta. Hän kykenee käyttämään aiemmin hankkimaansa tietoa ja taitoa oppimisensa tukena. Oppilasta rohkaistaan käyttämään kaikkia opiskelemissään kieliä monipuolisessa vuorovaikutuksessa ja tiedonhankinnassa. Opetuksen tavoitteena on kehittää oppilaan kielellistä päättelykykyä ja samalla edistää hänen kielenopiskelutaitojaan. Kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä syvennetään pohtimalla erilaisia kieliyhteisöihin liittyviä arvosidonnaisia ilmiöitä. Myös tunteiden käsittelylle annetaan tilaa, ja tarpeen mukaan vaikeita asioita voidaan käsitellä myös koulun opetuskielellä.

Perusteissa kuvattu kehittyvän kielitaidon taso perusopetuksen päättövaiheessa soveltuu parhaiten indoeurooppalaisiin kieliin sekä eurooppalaisiin kieliin, joissa käytetään aakkosiin pohjautuvaa kirjoitusjärjestelmää. Muihin kieliin opetuksen järjestäjä laatii opetussuunnitelman noudattaen näitä perusteita soveltuvin osin. Kansainvälisesti hyväksytyjä kielikohtaisia viitekehyksiä noudatetaan soveltuvin osin ei-eurooppalaisten kielten opetuksessa (esim. kirjoitusmerkit). Opetusta voidaan integroida eri oppiaineiden ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien opetukseen. Oppilaita rohkaistaan tiedon hakuun opetettavalla kielellä eri oppiaineissa.

Vieraan kielen B2-oppimäärän opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		
T1 auttaa oppilasta hahmottamaan uuden opiskeltavan kielen suhde aiemmin opiskelemiinsä kieliin, tutustumaan kyseisen kielen kielialueeseen ja elämänmuodon joihinkin keskeisiin piirteisiin sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn, uteliaisuuden ja monikielisyyden kehittymistä	S1	L1, L2, L4
Kielenopiskelutaidot		
T2 rohkaista oppilasta näkemään opiskeltavan kielen taito osana elinikäistä oppimista ja oman kielivarannon karttumista, ohjata oppilasta löytämään itselleen ja ikäkaudelleen parhaiten sopivia tapoja oppia kieliä ja kannustaa häntä käyttämään vähäistäkin	S2	L3

taitoaan myös oppituntien ulkopuolella		
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa		
T3 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta	S3	L4
T4 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä	S3	L4
T5 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan	S3	L4, L6
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä		
T6 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä	S3	L4
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä		
T7 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin	S3	L5

Vieraan kielen B2-oppimäärän tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perustelleella. Muodostetaan käsitys lähisukukielistä, tutustutaan opiskeltavan kielen levinneisyyden taustaan, etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä. Pohditaan mahdollisia kyseiseen kieleen ja kulttuuriin liittyviä ennakko-oletuksia.

S2 Kielenopiskelutaidot: Tutkitaan yhdessä, mikä edistää parhaiten kohdekielen oppimista, mihin kieltä voi käyttää ja mistä löytyy kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa. Asetetaan omia tavoitteita, opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä: Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Vieraan kielen B2-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla oppilaat

saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Kohdekieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki vieraan kielen B2-oppimäärässä vuosiluokilla 7-9

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Rungas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyneille tai kieltä entuudestaan osaaville.

Oppilaan oppimisen arviointi vieraan kielen B2-oppimäärässä vuosiluokilla 7-9

Oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itse- ja vertaisarvioinnin keinoin. Arviointi kohdistuu kaikkiin tavoitteisiin, ja arvioinnissa otetaan huomioon kaikki kielitaidon osa-alueet. Niiden arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen. Kansainvälisesti hyväksytyjä kielikohtaisia viitekehyksiä noudatetaan soveltuvin osin ei-eurooppalaisten kielten opetuksessa. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua tai vastaavaa työkalua.

Arviointi on monipuolista ja antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Oppimista ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Heitä rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Monipuolinen arviointi tarjoaa mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan myös oppilaille, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat.

Päätösarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päätösarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut vieraan kielen B2-oppimäärän tavoitteet. Päätösarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso vieraan kielen B2-oppimäärän valtakunnallisiin päätösarvioinnin kriteereihin. Osaaminen kielitaidon eri osa-alueilla kehittyä kumulatiivisesti. Päätösarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päätösarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Vieraan kielen B2-oppimäärän päätösarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen			

T1 auttaa oppilasta hahmottamaan uuden opiskeltavan kielen suhde aiemmin opiskelemiinsa kielisiin, tutustumaan kyseisen kielen kielialueeseen ja elämänmuodon/ joihinkin keskeisiin piirteisiin sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn, uteliaisuuden ja monikielisyyden kehittymistä	S1	Opiskeltavan kielen aseman, keskeisten erityispiirteiden ja kielialueen hahmottaminen	Oppilas tuntee opiskeltavan kielen asemaa maailman kielten joukossa ja keskeisimpiä kielen erityispiirteitä. Oppilas osaa luonnehtia joitakin opiskeltavan kielen kielialueen kulttuurisia ja muita ilmiöitä.
Kielenopiskelutaidot			
T2 rohkaista oppilasta näkemään opiskeltavan kielen taito osana elinikäistä oppimista ja oman kielivarannon karttumista, ohjata oppilasta löytämään itselleen ja ikäkaudelleen parhaiten sopivia tapoja oppia kieliä sekä kannustaa häntä käyttämään vähäistäkin taitoaan myös oppituntien ulkopuolella	S2	Tavoitteiden asettaminen, oppimisen reflektointi ja yhteistyö	Oppilas osaa arvioida omia kielenopiskelutavoitteitaan ja opiskelutapojaan. Oppilas huomaa, mihin hän voi käyttää kielitaitoaan myös koulun ulkopuolella ja osaa pohtia, miten hän voi käyttää taitoaan koulun päätyttyä.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa	S3		Taitotaso A1.3
T3 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
T4 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
T5 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä			Taitotaso A1.3

T6 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolle sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä			Taitotaso A1.2
T7 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuväriä ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas osaa hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.

Lappeenrannan kristillinen koulu

B2-kielten opiskelu alkaa Lappeenrannan kristillisessä koulussa kahdeksannella vuosiluokalla. B2-kielinä koulussa tarjotaan opiskeltavaksi saksaa, ranskaa, espanjaa ja venäjää.

VIERAS KIELI, SAKSA B2-OPPIMÄÄRÄ VUOSILUOKILLA 8-9

VUOSILUOKKA 8

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		
T1 auttaa oppilasta hahmottamaan uuden opiskeltavan kielen suhde aiemmin opiskelemiinsa kieliin, tutustumaan kyseisen kielen kielialueeseen ja elämänmuodon/ joihinkin keskeisiin piirteisiin sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn, uteliaisuuden ja monikielisyyden	Tutustutaan Saksaan ja sen kulttuuriin sekä muihin saksankielisiin maihin. Saksan kielen asema maailmassa. Pohditaan, onko aiemmin opituista kielistä hyötyä saksan kielen opiskelussa.	L1, L2, L4

kehittymistä		
Kielenopiskelutaidot		
T2 rohkaista oppilasta näkemään opiskeltavan kielen taito osana elinikäistä oppimista ja oman kielivarannon karttumista, ohjata oppilasta löytämään itselleen ja ikäkaudelleen parhaiten sopivia tapoja oppia kieliä sekä kannustaa häntä käyttämään vähäistäkin taitoaan myös oppituntien ulkopuolella	Ohjataan oppilasta ymmärtämään kielitaidon merkitys nyky maailmassa. Rohkeus puhua ja viestiä vähäisillä kohdekielen taidoilla. Sopivien materiaalien etsiminen, esim. lehdet, Internet, tv, kirjat. Käytetään mahdollisuuksien mukaan kohdekielisiä henkilökontakteja.	L3
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa		
T3 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta	Suulliset ja kirjalliset harjoitukset: esim. esittäytyminen, tervehtiminen, keskustelutaidot, tapaamisesta sopiminen, kellonajat, mielipiteen ilmaiseminen, viikonpäivät, kouluaineet, ruokaileminen, perheestä, kodista ja asuinpaikasta kertominen, ostotilanne	L4
T4 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä	Pari/ryhmätehtävät Suulliset ja kirjalliset tehtävät Kuullun ja luetun ymmärtämisen tehtävät Harjoitellaan toimimaan erilaisissa arkielämän tilanteissa	L4
T5 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan	Opetellaan kohteliaasta kielenkäyttöä ja erilaisia kohteliaita ilmauksia.	L4, L6
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä		
T6 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä	Ohjata käsittelemään tekstiä ja puhuttua vaikka ei ymmärtäisi kaikkea kuulemaansa tai lukemaansa. Etsitään itseä kiinnostavia aiheita, joita hyödynnetään opetuksessa.	L5
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä		

T7 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin	Rakenteet: säännöllisten verbien taivutusta, kysymyslauseet, lukusanat, artikkelisanat, kieltolauseet, pronominit, epäsäännölliset verbit, apuverbit, eriävät yhdysverbit, akkusatiivi Ääntämisen harjoittelemista	L4
---	--	----

VUOSILUOKKA 9

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		
T1 auttaa oppilasta hahmottamaan uuden opiskeltavan kielen suhde aiemmin opiskelemiinsa kieliin, tutustumaan kyseisen kielen kielialueeseen ja elämänmuodon/ joihinkin keskeisiin piirteisiin sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn, uteliaisuuden ja monikielisuuden kehittymistä	Syvennetään tietämystä saksalaisesta kulttuurista ja muiden saksankielisten maiden kulttuureista. Verrataan saksan kieltä muihin opittuihin kieliin ja etsitään samankaltaisuuksia kielen rakenteista ja sanastosta. Saksan kielen näkyminen ja kuuluminen mediaympäristöissä.	L1, L2, L4, L5
Kielenopiskelutaidot		
T2 rohkaista oppilasta näkemään opiskeltavan kielen taito osana elinikäistä oppimista ja oman kielivarannon karttumista, ohjata oppilasta löytämään itselleen ja ikäkaudelleen parhaiten sopivia tapoja oppia kieliä sekä kannustaa häntä käyttämään vähäistäkin taitoaan myös oppituntien ulkopuolella	Rohkeus puhua ja viestiä kohdekielellä Ohjataan oppilasta ymmärtämään kielitaidon merkitys nyky maailmassa. Sopivien materiaalien etsiminen, esim. lehdet, Internet, tv, kirjat. Käytetään mahdollisuuksien mukaan kohdekielisiä henkilökontakteja.	L3
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa		
T3 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta	Keskeiset sisällöt: tunteiden ilmaiseminen, juhlia, kuukaudet ja vuodenajat, harrastuksista kertominen, matkustustilanteita, ulkonäöstä kertominen, kuulumisten vaihtaminen, ravintolassa ja ostoksilla toimiminen, säälilmauksia, tienneuvominen, ympäristönsuojelu, terveys ja sairastaminen	L4

T4 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä	Pari/ryhmätehtävät Suulliset ja kirjalliset tehtävät Luetun ja kuullun ymmärtämisen tehtävät Harjoitellaan toimimaan erilaisissa arkielämän tilanteissa	L4
T5 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan	Kohtelias kielenkäyttö saksankielisessä kulttuurissa Perussanaston ja perusfraasien laajentaminen	L4, L6
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä		
T6 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä	Ohjata käsittelemään tekstiä ja puhuttua vaikka ei ymmärtäisi kaikkea kuulemaansa tai lukemaansa. Etsitään itseä kiinnostavia aiheita, joita hyödynnetään opetuksessa.	L5
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä		
T7 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin	Rakenteet: man-rakenne, imperatiivi, sein- ja haben-verbien imperfekti, perfekti, nominatiivin, akkusatiivin ja datiivin sijamuodot, prepositioilmauksia Ääntämisen harjoittelemista	L4

VIERAS KIELI, RANSKA B2-OPPIMÄÄRÄ VUOSILUOKILLA 8-9

VUOSILUOKKA 8

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		
T1 auttaa oppilasta hahmottamaan uuden opiskeltavan kielen suhde aiemmin opiskeleemiinsa kieliin, tutustumaan kyseisen kielen kielialueeseen ja elämänmuodon joihinkin keskeisiin piirteisiin sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn, uteliaisuuden ja monikielisyyden kehittymistä	S1 - ranskan läheinen suhde englanttiin - ranskankielinen maailma - eri kielten vertailu - perussanasto - perusfraasit - kielioppi: persoonapronominit, être- ja avoir-verbit, lukusanoja, artikkelit, yksikkö, monikko - eri kielten vertailu	L1, L2, L4
Kielenopiskelutaidot		
T2 rohkaista oppilasta näkemään opiskeltavan kielen taito osana elinikäistä oppimista ja oman	S2 - sopivien materiaalien etsiminen, esim. kirjat, lehdet, internet, tv	L3

kielivarannon karttumista, ohjata oppilasta löytämään itselleen ja ikäkaudelleen parhaiten sopivia tapoja oppia kieliä ja kannustaa häntä käyttämään vähäistäkin taitoaan myös oppituntien ulkopuolella	- mahdollisuuksien mukaan kohdekielisiä henkilökontakteja - rohkeus puhua ja jatkaa viestintää tarvittaessa vaikka elekielellä - kielioppi: kielto, epä säännöllisiä verbejä, säännöllisiä verbejä, omistuspronominit, genetiivi, adjektiivin paikka ja taivutus	
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa		
T3 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta	S3 - pari/ryhmätehtävät - suulliset tehtävät - mahdollisuuksien mukaan esim. sähköpostiviestintä tai some - kielioppi: il y a, pronomineja	L4
T4 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä	S3 - suulliset tehtävät - kirjalliset tehtävät	L4
T5 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan	S3 - kohteliaisuus ranskan kielisessä kulttuurissa ja sen harjoittelu - kysymyslauseet ja prepositiot	L4, L6
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä		
T6 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä	S3 - ohjata käsittelemään tekstiä/puhuttua, vaikka ei ymmärtäisi kaikkea/kaikkia sanoja	L4
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä		
T7 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin	S3 - eri tekstilajien käyttö, esim. dialogia, sähköpostiviestejä jne. - keskitytään viestin perille menemiseen, mutta kuitenkin ohjataan oikeaan ääntämiseen ja kieliopilliseen muotoon (oikea kieliopillinen muoto käsittää myös vaihtoehtoiset/puhekielen ilmaiset)	L5

VIOSILUOKKA 9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		

T1 auttaa oppilasta hahmottamaan uuden opiskeltavan kielen suhde aiemmin opiskelemiinsa kieliin, tutustumaan kyseisen kielen kielialueeseen ja elämänmuodon joihinkin keskeisiin piirteisiin sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn, uteliaisuuden ja monikielisyyden kehittymistä	S1 - Ranskan kulttuuritietämyksen laajentaminen - kielten vertailu - ranskan kielen levinneisyys - ranskan suhde sukulaiskieliin esim. italiaan	L1, L2, L4
Kielenopiskelutaidot		
T2 rohkaista oppilasta näkemään opiskeltavan kielen taito osana elinikäistä oppimista ja oman kielivarannon karttumista, ohjata oppilasta löytämään itselleen ja ikäkaudelleen parhaiten sopivia tapoja oppia kieliä ja kannustaa häntä käyttämään vähäistäkin taitoaan myös oppituntien ulkopuolella	S2 - rohkeus puhua ja viestiä kohdekielellä - sopivien materiaalien etsiminen, esim. kirjat, lehdet, internet, tv - mahdollisuuksien mukaan kohdekielisiä henkilökontakteja	L3
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa		
T3 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta	S3 - pari/ryhmätehtävät - suulliset ja kirjalliset tehtävät - mahdollisuuksien mukaan esim. sähköpostiviestintä tai some	L4
T4 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä	S3 - suulliset ja kirjalliset tehtävät - ääntämisen harjoittelu	L4
T5 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan	S3 - kohteliaisuus ranskankielisessä kulttuurissa ja sen harjoittelu - perussanaston ja perusfraasien laajentaminen	L4, L6
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä		
T6 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolle sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä	S3 - ohjata käsittelemään tekstiä/puhuttua, vaikka ei ymmärtäisi kaikkea/kaikkia sanoja	L4
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä		
T7 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta	S3 - eri tekstilajien käyttö, esim. dialogia, sähköpostiviestejä jne. - keskitytään viestin perille menemiseen, mutta kuitenkin ohjataan oikeaan ääntämiseen ja kieliopilliseen muotoon	L5

oleellisimpiin rakenteisiin	- kieliopin laajentaminen: persoonapronominit, verbirakenteita, partitiivinen artikkeli, painolliset muodot, kieltoilmaisuja lisää, epäsäännöllisiä ja säännöllisiä verbejä, järjestysluvut, pronomineja - kysymyslauseet	
-----------------------------	---	--

VIERAS KIELI, ESPANJA B2-OPPIMÄÄRÄ VUOSILUOKILLA 8-9

VUOSILUOKKA 8

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		
T1 auttaa oppilasta hahmottamaan uuden opiskeltavan kielen suhde aiemmin opiskelemiinsa kieliin, tutustumaan kyseisen kielen kielialueeseen ja elämänmuodon joihinkin keskeisiin piirteisiin sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn, uteliaisuuden ja monikielisyiden kehittymistä	S1 - espanjan suhde muihin itaalisiin (romaanisiin) kieliin: portugali, ranska, italia ja romania - espanjankielinen maailma - eri kielten vertailu	L1, L2, L4
Kielenopiskelutaidot		
T2 rohkaista oppilasta näkemään opiskeltavan kielen taito osana elinikäistä oppimista ja oman kielivarannon karttumista, ohjata oppilasta löytämään itselleen ja ikäkaudelleen parhaiten sopivia tapoja oppia kieliä ja kannustaa häntä käyttämään vähäistäkin taitoaan myös oppituntien ulkopuolella	S2 - sopivien materiaalien etsiminen, esim. kirjat, lehdet, internet, tv - mahdollisuuksien mukaan kohdekielisiä henkilökontakteja - rohkeus puhua ja jatkaa viestintää tarvittaessa vaikka elekielellä	L3
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa		
T3 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta	S3 - pari/ryhmätehtävät - suulliset tehtävät - mahdollisuuksien mukaan esim. sähköpostiviestintä tai some	L4
T4 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä	S3 - suulliset tehtävät - kirjalliset tehtävät	L4

T5 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan	S3 - kohteliaisuus espanjankielisessä kulttuurissa ja sen harjoittelu - esittäytyminen, tervehtiminen, voinnin kysyminen ja kertominen, itsestä ja lähipiiristä kertominen, yksinkertaiset arkipäivän tilanteet	L4, L6
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä		
T6 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä	S3- ohjata käsittelemään tekstiä/puhuttua, vaikka ei ymmärtäisi kaikkea/kaikkia sanoja	L4
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä		
T7 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin	S3 - eri tekstilajien käyttö, esim. dialogia, sähköpostiviestejä jne. - keskitytään viestin perille menemiseen, mutta kuitenkin ohjataan oikeaan ääntämiseen ja kieliopilliseen muotoon (oikea kieliopillinen muoto käsittää myös vaihtoehtoiset/puhekielen ilmaisut) - perussanasto ja perusfraasit - kielioppi: substantiivin suku ja luku, artikkelit, adjektiivin taiputus suvussa ja luvussa, pronominit, olla-verbit (ser, estar, tener, haber, llamarse), säännöllinen preesens, prepositiot	L5

VUOSILUOKKA 9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		
T1 auttaa oppilasta hahmottamaan uuden opiskeltavan kielen suhde aiemmin opiskelemiinsa kieliin, tutustumaan kyseisen kielen kielialueeseen ja elämänmuodon joihinkin keskeisiin piirteisiin sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn, uteliaisuuden ja monikielisyyden kehittymistä	S1 - espanjan kulttuuritietämyksen laajentaminen - kielten vertailu - espanjan suhde sukulaiskieliin (esim. portugaliin, ranskaan ja italiaan)	L1, L2, L4
Kielenopiskelutaidot		
T2 rohkaista oppilasta	S2	L3

näkemään opiskeltavan kielen taito osana elinikäistä oppimista ja oman kielivarannon karttumista, ohjata oppilasta löytämään itselleen ja ikäkaudelleen parhaiten sopivia tapoja oppia kieliä ja kannustaa häntä käyttämään vähäistäkin taitoaan myös oppituntien ulkopuolella	- rohkeus puhua ja viestiä kohdekielellä - sopivien materiaalien etsiminen, esim. kirjat, lehdet, internet, tv - mahdollisuuksien mukaan kohdekielisiä henkilökontakteja	
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa		
T3 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta	S3 - pari/ryhmätehtävät - suulliset ja kirjalliset tehtävät - mahdollisuuksien mukaan esim. sähköpostiviestintä tai some - kaupassa ja ravintolassa asioiminen, tien kysyminen ja neuvominen, sään kuvaileminen, tapaamisesta sopiminen, viestin kirjoittaminen	L4
T4 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä	S3 - suulliset ja kirjalliset tehtävät - ääntämisen harjoittelu	L4
T5 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan	S3 - kohteliaisuus espanjankielisessä kulttuurissa ja sen harjoittelu - perussanaston ja perusfraasien laajentaminen	L4, L6
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä		
T6 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä	S3 - ohjata käsittelemään tekstiä/puhuttua, vaikka ei ymmärtäisi kaikkea/kaikkia sanoja	L4
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä		
T7 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin	S3 - eri tekstilajien käyttö, esim. dialogia, sähköpostiviestejä jne. - keskitytään viestin perille menemiseen, mutta kuitenkin ohjataan oikeaan ääntämiseen ja kieliopilliseen muotoon - kieliopin laajentaminen: akkusatiivi- ja datiivipronominit, verbin preesenstaivutus (säännölliset, epäsäännölliset ja diftongoituvat verbit), menneet aikamuodot (preteriti ja perfekti), järjestysluvut, refleksiivipassiivi	L5

VIERAS KIELI, VENÄJÄ B2-OPPIMÄÄRÄ VUOSILUOKILLA 8-9

VUOSILUOKKA 8

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		
T1 auttaa oppilasta hahmottamaan uuden opiskeltavan kielen suhde aiemmin opiskelemiinsa kieliin, tutustumaan kyseisen kielen kielialueeseen ja elämänmuodon/ joihinkin keskeisiin piirteisiin sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn, uteliaisuuden ja monikielisyyden kehittymistä	Tutustutaan Venäjään ja sen kulttuuriin. Venäjän kielen asema maailmassa. Pohditaan, onko aiemmin opituista kielistä hyötyä venäjän kielen opiskelussa. Venäjän kielen näkyminen ja kuuluminen paikallisesti (esim. liikkeet, kyltit, mainonta).	L1, L2, L4
Kielenopiskelutaidot		
T2 rohkaista oppilasta näkemään opiskeltavan kielen taito osana elinikäistä oppimista ja oman kielivarannon karttumista, ohjata oppilasta löytämään itselleen ja ikäkaudelleen parhaiten sopivia tapoja oppia kieliä sekä kannustaa häntä käyttämään vähäistäkin taitoaan myös oppituntien ulkopuolella	Tutustutaan ja opetellaan kyrilliset kirjaimet. Sopivien materiaalien etsiminen, esim. lehdet, Internet, tv, kirjat. Käytetään mahdollisuuksien mukaan kohdekielisiä henkilökontakteja.	L3
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa		
T3 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta	Suulliset ja kirjalliset harjoitukset: esim. omasta itsestä ja lähipiiristä, omasta opiskelusta ja eri ammateista kertominen.	L4
T4 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä	Pari/ryhmätehtävät Suulliset ja kirjalliset tehtävät Harjoitellaan toimimaan erilaisissa arkielämän tilanteissa	L4
T5 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan	Opetellaan kohteliaista kielenkäyttöä ja erilaisia kohteliaita ilmauksia.	L4, L6
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä		

T6 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolle sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä	Ohjata käsittelemään tekstiä ja puhuttua vaikka ei ymmärtäisi kaikkea kuulemaansa tai lukemaansa. Etsitään itseä kiinnostavia aiheita, joita hyödynnetään opetuksessa.	L5
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä		
T7 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin	Rakenteet - lukusanat - substantiivien suku - verbin preesens - futuuri - akkusatiivi ja prepositionaali - adjektiivien taivutus - kellonajat Ääntämisen harjoittelemista	L4

VUOSILUOKKA 9

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		
T1 auttaa oppilasta hahmottamaan uuden opiskeltavan kielen suhde aiemmin opiskelemiinsa kieliin, tutustumaan kyseisen kielen kielialueeseen ja elämänmuodon/ joihinkin keskeisiin piirteisiin sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn, uteliaisuuden ja monikielisyyden kehittymistä	Syvennetään tietämystä venäläisestä kulttuurista. Verrataan venäjän kieltä muihin opittuihin kieliin ja etsitään samankaltaisuuksia kielen rakenteista ja sanastosta. Venäjän kielen näkyminen ja kuuluminen paikallisesti (esim. liikkeet, kyltit, mainonta).	L1, L2, L4
Kielenopiskelutaidot		
T2 rohkaista oppilasta näkemään opiskeltavan kielen taito osana elinikäistä oppimista ja oman kielivarannon karttumista, ohjata oppilasta löytämään itselleen ja ikäkaudelleen parhaiten sopivia tapoja oppia kieliä sekä kannustaa häntä käyttämään vähäistäkin taitoaan myös oppituntien ulkopuolella	Rohkeus puhua ja viestiä kohdekielellä Sopivien materiaalien etsiminen, esim. lehdet, Internet, tv, kirjat. Käytetään mahdollisuuksien mukaan kohdekielisiä henkilökontakteja.	L3
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa		

T3 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta	Keskeiset sisällöt - omat harrastukset ja vapaa-ajan vietto - kulkeminen julkisilla liikennevälineillä - laajennetaan sanavarastoa liittyen asuin- ja työpaikkaan - lisää ajanilmaisuja	L4
T4 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä	Pari/ryhmätehtävät Suulliset ja kirjalliset tehtävät Harjoitellaan toimimaan erilaisissa arkielämän tilanteissa	L4
T5 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan	Kohteliaisuus venäjänkielisessä kulttuurissa ja sen harjoittelu. Perussanaston ja perusfraasien laajentaminen	L4, L6
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä		
T6 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä	Ohjata käsittelemään tekstiä ja puhuttua vaikka ei ymmärtäisi kaikkea kuulemaansa tai lukemaansa. Etsitään itseä kiinnostavia aiheita, joita hyödynnetään opetuksessa.	L5
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä		
T7 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin	Rakenteet - verbin mennyt aikamuoto - lisää lukusanoja - liikeverbejä - genetiivi - datiivi - instrumentaali Ääntämisen harjoittelemista	L4

15.4.4 MATEMATIIKKA

Oppiaineen tehtävä

Matematiikan opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden loogista, täsmällistä ja luovaa matemaattista ajattelua. Opetus luo pohjan matemaattisten käsitteiden ja rakenteiden ymmärtämiselle sekä kehittää oppilaiden kykyä käsitellä tietoa ja ratkaista ongelmia. Matematiikan kumulatiivisesta luonteesta johtuen opetus etenee systemaattisesti. Konkretia ja toiminnallisuus ovat keskeinen osa matematiikan opetusta ja opiskelua. Oppimista tuetaan hyödyntämällä tieto- ja viestintäteknologiaa.

Matematiikan opetus tukee oppilaiden myönteistä asennetta matematiikkaa kohtaan ja positiivista minäkuvaa matematiikan oppijoina. Se kehittää myös viestintä-, vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja. Matematiikan opiskelu on tavoitteellista ja pitkäjänteistä toimintaa, jossa oppilaat ottavat vastuuta

omasta oppimisestaan.

Opetus ohjaa oppilaita ymmärtämään matematiikan hyödyllisyyden omassa elämässään ja laajemmin yhteiskunnassa. Opetus kehittää oppilaiden kykyä käyttää ja soveltaa matematiikkaa monipuolisesti.

Vuosiluokkien 7–9 matematiikan opetuksen tehtävänä on vahvistaa matemaattista yleissivistystä. Opetuksessa syvennetään matemaattisten käsitteiden ja niiden välisten yhteyksien ymmärtämistä. Opetus innostaa oppilaita löytämään ja hyödyntämään matematiikkaa omassa elämässään. Oppilaiden valmiuksiin kuuluvat ongelmien matemaattinen mallintaminen ja ratkaiseminen. Matematiikan opetus ohjaa oppilaita tavoitteelliseen, täsmälliseen, keskittyneeseen ja pitkäjänteiseen toimintaan. Oppilaita rohkaistaan esittämään ratkaisujaan ja keskustelemaan niistä. Opetuksessa kehitetään oppilaiden yhteistyötaitoja.

Matematiikan opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet		
T1 vahvistaa oppilaan motivaatiota, myönteistä minäkuvaa ja itseluottamusta matematiikan oppijana	S1 – S6	L1, L3, L5
T2 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta matematiikan oppimisesta sekä yksin että yhdessä toimien	S1 – S6	L3, L7
Työskentelyn taidot		
T3 ohjata oppilasta havaitsemaan ja ymmärtämään oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä	S1 – S6	L1, L4
T4 kannustaa oppilasta harjaantumaan täsmälliseen matemaattiseen ilmaisuun suullisesti ja kirjallisesti	S1 – S6	L1, L2, L4, L5
T5 tukea oppilasta loogista ja luovaa ajattelua vaativien matemaattisten tehtävien ratkaisemisessa ja siinä tarvittavien taitojen kehittämisessä	S1 – S6	L1, L3, L4, L5, L6
T6 ohjata oppilasta arvioimaan ja kehittämään matemaattisia ratkaisujaan sekä tarkastelemaan kriittisesti tuloksen mielekkyyttä	S1 – S6	L1, L3, L4, L6
T7 rohkaista oppilasta soveltamaan matematiikkaa muissakin oppiaineissa ja ympäröivässä yhteiskunnassa	S1 – S6	L1 - L7
T8 ohjata oppilasta kehittämään tiedonhallinta- ja analysointitaitojaan sekä opastaa tiedon kriittiseen tarkasteluun	S1, S4, S6	L1, L4, L5
T9 opastaa oppilasta soveltamaan tieto- ja viestintäteknologiaa matematiikan opiskelussa sekä ongelmien ratkaisemisessa	S1 – S6	L5
Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet		

T10 ohjata oppilasta vahvistamaan päättely- ja päässälaskutaitoa ja kannustaa oppilasta käyttämään laskutaitoaan eri tilanteissa	S1, S2	L1, L3, L4
T11 ohjata oppilasta kehittämään kykyään laskea peruslaskutoimituksia rationaaliluvuilla	S2	L1, L4
T12 tukea oppilasta laajentamaan lukukäsitteen ymmärtämistä reaalitylukuihin	S2	L1, L4
T13 tukea oppilasta laajentamaan ymmärrystä prosenttilaskennasta	S2, S6	L1, L3, L6
T14 ohjata oppilasta ymmärtämään tuntemattoman käsite ja kehittämään yhtälönratkaisutaitojaan	S3, S4	L1, L4
T15 ohjata oppilasta ymmärtämään muuttujan käsite ja tutustuttaa funktion käsitteeseen. Ohjata oppilasta harjoittelemaan funktion kuvaajan tulkitsemista ja tuottamista	S3, S4	L1, L4, L5
T16 tukea oppilasta ymmärtämään geometrian käsitteitä ja niiden välisiä yhteyksiä	S5	L1, L4, L5
T17 ohjata oppilasta ymmärtämään ja hyödyntämään suorakulmaiseen kolmioon ja ympyrään liittyviä ominaisuuksia	S5	L1, L4, L5
T18 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan laskea pinta-aloja ja tilavuuksia	S5	L1, L4
T19 ohjata oppilasta määrittämään tilastollisia tunnuslukuja ja laskemaan todennäköisyyksiä	S6	L3, L4, L5
T20 ohjata oppilasta kehittämään algoritmista ajatteluaan sekä taitojaan soveltaa matematiikkaa ja ohjelmointia ongelmien ratkaisemiseen	S1	L1, L4, L5, L6

Matematiikan tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät: Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

S2 Luvut ja laskutoimitukset: Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalitylukuihin. Perekhytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalitylukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisy-luku.

Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

S3 Algebra: Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeitä ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

S4 Funktiot: Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti. Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen. Perehdytään funktion käsitteeseen. Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon. Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet. Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä. Määritetään funktioiden nollakohtia.

S5 Geometria: Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen. Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja. Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala. Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia. Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys: Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen. Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani. Tutustutaan hajonnan käsitteeseen. Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja. Lasketaan todennäköisyyksiä.

Matematiikan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Opetuksen lähtökohdat valitaan oppilaita kiinnostavista aiheista, ilmiöistä ja niihin liittyvistä ongelmista. Konkretia toimii edelleen tärkeänä osana matematiikan opiskelua. Rohkaistaan oppilaita käyttämään ajattelua tukevia piirroksia ja välineitä. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja. Ongelmia matematisoidaan, ratkaistaan ja tulkitaan yksin ja yhdessä. Yhdessä työskennellessä jokainen toimii sekä itsensä että ryhmän hyväksi. Oppimispelit ovat yksi motivoiva työtapo. Tieto- ja viestintäteknologiaa, kuten taulukkolaskentaa ja dynaamista geometriaohjelmistoa, hyödynnetään opetuksen, oppimisen, tuottamisen, arvioinnin sekä luovuuden välineenä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki matematiikassa vuosiluokilla 7-9

Jokaisella oppilaalla tulee olla mahdollisuus saada opetusta myös aiempien vuosiluokkien keskeisimmistä sisällöistä, jos hän ei hallitse niitä riittävästi. Lisäksi annetaan ennakoivaa tukea tarvittaessa uusien sisältöjen oppimiseksi. Oppilaiden matematiikan osaamista ja taitojen kehittymistä seurataan jatkuvasti yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilaille korostetaan asioiden ymmärtämisen tärkeyttä. Oppilaita tuetaan suurempien asiakokonaisuuksien hahmottamisessa ja yhteyksien löytämisessä. Eriyttämisessä otetaan huomioon jokaisen oppilaan osaaminen ja annetaan mahdollisuus onnistumisen elämyksiin.

Sisältöjä voidaan rikastuttaa syventämällä yhteisesti käsiteltävää aihetta oppilaiden kiinnostuksen ja taitotason mukaan. Taitavia oppilaita tuetaan tarjoamalla heille vaihtoehtoisia työskentelymuotoja, kuten esimerkiksi erilaisia projekteja ja ongelmalähtöisiä tutkimustehtäviä oppilaita kiinnostavista matemaattisista aiheista.

Oppilaan oppimisen arviointi matematiikassa vuosiluokilla 7-9

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuetaan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä ja ylläpidetään ja vahvistetaan opiskelumotivaatiota. Palaute tukee oppilaiden myönteistä minäkuvaamatematiikan oppijana. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa asetettuihin matematiikan tavoitteisiin. Arviointi ohjaa oppilaita kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitoja. Palaute auttaa oppilaita huomaamaan, mitä tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää ja miten.

Oppilailla on aktiivinen rooli arvioinnissa. Itsearviointissa oppilaat oppivat asettamaan tavoitteita oppimiselleen ja havainnoimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin. Lisäksi oppilaita ohjataan kiinnittämään huomiota tapaansa työskennellä sekä tiedostamaan asennettaan matematiikan opiskelua kohtaan.

Oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan eri tavoin. Arvioinnin kohteena ovat matemaattiset tiedot ja taidot sekä niiden soveltaminen. Lisäksi arvioinnissa kiinnitetään huomiota tekemisen tapaan ja taitoon perustella ratkaisuja sekä ratkaisujen rakenteeseen ja oikeellisuuteen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös taito hyödyntää välineitä mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa.

Yhdessä työskenneltäessä arvioidaan sekä ryhmän jäsenten että koko ryhmän toimintaa ja tuotosta. Tuotoksen arvioinnissa kiinnitetään huomiota tuotoksen matemaattiseen sisältöön ja esitystapaan. Palautteella ohjataan oppilaita ymmärtämään jokaisen ryhmän jäsenen työskentelyn ja kehittymisen merkitys. Oppilaita ohjataan tuotosten ja toiminnan arvioimiseen.

Päätösarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona matematiikan opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päätösarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut matematiikan oppimäärän tavoitteet. Päätösarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso matematiikan valtakunnallisiin päätösarvioinnin kriteereihin. Matematiikassa oppilaan osaaminen kehittyy eri tavoitealueilla oppimäärän päättövaiheeseen saakka. Päätösarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päätösarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin oppiaineen kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta

Matematiikan päätösarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet			

T1 vahvistaa oppilaan motivaatiota, myönteistä minäkuvaa ja itseluottamusta matematiikan oppijana	S1 – S6		Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T2 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta matematiikan oppimisesta sekä yksin että yhdessä toimien	S1 – S6	Vastuunottaminen opiskelusta	Oppilas ottaa vastuuta omasta oppimisestaan ja osallistuu rakentavasti ryhmän toimintaan.
Työskentelyn taidot			
T3 ohjata oppilasta havaitsemaan ja ymmärtämään oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä	S1 – S6	Opittujen asioiden yhteydet	Oppilas havaitsee ja selittää oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä
T4 kannustaa oppilasta harjaantumaan täsmälliseen matemaattiseen ilmaisuun suullisesti ja kirjallisesti	S1 – S6	Matemaattinen ilmaisu	Oppilas osaa ilmaista matemaattista ajatteluaan sekä suullisesti että kirjallisesti.
T5 tukea oppilasta loogista ja luovaa ajattelua vaativien matemaattisten tehtävien ratkaisemisessa ja siinä tarvittavien taitojen kehittämisessä	S1 – S6	Ongelmanratkaisutaito	Oppilas osaa jäsentää ongelmia ja ratkaista niitä hyödyntäen matematiikkaa.
T6 ohjata oppilasta arvioimaan ja kehittämään matemaattisia ratkaisujaan sekä tarkastelemaan kriittisesti tuloksen mielekkyyttä	S1 – S6	Taito arvioida ja kehittää matemaattisia ratkaisuja	Oppilas osaa arvioida matemaattista ratkaisuaan ja tarkastelee kriittisesti tuloksen mielekkyyttä
T7 rohkaista oppilasta soveltamaan matematiikkaa muissakin oppiaineissa ja ympäröivässä yhteiskunnassa	S1 – S6	Matematiikan soveltaminen	Oppilas osaa soveltaa matematiikkaa eri ympäristöissä
T8 ohjata oppilasta kehittämään tiedonhallinta- ja analysointitaitojaan sekä opastaa tiedon kriittiseen tarkasteluun	S1, S4, S6	Tiedon analysointi ja kriittinen tarkastelu	Oppilas osaa itse hankkia, käsitellä ja esittää tilastotietoa
T9 opastaa oppilasta soveltamaan tieto- ja viestintäteknologiaa matematiikan opiskelussa sekä ongelmien ratkaisemisessa	S1 – S6	Tieto- ja viestintäteknologian käyttö	Oppilas osaa soveltaa tieto- ja viestintäteknologiaa matematiikan opiskelussa
Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet			
T10 ohjata oppilasta vahvistamaan päättely- ja päässälaskutaitoa ja kannustaa oppilasta käyttämään laskutaitoaan eri tilanteissa	S1, S2	Päättely- ja laskutaito	Oppilas käyttää aktiivisesti päättely- ja päässälaskutaitoa eri tilanteissa
T11 ohjata oppilasta kehittämään kykyään laskea peruslaskutoimituksia rationaaliluvuilla	S2	Peruslaskutoimitukset rationaaliluvuilla	Oppilas osaa sujuvasti peruslaskutoimitukset rationaaliluvuilla

T12 tukea oppilasta laajentamaan lukukäsitteen ymmärtämistä reaalitylukuihin	S2	Lukukäsite	Oppilas tunnistaa reaalityluvut ja osaa kuvailla niiden ominaisuuksia
T13 tukea oppilasta laajentamaan ymmärrystä prosenttilaskennasta	S2, S6	Prosentin käsite ja prosenttilaskenta	Oppilas osaa kertoa prosenttien käsitteen käytöstä. Oppilas osaa laskea prosenttiosuuden, prosenttiluvun osoittaman määrän kokonaisuudesta sekä muutos- ja vertailuprosentin. Oppilas osaa käyttää tietojaan eri tilanteissa.
T14 ohjata oppilasta ymmärtämään tuntemattoman käsite ja kehittämään yhtälöratkaisutaitojaan	S3, S4	Tuntemattoman käsite ja yhtälöratkaisutaidot	Oppilas osaa ratkaista ensimmäisen asteen yhtälön symbolisesti. Oppilas osaa ratkaista vaillinaisen toisen asteen yhtälön esimerkiksi päättämällä tai symbolisesti.
T15 ohjata oppilasta ymmärtämään muuttujan käsite ja tutustuttaa funktion käsitteeseen. Ohjata oppilasta harjoittelemaan funktion kuvaajan tulkittamista ja tuottamista	S3, S4	Muuttujan ja funktion käsitteet sekä kuvaajien tulkittaminen ja tuottaminen	Oppilas ymmärtää muuttujan ja funktion käsitteen sekä osaa piirtää ensimmäisen ja toisen asteen funktion kuvaajan. Oppilas osaa tulkita kuvaajia monipuolisesti.
T16 tukea oppilasta ymmärtämään geometrian käsitteitä ja niiden välisiä yhteyksiä	S5	Geometrian käsitteiden ja niiden välisten yhteyksien hahmottaminen	Oppilas osaa nimetä ja kuvailla suoria, kulmia ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia sekä niiden välisiä yhteyksiä
T17 ohjata oppilasta ymmärtämään ja hyödyntämään suorakulmaiseen kolmioon ja ympyrään liittyviä ominaisuuksia	S5	Suorakulmaisen kolmion ja ympyrän ominaisuuksien hahmottaminen	Oppilas osaa käyttää Pythagoraan lausetta ja trigonometrisia funktioita. Oppilas ymmärtää kehäkulman ja keskuskulman käsitteet.
T18 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan laskea pinta-aloja ja tilavuuksia	S5	Pinta-alojen ja tilavuuksien laskutaito	Oppilas osaa laskea tasokuvioiden pintaaloja ja kappaleiden tilavuuksia. Oppilas osaa pinta-ala- ja

			tilavuusyksiköiden muunnoksia.
T19 ohjata oppilasta määrittämään tilastollisia tunnuslukuja ja laskemaan todennäköisyyksiä	S6	Tilastolliset tunnusluvut ja todennäköisyyslaskenta	Oppilas hallitsee keskeiset tilastolliset tunnusluvut ja osaa antaa niistä esimerkkejä. Oppilas osaa määrittää sekä klassisia että tilastollisia todennäköisyyksiä.
T20 ohjata oppilasta kehittämään algoritmista ajatteluaan sekä taitojaan soveltaa matematiikkaa ja ohjelmointia ongelmien ratkaisemiseen.	S1	Algoritminen ajattelu ja ohjelmointitaidot	Oppilas osaa soveltaa algoritmisen ajattelun periaatteita ja osaa ohjelmoida yksinkertaisia ohjelmia.

Lappeenrannan kristillinen koulu

Vuosiluokkien 7–9 matematiikan opetuksen tehtävänä on vahvistaa matemaattista yleissivistystä. Opetuksessa syvennetään matemaattisten käsitteiden ja niiden välisten yhteyksien ymmärtämistä. Opetus innostaa oppilaita löytämään ja hyödyntämään matematiikkaa omassa elämässään. Oppilaiden valmiuksiin kuuluvat ongelmien matemaattinen mallintaminen ja ratkaiseminen. Matematiikan opetus ohjaa oppilaita tavoitteelliseen, täsmälliseen, keskittyneeseen ja pitkäjänteiseen toimintaan. Oppilaita rohkaistaan esittämään ratkaisujaan ja keskustelemaan niistä. Opetuksessa kehitetään oppilaiden yhteistyötaitoja.

VUOSILUOKKA 7

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet		
T1 vahvistaa oppilaan motivaatiota, myönteistä minäkuvaa ja itseluottamusta matematiikan oppijana	Monipuolisten matematiikan harjoitusten avulla oppilas saa positiivisia kokemuksia itsestään matematiikan oppijana	L1, L3, L5
T2 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta matematiikan oppimisesta sekä yksin että yhdessä toimien	Ohjataan oppilasta ottamaan enemmän vastuuta omasta oppimisestaan sekä itsenäisesti että yhdessä	L3, L7
Työskentelyn taidot		
T3 ohjata oppilasta havaitsemaan ja ymmärtämään oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä	Hyödynnetään matemaattista ajattelua myös muissa oppiaineissa Kytetään aiemmin opittu uuteen asiaan	L1, L4
T4 kannustaa oppilasta harjaantumaan täsmälliseen matemaattiseen ilmaisuun suullisesti	Ohjataan huolelliseen ja täsmälliseen työskentelyyn niin	L1, L2, L4, L5

ja kirjallisesti	kirjallisesti kuin suullisesti	
T5 tukea oppilasta loogista ja luovaa ajattelua vaativien matemaattisten tehtävien ratkaisemisessa ja siinä tarvittavien taitojen kehittämisessä	Harjoitellaan monipuolisten tehtävien ja ongelmien kanssa loogista ja luovaa ajattelua Autetaan oppilasta löytämään itselleen sopivimmat tavat oppia matematiikkaa	L1, L3, L4, L5, L6
T6 ohjata oppilasta arvioimaan ja kehittämään matemaattisia ratkaisujaan sekä tarkastelemaan kriittisesti tuloksen mielekkyyttä	Harjoitellaan kriittisen ajattelun kehittämistä matematiikan avulla Pohditaan yksin ja yhdessä erilaisia matemaattisia ratkaisuja ja tuloksia	L1, L3, L4, L6
T7 rohkaista oppilasta soveltamaan matematiikkaa muissakin oppiaineissa ja ympäröivässä yhteiskunnassa	Tuodaan matematiikka oppilaiden arkielämän tasolle sekä muihin oppiaineisiin erilaisin esimerkein ja ongelmanratkaisun avulla	L1 - L7
T8 ohjata oppilasta kehittämään tiedonhallinta- ja analysointitaitojaan sekä opastaa tiedon kriittiseen tarkasteluun	Opetellaan keräämään, jäsentämään ja analysoimaan tietoa kriittisesti	L1, L4, L5
T9 opastaa oppilasta soveltamaan tieto- ja viestintäteknologiaa matematiikan opiskelussa sekä ongelmien ratkaisemisessa	TVT:n monipuolinen käyttö matematiikan opiskelussa	L5
Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet		
T10 ohjata oppilasta vahvistamaan päättely- ja päässälaskutaitoa ja kannustaa oppilasta käyttämään laskutaitoaan eri tilanteissa	S1, S2 Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja. Pohditaan vaihtoehtoisia ratkaisumenetelmiä. Harjoitellaan taitoa perustella asioita. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. S2 Pehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin.	L1, L3, L4
T11 ohjata oppilasta kehittämään kykyään laskea peruslaskutoimituksia rationaaliluvuilla	S2 Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. S3 Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä.	L1, L4
T14 ohjata oppilasta ymmärtämään tuntemattoman käsite ja kehittämään yhtälönratkaisutaitojaan	S3 Yhdistetään samanmuotoisia termejä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä.	L1, L4
T15 ohjata oppilasta ymmärtämään muuttujan käsite ja tutustuttaa funktion käsitteeseen	S3 Pehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Tutustutaan kirjainlaskennan käsitteisiin. Syvennetään oppilaiden taitoa	L1, L4, L5

	tutkia ja muodostaa lukujonoja.	
T16 tukea oppilasta ymmärtämään geometrian käsitteitä ja niiden välisiä yhteyksiä T17 ohjata oppilasta ymmärtämään suorakulmaiseen kolmioon ja ympyrään liittyviä ominaisuuksia	S5 Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhtenevyyden käsitteen ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan ympyrän osat.	L1, L4, L5
T20 ohjata oppilasta kehittämään algoritmista ajatteluaan	S1 Tutustutaan algoritmiseen ajatteluun.	L1, L4, L5, L6

VUOSILUOKKA 8

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet		
T1 vahvistaa oppilaan motivaatiota, myönteistä minäkuvaa ja itseluottamusta matematiikan oppijana	Vahvistetaan oppilaan positiivista käsitystä itsestään matematiikan oppijana monipuolisten matematiikan harjoitusten avulla Mahdollistetaan onnistumisen kokemukset erilaisten tehtävien avulla, mikä auttaa vahvistamaan oppilaan positiivista minäkuvaa	L1, L3, L5
T2 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta matematiikan oppimisesta sekä yksin että yhdessä toimien	Ohjataan oppilasta ottamaan enemmän vastuuta omasta oppimisestaan sekä itsenäisesti että yhdessä Rohkaistaan oppilaita neuvomaan ja opettamaan toinen toistaan	L3, L7
Työskentelyn taidot		
T3 ohjata oppilasta havaitsemaan ja ymmärtämään oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä	Hyödynnetään matemaattista ajattelua myös muissa oppiaineissa Kytetään aiemmin opittu uuteen asiaan	L1, L4
T4 kannustaa oppilasta harjaantumaan täsmälliseen matemaattiseen ilmaisuun suullisesti ja kirjallisesti	Ohjataan huolelliseen ja täsmälliseen työskentelyyn niin kirjallisesti kuin suullisesti	L1, L2, L4, L5
T5 tukea oppilasta loogista ja luovaa ajattelua vaativien matemaattisten tehtävien ratkaisemisessa ja siinä tarvittavien taitojen kehittämisessä	Kehitetään monipuolisten tehtävien ja ongelmien kanssa loogista ja luovaa ajattelua Autetaan oppilasta löytämään	L1, L3, L4, L5, L6

	itselleen sopivimmat tavat oppia matematiikkaa	
T6 ohjata oppilasta arvioimaan ja kehittämään matemaattisia ratkaisujaan sekä tarkastelemaan kriittisesti tuloksen mielekkyyttä	Kehitetään kriittistä ajattelua matematiikan avulla Pohditaan yksin ja yhdessä erilaisia matemaattisia ratkaisuja ja tuloksia sekä keskustellaan niistä	L1, L3, L4, L6
T7 rohkaista oppilasta soveltamaan matematiikkaa muissakin oppiaineissa ja ympäröivässä yhteiskunnassa	Tuodaan matematiikka oppilaiden arkielämän tasolle sekä muihin oppiaineisiin erilaisin esimerkein ja ongelmanratkaisun avulla	L1 - L7
T8 ohjata oppilasta kehittämään tiedonhallinta- ja analysointitaitojaan sekä opastaa tiedon kriittiseen tarkasteluun	Harjoitellaan keräämään, jäsentämään ja analysoimaan tietoa kriittisesti	L1, L4, L5
T9 opastaa oppilasta soveltamaan tieto- ja viestintäteknologiaa matematiikan opiskelussa sekä ongelmien ratkaisemisessa	Hyödynnetään TVT:tä opetuksessa Kokeillaan erilaisia sovelluksia, pelejä, laitteita yms. Ohjelmointi	L5
Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet		
T10 ohjata oppilasta vahvistamaan päättely- ja päässälaskutaitoa ja kannustaa oppilasta käyttämään laskutaitoaan eri tilanteissa	S1, S2 Ratkaistaan tehtäviä eri ratkaisu menetelmillä. Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti.	L1, L3, L4
T11 ohjata oppilasta kehittämään kykyään laskea peruslaskutoimituksia rationaaliluvuilla	S2 Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. S3 Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä.	L1, L4
T12 tukea oppilasta laajentamaan lukukäsitteen ymmärtämistä reaalitylukuihin	S2 Lukualuetta laajennetaan reaalitylukuihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Pehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä.	L1, L4
T13 tukea oppilasta laajentamaan ymmärrystään prosenttilaskennasta	S2 Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti.	L1, L3, L6

<p>T14 ohjata oppilasta ymmärtämään tuntemattoman käsite ja kehittämään yhtälönratkaisutaitojaan</p>	<p>S3 Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Käytetään myös verrantoa tehtävien ratkaisussa. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä.</p>	<p>L1, L4</p>
<p>T15 ohjata oppilasta ymmärtämään muuttujan käsite ja tutustuttaa polynomin tai funktion käsitteeseen. Ohjata oppilasta harjoittelemaan polynomilaskentaa tai funktion kuvaajan tulkitsemista ja tuottamista</p>	<p>S4 Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen. S3 Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sievennetään niitä. TAI S4 Tutustutaan suoraan- ja kääntäen verrannollisuuteen. Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti. Perehdytään funktion käsitteeseen. Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon. Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet. Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä. Määritetään funktioiden nollakohtia.</p>	<p>L1, L4, L5</p>
<p>T16 tukea oppilasta ymmärtämään geometrian käsitteitä ja niiden välisiä yhteyksiä</p>	<p>S5 Vahvistetaan yhdenmuotoisuus käsitteen ymmärtämistä.</p>	<p>L1, L4, L5</p>
<p>T17 ohjata oppilasta ymmärtämään ja hyödyntämään suorakulmaiseen kolmioon ja ympyrään liittyviä ominaisuuksia</p>	<p>S5 Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta. Opitaan käyttämään trigonometrisia funktioita (joko 8. lk tai 9lk). Harjoitellaan laskemaan ympyränkehän ja kaaren pituus. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.</p>	<p>L1, L4, L5</p>
<p>T18 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan laskea pinta-aloja</p>	<p>S5 Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala sekä sektorin pinta-ala. Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.</p>	<p>L1, L4</p>
<p>T20 ohjata oppilasta kehittämään algoritmista ajatteluaan sekä taitojaan soveltaa matematiikkaa ja ohjelmointia ongelmien ratkaisemiseen</p>	<p>S1 Harjoitellaan algoritmista ajattelua. Tutustutaan ohjelmointiin ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.</p>	<p>L1, L4, L5, L6</p>

VUOSILUOKKA 9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet		
T1 vahvistaa oppilaan motivaatiota, myönteistä minäkuvaa ja itseluottamusta matematiikan oppijana	Vahvistetaan oppilaan positiivista käsitystä itsestään matematiikan oppijana monipuolisten matematiikan harjoitusten avulla Onnistumisen kokemusten avulla tuetaan oppilaan positiivisen minäkuvan vahvistumista	L1, L3, L5
T2 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta matematiikan oppimisesta sekä yksin että yhdessä toimien	Tuetaan oppilaan vastuunkantoa omasta oppimisestaan sekä yksin että yhdessä Ohjataan oppilaita neuvomaan ja opettamaan toinen toistaan (vertaisoppiminen)	L3, L7
Työskentelyn taidot		
T3 ohjata oppilasta havaitsemaan ja ymmärtämään oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä	Kannustetaan hyödyntämään matemaattista ajattelua myös muissa oppiaineissa Kytetään aiemmin opittu uuteen asiaan	L1, L4
T4 kannustaa oppilasta harjaantumaan täsmälliseen matemaattiseen ilmaisuun suullisesti ja kirjallisesti	Tavoitellaan huolellista ja täsmällistä työskentelyä niin kirjallisesti kuin suullisesti	L1, L2, L4, L5
T5 tukea oppilasta loogista ja luovaa ajattelua vaativien matemaattisten tehtävien ratkaisemisessa ja siinä tarvittavien taitojen kehittämisessä	Kehitetään monipuolisten tehtävien ja ongelmien kanssa loogista ja luovaa ajattelua Rohkaistaan käyttämään erilaisia opiskelustrategioita	L1, L3, L4, L5, L6
T6 ohjata oppilasta arvioimaan ja kehittämään matemaattisia ratkaisujaan sekä tarkastelemaan kriittisesti tuloksen mielekkyyttä	Syvennetään kriittisen ajattelun taitoa matematiikan avulla Pohditaan yksin ja yhdessä erilaisia matemaattisia ratkaisuja ja tuloksia ja keskustellaan niistä	L1, L3, L4, L6
T7 rohkaista oppilasta soveltamaan matematiikkaa muissakin oppiaineissa ja ympäröivässä yhteiskunnassa	Sovelletaan matematiikkaa eri oppiaineissa sekä muussa elämässä Ratkaistaan arkipäivän ongelmia matematiikan avulla	L1 - L7
T8 ohjata oppilasta kehittämään tiedonhallinta- ja analysointitaitojaan sekä opastaa tiedon kriittiseen tarkasteluun	Kerätään, jäsennetään ja analysoidaan tietoa kriittisesti	L1, L4, L5
T9 opastaa oppilasta soveltamaan tieto- ja viestintäteknologiaa matematiikan opiskelussa sekä ongelmien ratkaisemisessa	Hyödynnetään TVT:tä monipuolisesti opetuksessa ja oppimisessa	L5

	Erilaiset pelit, sovellukset, laitteet jne. Ohjelmointi	
Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet		
T10 ohjata oppilasta vahvistamaan päättely- ja päässälaskutaitoa ja kannustaa oppilasta käyttämään laskutaitoaan eri tilanteissa	S1, S2 Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä.	L1, L3, L4
T11 ohjata oppilasta kehittämään kykyään laskea peruslaskutoimituksia rationaaliluvuilla	S2 Vahvistetaan peruslaskutoimitusten osaamista reaalityyppisillä eri matematiikan osa-alueissa.	L1, L4
T13 tukea oppilasta laajentamaan ymmärrystään prosenttilaskennasta	S2 Kerrataan prosenttilaskentaa.	L1, L3, L6
T14 ohjata oppilasta kehittämään yhtälöratkaisutaitojaan	S3 Kerrataan yhtälön ratkaisemista sekä ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti	L1, L4
T15 ohjata oppilasta ymmärtämään muuttujan käsite ja tutustuttaa polynomin tai funktion käsitteeseen. Ohjata oppilasta harjoittelemaan polynomilaskentaa tai funktion kuvaajan tulkitsemista ja tuottamista	S3 Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. TAI S4 Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti. Perehdytään funktion käsitteeseen. Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon. Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet. Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä. Määritetään funktioiden nollakohtia.	L1, L4, L5
T17 ohjata oppilasta ymmärtämään ja hyödyntämään suorakulmaiseen kolmioon ja ympyrään liittyviä ominaisuuksia	S5 Opitaan käyttämään trigonometrisia funktioita (joko 8. lk tai 9. lk).	L1, L4, L5

T18 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan laskea pinta-aloja ja tilavuuksia T16 tukea oppilasta ymmärtämään geometrian käsitteitä ja niiden välisiä yhteyksiä	S5 Kerrataan tasokuvioiden pinta-aloja. Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia. Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.	L1, L4
T19 ohjata oppilasta määrittämään tilastollisia tunnuslukuja ja laskemaan todennäköisyyksiä	S6 Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen. Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani. Tutustutaan hajonnan käsitteeseen. Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja. Lasketaan todennäköisyyksiä.	L3, L4, L5
T20 ohjata oppilasta kehittämään algoritmista ajatteluaan sekä taitojaan soveltaa matematiikkaa ja ohjelmointia ongelmien ratkaisemiseen	S1 Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.	L1, L4, L5, L6

15.4.5 BIOLOGIA

Oppiaineen tehtävä

Biologian opetuksen tehtävänä on auttaa oppilaita ymmärtämään elämää ja sen kehittymistä, kartuttaa oppilaan luonnontuntemusta sekä ohjata oppilaita ymmärtämään ekosysteemien toimintaa, ihmisen elintoimintoja sekä perinnöllisyyden ja evoluution perusteita. Biologian opetuksessa työskennellään myös luonnossa ja ohjataan oppilaita tutkivan oppimisen avulla tutustumaan biologisen tiedonhankinnan luonteeseen. Luonnon tutkimisessa käytetään sekä maasto- että laboratoriotyömenetelmiä. Elämyksellinen ja kokemuksellinen oppiminen virittää oppimisen iloa ja herättää kiinnostusta tarkkailla elinympäristön tilaa ja siinä tapahtuvia muutoksia. Opiskelussa hyödynnetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa. Teknologian käyttö edistää oppilaiden yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa biologian opetuksessa.

Biologian opetuksessa tuetaan oppilaiden ongelmanratkaisu- ja yhteistyötaitojen sekä yhteisöllisyyden kehittymistä ja annetaan valmiuksia biologiaa hyödyntävien alojen opiskeluun sekä työelämään.

Biologian opetus auttaa oppilaita ymmärtämään, miten biologian tietoja ja taitoja voidaan soveltaa ja hyödyntää omassa elämässä, eettisissä pohdinnoissa, ajankohtaisten biologiaan liittyvien uutisten seurannassa sekä siinä, kuinka yhteiskunnalliseen päätöksentekoon voidaan vaikuttaa. Biologian opetus kehittää oppilaiden ympäristötietoisuutta ja halua vaalia luonnon monimuotoisuutta. Oppilaat saavat valmiuksia vaikuttaa ja osallistua oman lähiympäristönsä kehittämiseen ja sen säilymiseen elinvoimaisena. Oppilaita ohjataan kestävään elämäntapaan ja globaalin vastuun ymmärtämiseen.

Biologian opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Biologinen tieto ja ymmärrys		
T1 ohjata oppilasta ymmärtämään ekosysteemin perusrakennetta ja toimintaa sekä vertailemaan erilaisia ekosysteemejä ja tunnistamaan lajeja	S1-S4, S6	L4, L5
T2 auttaa oppilasta kuvailemaan eliöiden rakenteita ja elintoimintoja sekä ymmärtämään eliökunnan rakennetta	S1-S5	L4, L5
T3 ohjata oppilasta tutkimaan eliöiden sopeutumista eri elinympäristöihin ja ymmärtämään erilaisten elinympäristöjen merkitys luonnon monimuotoisuudelle	S1-S4, S6	L4, L7
T4 ohjata oppilasta ymmärtämään perinnöllisyyden ja evoluution peruseräitä	S1, S4, S5	L1
T5 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisen kehitystä ja elimistön perustoimintoja	S5	L3
T6 ohjata oppilasta arvioimaan luonnonympäristössä tapahtuvia muutoksia ja ihmisen vaikutusta ympäristöön sekä ymmärtämään ekosysteemipalvelujen merkitys	S6	L4, L7
Biologiset taidot		
T7 ohjata oppilasta kehittämään luonnontieteellistä ajattelutaitoa sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämistä	S1-S6	L1
T8 opastaa oppilasta käyttämään biologian tutkimusvälineistöä ja tieto- ja viestintäteknologiaa	S1-S5	L1, L5
T9 ohjata oppilasta koostamaan eliökokoelma ja kasvattamaan kasveja biologisten ilmiöiden ymmärtämiseksi	S1-S4, S6	L5, L6, L7
T10 ohjata oppilasta tekemään tutkimuksia sekä koulussa että koulun ulkopuolella	S1-S6	L1, L5
T11 kannustaa oppilasta soveltamaan biologian tietoja ja taitoja omassa elämässä sekä yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa	S6	L2, L3, L7
Biologian asenne- ja arvotavoitteet		
T12 innostaa oppilasta syventämään kiinnostusta luontoa ja sen ilmiöitä kohtaan sekä vahvistamaan luontosuhdetta ja ympäristötietoisuutta	S1-S6	L7
T13 ohjata oppilasta tekemään eettisesti perusteltuja valintoja	S6	L7
T14 innostaa oppilasta vaikuttamaan ja toimimaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi	S6	L5, L7

Biologian tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät paikallisia mahdollisuuksia. Sisällöt liittyvät toisiinsa siten, että biologinen tutkimus (S1) ja tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön (S2) sisällytetään muihin sisältöalueisiin. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

S1 Biologinen tutkimus: Sisältöjä valitaan siten, että biologisen tutkimuksen vaiheet tulevat oppilaan oman toiminnan kautta tutuiksi.

S2 Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön: Sisältöjä valittaessa painotetaan vastuullista luonnossa liikkumista, lajintuntemusta sekä metsän ja muiden ekosysteemien tutkimista ja vertailua. Maastotyöskentelyssä havainnoidaan ja arvioidaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisen vaikutusta niihin.

S3 Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta: Sisällöt painottuvat suomalaisen metsäekosysteemin rakenteeseen ja toimintaan sekä ihmisen toiminnan vaikutuksiin niissä. Lisäksi käsitellään perustietoja vesi-, suo-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemeistä. Tutustutaan lajien ekologiaan ja niiden välisiin vuorovaikutussuhteisiin. Opetukseen sisältyy eliökokoelman koostaminen. Sisältöjä valittaessa painotetaan ekosysteemien monimuotoisuuden tärkeyttä.

S4 Mitä elämä on?: Sisällöissä keskitytään tutkimaan elämän perusilmiöitä biologialle tyypillisin tutkimusmenetelmin. Opetukseen sisällytetään kasvien kasvatusta. Eliökunnan rakenteeseen ja monimuotoisuuteen perehdytään vertailemalla eliöiden rakenteita, elintoimintoja ja elinympäristöjä. Tutustutaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Tarkastellaan bioteknologian mahdollisuuksia ja haasteita.

S5 Ihminen: Sisällöissä keskitytään tutkimaan ihmiskehon toimintaa ja syvennetään tietämystä ihmisen rakenteesta, elintoiminnoista ja säätelyjärjestelmistä. Tarkastellaan kasvuun, kehitykseen ja terveyteen vaikuttavien biologisten tekijöiden perusteita. Tutustutaan, miten perimä ja ympäristö vaikuttavat ihmisen eri ominaisuuksien kehittymiseen.

S6 Kohti kestävää tulevaisuutta: Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen kestävään käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestävä käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävä tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

Biologian oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on, että biologian opetuksessa oppilailla on mahdollisuus työskennellä erilaisissa tutkimuksellisuutta tukevista oppimisympäristöissä sekä koulussa että koulun ulkopuolella. Maasto- ja laboratorio työskentelyssä oppilaita ohjataan havainnoimaan ja käyttämään biologialle ominaisia tutkimusmenetelmiä. Biologian opetuksen tavoitteiden kannalta keskeistä on, että oppilaita ohjataan käyttämään myös sähköisiä oppimisympäristöjä biologisen tiedon hankinnassa, käsittelyssä, tulkinnassa ja esittämisessä.

Biologian työtapoja valittaessa painotetaan vuorovaikutusta ja yhteisöllisyyttä ottaen huomioon oppilaiden erilaiset tarpeet. Monipuolisten työtapojen avulla jokainen oppilas saa erilaisia kokemuksia, pystyy omaksuma luonnontieteelle luonteenomaisia tutkimusmenetelmiä ja harjaantuu tekemään johtopäätöksiä sekä raportoimaan ja soveltamaan oppimaansa. Biologian opetuksen tavoitteiden mukaisesti elämyksellisyys, kokemuksellisuus ja toiminnallisuus kehittävät oppilaiden taitoa pohtia omia arvovalintoja. Lisäksi oppilaille kehittyy taito tarkastella kriittisesti ilmiöitä ja erilaisia tietolähteitä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki biologiassa vuosiluokilla 7-9

Biologian opetuksen tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita omakohtaiseen havainnointiin ja tutkimiseen itsenäisesti ja ryhmissä sekä erilaisissa oppimisympäristöissä. Maasto- ja laboratoriotyöskentely toteutetaan siten, että turvallisuuskysymykset otetaan huomioon. Oppilaiden yksilöllisen tuen tarpeet huomioidaan erilaisten työmenetelmien valinnassa. Kasvua, kehitystä sekä oppimisen iloa tukevat tutkimuksellisuus, yhdessä tekeminen, vastuullisuus omasta työskentelystä, luontosuhteen syveneminen sekä tiedon liittäminen jo ennestään opittuun. Biologian tavoitteiden kannalta on keskeistä tiedostaa oppilaiden mahdolliset vaikeudet laboratorio- ja maastotyöskentelyssä. Oppilaita tuetaan työskentelyssä kunkin omien vahvuuksien pohjalta sekä tarvittaessa vahvistamalla oppilaiden taitoja eri tukimuotoja hyödyntäen. Eriyttäminen on mahdollista yhteisissä tutkimustehtävissä, joissa oppilaat toimivat erilaisissa rooleissa ja etenevät yksilöllisesti ajattelun taitojen eri tasoille.

Oppilaan oppimisen arviointi biologiassa vuosiluokilla 7-9

Biologian opetuksessa kannustava ja rakentava palaute opintojen aikana tukee oppilaiden motivaation rakentumista, tutkimustaitojen kehittymistä sekä auttaa jokaista löytämään omat vahvuutensa. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa asetettuihin biologian tavoitteisiin. Palautteen avulla oppilaita rohkaistaan toimimaan aktiivisesti ja vastuullisesti omassa lähiympäristössä ja soveltamaan käytännössä oppimaansa biologista tietoa. Biologian arvioinnissa oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti. Arviointi kohdistuu sekä oppilaan tiedolliseen osaamiseen että biologisiin taitoihin erilaisissa oppimistilanteissa ja -ympäristöissä. Opettaja seuraa oppilaan taitoa tehdä havainnoita, kerätä, käsitellä, tulkita, arvioida ja esittää erilaisia aineistoja. Lisäksi arvioidaan oppilaan taitoa käyttää biologialle ominaista välineistöä, tieto- ja viestintäteknologiaa sekä taitoa toteuttaa pienimuotoisia kokeita ja tutkimuksia koulussa ja sen ulkopuolella. Arvioinnin ja palautteen tehtävänä on osaltaan kehittää jokaisen oppilaan työskentelytaitoja.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona biologian opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut biologian oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso biologian valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Biologiassa oppilaan osaaminen kehittyy yleensä eri tavoitealueilla oppimäärän päättövaiheeseen saakka. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Biologian päättöarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Biologian opetuksen tavoitteena on	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
Biologinen tieto ja ymmärrys			

T1 ohjata oppilasta ymmärtämään ekosysteemin perusrakennetta ja toimintaa sekä vertailemaan erilaisia ekosysteemejä ja tunnistamaan lajeja	S1-S4, S6	Ekosysteemin rakenteen ja toiminnan hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata metsäekosysteemin perusrakennetta ja toimintaa sekä tunnistaa erilaisia ekosysteemejä ja niiden ravintoverkkojen lajeja. Oppilas osaa kuvata monimuotoisuuden merkitystä ekosysteemien toiminnalle sekä pohtia metsien kestävän käytön merkitystä eliöille ja ihmiselle.
T2 auttaa oppilasta kuvailemaan eliöiden rakenteita ja elintoimintoja sekä ymmärtämään eliökunnan rakennetta	S1-S5	Eliökunnan rakenteen ja elintoimintojen hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata eliökunnan luokittelun periaatteita, osaa nimetä eliöiden rakenteita sekä osaa kuvata eliöiden elintoimintoja. Oppilas osaa vertailla eri eliöryhmien sukulaisuutta rakenteellisten ja toiminnallisten sopeutumien pohjalta sekä tunnistaa, luokittelee ja vertailee eliöryhmiä.
T3 ohjata oppilasta tutkimaan eliöiden sopeutumista eri elinympäristöihin ja ymmärtämään erilaisten elinympäristöjen merkitys luonnon monimuotoisuudelle	S1-S4, S6	Eliöiden sopeutumisen ja elinympäristöjen monimuotoisuuden hahmottaminen	Oppilas osaa tehdä havaintoja lajien esiintymisestä ja osaa kuvata lajien sopeutumista eri elinympäristöihin. Oppilas tunnistaa lähiympäristön tyypillisiä eliölajeja ja ymmärtää niiden merkityksen luonnon monimuotoisuudelle.
T4 ohjata oppilasta ymmärtämään perinnöllisyyden ja evoluution peruseräiteitä	S1, S4, S5	Perinnöllisyyden ja evoluution peruseräiteiden hahmottaminen	Oppilas ymmärtää ja osaa kuvata perimän ja ympäristön vaikutusta eliöiden yksilönkehityksessä. Oppilas osaa kuvata miten elämä ja luonnon monimuotoisuus ovat kehittyneet maapallolla evoluution tuloksena.
T5 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisen kehitystä ja elimistön perustoimintoja	S5	Ihmiselimistön rakenteen ja toiminnan hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata ihmiselimistön perusrakenteita ja elintoimintoja sekä osaa selostaa ihmisen kasvun ja kehittymisen pääperiaatteita.
T6 ohjata oppilasta arvioimaan luonnonympäristössä tapahtuvia muutoksia ja	S6	Luonnonympäristössä tapahtuvien muutosten havainnointi	Oppilas osaa tehdä havaintoja ja pieniä tutkimuksia omassa lähiympäristössä tapahtuvista luonnollisista ja ihmisen toiminnan
ihmisen vaikutusta ympäristöön sekä ymmärtämään ekosysteemipalveluiden merkitys			aiheuttamista luonnonympäristön muutoksista. Oppilas ymmärtää maapallon luonnonvarojen rajallisuuden ja ekosysteemipalveluiden merkityksen sekä tuntee kestävän elämäntavan perusteet ja jokamiehen oikeudet ja velvollisuudet.

T7 ohjata oppilasta kehittämään luonnontieteellistä ajattelutaitoa sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämistä	S1-S6	Luonnontieteellinen ajattelutaito	Oppilas osaa esittää mielekkäitä kysymyksiä luonnosta ja luonnonilmiöistä, osaa käyttää biologialle ominaisia peruskäsitteitä sekä tutkimus- ja tiedonhankintamenetelmiä. Oppilas osaa esittää perusteltuja luonnontieteellisiä käsityksiä ja päätelmiä.
T8 opastaa oppilasta käyttämään biologian tutkimusvälineistöä ja tieto- ja viestintäteknologiaa	S1-S5	Biologisen tutkimusvälineistön ja teknologian käyttö	Oppilas osaa työskennellä turvallisesti ja tavoitteellisesti laboratorioissa ja maastossa. Oppilas osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti biologian tutkimusvälineistöä ja tieto- ja viestintäteknologiaa.
T9 ohjata oppilasta koostamaan eliökokoelma ja kasvattamaan kasveja biologisten ilmiöiden ymmärtämiseksi	S1-S4, S6	Eliökokoelman laatiminen ja kasvien kokeellinen kasvattaminen	Oppilas osaa koostaa ohjeiden mukaisesti perinteisen tai digitaalisen kasvikokoelman tai muun digitaalisen eliökokoelman. Oppilas toteuttaa ohjatusti kasvatuskokeen.
T10 ohjata oppilasta tekemään tutkimuksia sekä koulussa että koulun ulkopuolella	S1-S6	Biologisen tutkimuksen tekeminen	Oppilas osaa havainnoida ja tallentaa keräämiään tietoja laboratorioissa ja maastossa. Oppilas osaa esittää hypoteeseja ja tehdä ohjatusti pienimuotoisen biologisen tutkimuksen ja osaa raportoida sen tuloksia.
T11 kannustaa oppilasta soveltamaan biologian tietoja ja taitoja omassa elämässä sekä yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa	S6	Biologisten tietojen ja taitojen soveltaminen arjessa	Oppilas osaa kuvata, miten biologisia tietoja ja taitoja voi hyödyntää omassa arjessa ja yhteiskunnassa sekä osaa perustella näkemyksiä biologisen tietämyksen pohjalta. Oppilas osallistuu lähiluonnon vaalimisprojektiin, sen toteuttamiseen ja tulosten raportointiin.
Biologian asenne- ja arvotavoitteet			
T12 innostaa oppilasta syventämään kiinnostusta luontoa ja sen ilmiöitä kohtaan sekä vahvistamaan luontosuhdetta ja ympäristötietoisuutta	S1-S6	Luontosuhteen ja ympäristötietoisuuden merkityksen hahmottaminen	Oppilaan osaa perustella esimerkkien avulla miten luonnossa toimitaan kestäväällä ja luonnon monimuotoisuutta säilyttävällä tavalla.
T13 ohjata oppilasta tekemään eettisesti perusteltuja valintoja	S6	Eettisten kysymysten pohdinta	Oppilas osaa hyödyntää biologian tietoja ja taitoja ihmiseen ja ympäristöön liittyvien vastuukysymysten arvioinnissa ja esittää perusteltuja eettisesti kestäville valinnoille.

T14 innostaa oppilasta vaikuttamaan ja toimimaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi	S6	Kestävän tulevaisuuden rakentamisen tiedot ja taidot	Oppilas osaa kuvata, miten toimitaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi.
--	----	--	---

Lappeenrannan kristillinen koulu

Biologian opetuksen tehtävänä on auttaa oppilaita ymmärtämään elämää ja sen kehittymistä, kartuttaa oppilaan luonnontuntemusta sekä ohjata oppilaita ymmärtämään ekosysteemien toimintaa, ihmisen elintoimintoja sekä perinnöllisyyden ja evoluutionteorian perusteita.

Biologian oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Tavoitteena on, että biologian opetuksessa oppilailla on mahdollisuus työskennellä erilaisissa tutkimuksellisuutta tukevista oppimisympäristöissä sekä koulussa että koulun ulkopuolella. Maasto- ja laboratorio työskentelyssä oppilaita ohjataan havainnoimaan ja käyttämään biologialle ominaisia tutkimusmenetelmiä sekä tarkastelemaan ilmiöitä ja erilaisia tietolähteitä kriittisesti. Oppimisympäristöinä käytetään koulun tilojen lisäksi lähiympäristöä, sähköisiä oppimisympäristöjä ja paikallisia mahdollisuuksia, esimerkiksi kierrätyskeskus, Kukkuroinmäen jätekeskus ja jätevedenpuhdistamo sekä erilaiset suo-, metsä- ja vesiympäristöt. Saimaan vesistö ja Salpausselkä kuuluvat luonnollisena osana Lappeenrannan kristillisen koulun biologian sisältöihin.

Biologian työtapoja valittaessa painotetaan vuorovaikutusta ja yhteisöllisyyttä ottaen huomioon oppilaiden erilaiset tarpeet. Monipuolisten työtapojen avulla jokainen oppilas saa erilaisia kokemuksia, pystyy omaksumaan luonnontieteelle luonteenomaisia tutkimusmenetelmiä ja harjaantuu tekemään johtopäätöksiä sekä raportoimaan ja soveltamaan oppimaansa. Biologian opetuksen tavoitteiden mukaisesti elämyksellisyys, kokemuksellisuus ja toiminnallisuus kehittävät oppilaiden taitoa pohtia omia arvovalintoja.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Oppilaita ohjataan omakohtaiseen havainnointiin ja tutkimiseen itsenäisesti ja ryhmissä sekä erilaisissa oppimisympäristöissä. Maasto- ja laboratorio työskentely toteutetaan siten, että turvallisuuskysymykset ja mahdolliset vaikeudet työskentelyssä otetaan huomioon. Oppilaiden yksilöllisen tuen tarpeet huomioidaan erilaisten työmenetelmien valinnassa. Kasvua, kehitystä sekä oppimisen iloa tukevat tutkimuksellisuus, yhdessä tekeminen, vastuullisuus omasta työskentelystä, luontosuhteen syveneminen sekä tiedon liittäminen jo ennestään opittuun. Oppilaita tuetaan työskentelyssä kunkin omien vahvuuksien pohjalta eri tukimuotoja hyödyntäen. Eriyttäminen on mahdollista yhteisissä tutkimustehtävissä, joissa oppilaat etenevät yksilöllisesti ajattelun taitojen eri tasoille.

Biologian oppimisen arviointi

Biologian opetuksessa kannustava ja rakentava palaute opintojen aikana tukee oppilaiden motivaation rakentumista, tutkimustaitojen kehittymistä sekä auttaa jokaista löytämään omat vahvuutensa. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa asetettuihin biologian tavoitteisiin. Palautteen avulla oppilaita rohkaistaan toimimaan aktiivisesti ja vastuullisesti omassa lähiympäristössä ja soveltamaan käytännössä oppimaansa biologista tietoa. Biologian arvioinnissa oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti. Arviointi kohdistuu sekä oppilaan tiedolliseen osaamiseen että biologisiin taitoihin erilaisissa oppimistilanteissa ja -ympäristöissä. Opettaja seuraa oppilaan taitoa tehdä havaintoja, kerätä, käsitellä, tulkita, arvioida ja esittää erilaisia aineistoja. Lisäksi arvioidaan oppilaan taitoa

käyttää biologialle ominaista välineistöä, tieto- ja viestintäteknologiaa sekä taitoa toteuttaa pienimuotoisia kokeita ja tutkimuksia koulussa ja sen ulkopuolella. Arvioinnin ja palautteen tehtävänä on osaltaan kehittää jokaisen oppilaan työskentelytaitoja.

VUOSILUOKKA 7

Tavoitteet	Keskeiset sisältöalueet	Laaja-alaiset osaamisalueet
Biologinen tieto ja ymmärrys		
T1 Ekosysteemi	Saimaan vesistö S1 Biologinen tutkimus vesiekosysteemissä S2 Maastoretki vesiympäristöön S3 Vesiekosysteemin toiminta S4 Vesi elinympäristönä S5 Ekosysteemipalvelut ja suojele	L4, L5
T2 Eliöt ja eliökunta	S1 Vesieliön rakenteen ja solun tutkiminen S2 Vesieliölajien tuntemus S3 Eliöiden vuorovaikutus S4 Vesieliöiden sopeutuminen vesiympäristöön S5 Veden merkitys ihmisen hyvinvoinnille	L4, L5
T3 Elinympäristön monimuotoisuus	S1 ja S4 Erilaisten vesiekosysteemien vertailu S2 Ihmisen vaikutus vesiekosysteemiin S3 Vesiluonnon monimuotoisuus S6 Vesiluonnon monimuotoisuuden suojele	L4, L7
T4 Evoluutio	S1 Vesieliöiden luokittelu ja rakenteiden vertailu S4 ja S5 evoluution ja perinnöllisyyden perusteet	L1
T6 Ihmisen vaikutus ekosysteemiin	S6 Vesiluonnon kestävä ja vastuullinen hyödyntäminen	L4, L7
Biologiset taidot		
T7 Luonnontieteellinen ymmärtäminen	S1 Ymmärtää tutkimuksen tarkoitus ja osaa toteuttaa pienimuotoisen tutkimuksen S2 Osaa havainnoida ja jäsentää ympäristöä S3 Näytteiden kokoaminen ja kokoelman koostaminen S4 Eliöiden rakenteiden tutkimustaidot S5 ja S6 Osaa toimia ympäristöä vahingoittamatta ja kestävä kehityksen mukaisesti	L1

T8 Tutkimusvälineistö, tieto- ja viestintäteknologia	S1 Osaa käyttää biologian tutkimusvälineistöä ja esittää tutkimustuloksia teknologiaa hyväksikäyttäen S2 Osaa käyttää tutkimusvälineitä maastossa S3 Eliökokoelman laatiminen viestintäteknologiaa käyttäen S4 ja S5 Biologisen näytteen tekeminen	L1, L5
T9 Eliökokoelma ja kasvien kasvatusta	S1 ja S4 biologisen tutkimuksen suunnittelu ja toteuttaminen käytännössä S2 ja S3 Osaa kerätä ja käsitellä näytteitä perinteisesti tai digitaalisesti S6 Eliökokoelman kerääminen eettisesti ja luontoa kunnioittaen	L5, L6 ja L7
T10 Biologinen tutkimus	S1 ja S4 biologisen tutkimuksen suunnittelu ja toteuttaminen käytännössä biologisin menetelmin S2 ja S3 Tutkimusaineiston kerääminen ja tutkimuksen toteuttaminen vesiekosysteemistä S5 ja S6 Ihmisen toiminnan arviointi vesiekosysteemissä	L1 ja L5
T11 Biologisen tiedon soveltaminen	S6 Osaa toimia kestävästi ja ympäristöä kunnioittaen	L2, L3 ja L7
Biologian asenne- ja arvotavoitteet		
T12 Luontosuhde ja ympäristötietoisuus	S1 ja S2 luonnon tutkiminen ja retkeily luonnossa S3-S6 Ekologinen tietoisuus ja ymmärtää tekojensa seuraukset ympäristölle	L7
T13 Eettiset valinnat	S6 Ympäristöystävällinen elämäntapa	L7
T14 Toiminta ja vaikuttaminen	S6 Aktiivinen osallistuminen ja toiminta ympäristön hyväksi	L5, L7

VUOSILUOKKA 8

Tavoitteet	Sisällöt	Laaja-alaiset osaamisalueet
Biologinen tieto ja ymmärrys		
T1 Ekosysteemi	Salpausselkä S1 Biologinen tutkimus metsä- ja muussa ekosysteemissä S2 Maastoretki lähiympäristöön (esim. metsä) S3 Metsäekosysteemin toiminta S4 Metsä elinympäristönä S5 Metsien ekosysteemipalvelut ja suojele	L4, L5
T2 Eliöt ja eliökunta	S1 Eliön rakenteen ja solun tutkiminen S2 Metsälajien tuntemus S3 Eliöiden vuorovaikutus S4 Maaeliöiden sopeutuminen ympäristöönsä	L4, L5

	S5 Metsän ja muun luonnon merkitys ihmisen hyvinvoinnille	
T3 Elinympäristön monimuotoisuus	S1 ja S4 Erialaisten metsätyyppien vertailu S2 Ihmisen vaikutus metsiin S3 Maaekosysteemien monimuotoisuus S6 Luonnon monimuotoisuuden suojeleminen	L4, L7
T4 Evoluutio	S1 Eliöiden luokittelu ja rakenteiden vertailu S4 ja S5 Elämän kehittyminen	L1
T6 Ihmisen vaikutus ekosysteemiin	S6 Metsäluonnon kestävä ja vastuullinen hyödyntäminen	L4, L7
Biologiset taidot		
T7 Luonnontieteellinen ymmärtäminen	S1 tutkimuksen tarkoitus ja pienimuotoisen tutkimuksen toteuttaminen S2 havainnointi ja ympäristön jäsentäminen S3 Näytteiden kokoaminen ja kokoelman koostaminen S4 Eliöiden rakenteiden tutkiminen S5 ja S6 kestävästi ja ympäristöä vahingoittamatta toimiminen	L1
T8 Tutkimusvälineistö , tieto- ja viestintäteknologia	S1 Osaa käyttää biologian tutkimusvälineistöä ja esittää tutkimustuloksia teknologiaa käyttäen S2 Osaa käyttää tutkimusvälineitä maastossa S3 Eliökokoelman laatiminen viestintäteknologiaa apuna käyttäen S4 ja S5 Biologisen näytteen tekeminen	L1, L5
T9 Eliökokoelma ja kasvien kasvatus	S1 ja S4 Biologisen tutkimuksen suunnittelu ja toteuttaminen käytännössä S2 ja S3 Osaa kerätä ja käsitellä näytteitä perinteisesti tai digitaalisesti S6 Eliökokoelman kerääminen eettisesti ja luontoa kunnioittaen	L5,L6 ja L7
T10 Biologinen tutkimus	S1 ja S4 Biologisen tutkimuksen suunnittelu ja toteuttaminen käytännössä biologisin menetelmin S2 ja S3 Tutkimusaineiston kerääminen ja tutkimuksen toteuttaminen metsäekosysteemistä S5 ja S6 Ihmisen toiminnan arviointi ekosysteemeissä	L1,L5
T11 Biologisen tiedon soveltaminen	S6 Osaa toimia kestävästi ja ympäristöä kunnioittaen	L2,L3 ja L7
Biologian asenne- ja arvotavoitteet		
T12 Luontosuhde ja ympäristötietoisuus	S1 ja S2 Kiinnostus tutkia luontoa ja retkeillä luonnossa S3-S6 Ekologinen tietoisuus ja ymmärtää tekojensa seuraukset ympäristölle	L7
T13 Eettiset valinnat	S6 Ympäristöystävällinen elämäntapa	L7

T14 Toiminta ja vaikuttaminen	S6 Aktiivinen osallistuminen ja toiminta ympäristön hyväksi	L5,L7
-------------------------------	---	-------

VUOSILUOKKA 9

Tavoitteet	Sisällöt	Laaja-alaiset osaamisalueet
Biologinen tieto ja ymmärrys		
T4 Ihmisen perinnöllisyys ja evoluutio	S1 Ominaisuuksien periytyminen S4 Perinnöllisyyden perusteet, evoluutio S5 Perimän ja ympäristön vaikutus ihmiseen	L1
T5 Ihmisen kehitys ja elimistö	S5 Ihmisen anatomia ja fysiologia	L3
T6 Ihmisen vaikutus ympäristöön	S4 Bioteknologian mahdollisuudet ja haasteet	L4,L7
Biologiset taidot		
T7 Syy- ja seuraussuhteiden ymmärtäminen	S1 Ymmärtää tutkimuksen tarkoitus ja osaa toteuttaa pienimuotoisen tutkimuksen S4 Perimän vaikutus ihmisen ilmiasuun ja ihmisen kehitykseen lajina S5 Elämäntapojen vaikutus ihmiseen S6 Ympäristön vaikutus ihmisen hyvinvointiin	L1
T8 Tutkimusvälineistö, tieto- ja viestintäteknologia	S1 ja S2 Osaa käyttää biologian tutkimusvälineistöä ja esittää tutkimustuloksia teknologiaa käyttäen S4 Näytteen tekeminen ja käsittely S5 Ihmiseen liittyvän tiedon haku teknologian keinoin	L1,L5
T11 Biologisen tiedon soveltaminen	S6 ympäristön vaikutus ihmiseen	L2,L3 ja L7
Biologian asenne- ja arvotavoitteet		
T13 Eettiset valinnat	S6 Terveelliset elämäntavat	L7
T14 Toiminta ja vaikuttaminen	S6 Toiminta terveellisen ympäristön hyväksi	L5,L7

15.4.6 MAANTIETO

Oppiaineen tehtävä

Maantiedon opetuksen tehtävänä on tukea oppilaiden maailmankuvan rakentumista. Oppilaita ohjataan seuraamaan ajankohtaisia tapahtumia omassa lähiympäristössä ja koko maailmassa sekä autetaan oppilaita sijoittamaan uutiset maailman tapahtumista maantiedon opetuksessa saamaansa alueelliseen kehikkoon.

Maantieto on monitieteinen ja eri tiedonaloja integroiva oppiaine, jossa tutkitaan maapalloa ja sen alueita, luontoa, ihmisen toimintaa sekä erilaisia kulttuureita. Maantiedon opetuksessa otetaan huomioon luonnontieteiden, ihmistieteiden ja yhteiskuntatieteiden näkökulmat. Näin rakennetaan eheää kokonaiskuvaa monimuotoisesta maailmasta ja sen toiminnasta.

Maantiedon opetuksessa käsitellään luonnon ja ihmisen toiminnan vuorovaikutusta ja sen yhteyttä

ympäristön tilaan sekä luodaan perustaa ymmärtää erilaisia alueellisia näkökulmia ja ristiriitoja maapallolla. Maantieteellisten syy- ja seuraussuhteiden sekä ympäristömuutosten ymmärtäminen ja analysointi aktivoivat oppilasta toimimaan vastuullisesti omassa arjessa.

Maantiedon opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden oma elämiskaailma. Opetus tarjoaa toiminnallisia kokemuksia erilaisissa oppimisympäristöissä, joissa oppilaat tekevät havaintoja ja tutkimuksia. Opiskelussa hyödynnetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa. Teknologian käyttö edistää myös oppilaiden yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa oppimisessa.

Maantiedon opetuksessa vahvistetaan oppilaiden valmiuksia kestävää kehitystä edistävään toimintatapaan. Opetus harjaannuttaa oppilaiden osallistumis- ja vaikuttamistaitoja ja antaa oppilaille keinoja aktiiviseen kansalaisuuteen ja kestäväen tulevaisuuden rakentamiseen.

Maantiedon opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laajaalainen osaaminen
Maantieteellinen tieto ja ymmärrys		
T1 tukea oppilaan jäsentyneen karttakuvan rakentumista maapallosta	S1-S6	L1, L4, L5
T2 ohjata oppilasta tutkimaan luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä sekä vertailemaan luonnonmaisemia Suomessa ja muualla maapallolla	S1-S4, S6	L4, L5
T3 ohjata oppilasta tutkimaan ihmiskaantieteellisiä ilmiöitä ja kulttuurimaisemia sekä ymmärtämään erilaisia kulttuureita, elinkeinoja ja ihmisten elämää Suomessa ja maapallon eri alueilla	S1-S6	L2, L4
T4 kannustaa oppilasta pohtimaan ihmisen toiminnan ja luonnonympäristön välistä vuorovaikutusta sekä ymmärtämään luonnonvarojen kestäväen käytön merkitys	S1-S6	L7
Maantieteelliset taidot		
T5 ohjata oppilasta kehittämään maantieteellistä ajattelutaitoa sekä kykyä esittää maantieteellisiä kysymyksiä	S1-S6	L1
T6 ohjata oppilasta kehittämään tilatajua sekä symboleiden, mittasuhteiden, suuntien ja etäisyyksien ymmärrystä	S1-S6	L4, L5
T7 ohjata oppilasta harjaannuttamaan arkielämän geomeidiataitoja sekä lukemaan, tulkitsemaan ja laatimaan kartoja ja muita malleja maantieteellisistä ilmiöistä	S1-S6	L5, L6
T8 ohjata oppilasta kehittämään maantieteellisiä tutkimustaitoja	S1-S6	L1
T9 harjaannuttaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä aktivoida oppilasta seuraamaan ajankohtaisia tapahtumia omassa lähiympäristössä, Suomessa ja koko maailmassa	S1-S6	L4
T10 tukea oppilasta kehittämään vuorovaikutus- ja ryhmätyötaitoja sekä argumentoimaan ja esittämään selkeästi maantieteellistä tietoa	S1-S6	L2
T11 ohjata oppilasta vaalimaan luontoa, rakennettua ympäristöä ja niiden monimuotoisuutta sekä vahvistaa oppilaan osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja	S1-S6	L7
Maantiedon asenne- ja arvotavoitteet		
T12 tukea oppilasta kasvamaan aktiiviseksi, vastuullisesti toimivaksi ja kestäväen elämäntapaan sitoutuneeksi kansalaiseksi	S1-S6	L7
T13 ohjata oppilasta arvostamaan alueellista identiteettiään sekä luonnon, ihmistoiminnan ja kulttuurien moninaisuutta sekä kunnioittamaan ihmisoikeuksia kaikkialla maailmassa	S1-S6	L3, L7

Maantiedon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät paikallisia mahdollisuuksia. Sisällöt liittyvät toisiinsa siten, että maapallon karttakuvan kehittäminen (S1) ja ajankohtaisen maailman seuraaminen (S2) sisällytetään muihin sisältöalueisiin. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

S1 Maapallon karttakuva ja alueet: Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma: Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla: Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestäväää käyttöä.

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt: Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla: Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoin Suomeissa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö: Keskitytään luonnonvarojen kestäväää käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristömuutokseen, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Maantiedon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Maantiedon opetuksen tavoitteiden kannalta keskeistä on käyttää monipuolisia oppimisympäristöjä sekä koulussa että koulun ulkopuolella. Maastotyöskentely, kenttäretket luonnossa ja rakennetussa ympäristössä sekä sähköisten oppimisympäristöjen ja paikkatiedon käyttö ovat olennainen osa maantiedon opetusta. Pelillisuus lisää oppilaiden motivaatiota. Tutkimuksellinen lähestymistapa tukee maantieteellisen ajattelun sekä ongelmanratkaisu- ja tutkimustaitojen kehittymistä sekä edistää yhteisöllistä ja vuorovaikutteista työskentelyä.

Opetuksessa seurataan ajankohtaisia tapahtumia ja ilmiöitä lähiympäristössä ja muualla maailmassa. Työtapoja valittaessa otetaan huomioon oppilaiden elämismaailma, kansainvälisyys ja yhteistyö koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. Opetuksessa annetaan aikaa oppilaiden ajattelulle, luovuudelle ja toiminnalle.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki maantiedossa vuosiluokilla 7-9

Maantiedon opetuksen tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita hahmottamaan ympäröivää maailmaa ja ymmärtämään sen ilmiöitä. Ajankohtaisella uutisseurannalla tuetaan kunkin oppilaan maailmankuvan rakentumista. Kenttäopetuksessa lähiympäristöä tulkitaan kaikkia aisteja hyväksi käyttäen ja jaetaan kokemuksia oppilaiden ja opettajan välillä. Maantiedon tavoitteiden kannalta tuen järjestämisessä on keskeistä tiedostaa oppilaiden spatiaalisen hahmottamisen vaikeudet ja erityisesti vaikeudet kartanluvussa ja karttatulkinnassa. Oppilaita ohjataan ja tuetaan käyttämään paikkatietoa ja muuta geomeediaa arjen tilanteissa. Jokaisen oppilaan taitoja hahmottaa lähiympäristöä ja maailmaa harjaannutetaan tukemalla ja kannustamalla oppilasta hänen omien vahvuksiensa pohjalta sekä tarvittaessa vahvistamalla oppilaan taitoja eri tukimuotoja hyödyntäen. Eriyttämistä voi toteuttaa tutkimustehtävissä, joissa oppilaat voivat toimia erilaisissa rooleissa sekä harjoituksissa, joissa on mahdollista edetä yksilöllisesti ajattelun taitojen eri tasoille.

Oppilaan oppimisen arviointi maantiedossa vuosiluokilla 7-9

Maantiedon opetuksessa kannustava ja rakentava palaute opintojen aikana tukee oppilaiden motivaation rakentumista, tutkimustaitojen kehittymistä sekä auttaa oppilaita löytämään omat vahvuutensa. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa asetettuihin maantiedon tavoitteisiin. Palautteen avulla oppilaita rohkaistaan toimimaan aktiivisesti ja vastuullisesti omassa lähiympäristössä ja soveltamaan käytännössä oppimaansa tietoa. Maantiedon arvioinnissa oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti. Arviointi kohdistuu sekä oppilaiden tiedolliseen osaamiseen että maantiedon taitoihin kuten geomeediataitoihin ja tiedon kriittiseen arviointitaitoon. Lisäksi arvioidaan taitoa käyttää maantiedolle ominaista välineistöä sekä tieto- ja viestintäteknologiaa. Arvioinnin ja palautteen tehtävänä on osaltaan kehittää jokaisen oppilaan työskentelytaitoja.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona maantiedon opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut maantiedon oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso maantiedon valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Maantiedossa oppilaan osaaminen kehittyy yleensä eri tavoitealueilla oppimäärän päättövaiheeseen saakka.

Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Maantiedon päättöarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Opetuksen tavoite	Sisältöalue et	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
-------------------	-------------------	------------------------------------	-------------------------------

T1 tukea oppilaan jäsentyneen karttakuvan rakentumista maapallosta	S1-S6	Maapallon karttakuvan hahmottaminen ja keskeisen paikannimistön tunteminen	Oppilas hahmottaa maapallon karttakuvan peruspiirteet sekä tietää keskeisten kohteiden sijainnin ja nimistön.
T2 ohjata oppilasta tutkimaan luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä sekä vertailemaan luonnonmaisemia Suomessa ja muualla maapallolla	S1-S4, S6	Luonnonmaantieteellisten ilmiöiden hahmottaminen	Oppilas osaa selittää esimerkkien avulla Maan planetaarisuuden, vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelun sekä hahmottaa maapallon kehät ja vyöhykkeisyyden. Oppilas osaa tunnistaa ja kuvailla luonnonmaisemia Suomessa ja maapallolla sekä osaa tuoda esille joitakin niiden syntyyn vaikuttaneita tekijöitä.
T3 ohjata oppilasta tutkimaan ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja kulttuurimaisemia sekä ymmärtämään erilaisia kulttuureja, elinkeinoja ja ihmisten elämää Suomessa ja maapallon eri alueilla	S1-S6	Ihmismaantieteellisten ilmiöiden hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata ihmisten elämän ja kulttuurien piirteiden sekä kulttuurimaisemien vaihtelua Suomessa ja muualla maailmassa.
T4 kannustaa oppilasta pohtimaan ihmisen toiminnan ja luonnonympäristön välistä vuorovaikutusta sekä ymmärtämään luonnonvarojen kestävän käytön merkitys	S1-S6	Luonnon ja ihmisen toiminnan välisen vuorovaikutuksen ymmärtäminen sekä luonnonvarojen kestävä käyttö	Oppilas osaa kuvata, miten luonnonympäristö vaikuttaa ihmisten elämään ja elinkeinoihin sekä millaisia vaikutuksia ihmisen toiminnalla on luonnonympäristön tilaan Suomessa ja eri puolilla maapalloa. Oppilas osaa kertoa, miksi luonnonvarojen kestävä käyttö on tärkeää.
T5 ohjata oppilasta kehittämään maantieteellistä ajattelutaitoa sekä kykyä esittää maantieteellisiä kysymyksiä	S1-S6	Maantieteellinen ajattelutaito	Oppilas osaa selittää että maantiedossa tutkitaan alueita ja alueiden välisiä eroja sekä hahmottaa kartoilta eri aluetasot: oma lähiympäristö, kunta, Suomi, Eurooppa ja koko maailma. Oppilas osaa esittää maantieteellisiä kysymyksiä ja pohtia vastauksia niihin.
T6 ohjata oppilasta kehittämään tilatajua sekä symboleiden, mittasuhteiden, suuntien ja etäisyyksien ymmärrystä	S1-S6	Tilatajun kehittyminen	Oppilas osaa mitata sekä jana- että suhdelukummittakaavan avulla etäisyyksiä kartalla, suunnata kartan todellisuuden mukaisesti ja liikkua maastossa kartan avulla.
T7 ohjata oppilasta harjaannuttamaan arkielämän geomeediataitoja sekä lukemaan, tulkitsemaan ja laatimaan karttoja ja muita malleja	S1-S6	Geomeediataidot	Oppilas osaa käyttää kuvia, karttoja, karttapalveluja sekä muuta geomeediaa maantiedon sisältöjen opiskelussa sekä arkielämässä. Oppilas osaa laatia yksinkertaisia karttoja, diagrammeja sekä muita maantieteellisiä malleja.

maantieteellisistä ilmiöistä			
T8 ohjata oppilasta kehittämään maantieteellisiä tutkimustaitoja	S1-S6	Tutkimustaidot	Oppilas osaa toteuttaa pienimuotoisen maantieteellisen tutkimuksen. Oppilas osaa havainnollistaa tutkimustuloksia geomedian avulla sekä esittää tutkimustulokset suullisesti.
T9 harjaannuttaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä aktivoida oppilasta seuraamaan ajankohtaisia tapahtumia omassa lähiympäristössä, Suomessa ja koko maailmassa	S1-S6	Ympäristölukutaito ja ympäristön muutosten arvioiminen	Oppilas osaa havainnoida lähiympäristön muutoksia, osaa antaa esimerkkejä Suomessa ja muualla maailmassa tapahtuvista ympäristön muutoksista ja osaa nimetä keskeisiä muutoksia aiheuttavia tekijöitä. Oppilas osaa tuoda esille maantieteellisiin ilmiöihin liittyvää ajankohtaista uutisointia ja osaa selittää tapahtumien taustoja.
T10 tukea oppilasta kehittämään vuorovaikutus- ja ryhmätyötaitoja sekä argumentoimaan ja esittämään selkeästi maantieteellistä tietoa	S1-S6	Ryhmässä työskentelyn ja argumentoinnin taidot	Oppilas osaa toimia ryhmän jäsenenä ja arvioida omaa toimintaansa ryhmässä. Oppilas osaa esittää mielipiteitä maantieteellisistä asioista sekä kuunnella ja suhtautua rakentavasti erilaisiin näkemyksiin.
T11 ohjata oppilasta vaalimaan luontoa, rakennettua ympäristöä ja niiden monimuotoisuutta sekä vahvistaa oppilaan osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja	S1-S6	Osallistumisen ja vaikuttamisen taidot	Oppilas toimii projektissa, jossa yhdessä muiden kanssa vaikutetaan lähiympäristön viihtyisyyden parantamiseen tai ympäristön monimuotoisuuden säilyttämiseen. Oppilas ymmärtää ja osaa kuvata globaalin vastuun merkitystä omassa toiminnassaan.
T12 tukea oppilasta kasvamaan aktiiviseksi, vastuullisesti toimivaksi ja kestävään elämäntapaan sitoutuneeksi kansalaiseksi	S1-S6	Kestävän kehityksen edistäminen	Oppilas osaa kertoa, miten toimitaan vastuullisesti koulussa ja koulun ulkopuolella. Oppilas osaa ottaa kantaa kestäväen kehityksen kysymyksiin ja osaa antaa esimerkkejä miten toimitaan kestäväen elämäntavan mukaisesti.
T13 ohjata oppilasta arvostamaan alueellista identiteettiään sekä luonnon, ihmistoiminnan ja kulttuurien moninaisuutta ja kunnioittamaan ihmisoikeuksia kaikkialla maailmassa	S1-S6	Alueellisen identiteetin sekä luonnon, ihmistoiminnan ja kulttuurien moninaisuuden tunnistaminen	Oppilas osaa luonnehtia omaan alueelliseen identiteettiinsä vaikuttavia tekijöitä sekä osaa kuvata lähiympäristön ja sen monimuotoisuuden merkitystä. Oppilas osaa kuvata kulttuurien ja ihmisten moninaisuuden merkitystä sekä osaa tarkastella yhteiskunnan ilmiöitä ihmisoikeuksien näkökulmasta.

Lappeenrannan kristillinen koulu

Maantiedon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Maantiedon opetuksessa käytetään oppimisympäristönä koulua, koulun ulkopuolella olevia ympäristöjä, sähköisiä oppimisympäristöjä, pelejä ja paikallisia mahdollisuuksia, esimerkiksi kierrätyskeskus, jätevedenpuhdistamo, Saimaa, Saimaan kanava, Salpausselkä, Vuoksi-joki sekä Etelä-Saimaan erilaiset suo-, metsä- ja vesiympäristöt.

Maastotyöskentely, kenttäretket luonnossa ja rakennetussa ympäristössä sekä paikkatiedon käyttö ovat olennainen osa maantiedon opetusta. Tutkimuksellinen lähestymistapa tukee maantieteellisen ajattelun sekä ongelmanratkaisu- ja tutkimustaitojen kehittymistä sekä edistää yhteisöllistä ja vuorovaikutteista työskentelyä.

Opetuksessa seurataan ajankohtaisia tapahtumia ja ilmiöitä lähiympäristössä ja muualla maailmassa. Työtapoja valittaessa otetaan huomioon oppilaiden elämisaailma, kansainvälisyys ja yhteistyö koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. Opetuksessa annetaan aikaa oppilaiden ajattelulle, luovuudelle ja toiminnalle.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Opetuksen tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita hahmottamaan ympäröivää maailmaa ja ymmärtämään sen ilmiöitä. Näitä taitoja harjaannutetaan tukemalla ja kannustamalla oppilasta hänen omien vahvuksiensa pohjalta sekä tarvittaessa vahvistamalla oppilaan taitoja eri tukimuotoja hyödyntäen. Ajankohtaisella uutisseurannalla tuetaan kunkin oppilaan maailmankuvan rakentumista. Kenttäopetuksessa lähiympäristöä tulkitaan kaikkia aisteja hyväksi käyttäen ja jaetaan kokemuksia oppilaiden ja opettajan välillä. Tuen järjestämisessä kiinnitetään huomiota oppilaiden spatiaalisen hahmottamisen vaikeuteen, kartanlukuun ja karttatulkintaan. Paikkatietoa ja muuta geomeediaa tuetaan käyttämään arjen tilanteissa. Eriyttäminen on mahdollista yhteisissä tutkimustehtävissä, joissa oppilaat etenevät yksilöllisesti ajattelun taitojen eri tasoille.

Maantiedon oppimisen arviointi

Maantiedon opetuksessa kannustava ja rakentava palaute opintojen aikana tukee oppilaiden motivaation rakentumista, tutkimustaitojen kehittymistä sekä auttaa oppilaita löytämään omat vahvuutensa. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa asetettuihin maantiedon tavoitteisiin. Palautteen avulla oppilaita rohkaistaan toimimaan aktiivisesti ja vastuullisesti omassa lähiympäristössä ja soveltamaan käytännössä oppimaansa tietoa. Maantiedon arvioinnissa oppilaille tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti. Arviointi kohdistuu sekä oppilaiden tiedolliseen osaamiseen että maantiedon taitoihin kuten geomeediataitoihin ja tiedon kriittiseen arviointitaitoon. Lisäksi arvioidaan taitoa käyttää maantiedolle ominaista välineistöä sekä tieto- ja viestintäteknologiaa. Arvioinnin ja palautteen tehtävänä on osaltaan kehittää jokaisen oppilaan työskentelytaitoja.

VUOSILUOKKA 7

Tavoitteet	Sisällöt	Laaja-alaiset osaamisalueet
Maantieteellinen tieto ja ymmärrys		

T1 Karttataidot	S1 Kartan peruskäsitteet, sijainti, keskeinen paikannimistö S2 Ajankohtaisten ilmiöiden seuraaminen maailmankartalla S3 Planetaariset ilmiöt ja vyöhykkeisyys S4 Aluetutkimus karttapohjalla S5 Asutuksen jakautuminen maapallolla S6 Kasvillisuusvyöhykkeet	L1, L4 ja L5
T2 Luonnonmaantieteelliset ilmiöt ja luonnonmaisemat	S1 Keskeinen luonnonmaantieteellinen nimistö S2 Ajankohtaiset luonnonmaantieteelliset ilmiöt kartalla (esim. maanjäritykset) S3 Ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeet S4 Luonnonmaantieteelliset ilmiöt ja luonnonmaisema S6 Ilmastonmuutos	L4, L5
T3 Kulttuurimaantiede	S1 Kulttuurimaantieteelliset teemakartat S2 Ajankohtaiset kulttuurimaantieteelliset tapahtumat S3 Ilmaston, kasvillisuuden ja pinnanmuotojen vaikutus ihmismaantieteessä S4-S5 Kulttuureihin ja kulttuurimaisemiin tutustuminen S6 Alueelliset ongelmat Venäjän rajan läheisyys ja rinnakkaiset kulttuurit Lappeenrannassa	L2, L4
T4 Ihmisen toiminnan ja luonnonympäristön vuorovaikutus	S1 Teemakartta S2 Ajankohtaiset ympäristöongelmat S3 Luonnonvarojen kestävä käyttö S4 Ympäristön monimuotoisuus S5 Luonnonympäristön vaikutus ihmisen toimintaan S6 Luonnonvarojen kestävä käyttö	L7
Maantieteelliset taidot		
T5 Maantieteellinen ajattelu	S1 Karttataidot S2 Ajankohtaisten ilmiöiden seuraaminen kartalla S3 Vyöhykkeisyys maailmankartalla S4-S5 Luonnon- ja kulttuurimaisema S6 Globaalien ja alueellisten ongelmien ymmärtäminen	L1
T6 Tilatajun kehittäminen, symbolit, mittasuhteet, suunnat ja etäisyydet	S1-S2 Keskeinen paikannimistö ja tapahtumien sijoittaminen maailmankartalle S3 Vyöhykkeisyys maailmankartalla S4-S5 Luonnon- ja kulttuurimaisema maailmankartalla S6 Ympäristöongelmat maailmankartalla	L4, L5

T7 Karttataidot ja geomediataidot	S1 Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö S2 Ajankohtaiset uutiset kartalla S3 ja S5 Maantieteelliset diagrammit S4 ja S6 Ympäristöuutisten seuraaminen maailmalla	L5, L6
T8 Maantieteelliset tutkimustaidot	S1 Maantieteellisten ilmiöiden esittäminen kartalla S2 Ajankohtaisten uutisten seuranta S3 Ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeiden tutkiminen S4-S5 Kenttätutkimus, luonnon- ja kulttuurimaisemien tutkimus S6 Ympäristöongelmien tutkiminen	L1
T9 Ympäristön havainnointi	S1-S3 Teemakartat, satelliitti- ja ilmakuvat S4 Maantieteellinen tutkimus S5 Kulttuuriympäristön havainnointi S6 Luonnonvarojen hyödyntäminen	L4
T10 Vuorovaikutus ja ryhmätyötaidot	S1-S2 Kartan ja uutisten tulkinta sekä esittäminen S3-S4 maantieteellisen tutkimuksen toteuttaminen ryhmässä S5 Keskustellaan eri kulttuureista S6 Luonnonvarojen käytön pohdinta	L2
T11 Luonnon ja ympäristön monimuotoisuuden vaaliminen	S1-S2 Ympäristöongelmien uutisseuranta S3-S4 Elämän perusedellytysten ja elinympäristöjen vaaliminen S5 Hyvän elämän edellytysten arvostaminen S6 Luonnon ja ympäristön monimuotoisuuden vaaliminen	L7
Maantiedon asenne- ja arvotavoitteet		
T12 Aktiivinen ja vastuullinen elämäntapa	S1-S6 Vastuullinen elämäntapa maailmankansalaisena	L7
T13 Alueellinen kulttuuri-identiteetti ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen	S1, S3, S4 ja S6 Luonnon monimuotoisuuden ja kulttuurimaiseman arvostaminen S2 Ajankohtaisten uutisten seuraaminen ihmisoikeuksien näkökulmasta S5 Ihmisoikeudet Venäjän rajan läheisyys ja rinnakkaiset kulttuurit Lappeenrannassa	L3, L7

VUOSILUOKKA 8

Tavoitteet	Sisällöt	Laaja-alaiset osaamisalueet
Maantieteellinen tieto ja ymmärrys		

T1 Karttataidot	S1 Kartan peruskäsitteet, sijainti, keskeinen paikannimistö S2-S3 Ajankohtaisten ilmiöiden seuraaminen maailmankartalla S4 Aluetutkimus karttapohjalla S5 Kulttuurimaantieteelliset ilmiöiden havainnointi S6 Luonnonvarojen jakautumien maapallolla	L1, L4 ja L5
T2 Luonnonmaantieteelliset ilmiöt ja luonnonmaisemat	S1 Keskeinen luonnonmaantieteellinen nimistö S2 Ajankohtaiset luonnonmaantieteelliset ilmiöt kartalla S3 Elämän perusedellytykset S4 Luonnonmaantieteelliset ilmiöt ja luonnonmaisema S6 Luonnon monimuotoisuuden väheneminen	L4, L5
T3 Kulttuurimaantiede	S1 Kulttuurimaantieteelliset teemakartat S2 Ajankohtaiset kulttuurimaantieteelliset tapahtumat S3 Puhdas ilma, vesi ja ravinto S4-S5 Kulttuureihin ja kulttuurimaisemiin tutustuminen S6 Alueelliset ongelmat	L2, L4
T4 Ihmisen toiminnan ja luonnonympäristön vuorovaikutus	S1 Teemakartta, satelliitti- ja ilmakuvat S2 Ajankohtaiset ympäristöongelmat S3 Luonnonvarojen kestävä käyttö S4 Ympäristön monimuotoisuus S5 Luonnonympäristön vaikutus ihmisen toimintaan S6 Luonnonvarojen kestävä käyttö	L7
Maantieteelliset taidot		
T5 Maantieteellinen ajattelu	S1 Karttataidot S2 Ajankohtaisten ilmiöiden seuraaminen kartalla S3 Elämän perusedellytykset S4-S5 Eri alueiden kulttuuri ja kulttuurimaisemat S6 Globaalien ja alueellisten ongelmien ymmärtäminen	L1
T6 Tilatajun kehittäminen, symbolit, mittasuhteet, suunnat ja etäisyydet	S1-S2 Keskeinen kulttuurimaantieteellinen paikannimistö ja tapahtumien sijoittaminen kartalle S3 Luonnonvarojen esiintyminen S4-S5 Kulttuurimaisema kartalla S6 Ympäristöongelmat kartalla	L4, L5

T7 Karttataidot ja geomediataidot	S1 Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö S2 Ajankohtaiset uutisten sijoittuminen kartalle S3 ja S5 Kulttuurimaantieteelliset diagrammit S4 ja S6 Ympäristöuutisten seuraaminen	L5, L6
T8 Maantieteelliset tutkimustaidot	S1 Ihmismaantieteellisten ilmiöiden esittäminen kartalla S2-S3 Ajankohtaisten uutisten seuranta S4-S5 Kulttuurimaiseman tutkimus S6 Ympäristöongelmien tutkiminen	L1
T9 Ympäristön havainnointi	S1-S3 Teemakartat, satelliitti- ja ilmakuvat S4 Kulttuurimaantieteellinen tutkimus S5 Kulttuuriympäristön havainnointi S6 Luonnonvarojen hyödyntäminen	L4
T10 Vuorovaikutus ja ryhmätyötaidot	S1-S2 Kartan ja uutisten tulkinta, esittäminen ja palaute S3-S4 Maantieteellisen tutkimuksen toteuttaminen ryhmässä S5 Keskustellaan eri kulttuureista S6 Luonnonvarojen käytön pohdinta	L2
T11 Luonnon ja ympäristön monimuotoisuuden vaaliminen	S1-S2 Ympäristöongelmien uutisseuranta S3-S4 Elämän perusedellytysten ja elinympäristöjen vaaliminen S5 Hyvän elämän edellytysten arvostaminen S6 Luonnon ja ympäristön monimuotoisuuden vaaliminen	L7
Maantiedon asenne- ja arvotavoitteet		
T12 Aktiivinen ja vastuullinen elämäntapa	S1-S6 Vastuullinen elämäntapa maailmankansalaisena	L7
T13 Alueellinen kulttuuri-identiteetti ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen	S1, S3, S4 ja S6 Kulttuurimaiseman monimuotoisuuden arvostaminen S2 Ajankohtaisten uutisten seuraaminen ihmisoikeuksien näkökulmasta S5 Ihmisoikeudet	L3, L7

VUOSILUOKKA 9

Tavoitteet	Sisällöt	Laaja-alaiset osaamisalueet
Maantieteellinen tieto ja ymmärrys		

T1 Karttataidot	S1 Suomen kartan peruskäsitteet ja keskeinen paikannimistö S2 Ajankohtaisten uutisten seuraaminen Suomessa S3 Vyöhykkeisyys Suomessa S4 Kotiseutututkimus karttapohjalla S5 Asutuksen jakautuminen Suomessa S6 Kasvillisuusvyöhykkeet Suomessa	L1, L4 ja L5
T2 Luonnonmaantieteelliset ilmiöt ja luonnonmaisemat	S1 Luonnonmaantieteellinen nimistö Suomessa S2 Ajankohtaiset luonnonmaantieteelliset ilmiöt kartalla (esim. sääkartta) S3 Ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeet Suomessa S4 Luonnonmaantieteelliset ilmiöt ja luonnonmaisema Suomessa S6 Ympäristömuutokset Suomessa (esim. ilmastonmuutos)	L4, L5
T3 Kulttuurimaantiede	S1 Kulttuurimaantieteelliset teemakartat S2 Ajankohtaiset tapahtumat Suomessa S3 Ilmaston, kasvillisuuden ja pinnanmuotojen vaikutus ihmisen toimintaan Suomessa S4 Suomen maisema-alueet S5 Kulttuurit ja kulttuurimaisemat S6 Alueelliset ongelmat Suomessa	L2, L4
T4 Ihmisen toiminnan ja luonnonympäristön vuorovaikutus	S1 Teemakartat S2 Ympäristöongelmat Suomessa S3 Luonnonvarojen kestävä käyttö Suomessa S4 Oman lähiympäristön monimuotoisuus S5 Luonnonympäristön vaikutus ihmisen toimintaan S6 Luonnonvarojen kestävä käyttö ja kestävä elämäntapa	L7
Maantieteelliset taidot		
T5 Maantieteellinen ajattelu	S1 Karttataidot arkielämässä S2 Ajankohtaisten ilmiöiden seuraaminen ja alueellinen merkitys S3 Elämän perusedellytykset Suomessa S4-S5 Eri alueiden kulttuuri ja kulttuurimaisemat S6 Alueellisten ongelmien ymmärtäminen	L1
T6 Tilatajun kehittäminen, symbolit, mittasuhteet, suunnat ja etäisyydet	S1-S2 Keskeinen maantieteellinen paikannimistö ja tapahtumien sijoittaminen kartalle S3 Vyöhykkeisyys Suomessa S4-S5 Luonnon- ja kulttuurimaisema kartalla S6 Ympäristöongelmat Suomessa	L4, L5

T7 Karttataidot ja geomediataidot	S1 Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö S2 Ajankohtaiset uutiset Suomessa S3 ja S5 Maantieteelliset diagrammit S4 ja S6 Ympäristöuutisten seuraaminen Suomessa	L5, L6
T8 Maantieteelliset tutkimustaidot	S1 Maantieteellisten ilmiöiden esittäminen S2-S3 Ajankohtaisten uutisten seuranta S4-S5 Kenttätutkimus omassa lähiympäristössä S6 Ympäristöongelmien tutkiminen lähiympäristössä	L1
T9 Ympäristön havainnointi	S1-S3 Teemakartat, satelliitti- ja ilmakuvat S4 Maantieteellinen tutkimus S5 Lähiympäristön havainnointi S6 Luonnonvarojen hyödyntäminen lähialueilla	L4
T10 Vuorovaikutus ja ryhmätyötaidot	S1-S2 Kartan ja uutisten tulkinta, esittäminen ja palaute S3-S4 Maantieteellisen tutkimuksen toteuttaminen ryhmässä S5 Kulttuurit Suomessa S6 Luonnonvarojen käytön ja kulutustottumusten pohdinta	L2
T11 Luonnon ja ympäristön monimuotoisuuden vaaliminen	S1-S2 Ympäristöongelmien uutisseuranta S3-S4 Oman lähiympäristöjen vaaliminen (esim. Itämeren suojele) S5 Hyvän elämän edellytysten arvostaminen S6 Luonnon ja ympäristön monimuotoisuuden vaaliminen	L7
Maantiedon asenne- ja arvotavoitteet		
T12 Aktiivinen ja vastuullinen elämäntapa	S1-S2 Uutisten kriittinen seuraaminen S3 Luonnonvarojen kestäväkäyttö S4 Aluesuunnittelu S5 Ihmisoikeudet ja kulttuurien kohtaaminen S6 Ympäristöystävällinen elämäntapa	L7
T13 Alueellinen kulttuuri-identiteetti ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen	S1 Alueellinen identiteetti S2 Paikalliset uutiset S3 Lähialueen elämän perusedellytykset (esim. juomavesi, ilmanlaatu) S4 Kotiseudun erityispiirteet S5 Vaikuttamismahdollisuudet S6 Kestävän elämäntavan toteutuminen	L3, L7

15.4.7 FYSIIKKA

Oppiaineen tehtävä

Fysiikan opetuksen tehtävänä on tukea oppilaiden luonnontieteellisen ajattelun sekä

maailmankuvan kehittymistä. Fysiikan opetus auttaa ymmärtämään fysiikan ja teknologian merkitystä jokapäiväisessä elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa. Opetus tukee oppilaiden valmiuksia keskustella fysiikan ja teknologian asioista ja ilmiöistä. Opetus välittää kuvaa fysiikan merkityksestä kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa: fysiikkaa tarvitaan uusien teknologisten ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa. Opetus ohjaa oppilaita ottamaan vastuuta ympäristöstään.

Fysiikan opetuksen tehtävänä on tukea fysiikkaan liittyvien käsitteiden rakentumista sekä ilmiöiden ymmärtämistä. Vuosiluokilla 7-9 opiskelun pääpaino on kvalitatiivisella tasolla, mutta oppilaiden abstraktin ajattelun ja matemaattisten taitojen kehittyessä laajennetaan työskentelyä joidenkin ilmiöiden osalta kvantitatiiviselle tasolle. Aikaisemmat kokemukset, uudet havainnot ja näkökulmat muokkautuvat oppilaiden ja opettajien vuorovaikutuksessa johdonmukaiseksi kokonaisuudeksi kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaista käsitystä ympäröivästä todellisuudesta. Opetus ohjaa luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen, ideointiin, vuorovaikutukseen sekä tiedon luotettavuuden ja merkityksen arviointiin eri tilanteissa.

Fysiikan opetuksen lähtökohtana ovat luonnosta ja teknologisesta ympäristöstä tehdyt havainnot ja tutkimukset. Tutkimusten tekemisellä on oleellinen merkitys käsitteiden omaksumisessa ja ymmärtämisessä, tutkimisen taitojen oppimisessa ja luonnontieteiden luonteen hahmottamisessa. Tutkimusten tekeminen kehittää työskentelyn ja yhteistyön taitoja, luovaa ja kriittistä ajattelua sekä innostaa oppilaita fysiikan opiskeluun.

Opetuksen tehtävänä on ohjata oppilaita hahmottamaan fysiikan osaamisen merkitystä myös jatko-opintojen ja työelämän kannalta. Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa edistetään tarjoamalla oppilaille mahdollisuuksia soveltaa fysiikkaa erilaisissa konteksteissa sekä tutustua monipuolisesti ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

Fysiikan opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet		
T1 kannustaa ja innostaa oppilasta fysiikan opiskeluun	S1-S6	L1
T2 ohjata ja kannustaa oppilasta tunnistamaan omaa fysiikan osaamistaan, asettamaan tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelemään pitkäjänteisesti	S1-S6	L1, L6
T3 ohjata oppilasta ymmärtämään fysiikan osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa	S1-S6	L6, L7
T4 ohjata oppilasta käyttämään fysiikan osaamistaan kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan energiavarojen kestäväen käytön kannalta	S1-S6	L3, L7
Tutkimisen taidot		
T5 kannustaa oppilasta muodostamaan kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittämään kysymyksiä edelleen tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdiksi	S1-S6	L1, L7
T6 ohjata oppilasta toteuttamaan kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelemään turvallisesti ja johdonmukaisesti	S1-S6	L2, L5
T7 ohjata oppilasta käsittelemään, tulkitsemaan ja esittämään omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioimaan niitä ja koko tutkimusprosessia	S1-S6	L2, L5

T8 ohjata oppilasta ymmärtämään teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja merkitystä sekä innostaa osallistumaan yksinkertaisten teknologisten ratkaisujen ideointiin, suunnitteluun, kehittämiseen ja soveltamiseen yhteistyössä muiden kanssa	S1-S6	L2, L3, L5
T9 opastaa oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon ja mittaustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen sekä tukea oppilaan oppimista havainnollistavien simulaatioiden avulla	S1-S6	L5
Fysiikan tiedot ja niiden käyttäminen		
T10 ohjata oppilasta käyttämään fysiikan käsitteitä täsmällisesti sekä jäsentämään omia käsiterakenteitaan kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaisia käsityksiä	S1-S6	L1
T11 ohjata oppilasta käyttämään erilaisia malleja ilmiöiden kuvaamisessa ja selittämisessä sekä ennusteiden tekemisessä	S1-S6	L1
T12 ohjata oppilasta käyttämään ja arvioimaan kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisemaan ja perustelemaan erilaisia näkemyksiä fysiikalle ominaisella tavalla	S1-S6	L2, L4
T13 ohjata oppilasta hahmottamaan luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa	S1-S6	L1, L4
T14 ohjata oppilasta saavuttamaan riittävät tiedolliset valmiudet jatko-opintoja varten vuorovaikutuksesta ja liikkeestä sekä sähköstä	S5, S6	L1
T15 ohjata oppilasta soveltamaan fysiikan tietojaan ja taitojaan monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä tarjota mahdollisuuksia tutustua fysiikan soveltamiseen erilaisissa tilanteissa kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä	S1-S6	L6

Fysiikan tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueet liittyvät toisiinsa siten, että luonnontieteellinen tutkimus (S1) kytkeytyy kaikkiin muihin sisältöalueisiin. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus: Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä: Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennyttään kvalitatiivisella tasolla.

S3 Fysiikka yhteiskunnassa: Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana: Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan

luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike: Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

S6 Sähkö: Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

Fysiikan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Monipuolisilla työtavoilla ja oppimisympäristöillä tuetaan fysiikan tavoitteiden saavuttamista. Tutkimuksellinen lähestymistapa tukee käsitteiden rakentumista ja tutkimisen taitojen oppimista. Tavoitteiden kannalta keskeistä on oppilaiden osallisuus ja vuorovaikutus yksinkertaisten tutkimusten suunnittelussa ja toteuttamisessa. Kokeellisessa työskentelyssä noudatetaan työturvallisuuslainsäädäntöä ja erityisesti nuoria työntekijöitä koskevia rajoituksia.

Oppimisympäristöissä käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa luontevalla tavalla. Jotta fysiikan ja teknologian soveltamiseen voidaan tutustua monipuolisesti, koulun tilojen lisäksi hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia kuten lähiympäristöä sekä yhteistyötä yritysten ja asiantuntijoiden kanssa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki fysiikassa vuosiluokilla 7-9

Fysiikan tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita itsenäiseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä tunnistamaan oppimistapojaan. Käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä tuetaan, jotta oppilaille muodostuu käsitteistä selkeitä kokonaisuuksia. Kokeellisessa työskentelyssä oppilaita ohjataan turvalliseen ja sujuvaan työskentelyyn. Tutkimustehtävillä voidaan eriyttää opetusta, jolloin oppilaat voivat toimia erilaisissa rooleissa tai edetä yksilöllisesti ajattelutaitojen eri tasoille. Erilaisilla malleilla ja niiden käyttötavoilla voidaan myös haastaa oppilaiden kehittyviä abstraktin ajattelun taitoja. Ohjaus ja tuki, työtapojen valinta, osallisuus toiminnan suunnittelussa sekä onnistumisen kokemukset tukevat oppilaiden oppijaminäkuvan vahvistumista.

Oppilaan oppimisen arviointi fysiikassa vuosiluokilla 7-9

Työskentelyn jäsentäminen pienemmiksi kokonaisuuksiksi, projekteiksi tai kokeellisiksi töiksi, joilla on omat tavoitteensa ja arviointiperusteensa, tukee monipuolista arviointia. Kokeellisen työskentelyn arviointi voi edetä hierarkkisesti työskentelyn, havainnoinnin ja mittaamisen perustaidoista ohjeistettuihin tutkimustehtäviin ja lopulta avoimiin tutkimuksiin. Oppilaita ohjataan tunnistamaan omia ennakkotietojaan, -taitojaan ja -käsityksiään. Työskentelyn etenemistä ohjataan rakentavan palautteen ja kysymysten avulla. Kannustava palaute tukee erityisesti tutkimisen taitojen kehittymistä ja motivaation rakentumista. Kokonaisuuksien lopussa arvioidaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja suunnataan huomiota kohti uusia kehittämishaasteita. Arviointi perustuu monimuotoisten tuotosten lisäksi työskentelyn havainnointiin. Tuotosten sisällön lisäksi arvioidaan opiskeluprosessia ja työn eri vaiheita kuten kysymysten muodostamista,

aiheen rajaamista, tiedonhakua, näkökulmien perustelemista, käsitteiden käyttöä, ilmaisuuden selkeyttä ja työn loppuun saattamista. Oppilaiden itsearviointia ja vertaispalautetta sekä opettajan ja oppilaiden välisiä keskusteluja voidaan käyttää arvioinnin tukena.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona fysiikan opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut fysiikan oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso fysiikan päättöarvioinnin kriteereihin. Fysiikassa oppilaan osaaminen kehittyy yleensä eri tavoitealueilla oppimäärän päättövaiheeseen saakka. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Fysiikan päättöarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet			
T1 kannustaa ja innostaa oppilasta fysiikan opiskeluun	S1-S6		Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T2 ohjata ja kannustaa oppilasta tunnistamaan omaa fysiikan osaamistaan, asettamaan tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelemään pitkäjänteisesti	S1-S6	Tavoitteellinen työskentely ja oppimaan oppimisen taidot	Oppilas osaa asettaa omia tavoitteita pienten kokonaisuuksien osalta ja työskennellä niiden saavuttamiseksi. Oppilas osaa kuvata omaa osaamistaan opettajan antaman palautteen, vertaispalautteen ja itsearvioinnin perusteella.
T3 ohjata oppilasta ymmärtämään fysiikan osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa	S1-S6	Fysiikan merkityksen arvioiminen	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla, miten fysiikan tietoja ja taitoja tarvitaan erilaisissa tilanteissa. Oppilas osaa kuvata fysiikan osaamisen merkitystä eri ammateissa ja jatko-opinnoissa.
T4 ohjata oppilasta käyttämään fysiikan osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan energiavarojen kestävän käytön kannalta	S1-S6	Kestävän kehityksen tiedot ja taidot fysiikan kannalta	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla, miten fysiikan osaamista tarvitaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi. Oppilas osaa kuvata erilaisia valintoja energiavarojen kestävän käytön kannalta.
Tutkimisen taidot			

T5 kannustaa oppilasta muodostamaan kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittämään kysymyksiä edelleen tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdiksi	S1-S6	Kysymysten muodostaminen sekä tutkimusten ja muun toiminnan suunnittelu	Oppilas osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavasta ilmiöstä. Oppilas osaa tarkentaa kysymyksiä tutkimuksen tai muun toiminnan kohteeksi esimerkiksi rajaamalla muuttujia.
T6 ohjata oppilasta toteuttamaan kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelemään turvallisesti ja johdonmukaisesti	S1-S6	Kokeellisen tutkimuksen toteuttaminen	Oppilas osaa työskennellä turvallisesti sekä tehdä havaintoja ja mittauksia ohjeiden tai suunnitelman mukaan. Oppilas osaa toteuttaa yhteistyössä muiden kanssa erilaisia tutkimuksia.
T7 ohjata oppilasta käsittelemään, tulkitsemaan ja esittämään omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioimaan niitä ja koko tutkimusprosessia	S1-S6	Tutkimusten tulosten käsittely, esittäminen ja arviointi	Oppilas osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia. Oppilas osaa arvioida tulosten oikeellisuutta ja luotettavuutta sekä osaa kuvata tutkimusprosessin toimivuutta.
T8 ohjata oppilasta ymmärtämään teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja merkitystä sekä innostaa osallistumaan yksinkertaisten teknologisten ratkaisujen ideointiin, suunnitteluun, kehittämiseen ja soveltamiseen yhteistyössä muiden kanssa	S1-S6	Teknologinen osaaminen ja yhteistyö teknologisessa ongelmanratkaisussa	Oppilas osaa kuvata joitakin teknologisia sovelluksia ja niiden toimintaperiaatteita. Oppilas osaa työskennellä yhteistyössä teknologisen ratkaisun ideoinnissa, suunnittelussa, kehittämisessä ja soveltamisessa.
T9 opastaa oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon ja mittaustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen sekä tukea oppilaan oppimista havainnollistavien simulaatioiden avulla	S1-S6	Tieto- ja viestintäteknologian käyttö	Oppilas osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologisia välineitä tai sovelluksia tiedon ja mittaustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Oppilas osaa tehdä havaintoja ja päätelmiä simulaatiosta.
Fysiikan tiedot ja niiden käyttäminen			
T10 ohjata oppilasta käyttämään fysiikan käsitteitä täsmällisesti sekä jäsentämään omia käsiterakenteitaan kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaisia käsityksiä.	S1-S6	Käsitteiden käyttö ja jäsentäminen	Oppilas osaa kuvata ja selittää ilmiöitä fysiikan keskeisten käsitteiden avulla. Oppilas osaa yhdistää ilmiöön siihen liittyvät ominaisuudet ja ominaisuuksia kuvaavat suureet.

T11 ohjata oppilasta käyttämään erilaisia malleja ilmiöiden kuvaamisessa ja selittämisessä sekä ennusteiden tekemisessä	S1-S6	Mallien käyttäminen	Oppilas osaa käyttää yksinkertaisia malleja ja tehdä ennusteita sekä harjoittelee yksinkertaisten mallien muodostamista mittaustuloksista. Oppilas osaa kuvata mallia ja nimetä mallin rajoituksia tai puutteita.
T12 ohjata oppilasta käyttämään ja arvioimaan kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisemaan ja perustelemaan erilaisia näkemyksiä fysiikalle ominaisella tavalla	S1-S6	Argumentointitaidot ja tietolähteiden käyttäminen	Oppilas osaa hakea tietoa erilaisista tietolähteistä ja valita joitakin luotettavia tietolähteitä. Oppilas osaa ilmaista ja perustella erilaisia näkemyksiä fysiikalle ominaisella tavalla.
T13 ohjata oppilasta hahmottamaan luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa	S1, S4	Luonnontieteellisen tiedon luonteen hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata fysiikkaan liittyvien esimerkkien avulla luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä. Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.
T14 ohjata oppilasta saavuttamaan riittävät tiedolliset valmiudet jatkoopintoja varten vuorovaikutuksesta ja liikkeestä sekä sähköstä	S5, S6	Tiedollisten jatkoopintovalmiuksien saavuttaminen	Oppilas osaa käyttää vuorovaikutuksen ja liikkeen sekä sähköä keskeisiä käsitteitä, olioita, ilmiöitä, ominaisuuksia, suureita, malleja ja lakeja tutuissa tilanteissa.
T15 ohjata oppilasta soveltamaan fysiikan tietojaan ja taitojaan monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä tarjota mahdollisuuksia tutustua fysiikan soveltamiseen erilaisissa tilanteissa kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä	S1-S6	Tietojen ja taitojen soveltaminen eri tilanteissa	Oppilas osaa käyttää fysiikan tietojaan ja taitojaan monialaisessa oppimiskokonaisuudessa tai tilanteessa, jossa fysiikkaa sovelletaan eri ympäristöissä.

Lappeenrannan kristillinen koulu

VUOSILUOKKA 7

Fysiikan opetuksen tavoitteet ja sisällöt vuosiluokalla 7

S1 Luonnontieteellinen tutkimus: Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa. Luonnontieteen tutkimuksen perusteita opetellaan ilmiöiden avulla, jotka liittyvät värähdys- ja aaltoliikkeeseen, ääneen ja valoon.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä: Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista esimerkiksi aaltoliikkeen yhteydessä kuuleminen ja kuulonsuojelu sekä silmä ja näönsuojelu. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennyttään kvalitatiivisella tasolla. Tutkitaan ääneen ja valoon liittyviä ilmiöitä ja sovelluksia. Tutustutaan joihinkin lämpöilmiöihin.

S3 Fysiikka yhteiskunnassa: Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista. Tutustutaan valoon ja ääneen liittyviin sovelluksiin ja niiden toimintaan. Tutustutaan ammatteihin, joissa fysiikan osaaminen on tarpeellista.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana: Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen. Hahmotellaan tutkimusten ja simulaatioiden avulla oma paikka maailmankaikkeudessa ja maailmankaikkeuden mittasuhteita pienistä rakennesosista suurimpiin kokonaisuuksiin. Tutustutaan fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet		
T1 kannustaa ja innostaa oppilasta fysiikan opiskeluun	Tutustutaan fysiikkaan uutena oppiaineena. Innostetaan oppilasta fysiikan opiskeluun.	L1
T2 ohjata ja kannustaa oppilasta tunnistamaan omaa fysiikan osaamistaan, asettamaan tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelemään pitkäjänteisesti	Asetetaan tavoitteet omalle fysiikan opiskelulle. Tunnistetaan itsestä ne opitut taidot, joita tarvitaan fysiikan opiskelussa (esim. matemaattinen ajattelukyky, ongelmanratkaisutaidot, luova ajattelu, päättelykyky).	L1
T3 ohjata oppilasta ymmärtämään fysiikan osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa	Tuodaan konkreettisin esimerkein fysiikan merkitys omalle elämälle, ja mihin kaikkeen fysiikkaa tarvitaan. Valitaan fysiikan tutkimuksen kohteeksi oppilaan omia kiinnostuksen kohteita.	L6, L7
T4 ohjata oppilasta käyttämään fysiikan osaamistaan kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan energiavarojen kestäväen käytön kannalta	Pohditaan, mitä fysiikan tietoa tarvitaan kestäväen tulevaisuuden rakentamiseksi ja energiavarojen säilymiseksi Keksitään keinoja tai toimia, joilla voidaan itse vaikuttaa	L3, L7

	energiavarojen säästymiseen. Yhteistyö Saimaan tuulipuiston ja muiden paikallisten fysiikan alan yritysten kanssa.	
Tutkimisen taidot		
T5 kannustaa oppilasta muodostamaan kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä	Valitaan tutkimuskohteeksi erilaisia fysiikan ilmiöitä, joita tutkitaan. Opetellaan kysymyksen asettelua.	L1, L7
T6 ohjata oppilasta toteuttamaan kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelemään turvallisesti ja johdonmukaisesti	Opetellaan turvalliset toimintatavat fysiikan työskentelyssä ja oppitunneilla. Tehdään pieniä kokeellisia tutkimuksia pareittain tai pienryhmissä. Harjoitellaan tutkimuksen tekoa: kysymyksenasettelu, ennuste, koe-/ testiosuus, tulosten kirjaaminen, johtopäätökset ja kriittinen arviointi.	L2, L5
T7 ohjata oppilasta käsittelemään, tulkitsemaan ja esittämään omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioimaan niitä	Opetellaan esittämään tutkimustulokset (tulosten koonti ja yhteenveto sekä esittäminen). Tulkitaan ja arvioidaan tutkimustuloksia	L2, L5
T9 opastaa oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon ja mittaustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen sekä tukea oppilaan oppimista havainnollistavien simulaatioiden avulla	Käytetään TVT monipuolisesti apuna fysiikan opiskelussa. Tiedon kerääminen, tulosten kerääminen, käsittely ja esittäminen tietotekniikan avulla	L5
Fysiikan tiedot ja niiden käyttäminen		
T10 ohjata oppilasta käyttämään fysiikan käsitteitä täsmällisesti sekä jäsentämään omia käsiterakenteitaan kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaisia käsityksiä	Tutustutaan fysiikan käsitteisiin ja keskeisiin teorioihin sekä merkkikieleen. Mekaniikan peruslait. Ilmiöinä värähdys- ja aaltoliike, ääni ja valo.	L1
T11 ohjata oppilasta käyttämään erilaisia malleja ilmiöiden kuvaamisessa ja selittämisessä sekä ennusteiden tekemisessä	Oppilas harjoittelee käyttämään fysiikan merkkikieltä ja käsitteitä työskentelyssä. Mallien hyödyntäminen oppilaan omissa tutkimuksissa.	L1
T12 ohjata oppilasta käyttämään ja arvioimaan kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisemaan ja perustelemaan erilaisia näkemyksiä fysiikalle ominaisella tavalla	Opetellaan käyttämään erilaisia tietolähteitä mutta opetellaan arvioimaan niiden luotettavuutta kriittisesti.	L2, L4

	Harjoitellaan perustelemaan näkemyksiä fysiikalle ominaisella tavalla	
T13 ohjata oppilasta hahmottamaan luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä	Autetaan oppilasta ymmärtämään matematiikan, biologian, kemian, fysiikan ja maantiedon alojen yhtenäisyyksiä ja sitä että tiedot tukevat toisiaan ja auttavat uuden tiedon oppimisessa	L1, L4
T15 ohjata oppilasta käyttämään fysiikan tietojaan ja taitojaan monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä tarjota mahdollisuuksia tutustua fysiikan soveltamiseen erilaisissa tilanteissa kuten luonnossa	Monipuoliset oppimisympäristöt (sisätilat, luonto yms.) Ohjataan hyödyntämään fysiikan tietämystä muissa oppiaineissa	L6

VUOSILUOKKA 9

Fysiikan opetuksen tavoitteet ja sisällöt vuosiluokalla 9

S1 Luonnontieteellinen tutkimus: Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa. Vuorovaikutuksiin, voimiin ja liiketiloihin liittyvien tutkimusten avulla opitaan luonnontieteellisen tutkimuksen perusteita.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä: Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Tutkitaan erilaisia vuorovaikutuksia ja niistä aiheutuvia voimia. Huomioidaan opetuksessa esim. liikenneturvallisuuden liittyviä käsitteitä esim. nopeus - liike-energia - energian muuttuminen. Syvennetään tietämystä lämpöilmiöistä.

S3 Fysiikka yhteiskunnassa: Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista. Tutustutaan energian tuotannon perusteisiin ja energian tuotannon kehittymiseen. Energian tuotannon tulevaisuutta tarkastellaan kestävä kehitys huomioiden.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana: Sisällöt valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen. Syvennetään mittaaminen perusteiden hallintaa. Opitaan energian käsite, liike- ja potentiaalienergiaan suhde toisiinsa ja niiden avulla energian säilymisen periaate. Tutustutaan fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike: Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen

malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan. Opetellaan vuorovaikutuksen ja voiman käsitteet. Mitataan ja tutkitaan kappaleiden vuorovaikutuksesta aiheutuvia voimia. Tutkitaan ja mallinnetaan erilaisia liiketiloja. Tutkitaan mekaanista työtä ja tehoa ja niiden liittymistä energiaan.

S6 Sähkö: Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet		
T1 kannustaa ja innostaa oppilasta fysiikan opiskeluun	Tuetaan ja motivoidaan oppilasta fysiikan opiskelussa	L1
T2 ohjata ja kannustaa oppilasta tunnistamaan omaa fysiikan osaamistaan, asettamaan tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelemään pitkäjänteisesti	Asetetaan tavoitteet omalle fysiikan opiskelulle. Kehitetään fysiikan opiskelussa vaadittavia taitoja esim. matemaattinen ajattelukyky, ongelmanratkaisutaidot, luova ajattelu, päättelykyky, kriittinen ajattelu.	L1, L6
T3 ohjata oppilasta ymmärtämään fysiikan osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa	Tuodaan konkreettisin esimerkein fysiikan merkitys omalle elämälle ja mihin kaikkeen fysiikkaa tarvitaan. Tutkitaan omaa lähiympäristöä ja siinä ilmeneviä ilmiöitä sekä ajankohtaisia ilmiöitä. Sähkömagneettisen säteilyn lajit, ydin- ja hiukkassäteily. Ilmiötä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmasta.	L6, L7

	Huomioidaan oppiaineen sisältöjä valittaessa oppilaiden omat mielenkiinnon kohteet.	
T4 ohjata oppilasta käyttämään fysiikan osaamistaan kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan energiavarojen kestäväen käytön kannalta	<p>Opetellaan hyödyntämään ja käyttämään sitä tietoa, joka auttaa kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa.</p> <p>Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä ja energian säilymisen periaate. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.</p> <p>Sisältöjä valitaan kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen.</p> <p>Yhteistyö Saimaan tuulipuiston, Lappeenrannan yliopiston ja muiden paikallisten alan yritysten kanssa.</p>	L3, L7
Tutkimisen taidot		
T5 kannustaa oppilasta muodostamaan kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittämään kysymyksiä edelleen tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdiksi	<p>Valitaan tutkimuskohteeksi erilaisia fysiikan ilmiöitä, joita tutkitaan. Opetellaan kysymyksen asettelua tutkittavasta ilmiöstä.</p> <p>Sisältöjä valitaan vuorovaikutuksesta, liikkeestä, mekaanisesta työstä ja tehosta.</p> <p>Tutkitaan sähköön liittyvien suureiden välisiä riippuvuuksia.</p>	L1, L7

<p>T6 ohjata oppilasta toteuttamaan kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelemään turvallisesti ja johdonmukaisesti</p>	<p>Kehitetään vuorovaikutus- ja ongelmanratkaisutaitoja</p> <p>Tehdään kokeellisia fysiikan tutkimuksia pareittain ja pienryhmissä</p> <p>Työskennellään turvallisesti ja yhteisiä sääntöjä noudattaen</p> <p>Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.</p>	<p>L2, L5</p>
<p>T7 ohjata oppilasta käsittelemään, tulkitsemaan ja esittämään omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioimaan niitä ja koko tutkimusprosessia</p>	<p>Oppilas osaa suorittaa fysiikan kokeen johdonmukaisesti ja huolellisesti: kysymyksenasettelu, ennuste, koe-/ testiosuus, tulosten kirjaaminen, johtopäätökset ja kriittinen arviointi.</p>	<p>L2, L5</p>
<p>T8 ohjata oppilasta ymmärtämään teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja merkitystä sekä innostaa osallistumaan yksinkertaisten teknologisten ratkaisujen ideointiin, suunnitteluun, kehittämiseen ja soveltamiseen yhteistyössä muiden kanssa</p>	<p>Yksinkertaiset koneet, voimalaitokset.</p> <p>Suunnitellaan yksinkertainen kone.</p>	<p>L2, L3, L5</p>
<p>T9 opastaa oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon ja mittaustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen sekä tukea oppilaan oppimista havainnollistavien simulaatioiden avulla</p>	<p>Monipuolinen tvt:n käyttö opetuksessa.</p>	<p>L5</p>
<p>Fysiikan tiedot ja niiden käyttäminen</p>		
<p>T10 ohjata oppilasta käyttämään fysiikan käsitteitä täsmällisesti sekä jäsentämään omia käsiterakenteitaan kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaisia käsityksiä</p>	<p>Sähkö ilmiönä</p> <p>Oppilas käyttää fysiikan käsitteitä omassa työskentelyssään täsmällisesti.</p>	<p>L1</p>

T11 ohjata oppilasta käyttämään erilaisia malleja ilmiöiden kuvaamisessa ja selittämisessä sekä ennusteiden tekemisessä	Oppilas käyttää fysiikan merkkikieltä ja käsitteitä työskentelyssä. Mallien hyödyntäminen oppilaan omilla tutkimuksissa.	L1
T12 ohjata oppilasta käyttämään ja arvioimaan kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisemaan ja perustelemaan erilaisia näkemyksiä fysiikalle ominaisella tavalla	Oppilas arvio kriittisesti hankkimaansa tietoa ja perustelee kokeilujen ja havaintojen tuloksia fysiikan kielellä. Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista.	L2, L4
T13 ohjata oppilasta hahmottamaan luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa	Oppilasta hyödyntää matematiikan, biologian, kemian, fysiikan ja maantiedon aloista saamia tietoja sekä näiden alojen yhtenäisyyksiä ja sitä että tiedot tukevat toisiaan ja auttavat uuden tiedon oppimisessa	L1, L4
T14 ohjata oppilasta saavuttamaan riittävät tiedolliset valmiudet jatko-opintoja varten vuorovaikutuksesta ja liikkeestä sekä sähköstä	S1-S6 Yhteistyö Lappeenrannan yliopiston kanssa	L1
T15 ohjata oppilasta soveltamaan fysiikan tietojaan ja taitojaan monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä tarjota mahdollisuuksia tutustua fysiikan soveltamiseen erilaisissa tilanteissa kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä	Oppilas hyödyntää fysiikan tietoja ja taitoja muissa oppiaineissa sekä arjessa. Oppilas kykenee tuomaan oman fysiikan osaamisensa laajemman ilmiön opiskelemiseen.	L6

15.4.8 KEMIA

Oppiaineen tehtävä

Kemian opetuksen tehtävänä on tukea oppilaiden luonnontieteellisen ajattelun sekä maailmankuvan kehittymistä. Kemian opetus auttaa ymmärtämään kemian ja sen sovellusten merkitystä jokapäiväisessä elämässä, elinympäristössä, yhteiskunnassa ja teknologiassa. Opetus tukee oppilaiden valmiuksia tehdä valintoja sekä käyttää tietoja ja taitoja elämän eri tilanteissa. Opetus välittää kuvaa kemian merkityksestä kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa: kemiaa tarvitaan uusien ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa. Opetus ohjaa oppilaita ottamaan vastuuta ympäristöstään.

Kemian opetuksen tehtävänä on tukea kemiaan liittyvien käsitteiden rakentumista sekä ilmiöiden ymmärtämistä. Vuosiluokilla 7-9 opiskelun pääpaino on makroskooppisella tasolla, mutta oppilaiden abstraktin ajattelun kehittyessä yhteyttä submikroskooppisiin ja symbolisiin malleihin vahvistetaan. Oppilaiden aikaisemmista kokemuksista ja havainnoista edetään ilmiöiden kuvaamiseen ja selittämiseen sekä aineen rakenteen ja kemiallisten reaktioiden mallintamiseen kemian merkkikielellä. Opetus ohjaa luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen, ideointiin, vuorovaikutukseen sekä tiedon luotettavuuden ja merkityksen arviointiin eri tilanteissa.

Kemian opetuksen lähtökohtana on elinympäristöön liittyvien aineiden ja ilmiöiden havainnointi ja tutkiminen. Tutkimusten tekemisellä on oleellinen merkitys käsitteiden sisäistämässä, tutkimisen taitojen oppimisessa ja luonnontieteiden luonteen hahmottamisessa. Tutkimusten tekeminen kehittää työskentelyn ja yhteistyön taitoja, luovaa ja kriittistä ajattelua sekä innostaa oppilaita kemian opiskeluun.

Opetuksen tehtävänä on ohjata oppilaita hahmottamaan kemian osaamisen merkitystä myös jatko-opintojen ja työelämän kannalta. Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa edistetään tarjoamalla oppilaille mahdollisuuksia soveltaa kemiaa erilaisissa konteksteissa sekä tutustua monipuolisesti ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Kemian opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet		
T1 kannustaa ja innostaa oppilasta kemian opiskeluun	S1-S6	L1
T2 ohjata ja kannustaa oppilasta tunnistamaan omaa kemian osaamistaan, asettamaan tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelemään pitkäjänteisesti	S1-S6	L1, L6
T3 ohjata oppilasta ymmärtämään kemian osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa	S1-S6	L6, L7
T4 ohjata oppilasta käyttämään kemian osaamistaan kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestäväen käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta	S1-S6	L3, L7
Tutkimisen taidot		
T5 kannustaa oppilasta muodostamaan kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittämään kysymyksiä edelleen tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdiksi	S1-S6	L1, L7
T6 ohjata oppilasta toteuttamaan kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelemään turvallisesti ja johdonmukaisesti	S1-S6	L2, L5
T7 ohjata oppilasta käsittelemään, tulkitsemaan ja esittämään omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioimaan niitä ja koko tutkimusprosessia	S1-S6	L2, L5
T8 ohjata oppilasta hahmottamaan kemian soveltamista teknologiassa sekä osallistumaan kemiaa soveltavien ratkaisujen ideointiin, suunnitteluun, kehittämiseen ja soveltamiseen yhteistyössä muiden kanssa	S1-S6	L2, L3, L5

T9 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon ja tutkimustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen sekä tukea oppilaan oppimista havainnollistavien simulaatioiden avulla	S1-S6	L5
Kemian tiedot ja niiden käyttäminen		
T10 ohjata oppilasta käyttämään kemian käsitteitä täsmällisesti sekä jäsentämään omia käsiterakenteitaan kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaisia käsityksiä	S1-S6	L1
T11 ohjata oppilasta käyttämään erilaisia malleja kuvaamaan ja selittämään aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä	S1-S6	L1
T12 ohjata oppilasta käyttämään ja arvioimaan kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisemaan ja perustelemaan erilaisia näkemyksiä kemialle ominaisella tavalla	S1-S6	L2, L4
T13 ohjata oppilasta hahmottamaan luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa	S1-S6	L1, L4
T14 ohjata oppilasta ymmärtämään perusperiaatteita aineen ominaisuuksista, rakenteesta ja aineiden muutoksista	S5, S6	L1
T15 ohjata oppilasta soveltamaan kemian tietojaan ja taitojaan monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä tarjota mahdollisuuksia tutustua kemian soveltamiseen erilaisissa tilanteissa kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä	S1-S6	L6

Kemian tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

S1 Luonnontieteellinen tutkimus: Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä: Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa: Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana: Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne: Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja

simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset: Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Kemian oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Monipuolisilla työtavoilla ja oppimisympäristöillä tuetaan kemian tavoitteiden saavuttamista. Tutkimuksellinen lähestymistapa tukee käsitteiden rakentumista ja tutkimisen taitojen oppimista. Tavoitteiden kannalta keskeistä on oppilaiden osallisuus ja vuorovaikutus yksinkertaisten tutkimusten suunnittelussa ja toteuttamisessa. Kokeellisessa työskentelyssä noudatetaan kemikaali- ja jätelainsäädäntöä sekä työturvallisuuslainsäädäntöä ja erityisesti nuoria työntekijöitä koskevia rajoituksia.

Oppimisympäristöissä käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa luontevalla tavalla. Jotta kemian ja teknologian soveltamiseen voidaan tutustua monipuolisesti, koulun tilojen lisäksi hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia kuten lähiympäristöä sekä yhteistyötä yritysten ja asiantuntijoiden kanssa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki kemiassa vuosiluokilla 7-9

Kemian tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita itsenäiseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä tunnistamaan oppimistapojaan. Käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä tuetaan, jotta oppilaille muodostuu käsitteistä selkeitä kokonaisuuksia. Kokeellisessa työskentelyssä oppilaita ohjataan turvalliseen ja sujuvaan työskentelyyn. Tutkimustehtävillä voidaan eriyttää opetusta, jolloin oppilaat voivat toimia erilaisissa rooleissa tai edetä yksilöllisesti ajattelutaitojen eri tasoille. Erilaisilla malleilla ja niiden käyttötavoilla voidaan myös haastaa oppilaiden kehittyviä abstraktin ajattelun taitoja. Ohjaus ja tuki, työtapojen valinta, osallisuus toiminnan suunnittelussa sekä onnistumisen kokemukset tukevat oppilaiden oppijaminäkuvan vahvistumista.

Oppilaan oppimisen arviointi kemiassa vuosiluokilla 7-9

Työskentelyn jäsentäminen pienemmiksi kokonaisuuksiksi, projekteiksi tai kokeellisiksi töiksi, joilla on omat tavoitteensa ja arviointiperusteensa, tukee monipuolista arviointia. Kokeellisen työskentelyn arviointi voi edetä hierarkkisesti turvallisen työskentelyn periaatteista taitotehtäviin ja suljetuista tutkimustehtävistä aina avoimiin tutkimuksiin asti. Oppilaita ohjataan tunnistamaan omia ennakkotietojaan, -taitojaan ja -käsityksiään. Työskentelyn etenemistä ohjataan rakentavan palautteen ja kysymysten avulla. Kannustava palaute tukee erityisesti tutkimisen taitojen kehittymistä ja motivaation rakentumista. Kokonaisuuksien lopussa arvioidaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja suunnataan huomiota kohti uusia kehittämishaasteita. Arviointi perustuu monimuotoisten tuotosten lisäksi työskentelyn havainnointiin. Tuotosten sisällön lisäksi arvioidaan opiskeluprosessia ja työn eri vaiheita kuten kysymysten muodostamista, aiheen rajaamista, tiedonhakua, näkökulmien perustelemista, käsitteiden käyttöä, ilmaisun selkeyttä ja työn loppuun saattamista. Oppilaiden itsearviointia ja vertaispalautetta sekä opettajan ja oppilaiden välisiä keskusteluja voidaan käyttää arvioinnin tukena.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona kemian opiskelu päättyy kaikille yhteisenä

oppiaineena. Päätösarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut kemian oppimäärän tavoitteet. Päätösarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso kemian päätösarvioinnin kriteereihin. Kemiassa oppilaan osaaminen kehittyy yleensä eri tavoitealueilla oppimäärän päättövaiheeseen saakka. Päätösarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päätösarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Kemian päätösarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet			
T1 kannustaa ja innostaa oppilasta kemian opiskeluun	S1-S6		Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T2 ohjata ja kannustaa oppilasta tunnistamaan omaa kemian osaamistaan, asettamaan tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelemään pitkäjänteisesti	S1-S6	Tavoitteellinen työskentely ja oppimaan oppimisen taidot	Oppilas osaa asettaa omia tavoitteita pienten kokonaisuuksien osalta ja työskennellä niiden saavuttamiseksi. Oppilas osaa kuvata omaa osaamistaan opettajan antaman palautteen, vertaispalautteen ja itsearvioinnin perusteella.
T3 ohjata oppilasta ymmärtämään kemian osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa	S1-S6	Kemian merkityksen arvioiminen	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla, miten kemian tietoja ja taitoja tarvitaan erilaisissa tilanteissa. Oppilas osaa kuvata kemian osaamisen merkitystä eri ammateissa ja jatko-opinnoissa.
T4 ohjata oppilasta käyttämään kemian osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta	S1-S6	Kestävän kehityksen tiedot ja taidot kemian kannalta	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla, miten kemian osaamista tarvitaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi. Oppilas osaa kuvata erilaisia valintoja luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta.
Tutkimisen taidot			
T5 kannustaa oppilasta muodostamaan kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittämään kysymyksiä edelleen tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdiksi	S1-S6	Kysymysten muodostaminen sekä tutkimusten ja muun toiminnan suunnittelu	Oppilas osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavasta ilmiöstä. Oppilas osaa tarkentaa kysymyksiä tutkimuksen tai muun toiminnan kohteeksi esimerkiksi rajaamalla muuttujia.

T6 ohjata oppilasta toteuttamaan kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelemään turvallisesti ja johdonmukaisesti	S1-S6	Kokeellisen tutkimuksen toteuttaminen	Oppilas hallitsee perustyötaidot, osaa työskennellä turvallisesti sekä tehdä havaintoja ohjeiden tai suunnitelman mukaan. Oppilas osaa toteuttaa yhteistyössä muiden kanssa suljettuja ja avoimia tutkimuksia.
T7 ohjata oppilasta käsittelemään, tulkitsemaan ja esittämään omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioimaan niitä ja koko tutkimusprosessia	S1-S6	Tutkimusten tulosten käsittely, esittäminen ja arviointi	Oppilas osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia. Oppilas osaa arvioida tulosten oikeellisuutta ja luotettavuutta sekä osaa kuvata tutkimusprosessin toimivuutta.
T8 ohjata oppilasta hahmottamaan kemian soveltamista teknologiassa sekä osallistumaan kemiaa soveltavien ratkaisujen ideointiin, suunnitteluun, kehittämiseen ja soveltamiseen yhteistyössä muiden kanssa	S1-S6	Teknologinen osaaminen ja yhteistyö teknologisessa ongelmanratkaisussa	Oppilas osaa kuvata joitakin esimerkkejä kemian soveltamisesta teknologiassa. Oppilas osaa työskennellä yhteistyössä yksinkertaisen kemiaa soveltavan ratkaisun ideoinnissa, suunnittelussa, kehittämisessä ja soveltamisessa.
T9 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon ja tutkimustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen sekä tukea oppilaan oppimista havainnollistavien simulaatioiden avulla	S1-S6	Tieto- ja viestintäteknologian käyttö	Oppilas osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologisia välineitä tai sovelluksia tiedon ja tutkimustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Oppilas osaa tehdä havaintoja ja päätelmiä simulaatiosta.
Kemian tiedot ja niiden käyttäminen			
T10 ohjata oppilasta käyttämään kemian käsitteitä täsmällisesti sekä jäsentämään omia käsiterakenteitaan kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaisia käsityksiä.	S1-S6	Käsitteiden käyttö ja jäsentäminen	Oppilas osaa käyttää kemian keskeisiä käsitteitä oikeassa asiayhteydessä ja yhdistää niitä toisiinsa. Oppilas osaa kuvata ja selittää ilmiöitä kemian keskeisten käsitteiden avulla.
T11 ohjata oppilasta käyttämään erilaisia malleja kuvaamaan ja selittämään aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä	S1-S6	Mallien käyttäminen	Oppilas osaa kuvata aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä malleilla tai kuvauksilla.

T12 ohjata oppilasta käyttämään ja arvioimaan kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisemaan ja perustelemaan erilaisia näkemyksiä kemialle ominaisella tavalla	S1-S6	Argumentointitaidot ja tietolähteiden käyttäminen	Oppilas osaa hakea tietoa erilaisista tietolähteistä ja valita joitakin luotettavia tietolähteitä. Oppilas osaa ilmaista ja perustella erilaisia näkemyksiä kemialle ominaisella tavalla.
T13 ohjata oppilasta hahmottamaan luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa	S1, S4	Luonnontieteellisen tiedon luonteen hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata kemiaan liittyvien esimerkkien avulla luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä. Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.
T14 ohjata oppilasta ymmärtämään peruseräitä aineen ominaisuuksista, rakenteesta ja aineiden muutoksista	S5, S6	Tiedollisten jatkoopintovalmiuksien saavuttaminen	Oppilas osaa käyttää aineen ominaisuuksien, rakenteiden ja aineiden muutoksien keskeisiä käsitteitä, ilmiöitä ja malleja tutuissa tilanteissa.
T15 ohjata oppilasta soveltamaan kemian tietojan ja taitojan monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä tarjota mahdollisuuksia tutustua kemian soveltamiseen erilaisissa tilanteissa kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä	S1-S6	Tietojen ja taitojen soveltaminen eri tilanteissa	Oppilas osaa käyttää kemian tietojan ja taitojan monialaisessa oppimiskokonaisuudessa tai tilanteessa, jossa kemiaa sovelletaan eri ympäristöissä.

Lappeenrannan Kristillinen koulu

VUOSILUOKKA 8

Kemian opetuksen tavoitteet ja sisällöt vuosiluokalla 8

S1 Luonnontieteellinen tutkimus: Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä: Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen

valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa: Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana: Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne: Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset: Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet		
T1 kannustaa ja innostaa oppilasta kemian opiskeluun	Oppilas tutustuu kemiaan omana oppiaineenaan. Motivoidaan oppilasta kemian opiskeluun monipuolisten kokeiden avulla.	L1
T2 ohjata ja kannustaa oppilasta tunnistamaan omaa kemian osaamistaan, asettamaan tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelemään pitkäjänteisesti	Oppilas pohtii, mitä taitoja hänellä on kemian opiskelua varten. Asetetaan tavoitteet omalle kemian opiskelulle. Tavoitteiden saavuttamista seurataan (esim. oppimispäiväkirja). Kokeellisen työskentelyn avulla oppilas kehittää oma-aloitteisuutta ja huolellisuutta.	L1, L6
T3 ohjata oppilasta ymmärtämään kemian osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa	Pohditaan ja tutkitaan, missä arkielämän asioissa kemia on läsnä, esim. kodin erilaiset kemikaalit, eri ammattialat, paloturvallisuus, olomuotojen muutokset	L6, L7
T4 ohjata oppilasta käyttämään kemian osaamistaan kestävänsä tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestävänsä käytön ja tuotteen	Opetellaan hyödyntämään ja käyttämään sitä tietoa, joka auttaa kestävänsä tulevaisuuden rakentamisessa.	L3, L7

elinkaaren kannalta	Kemikaaliturvallisuus Tuotteiden elinkaari	
Tutkimisen taidot		
T5 kannustaa oppilasta muodostamaan kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittämään kysymyksiä edelleen tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdiksi	Tutkimusongelman muodostaminen tutkittavasta asiasta	L1, L7
T6 ohjata oppilasta toteuttamaan kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelemään turvallisesti ja johdonmukaisesti	Käydään läpi turvallisen työskentelyn säännöt. Tehdään erilaisia kokeita yksin, pareittain ja ryhmissä Kiinnitetään huomio johdonmukaiseen raportointiin ja työskentelyyn.	L2, L5
T7 ohjata oppilasta käsittelemään, tulkitsemaan ja esittämään omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioimaan niitä ja koko tutkimusprosessia	Oppilas osaa suorittaa fysiikan kokeen johdonmukaisesti ja huolellisesti: kysymyksenasettelu, ennuste, koe-/testiosuus, tulosten kirjaaminen, johtopäätökset ja kriittinen arviointi.	L2, L5
T8 ohjata oppilasta hahmottamaan kemian soveltamista teknologiassa sekä osallistumaan kemiaa soveltavien ratkaisujen ideointiin, suunnitteluun, kehittämiseen ja soveltamiseen yhteistyössä muiden kanssa	Tutkitaan miten kemia ilmenee teknologiassa Tehdään pienimuotoisia kemiaa soveltavia kokeita. Oppilaiden oma kiinnostus ja kokemusmaailma huomioidaan kokeiden aiheita valittaessa.	L2, L3, L5
T9 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon ja tutkimustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen sekä tukea oppilaan oppimista havainnollistavien simulaatioiden avulla	Monipuolinen tv:n käyttö Tiedon kerääminen, tulosten kerääminen, käsittely ja esittäminen tietotekniikan avulla Simulaatiot ja mallit yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa	L5
Kemian tiedot ja niiden käyttäminen		
T10 ohjata oppilasta käyttämään kemian käsitteitä täsmällisesti sekä jäsentämään omia käsiterakenteitaan kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaisia käsityksiä	Opetellaan ymmärtämään ja käyttämään kemian käsitteistöä sekä merkkikieltä.	L1
T11 ohjata oppilasta käyttämään erilaisia malleja kuvaamaan ja selittämään aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä	Simulaatiot ja mallintaminen tukevat kemian ilmiöiden ymmärtämistä ja konkretisoitumista.	L1
T12 ohjata oppilasta käyttämään ja arvioimaan kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisemaan ja perustelemaan erilaisia näkemyksiä kemialle ominaisella tavalla	Kriittisen ajattelun kehittäminen Perustelutaidot kemiassa	L2, L4
T13 ohjata oppilasta hahmottamaan luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa	Tuotetaan tietoa kokeellisen tutkimuksen perusteella	L1, L4

<p>T14 ohjata oppilasta ymmärtämään peruseriaatteita aineen ominaisuuksista, rakenteesta ja aineiden muutoksista</p>	<p>Aineen ja energian säilymisen periaatteet ja luonnon mittasuhteet</p> <p>Atomit, atomin rakenne, jaksollinen järjestelmä</p> <p>Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta</p> <p>Hiiliyhdisteet ja -ravintoaineet</p> <p>Tutustutaan johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään</p>	<p>L1</p>
<p>T15 ohjata oppilasta soveltamaan kemian tietojaan ja taitojaan monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä tarjota mahdollisuuksia tutustua kemian soveltamiseen erilaisissa tilanteissa kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä</p>	<p>Oppilas hyödyntää kemian tietoja ja taitoja muissa oppiaineissa sekä arjessa.</p> <p>Oppilas kykenee tuomaan oman kemian osaamisensa laajemman ilmiön opiskelemiseen.</p>	<p>L6</p>

15.4.9 TERVEYSTIETO

Oppiaineen tehtävä

Terveystieto on monitieteiseen tietoperustaan pohjautuva oppiaine. Terveystiedon opetuksen tehtävänä on oppilaiden monipuolisen terveysosaamisen kehittäminen. Lähtökohtana on elämän kunnioittaminen ja ihmisoikeuksien mukainen arvokas elämä. Terveystieteen, hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä ilmiöitä tarkastellaan ikäkaudelle sopivalla tavalla terveysosaamisen eri osa-alueiden kautta. Näitä ovat terveyteen liittyvät tiedot, taidot, itsetuntemus, kriittinen ajattelu sekä eettinen vastuullisuus.

Opetuksessa huomioidaan terveyteen liittyvien ilmiöiden moniulotteisuus ja -tasoisuus: terveyttä tukevat ja kuluttavat fyysiset, psyykkiset ja sosiaaliset tekijät sekä näiden väliset yhteydet ja syyseuraussuhteet. Terveystietä tarkastellaan ihmisen elämänsä eri vaiheissa, yksilön, perheen, yhteisön ja yhteiskunnan tasolla sekä soveltuvin osin myös globaalisti. Oppilaiden kehittyessä ja elinpiirin kasvaessa terveyteen liittyvien kysymysten tarkastelu laajenee ja syvenee. Keskeistä on ohjata oppilaita ymmärtämään terveyttä voimavarana jokapäiväisessä elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa. Opetuksen tulee tukea oppilaiden yksilöllistä ja yhteisöllistä tiedon hankintaa, rakentamista, arviointia ja käyttämistä. Lisäksi tuetaan turvallisuustaitoihin, sosiaalisiin taitoihin sekä tunteiden tunnistamiseen ja säätelyyn liittyvien valmiuksien kehittymistä.

Terveysosaamisen avulla oppilaat hahmottavat terveyden laaja-alaisuutta ja saavat valmiuksia tehdä tarkoituksenmukaisia ja perusteltuja terveyteen liittyviä valintoja ja päätöksiä. Terveysosaaminen lisää kykyä tunnistaa ja muokata tekijöitä, jotka mahdollistavat oppilaiden oman ja ympäristönsä terveyden ja hyvinvoinnin arvostamisen, ylläpitämisen ja edistämisen. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksia havainnoida ja tutkia terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä ilmiöitä omassa elin-, ja oppimisympäristössä, tehdä yhteistyötä eri oppiaineiden kanssa sekä harjoitella ja soveltaa osaamista käytännössä.

Terveystietoa opetetaan vuosiluokilla 1-6 osana ympäristöoppia. Vuosiluokilla 7-9 opetuksessa syvennetään ja laajennetaan alempien vuosiluokkien aikana käsiteltyjä teemoja ikäkauden mukaisesti. Opetuksessa pyritään aiempaa tarkempaan tiedonalakohtaiseen käsitteiden käyttöön ja vahvistetaan kriittiseen ajatteluun, itsetuntemukseen ja eettiseen pohdintaan liittyvää osaamista ikäkauden mukaisesti. Opetuksessa eri vuosiluokilla otetaan huomioon opetettavan aineksen ja siihen liittyvän osaamisen merkitys oppilaiden ikäkauden ja kehitysvaiheen näkökulmasta.

Terveystiedon opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys		
T1 ohjata oppilasta ymmärtämään terveyden laaja-alaisuutta, terveyden edistämistä sekä elämäntapaa, kasvua ja kehitystä voimavaralähtöisesti	S1-S3	L1, L2, L3, L7
T2 ohjata oppilasta kehittämään valmiuksiaan tunne- ja vuorovaikutustaidoissa ja kykyä toimia erilaisissa ristiriita- ja kriisitilanteissa	S1	L2, L3, L4, L7
T3 ohjata oppilasta kehittämään itsetuntemustaan, omien arvojen ja asenteiden sekä kehon ja mielen viestien tunnistamista ja tunnistamaan ja säätelemään käyttäytymistään, oppimistaan ja opiskeluaan tukevia tekijöitä	S1	L1, L3, L4, L6
T4 ohjata oppilasta pohtimaan yksilöllisyyteen, yhteisöllisyyteen ja yhdenvertaisuuteen liittyviä kysymyksiä terveyden näkökulmasta sekä tukea oppilaan valmiuksia luoda vastuullisia ratkaisuja ihmisten välisissä vuorovaikutustilanteissa	S1, S3	L1, L2, L3, L4, L6, L7
Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy		
T5 ohjata oppilasta syventämään ymmärrystään fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta terveydestä ja niitä vahvistavista ja vaarantavista tekijöistä ja mekanismeista sekä tukea oppilaan valmiuksia käyttää näihin liittyviä käsitteitä asianmukaisesti	S1-S3	L1, L2, L3, L4
T6 tukea oppilaan kehittymistä terveyteen ja sairauteen liittyvän tiedon hankkijana ja käyttäjänä sekä edistää valmiuksia toimia tarkoituksenmukaisesti terveyteen, turvallisuuteen ja sairauksiin liittyvissä tilanteissa	S2, S3	L2, L3, L5, L6, L7
T7 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan omia terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä tottumuksiaan, valintojaan ja niiden perusteluja sekä rohkaista oppilasta pohtimaan oman terveyden kannalta merkityksellisiä voimavaroja	S1, S2	L2, L3, L4, L7
T8 ohjata oppilasta tunnistamaan ja tarkastelemaan kriittisesti terveyteen ja sairauteen liittyviä ilmiöitä, niihin liittyviä arvoja ja normeja sekä arvioimaan tiedon luotettavuutta ja merkitystä	S1-S3	L1-L7
Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri		
T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ympäristön, yhteisöjen, kulttuurin ja tieto- ja viestintäteknologian merkitystä terveydelle ja hyvinvoinnille	S3	L2, L4, L5, L7
T10 ohjata oppilasta luomaan perustaa opiskelu-, toiminta- ja työkyvylle ja sen ylläpitämiselle sekä kuvaamaan terveyspalvelujen asianmukaista käyttöä	S1, S2	L1, L3, L6

T11 ohjata oppilasta ymmärtämään ja arvioimaan perheen ja omaan elämänpiiriin kuuluvien ihmisten ja yhteisöjen edustamia terveyskäsitteitä, tunnistamaan niiden merkitystä itselle sekä muodostamaan kuvaa itselle sopivista oppimisen keinoista	S1-S3	L1, L2, L3, L7
T12 tukea oppilaan valmiuksia arvioida kriittisesti terveyteen ja sairauteen liittyvää viestintää sekä eritellä yksilön oikeuksia, vastuuta ja vaikuttamiskeinoja terveyttä ja turvallisuutta koskeissa asioissa omassa oppimisympäristössä ja lähiyhteisöissä	S3	L1-L7

Terveystiedon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys: Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy: Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmi, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta. Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri: Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit. Tietolähteitä, erilaisia terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

Terveystiedon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Erilaisia työtapoja hyödyntävä tutkiva oppiminen, arjen terveysilmiöiden käsitteleminen ja

ajankohtaisuuden huomioiminen luovat perustaa oppimiselle, osaamisen soveltamiselle sekä kriittisen ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymiselle. Ilmiölähtöisyyden avulla oppilaita rohkaistaan omien tietojen ja kokemusten esiintuomiseen, kysymysten esittämiseen ja vastausten etsimiseen, tietojen jäsentämiseen, johtopäätösten tekemiseen ja niiden perustelemiseen. Oppilaita ohjataan eri tekijöiden merkityksellisyyden arviointiin sekä laajempien asiakokonaisuuksien hahmottamiseen. Aktiivinen toiminta, tavoitteellisuus ja pohtiva työskentely kehittävät sekä eettisiä valmiuksia että tunne-, vuorovaikutus-, ajattelu- ja yhteistyötaitoja. Monipuolisen fyysisen ympäristön lisäksi terveystiedon keskeisiä oppimisympäristöjä ovat ihmisten väliset vuorovaikutustilanteet, yhteisöt ja sähköiset ympäristöt. Oppimisympäristöjä ja työtapoja valitessa tulee huomioida, että ne mahdollistavat tiedon rakentamisen yksin ja yhdessä, toiminnallisuuden, liikunnallisuuden, kokemuksellisuuden, draaman ja tarinoiden käytön sekä terveyteen yhteydessä olevien ilmiöiden tutkimisen mahdollisimman luonnollisissa tilanteissa ja ympäristöissä. Oman oppimisympäristön aktiivinen havainnointi, oppilaiden mukaan ottaminen oppimisympäristöjen ja työtapojen valintaan sekä voimavaralähtöinen terveyden ja turvallisuuden edistäminen tarjoavat mahdollisuuksia terveysosaamisen harjoittelulle ja soveltamiselle kouluyhteisössä. Ne tukevat samalla yhteenkuuluvuutta, yhteisöllistä hyvinvointia ja osallisuutta omassa opetusryhmässä ja koko kouluyhteisössä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki terveystiedossa vuosiluokilla 7-9

Monet terveystiedon aihepiirit koskettavat oppilaiden kehitysvaihetta, yksilöllisiä kokemuksia ja elämäntilannetta. Opetuksessa ja työtapojen valinnassa otetaan huomioon oppilaiden kehitykseen, elämäntilanteeseen ja kulttuuriin liittyvät erityistarpeet. Oppilaita ohjataan ymmärtämään ja kunnioittamaan jokaisen oikeutta yksityisyyteen ja koskemattomuuteen itseään koskevissa terveyteen ja sairauteen liittyvissä kysymyksissä. Opetus suunnitellaan siten, että se mahdollistaa yhteistyön eri oppiaineiden, kouluterveydenhuollon ja muun oppilashuollon kanssa ja tarjoaa mahdollisuuksia harjoitella ja soveltaa terveysosaamiseen eri osa-alueita osana yhteisöllistä oppilashuoltoa ja koulun toimintakulttuuria. Yhteistyöllä varmistetaan myös oppilaan tarvitsema henkilökohtainen tuki oppimiseen ja elämäntilanteeseen liittyvissä kysymyksissä.

Oppilaan oppimisen arviointi terveystiedossa vuosiluokilla 7-9

Terveystiedon arvioinnin kohteena on terveysosaamisen eri osa-alueiden arviointi. Arvioinnin ja palautteen tehtävänä on tukea oppimista ja kannustaa oppilaita kehittämään terveysosaamistaan sekä soveltamaan sitä arjessa. Oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti, opetuksen eri vaiheissa ja osaamisalueen ominaispiirteet huomioon ottaen. Oppimisen tukena käytetään myös itsearviointia ja vertaispalautetta. Terveystiedossa on erityisen tärkeää huolehtia siitä, että arviointi ei kohdistu oppilaan arvoihin, asenteisiin, terveyskäyttäytymiseen, sosiaalisuuteen, temperamenttiin tai muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Eettistä pohdintaa ja itsetuntemusta koskevissa tavoitteissa kiinnitetään huomiota siihen, miten oppilas pohtii ja perustelee käsiteltävää aihetta terveyden näkökulmasta, tiedonalan käsitteitä ja erilaisia lähteitä käyttäen.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona terveystiedon opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut terveystiedon oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso terveystiedon valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Osaaminen terveystiedossa kehittyy oppimäärän päättövaiheeseen saakka. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa

heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Terveystiedon päättöarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys			
T1 ohjata oppilasta ymmärtämään terveyden laaja-alaisuutta, terveyden edistämistä sekä elämäntapaa, kasvua ja kehitystä voimavaralähtöisesti	S1-S3	Terveyteen liittyvät käsitykset	Oppilas osaa kuvata terveyden osa-alueet ja näiden välistä vuorovaikutusta esimerkkien avulla sekä kuvata esimerkein mitä terveyden edistämällä tarkoitetaan. Oppilas pystyy esittelemään elämäntapojen eri vaiheita, erityisesti nuoruuden kehitystä ja kuvaamaan esimerkkien avulla terveyden, kasvun ja kehityksen merkitystä elämän voimavarana.
T2 ohjata oppilasta kehittämään valmiuksiaan tunne- ja vuorovaikutustaidoissa ja kykyä toimia erilaisissa ristiriita- ja kriisitilanteissa	S1	Vuorovaikutus- ja tunnetaitojen sekä käyttäytymisen säätelyn analysointi	Oppilas osaa nimetä useita tunteita sekä osaa antaa esimerkkejä tunteiden ja käyttäytymisen välisestä vuorovaikutuksesta ja käyttäytymisen säätelystä. Oppilas pystyy tuottamaan ratkaisuja ristiriitatilanteiden selvittämiseen sekä esitellä keinoja stressin ja kriisien käsittelyyn.
T3 ohjata oppilasta kehittämään itsetuntemustaan, omien arvojen ja asenteiden sekä kehon ja mielen viestien tunnistamista ja säätelyä käyttäytymistään, oppimistaan ja opiskeluaan tukevia tekijöitä	S1		Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T4 ohjata oppilasta pohtimaan yksilöllisyyteen, yhteisöllisyyteen ja yhdenvertaisuuteen liittyviä kysymyksiä terveyden näkökulmasta sekä tukea oppilaan valmiuksia luoda vastuullisia ratkaisuja ihmisten välisissä vuorovaikutustilanteissa	S1, S3	Terveydellisen kehityksen analysointi ja toiminta vuorovaikutustilanteissa	Oppilas osaa eritellä esimerkkien avulla yksilölliseen kehitykseen liittyviä kysymyksiä terveyden näkökulmasta ja arvioida sosiaalisten suhteiden merkitystä mielen hyvinvoinnille ja terveydelle. Oppilas osaa nimetä ja kuvata yhdessä toimimiseen ja vuorovaikutukseen liittyviä eettisiä kysymyksiä ja tilanteita tuottaa niihin vastuullisia ratkaisuja.

Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät ja sairauksien ehkäisy			
T5 ohjata oppilasta syventämään ymmärrystään fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta terveydestä ja niitä vahvistavista ja vaarantavista tekijöistä ja mekanismeista sekä tukea oppilaan valmiuksia käyttää näihin liittyviä käsitteitä asianmukaisesti	S1-S3	Terveyteen vaikuttavien tekijöiden tunnistaminen ja terveyteen liittyvien käsitteiden käyttäminen	Oppilas pystyy nimeämään useita terveyttä tukevia ja vaarantavia tekijöitä sekä kuvaamaan pääpiirteissään näiden välisiä yhteyksiä ja syy- ja seuraussuhteita. Oppilas osaa käyttää keskeisiä terveyteen ja sairauteen liittyviä käsitteitä asianmukaisesti.
T 6 tukea oppilaan kehittymistä terveyteen ja sairauteen liittyvän tiedon hankkijana ja käyttäjänä sekä edistää valmiuksia toimia tarkoituksenmukaisesti terveyteen, turvallisuuteen ja sairauksiin liittyvissä tilanteissa	S2, S3	Terveyteen, turvallisuuteen ja sairauteen liittyvien tietojen ja taitojen soveltaminen	Oppilas osaa hakea terveyteen liittyvää luotettavaa tietoa erilaisista lähteistä ja käyttää sitä pääosin asianmukaisesti. Oppilas osaa kuvata esimerkein tai esittää asianmukaisia toimintamalleja itsehoidossa, avun hakemisessa ja terveyttä ja turvallisuutta vaarantavissa tilanteissa.
T7 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan omia terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä tottumuksiaan, valintojaan ja niiden perusteluja sekä rohkaista oppilasta pohtimaan oman terveyden kannalta merkityksellisiä voimavaroja	S1, S2		Ei käytettä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T 8 ohjata oppilasta tunnistamaan ja tarkastelemaan kriittisesti terveyteen ja sairauteen liittyviä ilmiöitä, niihin liittyviä arvoja ja normeja sekä arvioimaan tiedon luotettavuutta ja merkitystä	S1-S3	Terveyteen ja sairauteen liittyvien ilmiöiden tarkastelu ja terveyteen liittyvän tiedon luotettavuuden arvioiminen	Oppilas osaa eritellä terveystottumusten omaksumiseen vaikuttavia tekijöitä ja osaa selittää terveystottumuksiin liittyvien ilmiöiden muodostumista. Oppilas osaa kuvata elämäntapoihin liittyviä eettisiä kysymyksiä ja esimerkkejä käyttäen arvioida elämäntapoihin liittyvien valintojen seurauksia. Oppilas osaa arvioida terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta usean tiedon luotettavuutta kuvaavan tekijän pohjalta.
Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri			

T 9 ohjata oppilasta ymmärtämään ympäristön, yhteisöjen, kulttuurin, ja tieto- ja viestintäteknologian merkitystä terveydelle ja hyvinvoinnille	S3	Ympäristön terveysvaikutusten hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata elinympäristön aiheuttamia keskeisiä suoria ja epäsuoria vaikutuksia terveyteen sekä esitellä yhteisöjen, kulttuurin, median ja tieto- ja viestintäteknologian yhteyksiä terveyteen.
T 10 ohjata oppilasta luomaan perustaa opiskelu, toiminta- ja työkyvylle ja sen ylläpitämiseksi sekä kuvaamaan terveyspalvelujen asianmukaista käyttöä	S1, S2	Työkyvyn edistämisen keinojen hahmottaminen	Oppilas osaa laatia opiskelu-, toiminta- ja työkykyä edistäviä suunnitelmia. Oppilas osaa kuvata miten hakeutua oman koulun ja kunnan terveyspalveluihin ja antaa useampia esimerkkejä siitä, miten niitä voi hyödyntää tarkoituksenmukaisesti eri tilanteissa.
T 11 ohjata oppilasta ymmärtämään ja arvioimaan perheen ja omaan elämäntapaan kuuluvien ihmisten ja yhteisöjen edustamia terveystieteitä, tunnistamaan niiden merkitystä itselle sekä muodostamaan kuvaa itselle sopivista oppimisen keinoista.	S1-S3	Terveystieteiden arviointi sekä oppimista edistävien tekijöiden hahmottaminen	Oppilas osaa pohtia esimerkein sitä, miten perhe, lähiyhteisöt, muut sosiaaliset yhteisöt vaikuttavat käsityksiin terveydestä. Oppilas osaa esimerkein eritellä omaa oppimistaan tukevia tekijöitä.
T 12 tukea oppilaan valmiuksia arvioida kriittisesti terveyteen ja sairauteen liittyvää viestintää sekä eritellä yksilön oikeuksia, vastuita ja vaikuttamiskeinoja terveyttä ja turvallisuutta koskevissa asioissa omassa oppimisympäristössä ja lähiyhteisöissä.	S3	Terveyteen liittyvän viestinnän arviointi sekä terveyteen ja turvallisuuteen vaikuttavien keinojen tunteminen	Oppilas osaa arvioida terveyteen liittyvän viestinnän luotettavuutta ja merkitystä sekä perustella terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä käsityksiä. Oppilas osaa eritellä elämäntapojen seurauksia toisille ja ympäristön terveydelle sekä esitellä esimerkein keinoja ja tapoja miten terveyteen voidaan vaikuttaa lähiyhteisöissä.

Lappeenrannan kristillinen koulu

Terveystiedon tavoitteet ja oppisisällöt 7. vuosiluokalla

Tavoitteet	Sisällöt	Laaja-alainen oppiminen
T1, T2, T3, T4, T5	S1 TERVEYTTÄ TUKEVA KASVU JA KEHITYS - terveystietäminen Murrosikäen muutokset - yksilöllinen kasvu ja kehitys - hygienian merkitys - identiteetti, minäkuva, itsetuntemus, turvataidot - arvot, asenteet ja arvostaminen Tunne- ja vuorovaikutustaidot	L1,L2,L3,L4,L6,L7

	<ul style="list-style-type: none"> - tunteiden tunnistaminen, ilmaisu ja säätely - minäviestit ja eläytyvä kuuntelu - ristiriidoista selviäminen, ongelman käsittely - seurustelun pelisääntöjä - yksinäisyys, kiusaaminen - perhe ja läheiset - nettietiketti 	
T1,T5,T6,T7,T8	<p>S2 TERVEYTTÄ TUKEVAT JA KULUTTAVAT TEKIJÄT JA SAIRAUKSIEN EHKÄISY</p> <p>Ravinto</p> <ul style="list-style-type: none"> - ateriarytmi - ravitsemusmallit <p>Liikunta</p> <ul style="list-style-type: none"> - liikunnan terveysvaikutukset - nuorten liikuntasuosituks - liikkumattomuuden ja passiivisen elämäntavan ongelmat <p>Lepo</p> <ul style="list-style-type: none"> - arjen rytmi, levon merkitys - riittävä lepo ja uni <p>Kiusaamisen ehkäisy</p> <p>Vapaa-ajan vietto</p> <ul style="list-style-type: none"> - mielekäs toiminta, mielenterveysheijastukset - harrastukset - päihteet: tupakka, nuuska, alkoholi <p>Ajankohtaiset terveysilmiöt</p> <p>Terveyteen liittyvän tiedon luotettavuus</p> <p>Turvataidot</p> <ul style="list-style-type: none"> - liikenneturvallisuus - paloturvallisuus - tapaturmat - arjen ensiaputaidot - hätätilanteiden ensiapu 	L1,L2,L3,L4,L5,L6,L7
T1,T4,T5,T6,T8,T9	<p>S3 TERVEYS, YHTEISÖT, YHTEISKUNTA JA KULTTUURI</p> <ul style="list-style-type: none"> - ihmisoikeuksien kunnioittaminen - lapsuus ja lastenoikeudet, vanhuus, vammaisuus, pitkäaikaissairaudet - media ja vuorovaikutus - opiskelukyvyn ylläpito 	L1,L2,L3,L4,L7

Terveystiedon tavoitteet ja oppisisällöt 8. vuosiluokalla

Tavoitteet	Sisällöt	Laaja-alainen oppiminen
T1,T2,T3,T4,T5	S1 TERVEYTTÄ TUKEVA KASVU JA KEHITYS Terveystaidot -terveyden eri osa alueet - median hallittu käyttö - minäkuva ja media Seksuaalinen kehitys - seksi ja tunteet - suuntautuminen - ehkäisy - seksitaudit - haavoittuvuus ja seksuaalinen väkivalta - raskaus Tunne- ja vuorovaikutustaidot - seurustelukuviot - vuorovaikutustaitojen harjoittaminen	L1,L2,L3,L4,L6,L7

T1,T5,T6,T7	<p>S2 TERVEYTTÄ TUKEVAT JA KULUTTAVAT TEKIJÄT JA SAIRAUKSIEN EHKÄISY</p> <p>Ravinto</p> <ul style="list-style-type: none"> - terveellinen ravinto/omat tottumukset - ravintoaineet - ravinnon terveysvaikutukset - juomien terveysvaikutukset - painonhallinta <p>Liikunta</p> <ul style="list-style-type: none"> - ryhtiasiat - terveyttä edistävä liikunta - kuntoliikunta - liikuntasuositukset/omat tottumukset <p>Lepo</p> <ul style="list-style-type: none"> - unen määrä, laatu ja vaiheet - univaikeudet ja unettomuus - unen tarve/omat tottumukset <p>Kiusaamisen ehkäisy</p> <p>Vapaa-ajanvietto - päihteet</p> <ul style="list-style-type: none"> - tupakkatuotteiden riskit - alkoholi, käytön riskit, humala - huumeet - huumeiden käytön seuraukset ja riskit <p>Ajankohtaiset terveysilmiöt</p> <p>Terveyteen liittyvän tiedon luotettavuus</p> <p>Turvataidot</p> <ul style="list-style-type: none"> - riskien ennaltaehkäisy 	L1,L2,L3,L4,L5,L6,L7
T1,T4,T5,T6,T8,T9	<p>S3 TERVEYS, YHTEISÖT, YHTEISKUNTA JA KULTTUURI</p> <ul style="list-style-type: none"> - toimintakyvyn ylläpito - sairauksien ehkäisy - tartuntataudit - itsehoito - terveyspalvelut - vastuullinen kuluttaminen 	L1,L2,L3,L4,L7

Terveystiedon tavoitteet ja oppisisällöt 9. vuosiluokalla

Tavoitteet	Sisällöt	Laaja-alainen oppiminen
T1,T2,T3,T4,T5,T6,T7, T8,T10,T11	<p>S1 TERVEYTTÄ TUKEVA KASVU JA KEHITYS</p> <p>Mielen hyvinvointi</p> <ul style="list-style-type: none"> - hyvinvoinnin ylläpito - stressin hallinta - kriisit ja selviytyminen 	L1,L2,L3,L4,L6,L7

	<ul style="list-style-type: none"> - nuorten masennus - syömishäiriöt - tukikeinot, voimaannuttavia tekijöitä 	
T1,T5,T6,T7	<p>S2 TERVEYTTÄ TUKEVAT JA KULUTTAVAT TEKIJÄT JA SAIRAUKSIEN EHKÄISY</p> <p>Kansantaudit</p> <ul style="list-style-type: none"> - allergia ja astma - tuki- ja liikuntaelinsairaudet - diabetes - sydän- ja verisuonisairaudet - syöpä - mielenhäiriöt - muistisairaudet <p>Riippuvuudet</p> <ul style="list-style-type: none"> - alkoholiriippuvuus - huumeriippuvuus <p>Päihteetön nuoruus</p> <p>Seksuaaliterveyden eri osa-alueet</p> <p>Ajankohtaiset terveysilmiöt</p> <p>Terveyteen liittyvän tiedon luotettavuus</p>	L1,L2,L3,L4,L7
T1,T4,T5,T6,T8,T9	<p>S3 TERVEYS, YHTEISÖT, YHTEISKUNTA JA KULTTUURI</p> <p>Ympäristöterveys</p> <ul style="list-style-type: none"> - ympäristön turvallisuus - erilaiset ympäristöt - virtuaaliympäristön terveysriskit <p>ja</p> <p>tunnevaikutukset</p> <ul style="list-style-type: none"> - ilmansaasteet - ravinnon puhtaus ja terveysriskit - säteilyn vaikutukset <p>Kuluttaminen ja terveys</p>	L1,L2,L3,L4,L7

15.4.10 USKONTO

Oppiaineen tehtävä

Uskonnon opetuksen tehtävänä on antaa oppilaille laaja uskonnollinen ja katsomuksellinen yleissivistys. Opetus perehdyttää oppilaita opiskeltavaan uskontoon ja sen monimuotoisuuteen. Se tutustuttaa uskonto- ja katsomuserinteisiin Suomessa sekä uskontoihin ja katsomuksiin muualla maailmassa. Oppiaine edistää uskonnon ja kulttuurin välisen suhteen ymmärtämistä sekä uskontojen ja katsomusten monilukutaitoa. Opetus antaa monipuolista tietoa uskonnoista ja auttaa ymmärtämään niistä käytävää keskustelua. Oppilaita ohjataan kriittiseen ajatteluun sekä tarkastelemaan uskontoja ja katsomuksia eri näkökulmista. Opetuksessa pohditaan uskon ja tiedon suhdetta sekä uskonnoille ominaista kieltä, symboliikkaa ja käsitteistöä. Uskonnon opetus antaa valmiuksia uskontojen ja katsomusten dialogiin, jota käydään sekä katsomusten sisällä että niiden

välillä. Opetus kannustaa oppilaita kunnioittamaan elämää, ihmisarvoa sekä omaa ja toisen pyhää. Opetuksessa tutustutaan opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen sekä katsomusten eettiseen ajatteluun ja rohkaistaan oppilaita pohtimaan omakohtaisesti eettisiä kysymyksiä. Opetus tukee oppilaiden itsetuntemusta, itsensä arvostamista ja elämönhallintataitojen kehittymistä koko perusopetuksen ajan. Opetus antaa oppilaille aineksia oman identiteetin, elämäkatsomuksen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin. Uskonnon opetus tukee jokaisen oppilaan kasvua yhteisön ja demokraattisen yhteiskunnan vastuulliseksi jäseneksi ja maailmankansalaiseksi.

Vuosiluokilla 7-9 uskonnon opetuksessa perehdytään opiskeltavaan uskontoon kulttuurisena ja yhteiskunnallisena ilmiönä. Opetuksessa syvennetään ja rikastetaan tietoa opiskeltavan uskonnon juurista, lähteistä, opista ja opetuksista sekä vaikutuksista maailmassa. Opetuksessa tutustutaan sekä maailman suuriin uskontoperinteisiin että uskonnottomuuteen. Opetuksessa tarkastellaan uskontojen yhteiskunnallista ja poliittista vaikutusta sekä uskonnonvapautta ja opetellaan tunnistamaan ja analysoimaan uskonnollisia teemoja tieteessä, mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa. Opetuksessa käsitellään eettisen ajattelun keskeiset käsitteet sekä opiskeltavan uskonnon eettiset periaatteet. Opetuksessa perehdytään Ihmisoikeuksien yleismaailmalliseen julistukseen sekä eri uskontojen ja katsomusten eettisiin näkemyksiin. Opetuksessa pohditaan ihmisyyteen kuuluvia elämäkysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä ongelmia. Uskonnon opetus tarjoaa oppilaille voimavaroja kasvuun kohti aikuisuutta.

Uskonnon opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus	S1, S2	L1
T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista	S1	L2
T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen	S2	L2, L3, L6
T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa	S1, S2, S3	L2, L4, L6
T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen välisiä eroja	S1, S3	L1, L2, L4, L5, L7
T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin	S3	L2, L7
T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina	S1, S3	L5, L6
T8 rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämäkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin	S1, S2, S3	L7

T9 innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan	S2, S3	L1, L2
T10 rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla	S1, S2, S3	L6

Uskonnon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttamista. Sisältöjen valinnassa hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille. Oppilaiden kokemusmaailma huomioidaan sisältöjen valinnassa ja niiden tarkemmassa käsittelyssä.

S1 Suhde omaan uskontoon: Opetuksen sisällöiksi valitaan opiskeltavan uskonnon syntyyn, sen monimuotoisuuteen ja suhteeseen muihin uskontoihin liittyviä teemoja. Tarkastelun kohteena ovat opiskeltavan uskonnon juuret, lähteet, oppi ja opetukset sekä symbolit, levinneisyys ja vaikutus eri puolilla maailmaa ja Suomessa. Keskeisiä sisältöjä ovat opiskeltavan uskonnon kulttuurivaikutuksiin liittyvät aiheet.

S2 Uskontojen maailma: Opetuksessa käsiteltäviä sisältöjä ovat uskonnot ja uskonnottomuus maailmassa ja Suomessa, uskontojen tunteminen osana kulttuurista yleissivistystä sekä uskonnot tieteellisen tarkastelun kohteena. Keskeisinä aiheina ovat uskonnot yksilön ja yhteiskunnan voimavarana sekä uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus eri puolilla maailmaa, uskontojen vaikutukset yhteiskuntaan ja kulttuuriin, uskontokritiikki sekä uskontojen näkyvyys populaarikulttuurissa. Valittavien sisältöjen tulee auttaa oppilasta ymmärtämään uskontojen käsittelyä mediassa ja sen kriittistä arviointia sekä uskontojen välistä vuorovaikutusta ja dialogia.

S3 Hyvä elämä: Valittavien sisältöjen tulee avata elämänkysymyksiä ja ikäkauteen sekä minäkuvaan liittyviä pohdintoja. Opetuksessa käsitellään ajankohtaisia ja yhteiskunnallisia eettisiä kysymyksiä kuten ekososiaalinen sivistys, osallistuminen ja vaikuttaminen yhteisöissä ja yhteiskunnassa sekä uskonnot rakentamassa yhteiskunta- ja maailmanrauhaa. Sisällöissä tulee korostua opiskeltavan uskonnon etiikka ja muiden uskontojen ja katsomusten etiikka sekä YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus. Tarkastelun kohteena ovat myös ihmisoikeuksien loukkaukset kuten holokausti. Sisältöjen valinnassa huomioidaan uskonnon ja katsomuksellisten kysymysten merkitys ihmisenä kasvamisessa.

Uskonnon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on ilmentää uskontojen ja katsomusten moninaisuutta kunnioittavasti ja arvostavasti. Asioita tarkastellaan kokemuksellisuuden, toiminnallisuuden ja yhteisöllisen oppimisen avulla. Keskeistä on opittavien asioiden syventävä käsitteellistäminen ja käsitteiden yhteinen pohdinta. Uskonnon opetuksessa käytetään oppimista edistäviä tietoteknisiä sovelluksia siten, että oppilaiden oma aktiivisuus ja vuorovaikutus korostuvat. Opetuksessa pyritään kiireettömyyteen. Keskustelu on tärkeä osa opetusta. Opetuksessa voidaan mahdollisuuksien mukaan hyödyntää vierailuja ja vierailijoita. Opetuksessa voidaan toteuttaa yksilö- tai ryhmäprojekteja myös oppiaineen eri oppimäärien kesken sekä oppiainerajat ylittäen.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki uskonnossa vuosiluokilla 7-9

Oppimäärien toteutuksessa tehdään toimintaan ja opetukseen liittyvät ratkaisut huomioiden oppilaiden erilaiset uskonnolliset ja katsomukselliset taustat sekä kehittyvä kielitaito. Opetuksessa luodaan oppimista ja osallisuutta, sekä vuorovaikutus- ja dialogitaitoja edistäviä yhteisiä tilanteita sekä ohjataan ja vahvistetaan oppilaan opiskelutaitoja ja oma-aloitteisuutta.

Oppilaan oppimisen arviointi uskonnossa vuosiluokilla 7-9

Arviointi perustuu työskentelyn havainnointiin ja keskusteluihin sekä oppilaiden monimuotoisten tuotosten tarkasteluun. Tuotosten sisällön lisäksi arvioidaan opiskeluprosessia ja työn eri vaiheita. Arviointi on monipuolista ja oppilaille annettava palaute ohjaavaa ja kannustavaa. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Oppilaiden itsearviointia ja vertaispalautetta käytetään arvioinnin tukena.

Päätösarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päätösarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut uskonnon oppimäärän tavoitteet. Päätösarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso valtakunnallisiin päätösarvioinnin kriteereihin. Osaaminen oppiaineessa kehittyy kumulatiivisesti oppilaiden ajattelun taitojen syventyessä. Päätösarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päätösarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Uskonnon päätösarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus	S1, S2	Uskontojen merkityksen hahmottaminen kulttuurissa ja yhteiskunnassa	Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä uskontoon liittyviä piirteitä ympäröivässä kulttuurissa.
T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen	Oppilas osaa kuvailla opiskelemansa uskonnon syntyhistoriaa ja vaikutusta. Hän tuntee uskonnon perusopetukset sekä osaa mainita tärkeimmät lähteet.
T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen	S2	Maailmanuskontojen ja erilaisten katsomusten tunteminen	Oppilas osoittaa hallitsevansa perustiedot suurista maailmassa vaikuttavista uskonnoista ja uskonnottomuudesta. Hän osaa kuvailla uskonnoissa ja katsomuksissa vallitsevaa moninaisuutta.

T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa	S1-S3	Uskonnon ja kulttuurin lukutaito	Oppilas osaa nimetä eri uskontoperinteiden tapoja ja symboleja. Hän osaa antaa esimerkkejä uskonnollisista aiheista mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.
T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja	S1, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä erilaisista argumentaation tavoista sekä joistakin uskonnon ja tieteen kielen välisistä eroista.
T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin	S3	Etiikkaa koskeva tieto ja ihmisoikeusetiikka	Oppilas tuntee ja osaa nimetä etiikan keskeisiä käsitteitä. Hän osaa nimetä tärkeimmät ihmisoikeussopimukset ja kertoa niiden keskeisestä sisällöstä. Oppilas tuntee opiskeltavan uskonnon sekä muiden uskontojen ja katsomusten eettisiä periaatteita.
T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina	S1, S3	Uskontojen ja katsomusten merkitys globaalisti	Oppilas osaa kuvailla ja arvioida uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.
T8 rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänskysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin	S1, S2, S3	Eettinen ajattelu	Oppilas pohtii ihmisyyteen kuuluvia elämänskysymyksiä ja osaa kertoa ajankohtaisista eettisistä kysymyksistä.
T9 innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan	S2, S3	Eettinen ajattelu	Oppilas pohtii omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja osaa kertoa niiden vaikutuksesta omaan ja toisten ihmisten hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.

T10 rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatkoopinnoissa, työelämässä ja vapaaajalla	S1-S3		Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
---	-------	--	--

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 7-9

Perusopetuslain 11 §:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämäkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13 §:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt. Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalta.

EVANKELISLUTERILAINEN USKONTO

Tässä oppimääräkuvauksessa tarkennetaan kaikille yhteisiä uskonnon sisältöjä. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan uskonnon yhteisten tavoitteiden ja sisältökuvausten sekä eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten perustalle.

S1 Suhde omaan uskontoon: Opetuksen sisältöjen valinnassa keskeistä on kristinusko eri puolilla maailmaa, painottaen nykytilannetta. Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon syntyä, leviämistä ja jakaantumista kirkkokunniksi. Perehdytään suurimpiin kristillisiin kirkkokuntiin: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttiset kirkot, erityisesti luterilainen kirkko. Opetuksessa perehdytään kirkkokuntien levinneisyyteen, keskeisiin opetuksiin. Tutkitaan Raamatun syntyhistoriaa, keskeistä sisältöä ja tulkintatapoja sekä uskonnon kulttuurivaikutuksia. Perehdytään syvemmin kristinuskoon Suomessa ja sen kulttuurivaikutuksiin. Jäsennetään omaa suhdetta luterilaisuuteen, suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen.

S2 Uskontojen maailma: Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin ja uusiin uskonnollisiin liikkeisiin sekä uskonnottomuuteen elämäkatsomuksena. Uskontoja tarkastellaan tieteellisestä näkökulmasta ottaen huomioon uskonnon eri ulottuvuudet. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskon ja tiedon sekä uskonnollisen kielen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki sekä uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Syvennetään ekumenian sekä uskontojen ja katsomusten välisen dialogin ymmärtämistä osana uskontojen välistä toimintaa ja maailmanrauhaa.

S3 Hyvä elämä: Opetuksessa keskeistä on etiikan peruskäsitteiden tunteminen ja ymmärtäminen. Perehdytään syvällisemmin kristinuskon ja muiden uskontojen eettiseen opetukseen ja eri kristillisten kirkkojen eettisiin painotuksiin sekä Raamatun ja etiikan suhteeseen. Tutustutaan YK:n Yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen ja ihmisoikeusetiikkaan. Opetuksen sisällöiksi valitaan elämäkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan, globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön

ja eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Tarkastellaan eettisiä kysymyksiä mediasta otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä. Pohditaan omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja toisten hyvinvointiin.

Lappeenrannan Kristillinen koulu

VUOSILUOKAT 7-9

Uskonnon opetuksen tarkoituksena on antaa uskonnollinen ja yhteiskunnallinen yleissivistys. Opetuksessa korostuu uskonnollisten ilmiöiden ymmärtäminen. Opetuksen näkökulma on tieteellinen. Opetuksessa keskeistä ovat keskustelu, ajattelutaitojen lisääminen, pohdinta, ihmettely, oppilaan kysymykset, erilaiset näkökulmat opittaviin asioihin ja kriittinen ajattelu. Tunteilla, elämyksillä ja kokemuksilla on tärkeä osa oppimisprosessissa. Opetuksessa pohditaan myös ihmisyyteen kuuluvia elämänskysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä ongelmia. Vierailijat ja erilaiset tutustumiskäynnit eri uskonnonopetuksen aihepiireihin sopivissa paikoissa lisäävät oppilaiden kykyä ymmärtää uskonnon merkitystä ihmiselle ja yhteiskunnalle. Uskonnon opetuksen tavoitteissa painotetaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutusta ja erityisesti uskontodialogia. TVT:n menetelmiä voi hyödyntää uskontodialogin toteuttamisessa. Ajankohtaiset tapahtumat ja median tulkitseminen sekä mediakriittisyys ovat myös osa uskonnonopetusta. Niiden opettamisen kautta korostuu erityisesti uskonnon aseman ymmärtäminen yhteiskunnallisten tapahtumien, ihmisten valintojen ja toimintojen vaikuttamina. Tärkeänä osana on myös uskonnottomuus ja uskonnollisuuden muuttumisen käsittely. Tähän liittyvät myös elämyshakuisuus, globaalistuminen ja niiden merkitysten pohtiminen.

Uskonnon eriyttämisessä voidaan käyttää keskustelua, kokemuksia, tuetaan osallisuutta sekä vuorovaikutus- ja dialogitaitoja. Opetuksessa huomioidaan oppilaan erilaiset katsomukselliset ja uskonnolliset taustat.

Uskonnon opetuksessa korostuu:

- kokemuksellisuus, toiminnallisuus ja yhteisöllinen oppiminen
- käsitteiden pohdinta ja syventävä käsitteellistäminen
- oppilaiden aktiivisuus
- vuorovaikutus
- keskustelu ja ajattelun taidot
- kiireettömyys
- yhteys eri oppiaineisiin

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet:

- Keskustelun hyödyntäminen opetustilanteissa sekä tavanomaisessa luokkahuoneessa että sähköisissä oppimisympäristöissä

- Vuorovaikutus eri uskontojen ja kulttuurien välillä kotipaikkakunta huomioiden esimerkiksi monikulttuurisuusyhdistys, seurakunnat, eri kristilliset kirkot
- Pohdinnan ja käsitteiden syventämisen mahdollistamiseksi erilaiset näyttelyt, kuvien käyttö, valokuvat, draama
- Toiminnallisuuden toteuttaminen ja pohdinnallisen aineksen lisääminen yhteistyössä eri järjestöjen kanssa (esim. SPR), lähetys- ja kehitysyhteistyöjärjestöt (esim. Fida), ihmisoi-keusjärjestöt
- Positiivinen pedagogiikka: oppilaiden omat elämänskysymykset ja kokemukset, vahvuuksien löytäminen opetuksessa, oppilaan kysymykset ja ajatukset keskeisiä

- Globaalikasvatuksen toteuttaminen esimerkiksi Maailmankoulu-materiaalia hyödyntäen
- TVT:aa hyödyntäen erilaiset tutustumiset eri kulttuureihin ja uskontoihin sekä uskontodialogin toteuttaminen
- Keskustelut ja yhteistyö paikallisesti kouluissa eri uskontojen ja vakaumusten välillä
- Eläytyminen erilaisten ihmisten elämäntarinoihin ja kertomuksiin - Projektit
- Pohdinta ja syventävä käsitteellistäminen

Laaja-alaiset osaamisalueet uskonnossa:

Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)

Uskonnonopetuksessa tärkeää on kysymysten esittäminen, tutkiminen ja ihmettely. Niiden avulla oppilas oppii näkemään syy- ja seuraussuhteita ja ymmärtämään asioiden laajempia merkityksiä. Oman ja erilaisten uskontojen kannalta tämä on tärkeää ja edesauttaa uskontodialogin syntymistä. Oppilas oppii esittämään kysymyksiä, olemaan kriittinen ja etsimään vastauksia uskonnollisiin ilmiöihin ja sitä kautta ymmärtämään maailmaa tulevaisuudessakin. Keskiössä ovat ymmärtäminen, kriittisyys ja erilaisuuden hyväksyminen. Esimerkiksi kuvien ja erilaisten ajatuksia lisäävien opetusmateriaalien käyttö ja erilaisten ihmisten kohtaaminen antavat oppilaalle ajatteluun tarvittavia välineitä.

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)

Uskonnonopetuksessa oppilaille annetaan mahdollisuus toimia ja osallistua kulttuurien väliseen yhteistyöhön ja keskusteluun. Samalla opitaan vuorovaikutustaitoja ja niiden ilmaisemista. Lisäksi oppilaalla on mahdollisuus oppia verkostoitumista ja vaikuttamisen taitoja ja mahdollisuuksia.

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot(L3)

Uskonnonopetuksessa oppilasta ohjataan kohtaamaan erilaisia uskontoja keskustelun kautta. Keskustelu perustuu kyselyyn, ihmettelyyn ja kriittisyyteen. Tämän kautta syntyy ymmärrys. Monikulttuurisessa yhteiskunnassa ymmärtäminen on ehto kaikelle toimivalle vuorovaikutukselle. Uskonnonopetuksessa annetaan välineitä kunnioittavaan ja toimivaan vuorovaikutukseen. Lisäksi uskontojen ja kulttuurien ymmärtäminen vaatii laaja-alaista taitoa ja tietoa ymmärtää uskontojen maailmaa ja uskonnollisia ilmiöitä. Oppilaan ohjaaminen tarkastelemaan asioita erilaisista näkökulmista ohjaa oppilasta monikulttuurisen arvomaailman rakentamiseen ja avarakatseisuuteen.

Erilaisten ihmisten ymmärtäminen vaativat myös ihmisyyteen liittyvien kysymysten syvällistä tarkastelua. Erilaiset tarinat, näyttelyt ja kuvat auttavat ymmärtämään ihmisyyttä. Lähtökohtana on ihmisarvo ja niihin liittyvät ihmisoikeudet. Oppilasta ohjataan opetuksessa myös tunnistamaan omia tunteitaan ja kohtaamaan itseään ja minuuttaan. Tätä kautta oppilas oppii hyväksymään ja tuntemaan minuuttaan ja sitä kautta erilaisuutta. Oman maailmankatsomuksen tai mahdollisen uskonnollisen identiteetin rakentamiseen tarjotaan turvallisia välineitä ja erilaisia näkökulmia. Tähän voidaan hyödyntää myös kuvia, kuvaamista, elämäkokemuksia, valokuvia ja tarinoita.

Monilukutaito (L4)

Uskonnollisen kielen tunteminen vaatii monenlaisia taitoja. Erilaisten käsitteiden ymmärtäminen ja pohtiminen auttavat ymmärtämään uskonnollista kieltä. Ajankohtaiset uskonnolliset tapahtumat ja median tarjoamat haasteet vaativat laajaa uskonnollisen käsitteistön tuntemista ja ilmiöiden laajempien yhteiskunnallisten kysymysten ymmärtämistä. Myös mediakriittisyyteen liittyvä ohjaus korostuu opetuksessa. Uskonnollisen maailman monimuotoisuuden ymmärtäminen ja erilaisten käsitteiden esimerkiksi pyhän käsitteen syvälinen ymmärtäminen vaativat uskonnollisen kokemusmaailman laajaa tuntemista. Erilaisten ihmisten kohtaamiset, kuvat, musiikki, taide ja

elämykset auttavat oppilasta monilukutaitoon.

Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)

Uskonnonopetuksessa on mahdollista hyödyntää monenlaisia TVT:n menetelmiä. Esimerkiksi eTwinning-oppimisalustan avulla on mahdollista osallistua erilaisiin keskusteluryhmiin ja projekteihin ja toteuttaa tätä kautta esimerkiksi uskontodialogia. Oppilaiden on mahdollisuus keskustella erilaisista uskonnollista kysymyksistä erilaisten ihmisten ja uskonnollisten edustajien kanssa. Erilaisia näyttelyitä ja materiaalia on mahdollisuus tilata sähköisesti ja hyödyntää niitä opetuksessa. Oppilaat voivat itse luoda erilaista sähköistä oppimismateriaalia ja opetuksessa voidaan käyttää sähköisiä oppikirjoja. Erilaiset pelit, oppilaiden omien sähköisten viestintäkanavien ja sosiaalisen median hyödyntäminen kulttuurien ja uskontojen kohtaamisessa ovat yksi mahdollisuus. Myös erilaiset oppimisympäristöt (esim. Pedanet) mahdollistavat yhteistyöprojektit.

Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)

Oppilas saa laaja-alaisen taidon kohdata erilaisia kulttuureja ja uskontoja. Näitä taitoja tarvitaan monikulttuurisessa yhteiskunnassa. Kansainvälistyminen eri ammateissa vaatii kulttuurien osaamista ja ymmärtämistä.

Opetuksessa kannustetaan erilaisiin projekteihin. Yhteydet erilaisiin järjestöihin lisäävät oppilaan näkemystä vaikuttamisesta ja verkostoitumisesta. Vierailijat ja eri tavoin uskovien ihmisten kohtaaminen auttavat monikulttuurisessa maailmassa toimimisessa. Etiikka osana uskonnonopetusta antaa kykyä pohtia eettisiä kysymyksiä ja omaa arvopohjaa ja ihmisyyteen kuuluvia asioita. Kestävä ja elämää suojeleva arvopohja on edellytyksenä tulevaisuuteen suuntavalle yhteiskunnalle ja globaalille maailmalle. Opetuksen arvopohja ei ole mielipide vaan arvopohja lähtee yleisistä ihmisoikeuksista ja elämää suojelevista arvoista, jotka ohjaavat ihmisyyttä suhteessa toiseen ihmiseen, luontoon ja eläimiin. Opetuksessa harjoitellaan myös hyvään arvopohjaan liittyviä tekoja ja toimintaa esimerkiksi auttamistyö sekä pohdintaan eri ammatteihin liittyviä eettisiä kysymyksiä.

Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)

Edellä mainitut kokonaisuudet huomioiden uskonnonopetuksessa on mahdollisuus oppia erilaisia vaikuttamisen ja osallistumisen keinoja. Eettinen pohdinta ohjaa oppilasta kestävän tulevaisuuden rakentamiseen. Oppilaita kannustetaan tutustumaan erilaisiin ihmisiin ja osallistumaan monikulttuurisen yhteiskunnan rakentamiseen.

VUOSILUOKKA 7

Tavoitteet	Sisällöt	Sisältöjen tarkennuksia	Laaja-alainen osaaminen
T1, T2, T4, T7, T8, T10	S1 Suhde omaan uskuntoon	<ul style="list-style-type: none">• oman suhteen jäsentäminen uskuntoon, luterilaisuuteen, suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen• Muiden uskontojen suhde kristinuskoon• Maailmanuskontojen ja muiden Suomessa vaikuttavien merkitsevien uskontojen ilmeneminen• suomalaisessa kulttuurissa	L1, L2, L4, L5, L6, L7
T1, T3, T4, T7, T8, T9, T10	S2 Uskontojen maailma	<ul style="list-style-type: none">• Uskonto käsitteenä: tieteellinen näkökulma, uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen• Maailmanuskontojen juuret, levinneisyys, perusopetus, pyhät kirjat	L1, L2, L3, L4, L6, L7

		<ul style="list-style-type: none"> • Uskonnon vaikutus kulttuuriin ja maailmanlaajuisesti (taide, politiikka, media, tapakulttuuri, populaarikulttuuri, elämäkäärjuhat ja muut uskonnolliset juhlat) • Uskonnon ilmeneminen yksilön ja yhteisön elämässä • Uskonnon merkitys ihmiselle ja pyhän käsitteen syventäminen • Pyhän kokeminen eri uskonnoissa • Kulttuurinen lukutaito • Muut mahdolliset uskonnot ja uskonnolliset liikkeet • Uskonnottomuus maailmassa • Uskonnottomuus elämäkäsotuksena • luonnonuskonnot 	
T6, T7, T8, T9, T10	S3 Hyvä elämä	<ul style="list-style-type: none"> • Uskonnon vaikutus ihmisen eettiseen toimintaan ja valintoihin • Uskonnon monimuotoiset vaikutukset ihmisten elämään • Uskontojen ja katsomusten eettisiä periaatteita ja niiden vaikutus kulttuuriin • Uskontojen yhteisiä eettisiä näkemyksiä • ajankohtaiset eettiset kysymykset mediassa 	L1, L2, L4, L5, L6, L7

Esimerkkejä työtavoista ja menetelmistä (S1):

- Uskontodialogi
- TVT
- Maailmankoulu-materiaali
- Ajankohtaiset teemat
- Yhteistyö eri uskontojen välillä paikallisesti

Esimerkkejä työtavoista ja menetelmistä (S2):

- Vierailut ja tutustumiset mahdollisuuksien mukaan (esim. uskonnon edustajien mahdolliset vierailut)
- Uskontodialogi (TVT-menetelmät, esim. eTwinning)
- Uskontoon liittyvät ajankohtaiset asiat mediassa ja niiden käsittely
- kouluissa keskustelut ja yhteiset projektit eri vakaumusten ja uskontojen välillä
- Maailmankoulu-materiaali /globaalikasvatus, uskontokriittisyys
- Erilaiset kulttuurien väliset projektit
- Yhteistyö eri koulujen välillä

Esimerkkejä työtavoista ja menetelmistä (S3):

- Ihmisoikeusjärjestöt
- Näyttelyt
- Pohdinnalliset tehtävät
- Vierailijat (eri uskontojen edustajat)
- Keskustelut
- Elämäntarinat ja kokemukset
- Ajankohtaiset aiheet
- Yhteistyö eri oppiaineiden välillä
- Oppilaiden omat kokemukset

VUOSILUOKKA 8

Tavoitteet	Sisällöt	Sisältöjen tarkennuksia	Laaja-alainen osaaminen
T1, T2, T4, T7, T8, T10	S1 Suhde omaan uskontoon	<ul style="list-style-type: none"> Kristinuskon synty ja historia Keskeiset käsitteet Kristilliset kirkot: erityisesti luterilainen kirkko, katolinen ja ortodoksinen kirkko: levinneisyys, synty, ja-kaantuminen, keskeiset opit Herätysliikkeet Kristillisperäiset liikkeet Kristinuskko Suomessa 	L1, L2, L4, L5, L6, L7
T1, T3, T4, T7, T8, T9, T10	S2 Uskontojen maailma	<ul style="list-style-type: none"> Kristinuskon vaikutus kulttuuriin: taide, populaarikulttuuri, politiikka, media Kristinuskon ilmenemisen monimuotoisuus suomalaisessa yhteiskunnassa Tapakulttuuri ja juhlat ja niiden yhteiskunnallinen merkitys ja historia Uskonnonvapaus Suomessa ja maailmanlaajuisesti Ekumenia 	L1, L2, L3, L4, L6, L7
T6, T7, T8, T9, T10	S3 Hyvä elämä	<ul style="list-style-type: none"> Eri kristillisten kirkkojen etiikka ja niiden vaikutukset eri maiden kulttuureihin ja maailmanlaajuisesti Uskonnon vaikutus ihmisen eettisiin päätöksiin Ekumenia ja eettiset sopimukset Ihmisoikeudet Lähetystyö ajankohtaiset eettiset kysymykset mediassa 	L1, L2, L4, L5, L6, L7

Esimerkkejä työtavoista ja menetelmistä (S1):

- Vierailut eri kristillisissä kirkoissa erityisesti luterilaisissa kirkoissa
- Yhteiset projektit eri vakaumusten välillä

Esimerkkejä työtavoista ja menetelmistä (S2):

- Media
- Näyttelyt
- Musiikki
- Taiteen ja kuvien tutkiminen
- Poliitiikka
- Yhteistyö muiden oppiaineiden kanssa
- Uskontokriittisyys

Esimerkkejä työtavoista ja menetelmistä (S3):

- Eri ihmisoikeusjärjestöt
- Kirkon ulkomaanapu

- SPR
- Oppilaiden osallistuminen keskusteluun

VUOSILUOKKA 9

Tavoitteet	Sisällöt	Sisältöjen tarkennuksia	Laaja-alainen osaaminen
T1, T2, T4, T5, T7, T8, T9, T10	S1 Suhde omaan uskontoon	<ul style="list-style-type: none"> • Raamattu kristittyjen pyhänä kirjana: synty ja keskeinen sisältö • Raamatun tulkintatavat ja niiden vaikutus uskontoon ja kristinuskon ilmenemiseen eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa • Uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen • Uskon ja tiedon erottaminen 	L1, L2, L4, L5, L6, L7
T1, T3, T4, T5, T7, T8, T9, T10	S2 Uskontojen maailma	<ul style="list-style-type: none"> • Raamatun kulttuurivaikutukset eri kulttuurin osa-alueilla • uskontokritiikki 	L1, L2, L3, L4, L6, L7
T5, T6, T7, T8, T9, T10	S3 Hyvä elämä	<ul style="list-style-type: none"> • Etiikan peruskäsitteitä ja teorioita • Kristillisen etiikan peruskäsitteet ja ajatukset • Erilaisia eettisiä aiheita ja erilaisia näkökulmia • Ihmisyys ja Raamatun kertomukset • vaikutukset kulttuuriin, arvoihin ja yhteiskuntaan • Ihmisarvo ja ihmisyys • Ihmisen ja luonnon suhde, elämää suojelevat arvot • Eri uskontojen näkökulma eri eettisiin kysymyksiin • YK ja ihmisoikeudet • Rauhankasvatus • Holokausti • Elämän kunnioittaminen esimerkiksi ihmisen elämän arvo • Kärsimyksen pohdinta • Elämänkaaren eri vaiheet esimerkiksi kuolema • Eri uskontojen yhdistäviä tekijöitä eettisissä ja ihmisyyteen kuuluvissa kysymyksissä • ajankohtaiset eettiset kysymykset mediassa 	L1, L2, L4, L5, L6, L7

Esimerkkejä työtavoista ja menetelmistä (S1):

- Syventävä keskustelu, pohdinta ja tutkiminen
- Yhteistyö eri oppiaineiden kanssa
- Ajankohtaiset kysymykset

Esimerkkejä työtavoista ja menetelmistä (S2):

- Näyttelyt
- Elämäkertomukset
- Taide
- Musiikkimedia
- Eri kulttuurijärjestöt

Esimerkkejä työtavoista ja menetelmistä (S3):

- Mahdollisuus käsitteiden syvälliseen pohdintaan, kysymyksiin ja ajatteluun
- Elämäntarinat
- Valokuvat
- Oppilaiden elämäkysymykset
- Projektit
- Tutustumiset eri kansalaisjärjestöihin esimerkiksi ihmisoikeusjärjestöt (Amnesty), eläinsuojelujärjestöt, Rauhankasvatusinstituutti, Kirkon ulkomaanapu
- Yhteistyö eri uskontojen edustajien kanssa
- Media ja ajankohtaiset eettiset ongelmat
- Erilaiset uskonnolliset pyhät paikat
- Käytännön eettinen toiminta esimerkiksi hyviin arvoihin perustuva teko tai toiminta - Globaalikasvatus

15.4.11 ELÄMÄNKATSOMUSTIETO

Oppiaineen tehtävä

Elämänkatsomustiedon opetuksen ydintehtävänä on edistää oppilaiden kykyä etsiä hyvää elämää. Elämänkatsomustiedossa ihmiset ymmärretään kulttuuriaan uusintavina ja luovina toimijoina, jotka kokevat ja tuottavat merkityksiä keskinäisessä toiminnassaan ja kanssakäymisissä ympäröivän maailman kanssa. Katsomuksia, inhimillisiä käytäntöjä ja niitä koskevia merkityksiä pidetään yksilöiden, yhteisöjen ja kulttuuriperinnön vuorovaikutuksen tuloksina. Elämänkatsomustiedossa painotetaan ihmisten kykyä vaikuttaa aktiivisesti omaan ajatteluunsa ja toimintaansa. Tämä koskee myös oppilaiden opiskelua ja oppimista. Siksi on keskeistä sovittaa opetukseen ja opiskeluun oppilaan oma ajattelu- ja kokemusmaailma.

Elämänkatsomustiedon opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden valmiuksia kasvaa itsenäiseksi, suvaitsevaisiksi, vastuulliseksi ja arvostelukykyiseksi yhteisönsä jäseneksi. Tavoitteena on täysivaltainen demokraattinen kansalaisuus globalisoituvassa ja nopeasti muuttuvassa maailmassa. Tämä edellyttää elämänkatsomustiedon opetukselta monipuolisen katsomuksellisen ja kulttuurisen yleissivistyksen kartuttamisen lisäksi eettisen ja kriittisen ajattelu- ja toimintakyvyn sekä oppimisen taitojen kehittämistä. Elämänkatsomustiedossa kriittinen ajattelu ymmärretään perusteita etsivänä, asiayhteydet hahmottavana ja tilannetajuisena sekä itseään korjaavana. Siihen liittyy avoin ja pohdiskeleva asenne.

Elämänkatsomustieto tukee laaja-alaisen osaamisen kehittymistä, erityisesti ajattelun ja oppimaan oppimisen taitoja, kulttuurisen osaamisen, vuorovaikutuksen ja ilmaisun taitoja, itsestä huolehtimista ja arjentaitoja sekä osallistumista, vaikuttamista ja vastuullisuutta.

Vuosiluokilla 7-9 elämänkatsomustiedon opetuksen erityisenä tehtävänä on kasvattaa oppilaiden kykyä oman tulevaisuutensa hahmottamiseen ja suunnittelemiseen. Oppilaiden identiteetin ja

elämäkatsomuksen rakentamisen tukemisessa otetaan erityisesti huomioon yleissivistävän tietoperustan laajentaminen sekä oppilaiden omakohtaiset valinnat perusopetuksen jälkeen. Oppilaita tuetaan omakohtaisten hyvän elämän mallien löytämisessä.

Elämäkatsomustiedon opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1 ohjata oppilasta tunnistamaan, ymmärtämään ja käyttämään katsomuksellisia käsitteitä	S1	L1, L2, L4
T2 ohjata oppilasta tutustumaan erilaisiin kulttuureihin ja katsomuksiin ja perehtymään Unescon maailmanperintöohjelmaan	S1	L2, L7
T3 ohjata oppilasta tuntemaan erilaisia uskonnottomia ja uskonnollisia katsomuksia, niiden keskinäistä vuorovaikutusta sekä tiedon ja tutkimuksen roolia katsomusten arvioinnissa	S1	L1, L2, L5
T4 ohjata oppilasta tuntemaan uskonnollisen ajattelun ja uskontokritiikin perusteita	S1, S3	L1, L3
T5 ohjata oppilasta tuntemaan katsomusvapaus ihmisoikeutena sekä katsomusvapauden turvaamisen kansallisia ja kansainvälisiä keinoja	S1, S3	L2, L3, L6, L7
T6 ohjata oppilasta hahmottamaan erilaisia katsomuksellisia ratkaisuja sekä niiden taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteita	S1, S2, S3	L1, L2, L4
T7 kannustaa oppilasta maailman moninaisuuden ja kaikkien yhdenvertaisen kohtelun hyväksymiseen ja ymmärtämiseen	S1, S2, S3	L2, L3, L7
T8 ohjata oppilasta huomaamaan eettisiä ulottuvuuksia elämästään ja ympäristöstään sekä kehittämään eettistä ajatteluaan	S2, S3	L5, L7
T9 innostaa oppilasta pohtimaan omien valintojensa vaikutusta kestävään tulevaisuuteen paikallisesti ja globaalisti	S1, S2, S3	L5, L6, L7
T10 ohjata oppilas tuntemaan ihmisarvon, ihmisoikeuksien ja ihmisten yhdenvertaisuuden merkitys ja eettinen perusta	S2, S3	L1, L7

Elämäkatsomustiedon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille. Sisältöjen valinnassa pyrkimys yleissivistävään tietoon yhdistetään oppilaiden kokemusmaailmaan ja identiteetin ja elämäkatsomuksen etsintään. Olennaista on löytää sisältöjä, joiden kanssa työskenteleminen antaa oppilaalle mahdollisuuden rakentaa tiedosta ja omakohtaisesta pohdinnasta katsomuksellista arvostelukykyä.

S1 Katsomus ja kulttuuri: Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Käydään oppilaan elämäkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja. Perehdytään Unescon suojelemaan maailman kulttuuri- ja luonnonperintöön ja seurataan kulttuurin ilmenemistä muun muassa mediassa ja taiteessa. Perehdytään teistisiin ja ateistisiin

katsomuksiin nykymaailmassa, esimerkiksi sekulaariin humanismiin, kristinuskoon ja islamiin. Tutustutaan valittuihin katsomusten historian ja niiden kohtaamisen käännteisiin sekä arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

S2 Etiikan perusteita: Tutustutaan etiikan peruskysymyksiin ja pääsuuntiin. Pohditaan hyvän elämän lähtökohtia ja yleisinhimillisiä arvoja: totuus, hyvyys, kauneus ja oikeudenmukaisuus. Perehdytään teon eettisen arvioinnin näkökulmiin, kuten teon tahallisuuteen, tekijän tarkoitukseen ja teon seurauksiin. Sovelletaan eettistä lähestymistapaa ja käsitteistöä nuorten arjessa esiintyviin tilanteisiin. Perehdytään sosiaalisessa mediassa ja muissa tiedotusvälineissä esiintyviin ajankohtaisiin kysymyksiin eettisestä näkökulmasta. Tarkastellaan kulttuurista moninaisuutta rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

S3 Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus: Perehdytään ihmisarvoon, ihmisoikeuksiin ja ihmisten väliseen yhdenvertaisuuteen. Tutustutaan ihmisoikeuksien kehitykseen ja ihmisoikeusloukkauksiin, kuten holokaustiin. Tutustutaan erilaisiin käsityksiin ihmisen ja luonnon suhteesta, esim. humanistiseen, utilistiseen, mystiseen ja luontokeskeiseen. Perehdytään luonnon ja yhteiskunnan kestäväen tulevaisuuden mahdollisuuksiin sekä ympäristöetiikkaan liittyviin kysymyksiin kuten eläinten oikeuksiin. Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestäväen tulevaisuuden hyväksi.

Elämäkatsomustiedon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Työtapojen valinnassa on oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä taata turvallinen ja avoin oppimis- ja keskustelu-ympäristö, jossa oppilas kokee tulevansa kuulluksi ja arvostetuksi. Erityisesti kunkin uuden ryhmän aloittaessa ryhmäytyminen on olennainen osa oppimisympäristön rakentamista. Työskentelyssä tuetaan oppimisen itsesäätelytaitojen kehittymistä. Oppilaat elävät globalisoituvassa mediamaailmassa, jota erilaiset digitaaliset sovellukset muokkaavat. Siksi elämäkatsomustiedon oppimisympäristössä on olennaista, että välitön henkilökohtainen yhteisöllinen kanssakäyminen voi yhdistyä erilaisten medioiden ja digitaalisen vuorovaikutuksen pedagogisesti monipuoliseen hyödyntämiseen.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki elämäkatsomustiedossa vuosiluokilla 7-9

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä ohjauksen ja tuen järjestämisessä on vahvistaa oppilaan osallisuuden ja minäpystyvyyden kokemusta. Elämäkatsomustieto oppiaineena tukee oppilaan hyvinvointia, kehitystä ja oppimista tarjoamalla mahdollisuuksia ja käsitteellisiä välineitä tutkia, jäsentää ja rakentaa omaa katsomuksellista identiteettiä yhdessä muiden kanssa. Ohjausta ja tukea tarvitaan oppiaineen käsitteellisen sisällön hahmottamiseen erityisesti eettisissä kysymyksissä sekä vuorovaikutus- ja ajattelutaitojen kehittymiseen. Oppilaiden yksilöllisen tuen tarpeet sekä mahdollisuus syventymiseen ja yksilölliseen etenemiseen otetaan huomioon työtapojen ja sisältöjen valinnassa.

Oppilaan oppimisen arviointi elämäkatsomustiedossa vuosiluokilla 7-9

Elämäkatsomustiedon arviointi perustuu työskentelyn havainnointiin ja keskusteluihin ja argumentaatioon sekä oppilaiden monimuotoisten tuotosten tarkasteluun. Tuotosten sisällön lisäksi arvioidaan opiskeluprosessia ja työn eri vaiheita kuten kysymysten muodostamista, perusteluiden rakentamista, aiheen rajaamista, tiedonhakua, näkökulmien perustelemista, käsitteiden käyttöä, ilmaisun selkeyttä ja työn loppuun saattamista. Oppilaiden itsearviointia ja vertaispalautetta käytetään arvioinnin tukena.

Päätösarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päätösarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut

elämäkatsomustiedon oppimäärän tavoitteet. Päätösarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso elämäkatsomustiedon valtakunnallisiin päätösarvioinnin kriteereihin. Osaaminen oppiaineessa kehittyy kumulatiivisesti oppilaiden ajattelun taitojen syventyessä. Päätösarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päätösarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Elämäkatsomustiedon päätösarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Opetuksen tavoite	sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
T1 ohjata oppilasta tunnistamaan, ymmärtämään ja käyttämään katsomuksellisia käsitteitä	S1	Käsitteiden hallinta ja soveltaminen	Oppilas osaa käyttää katsomuksellisia käsitteitä ja tunnistaa niiden välisiä suhteita.
T2 rakentaa oppilaan kulttuurista yleissivistystä ohjaamalla oppilasta tutustumaan erilaisiin kulttuureihin ja katsomuksiin ja perehtymään Unescon maailmanperintöohjelmaan	S1	Kulttuurien ja katsomusten tunteminen	Oppilas osaa hankkia tietoa erilaisista kulttuureista ja katsomuksista. Oppilas osaa kertoa Unescon maailmanperintöohjelman lähtökohdista ja nimetä joitain maailmanperintökohteita.
T3 ohjata oppilasta tuntemaan erilaisia uskonnottomia ja uskonnollisia katsomuksia, niiden keskinäistä vuorovaikutusta sekä tiedon ja tutkimuksen roolia katsomusten arvioinnissa	S1	Erilaisten katsomusten tunteminen ja vertailu	Oppilas osaa nimetä keskeisten maailmankatsomusten ja kulttuurien tärkeimpiä piirteitä ja kehityskulkuja, erityisesti seemiläisen monoteismin ja sekulaarin humanismin historiallisia, kulttuurisia ja yhteiskunnallisia vaiheita. Oppilas osaa kertoa, miten katsomuksia voi tarkastella tutkivasti ja tieteellisesti
T4 ohjata oppilasta tutkimaan uskonnollisen ajattelun ja uskontokritiikin perusteita	S1, S3	Uskonnollisen ajattelun ja uskontokritiikin tunteminen	Oppilas osaa selittää uskonnollisen ajattelun luonnetta ja antaa esimerkkejä uskontokritiikin pääpiirteistä.
T5 ohjata oppilasta tuntemaan katsomusvapaus ihmisoikeutena sekä katsomusvapauden turvaamisen kansallisia ja kansainvälisiä keinoja	S1, S3	Katsomusvapauden merkityksen hahmottaminen	Oppilas osaa antaa esimerkkejä katsomusvapaudesta ihmisoikeutena ja joistakin katsomusvapauden turvaamisen mekanismeista sekä niiden puutteista erilaisissa tilanteissa.
T6 ohjata oppilasta hahmottamaan erilaisia katsomuksellisia ratkaisuja sekä niiden taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteita	S1, S2, S3	Katsomuksellisten valintojen perusteiden tarkastelu	Oppilas osaa kuvata erilaisten ihmisten katsomuksellisten valintojen taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteita.

T7 kannustaa oppilasta maailman moninaisuuden ja kaikkien yhdenvertaisen kohtelun hyväksymiseen ja ymmärtämiseen	S1, S2, S3	Monikulttuurisuuden ja yhdenvertaisuuden hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata monimuotoisuutta ja antaa esimerkkejä ihmisten yhdenvertaisesta kohtelusta
T8 ohjata oppilasta huomaamaan eettisiä ulottuvuuksia elämästään ja ympäristöstään sekä kehittämään eettistä ajatteluaan	S2, S3	Eettisen ajattelun taidot	Oppilas osaa käyttää eettisiä käsitteistöä sekä tulkita ja soveltaa sitä
T9 innostaa oppilasta pohtimaan omien valintojensa vaikutusta kestävään tulevaisuuteen paikallisesti ja globaalisti	S1, S2, S3	Kestävän elämäntavan periaatteiden tunteminen	Oppilas osaa nimetä keskeisiä luonnon ja yhteiskunnan kestävään tulevaisuuteen liittyviä piirteitä ja tarkastella kestävä elämäntavan merkitystä tulevaisuudelle. Oppilas tuntee keinoja vaikuttaa paikallisesti ja globaalisti.
T10 ohjata oppilas tuntemaan ihmisarvon, ihmisoikeuksien ja ihmisten yhdenvertaisuuden merkitys ja eettinen perusta	S2, S3	Eettisen ajattelun taidot	Oppilas osaa nimetä tärkeimmät ihmisoikeuksiin ja yhdenvertaisuuteen liittyvät käsitteet ja perustella ihmisoikeuksien merkitystä.

15.4.12 HISTORIA

Oppiaineen tehtävä

Historian opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden historiatietoisuutta ja kulttuurien tuntemusta sekä kannustaa heitä omaksumaan vastuullisen kansalaisuuden periaatteet. Menneisyyttä koskevan tiedon avulla oppilaita ohjataan ymmärtämään nykyisyyteen johtanutta kehitystä, henkisen ja aineellisen työn arvoa sekä pohtimaan tulevaisuuden valintoja. Oppilaita ohjataan näkemään yksilön merkitys historiallisena toimijana sekä oivaltamaan toiminnan taustalla esiintyviä tekijöitä ja ihmisten motiiveja. Tarkoituksena on tukea oppilaiden identiteetin rakentumista sekä edistää heidän kasvuaan aktiivisiksi ja erilaisuutta ymmärtäviksi yhteiskunnan jäseniksi.

Historianopetuksessa oppilaat paneutuvat erilaisten toimijoiden tuottaman tiedon kriittiseen käsittelyyn ja historiallisen lähdeaineiston ulottuvuuksiin. Opetuksessa syvennyttään lisäksi historiantutkimuksen lähtökohtaan, jonka mukaan menneestä pyritään muodostamaan mahdollisimman luotettava kuva saatavilla olevan todistusaineiston perusteella. Opetuksen tavoitteena on kehittää historian tekstitaitoja: taitoa lukea ja analysoida menneisyyden toimijoiden tuottamia lähteitä sekä tehdä päteviä tulkintoja niiden tarkoituksesta ja merkityksestä.

Oppilaita ohjataan ymmärtämään historiatiedon tulkinnallisuutta ja moniperspektiivisyyttä sekä selittämään historiallisessa kehityksessä ilmenevää muutosta ja jatkuvuutta. Historianopetus auttaa oppilaita tunnistamaan yhteiskunnassa olevia arvoja, arvojännitteitä ja niissä tapahtuneita muutoksia eri aikoina.

Vuosiluokilla 7–9 historian opetuksen tehtävänä on syventää oppilaiden käsitystä historiallisen tiedon luonteesta. Opetus tukee oppilaiden oman identiteetin kehittymistä ja perehdyttää

kulttuurien vaikutuksiin yksilöihin ja yhteiskuntiin. Opetuksessa korostetaan vuorovaikutuksellisia ja tutkimuksellisia työtapoja.

Historian opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet		
T1 vahvistaa oppilaan kiinnostusta historiasta tiedonalana ja identiteettiä rakentavana oppiaineena	S1–S6	L1-L7
Tiedon hankkiminen menneisyydestä		
T2 aktivoida oppilasta hankkimaan historiallista tietoa erilaisista ikätasolle sopivista lähteistä sekä arvioimaan niiden luotettavuutta	S1–S6	L1-L5
T3 auttaa oppilasta ymmärtämään, että historiallista tietoa voidaan tulkita eri tavoin	S1–S6	L1, L2, L4
Historian ilmiöiden ymmärtäminen		
T4 vahvistaa oppilaan kykyä ymmärtää historiallista aikaa ja siihen liittyviä käsitteitä	S1–S6	L1, L2, L3
T5 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisen toimintaan ja päätöksentekoon vaikuttaneita tekijöitä erilaisissa historiallisissa tilanteissa	S1–S6	L1-L4, L6, L7
T6 auttaa oppilasta arvioimaan erilaisia syitä historiallisille tapahtumille ja ilmiöille	S1–S6	L1, L2, L4
T7 ohjata oppilasta analysoimaan historiallista muutosta ja jatkuvuutta	S1–S6	L1, L2, L4
Historiallisen tiedon käyttäminen		
T8 kannustaa oppilasta tulkintojen tekemiseen	S1–S6	L1, L2, L4
T9 ohjata oppilasta selittämään ihmisen toiminnan tarkoitusperiä	S1–S6	L1-L4, L7
T10 ohjata oppilasta selittämään, miksi historiallista tietoa voidaan tulkita ja käyttää eri tavoin eri tilanteissa ja arvioimaan kriittisesti tulkintojen luotettavuutta	S1–S6	L1, L2, L4, L5
T11 harjaannuttaa oppilasta käyttämään erilaisia lähteitä, vertailemaan niitä ja muodostamaan oman perustellun tulkintansa niiden pohjalta	S1–S6	L1, L2, L4, L5
T12 ohjata oppilasta arvioimaan tulevaisuuden vaihtoehtoja historiatietämyksensä avulla	S1–S6	L1-L7

Historian tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista. Keskeisissä sisältöalueissa kiinnitetään huomio oman perheen, paikkakunnan ja lähialueen historiaan soveltuvissa kohdissa. Sisältöalueet voidaan käsitellä joko kronologisesti tai temaattisesti.

S1 Teollisuusyhteiskunnan synty ja kehitys: Perehdytään ilmiöön, joka on muuttanut ihmisen elämää, ihmisen ja luonnon suhdetta sekä maailmaa.

S2 Ihmiset muuttavat maailmaa: Tutustutaan yhteiskunnallisiin aatteisiin, niiden merkitykseen ja seurauksiin sekä siihen, miten ihmiset ovat pystyneet vaikuttamaan omiana aikanaan.

S3 Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan: Perehdytään kulttuurin merkitykseen identiteetin rakentamisessa autonomian ajalla ja itsenäisen Suomen alkutaipaleeseen.

S4 Suurten sotien aika: Perehdytään maailmansotiin, kylmään sotaan ja sodista selviytymiseen erityisesti tavallisten ihmisten ja ihmisoikeuskysymysten näkökulmasta. Paneudutaan ihmisoikeusrikoksiin, kuten holokaustiin ja muihin kansanvainoihin sekä ihmisoikeuksien edistämiseen.

S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen: Tarkastellaan arkielämän historiaa ja tämän päivän juuria. Kehityksen yksilölle tuomien saavutusten ohella perehdytään elinkeinorakenteen muutokseen ja palveluammattien yleistymiseen sekä kaupungistumiseen.

S6 Nykyisen maailmanpolitiikan juuret: Syvennyttään kehittyneiden ja kehittyvien maiden yhteiseen historiaan sekä uudenlaisten poliittisten jännitteiden syntyyn ja ratkaisuihin maailmassa.

Historian oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Ajankohtaisten tapahtumien historiallisia juuria tarkastelemalla liitetään opiskeltavat sisällöt yhteiskuntaopin keskeisiin käsitteisiin.

Oppiaineiden tavoitteiden kannalta keskeistä on korostaa tutkimuksellisia työtapoja, esimerkiksi erilaisten ikätasolle sopivien ensi- ja toisen käden lähteiden tutkimista sekä avoimien oppimisympäristöjen käyttöä historiallisissa tutkimustehtävissä. Tavoitteena on kannustaa oppilaita omien tulkintojen tekemiseen ja eriävien tulkintojen arvioimiseen.

Oppilaita innostetaan hankkimaan tietoa koulun ulkopuolisesta historiakulttuurista, kuten peleistä, elokuvista ja kirjallisuudesta, sekä kehittämään historiallisen ajattelun taitojaan ja kriittistä arviointikykyään niiden avulla.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki historiassa vuosiluokilla 7-9

Historian opiskelussa rohkaistaan monipuoliseen havainnointiin, kommunikointiin, tekstin ja puheen tuottamiseen ja tulkintaan sekä draaman ja kuvallisen ilmaisun käyttöön. Tarvittaessa erilaisten tekstien ymmärtämiseen ohjataan yksinkertaistamalla tekstejä ja avaamalla tekstissä käytettyjä käsitteitä.

Jotkut historianopetuksessa käytetyt käsitteet (esimerkiksi yhteiskunta ja demokratia) ovat sellaisia, joiden ymmärtämistä syvennetään koko peruskoulun ajan oppilaan siirtyessä konkreettisesta ajattelusta käsitteelliseen ajatteluun.

Oppilaan oppimisen arviointi historiassa vuosiluokilla 7-9

Historian opetuksessa palautteella pyritään rohkaisemaan oppilaita omiin tulkintoihin ja näkemystensä argumentointiin. Kirjallisten tehtävien ohella arvioinnissa on otettava huomioon oppilaiden monimuotoiset työskentelyn ja tuottamisen tavat. Sisältöjen muistamisen sijasta arvioinnissa kiinnitetään huomiota tiedon soveltamiseen ja historiallisen ajattelun hallintaan.

Päätösarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona historian opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päätösarvioinnilla määritellään, miten kukin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut historian oppimäärän tavoitteet. Päätösarvosana muodostetaan suhteuttamalla jokaisen oppilaan osaamisen taso historian valtakunnallisiin päätösarvioinnin kriteereihin. Historian osaamisen kehittyminen on kumulatiivinen prosessi, jossa opiskeltavia sisältöjä käytetään oppilaiden historiallisen ajattelun vahvistamiseen. Päätösarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päätösarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa

arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Historian päättöarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Historian opetuksen tavoitteena on	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet			
T1 ohjata oppilasta kiinnostumaan syvällisemmin historiasta tiedonalana ja identiteettiä rakentavana oppiaineena	S1–S6		Ei käytetä arvosanan muodostumisen periaatteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
Tiedon hankkiminen menneisyydestä			
T2 aktivoida oppilasta hankkimaan historiallista tietoa sekä arvioimaan tiedonlähteiden luotettavuutta	S1–S6	Historiatiedon hankkiminen	Oppilas osaa etsiä tietoa erilaisista historian tiedonlähteistä ja havaitsee niiden luotettavuudessa eroja.
T3 auttaa oppilasta ymmärtämään, että historiallista tietoa voidaan tulkita eri tavoin	S1–S6	Lähteiden tulkitseminen	Oppilas osaa lukea ja tulkita erilaisia lähteitä.
Historian ilmiöiden ymmärtäminen			
T4 vahvistaa oppilaan kykyä ymmärtää historiallista aikaa ja siihen liittyviä käsitteitä	S1–S6	Kronologian ymmärtäminen	Oppilas osaa sijoittaa opiskelemansa asiat ajallisiin yhteyksiinsä ja niiden avulla aikajärjestykseen.
T5 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisen toimintaan ja päätöksentekoon vaikuttaneita tekijöitä erilaisissa historiallisissa tilanteissa	S1–S6	Historiallinen empatia	Oppilas pystyy asettautumaan menneen ajan ihmisen asemaan ja kuvailemaan tämän toiminnan motiiveja.
T6 auttaa oppilasta arvioimaan erilaisia syitä historiallisille tapahtumille ja ilmiöille	S1–S6	Syy- ja seuraussuhteiden ymmärtäminen historiassa	Oppilas osaa erotella historiallisia tapahtumia tai ilmiöitä selittävät tekijät vähemmän tärkeistä.
T7 ohjata oppilasta analysoimaan historiallista muutosta ja jatkuvuutta	S1–S6	Muutoksen ja jatkuvuuden ymmärtäminen	Oppilas osaa selittää, miksi joillain elämänavalueilla toimittiin ennen samoin tai toisin kuin nykyään.
Historiallisen tiedon käyttäminen			
T8 kannustaa oppilasta tulkintojen tekemiseen	S1–S6	Historian tulkitseminen	Oppilas osaa muodostaa historian tapahtumista ja ilmiöistä omia perusteltuja tulkintoja.

T9 ohjata oppilasta selittämään ihmisen toiminnan tarkoitusperiä	S1–S6	Ihmisen toiminnan selittäminen	Oppilas osaa kuvailla ihmisen toiminnan tarkoitusperiä.
T10 ohjata oppilasta selittämään, miksi historiallista tietoa voidaan tulkita ja käyttää eri tavoin eri tilanteissa ja arvioimaan kriittisesti tulkintojen luotettavuutta	S1–S6	Historiallisten tulkintojen selittäminen ja arvioiminen	Oppilas osaa arvioida historian tapahtumista tai ilmiöistä tehtyjen tulkintojen luotettavuutta.
T11 harjaannuttaa oppilasta käyttämään erilaisia lähteitä, vertailemaan niitä ja muodostamaan oman perustellun tulkintansa niiden pohjalta	S1–S6	Historiatiedon tuottaminen	Oppilas osaa vastata menneisyyttä koskeviin kysymyksiin käyttämällä eri lähteistä saamaansa informaatiota.
T12 ohjata oppilasta arvioimaan tulevaisuuden vaihtoehtoja historiatietämyksensä avulla	S1–S6	Historiatietoisuus	Oppilas osaa kuvailla, miten menneisyyden tulkinnoilla perustellaan tulevaisuuden valintoja

Lappeenrannan Kristillinen koulu

Lappeenrannan kristillisessä koulussa historian opetus on jaettu vuosiluokkien kesken seuraavalla tavalla: 7. luokka 1 vuosiviikkotunti, 8. luokka 2 vuosiviikkotuntia ja 9. luokka 1 vuosiviikkotunti.

VUOSILUOKKA 7

Sisältöalue ja yksityiskohtaiset sisällöt	Tavoitteet
<p>S1: Teollisuusyhteiskunnan synty ja kehitys</p> <p>Teollinen vallankumous</p> <p>Yhteiskunnallinen kehitys</p> <p>Teknologinen kehitys</p> <p>Elintason nousu ja luonnon hyväksikäyttö</p> <p>Tieteellisen maailmankuvan muuttuminen</p>	<p>T4, T5, T6: Oppilas tuntee ja osaa arvioida lyhyen ja pitkän aikavälin, sekä paikallisia ja globaaleita tekijöitä, jotka johtivat teolliseen vallankumoukseen Iso-Britanniassa.</p> <p>T7: Oppilas ymmärtää teollisen vallankumouksen ja tieteellisen maailmankuvan muuttumisen vaikutuksia yhteiskunnalliselle, taloudelliselle ja teknologiselle muutokselle 1700-luvun lopulta nykypäivään. Oppilas ymmärtää muutoksen vaikutukset ihmisten arkielämän tasolla ja globaalisti.</p> <p>T8, T9, T10, T11, T12: Oppilas pystyy erilaisia lähteitä hyväksi käyttäen analysoimaan ja tekemään tulkintoja erilaisista historiallisista ilmiöistä, jotka ovat johtaneet teollisen vallankumouksen kaltaiseen yhteiskunnalliseen, taloudelliseen, teknologiseen muutokseen.</p>
<p>S2: Ihmiset muuttavat maailmaa</p> <p>Yhteiskunnalliset aatteet</p> <p>Talousjärjestelmät ja niiden taustalla olevat aatteet</p> <p>Ihmisten vaikuttamismahdollisuudet eri aikoina</p>	<p>T1, T2, T3, T4, T10, T11: Tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisiin ja taloudellisiin vaikutusmahdollisuuksiin eri aikoina. Oppilas ymmärtää mitä erilaisia mahdollisuuksia ihmisillä on ollut vaikuttaa omaan arkielämäänsä ja yhteiskuntaan erilaisissa historiallisissa tilanteissa. Opetuksessa tutustutaan vaikutusmahdollisuuksiin erilaisten lähteiden, kuten aikalaiskuvausten kautta. Oppilasta ohjataan ymmärtämään, että ihmiset tekevät tulkintoja vallitsevista oloista eri lähtökohdista käsin, keskenään ristiriitaisesti.</p> <p>T4, T5, T6, T10, T11, T12: Opetuksessa tutustutaan yhteiskunnallisiin aatteisiin ja talousjärjestelmiin. Oppilas osaa linkittää erilaisia historiallisia ja nykypäivänä vallitsevia aatteita toisiinsa.</p>
<p>S3: Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan</p> <p>Suomi osana Venäjää</p> <p>Kansallinen herääminen</p> <p>Suomen teollistuminen</p>	<p>T3, T5, T6, T9, T10, T11, T12: Oppilas tutustuu suomalaisen kulttuurin ja yhteiskunnan rakentamiseen autonomian ajalla. Oppilas ymmärtää, miten ja mistä lähtökohdista yhtenäistä kansallista suomalaista identiteettiä rakennettiin. Oppilas tunnistaa myös Ruotsin vallan ja autonomian ajan merkityksen yhteiskunnallisten instituutioiden ja hallintojärjestelmän kehittämisessä. Perehdytään paikallishistorian näkökulmasta Lappeenrannan omaan historiaan: mm. perustaminen Ruotsin vallan aikana, Venäjän keisarikuntaan kuuluminen ja Lpr:n liittäminen autonomian aikana Suomen suurruhtinaskuntaan. Tutustutaan paikallisiin historiallisiin kohteisiin esim. Linnoitus, Kauskila, Rakuunamäki, Saimaan kanava.</p> <p>T4, T9: Perehdytään Suomen talouden murrokseen maatalousyhteiskunnasta teolliseen Suomeen. Oppilas ymmärtää Suomen teollistumisen perusedellytykset ja niiden merkityksen taloudellisen hyvinvoinnin kehittämisessä.</p> <p>T11: Oppilas saa tilaisuuksia käyttää paikallishistorian lähteitä tutustuessaan autonomian ajan historiaan ja Suomen teollistumiseen.</p>

S4: Suurten sotien aika:	
I maailmansotaan johtanut kehitys	T4, T6, T7, T8 Tavoitteena on perehtyä I maailmansotaan johtaneeseen kehitykseen.
S5: Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen	T2, T3 Ohjataan oppilasta hankkimaan tietoa monipuolisesti eri lähteistä suomalaisen arkielämän historiasta. Oppilasta ohjataan lähteiden luotettavuuden arviointiin sekä tulkintojen tekemiseen niiden perusteella.
Arkielämän historia	
Elinkeinorakenteen muutos ja elintason nousu	Oppilas ymmärtää mistä lähtökohdista millä keinoin kansan sivistystasoa kohotettiin Ruotsin vallan aikana ja autonomian aikana. Oppilas ymmärtää, mikä vaikutus tällä oli mm. ihmisten arkielämään, yhteiskunnalliseen toimintaan sekä talouteen.
Kansansivistys	Oppilas käyttää erilaisia lähteitä kuten esim. tilastoja ja valokuvia, museoiden yms. tarjoamaa tietoa yhteiskunnallisten muutosten arvioinnissa.
S6: Nykyisen maailmanpolitiikan juuret	T4, T5, T6, T7: Oppilas tunnistaa kansainvälisen suurvaltajärjestelmän voimasuhteiden muutosvaiheet 1800- ja 1900-luvuilla, sekä ymmärtää suurvaltojen kehityskaaren taustalla olevia aatteellisia ja taloudellisia tekijöitä.
1800- ja 1900- lukujen suurvallat ja voimasuhteiden muutokset	
Siirtomaajärjestelmän päättyminen	Oppilas ymmärtää kolonialismin, imperialismin sekä taloudellisen liberalismien vaikutukset maailmanpolitiikkaan.
	T1, T2, T3, T8, T9, T10, T11, T12: Oppilas kiinnostuu seuraamaan eri medioista kansainvälisiä tapahtumia ja osaa yhdistää ne asiaankuuluviin selittäviin taustatekijöihin.

VUOSILUOKKA 8

Sisältöalue ja yksityiskohtaiset sisällöt	Tavoitteet
S1: Teollisuusyhteiskunnan synty ja kehitys	T7: Oppilas ymmärtää tieteellisen ja teknologisen muutoksen ja kehityksen vaikutukset ihmisten arkielämän tasolla ja globaalisti.
Elintason nousu ja luonnon hyväksikäyttö	T8, T9, T10, T11, T12: Oppilas pystyy erilaisia lähteitä hyväksi käyttäen analysoimaan ja tekemään tulkintoja erilaisista historiallisista ilmiöistä, jotka ovat johtaneet teollisen vallankumouksen kaltaiseen yhteiskunnalliseen, taloudelliseen, teknologiseen muutokseen. Oppilas pystyy luovasti ja kriittisesti analysoimaan tulevaisuuden kehityskulkuja tietämyksensä pohjalta.
Tieteellisen maailmankuvan muuttuminen	

<p>S2: Ihmiset muuttavat maailmaa Yhteiskunnalliset aatteet</p> <p>Ihmisten vaikuttamismahdollisuudet eri aikoina</p>	<p>T1, T2, T3, T4, T10, T11: Perehdytään erilaisiin yhteiskunnallisiin ja taloudellisiin vaikutusmahdollisuuksiin eri aikoina. Oppilas ymmärtää mitä erilaisia mahdollisuuksia ihmisillä on ollut vaikuttaa omaan arkielämäänsä ja yhteiskuntaan erilaisissa historiallisissa tilanteissa. Opetuksessa perehdytään vaikutusmahdollisuuksiin erilaisten lähteiden, kuten aikalaiskuvausten kautta. Oppilasta ohjataan ymmärtämään, että ihmiset tekevät tulkintoja vallitsevista oloista eri lähtökohdista käsin, keskenään ristiriitaisesti.</p> <p>T4, T5, T6, T10, T11, T12: Opetuksessa perehdytään yhteiskunnallisiin aatteisiin ja niiden merkitykseen ja seurauksiin sekä vaikutukseen nykypäivään ja nykyiseen elämänmuotoon. Oppilas osaa linkittää erilaisia historiallisia ja nykypäivänä vallitsevia aatteita toisiinsa.</p>
<p>S3: Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan</p> <p>Itsenäistyminen</p> <p>Sisällissota</p> <p>Demokratia vaarassa</p> <p>Suomi II maailmansodassa</p>	<p>T2, T4, T6, T7, T11, T12: Oppilas osaa tulkita sisällissotaan johtaneita syitä, osapuolten motiiveja ja sodan luonnetta käyttämällä erilaisia lähteitä. Sisällissotaa tutkitaan myös paikallishistorian näkökulmasta.</p> <p>Oppilas osaa analysoida Suomen aseman muutoksia Neuvostoliiton synnyn ja vahvistumisen seurauksena.</p> <p>Oppilas ymmärtää nuoren kansakunnan haasteet demokratian vakiinnuttamisessa Euroopan aatteellisten myrskyjen puristuksessa.</p> <p>Oppilas ymmärtää miten Suomen talous ja hyvinvointi kehittyi itsenäistymisestä toiseen maailmansotaan saakka.</p> <p>T5, T8, T9, Oppilas ymmärtää Suomen aseman II maailmansodassa Neuvostoliiton ja Saksan välisen konfliktin osana. Oppilas hahmottaa Talvi- ja Jatkosodan syyt ja seuraukset pääpiirteissään. Oppilas hahmottaa myös sotien vaikutuksen suomalaiseen yhteiskuntaan ja politiikkaan. Paikallishistoriassa tutustutaan Salpalinjaan.</p>
<p>S4: Suurten sotien aika: Maailmansodat ja niihin johtanut kehitys</p> <p>Kylmä sota</p> <p>Siviilit sodan uhreina</p> <p>Suomi kylmän sodan maailmassa</p>	<p>T4, T6, T7, T8 Tavoitteena on perehtyä I ja II maailmansotaan. Sotien kokemuksia tarkastellaan erityisesti tavallisten ihmisten näkökulmasta.</p> <p>Oppilas ymmärtää I maailmansodan merkityksen Euroopan vanhan järjestelmän purkautumisessa, useiden uusien kansallisvaltioiden syntymisessä ja Venäjän mullistuksissa.</p> <p>Oppilas ohjataan tekemään tulkintoja siitä, mikä merkitys I maailmansodan seurauksilla on II maailmansodan syntyyn.</p> <p>T4, T5, T8, T10, T12. Oppilas tutustuu kylmän sodan kaksinaapaiseen maailmaan, sen tuottamiin kriiseihin ja ymmärtää Suomen haastavan aseman kylmän sodan maailmassa.</p>

<p><u>S5: Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen</u></p> <p>Arkielämän historia</p>	<p>T2, T3 Ohjataan oppilasta hankkimaan tietoa monipuolisesti eri lähteistä suomalaisen arkielämän historiasta. Oppilasta ohjataan lähteiden luotettavuuden arviointiin sekä tulkintojen tekemiseen niiden perusteella. Oppilas osaa tehdä tulkintoja tapahtumista eri aikakausina eläneiden ja erilaisen taustan omaavien ihmisten näkökulmasta. Oppilas osaa soveltaa ja tulkita lähteiden kuten esim. tilastojen ja valokuvien, museoiden yms. tarjoamaa tietoa yhteiskunnallisten muutosten arvioinnissa.</p>
<p><u>S6: Nykyisen maailmanpolitiikan juuret</u></p> <p>Ajankohtaisten asioiden ja ilmiöiden seuraaminen</p>	<p>T1, T2, T3, T8, T9, T10, T11, T12: Oppilas kiinnostuu seuraamaan eri medioista kansainvälisiä tapahtumia ja osaa yhdistää ne asiaankuuluviin selittäviin taustatekijöihin.</p>

VUOSILUOKKA 9

Sisältöalue ja yksityiskohtaiset sisällöt	Tavoitteet
<p>S1: Teollisuusyhteiskunnan synty ja kehitys</p> <p>Tieteellisen maailmankatsomuksen muuttuminen</p> <p>Teollisuusyhteiskunnasta jälkiteolliseen yhteiskuntaan</p> <p>Teknologinen kehitys, elintason nousu ja luonnon hyväksikäyttö</p>	<p>T4, T5, T6, T7, T8, T9: Oppilas ymmärtää jälkiteollisen yhteiskunnan käsitteen ja ilmiön. Oppilas ymmärtää mitkä taloudelliset, teknologiset ja yhteiskunnalliset muutokset ovat johtaneet jälkiteolliseen yhteiskuntaan. Lisäksi oppilas ymmärtää, mikä vaikutus tekogisella kehityksellä on ollut elintason nousulle ja luonnon hyväksikäytölle. Oppilas tutustuu muutokseen myös arkielämän näkökulmasta.</p> <p>Ohjataan oppilasta käyttämään historiallisia lähteitä ja tilastoja työn ja elintason muutoksen tutkimisessa.</p> <p>T10, T11, T12: Oppilasta ohjataan erilaisten lähteiden valossa arvioimaan talouteen, työn tekemiseen, yhteiskunnalliseen kehitykseen ja luonnon hyväksikäyttöön liittyviä kehityskulkuja tulevaisuudessa.</p>
<p>S2: Ihmiset muuttavat maailmaa</p> <p>Yhteiskunnalliset aatteet</p> <p>Talousjärjestelmät ja niiden taustalla olevat aatteet</p>	<p>T7, T8, T11: Oppilas pystyy analysoimaan erilaisten nykypäivänä vallitsevien aatteiden ja talousjärjestelmien keskinäistä yhteyttä ja historiallisia juuria.</p> <p>T4, T5, T6, T10, T11, T12 Opetuksessa perehdytään yhteiskunnallisiin aatteisiin, talousjärjestelmiin, niiden merkitykseen ja seurauksiin sekä vaikutukseen nykypäivään ja nykyiseen elämänmuotoon. Oppilas osaa arvioida ja tulkita myös erilaisia nykypäivänä vallitsevia aatteita ja niiden syntytekijöitä ja tavoitteita.</p>

<p>S5: Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen</p> <p>Arkielämän historia</p> <p>Elinkeinorakenteen muutos ja elintason nousu</p> <p>Koulutustason nousu ja tietoyhteiskunnan kehitys</p> <p>Kaupungistuminen</p> <p>Yhtenäiskulttuurin ajasta monikulttuuriseksi yhteiskunnaksi</p> <p>Suomi ja EU</p> <p>Suomi osana maailmaa</p>	<p>T2 Ohjataan oppilasta hankkimaan tietoa monipuolisesti eri lähteistä suomalaisen arkielämän historiasta. Oppilasta ohjataan lähteiden luotettavuuden arviointiin sekä tulkintojen tekemiseen niiden perusteella.</p> <p>T4, T5, T6, T7: Oppilas perehdytetään Suomen talouden rakennemuutosten syihin ja seurauksiin ja hän osaa arvioida niiden vaikutuksia ja muutoksia omassa elinympäristössään.</p> <p>Oppilas ymmärtää miten tiedon hankkimisen, tuottamisen ja jakamisen tasa-arvoistuminen on vaikuttanut yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan toimintaan. Oppilas osaa arvioida teknologisen kehityksen tuomia muutoksia vapaa-aikaan ja työelämään sekä teknologian tulevaisuuden kehityslinjoja ja mahdollisuuksia.</p> <p>Oppilas ymmärtää, millä eri tavoin Suomi on vuorovaikutuksessa niin lähialueensa, EU:n kuin globaalin kansainvälisen ympäristön kanssa. Oppilas osaa arvioida kansainvälisen vuorovaikutuksen mahdollisuuksia ja tulevaisuuden kehityskulkuja niin Suomen kuin yksilönkin osalta.</p> <p>T2, T3, T8, T9, T10, T11, T12: Oppilas osaa soveltaa ja tulkita lähteiden kuten esim. tilastojen ja valokuvien, museoiden yms. antamaa tietoa yhteiskunnallisten muutosten arvioinnissa.</p>
<p>S6: Nykyisen maailmanpolitiikan juuret</p> <p>Valtiososialismin romahtaminen</p> <p>Ponnistelut kriisien ja konfliktien ratkaisemiseksi ja ihmisoikeuksien edistämiseksi</p> <p>Ajankohtaisten konfliktien taloudelliset, kulttuuriset ja uskonnolliset taustat</p> <p>Lähi-idän kriisit</p>	<p>T4, T5, T6, T7 Oppilasta ohjataan ymmärtämään luonnonolosuhteiden, taloudellisen epätasa-arvon ja uskontojen merkityksen kansainvälisten konfliktien synnyssä. Oppilasta rohkaistetaan myös arvioimaan tulevaisuuden kehityskulkuja.</p> <p>T5, T7, T9, T12. Oppilas ymmärtää kansainvälisen yhteistyön rakentumisen konfliktien ja kriisien ehkäisemiseksi ja ihmisoikeuksien edistämiseksi. Oppilasta ohjataan oivaltamaan Euroopan yhdentymiskehityksen olevan osa rauhanomaisen yhteistyön kehittämistä.</p> <p>T3, T6, T10, T11. Oppilas tutustuu Lähi-idän kriisien historiaan eri lähteistä ja näkökulmista käsin.</p> <p>T1, T2, T3, T8, T9, T10, T11, T12: Oppilas kiinnostuu seuraamaan eri medioista kansainvälisiä tapahtumia ja osaa yhdistää ne asiaankuuluviin selittäviin taustatekijöihin.</p>

Laaja-alainen osaaminen vuosiluokilla 7-9

Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)

Oppilasta ohjataan opiskelu- ja työskentelytaitojensa kehittämiseen ja ottamaan vastuuta omasta työnteosta. Historian opiskelun kautta kehitetään oppilaan ymmärrystä siitä, että työnteke ja ajattelu edeltävät inhimillisiä saavutuksia. Historian ilmiöiden eri tulkintojen kautta mahdollistetaan oppilaat huomaamaan, miten asiat ja tapahtumat voivat tuottaa erilaisia

merkityksiä eri ihmisille sekä miten niitä on eri aikoina käytetty elämänvalintojen rakennuspuina seurauksineen. Samalla oppilaita rohkaistaan yhdistelemään eri näkökulmia sekä kriittiseen ajatteluun.

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)

Historia oppiaineena tukee oppilaiden kulttuuri-identiteetin muodostumista ja kulttuurisesti kestävästä elämäntapaa, joka perustuu ihmisoikeuksien kunnioittamiselle. Oppilaalle luodaan mahdollisuudet oivaltaa miten kulttuurit, uskonnot ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa sekä pohtimaan, millaisia asioita ei voida ihmisoikeuksien vastaisina hyväksyä. Historian opetuksessa oppilas tutustuu keskeisiin ihmisoikeussopimuksien syntyyn ja niiden merkitykseen. Oppilas saa mahdollisuuden tutustua omaan paikallishistoriaan, kulttuuriperintöön ja osallistua sen ylläpitoon ja uusintamiseen. Oppilaiden esiintymis-, yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja kehitetään koulussa ja sen ulkopuolella, sekä luodaan mahdollisuuksia maailmankuvan avartumiseen kansainvälisen yhteistyön kautta.

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)

Historian opiskelussa otetaan vastuu omasta ja yhteisestä työskentelystä ja opiskeluilmapiiristä. Opitaan ajankäytön ja työnteon hallintaa. Historia sisällöistä löydetään esimerkkejä eri valintojen vaikutuksista ihmiskunnan historiassa ja osataan yhdistää niiden vaikutuksia nykypäivään.

Monilukutaito (L4)

Historian opetuksessa tutustutaan erilaisiin teksteihin ja niiden kautta saatavaan tietoon. Pyritään valitsemaan oppiaineen sisältöihin sopivia mahdollisimman erityyppisiä tekstejä ja harjoitellaan samalla lähdekritiikin käyttöä tekstien tulkinnoissa. Tuotetaan oppiaineeseen sopivia tekstejä ja esitetään niitä eri tavoilla. Rohkaistaan myös historiallisten tekstien (elämäkerrat, historialliset romaanit, elokuvat) lukemiseen ja katsomiseen vapaa-ajalla ja tarjotaan näihin mahdollisuuksia myös koulupäivien aikana esim. yhdistäen historian ja äidinkielen opetusta.

Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)

Internetin tarjoamia mahdollisuuksia historiallisten lähteiden sekä historiallisten tilastojen etsimisessä käytetään opetuksessa aktiivisesti hyväksi. Oppilaalle tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella tilastollista analyysia tietotekniikkaa hyväksi käyttäen. Oppilasta ohjataan itsenäiseen ja monipuoliseen tiedonhakuun Internetissä, sekä tarkastelemaan kriittisesti löytämänsä tietoa. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään hyväksi monipuolisesti tiedon tuottamisen välineenä, mm. oppimisprojektien toteuttamisessa ja sähköisen portfolion keräämisessä.

Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)

Historian opetuksessa korostetaan oman yritteliäisyyden, aloitteellisuuden ja oman osaamisen pitkäjänteistä kehittämistä. Historian opiskelu kehittää osaltaan nykyajan työelämätaitoihin kuuluvaa kulttuurista ja historiallista yleissivistystä, jolloin oppilasta kannustetaan myös omatoimiseen historian harrastamiseen. Historiassa tuodaan esiin myös paikallishistoriaa, jonka avulla voidaan perehtyä oman lähialueen elinkeinoelämän historiaan ja toimialamuutoksiin.

Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)

Historian opetus tukee oppilaan valmiuksia sekä omien että yhteisön ja yhteiskunnan toimintatapojen ja -rakenteiden arviointiin. Historia oppiaineena vahvistaa oppilaiden kiinnostusta yhteisiä ja yhteiskunnallisia asioita kohtaan. Oppilaat saavat tietoja ja kokemuksia yhteiskuntaa rakentavan osallistumisen keinoista ja heille luodaan mahdollisuuksia oppilaiden itsetuntoa, oma-aloitteisuutta ja rohkaistumista vahvistaviin osallistaviin kokemuksiin.

Osallistumalla oppilaat voivat harjaantua ilmaisemaan näkemyksensä rakentavasti, etsimään ratkaisuja yhteistyössä toisten kanssa sekä pohtimaan erilaisten toimintatapojen oikeutusta eri näkökulmista.

15.4.13 YHTEISKUNTAOPPI

Oppiaineen tehtävä

Yhteiskuntaopin opetuksen tehtävänä on tukea oppilaiden kasvua aktiivisiksi, vastuuntuntoisiksi ja yritteliäiksi kansalaisiksi. Oppilaita ohjataan toimimaan erilaisuutta ymmärtävässä, ihmisoikeuksia ja tasa-arvoa kunnioittavassa moniarvoisessa yhteiskunnassa demokratian arvojen ja periaatteiden mukaan.

Oppiaineen tehtävänä on antaa yhteiskunnan toiminnasta ja kansalaisen vaikutusmahdollisuuksista tiedollinen perusta sekä rohkaista oppilaita kehittymään oma-aloitteisiksi yhteiskunnallisiksi ja taloudellisiksi toimijoiksi.

Yhteiskuntaopin opetuksessa oppilaita ohjataan seuraamaan ajankohtaisia kysymyksiä ja tapahtumia sekä ymmärtämään niiden yhteyksiä omaan elämään. Heitä harjaannutetaan hankkimaan ja arvioimaan kriittisesti erityyppisten toimijoiden tuottamaa tietoa sekä soveltamaan sitä kohtaamissaan tilanteissa.

Oppilaita kannustetaan osallistumaan sekä toimimaan aktiivisesti ja rakentavasti erilaisissa tilanteissa ja yhteisöissä. Heitä ohjataan ymmärtämään, että yhteiskunnallinen päätöksenteko perustuu valintoihin, joita tehdään vaihtoehtoisten mahdollisuuksien välillä pyrkimyksenä löytää yhteisymmärrys.

Vuosiluokkien 7-9 opetuksessa korostetaan oppilaiden vaikuttamismahdollisuuksia ja -taitoja demokratiassa sekä vastuuta omaan elämään liittyvien valintojen tekemisessä. Päätöksentekoa ja vaikuttamista harjoitellaan kouluyhteisössä ja muiden lähiyhteisön toimijoiden kanssa.

Opetuksessa kiinnitetään huomiota yhteiskunnan ja yhteisöllisen elämän rakenteisiin sekä niihin liittyviin käsitteisiin. Oppilaita ohjataan arvioimaan yhteiskunnan ja talouden kysymyksiä sekä vertailemaan niihin liittyviä erilaisia mielipiteitä ja toimintavaihtoehtoja erilaisten ihmisryhmien ja arvopäämäärien kannalta. Yhteiskunnallisten asioiden opiskelussa näkökulma laajenee kattamaan myös globaalit kysymykset

Yhteiskuntaopin opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet		
T1 ohjata oppilasta syventämään kiinnostustaan ympäröivään yhteiskuntaan ja yhteiskuntaoppiin tiedonalana	S1-S4	L4, L7
T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan eettistä arviointikykyään liittyen erilaisiin inhimillisiin, yhteiskunnallisiin ja taloudellisiin kysymyksiin	S1-S4	L1, L2, L4, L7
Yhteiskunnassa tarvittavien tietojen ja taitojen omaksuminen sekä yhteiskunnallinen ymmärrys		

T3 ohjata oppilasta hahmottamaan oikeusvaltion periaatteita, ihmisoikeuksien yleismaailmallista merkitystä sekä syventämään tietojaan suomalaisen oikeusjärjestelmän toiminnasta	S2, S3	L2, L4, L7
T4 ohjata oppilasta syventämään ja pitämään ajan tasalla yhteiskuntaa, talouden toimintaa ja yksityistä taloudenpitoa koskevia tietojaan ja taitojaan sekä arvioimaan kriittisesti median roolia ja merkitystä	S1-S3	L3, L4, L5
Yhteiskunnallisen tiedon käyttäminen ja soveltaminen		
T5 rohkaista oppilasta kehittymään yritteliääksi ja vastuulliseksi taloudelliseksi toimijaksi, joka tuntee yrittäjyyttä ja työelämää sekä niiden tarjoamia mahdollisuuksia ja osaa suunnitella omaa tulevaisuuttaan	S1, S4	L1, L4, L7, L6
T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan yhteiskunnallista toimintaa sekä eri yhteisöjä ja vähemmistöryhmiä monipuolisesti ja avarakatseisesti.	S1, S2, S3	L2, L4
T7 ohjata oppilasta ymmärtämään yhteiskunnallisen päätöksenteon periaatteita ja demokraattisia toimintatapoja paikallisella, kansallisella ja Euroopan unionin tasolla sekä globaalisti ja toimimaan aktiivisena, omaa lähiyhteisöä kehittävänä kansalaisena	S1-S3	L1, L4, L7
T8 ohjata oppilasta talouden perusteiden ymmärtämiseen, oman talouden hallintaan ja vastuulliseen kuluttamiseen kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti	S1, S4	L2, L4, L6, L7
T9 ohjata oppilasta laajentamaan yhteiskunnallisia näkemyksiään, osallistumaan yhteiskunnalliseen toimintaan ja keskusteluun sekä käyttämään mediataitojaan ja tietojaan yhteiskunnasta omien käsitystensä muodostamisessa ja kansalaisena toimimisessa	S1-S4	L1, L2, L7

Yhteiskuntaopin tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista.

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta: Perehdytään yksilön vastuisiin, velvollisuuksiin, oikeuksiin sekä oman elämän ja talouden hallintaan. Paneudutaan erilaisiin mahdollisuuksiin oman tulevaisuuden suunnittelussa tutustumalla työelämään ja elinkeinoihin. Käsitellään sekä oman että lähiyhteisöjen, kuten perheiden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämistä.

S2 Demokraattinen yhteiskunta: Paneudutaan demokraattisen yhteiskunnan ja oikeusvaltion periaatteisiin ja toimintatapoihin. Opetuksessa perehdytään ihmisoikeuksiin ja niihin liittyviin kansainvälisiin sopimuksiin. Opetuksen sisältönä ovat yhteiskunnan rakenteet ja vallankäyttö. Tarkastellaan lisäksi mielipiteiden kanavoitumista yksilön, järjestöjen, median ja julkisen vallan toiminnaksi ja päätöksenteoksi Suomessa ja kansainvälisesti.

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen: Tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisen vaikuttamisen kanaviin ja keinoihin. Harjoitellaan yhteiskunnallisessa osallistumisessa, työelämässä ja taloudellisessa toiminnassa tarvittavia taitoja luomalla aitoja tilaisuuksia koulun arjessa aktiiviselle, vastuulliselle ja rakentavalle yhteistyölle ja vaikuttamiselle myös yhteistyössä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa.

S4 Taloudellinen toiminta: Perehdytään talouden peruskäsitteisiin, ilmiöihin ja keskeisiin toimijoihin sekä tarkastellaan taloutta myös kestävän kehityksen ja erilaisten taloudellisten

toimijoiden näkökulmasta. Lisäksi perehdytään talouden ja hyvinvoinnin kysymyksiin muun muassa työn, ammattien ja yrittäjyyden kautta. Talouden ilmiöiden tarkastelussa huomioidaan paikalliset ja globaalit näkökulmat.

Yhteiskuntaopin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua aktiivisiksi kansalaisiksi käyttämällä monipuolisia toiminnallisia työtapoja. Jatkuva ajankohtaisten asioiden ja tapahtumien seuraaminen, analysoiminen ja niistä keskusteleminen on keskeistä. Vuorovaikutus yhteiskunnan eri toimijoiden kanssa on niin ikään tärkeää. Opetuksessa voidaan käyttää myös oppiainerajat ylittäviä lähestymistapoja esimerkiksi erilaisten projektien yhteydessä. Yhteistoiminnallisten työtapojen lisäksi tutkiva oppiminen korostuu. Median tarkastelulla ja tieto- ja viestintäteknikan hyödyntämisellä on keskeinen osa opiskelussa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki yhteiskuntaopissa vuosiluokilla 7-9

Oppiaineen tavoitteiden ja luonteen kannalta keskeistä on ohjata oppilaita näkemään itsensä kansalaisyhteiskunnan jäsenenä sekä tukea heidän kasvuaan erilaisten yhteisöjen aktiivisiksi jäseniksi. Oppilaiden monipuolista kommunikointia, osallisuutta ja yhteistoimintaa tuetaan käytännön harjoitteilla. Heitä harjaannutetaan etsimään, ymmärtämään ja soveltamaan yhteiskuntaa ja taloutta koskevaa tietoa, jonka merkitystä he arvioivat paitsi omasta myös yleisestä näkökulmasta. Oppiaineen käsitteellinen luonne ja esimerkiksi kuvien, graafien ja tilastojen avaaminen otetaan huomioon opetusjärjestelyissä ja työtavoissa.

Oppilaan oppimisen arviointi yhteiskuntaopissa vuosiluokilla 7-9

Oppimisen arviointi on yhteiskuntaopissa oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Monipuolisella palautteella oppilaita kannustetaan toimimaan aktiivisesti omissa lähiyhteisöissään ja soveltamaan käytännön arjessa yhteiskunnallista ja taloudellista osaamistaan. Arvioinnissa otetaan huomioon oppilaiden monimuotoiset toiminnan ja tuottamisen tavat. Arvioinnilla tuetaan yhteiskunnallisten tietojen ja taitojen soveltamista kiinnitetään huomiota siihen, miten monipuolisesti ja näkemyksiään perustellen oppilaat oppivat rakentamaan omaa käsitystään yhteiskunnasta.

Päätösarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona yhteiskuntaopin opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päätösarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut yhteiskuntaopin oppimäärän tavoitteet. Päätösarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso yhteiskuntaopin valtakunnallisiin päätösarvioinnin kriteereihin. Yhteiskuntaopissa oppilaan osaaminen kehittyy kaikilla tavoitealueilla oppimäärän päättövaiheeseen saakka. Päätösarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päätösarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Yhteiskuntaopin päättöarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet			
T1 ohjata oppilasta syventämään kiinnostustaan ympäröivään yhteiskuntaan ja vahvistaa oppilaan kiinnostusta yhteiskuntaoppiin tiedonalana	S1–S4		Ei käytetä arvosanan muodostumisen periaatteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan eettistä arviointikykyään liittyen erilaisiin inhimillisiin, yhteiskunnallisiin ja taloudellisiin kysymyksiin	S1-S4		Ei käytetä arvosanan muodostumisen periaatteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
Yhteiskunnassa tarvittavien tietojen ja taitojen omaksuminen sekä yhteiskunnallinen ymmärrys			
T3 ohjata oppilasta ymmärtämään oikeusvaltion periaatteita, ihmisoikeuksien yleismaailmallista merkitystä sekä syventämään tietojaan suomalaisen oikeusjärjestelmän toiminnasta	S2, S3	Oikeusvaltion periaatteiden ja toiminnan hahmottaminen	Oppilas osaa kuvailla ja selittää ihmisoikeusperiaatteita, oikeusvaltion keskeisiä periaatteita sekä suomalaisen oikeusjärjestelmän rakennetta ja toimintaa.
T4 ohjata oppilasta syventämään ja pitämään ajan tasalla yhteiskuntaa, talouden toimintaa ja yksityistä taloudenpitoa koskevia tietojaan ja taitojaan sekä arvioimaan kriittisesti median roolia ja merkitystä	S1–S3	Yhteiskuntaa, mediaa, taloutta ja taloudenpitoa koskevat tiedot ja taidot	Oppilas osaa kuvailla yhteiskunnan, talouden ja median toimintaa sekä tarkastella niihin liittyvää julkista keskustelua.
Yhteiskunnallisen tiedon käyttäminen ja soveltaminen			
T5 rohkaista oppilasta kehittymään yritteliääksi ja vastuulliseksi taloudelliseksi toimijaksi, joka hahmottaa yrittäjyyttä ja työelämää, tuntee niiden tarjoamia mahdollisuuksia ja osaa suunnitella omaa tulevaisuuttaan	S1, S4	Yrittäjyys- ja työelämätaidot	Oppilas osaa kuvailla työelämän ja yrittäjyyden yhteiskunnallista merkitystä ja arvioida niiden tarjoamia mahdollisuuksia myös oman tulevaisuutensa kannalta

T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan yhteiskunnallista toimintaa sekä eri yhteisöjä ja vähemmistöryhmiä monipuolisesti ja avarakatseisesti	S1–S3	Eri yhteisöjen ja vähemmistöjen tarkastelu	Oppilas pystyy tarkastelemaan ja keskustelemaan erilaisista yhteisöistä ja vähemmistöistä rakentavasti ja jäsenytyneesti.
T7 ohjata oppilasta ymmärtämään yhteiskunnallisen päätöksenteon periaatteita ja demokraattisia toimintatapoja paikallisella, kansallisella ja Euroopan unionin tasolla sekä globaalisti ja toimimaan aktiivisena, omaa lähiyhteisöä kehittävänä kansalaisena	S1–S3	Yhteiskunnallisen päätöksenteon periaatteiden hahmottaminen sekä demokraattisten pelisääntöjen ja toimintatapojen tunteminen	Oppilas osaa antaa esimerkkejä poliittisesta päätöksenteosta, vallankäytöstä, yhteiskunnan rakenteista ja toiminnasta sekä paikallisella, kansallisella ja Euroopan unionin tasolla että globaalisti sekä toimia omaa lähiyhteisöä kehittäen demokraattisten pelisääntöjen ja toimintaperiaatteiden mukaisesti.
T8 ohjata oppilasta talouden perusteiden ymmärtämiseen, oman talouden hallintaan ja vastuulliseen kuluttamiseen kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti	S1, S4	Talouden perusteiden hahmottaminen	Oppilas osaa perustella säästämisen, sijoittamisen ja kuluttamisen merkityksen sekä omassa elämässään että kansantaloudessa.
T9 ohjata oppilasta laajentamaan näkemyksiään, osallistumaan yhteiskunnalliseen toimintaan ja keskusteluun sekä käyttämään mediataitojaan ja tietojaan yhteiskunnasta omien käsitystensä muodostamisessa ja kansalaisena toimimisessa	S1–S4	Yhteiskunnallinen ajattelu, osallistumis- ja vaikuttamistaidot	Oppilas osaa ilmaista perustellun mielipiteensä tarkoituksenmukaisin keinoin, käyttää erilaisia vaikuttamistaitoja ja toimia rakentavasti osallistuvana kansalaisena lähiyhteisössä.

Lappeenrannan Kristillinen koulu

Lappeenrannan kristillisessä koulussa yhteiskuntaoppia opetetaan vuosiluokalla 7 yksi vuosiviikkotunti ja vuosiluokalla 9 kaksi vuosiviikkotuntia.

VUOSILUOKKA 7

Sisältöalue	Tavoite	Yksityiskohtaiset sisällöt
<p>S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta:</p> <p>Mikä yhteiskunta on. Yhteiskunnallisen tiedon luonne ja merkitys kansalaiselle.</p> <p>Minä ja muut (minä, perhe, lähiyhteisö).</p> <p>Turvallisuus. Turvallinen ympäristö ja siihen vaikuttaminen. Turvallinen toiminta netissä.</p> <p>Työn tekeminen (oman koulutyön suunnittelu ja hallinta). Mitä taitoja tarvitaan koulussa ja työelämässä. Oman tulevaisuuden suunnittelu.</p> <p>Oma rahankäyttö ja vastuullinen kuluttaminen.</p>	<p>T1: Ohjataan oppilasta kiinnostumaan ympäröivästä yhteiskunnasta ja yhteiskuntaopista tiedonalana ottamalla opetuksen lähtökohdaksi oppilaan omasta kokemusmaailmasta tuttuja arkielämän ilmiöitä. Asioihin perehdytään mm. oman tulevaisuuden suunnittelemisen, erilaisten vaikutusmahdollisuuksien ja rakentavan yhteistoiminnan näkökulmasta.</p> <p>T8: Tarkastellaan omaa rahankäyttöä. Tutustutaan kuluttamiseen ja siihen liittyviin taitoihin. Tarkastellaan miten mainonta ja markkinointi vaikuttavat kulutuspäätöksiin ja perehdytään kestävän ja vastuullisen kuluttamisen periaatteisiin sekä vaikutusmahdollisuuksiin kuluttamisen kautta</p> <p>T5: Rohkaistaan oppilasta kehittymään yritteliääksi ja vastuulliseksi taloudelliseksi toimijaksi. Opetuksessa perehdytään oman tulevaisuuden suunnitteluun sekä syvennetään tietoja työelämän vaatimuksista ja yleisistä työelämätaidoista. Opetuksessa korostetaan vastuun ottamista omasta tekemisestä. Samalla pyritään luomaan aitoja tilaisuuksia harjoittaa taitojaan koulun arjessa sekä yhteistyössä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. Työelämään tutustutaan oman tekemisen, lähiympäristön yritysten ja ammattien, sekä median kautta. Lisäksi perehdytään yrittäjyyteen yhteiskunnallisesta, taloudellisesta ja oman työllistymisen näkökulmasta.</p>	
<p>S2: Demokraattinen yhteiskunta:</p> <p>Yhteisöillä on sääntöjä.</p> <p>Sääntöjen muodostuminen, miksi sääntöjä on, mitä rikkomisesta seuraa, normit ja lait ovat sääntöjä.</p> <p>Vastuut, velvollisuudet ja oikeudet</p> <p>Yhteinen päätöksenteko. Mieliapiteiden kanavoituminen päätöksiksi ja toiminnaksi.</p>	<p>T3: Oppilasta ohjataan ymmärtämään yleisiä oikeusvaltion periaatteita. Oppilas ymmärtää, mitä vaikuttamismahdollisuuksia yksilöillä on ja osaa soveltaa periaatteita omassa toiminnassaan. Oppilas oppii ymmärtämään sääntöjen noudattamisen tärkeyden yhteisessä elämässä ja että noudattamatta jättämisestä seuraa rangaistus.</p> <p>T7: Ohjataan oppilasta ymmärtämään yhteiskunnallisen päätöksenteon periaatteita. (Esim. koulun oppilaskunta)</p>	

<p>S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen</p> <p>Yhteiskunnallinen vaikuttaminen. Erilaiset vaikuttamisen kanavat, kuten yhdistykset, kansalaisjärjestöt, media sekä sosiaalinen media ja erilaiset mielenilmaukset.</p>	<p>T2: Ohjataan oppilasta harjoittamaan eettistä arviointikykyään. Oppilas pystyy arvioimaan erilaisia tasa-arvoon ja hyvinvointiyhteiskuntaan sekä ihmisoikeuksiin liittyviä kysymyksiä.</p> <p>T4: Ohjataan oppilasta syventämään ja pitämään yllä yhteiskuntaa ja mediaa koskevia tietojaan ja taitojaan. Yhteiskunnallisiin kysymyksiin tutustutaan mm. erilaisten ajankohtaisten päivänpolitiikkaa ja arkipäivää koskettavien aiheiden kautta. Median roolia ja merkitystä yhteiskunnallisena vaikuttajana ja tiedon välittäjänä opitaan arvioimaan kriittisesti.</p> <p>T7: Oppilasta ohjataan aktiiviseen kansalaisuuteen. Opetuksessa pyritään antamaan oppilaalle runsaasti osallistumismahdollisuuksia omien lähiyhteisöjen, kuten esimerkiksi koulun päätöksentekoon. Pyritään tarjoamaan oppilaalle mahdollisuus harjoittaa vaikutustaitojaan mediassa.</p> <p>T9: Perehdytään erilaisiin yhteiskunnallisen tiedon hankintakanaviin ja opitaan arvioimaan kriittisesti eri lähteistä saatua tietoa. Seurataan yhteiskunnallista keskustelua ajankohtaisten aiheiden kautta eri medioissa ja tarjotaan mahdollisuuksia osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun rakentavalla tavalla esimerkiksi oman koulun, lähiyhteisöjen tai oman kunnan tasolla.</p>
<p>S4 Taloudellinen toiminta</p> <p>Talouden peruskäsitteet ja toimijat.</p>	<p>T2: Ohjataan oppilasta harjoittamaan eettistä arviointikykyään.</p> <p>T4: Talouteen tutustutaan mm. erilaisten ajankohtaisten aiheiden, työn ja elinkeinojen, sekä oman rahankäytön kautta.</p>

VUOSILUOKKA 9

Sisältöalue	Tavoite	Yksityiskohtaiset sisällöt
<p>S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta:</p> <p>Työn tekeminen (oman koulutyön suunnittelu ja hallinta). Mitä taitoja tarvitaan koulussa ja työelämässä. Oman tulevaisuuden suunnittelu.</p> <p>Palkkatyö ja ammatit. Perehdytään työn tekemiseen ja ammatteihin eri tavoin.</p> <p>Oma rahankäyttö ja vastuullinen kuluttaminen. Rahan käytön suunnittelu ja säästäminen.</p>	<p>T1: Ylläpidetään oppilaiden kiinnostusta ympäröivästä yhteiskunnasta ja otetaan opetuksen lähtökohdaksi oppilaan omasta kokemusmaailmasta tuttuja arkielämän ilmiöitä. Asioihin perehdytään mm. oman tulevaisuuden suunnittelemisen, erilaisten vaikutusmahdollisuuksien ja rakentavan yhteistoiminnan näkökulmasta.</p> <p>T8: Opetuksessa harjoitellaan erilaisia henkilökohtaisen talouden hoitamiseen liittyviä taitoja, kuten raha-asioiden hoitamista, oman talouden hallintaa ja pankin kanssa asiointia. Perehdytään säästämiseen ja lainan ottamiseen, sekä erilaisiin asumismuotoihin. Perehdytään kuluttamiseen ja siihen liittyviin taitoihin. Huomioidaan miten mainonta ja markkinointi vaikuttavat kulutuspäätöksiin ja perehdytään kestäväen ja vastuullisen kuluttamisen periaatteisiin sekä vaikutusmahdollisuuksiin kuluttamisen kautta</p> <p>T5: Rohkaistaan oppilasta kehittymään yritteliääksi ja vastuulliseksi taloudelliseksi toimijaksi. Opetuksessa perehdytään oman tulevaisuuden suunnitteluun sekä syvennetään tietoja työelämän vaatimuksista ja yleisistä työelämätaidoista. Opetuksessa korostetaan vastuun ottamista omasta tekemisestä. Samalla pyritään luomaan aitoja tilaisuuksia harjoittaa taitojaan</p>	

	<p>koulun arjessa sekä yhteistyössä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. Työelämään tutustutaan oman tekemisen, lähiympäristön yritysten ja ammattien, sekä median kautta. Lisäksi perehdytään yrittäjyyteen yhteiskunnallisesta, taloudellisesta ja oman työllistymisen näkökulmasta.</p>
<p>S2: Demokraattinen yhteiskunta:</p> <p>Normit ja lait</p> <p>Vastuut, velvollisuudet ja oikeudet</p> <p>Oikeusvaltion periaatteet ja toiminta. Lakien säätäminen ja toimeenpano.</p> <p>Ihmisoikeudet</p> <p>Yhteinen päätöksenteko. Mielenpitojen kanavoituminen päätöksiksi ja toiminnaksi.</p> <p>Julkisen vallan toiminta ja demokraattiset instituutiot. Esimerkiksi kunta, valtio, EU ja kansainväliset järjestöt.</p>	<p>T3: Oppilas ymmärtää yleiset oikeusvaltion periaatteet. Oppilas tietää, mitä vaikuttamismahdollisuuksia yksilöllä on ja osaa soveltaa periaatteita omassa toiminnassaan. Oppilas ymmärtää lakien laatimisen lähtökohdat, prosessin ja täytäntöönpanoon sekä lakien noudattamiseen ja rangaistuksiin liittyviä kysymyksiä. Oppilas oppii arvioimaan näitä.</p> <p>T3: Oppilas tutustuu ihmisoikeuksiin ja niiden yleismaailmalliseen merkitykseen. Oppilasta ohjataan tarkastelemaan ihmisoikeuskysymyksiä mm. sotien ja kriisien, poliittisten olosuhteiden sekä taloudellisen hyvinvoinnin näkökulmasta.</p> <p>T6: Ohjataan oppilasta tarkastelemaan yhteiskunnallista toimintaa sekä eri yhteisöjä ja vähemmistöryhmiä monipuolisesti ja avarakatseisesti. Tarkastellaan yleisesti erilaisten vähemmistöryhmien erityispiirteitä ja niitä tekijöitä, joiden perusteella yhteisöjä ja vähemmistöjä määritellään. Tutustutaan Suomen suurimpiin vähemmistöryhmiin. Tarkastelussa tuodaan esiin se, että moniääninen ja demokraattinen yhteiskunta suhtautuu arvostavasti ja suvaitsevaisesti erilaisiin vähemmistöryhmiin.</p> <p>T7: Ohjataan oppilasta ymmärtämään yhteiskunnallisen päätöksenteon periaatteita. Tarkastelussa lähdetään omista lähiyhteisöistä ja paikalliselta tasolta laajentaen kansalliseen päätöksentekojärjestelmään ja EU:n päätöksentekoon. Tarkastellaan myös globaalisti niitä mekanismeja, joiden kautta esim. kansainväliset sopimukset syntyvät.</p>
<p>S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen</p> <p>Yhteiskunnallinen vaikuttaminen. Erilaiset vaikuttamisen kanavat, kuten yhdistykset, kansalaisjärjestöt, media sekä sosiaalinen media ja erilaiset mielenilmaukset.</p> <p>Taloudellinen toiminta. Käytännön ideasta toteutukseen. Esimerkiksi luokkien myyjäisten järjestäminen tai yrityssimulaatiot.</p> <p>Innovaatiot. Tutkitaan, miten yhteistyö ja vuorovaikutus johtaa innovaatioiden syntyyn, sekä innovaatioiden merkitystä yhteiskunnassa sekä taloudessa.</p>	<p>T2: Oppilas harjoittaa eettistä arviointikykyään. Oppilas pystyy arvioimaan erilaisia tasa-arvoon ja hyvinvointiyhteiskuntaan sekä ihmisoikeuksiin liittyviä kysymyksiä.</p> <p>T4: Ohjataan oppilasta syventämään ja pitämään yllä yhteiskuntaa ja mediaa koskevia tietojaan ja taitojaan. Yhteiskunnallisiin kysymyksiin tutustutaan mm. erilaisten ajankohtaisten päivänpolitiikkaa ja arkipäivää koskettavien aiheiden kautta. Median roolia ja merkitystä yhteiskunnallisena vaikuttajana ja tiedon välittäjänä opitaan arvioimaan kriittisesti.</p> <p>T7: Oppilasta rohkaistaan aktiiviseen kansalaisuuteen. Opetuksessa pyritään antamaan oppilaalle runsaasti osallistumismahdollisuuksia omien lähiyhteisöjen, kuten esimerkiksi koulun päätöksentekoon. Päätöksentekoa tarkastellaan ajankohtaisten aiheiden kautta mm. oman kaupungin tasolla. Lisäksi tarkastellaan, miten ja mitä vaikutuskanavia käyttäen erilaiset ryhmät pyrkivät vaikuttamaan päätöksentekoon. Pyritään tarjoamaan oppilaalle mahdollisuus harjoittaa vaikutustaitojaan mediassa. Tarkastellaan myös, miten</p>

<p>Työelämätaidot. Yleiset työelämätaidot ja niiden rinnastaminen esimerkiksi koulutyöhön. Työn tekemiseen liittyvät oikeudet ja velvollisuudet.</p>	<p>yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot vaikuttavat innovaatioiden syntyyn.</p> <p>T9: Ohjataan oppilasta laajentamaan ja syventämään yhteiskunnallista tietoaan ja osallistumaan yhteiskunnalliseen toimintaan. Perehdytään erilaisiin yhteiskunnallisen tiedon hankintakanaviin ja opitaan arvioimaan kriittisesti eri lähteistä saatua tietoa. Seurataan yhteiskunnallista keskustelua ajankohtaisten aiheiden kautta eri medioissa ja tarjotaan mahdollisuuksia osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun rakentavalla tavalla esimerkiksi oman koulun, lähiyhteisöjen tai oman kunnan tasolla.</p>
<p>S4 Taloudellinen toiminta</p> <p>Talouden peruskäsitteet ja toimijat. Kotitaloudet, yksityinen ja julkinen sektori, kansantalous ja globaali talous.</p> <p>Markkinatalouden toiminta ja työn tekemisen merkitys hyvinvoinnille.</p> <p>Julkinen talous. Julkisen talouden tehtävät, verotus ja tulonsiirrot.</p> <p>Yrityksen perustaminen ja yrityksen talous</p> <p>Ulkomaankauppa ja sen merkitys hyvinvoinnille.</p> <p>Globaali talous ja sen haasteet. Kestävä taloudellinen kehitys.</p>	<p>T2: Oppilas syventää eettistä arviointikykyään. Opetuksessa tutkitaan ja pohditaan erilaisia taloudelliseen tasa-arvoon ja hyvinvointiyhteiskuntaan liittyviä kysymyksiä. Oppilas osaa arvioida talouteen ja elintason, sekä kestävään kehitykseen ja taloudelliseen oikeudenmukaisuuteen liittyviä haasteita.</p> <p>T4: Ohjataan oppilasta syventämään ja pitämään yllä talouden toimintaa koskevia tietojaan ja taitojaan. Talouteen tutustutaan mm. erilaisten ajankohtaisten aiheiden, työn ja elinkeinojen, sekä oman rahankäytön kautta.</p>

Laaja-alainen osaaminen

Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)

Oppilasta ohjataan omien opiskelu- ja työskentelytaitojensa määrätietoiseen kehittämiseen. Yhteiskuntaopissa luodaan vahvoja rinnastuksia työelämätaitoihin ja tutkitaan niiden samankaltaisuutta koulutyössä vaadittaviin taitoihin ja asenteisiin.

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)

Yhteiskuntaopissa perehdytään yhteiskuntaan, sen yhteisöihin ja näiden väliseen vuorovaikutukseen. Oppilaita ohjataan arvostavaan ja avarakatseiseen suhtautumiseen erilaisiin yhteisöihin ja kulttuurin ilmiöihin. Yhteiskuntaopissa opitaan osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun rakentavalla ja toisia arvostavalla tavalla.

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot(L3)

Yhteiskuntaopissa tutustutaan erilaisiin arjen tilanteisiin esim. turvallisuuden, kulutuksen ja talouden näkökulmista. Oppilaita ohjataan vastuullisuuteen erilaisissa arkitilanteiden ratkaisuisissa ja pyritään tukemaan heidän kasvuaan vastuullisiksi ja tiedostaviksi yhteiskunnan toimijoiksi.

Yhteiskuntaopissa pyritään tuomaan opetettava aines lähelle oppilaan omaa elämää konkreettisten tapausten ja esimerkkien avulla.

Monilukutaito (L4)

Oppilaiden monilukutaitoa kehitetään erilaisia yhteiskunnallisen tiedon lähteitä käyttäen. Erilaisten lähteiden avulla oppilaille opetetaan sisäistä ja ulkoista lähdekritiikkiä. Heitä kannustetaan muodostamaan oma mielipide ja perustelemaan se suomalaisen yhteiskunnan normien mukaisesti. Opetuksessa tutkitaan median toimintaa ja harjoitetaan omia mediataitoja mm. vaikuttamisen näkökulmasta.

Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)

Yksi yhteiskunnallisen tiedon lähde on Internet. Opetuksessa harjoitellaan tiedonhakutaitoja ja lähdekriittisyyttä. Yhteiskuntaopissa harjoitellaan turvallisuuteen ja tietoturvaan liittyviä asioita. Yhteistyötä ja demokraattista vaikuttamista harjoitellaan Internetissä mm. sosiaalisen median työkaluja hyväksi käyttäen. Opiskeluun liittyviä koulutöitä tuotetaan tieto- ja viestintäteknikkaa hyväksi käyttäen.

Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)

Yhteiskuntaopissa tuetaan oppilaiden työnhakuun liittyvää osaamista ja siinä vaadittavia taitoja. Oppiaineessa korostetaan aloitteellisuuden, yrittäjyyden ja työnteon arvostusta sekä oman osaamisen pitkäjänteistä kehittämistä. Oppilaille tehdään tutuksi oman alueen elinkeinoelämää esimerkiksi hyödyntämällä tietoverkkojen mahdollisuuksia.

Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)

Yhteiskuntaopin opetus tukee oppilaan kasvua tiedoiltaan, taidoiltaan ja asenteiltaan kypsäksi demokraattisen yhteiskunnan jäseneksi. Vaikuttaminen sekä rakentavan ja toiset huomioon ottavan keskustelun käyminen on yhteiskuntaopin keskeisiä taitoja. Opetuksessa harjoitetaan taitoja, jotka tähtäävät kulttuurillisesti, ekologisesti ja taloudellisesti kestävän elämäntavan omaksumiseen.

15.4.14 MUSIIKKI

Oppiaineen tehtävä

Musiikin opetuksen tehtävänä on luoda edellytykset monipuoliseen musiikilliseen toimintaan ja aktiiviseen kulttuuriseen osallisuuteen. Opetus ohjaa oppilaita tulkitsemaan musiikin monia merkityksiä eri kulttuureissa sekä yksilöiden ja yhteisöjen toiminnoissa. Oppilaiden musiikillinen osaaminen laajenee, mikä vahvistaa myönteistä suhdetta musiikkiin ja luo pohjaa musiikin elinikäiselle harrastamiselle. Musiikin opetus rakentaa arvostavaa ja uteliasta suhtautumista musiikkiin ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen.

Toiminnallinen musiikin opetus ja opiskelu edistävät oppilaiden musiikillisten taitojen ja ymmärryksen kehittymistä, kokonaisvaltaista kasvua ja kykyä toimia yhteistyössä muiden kanssa. Näitä vahvistetaan ottamalla musiikin opetuksessa huomioon oppilaiden musiikilliset kiinnostuksen kohteet, muut oppiaineet, eheyttävät teemat, koulun juhlat ja tapahtumat sekä koulun ulkopuolella tapahtuva toiminta. Oppilaiden ajattelua ja oivalluskykyä kehitetään tarjoamalla säännöllisesti mahdollisuuksia äänen ja musiikin parissa toimimiseen, säveltämiseen sekä muuhun luovaan tuottamiseen. Musiikin opetuksessa oppilaat opiskelevat musiikkia monipuolisesti, mikä edesauttaa heidän ilmaisutaitojensa kehittymistä.

Vuosiluokkien 7–9 musiikin opetus luo mahdollisuuksia musiikillisen osaamisen ja maailmankuvan

laajentamiseen. Samalla opetus ohjaa oppilaita tulkitsemaan musiikin merkityksiä ja jäsentämään musiikkiin liittyviä tunteita ja kokemuksia. Opetuksen tehtävänä on myös kehittää oppilaiden kriittistä musiikkikulttuurien lukutaitoa ohjaamalla heitä analysoimaan ja arvioimaan, miten musiikilla viestitään ja vaikutetaan. Oppilaiden toimijuutta ja ajattelua vahvistetaan kertaamalla ja syventämällä aiemmin opittuja musiikillisia taitoja. Lisäksi oppilaat saavat tilaisuuksia oman oppimisensa suunnitteluun ja arviointiin. Heillä on mahdollisuus monipuoliseen luovaan musiikilliseen ilmaisuun ja musiikin tuottamiseen yksin ja yhdessä muiden kanssa. Tätä tuetaan luomalla yhteyksiä muihin ilmaisumuotoihin. Käyttäessään tieto- ja viestintäteknologiaa oppilaat tutustuvat musiikin ja digitaalisen median tekijänoikeuksiin ja käyttömahdollisuuksiin sekä niihin liittyviin mahdollisiin eettisiin ongelmiin.

Musiikin opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Osallisuus		
T1 kannustaa oppilasta rakentavaan toimintaan musisoivan ryhmän ja musiikillisten yhteisöjen jäsenenä	S1-S4	L2, L7
Musiikilliset tiedot ja taidot sekä luova tuottaminen		
T2 ohjata oppilasta ylläpitämään äänenkäyttö- ja laulutaitoaan sekä kehittämään niitä edelleen musisoivan ryhmän jäsenenä	S1-S4	L2
T3 kannustaa oppilasta kehittämään edelleen soitto- ja yhteismusisointitaitojaan keho-, rytm-, melodia- ja sointusoittimin	S1-S4	L2
T4 rohkaista oppilasta monipuoliseen musiikkiliikunnalliseen kokemiseen ja ilmaisuun	S1-S4	L2
T5 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun ja havainnointiin sekä ohjata häntä keskustelemaan havainnoistaan	S1-S4	L2
T6 kannustaa oppilasta rakentamaan luovaa suhdetta musiikkiin ja ohjata heitä improvisointiin, sovittamiseen ja säveltämiseen sekä taiteidenväliseen työskentelyyn	S1-S4	L1, L2, L6
T7 ohjata oppilasta musiikin tallentamiseen ja tieto- ja viestintäteknologian luovaan ilmaisulliseen käyttöön sekä musiikin tekemisessä että osana monialaisia kokonaisuuksia	S1-S4	L1, L2, L5
Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito		
T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikkia taiteenlajina ja ymmärtämään, miten musiikkia käytetään viestimiseen ja vaikuttamiseen eri kulttuureissa.	S1-S4	L2, L4
T9 rohkaista ja ohjata oppilasta keskustelemaan musiikista käyttäen musiikin käsitteitä ja terminologiaa	S1-S4	L4
Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa		
T10 ohjata oppilasta tunnistamaan musiikin vaikutuksia tunteisiin ja hyvinvointiin	S1-S4	L3, L4

T11 ohjata oppilasta huolehtimaan kuulostaan sekä musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta	S1-S4	L3
Oppimaan oppiminen musiikissa		
T12 ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, asettamaan tavoitteita musiikilliselle oppimiselleen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin.	S1-S4	L1

Musiikin tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7–9

Musiikillisten tietojen ja taitojen oppiminen tapahtuu musisoiden eli laulaen, soittaen, kuunnellen, liikkuen, improvisoiden ja säveltäen sekä taiteidenvälistä työskentelyä ja teknologiaa hyödyntäen. Sisällöt valitaan siten, että oppilas tutustuu musiikkikulttuureihin ja -tyyleihin monipuolisesti. Sisällöt tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät paikallisia mahdollisuuksia ja oppilaiden kokemuksia.

S1 Miten musiikissa toimitaan: Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

S2 Mistä musiikki muodostuu: Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa: Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

S4 Ohjelmisto: Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Musiikin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Tavoitteena on luoda pedagogisesti monipuolinen ja joustava musiikin opiskelukokonaisuus, joissa erilaiset musiikilliset työtavat ja vuorovaikutustilanteet sekä yhteismusisointi ja muu musiikillinen yhteistoiminta on mahdollista. Oppimisen ilo, luovaan ajatteluun rohkaiseva ilmapiiri sekä myönteiset musiikkikokemukset ja -elämykset innostavat oppilaita ja sitouttavat heidät kehittämään musiikillista osaamistaan. Opetustilanteissa luodaan mahdollisuuksia tieto- ja viestintäteknologian käyttöön musiikillisessa toiminnassa. Musiikkikäsitteitä opiskellaan

musiikillisin työtavoin. Opetuksessa hyödynnetään taide- ja kulttuurilaitosten sekä muiden yhteistyötahojen tarjoamia mahdollisuuksia.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki musiikissa vuosiluokilla 7-9

Musiikin opetuksessa ja työskentelyn suunnittelussa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset tarpeet, aikaisempi oppiminen ja kiinnostuksen kohteet. Työtapoja, opetusvälineitä ja soittimistoa sekä ryhmätyöskentelyä koskevat ratkaisut tehdään oppilaita kuullen. Ratkaisuilla luodaan musiikin oppimista edistäviä yhteismusisoinnin tilanteita sekä vahvistetaan oppilaiden itsetuntoa, työskentelytaitoja ja oma-aloitteisuutta. Työtapojen valinnassa kiinnitetään huomiota musiikkikulttuurin ja musiikin opetuksen mahdollisten sukupuolittuneiden käytäntöjen muuttamiseen.

Oppilaan oppimisen arviointi musiikissa vuosiluokilla 7-9

Musiikin opetuksessa oppilas tarvitsee realistista ja samalla kannustavaa ja rohkaisevaa palautetta myös perusopetuksen 7-9 vuosiluokilla. Ohjaava palaute auttaa oppilasta hahmottamaan yhä paremmin soivaa musiikillista toteutusta, musiikillista ilmaisua ja musiikin merkityksiä. Palautetta oppilas tarvitsee erityisesti, kun hän toteuttaa luovaan tuottamiseen ja musiikkiteknologiaan liittyviä kokonaisuuksia.

Musiikin päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona musiikin opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut musiikin yhteisenä opetettavan oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso musiikin valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Musiikissa oppilaan osaaminen kehittyy kaikilla tavoitealueilla oppimäärän päättymiseen saakka. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Musiikin päättöarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Musiikin opetuksen tavoitteena on	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
Osallisuus			
T1 kannustaa oppilasta rakentamaan toimintaan musisoivan ryhmän ja musiikillisten yhteisöjen jäsenenä	S1-S4	Musiikillisen ryhmän jäsenenä toimiminen	Oppilas toimii musiikillisen ryhmän jäsenenä, huolehtii osuudestaan ja kannustaa toisia.
Musiikilliset tiedot ja taidot sekä luova tuottaminen			
T2 ohjata oppilasta ylläpitämään äänenkäyttö- ja laulutaitoaan sekä kehittämään niitä edelleen musisoivan ryhmän jäsenenä	S1-S4	Äänenkäyttö ja laulaminen musiikkiryhmän jäsenenä	Oppilas käyttää ääntään musiikillisen ilmaisun välineenä ja osallistuu yhteislauluun sovittaen osuutensa osaksi kokonaisuutta.

T3 kannustaa oppilasta kehittämään edelleen soitto- ja yhteismusisointitaitojaan keho-, rytm-, melodia- ja sointusoittimin	S1-S4	Soittaminen musiikkiryhmän jäsenenä	Oppilas soittaa keho-, rytm-, melodia- ja sointusoittimia ja osallistuu yhteissoittoon melko sujuvasti.
T4 rohkaista oppilasta monipuoliseen musiikkiliikunnalliseen kokemiseen ja ilmaisuun	S1-S4	Musiikkiliikunta	Oppilas osoittaa hahmottavansa musiikin perussykkeen liikkeudessaan ja sovittaa liikeilmaisuaan kuulemaansa musiikkiin.

T5 tarjota oppilalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun ja havainnointiin sekä ohjata häntä keskustelemaan havainnoistaan	S1-S4	Ääniympäristön ja musiikin kuuntelu ja siitä keskusteleminen	Oppilas kuuntelee ääniympäristöä ja musiikkia ja osaa kertoa havainnoistaan.
T6 kannustaa oppilasta rakentamaan luovaa suhdetta musiikkiin ja ohjata heitä improvisointiin, sovittamiseen ja säveltämiseen sekä taiteidenväliseen työskentelyyn	S1-S4	Musiikin luova tuottaminen	Oppilas osaa käyttää musiikillisia tai muita äänellisiä elementtejä kehittäessään ja toteuttaessaan uusia musiikillisia ideoita yksin tai ryhmän jäsenenä.
T7 ohjata oppilasta musiikin tallentamiseen ja tieto- ja viestintäteknologian luovaan ilmaisulliseen käyttöön sekä musiikin tekemisessä että osana monialaisia kokonaisuuksia	S1-S4	Musiikkitekniikan käyttö	Oppilas osaa käyttää musiikkitekniikan tarjoamia mahdollisuuksia omassa tai ryhmän ilmaisussa.
Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito			
T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikkia taiteenlajina ja ymmärtämään, miten musiikkia käytetään viestimiseen ja vaikuttamiseen eri kulttuureissa	S1-S4	Kulttuurinen osaaminen	Oppilas osaa jäsentää musiikin käyttötapoja ja ilmenemismuotoja ja kertoa havainnoistaan.
T9 rohkaista ja ohjata oppilasta käyttämään musiikin merkintätapoja, käsitteitä ja terminologiaa musiikillisessa toiminnassa	S1-S4	Musiikillisten käsitteiden ja symbolien käyttö	Oppilas käyttää musiikin peruskäsitteitä ja merkintätapoja sekä termejä musiikillisessa toiminnassa.

Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa			
T10 ohjata oppilasta tunnistamaan musiikin vaikutuksia tunteisiin ja hyvinvointiin	S1-S4	Musiikin hyvinvointivaikutusten tunnistaminen	Oppilaan kanssa keskustellaan musiikin vaikutuksista hyvinvointiin ja tunteisiin, mutta tavoitetta ei oteta huomioon päättöarvosanan muodostamisessa.
T11 ohjata oppilasta huolehtimaan kuulostaan sekä musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta	S1-S4	Kuulosta sekä musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta huolehtiminen	Oppilas käyttää laitteita ja soittimia musisointitilanteissa ottaen huomioon muun muassa äänen ja musiikin voimakkuuteen sekä muut turvalliseen toimintaan liittyvät tekijät.
Oppimaan oppiminen musiikissa			
T12 ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, asettamaan tavoitteita musiikilliselle oppimiselleen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin	S1-S4	Oppimisen taidot	Oppilas asettaa ohjattuna musisointiin, musiikkiliikuntaan tai säveltämiseen ja muuhun luovaan tuottamiseen liittyviä tavoitteita sekä arvioi edistymistään suhteessa niihin.

VUOSILUOKKA 7

Tavoitteet	Sisällöt
Osallisuus	
T1 Kannustaa oppilasta rakentamaan toimintaan musisoivan ryhmän ja musiikillisten yhteisöjen jäsenenä. (L1, L2, L6, L7)	Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien soittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.
Musiikilliset tiedot ja taidot sekä luova tuottaminen	
T2 Ohjata oppilasta ylläpitämään äänenkäyttö- ja laulutaitoaan sekä kehittämään niitä musisoivan ryhmän jäsenenä. (L2)	Äänen käyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla.
T3 Kannustaa oppilasta kehittämään soitto- ja yhteismusisointitaitojaan keho-, rytm-, melodia- ja sointusoittimin. (L2)	Soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa.
T4 Rohkaista oppilasta monipuoliseen musiikkiliikunnalliseen kokemiseen ja ilmaisuun. (L2)	Kehosoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.
T5 Tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun ja havainnointiin sekä ohjata häntä keskustelemaan havainnoistaan. (L2, L3)	Kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin sekä ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt että hengellinen populaarimusiikki huomioiden. Opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä. Osallistuminen Lappeenrannan kaupungin ja Etelä-Karjalan lastenkulttuurikeskuksen (Metku) tarjoamiin musiikki- ja kulttuuripalveluihin.
T6 Kannustaa oppilasta rakentamaan luovaa suhdetta musiikkiin ja ohjata heitä improvisointiin, sovittamiseen ja säveltämiseen sekä taiteidenväliseen työskentelyyn. (L1, L6)	Opetuksessa keskeistä on musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset. Opetuksessa huomioidaan tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.
T7 Ohjata oppilasta musiikin tallentamiseen ja tieto- ja viestintäteknologian luovaan ilmaisulliseen käyttöön sekä musiikin tekemisessä että osana monialaisia kokonaisuuksia. (L5)	Opetuksessa keskeistä on musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen.
Kulttuurinen osaaminen ja monilukutaito	
T8 Ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikkia taiteenlajina ja ymmärtämään, miten musiikkia käytetään viestimiseen ja vaikuttamiseen eri kulttuureissa. (L2, L4)	Rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välillä. Pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä

	elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.
T9 Rohkaista ja ohjata oppilasta keskustelemaan musiikista käyttäen musiikin käsitteitä ja terminologiaa. (L4)	<p>Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin peruserkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään.</p> <p>Musiikin elementtien harjoittelu ja käytännön soveltaminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rytmi (rytmimerkkejä ja tahtilajeja) • melodia (nuottien nimet/niiden paikat viivas-tolla/tabulatuuri) • harmonia (sointumerkkejä ja moniäänisyyttä) • dynamiikka (voimakkuuksia ja niiden vaihtelua, tulkinta) • sointiväri (soundi, tulkinta) • muoto (kappaleen rakenne)
Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa	
T10 Ohjata oppilasta tunnistamaan musiikin vaikutuksia tunteisiin ja hyvinvointiin. (L3)	Opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa.
T11 Ohjata oppilasta huolehtimaan kuulostaan sekä musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta. (L3)	<p>Tunneilla ohjataan tiedostamaan kovaäänisen musiikin haitat kuulolle sekä soittaessa että musiikkia kuunneltaessa.</p> <p>Turvallinen ja huolellinen työskentely musiikintunneilla.</p>
Oppimaan oppiminen musiikissa	
T12 Ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, asettamaan tavoitteita musiikilliselle oppimiselleen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin. (L1)	<p>Jokainen oppilas asettaa omat tavoitteet, joiden saavuttamiseen hän pyrkii harjoittelun avulla.</p> <p>Itsearvioinnilla oppilas seuraa tavoitteiden saavuttamista.</p>

VUOSILUOKKA 8

Tavoitteet	Sisällöt
Osallisuus	
T1 Kannustaa oppilasta rakentamaan toimintaan musisoivan ryhmän ja musiikillisten yhteisöjen jäsenenä. (L1, L2, L6, L7)	<p>Kehitetään omaa musiikillista ilmaisua ryhmässä</p> <p>Luodaan positiivisia yhteenkuuluvuuden ja onnistumisen tunteita musisoinnin avulla</p>
Musiikilliset tiedot ja taidot sekä luova tuottaminen	
T2 Ohjata oppilasta ylläpitämään	Äänen käyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja

äänenkäyttö- ja laulutaitoaan sekä kehittämään niitä musisoivan ryhmän jäsenenä. (L2)	moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Annetaan vinkkejä äänen huoltamiseen ja ylläpitämiseen
T3 Kannustaa oppilasta kehittämään soitto- ja yhteismusisointitaitojaan keho-, rytm-, melodia- ja sointusoittimin. (L2)	Soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa.
T4 Rohkaista oppilasta monipuoliseen musiikkiliikunnalliseen kokemiseen ja ilmaisuun. (L2)	Kehosoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa. Musiikkiliikunta osana musiikinopetusta
T5 Tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun ja havainnointiin sekä ohjata häntä keskustelemaan havainnoistaan. (L2, L3)	Kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin sekä ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt että hengellinen populaarimusiikki huomioiden. Opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä. Keskustellaan musiikista ja siihen liittyvistä tunteista ja ajatuksista Kehitetään musiikin elämyksellistä kuuntelua harjoitusten avulla Osallistuminen Lappeenrannan kaupungin ja Etelä-Karjalan lastenkulttuurikeskuksen (Metku) tarjoamiin musiikki- ja kulttuuripalveluihin.
T6 Kannustaa oppilasta rakentamaan luovaa suhdetta musiikkiin ja ohjata heitä improvisointiin, sovittamiseen ja säveltämiseen sekä taiteidenväliseen työskentelyyn. (L1, L6)	Opetuksessa keskeistä on musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset. Opetuksessa huomioidaan tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa. Yhteistyö muiden oppiaineiden kanssa
T7 Ohjata oppilasta musiikin tallentamiseen ja tieto- ja viestintäteknologian luovaan ilmaisulliseen käyttöön sekä musiikin tekemisessä että osana monialaisia kokonaisuuksia. (L5)	Opetellaan käyttämään monipuolisesti TVT:tä Harjoitellaan oman musiikin tuottamista sekä tallentamista TVT:n avulla Tekijänoikeudet
Kulttuurinen osaaminen ja monilukutaito	
T8 Ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikkia taiteenlajina ja ymmärtämään, miten musiikkia käytetään viestimiseen ja vaikuttamiseen eri kulttuureissa. (L2, L4)	Rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välillä. Pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.
T9 Rohkaista ja ohjata oppilasta keskustelemaan musiikista käyttäen musiikin käsitteitä ja terminologiaa. (L4)	Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista

	<p>syvennetään.</p> <p>Musiikin terminologian käyttö musiikissa</p>
Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa	
T10 Ohjata oppilasta tunnistamaan musiikin vaikutuksia tunteisiin ja hyvinvointiin. (L3)	<p>Opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan.</p> <p>Kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa.</p>
T11 Ohjata oppilasta huolehtimaan kuulostaan sekä musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta. (L3)	<p>Tunneilla ohjataan tiedostamaan kovaäänisen musiikin haitat kuulolle sekä soittaessa että musiikkia kuunneltaessa.</p> <p>Turvallinen ja huolellinen työskentely musiikintunneilla.</p>
Oppimaan oppiminen musiikissa	
T12 Ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, asettamaan tavoitteita musiikilliselle oppimiselleen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiinsa. (L1)	<p>Jokainen oppilas asettaa omat tavoitteet, joiden saavuttamiseen hän pyrkii harjoittelun avulla.</p> <p>Itsearviointilla oppilas seuraa tavoitteiden saavuttamista.</p> <p>Vertaistuki ja -palaute tärkeää</p>

VUOSILUOKKA 9 (taide- ja taitoaineiden valinnaiset opinnot)

Tavoitteet	Sisällöt
Osallisuus	
T1 Kannustaa oppilasta rakentavaan toimintaan musisoivan ryhmän ja musiikillisten yhteisöjen jäsenenä. (L1, L2, L6, L7)	<p>Kehitetään omaa musiikillista ilmaisua yksin ja ryhmässä</p> <p>Luodaan positiivisia yhteenkuuluvuuden ja onnistumisen tunteita musisoinnin avulla</p>
Musiikilliset tiedot ja taidot sekä luova tuottaminen	
T2 Ohjata oppilasta ylläpitämään äänenkäyttö- ja laulutaitoaan sekä kehittämään niitä musisoivan ryhmän jäsenenä. (L2)	<p>Äänen käyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla.</p> <p>Äänen huoltaminen ja ylläpitäminen erilaisten harjoitusten avulla (myös koulun ulkopuolella)</p>
T3 Kannustaa oppilasta kehittämään soitto- ja yhteismusisointitaitojaan keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimin. (L2)	<p>Soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri</p>

	<p>tilanteissa.</p> <p>Rohkaistaan soittamiseen ja soittotaidon kehittämiseen vapaa-ajalla</p>
T4 Rohkaista oppilasta monipuoliseen musiikkiliikunnalliseen kokemiseen ja ilmaisuun. (L2)	<p>Kehosoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.</p> <p>Musiikkiliikunta osana musiikinopetusta</p>
T5 Tarjota oppilaalle mahdollisuuksia äänympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun ja havainnointiin sekä ohjata häntä keskustelemaan havainnoistaan. (L2, L3)	<p>Monipuolinen kuunteluohjelmisto ottaen huomioon oppilaiden mielenkiinnon kohteet</p> <p>Keskustellaan musiikista ja siihen liittyvistä tunteista ja ajatuksista</p> <p>Kehitetään musiikin elämyksellistä kuuntelua harjoitusten avulla</p> <p>Osallistuminen Lappeenrannan kaupungin ja Etelä-Karjalan lastenkulttuurikeskuksen (Metku) tarjoamiin musiikki- ja kulttuuripalveluihin.</p>
T6 Kannustaa oppilasta rakentamaan luovaa suhdetta musiikkiin ja ohjata heitä improvisointiin, sovittamiseen ja säveltämiseen sekä taiteidenväliseen työskentelyyn. (L1, L6)	<p>Opetuksessa keskeistä on musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen.</p> <p>Ohjelmistoon sisältyvät oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.</p> <p>Ymmärretään musiikin tuottaminen prosessina</p> <p>Harjoitellaan improvisointia</p> <p>Opetuksessa huomioidaan tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.</p> <p>Yhteistyö muiden oppiaineiden kanssa</p>
T7 Ohjata oppilasta musiikin tallentamiseen ja tieto- ja viestintäteknologian luovaan ilmaisulliseen käyttöön sekä musiikin tekemisessä että osana monialaisia kokonaisuuksia. (L5)	<p>Opetellaan käyttämään monipuolisesti TVT:tä</p> <p>Harjoitellaan oman musiikin tuottamista sekä tallentamista TVT:n avulla</p> <p>Keskustellaan musiikin jakamisesta internetissä sekä tekijänoikeuksista</p>
Kulttuurinen osaaminen ja monilukutaito	
T8 Ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikkia taiteenlajina ja ymmärtämään, miten musiikkia käytetään viestimiseen ja vaikuttamiseen eri kulttuureissa. (L2, L4)	<p>Rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välillä.</p> <p>Pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.</p>

T9 Rohkaista ja ohjata oppilasta keskustelemaan musiikista käyttäen musiikin käsitteitä ja terminologiaa. (L4)	Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään. Musiikin terminologian käyttö musiikissa
Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa	
T10 Ohjata oppilasta tunnistamaan musiikin vaikutuksia tunteisiin ja hyvinvointiin. (L3)	Opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa.
T11 Ohjata oppilasta huolehtimaan kuulostaan sekä musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta. (L3)	Tiedostetaan kovaäänisen musiikin haitat kuulolle sekä soittaessa että musiikkia kuunneltaessa. Turvallinen ja huolellinen työskentely musiikintunneilla ja vapaa-ajalla.
Oppimaan oppiminen musiikissa	
T12 Ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, asettamaan tavoitteita musiikilliselle oppimiselleen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin. (L1)	Jokainen oppilas asettaa omat tavoitteet, joiden saavuttamiseen hän pyrkii harjoittelun avulla. Itsearviointilla oppilas seuraa tavoitteiden saavuttamista. Vertaistuki ja -palaute tärkeää

15.4.15 KUVATAIDE

Oppiaineen tehtävä

Kuvataiteen opetuksen tehtävä on ohjata oppilaita tutkimaan ja ilmaisemaan kulttuurisesti moninaista todellisuutta taiteen keinoin. Oppilaiden identiteettien rakentumista, kulttuurista osaamista ja yhteisöllisyyttä vahvistetaan kuvia tuottamalla ja tulkitsemalla. Oppilaiden omat kokemukset, mielikuvitus ja kokeileminen luovat perustan opetukselle. Kuvataiteen opetus kehittää kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä. Oppilaille tarjotaan tapoja arvottaa todellisuutta ja vaikuttaa siihen. Kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistamalla tuetaan traditioiden välittymistä ja uudistumista. Opetus tukee oppilaiden kriittisen ajattelun kehittymistä sekä kannustaa heitä vaikuttamaan omaan elinympäristöön ja yhteiskuntaan. Kuvataiteen opetuksessa luodaan perustaa oppilaiden paikalliselle ja globaalille toimijuudelle.

Taiteelle ominainen työskentely harjaannuttaa kokemukselliseen, moniaistiseen ja toiminnalliseen oppimiseen. Oppilaat tarkastelevat kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria historiallisista ja kulttuurisista näkökulmista. Opetuksessa tutustutaan erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä. Oppilaita ohjataan käyttämään monipuolisesti erilaisia välineitä, materiaaleja,

teknologioita ja ilmaisun keinoja. Opetuksessa kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta sekä muita tiedon tuottamisen ja esittämisen tapoja. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia monialaisiin oppimiskokonaisuuksiin yhteistyössä muun opetuksen ja koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Opetuksessa tutustutaan museoihin ja muihin kulttuurikohteisiin sekä tarkastellaan kuvataiteen harrastusmahdollisuuksia.

Vuosiluokilla 7–9 oppilaita ohjataan syventämään omakohtaista suhdettaan kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin sekä asettamaan määrätietoisia tavoitteita toiminnalleen. Opetuksessa vahvistetaan oppilaiden kuvallisen tuottamisen taitoja sekä kannustetaan häntä toimimaan erilaisissa visuaalisissa ympäristöissä. Oppilaita harjaannutetaan tutkimaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin henkilökohtaisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä sekä käyttämään niitä osallistumisen ja vaikuttamisen muotoina. Opetuksessa kehitetään yhdessä toimimisen taitoja sekä rakennetaan yhteyksiä ajankohtaisiin kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin toimintatapoihin ja ilmiöihin. Opetus harjaannuttaa hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa ja verkkoympäristöjä luovasti, kriittisesti ja vastuullisesti. Oppilaille tarjotaan riittäviä edellytyksiä perusopetuksen jälkeisille opinnoille sekä huomioidaan työelämässä ja yhteiskunnassa tarvittavia yleisiä valmiuksia.

Kuvataiteen opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu		
T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan, taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja käyttämään monipuolisesti kuvallisen tuottamisen menetelmiä	S1, S2, S3	L1, L3, L4, L5
T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan omista ja muiden havainnoista ja ajatuksista sekä perustelemaan näkemyksiään	S1, S2, S3	L2, L4, L5, L6
T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti erilaisia välineitä ja tiedon tuottamisen tapoja käyttäen eri ympäristöissä	S1, S2, S3	L2, L3, L4, L5
Kuvallinen tuottaminen		
T4 ohjata oppilasta soveltamaan erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä syventämään kuvallisen tuottamisen taitojaan	S1, S2, S3	L2, L3, L5, L6
T5 ohjata oppilasta tutkivaan lähestymistapaan itsenäisessä ja yhteistoiminnallisessa kuvallisessa työskentelyssä	S1, S2, S3	L1, L2, L3, L5
T6 rohkaista oppilasta ilmaisemaan mielipiteitään sekä soveltamaan kuvallisen viestinnän ja vaikuttamisen keinoja omissa kuvissaan	S1, S2, S3	L1, L2, L4, L7
Visuaalisen kulttuurin tulkinta		
T7 ohjata oppilasta soveltamaan kuvallisia, sanallisia ja muita kuvatulkinna menetelmiä	S1, S2, S3	L1, L4, L5, L6
T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle historian ja kulttuurin näkökulmista	S1, S2, S3	L2, L3, L6, L7
T9 innostaa oppilasta soveltamaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja kuvallisessa tuottamisessaan	S1, S2, S3	L1, L2, L5, L6
Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen		
T10 ohjata oppilasta ottamaan kantaa taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin	S1, S2, S3	L3, L4, L6, L7

T11 kannustaa oppilasta ottamaan kuvailmaisussaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys sekä vaikuttamaan kuvien avulla	S1, S2, S3	L1, L2, L4, L7
--	------------	----------------

Kuvataiteen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7–9

Kuvataiteen opetuksen tavoitteita lähestytään omia kuvakulttuureja, ympäristön kuvakulttuureja ja taiteen maailmoja tutkimalla. Sisältöalueet ovat toisiaan täydentäviä ja opetuksessa tarkastellaan myös niiden välisiä yhteyksiä. Sisältöjen valinnan lähtökohtia ovat oppilaille merkitykselliset taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin teokset, tuotteet ja ilmiöt. Sisällöt rakentavat yhteyksiä oppilaille tuttujen ja heille uusien kuvakulttuurien välille. Oppilaita kannustetaan ottamaan osaa opetuksen sisältöjen, tarkasteltavien kuvastojen, työskentelymenetelmien ja välineiden valintaan. Sisältöjen valinnassa hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia.

S1 Omat kuvakulttuurit: Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Opetuksen sisältöjä valitaan myös oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinympäristöön että globaalin maailman näkökulmista.

S3 Taiteen maailmat: Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat syventyvät erilaisiin taidekäsitteisiin ja taiteen ilmiöihin tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

Kuvataiteen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Tavoitteena on tarjota oppimisympäristöjä ja työtapoja, joilla mahdollistetaan monipuolinen materiaalien, teknologioiden ja ilmaisukeinojen käyttäminen sekä niiden luova soveltaminen. Opetustilanteissa luodaan aktiiviseen kokeilemiseen ja harjoitteluun rohkaiseva ilmapiiri. Pedagogisilla ratkaisuilla tuetaan moniaistista havainnointia, pitkäjänteistä työskentelyä sekä tutkivaa ja tavoitteellista taideoppimista. Opetuksessa otetaan huomioon yksilölliset kuvailmaisun tarpeet ja mahdollistetaan tarkoituksenmukainen työskentely yksin ja ryhmässä. Tavoitteena on luoda oppimiseen ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri sekä koulussa että koulun ulkopuolisissa ympäristöissä. Vuosiluokilla 7–9 tuetaan tutkivaa ja ilmiökeskeistä työskentelyä taiteen traditioita ja aikalaistaiteen toimintatapoja hyödyntämällä. Opetuksessa luodaan mahdollisuuksia verkko- ja mediaympäristöjen monipuoliselle käytölle, taiteidenvälisille ja koulun ulkopuolisille projekteille sekä globaalien kysymysten käsittelylle.

Ohjaus, tuki ja eriyttäminen kuvataiteessa vuosiluokilla 7–9

Tavoitteena ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä on oppilaiden sosiaalisten, psyykkisten ja motoristen lähtökohtien ja taitojen huomioon ottaminen. Taideoppimisen

yksilöllinen ja yhteisöllinen luonne tukee oppilaan identiteettien rakentumista, osallisuutta ja hyvinvointia. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset ohjauksen tarpeet. Opetusta eriytetään tarvittaessa esimerkiksi ilmaisukeinojen, työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnoilla. Opetustilanteissa oppilaat voivat hyödyntää vahvuuksiaan, soveltaa erilaisia työtapoja ja käyttää vaihtoehtoisia lähestymistapoja. Taideoppimiselle luodaan turvallinen, moninaisuutta kunnioittava ja itseilmaisuun rohkaiseva ilmapiiri, jossa oppilaat saavat henkilökohtaista ohjausta ja tukea. Vaihtoehtoisia pedagogisia lähestymistapoja voidaan tarvita erityisesti havaintojen ja tunteiden visuaalisessa ilmaisussa sekä motoristen taitojen kehittämisessä. Ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi leikinomaisuutta, pelejä ja eri aistialueisiin liittyviä kokemuksia. Vuosiluokilla 7-9 tavoitteena on vahvistaa oppilaan osaamista kuvataiteessa perusopetuksen jälkeisiin opintoihin valmistavasta näkökulmasta.

Oppilaan oppimisen arviointi kuvataiteessa vuosiluokilla 7-9

Oppimisen arviointi kuvataiteessa on luonteeltaan kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa. Arvioinnilla tuetaan kuvan tuottamisen ja tulkinnan taitojen, taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemuksen, pitkäjänteisten työtapojen sekä itsearviointitaitojen kehittymistä. Oppilaita ohjataan arvioinnilla omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen. Oppimisen arviointi kohdistuu kaikkiin opetuksen tavoitteissa määriteltyihin taideoppimisen ulottuvuuksiin.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona kuvataiteen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut kuvataiteen oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso kuvataiteen valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Kuvataiteessa oppilaan osaaminen kehittyy kaikissa opetuksen tavoitteissa kuvatuilla taideoppimisen ulottuvuuksilla oppimäärän päättymiseen saakka. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Kuvataiteen päättöarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu			
T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan, taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja käyttämään monipuolisesti kuvallisen tuottamisen menetelmiä	S1, S2, S3	Taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin havainnoiminen	Oppilas osaa käyttää erilaisia havaintovälineitä ympäristön ja sen kuvien tarkastelussa.

T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan omista ja muiden havainnoista ja ajatuksista sekä perustelevaan näkemyksiään	S1, S2, S3	Havaintojen ja ajattelun vaikutusten pohtiminen	Oppilas osaa sanallistaa havaintojaan ja ajatteluaan taiteesta, ympäristöstä ja muusta visuaalisesta kulttuurista.
T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti erilaisia välineitä ja tiedon tuottamisen tapoja käyttäen eri ympäristöissä	S1, S2, S3	Havaintojen ja ajatusten kuvallinen ilmaiseminen	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti erilaisia välineitä ja tiedon tuottamisen tapoja käyttäen.
Kuvallinen tuottaminen			
T4 ohjata oppilasta soveltamaan erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä syventämään kuvallisen tuottamisen taitojaan	S1, S2, S3	Kuvailmaisun taitojen syventäminen	Oppilas osaa käyttää tavoitteellisesti erilaisia kuvallisen tuottamisen materiaaleja, tekniikoita ja keinoja kuvailmaisussaan.
T5 ohjata oppilasta tutkivaan lähestymistapaan itsenäisessä ja yhteistoiminnallisessa kuvallisessa työskentelyssä	S1, S2, S3	Tutkivan lähestymistavan käyttäminen	Oppilas osaa käyttää tutkivaa lähestymistapaa itsenäisesti tai ryhmässä työskennellessään.
T6 rohkaista oppilasta ilmaisemaan mielipiteitään sekä soveltamaan kuvallisen viestinnän ja vaikuttamisen keinoja omissa kuvissaan	S1, S2, S3	Kuvallisen tuottamisen avulla vaikuttaminen	Oppilas pyrkii vaikuttamaan ympäristöön ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin kuvallisin keinoin.
Visuaalisen kulttuurin tulkinta			
T7 ohjata oppilasta soveltamaan kuvallisia, sanallisia ja muita kuvatulkinna menetelmiä	S1, S2, S3	Kuvatulkinnan menetelmien soveltaminen	Oppilas osaa käyttää joitakin kuvallisia, sanallisia ja muita kuvatulkinnan menetelmiä.
T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle historian ja kulttuurin näkökulmista	S1, S2, S3	Visuaalisen kulttuurin merkityksen tarkasteleminen	Oppilas osallistuu tulkinnoillaan keskusteluun taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksestä.
T9 innostaa oppilasta soveltamaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja kuvallisessa tuottamisessaan	S1, S2, S3	Kulttuuristen kuvailmaisun tapojen soveltaminen	Oppilas osaa soveltaa joitakin kulttuurisesti erilaisia kuvailmaisun tapoja.
Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen			

T10 ohjata oppilasta ottamaan kantaa taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin	S1, S2, S3	Näkemyksen esittäminen	Oppilas osaa ilmaista näkemyksiään taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista.
T11 kannustaa oppilasta ottamaan kuvailmaisussaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys sekä vaikuttamaan kuvien avulla	S1, S2, S3	Kuvallinen ilmaiseminen ja vaikuttaminen	Oppilas tarkastelee kuvailmaisussaan kulttuurista moninaisuutta ja kestävä kehitystä sekä tunnistaa kuvilla vaikuttamisen mahdollisuuksia.

Lappeenrannan Kristillinen koulu

6. ja 7. luokan välinen siirtymävaihe

Kuvataiteen osalta siirtymävaihe ei aiheuta erityisiä toimenpiteitä, mutta kuvataiteen sujuminen voi antaa lisäinformaatiota oppilaan kokonaistilanteesta.

Oppimisympäristö ja työtavat

Tavoitteena on tarjota oppimisympäristöjä ja työtapoja, joilla mahdollistetaan monipuolinen materiaalien, teknologioiden ja ilmaisukeinojen käyttäminen sekä niiden luova soveltaminen. Opetuksessa luodaan mahdollisuuksia verkko- ja mediaympäristöjen käytölle, taiteidenväliselle ja koulun ulkopuolisille projekteille sekä globaalien kysymysten käsittelylle. Opetustilanteissa teknologioita ja verkkoympäristöjä hyödynnetään luovasti, kriittisesti ja vastuullisesti. Opettaja luo turvallisen, moninaisuutta kunnioittavan ja itseilmaisuuksiin rohkaisevan ilmapiirin. Opettaja tukee pedagogisilla ratkaisuilla moniaistista havainnointia, pitkäjänteistä työskentelyä sekä tutkivaa ja tavoitteellista taideoppimista yksin ja ryhmässä. Työskentely on ilmiökeskeistä. Tehdään yhteistyötä ja vierailuja Lappeenrannan kaupungin ja Etelä-Karjalan lastenkulttuurikeskuksen (Metku) tarjoamiin kohteisiin. Oppilaille annetaan mahdollisuus osallistua ainesisältöjen suunnitteluun.

Eriyttäminen

Opetusta eriytetään tarvittaessa ilmaisukeinojen, työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnalla. Toisaalta kuvataide eheyttää tuen tarpeessa olevan oppilaan ilmaisua ja luo oppilaalle lisävaihtoehtoja ajatusmaailmansa jakamiseen. Näin tuetaan oppilaan identiteetin rakentumista, osallisuutta ja hyvinvointia.

Arviointi

Oppimisen arviointi on luonteeltaan kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa. Oppilaita ohjataan arvioinnilla omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen.

Arvioinnilla tuetaan

- kuvan tuottamisen ja tulkinnan taitoja
- taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemusta
- pitkäjänteisten työtapojen kehittymistä
- itsearviointitaitojen kehittymistä.

Laaja-alaisista osaamisalueista arvioinnissa painotetaan

- Työelämätaitoja ja yrittäjyyttä (L6)
- Osallistumista, vaikuttamista ja kestävän tulevaisuuden rakentamista (L7)

Lappeenrannan kristillisessä koulussa päättöarviointi sijoittuu kahdeksannen luokan kevääseen, jolloin kuvataiteen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit ja ohjeet.

VUOSILUOKKA 7

Opetuksen tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen	Opetuksen sisällöt
Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu		
T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja käyttämään monipuolisesti kuvallisen tuottamisen menetelmiä	L1, L3, L4, L5	Kuvien ja ympäristöjen tarkastelua, niistä keskustelua ja omien mielipiteiden perustelua. Tarkastelun pohjalta omien työideoiden työstämistä.
T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan omista ja muiden havainnoista ja ajatuksista sekä perustelevaan näkemyksiään	L2, L4, L5, L6	Kuvia valitaan monipuolisesti eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta sekä soveltuvista mediakuvista, virtuaalimaailmoista ja kristillisestä kuvakulttuurista.
T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti erilaisia välineitä ja tiedon tuottamisen tapoja käyttäen eri ympäristöissä	L2, L3, L4, L5	Yhteistyö Lappeenrannan kaupungin ja Etelä-Karjalan lastenkulttuurikeskuksen (Metku) mainittujen kohteiden kanssa ja muut paikalliset taiteilijat (esim. Patsaspuisto, Art Paimensaari)
Kuvallinen tuottaminen		
T4 ohjata oppilasta soveltamaan erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä syventämään kuvallisen tuottamisen taitojaan	L2, L3, L5, L6	Mahdollistetaan monipuolinen materiaalien, teknologioiden ja ilmaisukeinojen käyttäminen sekä niiden luova soveltaminen. Pyritään pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä tutkivaan ja määrätietoiseen taideoppimiseen.
T5 ohjata oppilasta tutkivaan lähestymistapaan itsenäisessä ja yhteistoiminnallisessa kuvallisessa työskentelyssä	L1, L2, L3, L5	Piirtäminen, maalaaminen, grafiikka, muovailu, rakentelu, valokuvaus, kuvan muokkaus, tilataide ja/ tai ympäristötaide ja aikaistaide, tekstin kuvittaminen yhteistyössä muiden oppiaineiden kanssa monipuolisin tekniikoin.
T6 rohkaista oppilasta ilmaisemaan mielipiteitään sekä soveltamaan kuvallisen viestinnän ja vaikuttamisen keinoja omista kuvissaan	L1, L2, L4, L7	Käsitteet: piste, viiva, väri, muoto, sommittelu, tila, perspektiivi, valo, varjo, kontrasti, tasapaino, harmonia, jännite, rytmi, tekstuurit, symboliikka, liike, aika.
Visuaalisen kulttuurin tulkinta		
T7 ohjata oppilasta soveltamaan kuvallisia, sanallisia ja muita kuvatulkinnan menetelmiä	L1, L4, L5, L6	Dokumenttikuvan ja fiktiivisen kuvan vertailu, mainos, brändit, trendit, propaganda.
T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja	L2, L3, L6, L7	Rakenteellista ja sisällöllistä kuva-analyysiä (mitä, miten, miksi?).

yhteiskunnalle historian ja kulttuurin näkökulmista		
T9 innostaa oppilasta soveltamaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja kuvallisessa tuottamisessaan	L1, L2, L5, L6	Opetellaan hyödyntämään ja käyttämään eri aikojen ja kulttuurien kuvallisen ilmaisun piirteitä omassa työskentelyssä
Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen		
T10 ohjata oppilasta ottamaan kantaa taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin.	L3, L4, L6, L7	Kauneusihanteet, ekologia, moraalit/ etiikka. Taiteilijan vastuu aiheen ja materiaalien käsittelyssä.
T11 kannustaa oppilasta ottamaan kuvailmaisussaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys sekä vaikuttamaan kuvien avulla.	L1, L2, L4, L7	Monikulttuurisuuden huomioiminen. Tehdään yhteistyötä ainerajojen yli ja eri taiteenalojen välillä.

VUOSILUOKKA 8

Opetuksen tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen	Opetuksen sisällöt
Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu		
T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja käyttämään monipuolisesti kuvallisen tuottamisen menetelmiä	L1, L3, L4, L5	Kuvien ja ympäristöjen tarkastelua, niistä keskustelua ja omien mielipiteiden perustelua. Tarkastelun pohjalta omien työideoiden työstämistä.
T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan omista ja muiden havainnoista ja ajatuksista sekä perustelevaan näkemyksiään	L2, L4, L5, L6	Kuvia valitaan monipuolisesti eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta sekä soveltuvista mediakuvista, virtuaalimaailmoista ja kristillisestä kuvakulttuurista.
T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti erilaisia välineitä ja tiedon tuottamisen tapoja käyttäen eri ympäristöissä	L2, L3, L4, L5	Yhteistyö Lappeenrannan kaupungin ja Etelä-Karjalan lastenkulttuurikeskuksen (Metku) mainittujen kohteiden kanssa.
Kuvallinen tuottaminen		
T4 ohjata oppilasta soveltamaan erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä syventämään kuvallisen tuottamisen taitojaan	L2, L3, L5, L6	Mahdollistetaan monipuolinen materiaalien, teknologioiden ja ilmaisukeinojen käyttäminen sekä niiden luova soveltaminen. Pyritään pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä tutkivaan ja määrätietoiseen taideoppimiseen.
T5 ohjata oppilasta tutkivaan lähestymistapaan itsenäisessä ja yhteistoiminnallisessa kuvallisessa työskentelyssä	L1, L2, L3, L5	Piirtäminen, maalaaminen, grafiikka, muovailu, rakentelu, valokuvaus, kuvan muokkaus, tilataide ja/ tai ympäristötaide ja aikalaistaide, tekstin kuvittaminen yhteistyössä muiden oppiaineiden kanssa monipuolisin tekniikoin.
T6 rohkaista oppilasta ilmaisemaan mielipiteitään sekä soveltamaan kuvallisen viestinnän ja vaikuttamisen keinoja omissa kuvissaan	L1, L2, L4, L7	Käsitteiden syventäminen: piste, viiva, väri, muoto, sommittelu, tila, perspektiivi, valo, varjo, kontrasti, tasapaino, harmonia, jännite, rytmi, tekstuurit, symboliikka, liike, aika.

Visuaalisen kulttuurin tulkinta		
T7 ohjata oppilasta soveltamaan kuvallisia, sanallisia ja muita kuvatulkinnan menetelmiä	L1, L4, L5, L6	Dokumenttikuvan ja fiktiivisen kuvan vertailu, mainos, brändit, trendit, propaganda.
T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle historian ja kulttuurin näkökulmista	L2, L3, L6, L7	Rakenteellista ja sisällöllistä kuva-analyysiä (mitä, miten, miksi?).
T9 innostaa oppilasta soveltamaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja kuvallisessa tuottamisessaan	L1, L2, L5, L6	Eri aikojen ja kulttuurien kuvallisen ilmaisun piirteiden hyödyntäminen omassa työskentelyssä
Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen		
T10 ohjata oppilasta ottamaan kantaa taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin.	L3, L4, L6, L7	Kauneusihanteet, ekologia, moraalit/ etiikka. Taiteilijan vastuu aiheen ja materiaalien käsittelyssä.
T11 kannustaa oppilasta ottamaan kuvailmaisussaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys sekä vaikuttamaan kuvien avulla.	L1, L2, L4, L7	Monikulttuurisuuden huomioiminen. Tehdään yhteistyötä ainerajojen yli ja eri taiteenalojen välillä.

VUOSILUOKKA 9 (taide- ja taitoaineiden valinnaiset opinnot)

Opetuksen tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen	Opetuksen sisällöt
Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu		
T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja käyttämään monipuolisesti kuvallisen tuottamisen menetelmiä	L1, L3, L4, L5	Kuvien ja ympäristöjen tarkastelua, niistä keskustelua ja omien mielipiteiden perustelua. Tarkastelun pohjalta omien työideoiden työstämistä ja toteuttamista. Mahdollisuuksien mukaan museovierailut
T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan omista ja muiden havainnoista ja ajatuksista sekä perustelemään näkemyksiään	L2, L4, L5, L6	Kuvia valitaan monipuolisesti eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta sekä soveltuvista mediakuvista, virtuaalimaailmoista Keskustellaan taiteesta ja sen herättämistä ajatuksista ja tunteista Harjoitellaan mielipiteen esittämistä, perustamista ja arvostamista
T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti erilaisia välineitä ja tiedon tuottamisen tapoja käyttäen eri ympäristöissä	L2, L3, L4, L5	Yhteistyö Lappeenrannan kaupungin ja Etelä-Karjalan lastenkulttuurikeskuksen (Metku) mainittujen kohteiden kanssa.
Kuvallinen tuottaminen		

T4 ohjata oppilasta soveltamaan erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä syventämään kuvallisen tuottamisen taitojaan	L2, L3, L5, L6	Mahdollistetaan monipuolinen materiaalien, teknologioiden ja ilmaisukeinojen käyttäminen sekä niiden luova soveltaminen. Pyritään pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä tutkivaan ja määrätietoiseen taideoppimiseen.
T5 ohjata oppilasta tutkivaan lähestymistapaan itsenäisessä ja yhteistoiminnallisessa kuvallisessa työskentelyssä	L1, L2, L3, L5	Oppilas saa enemmän vastuuta oman työn suunnittelussa, materiaalivalinnoissa sekä arvioinnissa Nähdään taiteen luominen prosessina Tutkitaan omaa työtä ja työskentelyä kriittisesti
T6 rohkaista oppilasta ilmaisemaan mielipiteitään sekä soveltamaan kuvallisen viestinnän ja vaikuttamisen keinoja omissa kuvissaan	L1, L2, L4, L7	Harjoitellaan käyttämään erilaisia vaikuttamisen keinoja omissa töissä sekä perustelemaan niiden valintaa Kannustetaan ilmaisemaan mielipiteitä ja tunteita taiteen keinoin Mahdollisuuksien mukaan voidaan järjestää oma oppilasnäyttely/taidetapahtuma koulussa
Visuaalisen kulttuurin tulkinta		
T7 ohjata oppilasta soveltamaan kuvallisia, sanallisia ja muita kuvatulkinnan menetelmiä	L1, L4, L5, L6	Dokumenttikuvan ja fiktiivisen kuvan vertailu, mainos, brändit, trendit, propaganda. Lyhytelokuva- tai mainosprojekti pienryhmissä
T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle historian ja kulttuurin näkökulmista	L2, L3, L6, L7	Rakenteellista ja sisällöllistä kuva-analyysiä (mitä, miten, miksi?). Tutkitaan ja tulkitaan ajankohtaisia visuaalisen kulttuurin aiheita
T9 innostaa oppilasta soveltamaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja kuvallisessa tuottamisessaan	L1, L2, L5, L6	Eri aikojen ja kulttuurien kuvallisen ilmaisun piirteiden hyödyntäminen omassa työskentelyssä Esim. kuuluisa taideteos oman työn pohjana/ideana
Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen		
T10 ohjata oppilasta ottamaan kantaa taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin.	L3, L4, L6, L7	Kauneushanteet, ekologia, moraalit/ etiikka. Taiteilijan vastuu aiheen ja materiaalien käsittelyssä. Kannanotto taiteen avulla
T11 kannustaa oppilasta ottamaan kuvailmaisussaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys sekä	L1, L2, L4, L7	Monikulttuurisuuden huomioiminen. Tehdään yhteistyötä ainerajojen yli ja eri taiteenalojen välillä.

vaikuttamaan kuvien avulla.		
-----------------------------	--	--

15.4.16 KÄSITYÖ

Oppiaineen tehtävä

Käsityön oppiaineen tehtävänä on ohjata oppilaita kokonaiseen käsityöprosessin hallintaan. Käsityö on monimateriaalinen oppiaine, jossa toteutetaan käsityöilmaisuun, muotoiluun ja teknologiaan perustuvaa toimintaa. Tähän kuuluu tuotteen tai teoksen itsenäinen tai yhteisöllinen suunnittelu, valmistus ja oman tai yhteisen käsityöprosessin arviointi. Käsityön tekeminen on tutkivaa, keksivää ja kokeilevaa toimintaa ja siinä toteutetaan ennakkoluulottomasti erilaisia visuaalisia, materiaalisia, teknisiä sekä valmistusmenetelmällisiä ratkaisuja. Käsityössä opetellaan ymmärtämään, arvioimaan ja kehittämään erilaisia teknologisia sovelluksia sekä käyttämään opittuja tietoja ja taitoja arjessa. Käsityössä kehitetään oppilaiden avaruudellista hahmottamista, tuntoaistia ja käsillä tekemistä, jotka edistävät motorisia taitoja, luovuutta ja suunnitteluosaamista. Opetuksella vahvistetaan edellytyksiä monipuoliseen työskentelyyn. Käsityön merkitys on pitkäjänteisessä ja innovatiivisessa työskentelyprosessissa sekä itsetuntoa vahvistavassa, mielihyvää tuottavassa kokemuksessa.

Opetuksessa painotetaan oppilaiden erilaisia kiinnostuksen kohteita ja korostetaan yhteisöllistä toimintaa. Käsityössä lähtökohtana on erilaisten laaja-alaisten teemojen kokonaisvaltainen tarkastelu oppiainerajat luontevasti ylittäen. Ympäröivän materiaalsen maailman tuntemus luo perustaa kestäväälle elämäntavalle ja kehitykselle. Tähän sisältyy myös oppilaiden oma elämämpiiri, paikallinen ja eri ryhmien kulttuuriperintö sekä yhteisön kulttuurinen moninaisuus. Käsityö kasvattaa eettisiä, tiedostavia, osallistuvia sekä osaavia ja yritteliäitä kansalaisia, jotka arvostavat itseään tekijöinä ja joilla on taito käsityöilmaisuun sekä halu ylläpitää ja kehittää käsityökulttuuria.

Vuosiluokilla 7–9 käsityön opetus vahvistaa ja syventää oppilaiden omasta elämysmaailmasta nousevaa innovointia ja ongelmanratkaisua sekä käsityön tekemiseen, ilmaisuun ja suunnitteluun liittyvien tietojen ja taitojen osaamista. Käsityön opiskelu pohjautuu rakennetun ympäristön ja monimateriaalisen maailman havainnointiin, tutkimiseen ja tiedon soveltamiseen. Tekemisen taitoja syvennettäessä tunnistetaan myös erilaisia teknologisia toimintaperiaatteita ja niihin liittyviä käytännön ongelmia. Käsityön kasvatustehtävänä on tukea oppilaiden hyvinvointia ja elämänhallintaa sekä työelämään ja ammattiin liittyviä valintoja.

Käsityön opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1 ohjata oppilasta suunnittelemaan työskentelyään sekä ideoimaan, tutkimaan ja kokeilemaan yritteliäästi	S2-S5	L2,L3
T2 ohjata oppilasta asettamaan käsityöhön omia oppimisen ja työskentelyn tavoitteita sekä toteuttamaan niiden perusteella kokonainen käsityöprosessi ja arvioimaan oppimistaan	S1-S5	L1

T3 opastaa oppilasta tutustumaan ja käyttämään monipuolisesti erilaisia työvälineitä, materiaaleja ja tarkoituksenmukaisia työtapoja sekä kehittämään innovaatioita	S1-S5	L4, L6
T4 ohjata oppilasta käyttämään sujuvasti käsityön käsitteitä, merkkejä ja symboleja sekä vahvistamaan visuaalista, materiaalista ja teknologista ilmaisuaan	S1-S5	L2, L4
T5 ohjata oppilasta havainnoimaan, ennakoimaan ja reagoimaan työtilanteisiin liittyviin riskitekijöihin ja toimimaan turvallisesti käsityöprosessissa	S6	L3, L6
T6 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja dokumentoinnissa, sekä yhteisöllisen tiedon tuottamisessa ja jakamisessa	S1-S5	L5
T7 ohjata oppilasta tuntemaan käsityön, kädentaitojen ja teknologisen kehityksen merkitys omassa elämässään, yhteiskunnassa, yrittäjyydessä ja muussa työelämässä	S7	L6
T8 ohjata oppilasta taloudelliseen ajatteluun ja kehittämään käsityöprosessiin liittyviä valintoja, jotka edistävät kestävä elämäntapaa	S8	L1, L4, L7

Käsityön tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7–9

Sisältöjen toteuttaminen antaa oppilaalle monipuolisen kokemuksen käsityön alueista ja mahdollisuuden useiden käsityötaitojen omaksumiseen. Sisältöalueista muodostetaan yhtenäisiä oppimistehtäviä, joissa useat sisällöt limittyvät yhtäaikaaisesti toisiinsa.

S1 Innovointi: Ratkaistaan erilaisia tuotesuunnittelutehtäviä luovasti ja kekseliäästi käyttäen käsityön käsitteistöä, merkkejä ja symboleja. Toteutetaan suunnitelmat itseilmaisua vahvistaen. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä.

S2 Muotoilu: Perehdytään asumisen, liikkumisen ja pukeutumisen yhteiskunnalliseen, kulttuuriseen ja teknologiseen kehitykseen sekä hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykyyttä ja tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa.

S3 Kokeilu: Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja sekä käytetään luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Käytetään sulautettuja järjestelmiä käsityöhön eli sovelletaan ohjelmointia suunnitelmiin ja valmistettaviin tuotteisiin.

S4 Dokumentointi ja arviointi: Tutustutaan eri menetelmien tarjoamiin mahdollisuuksiin tuotteiden suunnittelu- ja valmistusprosessissa. Analysoidaan tuotteiden muotoilua ja käytettävyyttä. Kokonainen käsityöprosessi dokumentoidaan hyödyntäen tieto- ja viestintäteknologiaa.

S5 Tekeminen: Valmistetaan erilaisia laadukkaita ja toimivia, ekologisesti ja eettisesti kestäviä tuotteita tai teoksia. Käytetään käsityön tekemiseen tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

S6 Työturvallisuus: Perehdytään työturvallisuuteen ja kartoitetaan ja arvioidaan työn vaaroja sekä riskejä osana käsityöprosessia. Työskennellään turvallisesti.

S7 Yrittäjämäinen oppiminen: Tutustutaan yrittäjämäiseen oppimiseen, yrittäjyyteen ja järjestöyhteistyöhön havainnollisesti, virtuaalisesti, opintokäynneillä tai yritysvierailuilla. Huomioidaan käsityöosaamisen merkitys työelämälle. Hyödynnetään kulttuurilaitosten tarjontaa ideoinnin lähteenä.

S8 Tiedostaminen ja osallistuminen: Tutkitaan käsityön ja tuotteiden erilaisia merkityksiä yksilön, yhteiskunnan ja ympäristön näkökulmasta. Pohditaan käsityötä hyvinvoinnin ja kestäväen kehityksen edistäjänä arjessa. Harjoitellaan käsityöllä osallistumista, vaikuttamista ja viestimistä.

Käsityön oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Monipuoliset laitteet, koneet, työvälineet ja ympäristöt mahdollistavat monimateriaalisen käsityön oppimisen ja vastuullisen työskentelyasenteen omaksumisen. Arkielämää, luontoa, rakennettua ja esineympäristöä havainnoidaan ja hyödynnetään käsityön suunnittelussa ja valmistuksessa. Käsityössä hyödynnetään mobiililaitteita ja harjaannutaan kolmiulotteisten piirrosten ja mallien tekemiseen. Opetuksessa käytetään teknisen työn ja tekstiilityön työtapoja. Toiminnallista oppimista tuetaan tutkivan oppimisen projekteilla yhteistyössä ulkopuolisten asiantuntijoiden ja eri tahojen kanssa oppiaineiden rajoja ylittäen. Käsityöhön tutustutaan museo- ja näyttely- ja yritysvierailuilla.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki käsityössä vuosiluokilla 7-9

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä ohjauksen/tuen järjestämisessä on huomioida pedagogisesti erilaiset työ- ja vuorovaikutustavat, joilla tuetaan oppilaiden käsityötaitojen oppimista, suunnittelua ja yhteisöllistä työskentelyä. Yksilö-, ryhmä- ja yhteisöllisillä työtavoilla kannustetaan oppilaita osallisuuteen, aktiivisuuteen ja itseohjautuvuuteen. Opetuksessa huomioidaan oppilaiden erilaiset edellytykset ja tarpeet käsityön opiskeluun ja tehdään sen mukaisia eriytettyjä ratkaisuja esimerkiksi käytettävien oppimisympäristöjen, työvälineiden, työtapojen ja työtehtävien valinnassa.

Oppilaan oppimisen arviointi käsityössä vuosiluokilla 7-9

Oppimisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Arviointi perustuu kokonaiseen käsityön prosessiin, sen tavoitteisiin ja kriteereihin sekä opiskelun aikana tehtyyn jatkuvaan arviointiin ja dokumentointiin. Huolehditään siitä, että oppilaat tietävät arvioinnin perusteet. Eri vaiheiden dokumentointi toimii arvioinnin välineenä. Oppilaat saavat monipuolista palautetta edistymisestään ja osaamisestaan. Arvioinnilla tuetaan laaja-alaisen käsityötaitojen kehittymistä. Oppilaille annetaan erilaisia mahdollisuuksia osoittaa edistymistään ja kannustetaan omien vahvuuksien ylläpitämiseen sekä kehittymässä olevien taitojensa hallitsemiseen. Oppilaita ohjataan arvioimaan omaa oppimistaan ja tarjotaan erilaisia tapoja tehdä itse- ja vertaisarviointia. Palautteen anto on vuorovaikutteista, jolloin myös opettaja saa palautetta käyttämistään menetelmistä tai työtavoista.

Päätösarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päätösarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut käsityön oppimäärän tavoitteet. Päätösarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso käsityön valtakunnallisiin päätösarvioinnin kriteereihin. Osaaminen oppiaineessa kehittyy koko opiskelun ajan. Päätösarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päätösarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite

on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta. Numeroarvosana laaditaan yhdessä käsityön opetukseen osallistuneiden opettajien kesken.

Käsityön päättöarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Käsityön opetuksen tavoitteena on	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
T1 ohjata oppilasta suunnittelemaan työskentelyään sekä ideoimaan, tutkimaan ja kokeilemaan yritteliäästi	S2-S5	Työskentely ja tuottaminen	Oppilas suunnittelee työskentelyään, osaa tehdä valintoja ja etsiä työhönsä omia ratkaisuja.
T2 ohjata oppilasta asettamaan käsityöhön omia oppimisen ja työskentelyn tavoitteita sekä toteuttamaan niiden perusteella kokonainen käsityöprosessi ja arvioimaan oppimistaan	S1-S5	Kokonaisen käsityöprosessin toteuttaminen	Oppilas osaa asettaa työskentelylleen tavoitteita sekä työskentelee käsityöprosessin mukaisesti ja arvioi realistisesti oppimistaan käsityöprosessin aikana.
T3 opastaa oppilasta tutustumaan ja käyttämään monipuolisesti erilaisia työvälineitä, materiaaleja ja tarkoituksenmukaisia työtapoja sekä kehittämään innovaatioita	S1-S5	Valmistaminen, tekniikat ja työstömenetelmät	Oppilas osaa valita tarkoituksenmukaisia materiaaleja sekä tekniikoita ja työstömenetelmiä ja osaa käyttää niitä valmistaessaan suunnittelemaansa tuotteita/teoksia.
T4 ohjata oppilasta käyttämään sujuvasti käsityön käsitteitä, merkkejä ja symboleja sekä vahvistamaan visuaalista, materiaalista ja teknologista ilmaisuun	S1-S5	Visuaalinen materiaallinen ja teknologinen ilmaisu	Oppilas käyttää käsityön keskeisiä käsitteitä ja osaa esittää ideansa selkeästi sekä toteuttaa ne suunnitelmaan perusten ottaen huomioon esteettisyyden ja toimivuuden.
T5 ohjata oppilasta havainnoimaan, ennakoimaan ja reagoimaan työtilanteisiin liittyviin riskitekijöihin ja toimimaan turvallisesti	S6	Turvallinen työskentely	Oppilas osaa arvioida työskentelyn vaaroja ja riskejä sekä toimia turvallisesti käsityöprosessissa.

käsityöprosessissa			
T6 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja dokumentoinnissa, sekä yhteisöllisen tiedon tuottamisessa ja jakamisessa	S1-S5	Tieto- ja viestintäteknologiset taidot Yhteisöllinen työskentely	Oppilas osaa käyttää itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa suunnittelussa ja valmistamisessa sekä oman tai yhteisen käsityöprosessin dokumentoinnissa tieto- ja viestintä-teknologiaa.
T7 ohjata oppilasta tuntemaan käsityön, kädentaitojen ja teknologisen kehityksen merkitys omassa elämässään, yhteiskunnassa, yrittäjyydessä ja muussa työelämässä	S7	Kädentaitojen ja käsityön merkityksen hahmottaminen arkielämässä ja yhteiskunnassa	Oppilas osaa esimerkkien avulla kuvailla käsityön merkitystä arjessa, yhteiskunnassa ja työelämässä.
T8 ohjata oppilaita taloudelliseen ajatteluun ja kehittämään käsityöprosessiin liittyviä valintoja, jotka edistävät kestävä elämäntapaa	S8	Valintojen tekeminen ja niiden perustelut	Oppilas osaa perustella käsityön merkityksen kestäväälle elämäntavalle ja tehdä sen mukaisia valintoja työskentelyssään.

Lappeenrannan kristillinen koulu

Opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi

Vuosiluokilla 7–9 käsityön opetus vahvistaa ja syventää oppilaiden omasta elämysmaailmasta nousevaa innovointia ja ongelmanratkaisua sekä käsityön tekemiseen, ilmaisuun ja suunnitteluun liittyvien tietojen ja taitojen osaamista. Käsityön opiskelu pohjautuu rakennetun ympäristön ja monimateriaalisen maailman havainnointiin, tutkimiseen ja tiedon soveltamiseen. Tekemisen taitoja syvennettäessä tunnistetaan myös erilaisia teknologisia toimintaperiaatteita ja niihin liittyviä käytännön ongelmia. Käsityön kasvatustehtävänä on tukea oppilaiden hyvinvointia ja elämänhallintaa sekä työelämään ja ammattiin liittyviä valintoja.

Lappeenrannan kristillisessä koulussa päättöarviointi sijoittuu seitsemännen luokan kevääseen, jolloin käsityön opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit ja ohjeet.

VUOSILUOKKA 7

Opetuksen tavoitteet	Opetuksen sisällöt
<p>T1 Ohjata oppilasta suunnittelemaan työskentelyään sekä ideoimaan, tutkimaan ja kokeilemaan yritteliäästi.</p> <p>L2,L3</p>	<p>S1 Innovointi Ratkaistaan erilaisista lähtökohdista nostettuja tuotesuunnittelutehtäviä luovasti ja kekseliäästi.</p> <p>S3 Kokeilu ja tekeminen Kokeillaan ja käytetään luovasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Oppilaan rooli koko työskentelyprosessissa on merkittävä opettajan roolin vähentyessä.</p>
<p>T2 Ohjata oppilasta asettamaan käsityöhön omia oppimisen ja työskentelyn tavoitteita sekä toteuttamaan niiden perusteella kokonainen käsityöprosessi ja arvioimaan oppimistaan.</p> <p>L1</p>	<p>S1, S4, S5 Tekeminen, dokumentointi ja arviointi Valmistetaan tuotteita tai teoksia kokonaisen käsityön prosessin mukaisesti itsenäisesti. Tehdään itse- ja vertaisarviointia käsityöprosessin edetessä. Tarkastellaan ja kehitetään suunnitelmia ja työskentelyä jatkuvasti.</p>
<p>T3 Opastaa oppilasta tutustumaan ja käyttämään monipuolisesti erilaisia työvälineitä, materiaaleja ja tarkoituksenmukaisia työtapoja sekä kehittämään innovaatioita.</p> <p>L4, L6</p>	<p>S1 Innovointi Ratkaistaan erilaisia tuotesuunnittelutehtäviä luovasti ja kekseliäästi käyttäen käsityön käsitteistöä, merkkejä ja symboleja.</p> <p>S5 Tekeminen Käytetään käsityön tekemiseen tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.</p>
<p>T4 Ohjata oppilasta käyttämään sujuvasti käsityön käsitteitä, merkkejä ja symboleja sekä vahvistamaan visuaalista, materiaalista ja teknologista ilmaisuaan.</p> <p>L2, L4</p>	<p>S1 Innovointi Ratkaistaan erilaisia tuotesuunnittelutehtäviä käyttäen käsityön käsitteistöä, merkkejä ja symboleja. Toteutetaan suunnitelmat itseilmaisua vahvistaen.</p> <p>S2 Muotoilu Hyödynnetään eri kulttuurien perinteitä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa. Pehdytään asumiseen, liikkumiseen ja pukeutumiseen.</p> <p>Tutustutaan paikalliseen muotoilukulttuuriin ja –perinteeseen.</p> <p>S3 Kokeilu Kokeillaan ja harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja sekä käytetään erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita.</p>
<p>T5 Ohjata oppilasta havainnoimaan, ennakoimaan ja reagoimaan työtilanteisiin liittyviin riskitekijöihin ja toimimaan turvallisesti käsityöprosessissa.</p> <p>L3, L6</p>	<p>S6 Työturvallisuus Pehdytään työturvallisuuteen ja kartoitetaan työn vaaroja sekä riskejä osana käsityöprosessia. Työskennellään turvallisesti.</p>

<p>T6 Ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja dokumentoinnissa, sekä yhteisöllisen tiedon tuottamisessa ja jakamisessa.</p> <p>L5</p>	<p>S4 Dokumentointi ja arviointi Tutustutaan teknologian sekä yhteisöllisen tiedon tuottamisen ja jakamisen tarjoamiin mahdollisuuksiin tuotteiden suunnittelu- ja valmistusprosessissa (esim. Lappeen kirkon kirkkotekstiilit). Kokonainen käsityöprosessi dokumentoidaan hyödyntäen tieto- ja viestintäteknologiaa.</p>
<p>T7 Ohjata oppilasta tuntemaan käsityön, kädentaitojen ja teknologisen kehityksen merkitys omassa elämässään, yhteiskunnassa, yrittäjyydessä ja muussa työelämässä.</p> <p>L6</p>	<p>S7 Yrittäjämäinen oppiminen Tutustutaan yrittäjämäiseen oppimiseen, yrittäjyyteen ja järjestöyhteistyöhön havainnollisesti, virtuaalisesti, opintokäynneillä tai yritysvierailuilla. Huomioidaan käsityöosaamisen merkitys työelämälle. Hyödynnetään kulttuurilaitosten tarjontaa ideoinnin lähteenä</p>
<p>T8 Ohjata oppilasta taloudelliseen ajatteluun ja kehittämään käsityöprosessiin liittyviä valintoja, jotka edistävät kestävää elämäntapaa.</p> <p>L1, L4, L7</p>	<p>S8 Tiedostaminen ja osallistuminen Tutkitaan käsityön ja tuotteiden erilaisia merkityksiä yksilön, yhteiskunnan ja ympäristön näkökulmasta. Pohditaan käsityötä hyvinvoinnin ja kestäväen kehityksen edistäjänä arjessa. Harjoitellaan käsityöllä osallistumista, vaikuttamista ja viestimistä.</p>

VUOSILUOKAT 8-9 valinnaiset opinnot

Opetuksen tavoitteet	Opetuksen sisällöt
<p>T1 Ohjata oppilasta suunnittelemaan työskentelyään sekä ideoimaan, tutkimaan ja kokeilemaan yritteliäästi.</p> <p>L2,L3</p>	<p>S1 Innovointi Ratkaistaan erilaisista lähtökohdista nostettuja tuotesuunnittelutehtäviä luovasti ja kekseliäästi.</p> <p>S3 Kokeilu ja tekeminen Kokeillaan ja käytetään itsenäisesti ja luovasti perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita.</p>
<p>T2 Ohjata oppilasta asettamaan käsityöhön omia oppimisen ja työskentelyn tavoitteita sekä toteuttamaan niiden perusteella kokonainen käsityöprosessi ja arvioimaan oppimistaan.</p> <p>L1</p>	<p>S1, S4, S5 Tekeminen, dokumentointi ja arviointi Valmistetaan tuotteita tai teoksia kokonaisen käsityön prosessin mukaisesti. Tehdään itse- ja vertaisarviointia käsityöprosessin edetessä.</p>
<p>T3 Opastaa oppilasta tutustumaan ja käyttämään monipuolisesti erilaisia työvälineitä, materiaaleja ja tarkoituksenmukaisia työtapoja sekä kehittämään innovaatioita.</p> <p>L4 L6</p>	<p>S1 Innovointi Ratkaistaan avoimia tuotesuunnittelutehtäviä itsenäisesti ja kekseliäästi käyttäen käsityön käsitteistöä, merkkejä ja symboleja.</p> <p>S5 Tekeminen Käytetään itsenäisesti käsityön tekemiseen tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.</p>
<p>T4 Ohjata oppilasta käyttämään sujuvasti käsityön käsitteitä, merkkejä ja symboleja sekä vahvistamaan visuaalista, materiaalista ja teknologista ilmaisuaan.</p>	<p>S1 Innovointi Ratkaistaan erilaisia tuotesuunnittelutehtäviä käyttäen käsityön käsitteistöä, merkkejä ja symboleja. Toteutetaan suunnitelmat itseilmaisua vahvistaen.</p>

<p>L2 L4</p>	<p>S2 Muotoilu Perehdytään asumisen, liikkumisen ja pukeutumisen yhteiskunnalliseen, kulttuuriseen ja teknologiseen kehitykseen. Hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa.</p> <p>S3 Kokeilu Kokeillaan ja harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja sekä käytetään erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita.</p>
<p>T5 Ohjata oppilasta havainnoimaan, ennakoimaan ja reagoimaan työtilanteisiin liittyviin riskitekijöihin ja toimimaan turvallisesti käsityöprosessissa.</p> <p>L3 L6</p>	<p>S6 Työturvallisuus Perehdytään työturvallisuuteen ja kartoitetaan työn vaaroja sekä riskejä osana käsityöprosessia. Työskennellään turvallisesti.</p>
<p>T6 Ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja dokumentoinnissa, sekä yhteisöllisen tiedon tuottamisessa ja jakamisessa.</p> <p>L5</p>	<p>S4 Dokumentointi ja arviointi Käytetään teknologiaa yhteisöllisen tiedon tuottamiseen ja jakamiseen tuotteiden suunnittelu- ja valmistusprosessissa. Kokonainen käsityöprosessi dokumentoidaan hyödyntäen tieto- ja viestintäteknologiaa.</p>
<p>T7 Ohjata oppilasta tuntemaan käsityön, kädentaitojen ja teknologisen kehityksen merkitys omassa elämässään, yhteiskunnassa, yrittäjyydessä ja muussa työelämässä.</p> <p>L6</p>	<p>S7 Yrittäjämäinen oppiminen Tutustutaan yrittäjämäiseen oppimiseen, yrittäjyyteen ja järjestöyhteistyöhön havainnollisesti, virtuaalisesti, opintokäynneillä tai yritysvierailuilla. Huomioidaan käsityöosaamisen merkitys työelämälle. Hyödynnetään kulttuurilaitosten tarjontaa ideoinnin lähteenä.</p>
<p>T8 Ohjata oppilasta taloudelliseen ajatteluun ja kehittämään käsityöprosessiin liittyviä valintoja, jotka edistävät kestävää elämäntapaa.</p> <p>L1 L4 L7</p>	<p>S8 Tiedostaminen ja osallistuminen Tutkitaan käsityön ja tuotteiden erilaisia merkityksiä yksilön, yhteiskunnan ja ympäristön näkökulmasta. Nähdään käsityö hyvinvoinnin ja kestävä kehityksen edistäjänä arjessa. Osallistutaan, vaikutetaan ja viestitään käsityöllä.</p>

15.4.17 LIIKUNTA

Oppiaineen tehtävä

Liikunnan opetuksen tehtävänä on vaikuttaa oppilaiden hyvinvointiin tukemalla fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyä sekä myönteistä suhtautumista omaan kehoon. Oppiaineessa tärkeitä ovat yksittäisiin liikuntatunteihin liittyvät positiiviset kokemukset ja liikunnallisen elämäntavan tukeminen. Oppitunneilla korostuvat kehollisuus, fyysinen aktiivisuus ja yhdessä tekeminen. Liikunnan avulla edistetään yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja yhteisöllisyyttä sekä tuetaan kulttuurien moninaisuutta. Opetus on turvallista, ja se perustuu eri

vuodenaikojen ja paikallisten olosuhteiden tarjoamiin mahdollisuuksiin. Liikunnassa hyödynnetään koulun tiloja, lähiliikuntapaikkoja ja luontoa monipuolisesti. Oppilaita ohjataan ja sitoutetaan turvalliseen ja eettisesti kestävään toimintaan ja oppimisilmapiiriin.

Liikunnassa oppilaat kasvavat liikkumaan ja liikunnan avulla. Liikkumaan kasvamisen osatekijöitä ovat oppilaiden ikä- ja kehitystason mukainen fyysisesti aktiivinen toiminta, motoristen perustaitojen oppiminen ja fyysisten ominaisuuksien harjoittelu. Oppilaat saavat tietoja ja taitoja erilaisissa liikuntatilanteissa toimimiseen. Liikunnan avulla kasvamiseen kuuluu toisia kunnioittava vuorovaikutus, vastuullisuus, pitkäjänteinen itsensä kehittäminen, tunteiden tunnistaminen ja säätely sekä myönteisen minäkäsityksen kehittyminen. Liikunta tarjoaa mahdollisuuksia iloon, keholliseen ilmaisuun, osallisuuteen, sosiaalisuuteen, rentoutumiseen, leikinomaiseen kisailuun ja ponnisteluun sekä toisten auttamiseen. Liikunnassa oppilas saa valmiuksia terveytensä edistämiseen.

”Liikutaan yhdessä minäkäsitystä ja osallisuutta vahvistaen, taitoja soveltaen.”

Vuosiluokilla 7–9 pääpaino on monipuolisessa perustaitojen soveltamisessa ja fyysisten ominaisuuksien harjoittamisen opiskelussa eri liikuntamuotojen ja -lajien avulla. Erityisen tärkeää on vahvistaa oppilaan myönteistä minäkäsitystä ja oman muuttuvan kehon hyväksymistä. Opetus tukee oppilaiden hyvinvointia, kasvua itsenäisyyteen, osallisuuteen sekä kannustaa terveyttä edistävään omaehtoiseen liikunnan harrastamiseen. Oppilaat osallistuvat kehitysvaiheensa mukaisesti toiminnan suunnitteluun sekä ottavat vastuuta omasta ja ryhmän toiminnasta.

Liikunnan opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Fyysinen toimintakyky		
T1 kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen	S1	L1, L3
T2 ohjata oppilasta harjaanuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja	S1	L1, L3, L4
T3 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään tasapaino- ja liikkumistaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa	S1	L3
T4 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään välineenkäsittelytaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri välineillä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa	S1	L3
T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta	S1	L3
T6 vahvistaa uima- ja vesipelastustaitoja, jotta oppilas osaa sekä uida että pelastautua ja pelastaa vedestä	S1	L3
T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan	S1	L3, L6, L7
Sosiaalinen toimintakyky		

T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätämään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen	S2	L2, L3, L6, L7
T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä ottamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista	S2	L2, L6, L7
Psyykinen toimintakyky		
T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa oppilaan itsenäisen työskentelyn taitoja	S3	L1, L2, L3
T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevydestä ja yhteisöllisyydestä	S3	L1, L2
T12 auttaa oppilasta ymmärtämään riittävän fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan merkitys kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille	S3	L3
T13 tutustuttaa oppilas yleisten liikuntamuotojen harrastamiseen liittyviin mahdollisuuksiin, tietoihin ja taitoihin, jotta hän saa edellytyksiä löytää itselleen sopivia iloa ja virkistystä tuottavia liikuntaharrastuksia	S3	L1, L3

Liikunnan tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7–9

S1 Fyysinen toimintakyky: Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!-n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

S2 Sosiaalinen toimintakyky: Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan ja kehittämään omaa sosiaalista toimintakykyään. Liikunnan opetukseen valitaan erilaisia pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon sekä auttamaan ja avustamaan muita. Tehtävien myötä opitaan vastuun ottamista yhteisistä asioista ja niiden järjestelyistä sekä säännöistä. Myönteistä yhteisöllisyyttä lisätään ryhmätehtävillä.

S3 Psyykinen toimintakyky: Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä. Opetuksen yhteydessä annetaan tietoa liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle, tutustutaan harjoittelun periaatteisiin sekä annetaan tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista ja toimintatavoista eri liikuntamuodoissa.

Liikunnan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Liikunnan tehtävää ja tavoitteita toteutetaan opettamalla turvallisesti ja monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä sisä- ja ulkotiloissa oppilaita osallistaen. Opetuksessa otetaan huomioon vuodenaajat, paikalliset olosuhteet sekä koulun ja ympäristön tarjoamat mahdollisuudet tarkoituksenmukaisella tavalla. Opetuksen yhteydessä korostetaan fyysistä aktiivisuutta ja yhteistoiminnallisuutta ylläpitäviä työtapoja, kannustavaa vuorovaikutusta ja toisten auttamista sekä henkisesti ja fyysisesti turvallista toimintaa. Liikuntateknologian hyödyntämisellä tuetaan liikunnanopetuksen tavoitteiden saavuttamista. Koulun ulkopuolisille liikuntapaikoille siirtymisessä edistetään turvallista liikennekäyttäytymistä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki liikunnassa vuosiluokilla 7-9

Kannustava ja hyväksyvä ilmapiiri on edellytys liikunnanopetuksen tavoitteiden saavuttamiselle. Toiminnan tulee antaa kaikille oppilaille mahdollisuus onnistumiseen ja osallistumiseen sekä tukea hyvinvoinnin kannalta riittävää toimintakykyä. Opetuksessa on keskeistä oppilaiden yksilöllisyyden huomioon ottaminen, turvallinen työskentelyilmapiiri sekä organisoinnin ja opetusviestinnän selkeys. Pätevyydenkokemuksia ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta tuetaan oppilaslähtöisillä ja osallistavilla työtavoilla, sopivilla tehtävillä ja rohkaisevalla palautteella. Vuosiluokkien 7-9 opetuksessa kiinnitetään erityistä huomiota toimintakyvyn tukemiseen ja mieluisan liikuntaharrastuksen ylläpitämiseen tai löytämiseen.

Oppilaan oppimisen arviointi liikunnassa vuosiluokilla 7-9

Oppilaiden kasvamista liikuntaan ja liikunnan avulla tuetaan monipuolisella, kannustavalla ja ohjaavalla palautteella ja arvioinnilla. Ne tukevat oppilaiden myönteistä käsitystä itsestä liikkujana. Palautteessa ja arvioinnissa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset vahvuudet sekä kehittymistarpeet ja tuetaan niitä. Liikunnan opetuksessa ja arvioinnissa tulee ottaa huomioon oppilaan terveydentila ja erityistarpeet.

Liikunnan arviointi perustuu fyysisen-, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn tavoitteisiin. Arvioinnin kohteina ovat oppiminen (tavoitteet 2-6) ja työskentely (tavoitteet 1 ja 7-10), joten fyysisten kunto-ominaisuuksien tasoa ei käytetä arvioinnin perusteena. Move!-mittausten tuloksia ei käytetä oppilaan arvioinnin perusteina. Arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä siten, että oppilailla on mahdollisuus osoittaa parasta osaamistaan. Oppilaita ohjataan itsearviointiin.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut liikunnan oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso liikunnan valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Osaaminen liikunnassa kehittyy kumulatiivisesti. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Liikunnan päättöarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
-------------------	---------------	---------------------------------	-------------------------------

Fyysinen toimintakyky			
T1 kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen	S1	Työskentely ja yrittäminen	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan yleensä aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntamuotoja.
T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja	S1	Ratkaisujen teko erilaisissa liikuntatilanteissa	Oppilas tekee useimmiten tarkoituksenmukaisia ratkaisuja erilaisissa liikuntatilanteissa.
T3 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään tasapaino- ja liikkumistaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa	S1	Motoriset perustaidot (tasapaino- ja liikkumistaidot), eri liikuntamuodoissa	Oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa tasapaino- ja liikkumistaitoja useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa.
T4 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään välineenkäsittelytaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri välineillä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa	S1	Motoriset perustaidot (välineenkäsittelytaidot) eri liikuntamuodoissa	Oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa välineenkäsittelytaitoja useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa.
T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta	S1	Fyysisten ominaisuuksien arviointi, ylläpito ja kehittäminen	Oppilas osaa arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan ja sen pohjalta harjoittaa voimaa, nopeutta, liikkuvuutta ja kestävyyttä.
T6 vahvistaa uima- ja vesipelastustaitoja, jotta oppilas osaa sekä uida että pelastautua ja pelastaa vedestä	S1	Uima- ja vesipelastustaidot	Oppilas osaa uida, pelastautua ja pelastaa vedestä.
T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan	S1	Toiminta liikuntatunneilla	Oppilas toimii turvallisesti ja asiallisesti liikuntatunneilla.
Sosiaalinen toimintakyky			

T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätämään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen	S2	Vuorovaikutus- ja työskentelytaidot	Oppilas osaa toimia eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla.
T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä ottamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista	S2	Toiminta yhteisissä oppimistilanteissa	Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa ottavansa vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.
Psyykinen toimintakyky			
T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa oppilaan itsenäisen työskentelyn taitoja	S3	Työskentelytaidot	Oppilas osaa pääsääntöisesti työskennellä vastuullisesti ja itsenäisesti.
T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä	S3		Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T12 auttaa oppilasta ymmärtämään riittävän fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan merkitys kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille	S3		Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T13 tutustuttaa oppilas yleisten liikuntamuotojen harrastamiseen liittyviin mahdollisuuksiin, tietoihin ja taitoihin, jotta hän saa edellytyksiä löytää itselleen sopivia iloa ja virkistystä tuottavia liikuntaharrastuksia	S3		Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Lappeenrannan kristillinen koulu

VUOSILUOKKA: 7-9

Fyysinen toimintakyky

<p>T1 kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen</p> <p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <p>L3 Arjen taidot ja itsestä huolehtiminen</p>	
<p>7. luokka</p> <ul style="list-style-type: none"> kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen ohjata ja kannustaa kokeilemaan liikuntamuotoja monipuolisesti kannustaa yrittämään omaa parastaan ilman keskinäisen vertailun korostumista 	<p>Sisällöt - S1</p> <ul style="list-style-type: none"> monipuolisia tehtäviä ja liikuntamuotoja erilaisissa oppimisympäristöissä ja eri vuodenaikoina oppilaan kehitystasolle sopivia tehtäviä, jotka mahdollistavat onnistumisen kokemukset ja koetun pätevyyden kehittymisen aktiivisuutta maksimoivia didaktisia ratkaisuja liikuntatehtäviä, joissa reippaan fyysisen aktiivisuuden avulla mahdollista saada onnistumisen kokemuksia
<p>8. luokka</p> <ul style="list-style-type: none"> kannustaa oppilasta säännölliseen fyysiseen aktiivisuuteen ohjata ja kannustaa kokeilemaan erilaisia liikuntamuotoja kannustaa yrittämään parhaansa omista lähtökohdistaan ilman keskinäistä vertailun korostumista 	<p>Sisällöt - S1</p> <ul style="list-style-type: none"> monipuolisia tehtäviä ja liikuntamuotoja erilaisissa oppimisympäristöissä ja eri vuodenaikoina oppilaan kehitystasolle sopivia tehtäviä, jotka mahdollistavat onnistumisen kokemukset ja koetun pätevyyden kehittymisen aktiivisuutta maksimoivia didaktisia ratkaisuja liikuntatehtäviä, jotka mahdollistavat reippaan fyysisen aktiivisuuden avulla saadut onnistumisen kokemukset
<p>9. luokka</p> <ul style="list-style-type: none"> ohjata oppilasta kohti omatoimista fyysistä aktiivisuutta kannustaa kokeilemaan erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen 	<p>Sisällöt - S1</p> <ul style="list-style-type: none"> monipuolisia tehtäviä ja liikuntamuotoja erilaisissa oppimisympäristöissä ja eri vuodenaikoina oppilaan kehitystasolle sopivia tehtäviä, jotka mahdollistavat onnistumisen kokemukset ja koetun pätevyyden kehittymisen aktiivisuutta maksimoivia didaktisia ratkaisuja liikuntatehtäviä, jotka mahdollistavat reippaan fyysisen aktiivisuuden avulla saadut onnistumisen kokemukset
<p>T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja</p> <p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</p> <p>L4 Monilukutaito</p>	
<p>7. luokka</p> <ul style="list-style-type: none"> ohjata tutustumaan, harjoittamaan ja kehittämään kykyään havainnoida itseään ja ympäristöään liikuntatilanteissa ohjata oppilasta käyttämään havaintomotorisia, liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja ja taitoja eri tilanteissa 	<p>Sisällöt S1</p> <ul style="list-style-type: none"> monipuolisesti liikuntaleikkejä ja -pelejä, jotka kehittävät havainto- ja ratkaisuntekotaitoja kenttätasapaino- ja syöttövarjokäsitteen harjoittamista erilaisia oppimistapoja eri oppimisympäristöissä ja vuodenaikoina havaintomotoriikan yhdistelyä ja soveltamista eri liikumis-, tasapaino- ja välineenkäsittelytaitoihin rytmi- ja musiikkiliikuntaa sekä kehonhallinta ja hahmotusharjoituksia suunnistustaitojen vahvistamista, peruskarttamerkkien tunnistamista, reitinvalinnanharjoittelua

<p>8. luokka</p> <ul style="list-style-type: none"> ohjata oppilasta edelleen harjaannuttamaan, soveltaman ja yhdistelemään kykyään havainnoida itseään ja ympäristöään liikuntatilanteissa ohjata tekemään liikuntatilanteisiin sopivia havaintomotorisia ratkaisuja 	<p>Sisällöt - S1</p> <ul style="list-style-type: none"> monipuolisesti liikuntaleikkejä ja -pelejä, jotka kehittävät havainto- ja ratkaisuntekotoitoja kenttätasapaino- ja syöttövarjokäsitteen harjoittamista erilaisia oppimistapoja eri oppimisympäristöissä ja vuodenaikoina havaintomotoriikan yhdistelyä ja soveltamista eri liikumis-, tasapaino- ja välineenkäsittelytaitoihin rytmi- ja musiikkiliikuntaa kehonhuolto, -hallinta ja -hahmotusharjoituksia suunnistustaitojen vahvistamista ja kehittämistä
<p>9. luokka</p> <ul style="list-style-type: none"> ohjata oppilasta harjaannuttamaan ja edelleen vahvistamaan havaintomotorisia taitojaan ohjata oppilasta tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja 	<p>Sisällöt - S1</p> <ul style="list-style-type: none"> monipuolisesti liikuntatehtäviä ja pallopelejä, jotka kehittävät havainto- ja ratkaisuntekotoitoja erilaisia oppimistapoja eri oppimisympäristöissä ja vuodenaikoina havaintomotoriikan yhdistelyä ja soveltamista eri liikumis-, tasapaino- ja välineenkäsittelytaitoihin rytmi- ja musiikkiliikuntaa kehonhuolto, hallinta ja -hahmotusharjoituksia suunnistustaitojen ja kartanlukemisen vahvistamista, kompassinkäytön alkeet
<p>T3 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään tasapaino- ja liikkumistaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa</p> <p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</p> <p>Liikkumistaitoja: käveleminen, juokseminen, ponnistaminen, loikkaaminen, harppaaminen, hyppääminen esteiden yli ja ilman, laukkaaminen, liukuminen, kiipeäminen Tasapainotaitoja: pyörähtäminen eri akselien ympäri, heiluminen, kieriminen pysähtyminen, väistyminen, tasapainoilu, kääntyminen, venyttäminen, taivuttaminen</p>	
<p>7. luokka</p> <ul style="list-style-type: none"> ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään tasapaino- ja liikkumistaitojaan ohjata käyttämään ja kehittämään taitojaan monipuolisesti vuodenaika, oppimisympäristö ja liikuntamuoto huomioiden 	<p>Sisällöt - S1</p> <ul style="list-style-type: none"> monipuolisia, tasapaino- ja liikkumistaitoja kehitettäviä liikuntamuotoja eri oppimisympäristöissä liikeketjun toimivuuden vahvistamista ja kehittämistä, ryhdin, nivelkulmien ja käsien asennon huomioimista, liikkeiden yhdistelyä nopeuksia, rytmejä ja suuntia vaihdellen keskivartalon hallinnan kehittämistä, staattisen ja dynaamisen liikkeen yhdistelyä, liikkeiden taloudellisuuden huomioimista, vartalon ja raajojen liikkeiden yhdistämistä, liikkuvuusharjoitteita ja lihahuoltoon tutustumista liikkumis-, tasapaino- ja välineenkäsittelytaitojen yhdistelyä nopeuksia, rytmejä ja suuntia vaihdellen

	<ul style="list-style-type: none"> • esim. jää-, lumi-, luonto-, perusliikunta, tanssi- ja musiikkiliikunta, palloilua, voimistelua telineillä ja ilman
<p>8. luokka</p> <ul style="list-style-type: none"> • ohjata edelleen vahvistamaan ja kehittämään tasapaino- ja liikkumistaitojaan ympäristö, vuodenaika ja tilanne huomioiden • ohjata tutustumaan liikkumistaitojen perusmekaniikkaan ja siirtoefektiin käsitteeseen • ohjata oppilasta yhdistelemään ja soveltamaan taitoja vaihtelevissa olosuhteissa 	<p>Sisällöt - S1</p> <ul style="list-style-type: none"> • monipuolisia, tasapaino- ja liikkumistaitoja kehittäviä liikuntamuotoja eri oppimisympäristöissä • liikeketjun toimivuuden vahvistamista ja kehittämistä, ryhdin, nivelkulmien ja käsien asennon huomioimista, liikkeiden yhdistelyä nopeuksia, rytmejä ja suuntia vaihdellen • keskivartalon hallinnan kehittämistä, staattisen ja dynaamisen liikkeen yhdistelyä, liikkeiden taloudellisuuden huomioimista, vartalon ja raajojen liikkeiden yhdistämistä, liikkuvuusharjoitteita ja lihahuoltoon tutustumista • liikkumis-, tasapaino- ja välineenkäsittelytaitojen yhdistelyä nopeuksia, rytmejä ja suuntia vaihdellen • siirtoefektiin tutustumista ja sen käyttämistä eri liikuntamuodoissa • esim. jää-, lumi-, luonto-, perusliikunta, tanssi- ja musiikkiliikunta, palloilua, voimistelua telineillä ja ilman
<p>9. luokka</p> <ul style="list-style-type: none"> • ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään ja vahvistamaan tasapaino- ja liikkumistaitojaan • ohjata oppilasta yhdistely- ja sovelusvariaatioihin, jotta oppilas osaa käyttää taitoja eri ympäristöissä, tilanteissa ja eri vuodenaikoina 	<p>Sisällöt - S1</p> <ul style="list-style-type: none"> • monipuolisia, tasapaino- ja liikkumistaitoja kehittäviä liikuntamuotoja eri oppimisympäristöissä • liikeketjun toimivuuden vahvistamista ja kehittämistä, ryhdin, nivelkulmien ja käsien asennon huomioimista, liikkeiden yhdistelyä nopeuksia, rytmejä ja suuntia vaihdellen • keskivartalon hallinnan kehittämistä, staattisen ja dynaamisen liikkeen yhdistelyä, liikkeiden taloudellisuuden huomioimista, vartalon ja raajojen liikkeiden yhdistämistä, liikkuvuusharjoitteita ja lihahuoltoon tutustumista • liikkumis-, tasapaino- ja välineenkäsittelytaitojen yhdistelyä nopeuksia, rytmejä ja suuntia vaihdellen • siirtoefektin käyttämistä eri liikuntamuodoissa • esim. jää-, lumi-, luonto-, perusliikunta, tanssi- ja musiikkiliikunta, palloilua, voimistelua telineillä ja ilman

<p>T4 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään välineenkäsittelytaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri välineillä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa</p> <p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</p> <p>Välineenkäsittelytaitoja välineillä ja ilman: heittäminen ja kiinniottaminen, potkaiseminen ja lyöminen eri korkeuksista, kauhaiseminen, iskeminen, pomputteleminen, kierittäminen, käsittelyä välineellä ja ilman</p>	
<p>7. luokka</p> <ul style="list-style-type: none"> ohjata oppilasta monipuolisen harjoittelun avulla kehittämään ja vahvistamaan välineenkäsittelytaitojaan ohjata oppilasta käyttämään erilaisia sovellus- ja yhdistelemisvaihtoehtoja erilaisissa liikuntatilanteissa ja olosuhteissa 	<p>Sisällöt - S1</p> <ul style="list-style-type: none"> monipuolisia välineenkäsittelytaitoja kehittäviä leikkejä, pelejä ja liikuntamuotoja eri oppimisympäristöissä ja eri vuodenaikoina välineenkäsittelytaitojen yhdistelyä liikkumis- ja tasapainotaitoihin yliolanheittotekniikan, tukijalan käytön, silmä-käsikoordinaation, painonsiirron käsitteen sekä voimansuuntauksen ja -säätelyn kehittämistä
<p>8. luokka</p> <ul style="list-style-type: none"> ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään ja vahvistamaan välineenkäsittelytaitojaan ohjata tutustumaan välineenkäsittelytaitojen perusmekaniikkaan ohjata oppilasta yhdistämään ja soveltamaan taitojaan eri olosuhteissa ja eri liikuntamuodoissa erilaisia välineitä käyttäen 	<p>Sisällöt - S1</p> <ul style="list-style-type: none"> monipuolisia välineenkäsittelytaitoja kehittäviä leikkejä, pelejä ja liikuntamuotoja eri oppimisympäristöissä ja eri vuodenaikoina välineenkäsittelytaitojen yhdistelyä liikkumis- ja tasapainotaitoihin yliolanheittotekniikan, tukijalan käytön, silmä-käsikoordinaation, painonsiirron käsitteen sekä voimansuuntauksen ja -säätelyn kehittämistä ja vahvistamista eri välineiden monipuolista hyödyntämistä siirtoefektiin tutustumista ja sen käyttämistä eri liikuntamuodoissa
<p>9. luokka</p> <ul style="list-style-type: none"> ohjata oppilasta harjoittelun avulla edelleen kehittämään ja vahvistamaan välineenkäsittelytaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa välineenkäsittelytaitoja monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri välineillä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoista ohjata oppilasta yhdistely- ja sovellusvariaatioihin, jotta oppilas osaa käyttää taitoja eri välineillä, ympäristöissä, liikuntatilanteissa ja eri vuodenaikoina 	<p>Sisällöt - S1</p> <ul style="list-style-type: none"> monipuolisia välineenkäsittelytaitoja kehittäviä leikkejä, pelejä ja liikuntamuotoja eri oppimisympäristöissä ja eri vuodenaikoina välineenkäsittelytaitojen soveltamista ja yhdistelyä liikkumis- ja tasapainotaitoihin eri välineiden monipuolista hyödyntämistä siirtoefektin hyödyntämistä eri liikuntamuodoissa

<p>T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta</p> <p>L3 itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</p> <p>Kestävyys - tarvitaan lihastyöstä johtuvan väsymyksen vastustamiseksi Voima - tarvitaan voimien vastustamiseksi ja kehon liikuttamiseksi Nopeus - tarvitaan nopeisiin liikkeisiin ja nopeaan liikkumiseen Liikkuvuus - määräytyy liikelaajuuksista, nivelsiteiden ja niveliä ympäröivien lihaksien kireydestä, koostuu yksilöllisistä ominaisuuksista ja aiemmista liikuntatottumuksista</p>	
<p>7. luokka</p> <ul style="list-style-type: none"> ohjata ja kannustaa harjoittamaan fyysisiä ominaisuuksiaan (voima, nopeus, kestävyys, liikkuvuus) ohjata oppilasta ohjata kiinnittämään huomiota pitkäjänteisen ja säännöllisen fyysisen aktiivisuuden merkitystä kehitykseen ohjata oppilasta harjoittelemaan fyysisten ominaisuuksien seurantaa ja arviointia 	<p>Sisällöt - S1</p> <ul style="list-style-type: none"> fyysisten ominaisuuksien ja niiden alalajien ylläpitämiseen ja kehittämiseen suunnattuja liikuntamuotoja liikkumis-, tasapaino- ja välineenkäsittelytaitojen monipuolista käyttöä ominaisuuksien ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi tutustumista eri ominaisuuksien arviointitapoihin itsearviointin kehittämistä tarkastelua oman aktiivisuuden merkityksestä ominaisuuksien ja toimintakyvyn kehitykseen
<p>8. luokka</p> <ul style="list-style-type: none"> kannustaa ja ohjata harjoittamaan fyysisiä ominaisuuksiaan monipuolisesti ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan ohjata oppilasta pohtimaan ominaisuuksiensa kehittämistä arvioinnin pohjalta 	<p>Sisällöt - S1</p> <ul style="list-style-type: none"> fyysisten ominaisuuksien ja niiden alalajien ylläpitämiseen ja kehittämiseen suunnattuja liikuntamuotoja liikkumis-, tasapaino- ja välineenkäsittelytaitojen monipuolista käyttöä ominaisuuksien ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi eri ominaisuusharjoitteluvälineisiin tutustumista itsearviointia sekä omien ominaisuuksien arvioinnin ja eri kehittämismuotojen harjoittelua Move! toimintakyky mittaukset osana terveystarkastuksia arviointia säännöllisen aktiivisuuden laadun ja määrän vaikutuksista ominaisuuksien kehitykseen
<p>9. luokka</p> <ul style="list-style-type: none"> kannustaa ja ohjata harjoittamaan fyysisiä ominaisuuksiaan (voima, nopeus, kestävyys, liikkuvuus) monipuolisesti ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan yhä omatoimisemmin 	<p>Sisällöt - S1</p> <ul style="list-style-type: none"> fyysisten ominaisuuksien ja niiden alalajien ylläpitämiseen ja harjoittamiseen suunnattuja liikuntamuotoja liikkumis-, tasapaino- ja välineenkäsittelytaitojen monipuolista käyttöä ominaisuuksien ylläpitämiseksi ja harjoittamiseksi eri harjoitusvälineiden hyödyntämistä ominaisuuksien kehittämiseksi itsearviointia sekä omien ominaisuuksien arvioinnin ja eri kehittämismuotojen harjoittelua eri harjoitusmuotojen vaikutusten arviointia ominaisuuksien kehitykseen
<p>T6 vahvistaa uima- ja vesipelastustaitoja, jotta oppilas osaa sekä uida että pelastautua ja pelastaa vedestä L3 itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</p>	

<p>7. luokka</p> <ul style="list-style-type: none"> ohjata oppilasta vahvistamaan ja kehittämään uimataitoaan kannustaa harjoittamaan vedestä pelastautumisen taitoja 	<p>Sisällöt - S1</p> <ul style="list-style-type: none"> uinnin perustaitojen (kelluminen, liukuminen, vedessä liikkuminen) vahvistamista monipuolisilla harjoitteilla erilaisten apu- ja kelluntavälineiden hyödyntäminen uimataidon kehittämisessä veden polkemisen harjoittelua erilaisten vesipeilien ja -leikkien avulla
<p>8. luokka</p> <ul style="list-style-type: none"> edelleen vahvistaa ja monipuolistaa uima- ja pelastautumisen taitoaan ohjata harjoittamaan vesipelastamisen taitoja 	<p>Sisällöt - S1</p> <ul style="list-style-type: none"> uimataidon vahvistamista käyttämällä monipuolisesti erilaisia uintiharjoitteita, matkauintia ja vesipelejä vesipelastuksen perustaitojen (veden polkeminen, sukeltaminen, kylkiuinti) harjoittelua pelastusvälineiden käyttöön tutustumista
<p>9. luokka</p> <ul style="list-style-type: none"> ohjata harjoittelun avulla vahvistamaan uimataitoaan ohjata vahvistamaan vesipelastustaitoja, jotta osaa pelastautua ja pelastaa vedestä 	<p>Sisällöt - S1</p> <ul style="list-style-type: none"> uimataidon vahvistamista käyttämällä monipuolisesti erilaisia uintiharjoitteita, matkauintia ja vesipelejä vesipelastustaitojen harjoittelua välineillä ja ilman oman uimataidon arviointia eri tavoin uinnin tarjoamiin kuntoilu- ja virkistysmuotoihin tutustumista
<p>T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen</p>	
<p>7. luokka</p> <ul style="list-style-type: none"> ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan ohjata kiinnittämään erityistä huomiota turvalliseen liikennekäyttäytymiseen 	<p>Sisällöt - S1</p> <ul style="list-style-type: none"> oman ja muiden turvallisuuden huomiointia ja korostamista eri liikuntatehtävissä lihashuoltoon ja liikuntavammojen ehkäisyyn tutustumista turvallisen ja asiallisen liikuntapaikalle siirtymisen harjoittelua asialliseen toimintaan ja rakentavaan liikuntakäytökseen ohjaavia ja kannustavia tehtäviä
<p>8. luokka</p> <ul style="list-style-type: none"> ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan 	<p>Sisällöt - S1</p> <ul style="list-style-type: none"> oman ja muiden turvallisuuden huomiointia ja korostamista eri liikuntatehtävissä lihashuoltoon ja liikuntavammojen ehkäisyyn tutustumista turvallisen ja asiallisen liikuntapaikalle siirtymisen harjoittelua asialliseen toimintaan ja rakentavaan liikuntakäytökseen ohjaavia ja kannustavia tehtäviä
<p>9. luokka</p> <ul style="list-style-type: none"> ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan 	<p>Sisällöt - S1</p> <ul style="list-style-type: none"> oman ja muiden turvallisuuden huomiointia ja korostamista eri liikuntatehtävissä liikuntavammojen ehkäisytaidojen vahvistamista turvallisesta ja asiallisesta liikuntapaikalle siirtymisestä vastuun ottamiseen ohjaamista

	<ul style="list-style-type: none"> • asialliseen toimintaan ja rakentavaan liikuntakäytökseen ohjaavia ja kannustavia tehtäviä
Sosiaalinen toimintakyky	
<p>T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelämään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</p> <p>L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys</p> <p>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</p>	
<p>7. luokka</p> <ul style="list-style-type: none"> • antaa monipuolisia mahdollisuuksia työskennellä rakentavasti osana erilaisia ryhmiä • ohjata oppilasta ottamaan omassa toiminnassa muut huomioon • ohjata säätelämään toimintaansa ja tunneilmaisuaan vuorovaikutuksellisisa liikuntatilanteissa 	<p>Sisällöt - S2</p> <ul style="list-style-type: none"> • monipuolisia pari- ja ryhmäliikuntatehtäviä, pelejä ja leikkejä yhteistyökyvyn harjoittamisen lähtökohdista • vaihtelevia kokoonpanoja ja tehtäväkuvia oman ja ryhmän toiminnan tarkastelun lähtökohdiksi • itsearviointitaidon kehittämistä • oman toiminnan ja tunneilmaisutapojen tarkastelua suhteessa ryhmän toimivuuteen
<p>8. luokka</p> <ul style="list-style-type: none"> • ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa • ohjata säätelämään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen • ohjata säätelämään toimintaansa ja tunneilmaisuaan vuorovaikutuksellisisa liikuntatilanteissa 	<p>Sisällöt - S2</p> <ul style="list-style-type: none"> • monipuolisia pari- ja ryhmäliikuntatehtäviä ja -pelejä yhteistyökyvyn harjoittamisen lähtökohdista • vaihtelevia kokoonpanoja ja tehtäväkuvia ryhmätoiminnan tarkastelun lähtökohdiksi • itsearviointitaidon kehittämistä • sosiaalisesti kestävien toiminta- ja tunneilmaisuvälintojen löytämisen harjoittelua liikuntatilanteiden avulla
<p>9. luokka</p> <ul style="list-style-type: none"> • ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa • ohjata säätelämään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen 	<p>Sisällöt - S2</p> <ul style="list-style-type: none"> • monipuolisia pari- ja ryhmäliikuntatehtäviä ja -pelejä yhteistyökyvyn harjoittamisen lähtökohdista • vaihtelevia kokoonpanoja ja tehtäväkuvia ryhmätoiminnan tarkastelun lähtökohdiksi • itsearviointitaidon vahvistamista • sosiaalisesti kestävien toiminta- ja tunneilmaisuvälintojen vahvistamista liikuntatilanteiden avulla
<p>T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä ottamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <p>L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys</p> <p>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</p>	

<p>7. luokka</p> <ul style="list-style-type: none"> ohjata oppilasta toimimaan kanssaliikkujat ja ympäristö huomioiden ilman keskinäisen kilpailun korostamista ohjata valitsemaan toimintatapoja, jotka edistävät ryhmän ja yhteisön toimivuutta eri tilanteissa ympäristöissä 	<p>Sisällöt - S2</p> <ul style="list-style-type: none"> rehellisyyden ja oikeudenmukaisuuden arvostamiseen ohjaamista reilun pelin periaatteiden pohdintaan ohjaamista eri liikuntatilanteissa oman toiminnan merkityksen korostamista liikuntatunnin työrauhan edistämisessä tehtäväsuuntautunutta ilmapiiriä vahvistavia tehtäviä ja palautetta omista ja yhteisistä välineistä huolehtimisen vastuun korostamista liikuntatunnin sisällön suunnitteluun ohjaavia tehtäviä sääntöjen noudattamisen tärkeyden korostamista oman ja muiden turvallisuuden näkökulmasta
<p>8. luokka</p> <ul style="list-style-type: none"> ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä ottamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista 	<p>Sisällöt - S2</p> <ul style="list-style-type: none"> reilun pelin periaatteiden sisäistämistä tukevia pelejä ja leikkejä moraaliseen pohdintaan ohjaamista eri liikuntatilanteissa myönteisestä ilmapiiristä ja työrauhasta vastuun ottamiseen ohjaamista itsensä ja näkemystensä rakentavan ilmaisun harjoittelua tukevia liikuntatehtäviä liikuntatunnin sisällön suunnittelua sisältäviä tehtäviä muiden auttamiseen ja tukemiseen ohjaavia pari- ja ryhmätehtäviä omista ja yhteisistä välineistä huolehtimisen vastuun korostamista
<p>9. luokka</p> <ul style="list-style-type: none"> ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä ottamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista 	<p>Sisällöt - S2</p> <ul style="list-style-type: none"> oppitunnin etenemisestä kohti sovittua päämäärää vastuun ottamiseen ohjaamista reilun pelin periaatteiden sisäistämistä tukevia tehtäviä, pelejä ja leikkejä muiden auttamiseen ja tukemiseen, rakentavan vuorovaikutuksen ja yhteistyön harjoitteluun ohjaavia monipuolisia ryhmä- ja paritehtäviä liikuntatunnin sisällön suunnittelua sisältäviä tehtäviä omista ja yhteisistä välineistä huolehtimisen vastuun korostamista
<p>Psyykinen toimintakyky</p>	
<p>T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa oppilaan itsenäisen työskentelyn taitoja L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</p>	
<p>7. luokka</p> <ul style="list-style-type: none"> kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa oppilaan itsenäisen työskentelyn taitoja 	<p>Sisällöt - S2</p> <ul style="list-style-type: none"> liikuntatehtäviä, pelejä ja leikkejä, joissa harjoitetaan itsenäisen työskentelyn ja vastuunottamisen taitoa itsearviointitaidon kehittämistä itsenäisen työskentelyn avulla

<ul style="list-style-type: none"> ohjata oppilasta huolehti- maan omatoimisesti asianmu- kaisesta ja turvallisesta liikun- tavarustuksesta 	<ul style="list-style-type: none"> eri liikuntatilanteisiin ja vuodenaikoihin soveltu- viin liikuntavarustevalintoihin ohjaamista
<p>8. luokka</p> <ul style="list-style-type: none"> kannustaa oppilasta ottamaan vas- tuuta omasta toiminnasta ja vah- vistaa oppilaan itsenäisen työskentelyn taitoja 	<p>Sisällöt - S2</p> <ul style="list-style-type: none"> liikuntatehtäviä, pelejä ja leikkejä, joissa harjoite- taan itsenäisen työskentelyn ja vastuunottami- sen taitoa itsenäisen työskentelyn harjoittelua ryhmässä ja yksin tutustumista yksilöllisen harjoittelun perusperi- aatteisiin esim. Move-tulosten pohjalta itsearviointitaidon kehittämistä itsenäisen työ- skentelyn avulla
<p>9. luokka</p> <ul style="list-style-type: none"> kannustaa oppilasta ottamaan vas- tuuta omasta toiminnasta ja vah- vistaa oppilaan itsenäisen työskentelyn taitoja 	<p>Sisällöt - S3</p> <ul style="list-style-type: none"> liikuntatehtäviä, pelejä ja leikkejä, joissa vahvis- tetaan itsenäisen työskentelyn ja vastuunottami- sen taitoa itsenäisen työskentelyn harjoittelua ryhmässä ja yksin yksilöllisen harjoittelun kehittämistä itsearviointitaidon kehittämistä itsenäisen työ- skentelyn avulla
<p>T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevydestä ja yhteisöllisyydestä</p> <p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p>	
<p>7. luokka</p> <ul style="list-style-type: none"> huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevydestä ja yh- teisöllisyydestä ohjataan ja tuetaan pohtimaan koke- muksiaan liikuntatilanteissa itsearvioinnin kautta 	<p>Sisällöt - S3</p> <ul style="list-style-type: none"> iloa ja virkistystä tuottavia liikuntamuotoja, pe- lejä ja leikkejä oppilaan edellytyksiä vastaavia ja onnistumisia tukevia liikuntatehtäviä myönteistä ilmapiiriä ja yhteisöllisyyttä kehittäviä liikuntatehtäviä itsearviointitaidon kehittämistä
<p>8. luokka</p> <ul style="list-style-type: none"> huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevydestä ja yh- teisöllisyydestä ohjataan edelleen kehittämään ja pohtimaan kokemuksiaan liikuntati- lanteissa itsearvioinnin avulla 	<p>Sisällöt - S3</p> <ul style="list-style-type: none"> iloa, virkistystä ja rentoutumista tuottavia liikun- tamuotoja, pelejä ja leikkejä oppilaan edellytyksiä vastaavia ja onnistumisia tukevia liikuntatehtäviä liikuntatehtäviä, jotka jättävät tilaa oppilaan omille valinnoille ja vastuunottamiselle myönteistä ilmapiiriä ja yhteisöllisyyttä kehittäviä liikuntatehtäviä itsearviointia omien vahvuuksien tarkastele- miseksi

<p>9. luokka</p> <ul style="list-style-type: none"> • huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä • ohjata arvioimaan omia kokemuksiaan 	<p>Sisällöt - S3</p> <ul style="list-style-type: none"> • iloa, virkistystä ja rentoutumista tuottavia liikuntamuotoja, pelejä ja leikkejä • oppilaan edellytyksiä vastaavia ja onnistumisia tukevia liikuntatehtäviä • liikuntatehtäviä, jotka tukevat oppilaan kykyä ottaa vastuuta ja tehdä rakentavia valintoja • myönteistä ilmapiiriä ja yhteisöllisyyttä kehittäviä liikuntatehtäviä • koetun pätevyyden ja omien vahvuuksien tukemista itsearvioinnin kautta
<p>T12 auttaa oppilasta ymmärtämään riittävän fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan merkitys kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille L3 itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</p>	
<p>7. luokka</p> <ul style="list-style-type: none"> • auttaa oppilasta ymmärtämään riittävän fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan merkitys kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille • ohjata ja tukea arvioimaan fyysistä aktiivisuuden merkitystä omalle hyvinvoinnille 	<p>Sisällöt - S3</p> <ul style="list-style-type: none"> • teeman käsittelyä ja mielenkiinnon herättelyä hyvinvointia aktivoivien tehtävien kautta • tehtäviä ja keskusteluja, jotka ohjaavat kartoittamaan oman aktiivisuuden ja liikunnallisuuden merkitystä hyvinvoinnille • esim. tietoiskut, teemajaksot, keskustelut
<p>8. luokka</p> <ul style="list-style-type: none"> • auttaa oppilasta ymmärtämään riittävän fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan merkitys kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille • ohjata ja tukea arvioimaan fyysistä aktiivisuuden merkitystä omalle hyvinvoinnille 	<p>Sisällöt - S3</p> <ul style="list-style-type: none"> • teeman käsittelyä ja mielenkiinnon herättelyä hyvinvointia aktivoivien tehtävien kautta • tehtäviä ja keskusteluja, jotka ohjaavat kartoittamaan oman aktiivisuuden ja liikunnallisuuden merkitystä hyvinvoinnille • esim. tarkastelu Move-kehityksen perusteella
<p>9. luokka</p> <ul style="list-style-type: none"> • auttaa oppilasta ymmärtämään riittävän fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan merkitys kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille 	<p>Sisällöt - S3</p> <ul style="list-style-type: none"> • teeman käsittelyä ja mielenkiinnon herättelyä hyvinvointia aktivoivien tehtävien kautta • tehtäviä ja keskusteluja, jotka ohjaavat kartoittamaan oman aktiivisuuden ja liikunnallisuuden merkitystä hyvinvoinnille • tehtäviä ja keskusteluja, jotka ohjaavat kartoittamaan arjen valintojen ja hyötyliikunnan merkitystä hyvinvoinnille
<p>T13 tutustuttaa oppilas yleisten liikuntamuotojen harrastamiseen liittyviin mahdollisuuksiin, tietoihin ja taitoihin, jotta hän saa edellytyksiä löytää itselleen sopivia iloa ja virkistystä tuottavia liikuntaharrastuksia L3 itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</p>	
<p>7. luokka</p> <ul style="list-style-type: none"> • tutustuttaa oppilas yleisten liikuntamuotojen tietoihin ja taitoihin 	<p>Sisällöt - S3</p> <ul style="list-style-type: none"> • yleisimpien liikuntamuotojen perustietojen ja taitojen harjoittelua • tutustumista perinteisimpien pallopelien perussääntöihin • jokamiehenoikeuksiin tutustumista luontoliikunnan yhteydessä

<p>8. luokka</p> <ul style="list-style-type: none"> kannustaa oppilasta tutustumaan oppilas paikallisten liikuntamuotojen harrastamiseen liittyviin mahdollisuuksiin, tietoihin ja taitoihin 	<p>Sisällöt - S3</p> <ul style="list-style-type: none"> yleisimpien liikuntamuotojen perustietojen ja taitojen harjoittelua harrastusmahdollisuuksiin tutustumista paikallisen tarjonnan puitteissa tutustumista perinteisimpien pallopelien perussääntöihin jokamiehenoikeuksiin tutustumista luontoliikunnan yhteydessä
<p>9. luokka</p> <ul style="list-style-type: none"> tutustuttaa oppilas yleisten liikuntamuotojen harrastamiseen liittyviin mahdollisuuksiin, tietoihin ja taitoihin, jotta hän saa edellytyksiä löytää itselleen sopivia iloa ja virkistystä tuottavia liikuntaharrastuksia 	<p>Sisällöt - S3</p> <ul style="list-style-type: none"> harrastusmahdollisuuksiin tutustumista paikallisen tarjonnan puitteissa omien liikuntataitojen ja -tietojen syventämistä omien valintojen ja mieltymysten pohjalta

15.4.18 KOTITALOUS

Oppiaineen tehtävä

Kotitalouden opetuksen tehtävänä on kehittää kodin arjen hallinnan sekä kestävän ja hyvinvointia edistävän elämäntavan edellyttämiä tietoja, taitoja, asenteita ja toimintavalmiuksia. Opetuksessa edistetään kädentaitoja ja luovuutta sekä kykyä tehdä valintoja ja toimia kodin arjessa kestävästi. Opetuksessa luodaan perustaa oppilaiden kotitaloudelliselle osaamiselle, mikä merkitsee taitoa toimia eri ympäristöissä ja toteuttaa kotitalouden tehtäviä. Opetuksella tuetaan oppilaiden kasvua kodin arjen perusedellytysten ylläpitämisestä huolehtiviksi kuluttajiksi. Kotitalousopetuksessa kehitytään kanssaihmisistä huoltapitäviksi lähimmäisiksi ja kasvetaan perheen, kodin ja yhteiskunnan aktiivisiksi jäseniksi.

Opetus antaa valmiuksia vuorovaikutukseen ja yhdessä elämiseen. Kotitalousopetuksessa luodaan perusta kestäväan asumiseen, ruokaosaamiseen ja kuluttajuuteen. Oppilaat saavat käsityksen kodin teknologisoituvasta arjesta, kustannustietoisesta toiminnasta sekä tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämisestä kotitalouden toiminnassa.

Kotitalouden keskeisten sisältöjen ja oppimistehtävien avulla kehitetään oppilaiden suunnittelu-, organisointi-, työskentely- ja voimavarojen hallinnan taitoja. Kotitalouden tehtävänä on vahvistaa valmiuksia pitkäjänteiseen työskentelyyn, yhdessä toimimiseen ja kriittiseen tiedonhallintaan. Eriyistä huomiota kiinnitetään jokaisen oppilaan yhdenvertaiseen ja tasapuoliseen osallisuuteen oppimistilanteissa. Oppiaine kasvattaa toiminnallisuuteen ja yritteliäisyyteen sekä vastuullisuuteen ja taloudellisuuteen.

Oppiaine soveltaa toiminnaksi eri alojen tietoa, ja yhteistyö muiden oppiaineiden kanssa monipuolistaa oppimiskokemuksia. Eheyttävä opetus tukee erilaisten kodin arkeen liittyvien käsitteiden, asioiden tai ilmiöiden keskinäisten yhteyksien ja syy-seuraussuhteiden ymmärtämistä syventäen oppimista. Kotitalouden opetus kattaa laaja-alaisen osaamisen kaikki osa-alueet.

Kotitalousopetus rakennetaan suunnitelmalliseksi oppimista tukevaksi jatkumoksi, jolloin tiedot ja

taidot syvenevät vaiheittain kokonaisuuksiksi. Oppilaiden itsenäisyys ja vastuu kasvavat vähitellen, ja opetus ohjaa ongelmanratkaisuun, tiedon ja taidon soveltamiseen ja luovuuteen. Opittua sovelletaan ja syvennetään omassa kodissa ja lähipiirissä kotitehtävien avulla.

Kotitalousopetusta voidaan opetuksen järjestäjän niin päättäessä antaa jo alemmilla vuosiluokilla. Tällöin noudatetaan kotitalouden oppimäärän opetussuunnitelman perusteita oppilaiden iän huomioon ottaen. Opetuksen tavoitteet, keskeiset sisältöalueet ja toteutus määritellään paikallisessa opetussuunnitelmassa opetussuunnitelman perusteita soveltaen.

Kotitalouden opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Käytännön toimintataidot		
T1 ohjata oppilasta suunnittelemaan, organisoimaan ja arvioimaan työtä ja toimintaa	S1, S2, S3	L3
T2 ohjata oppilasta harjoittelemaan kotitalouden hallinnassa tarvittavia kädentaitoja sekä kannustaa luovuuteen ja estetiikan huomioimiseen	S1, S2	L2, L3
T3 ohjata ja rohkaista oppilasta valitsemaan ja käyttämään hyvinvointia edistävasti ja kestävän kulutuksen mukaisesti materiaaleja, työvälineitä, laitteita sekä tieto- ja viestintäteknologiaa	S1, S2, S3	L3, L4, L5, L7
T4 ohjata oppilasta suunnittelemaan ajankäyttöään ja työn etenemistä sekä ylläpitämään järjestystä oppimistehtävien aikana	S1, S2	L1, L3, L6
T5 ohjata ja motivoida oppilasta toimimaan hygieenisesti, turvallisesti ja ergonomisesti sekä ohjata kiinnittämään oppilaan huomiota käytettävissä oleviin voimavaroihin	S1, S2, S3	L3, L5, L7
Yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot		
T6 ohjata oppilasta harjoittelemaan kuuntelua sekä rakentavaa keskustelua ja argumentointia oppimistehtävien suunnittelussa ja toteuttamisessa	S1, S2, S3	L1, L2, L6, L7
T7 aktivoida oppilasta tunnistamaan arjen rakentumista ja kulttuurisesti monimuotoisia toimintaympäristöjä sekä kotitalouksien perinteitä	S1, S2, S3	L2, L3
T8 ohjata oppilasta työskentelemään yksin ja ryhmässä sekä sopimaan työtehtävien jakamisesta ja ajankäytöstä	S1, S2	L3, L6, L7
T9 kannustaa oppilasta toimimaan hyvien tapojen mukaisesti vuorovaikutustilanteissa sekä pohtimaan oman käytöksen merkitystä ryhmän ja yhteisön toiminnassa	S1, S2, S3	L2, L6, L7
Tiedonhallintataidot		
T10 kannustaa oppilasta hankkimaan ja arvioimaan kotitalouteen liittyvää tietoa sekä ohjata käyttämään luotettavaa tietoa valintojen perustana	S1, S2, S3	L1, L4
T11 harjaannuttaa oppilasta lukemaan, tulkitsemaan ja arvioimaan toimintaohjeita sekä merkkejä ja symboleja, jotka käsittelevät kotitaloutta ja lähiympäristöä	S1, S2, S3	L4
T12 ohjata oppilasta ongelmanratkaisuun ja luovuuteen erilaisissa tilanteissa ja ympäristöissä	S1, S2, S3	L1
T13 ohjata oppilasta kestävään elämäntapaan kiinnittämällä oppilaan huomiota ympäristö- ja kustannustietoisuuteen osana arjen valintoja.	S1, S2, S3	L1, L7

Kotitalouden tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

Sisältöjen valinnoissa otetaan huomioon monipuolinen kotitaloudellisen osaamisen ja ajattelun kehittyminen sekä kestävään tulevaisuuteen tähtäävä toiminta. Paikallisia, alueellisia ja globaaleja ajankohtaisia aiheita hyödynnetään, ja niitä sovelletaan oppimistehtävien suunnittelussa. Kotitalouden tavoitteisiin liittyvät oppimistehtävät vaihtelevat oppilaiden, oppimisen paikallisten olosuhteiden ja koulun omien painotusten mukaisesti.

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri: Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen: Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa: Sisällöt valitaan siten, että ne ohjaavat oppilaita asioimaan sekä tuntemaan vastuitaan ja oikeuksiaan valintoja ja sopimuksia tekevinä kuluttajina. Sisällöt johdattavat median- ja teknologian käyttöön arjen työvälineinä ja kannustavat pohtimaan vertaisryhmän ja median vaikutusta omiin kulutusvalintoihin. Sisällöt harjaannuttavat vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaisen tiedon hankintaan sekä evästävät tunnistamaan kotitalouksien rahankäyttöön liittyviä tilanteita ja ongelmia.

Kotitalouden oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä oppimisympäristön valinnassa on, että se mahdollistaa seuraavat tekijät: vuorovaikutteinen toiminta, yhteisöllinen tiedon rakentaminen ja osaamisen jakaminen, tutkiva ja soveltava opiskelu sekä työskentelyn arviointi. Työn arvostaminen ja loppuun saattaminen, pitkäjänteinen tapa tehdä työtä, kunnioittava ja kiireetön ilmapiiri sekä mahdollisuus oppia myös epäonnistumisista ovat osa turvallisuutta. Opetuksessa hyödynnetään niin luokkayhteisöä, koulutiloja ja kouluympäristöä kuin digitaalisia ympäristöjä ja yhteistyöverkostoja. Oppimistehtävät vahvistavat oppilaiden näkemystä arjen rakentumisesta ja monimuotoisuudesta sekä harjaannuttavat soveltamaan koulussa opiskeltuja asioita omaan perhevaiheeseen. Työtapojen ja menetelmien valinnassa on keskeistä tiedon ja taidon kietoutuminen yhteen ja soveltaminen käytäntöön.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki kotitaloudessa vuosiluokilla 7-9

Kotitalouden oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä on oppilaiden motivaation, oman toiminnan ohjauksen ja itseohjautuvuuden asteittainen lisääntyminen. Lisäksi olennaista on työskentelyn kehittyminen vuorovaikutteiseksi, pitkäjänteiseksi ja tietoperustaiseksi. Oppimistilanteen ja tietoympäristön selkeä rakenne sekä vaikeustason mielekkyys korostuvat opetuksen suunnittelussa. Eriyttämisen lähtökohtana ovat oppilaiden osaamistason mukaiset arkipäivän rakentumiseen liittyvät oppimistilanteet ja

joustavat opetusjärjestelyt.

Käytännön toimintataitojen tukemisen suunnittelussa korostuu arkipäivän ilmiöiden ja kotitalouden oppimistilanteiden kietoutuminen toisiinsa. Yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen tukemisessa keskitytään sosiaalisten tilanteiden harjoitteluun. Tiedonhallintataitojen kehittymistä tuetaan käyttämällä yksinkertaisia ja selkeitä ohjeita ja kuvia. Oppitunnin siirtymävaiheiden tunnistaminen edellyttää ohjausta ja tukea ajanhallinnassa ja oppimistehtävän jäsentelyssä. Kotitalous oppiaineena antaa mahdollisuuden soveltaa koulussa opittuja ja harjoiteltuja asioita oppilaiden omassa arjessa.

Ohjauksella tuetaan oppilaiden kiinnostusta syventää ja laajentaa kotitalouden oppimista sekä luodaan valmiuksia siirtyä perusopetuksen jälkeiseen koulutukseen ja sen kautta kotitaloudellista asiantuntijuutta edellyttävään työelämään.

Oppilaan oppimisen arviointi kotitaloudessa vuosiluokilla 7–9

Kotitaloudessa oppimisen arviointi on monimuotoista, ohjaavaa ja kannustavaa. Oppilaat saavat palautetta taidostaan toimia eri asiayhteyksissä ja toteuttaa kotitalouden tehtäviä. Ajattelua tuetaan ohjaamalla oppilaita pohtimaan tapaansa hahmottaa ja käsitellä omaa ympäristöä. Huomiota kiinnitetään myös kotitalouden käsitteiden hahmottamiseen ja sisältöjen omaksumiseen. Opetuksessa huolehditaan siitä, että jokainen oppilas ja hänen huoltajansa ovat tietoisia tavoitteista, arviointiperusteista ja päättöarvioinnin kriteereistä. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa asetettuihin tavoitteisiin.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut kotitalouden oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso kotitalous-oppiaineen valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Osaaminen oppiaineessa kehittyy koko yhteisen kotitalouden opetuksen ajan vahvistuvana ja etenevänä oppimisena. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Kotitalouden päättöarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
Käytännön toimintataidot			
T1 ohjata oppilasta suunnittelemaan, organisoimaan ja arvioimaan työtä ja toimintaa	S1, S2, S3	Tavoitteiden asettaminen, työn toteutus, ja oppimaan oppimisen taidot	Oppilas asettaa tavoitteita toiminnalleen ja työskentelee niiden saavuttamiseksi. Oppilas arvioi itse tavoitteiden saavuttamista ja omaa työskentelyään. Oppilas tunnistaa omaa osaamistaan itsearviointiin, opettajan antaman palautteen ja vertaispalautteen perusteella.

T2 ohjata oppilasta harjoittelemaan kotitalouden hallinnassa tarvittavia kädentaitoja sekä kannustaa luovuuteen ja estetiikan huomioimiseen	S1, S2	Kädentaidot ja estetiikka	Oppilas osaa käyttää tavallisimpia työmenetelmiä ruoan valmistuksessa ja leivonnassa sekä asumiseen liittyvien perustehtävien toteuttamisessa ja ottaa huomioon esteettiset näkökulmat
T3 ohjata ja rohkaista oppilasta valitsemaan ja käyttämään hyvinvointia edistävästi ja kestävän kulutuksen mukaisesti materiaaleja, työvälineitä, laitteita sekä tieto- ja viestintäteknologiaa	S1, S2, S3	Kuluttajataidot sekä terveyden edistäminen ja teknologian käyttö	Oppilas valitsee ja käyttää taloudellisesti materiaaleja ja teknologiaa kotitalouden toiminnassaan sekä pohtii valintoja terveyden ja kestävyuden kannalta.
T4 ohjata oppilasta suunnittelemaan ajankäyttöään ja työn etenemistä sekä ylläpitämään järjestystä oppimistehtävien aikana	S1, S2	Ajanhallinta ja järjestyksen ylläpitäminen	Oppilas osaa toimia annettujen ohjeiden mukaisesti vaihteittain ja järjestystä ylläpitäen sekä suunnitella ajankäyttöään sen mukaisesti.
T5 ohjata ja motivoida oppilasta toimimaan hygieenisesti, turvallisesti ja ergonomisesti sekä ohjata kiinnittämään oppilaan huomiota käytettävissä oleviin voimavaroihin	S1, S2, S3	Turvallisuus ja voimavarojen kannalta kestävä toiminta	Oppilas työskentelee ohjeiden mukaan hygieenisen ja turvallisen työskentelyn periaatteita noudattaen sekä ajan, kustannusten tai energiankäytön kannalta tarkoituksenmukaisesti. Oppilas pyrkii kiinnittämään huomiota ergonomiaan.
Yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot			
T6 ohjata oppilasta harjoittelemaan kuuntelua ja rakentavaa keskustelua ja argumentointia oppimistehtävien suunnittelussa ja toteuttamisessa	S1, S2, S3	Kuuntelu, keskustelu ja argumentointi	Oppilas pyrkii kuuntelemaan eri näkökulmia ja ilmaisemaan rakentavasti omia näkemyksiään yhteisissä suunnittelu- ja työtilanteissa.
T7 aktivoida oppilasta tunnistamaan arjen rakentumista ja kulttuurisesti monimuotoisia toimintaympäristöjä sekä kotitalouksien perinteitä	S1, S2, S3	Arjen rakentumisen ja kotitalouksien erilaisuuden hahmottaminen	Oppilas osaa kuvailla kodin arkirutiineita. Oppilas osaa antaa esimerkkejä erilaisista perherakenteista ja kotitalouksien perinteistä sekä pohtia niiden vaikutusta arjen rutiineihin.

T8 ohjata oppilasta työskentelemään yksin ja ryhmässä sekä sopimaan työtehtävien jakamisesta ja ajankäytöstä	S1, S2	Voimavarojen käyttäminen ja sopimuksen tekeminen	Oppilas osaa työskennellä yksin ja pyrkii toimimaan ryhmässä rakentavasti ja työtehtävistä neuvotellen. Oppilas osaa selittää, mitä tarkoittaa tasapuolinen työnjako sekä pääsee sopimukseen ajankäytöstä ja työtehtävien jakamisesta osallistumalla päätöksentekoon.
T9 kannustaa oppilasta toimimaan hyvien tapojen mukaisesti vuorovaikutustilanteissa sekä pohtimaan oman käytöksen merkitystä ryhmän ja yhteisön toiminnassa	S1, S2, S3		Ei käytetä oppiaineen arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
Tiedonhallintataidot			
T10 kannustaa oppilasta hankkimaan ja arvioimaan kotitalouteen liittyvää tietoa sekä ohjata käyttämään luotettavaa tietoa valintojen perustana	S1, S2, S3	Tietojen hankinta ja käyttö	Oppilas osaa etsiä kotitalouden sisältöalueisiin liittyviä tietoja eri tietolähteistä ja pohtia erilaisen tiedon luotettavuutta sekä osaa tulkita pakkausmerkintöjä. Oppilas tuntee ruoka- ja ravintoaineryhmät ja niiden ominaisuuksia.
T11 harjaannuttaa oppilasta lukemaan, tulkitsemaan ja arvioimaan toimintaohjeita sekä merkkejä ja symboleja, jotka käsittelevät kotitaloutta ja lähiympäristöä	S1, S2, S3	Toimintaohjeiden, merkkien ja symbolien käyttö ja jäsentyminen	Oppilas osaa tulkita ja käyttää kotitalouden toimintaohjeita ja osaa nimetä tyypillisiä kotitalouden merkkejä ja symboleja sekä tulkita niitä arjen ilmiöiden yhteydessä.
T12 ohjata oppilasta, ongelmanratkaisuun ja luovuuteen erilaisissa tilanteissa ja ympäristöissä	S1, S2, S3	Käsitteiden omaksuminen, tietojen ja taitojen soveltaminen, luova ilmaisu sekä palveluiden tunnistaminen	Oppilas pystyy käyttämään kotitalouden käsitteitä, tietojaan ja taitojaan monialaisessa oppimiskokonaisuudessa tai tilanteessa, jossa kotitalouden osaamista sovelletaan eri ympäristöissä Oppilas osaa kuvailla erilaisia kotitalouden palveluita ja pohtia niiden merkitystä ja mahdollisuuksia arkielämässä.
T13 ohjata oppilasta kestävään elämäntapaan kiinnittämällä oppilaan huomiota ympäristö- ja kustannustietoisuuteen osana arjen valintoja	S1, S2, S3	Mittaamisen ja laskemisen sekä kierrättämisen soveltaminen omaan toimintaan ja päätöksentekoon	Oppilas osaa huolehtia kodin jätteen peruslajittelusta ja osaa selittää mittaamisen ja laskemisen sekä ympäristöä säästävän kodin arjen toiminnan yhteydet osana kustannus- ja ympäristötietoista toimintaa.

Lappeenrannan kristillinen koulu

Lappeenrannan kristillisen koulun tuntijaossa on kotitalouden opetukseen varattu 2 vvt vuosiluokalle 7 ja vuosiluokalle 8 2vvt (1 vvt pakollinen ja 1vvt taide- ja taitoaineiden valinnainen). Kotitalouden opetussuunnitelman lähtökohtana toimii kuitenkin valtakunnallinen ajattelu kotitalousopetuksen jatkumosta, joka ulottuu esikoulusta peruskoulun loppuun saakka.

Kotitalousopetuksen lähtökohta on laittaa oppilaat ajattelemaan, kehittää arjen hallinnan ymmärrystä: ruokataju, arkitaju ja kulutustaju ovat käsitteitä, joilla ne nostetaan kiinteäksi osaksi opetusta ja sen suunnittelua. Ruokataju, arkitaju ja kulutustaju -käsitteiden avulla välitetään viestiä koulun kasvatuskumppanuudesta myös koteihin.

Lappeenrannan kristillisessä koulussa päättöarviointi sijoittuu kahdeksannen luokan kevääseen, jolloin kotitalouden opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit ja ohjeet.

VUOSILUOKKA 7

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet
Käytännön toimintataidot	
T1 ohjata oppilasta suunnittelemaan, organisoimaan ja arvioimaan työtä ja toimintaa L1, L3, L6	<ul style="list-style-type: none">• Oman työn suunnittelu• Työskentelyn tavoitteiden asettaminen• työn toteutus• oppimaan oppimisen taidot
T2 ohjata oppilasta harjoittelemaan kotitalouden hallinnassa tarvittavia kädentaitoja sekä kannustaa luovuuteen ja estetiikan huomioimiseen L2, L3	<ul style="list-style-type: none">• Ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittyminen• Tavallisimmat työmenetelmät• esteettisyyden huomiointi ruoanlaitossa ja esillepanossa
T3 ohjata ja rohkaista oppilasta valitsemaan ja käyttämään hyvinvointia edistävasti ja kestävän kulutuksen mukaisesti materiaaleja, työvälineitä, laitteita sekä tieto- ja viestintäteknologiaa L3, L4, L5, L7	<ul style="list-style-type: none">• Arjessa tarvittavien taitojen kehittyminen puhtaanapidossa ja tekstiilien ja materiaalien hoidossa tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen• Ruoanlaitossa opetellaan käyttämään kestävän kehityksen mukaisesti sesonkiruokia sekä välttämään ruokahävikkiä• Opetellaan hyödyntämään tähteitä ruoanlaitossa• TVT:n monipuolinen käyttö oppimisen ja opetuksen tukena
T4 ohjata oppilasta suunnittelemaan ajankäyttöään ja työn etenemistä sekä ylläpitämään järjestystä oppimistehtävien aikana L1, L3, L6	<ul style="list-style-type: none">• Ajankäytön hallinta• työn arvostaminen ja loppuunsaattaminen vastuullisesti• yhteisten sääntöjen noudattaminen

	<ul style="list-style-type: none"> • opetellaan ottamaan vastuuta omasta työskentelystä
T5 ohjata ja motivoida oppilasta toimimaan hygieenisesti, turvallisesti ja ergonomisesti sekä ohjata kiinnittämään oppilaan huomiota käytettävissä oleviin voimavaroihin L3, L5, L7	<ul style="list-style-type: none"> • Perustiedot hygieenisestä, ergonomisesta ja turvallisesta työskentelystä
Yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot	
T6 ohjata oppilasta harjoittelemaan kuuntelua sekä rakentavaa keskustelua ja argumentointia oppimistehtävien suunnittelussa ja toteuttamisessa L1, L2, L6, L7	<ul style="list-style-type: none"> • Vastuun kantaminen omasta ja pienryhmän toiminnasta • Koko luokan huomioiminen • vuorovaikutustaitojen kehittäminen erilaisissa ruokailutilanteissa • vertais- ja itsearviointi
T7 aktivoida oppilasta tunnistamaan arjen rakentumista ja kulttuurisesti monimuotoisia toimintaympäristöjä sekä kotitalouksien perinteitä L2, L3	<ul style="list-style-type: none"> • Oman toiminnan merkityksen ymmärtäminen osana kodin arkirutiineja • Erilaisten perherakenteiden ja kulttuurien olemassaolon ja vaikutuksen tiedostaminen • Suomalaisen ruokakulttuurin erityispiirteet • Etelä-karjalaiseen ruokakulttuuriin tutustuminen (esim. vety, atomi, karjalanpaisti), jossa huomioidaan venäläisen ruokakulttuurin näkyminen (blinit, vatruskat, borschkeitto)
T8 ohjata oppilasta työskentelemään yksin ja ryhmässä sekä sopimaan työtehtävien jakamisesta ja ajankäytöstä L2, L3, L6, L7	<ul style="list-style-type: none"> • Vastuun ottaminen sekä omasta että ryhmän työskentelystä • Opetellaan aikatauluttamaan työskentelyä sekä jakamaan työtehtävät ryhmässä • Voimavarojen huomioiminen
T9 kannustaa oppilasta toimimaan hyvien tapojen mukaisesti vuorovaikutustilanteissa sekä pohtimaan oman käytöksen merkitystä ryhmän ja yhteisön toiminnassa L2, L6, L7	<ul style="list-style-type: none"> • Vuorovaikutustilanteissa toimiminen hyvien ja sovittujen tapojen mukaisesti • Harjoitellaan hyviä käytöstapoja erilaisissa oppimistilanteissa
Tiedonhallintataidot	
T10 kannustaa oppilasta hankkimaan ja arvioimaan kotitalouteen liittyvää tietoa sekä ohjata käyttämään luotettavaa tietoa valintojen perustana L1, L4	<ul style="list-style-type: none"> • Tiedonhankinta taitojen kehittyminen ja tiedon luotettavuuden arviointi • Opetellaan hankkimaan tietoa kodinhoitoon tai ruoanlaittoon liittyvistä asioista
T11 harjaannuttaa oppilasta lukemaan, tulkitsemaan ja arvioimaan toimintaohjeita sekä merkkejä ja symboleja, jotka käsittelevät kotitaloutta ja lähiympäristöä L4	<ul style="list-style-type: none"> • Toimintaohjeiden, käsitteiden, merkkien ja symbolien käyttö ja merkityksen ymmärtäminen.
T12 ohjata oppilasta ongelmanratkaisuun ja luovuuteen erilaisissa tilanteissa ja ympäristöissä L1	<ul style="list-style-type: none"> • Tietojen ja taitojen soveltaminen käytäntöön

	<ul style="list-style-type: none"> • luovan ilmaisun kehittyminen • palveluiden tunnistaminen ja palveluasenteen kehittäminen
T13 ohjata oppilasta kestävään elämäntapaan kiinnittämällä oppilaan huomiota ympäristö- ja kustannustietoisuuteen osana arjen valintoja. L1, L7	<ul style="list-style-type: none"> • Mittaamisen ja laskemisen hallinta osana kustannus- ja ympäristötietoista toimintaa • Kierrättämisen merkityksen ymmärtäminen ja soveltaminen • Oman kotitalouden suunnittelu (ruokailu, siivous, energia yms. kustannusten laskeminen)

VUOSILUOKKA 8

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet
Käytännön toimintataidot	
T1 ohjata oppilasta suunnittelemaan, organisoimaan ja arvioimaan työtä ja toimintaa L1, L3, L6	<ul style="list-style-type: none"> • Oman työn suunnittelu • Työskentelyn tavoitteiden asettaminen • työn toteutus ja sen arviointi itse ja vertaispalautteen avulla • oppimaan oppimisen taidot
T2 ohjata oppilasta harjoittelemaan kotitalouden hallinnassa tarvittavia kädentaitoja sekä kannustaa luovuuteen ja estetiikan huomioimiseen L2, L3	<ul style="list-style-type: none"> • Ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittyminen • Opetellaan uusia ja vaikeampia työmenetelmiä • esteettisyyden huomiointi ruoanlaitossa ja siisteydessä yms. kodinhoidossa
T3 ohjata ja rohkaista oppilasta valitsemaan ja käyttämään hyvinvointia edistävasti ja kestävästi kulutuksen mukaisesti materiaaleja, työvälineitä, laitteita sekä tieto- ja viestintäteknologiaa L3, L4, L5, L7	<ul style="list-style-type: none"> • Arjessa tarvittavien taitojen kehittyminen puhtaanapidossa ja tekstiilien ja materiaalien hoidossa tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen • TVT:n monipuolinen käyttö oppimisen ja opetuksen tukena • Ruoanlaitossa opetellaan käyttämään kestävästi kehityksen mukaisesti sesonkiruokia sekä välttämään ruokahävikkiä • Hyödynnetään tähteitä ruoanlaitossa
T4 ohjata oppilasta suunnittelemaan ajankäyttöään ja työn etenemistä sekä ylläpitämään järjestystä oppimistehtävien aikana L1, L3, L6	<ul style="list-style-type: none"> • Ajankäytön hallinta • työn arvostaminen ja loppuunsaattaminen vastuullisesti • otetaan vastuu omasta työskentelystä ja noudatetaan yhteisiä sääntöjä

<p>T5 ohjata ja motivoida oppilasta toimimaan hygieenisesti, turvallisesti ja ergonomisesti sekä ohjata kiinnittämään oppilaan huomiota käytettävissä oleviin voimavaroihin L3, L5, L7</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Perustiedot hygieenisestä, ergonomisesta ja turvallisesta työskentelystä • Kodinhoidon tehtävien jakaminen tasapuolisesti
<p>Yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot</p>	
<p>T6 ohjata oppilasta harjoittelemaan kuuntelua sekä rakentavaa keskustelua ja argumentointia oppimistehtävien suunnittelussa ja toteuttamisessa L1, L2, L6, L7</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vastuun kantaminen omasta ja pienryhmän toiminnasta • Koko luokan huomioiminen • vuorovaikutustaitojen kehittäminen erilaisten tilanteiden avulla • vertais- ja itsearviointi
<p>T7 aktivoida oppilasta tunnistamaan arjen rakentumista ja kulttuurisesti monimuotoisia toimintaympäristöjä sekä kotitalouksien perinteitä L2, L3</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Oman toiminnan merkityksen ymmärtäminen osana kodin arkirutiineja • Erilaisten perherakenteiden ja kulttuurien olemassaolon ja vaikutuksen tiedostaminen • Kristilliseen ruoka- ja tapakulttuuriin sekä pohditaan ruoan uskonnollisia merkityksiä • Pohditaan, mitkä asiat vaikuttavat kulutuskäyttäytymiseen ja muoti-ilmiöihin ruoanlaitossa
<p>T8 ohjata oppilasta työskentelemään yksin ja ryhmässä sekä sopimaan työtehtävien jakamisesta ja ajankäytöstä L2, L3, L6, L7</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vastuun ottaminen sekä omasta että ryhmän työskentelystä • Työskentelyn aikatauluttaminen • Voimavarojen huomioiminen
<p>T9 kannustaa oppilasta toimimaan hyvien tapojen mukaisesti vuorovaikutustilanteissa sekä pohtimaan oman käytöksen merkitystä ryhmän ja yhteisön toiminnassa L2, L6, L7</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vuorovaikutustilanteissa toimiminen hyvien ja sovittujen tapojen mukaisesti • Pohditaan käytöksen merkitystä työskentelyn ja arjen sujumisen kannalta
<p>Tiedonhallintataidot</p>	
<p>T10 kannustaa oppilasta hankkimaan ja arvioimaan kotitalouteen liittyvää tietoa sekä ohjata käyttämään luotettavaa tietoa valintojen perustana L1, L4</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tiedonhankinta taitojen kehittyminen ja tiedon luotettavuuden arviointi • Etsitään oppilaita kiinnostavia reseptejä, vinkkejä kodinhoitoon, asumiseen yms. • Harjoitellaan suhtautumaan kriittisesti löydettyyn tietoon
<p>T11 harjaannuttaa oppilasta lukemaan, tulkitsemaan ja arvioimaan toimintaohjeita sekä merkkejä ja symboleja, jotka käsittelevät kotitaloutta ja lähiympäristöä L4</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Toimintaohjeiden, käsitteiden, merkien ja symbolien käyttö ja merkityksen ymmärtäminen. • Tuotetaan omia reseptejä tai toimintaohjeita eri kotitalouden aiheista

<p>T12 ohjata oppilasta ongelmanratkaisuun ja luovuuteen erilaisissa tilanteissa ja ympäristöissä L1</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tietojen ja taitojen soveltaminen käytäntöön • luovan ilmaisun kehittyminen • palveluiden tunnistaminen ja palveluasenteen kehittäminen
<p>T13 ohjata oppilasta kestävään elämäntapaan kiinnittämällä oppilaan huomiota ympäristö- ja kustannustietoisuuteen osana arjen valintoja. L1, L7</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mittaamisen ja laskemisen hallinta osana kustannus- ja ympäristötietoista toimintaa • Kierrättämisen merkityksen ymmärtäminen ja soveltaminen • Ruokahävikin vähentäminen, sesonkiraaka-aineiden käyttö • Pohditaan ja suunnitellaan kestävä elämäntavan periaatteiden noudattamista koulussa sekä kotona

VUOSILUOKKA 9 (taide- ja taitoaineiden valinnaiset opinnot)

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet
<p>Käytännön toimintataidot</p>	
<p>T1 ohjata oppilasta suunnittelemaan, organisoimaan ja arvioimaan työtä ja toimintaa L1, L3, L6</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Oman työn huolellinen suunnittelu • Työskentelyn tavoitteiden asettaminen • työn toteutus ja sen arviointi itse ja vertaispalautteen avulla • oppimaan oppimisen taidot vahvistuvat • Oppilaat saavat enemmän vastuuta kotitalouden aiheiden/teemojen suunnittelussa ja valinnassa
<p>T2 ohjata oppilasta harjoittelemaan kotitalouden hallinnassa tarvittavia kädentaitoja sekä kannustaa luovuuteen ja estetiikan huomioimiseen L2, L3</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittyminen • Opetellaan uusia ja vaikeampia työmenetelmiä, jotta myöhemmässä elämänvaiheessa itsenäinen elämä olisi sujuvaa • esteettisyyden huomiointi ruoanlaitossa ja siisteydessä yms. kodinhoidossa
<p>T3 ohjata ja rohkaista oppilasta valitsemaan ja käyttämään hyvinvointia edistävästi ja kestävä kulutuksen mukaisesti materiaaleja, työvälineitä, laitteita sekä tieto- ja viestintäteknologiaa L3, L4, L5, L7</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Arjessa tarvittavien taitojen kehittyminen puhtaanapidossa ja tekstiilien ja materiaalien hoidossa tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen • TVT:n monipuolinen käyttö oppimisen ja opetuksen tukena

	<ul style="list-style-type: none"> • Ruoanlaitossa käytetään kestävän kehityksen mukaisesti sesonkiruokia sekä vältetään ruokahävikkiä • Hyödynnetään tähteitä ruoanlaitossa
<p>T4 ohjata oppilasta suunnittelemaan ajankäyttöään ja työn etenemistä sekä ylläpitämään järjestystä oppimistehtävien aikana L1, L3, L6</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ajankäytön hallinta (esim. oppilaat saavat mahdollisuuden suunnitella erilaisia tilaisuuksia, oppituntien sisältöä) • työn arvostaminen ja loppuunsaattaminen vastuullisesti • otetaan vastuu omasta työskentelystä ja noudatetaan yhteisiä sääntöjä
<p>T5 ohjata ja motivoida oppilasta toimimaan hygieenisesti, turvallisesti ja ergonomisesti sekä ohjata kiinnittämään oppilaan huomiota käytettävissä oleviin voimavaroihin L3, L5, L7</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Perustiedot hygieenisestä, ergonomisesta ja turvallisesta työskentelystä • Hygieniapassiin tutustuminen • Kodinhoidon tehtävien jakaminen tasapuolisesti sekä opetellaan lähimmäisestä huolehtimista
Yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot	
<p>T6 ohjata oppilasta harjoittelemaan kuuntelua sekä rakentavaa keskustelua ja argumentointia oppimistehtävien suunnittelussa ja toteuttamisessa L1, L2, L6, L7</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vastuun kantaminen omasta ja pienryhmän toiminnasta • Koko luokan huomioiminen • vuorovaikutustaitojen kehittäminen erilaisien tilanteiden avulla • vertais- ja itsearviointi
<p>T7 aktivoida oppilasta tunnistamaan arjen rakentumista ja kulttuurisesti monimuotoisia toimintaympäristöjä sekä kotitalouksien perinteitä L2, L3</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Oman toiminnan merkityksen ymmärtäminen osana kodin arkirutiineja • Erilaisten perherakenteiden ja kulttuurien olemassaolon ja vaikutuksen tiedostaminen • Pohditaan, mitkä asiat vaikuttavat kulutuskäyttäytymiseen ja muoti-ilmiöihin ruoanlaitossa • Maailman ruoka- ja tapakulttuuriin tutustuminen oppilaiden mielenkiinnon perusteella
<p>T8 ohjata oppilasta työskentelemään yksin ja ryhmässä sekä sopimaan työtehtävien jakamisesta ja ajankäytöstä L2, L3, L6, L7</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vastuun ottaminen sekä omasta että ryhmän työskentelystä • Työskentelyn aikatauluttaminen • Voimavarojen huomioiminen
<p>T9 kannustaa oppilasta toimimaan hyvien tapojen mukaisesti vuorovaikutustilanteissa sekä pohtimaan oman käytöksen merkitystä ryhmän ja yhteisön toiminnassa L2, L6, L7</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vuorovaikutustilanteissa toimiminen hyvien ja sovittujen tapojen mukaisesti • Pohditaan käytöksen merkitystä työskentelyn ja arjen sujumisen kannalta
Tiedonhallintataidot	

<p>T10 kannustaa oppilasta hankkimaan ja arvioimaan kotitalouteen liittyvää tietoa sekä ohjata käyttämään luotettavaa tietoa valintojen perustana L1, L4</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tiedonhankinta taitojen kehittyminen ja tiedon luotettavuuden arviointi kriittisesti • Etsitään oppilaita kiinnostavia reseptejä, vinkkejä kodinhoitoon, asumiseen yms. • Harjoitellaan suhtautumaan kriittisesti löydettyyn tietoon
<p>T11 harjaannuttaa oppilasta lukemaan, tulkitsemaan ja arvioimaan toimintaohjeita sekä merkkejä ja symboleja, jotka käsittelevät kotitaloutta ja lähiympäristöä L4</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Toimintaohjeiden, käsitteiden, merkkien ja symbolien käyttö ja merkityksen ymmärtäminen. • Tuotetaan omia reseptejä tai toimintaohjeita eri kotitalouden aiheista • Otetaan selvää ruoka-aineiden alkuperästä ja niiden viljelyyn/kasvattamiseen vaadittavista luonnonvaroista • tutkitaan kodin siivouksessa tarvittavia kemikaaleja ja niissä esiintyvien aineiden hyötyjä/haittoja
<p>T12 ohjata oppilasta ongelmanratkaisuun ja luovuuteen erilaisissa tilanteissa ja ympäristöissä L1</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tietojen ja taitojen soveltaminen käytäntöön (esim. mahdollisuuksien mukaan toteutetaan ruokaan tai siivoukseen liittyviä projekteja koulussa tai lähiympäristössä) • luovan ilmaisun kehittyminen • palveluiden tunnistaminen ja palveluasenteen kehittäminen
<p>T13 ohjata oppilasta kestävään elämäntapaan kiinnittämällä oppilaan huomiota ympäristö- ja kustannustietoisuuteen osana arjen valintoja. L1, L7</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mittaamisen ja laskemisen hallinta osana kustannus- ja ympäristötietoista toimintaa • Kierrättämisen merkityksen ymmärtäminen ja soveltaminen ja toteuttaminen • Ruokahävikin vähentäminen, sesonkiraaka-aineiden käyttö • Pohditaan ja suunnitellaan kestävä elämäntavan periaatteiden noudattamista koulussa sekä kotona

Kotitalouden tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

Sisältöjen valinnoissa otetaan huomioon monipuolinen kotitaloudellisen osaamisen ja ajattelun kehittyminen sekä kestävään tulevaisuuteen tähtäävä toiminta. Paikallisia, alueellisia ja globaaleja ajankohtaisia aiheita hyödynnetään, ja niitä sovelletaan oppimistehtävien suunnittelussa. Kotitalouden tavoitteisiin liittyvät oppimistehtävät vaihtelevat oppilaiden, oppimisen paikallisten olosuhteiden ja koulun omien painotusten mukaisesti.

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri: Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuosituksen, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin

juhlia. Tutustutaan kristilliseen juhla- ja tapakulttuuriin sekä ruoan uskonnollisiin merkityksiin. Käydään läpi paikalliseen ruokakulttuuriin liittyviä erityispiirteitä. Huomioidaan sekä vanha karjalainen (esim. karjalanpaisti) että uusi ruokaperinne (esim. vety ja atomi). Ruokakulttuuria rikastuttaa vanha karjalainen ruokaperinne sekä venäläinen ruokaperinne (mm. vatruskat, blinit, borschkeitto). Opetuksessa painotetaan kestävän kehityksen mukaisesti sesonkiruokia sekä tähteiden hyödyntämistä ruoanlaitossa.

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen: Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä sekä lähimmäisistä huolehtimiseen. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa: Sisällöt valitaan siten, että ne ohjaavat oppilaita asioimaan sekä tuntemaan vastuitaan ja oikeuksiaan valintoja ja sopimuksia tekevinä kuluttajina. Kiinnitetään huomiota myös luonnon varjelemiseen kristillisen arvopohjan mukaisesti. Sisällöt johdattavat median- ja teknologian käyttöön arjen työvälineenä ja kannustavat pohtimaan vertaisryhmän ja median vaikutusta omiin kulutusvalintoihin. Sisällöt harjaannuttavat vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaisen tiedon hankintaan sekä evästävätkä tunnistamaan kotitalouksien rahankäyttöön liittyviä tilanteita ja ongelmia.

15.4.19 OPPILAANOHJAUS

Oppiaineen tehtävä

Oppilaanohjauksella on keskeinen merkitys sekä oppilaiden, koulun että yhteiskunnan näkökulmasta. Ohjaustoiminnan tulee muodostaa koko perusopetuksen ajan kestävä, perusopetuksen jälkeisiin opintoihin ulottuva jatkumo. Oppilaanohjauksella edistetään oppilaiden koulutyön onnistumista, opintojen sujumista sekä koulutuksen tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta.

Oppilaanohjauksen tehtävänä on edistää oppilaiden kasvua ja kehitystä siten, että oppilaat pystyvät kehittämään opiskeluvalmiuksiaan ja vuorovaikutustaitojaan sekä oppimaan elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Oppilaanohjaus tukee oppilaita tekemään omiin valmiuksiinsa, arvoihinsa ja lähtökohtiinsa sekä kiinnostukseensa perustuvia arkielämää, opiskelua, jatko-opintoja sekä tulevaisuutta koskevia päätöksiä ja valintoja. Ohjauksen avulla oppilaat oppivat tiedostamaan mahdollisuutensa vaikuttaa oman elämänsä suunnitteluun ja päätöksentekoon. Oppilaita kannustetaan pohtimaan ja kyseenalaistamaan koulutukseen ja ammatteihin liittyviä ennakkokäsityksiään ja tekemään valintansa ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja. Oppilaanohjausta toteutetaan yhteistyössä huoltajien kanssa.

Koulun ohjaussuunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn- ja vastuunjako sekä monialaiset verkostot, joita tarvitaan ohjauksen tavoitteiden toteutumiseksi. Suunnitelmassa kuvataan myös kodin ja koulun ohjausyhteistyö, koulun työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt. Ohjaussuunnitelman tavoitteiden toteutumista arvioidaan systemaattisesti. Oppilaiden opintojen sujuvuutta nivelvaiheissa edistetään perusopetuksen aikana ja jatko-opintoihin siirryttäessä opettajien välisellä ja opinto-ohjaajien keskinäisellä sekä tarvittaessa moniammatillisella yhteistyöllä. Opettajat hyödyntävät työssään ajantasaista tietoa jatko-opinnoista, työelämästä ja työtehtävistä

sekä niissä tapahtuvista muutoksista.

Oppilaanohjaus yhdistää koulua yhteiskuntaan ja työelämään. Sen avulla edistetään oikeudenmukaisuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä. Oppilaanohjauksessa kehittyvät tiedot ja taidot edistävät osaltaan osaavan työvoiman saatavuutta sekä osaamisen kysynnän ja tarjonnan yhteensovittamista tulevaisuuden työelämässä.

Vuosiluokilla 7–9 oppilaanohjauksen tehtävänä on tukea oppilaiden siirtymistä vuosiluokkien 7-9 oppimisympäristöön ja työskentelytapoihin. Vuosiluokkien 7-9 aikana jokaista oppilasta ohjataan edelleen kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan ja opiskeluvälmiuksiaan. Oppilaita autetaan hahmottamaan valintojen vaikutusta opintoihin ja tulevaisuuteen. Oppilaanohjauksen tehtävänä yhdessä muiden oppiaineiden kanssa on selkeyttää opiskeltavien oppiaineiden merkitystä jatko-opintojen ja työelämätaidojen kannalta sekä laajentaa oppilaiden käsityksiä työelämästä, työtehtävistä, yrittäjyydestä ja tulevaisuuden osaamistarpeista. Päävastuu oppilaanohjauksen toteuttamisesta on opinto-ohjaajalla.

Oppilaanohjauksen tehtävänä on kehittää oppilaiden valmiuksia selviytyä muuttuvissa elämäntilanteissa, opintojen nivelvaiheissa sekä työuran siirtymissä. Oppilaat oppivat käyttämään ja hyödyntämään erilaisia tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita. Ohjauksella vahvistetaan oppilaiden toimijuutta ja oma-aloitteisuutta koulutus- ja uravalintojaan koskevassa päätöksenteossa. Oppilaanohjaus tarjoaa oppilaille tietoa ja tutustumismahdollisuuksia peruskoulun jälkeisiin koulutus- ja opiskeluvaihtoehtoihin yhteistyössä vastaanottavan oppilaitoksen sekä huoltajien kanssa. Ohjauksen tehtävänä on edistää opintojen loppuun saattamista sekä yhteishaun yhteydessä tehtävän jatkosuunnittelun avulla tukea siirtymistä perusopetuksen jälkeisiin opintoihin.

Oppilaanohjauksen opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältö-alueet	Laaja-alainen osaaminen
Osallisuus ja aktiivinen toiminta		
T1 auttaa oppilasta muodostamaan kokonaiskäsitys vuosiluokkien 7-9 toimintatavoista ja opiskeluympäristöstä, kehittää oppilaan valmiutta toimia kyseisessä ympäristössä ja erilaisissa ryhmissä sekä tukea oppilasta itsenäiseen toimintaan ja vastuun ottamiseen opiskelustaan ja tekemistään valinnoista	S1, S2	L3, L7
Oppimaan oppimisen taidot		
T2 kannustaa ja ohjata oppilaita kehittämään opiskelutaitojaan sekä oppimaan oppimisen taitojaan	S1	L1
Elinikäinen oppiminen		
T3 luoda edellytyksiä oppilaan halulle oppia, arvioida osaamistaan, tunnistaa ja hyödyntää taitojaan ja vahvuuksiaan, kehittää kykyään tunnistaa oppimiskohteitaan sekä antaa valmiuksia muuttaa tarvittaessa suunnitelmiaan ja toimintamallejaan	S1, S2	L1
Itsetuntemus		
T4 ohjata oppilasta tunnistamaan omiin valintoihinsa vaikuttavia tekijöitä sekä suhteuttamaan omaa toimintaansa kykyjensä, edellytystensä ja kiinnostuksensa mukaisesti	S2	L3
Tavoitteiden asettaminen		

T5 ohjata oppilaita asettamaan sekä pitkän että lyhyen aikavälin tavoitteita, tekemään niitä koskevia suunnitelmia sekä arvioimaan niiden toteutumista	S2, S5	L1, L3
Työelämään suuntautuva oppiminen		
T6 auttaa oppilasta ymmärtämään työn merkitys oman elämänsä ja yhteiskunnan kannalta sekä edistää oppilaan taitoa tunnistaa opiskeltavien oppiaineiden merkitys tulevien opintojen sekä työelämässä ja työllistymisessä tarvittavan osaamisen kannalta	S2, S3, S5	L6, L7
T7 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan arvioida eri työtehtävissä tarvittavaa osaamista, vuorovaikutus- ja viestintätaitoja sekä itselleen sopivia ammattialoja ja vahvistamaan valmiuksia hakea tietoa vaadittavan osaamisen hankkimisesta perusopetuksen jälkeen	S2, S3, S4, S5	L4, L5, L6
Koulutus- ja työelämä tiedon hyödyntäminen omassa urasuunnittelussa		
T8 antaa oppilaalle ja huoltajalle tietoa Suomen koulutusjärjestelmän pääpiirteistä ja sen mahdollisuuksista, tukea oppilaan taitoa etsiä koulutus- ja työelämä tietoa sekä Suomesta että ulkomailta	S4, S5	L4, L5
T9 ohjata oppilasta käyttämään monikanavaisia tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluja sekä arvioimaan eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotettavuutta ja tarkoituksenmukaisuutta urasuunnittelun näkökulmasta	S2, S3, S5	L4, L5, L6
Monikulttuurisuus ja kansainvälisyys		
T10 tukea oppilaan taitoja tunnistaa kulttuuritaustansa sekä kykyä toimia kulttuurienvälisissä kohtaamisissa ja yhteistyötilanteissa, opastaa oppilasta hankkimaan ja omaksumaan tietoa opiskelu- ja työskentelymahdollisuuksista monikansallisissa työympäristöissä sekä ulkomailla	S4, S5	L2

Oppilaanohjauksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

S1 Oppiminen ja opiskelu: Keskeisinä sisältöalueina oppilaanohjauksessa ovat kouluyhteisössä toimimisen sekä opiskelutaitojen ja oppimaan oppimisen taitojen harjoittelu yhteistyössä muiden oppiaineiden kanssa elinikäisen oppimisen ja yhteisöllisyyden näkökulmista. Oppilaat harjoittelevat asettamaan itselleen opiskeluun liittyviä tavoitteita opintojen eri vaiheissa, arvioimaan itsenäisen toiminnan kehittymistä ja tavoitteiden toteutumista sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan, opintoihin liittyvien valintojen tekemisestä sekä opintojensa etenemisestä.

S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu: Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.

S3 Opiskelussa ja työelämässä tarvittavat taidot: Oppilaanohjauksessa tarjotaan oppilaille

mahdollisuuksia harjaannuttaa taitojaan toimijana erilaisissa ympäristöissä. Huomiota kiinnitetään monipuolisten opiskelussa ja työelämässä tarvittavien taitojen sekä monikanavaisten vuorovaikutus- ja viestintätaitojen kehittymiseen. Viestintätaitoihin kuuluu myös eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotettavuuden arviointi urasuunnittelun kannalta.

S4 Työelämään tutustuminen: Eri elinkeinoihin, työelämään ja ammattialoihin tutustuminen sekä työn hakemisen harjoittelu lisäävät oppilaiden työelämä tietoutta. Samalla oppilaat tutustuvat itseään kiinnostaviin aloihin, ammatteihin ja yrittäjyyteen. Työelämä taitoja harjoitellaan erityisesti työelämään tutustumisjaksoilla (TET), joista saatua kokemusta, tietoa ja palautetta hyödynnetään eri oppiaineiden opiskelussa sekä tulevaisuuden suunnitelmia tehtäessä. Huomiota kiinnitetään työelämän tasa-arvokysymyksiin.

S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen: Oppilaiden jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelun taitojen kehittyminen on jatkumo, jota syvennetään oppilaanohjauksen sisällöissä koko perusopetuksen ajan. Oppilaanohjauksessa oppilaat tutustuvat Suomen koulutusjärjestelmän tarjoamiin erilaisiin jatko-opintomahdollisuuksiin ja oppivat etsimään tarkempaa tietoa jatko-opinnoista sekä niihin hakeutumisesta sekä hyödyntämään eri tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita.

Oppilaanohjauksen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Oppilaanohjauksen työtapoja käytetään monipuolisesti oppilaiden yksilölliset sekä ryhmäkohtaiset tarpeet ja valmiudet huomioiden. Ohjausmuotoina ovat yksilöllisiin kysymyksiin syventyvä henkilökohtainen ohjaus, pienryhmäohjaus ja luokkamuotoinen ohjaus. Ryhmiä muodostetaan joustavasti ohjauksen sisältö ja vertaistuen mahdollisuudet huomioiden. Henkilökohtaisessa ohjauksessa oppilaalla on mahdollisuus keskustella opintoihinsa, koulutus- ja ammatinvalintoihinsa sekä elämäntilanteeseensa liittyvistä kysymyksistä. Pienryhmäohjauksessa oppilas oppii ryhmässä käsittelemään kaikille yhteisiä tai kunkin ryhmään osallistuvan oppilaan henkilökohtaisia, muiden oppilaiden kanssa jaettavissa olevia ohjauksellisia kysymyksiä. Ohjauksen jatkumo turvataan tarjoamalla oppilaanohjausta kaikilla luokkatasoilla. Huoltajalle järjestetään tarvittaessa tilaisuuksia neuvotella oppilaan opiskeluun ja valintoihin liittyvistä kysymyksistä opettajan, opinto-ohjaajan, oppilaan ja huoltajan yhteisissä tapaamisissa.

Oppimisympäristöinä hyödynnetään koulun ja verkkoympäristöjen rinnalla lähiympäristöä ja työelämää. Oppilaalle tulee järjestää perusopetuksen 7-9 vuosiluokkien aikana työelämään tutustumisjaksoja (TET) koulutus- ja ammatinvalintojensa perustaksi ja työn arvostuksen lisäämiseksi. Oppilaan tulee voida hankkia omakohtaisia kokemuksia työelämästä ja ammasteista aidossa työympäristössä. Työelämään tutustumisen yhteydessä oppilaalle tulee järjestää mahdollisuus arvioida hankkimiaan tietoja ja kokemuksia. Työelämään tutustumista toteutetaan yhdessä muiden oppiaineiden kanssa hyödyntäen niiden oppisisältöjä ja työtapoja.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki oppilaanohjauksessa vuosiluokilla 7-9

Oppilaanohjauksessa huomioidaan jokaisen oppilaan yksilölliset lähtökohdat ja tarpeet. Ohjausta eriytetään ottamalla huomioon oppilaiden henkilökohtaiset tavoitteet, kokemukset, harrastukset, kiinnostuksen kohteet, osaamisalueet sekä elämäntilanteeseen vaikuttavat tekijät. Keskeistä on eri toimijoiden yhteistyö erityisesti opiskeluun kuuluvien siirtymä- ja nivelvaiheiden ohjauksessa. Moniammatillista ja -hallinnollista yhteistyötä tehdään erityisesti tukea tarvitsevien oppilaiden ja koulutuksen ulkopuolelle jäämässä olevien nuorten opintojen jatkumisen turvaamisessa.

Tukea tarvitsevan oppilaan kohdalla jatko-opintoihin liittyvä ohjaus aloitetaan riittävän varhain.

Jatko-opintoja suunnitellaan yhteistyössä oppilaan, hänen huoltajansa, sekä tarvittaessa vastaanottavan oppilaitoksen ja peruskoulun edustajien kesken. Suunnittelussa otetaan huomioon oppilaan yksilölliset taipumukset, tuen tarve ja koulutuksen mahdollistamat työllistymisnäkymät. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen tarjotaan mahdollisuuksia tutustua oppilaalle soveltuviin perusopetuksen jälkeisiä opintoja järjestäviin oppilaitoksiin. Oppilaalle ja huoltajalle annetaan riittävästi tietoa tuen jatkumisen mahdollisuuksista perusopetuksen jälkeisissä opinnoissa sekä muista tukimuodoista.

Oppilaan oppimisen arviointi oppilaanohjauksessa vuosiluokilla 7–9

Oppilaanohjauksesta ei anneta arvosanaa kuten muista oppiaineista. Oppilaanohjauksessa arviointi perustuu oppilaiden itsearviointiin sekä vuorovaikutteiseen, ohjaavaan ja kannustavaan palautteeseen eri ohjaustoimien yhteydessä.

Oppilaat pohtivat yhdessä opettajan kanssa ja oppivat arvioimaan valmiuksiaan, osaamistaan ja taitojaan, toimintakykyään, toimijuuttaan ja voimavarojaan, ohjaus- ja tuentarpeensa määrää ja laatua sekä ryhmätyö- ja vuorovaikutustaitojaan. Oppilaita ohjataan tunnistamaan arvojen, uskomusten ja itselleen merkittävien ihmisten vaikutusta valintoihin ja päätöksiin. He harjaantuvat arvioimaan tiedonhankinta-, tieto- ja viestintäteknologian taitojaan koulutus- ja työelämätiedon hankkimisessa. Oppilaita kannustetaan kiinnittämään huomiota myös taitoonsa tunnistaa eri tietolähteiden luotettavuutta ja tarkoituksenmukaisuutta. Oppilaita ohjataan tiedostamaan erilaisten itsearviointimenetelmien ja -välineiden taustat sekä tunnistamaan niiden käyttömahdollisuuksia omassa urasuunnittelussaan. Opettajan tuella oppilaat oppivat löytämään tuki- ja ohjauspalveluita tarjoavat tahot koulussa ja yhteiskunnassa sekä kehittävät taitoaan hakea tarvitsemiaan palveluita.

Lappeenrannan kristillinen koulu

Oppilaanohjauksen keskeisenä tavoitteena on tukea oppilaan kasvua ja kehitystä niin, että hän pystyy kehittämään omia opiskeluvaihtoehtojaan, tekemään omista lähtökohdistaan omien vahvuuksien kautta suunnitelmia tulevaisuutta varten ja oppilaalla on kattava tietopohja omien ratkaisujensa tueksi. Ohjauksen avulla oppilas kykenee rakentamaan pitkäjänteistä opintopolkua, joka vastaa nykypäivän työelämän haasteisiin.

Oppilaalla on mahdollisuus saada henkilökohtaista yksilöohjausta yläkoulun ajan. Yksilöohjauksessa oppilaalla on mahdollista keskustella oppilaanohjaajan kanssa yläkouluopintoihin, jatko-opintoihin ja ammatinvalintaan liittyvissä asioissa, sekä yleisesti elämänhallintaan liittyvissä asioissa.

Yläkoulun aikana oppilas osallistuu luokkamuotoiseen ohjaukseen, jossa tavoitteena on oppia muodostamaan kokonaisvaltainen kuva siitä, mitä jokaisen oppilaan henkilökohtainen opintopolku voi pitää sisällään. Tähän kuuluu ensisijaisesti oma itsetuntemus, opiskelumenetelmät, tiedonhakutaidot, Suomen koulutusjärjestelmä ja työelämätietoisuus.

Oppilaanohjauksella pyritään tukemaan siirtymistä toisen asteen opintoihin. Oppilaalla on mahdollista tutustua toisen asteen oppilaitoksiin oppilaitoksissa ja oppilaitokset esittelevät toimintaansa kouluilla. Oppilaanohjaajat tekevät yhteistyötä toisen asteen oppilaitosten kanssa, jonka tavoitteena on mahdollisimman sujuva siirtyminen eteenpäin opiskeluiden eri nivelvaiheissa.

Yläkoulun aikana oppilaat osallistuvat tet-harjoitteluun, joka kestää kolme viikkoa. Ensimmäinen tet-viikko suoritetaan 8-luokan keväällä ja toinen kahden viikon mittainen tet-viikko 9-luokan syksyllä. Tet-harjoittelun tavoitteena on päästä tutustumaan eri ammatteihin ja tarjota jokaiselle

oppilaalla mahdollisuus tutustua työelämään konkreettisesti työpaikoilla.

Oppilaanohjaukseen annetut kaksi vuosiviikkotuntia jaetaan seuraavalla tavalla: 7. ja 8. vuosiluokalla oppilaanohjausta on 0,5 vuosiviikkotuntia. 7. vuosiluokalla opetus järjestetään syyslukukaudella, jolloin oppilaat saavat ohjausta ja tukea yläkoulun alkaessa. 8.vuosiluokalla oppilaanohjauksen oppitunnit ovat myös syyslukukaudella. 9. vuosiluokalla oppilaanohjausta on yksi vuosiviikkotunti koko lukuvuoden ajan. Näin oppilaat saavat tukea ja ohjausta miettiessään jatko-opintomahdollisuuksia sekä toisen asteen koulutukseen haettaessa.

Laaaja-alainen osaaminen

Ajattelun ja oppimisen taidot (L1)

Oppilaanohjauksessa korostuvat oppimisen taidot, itsetuntemus ja minäkuvan rakentuminen. Ohjauksen tavoitteena on säilyttää oppilaiden kiinnostus omaa opiskelua ja oppimista kohtaan. Vuorovaikutuksen, toiminnallisuuden ja yhdessä tekemisen kautta pyritään antamaan oppilaille mahdollisuus omien kiinnostuksen kohteiden käsittelylle.

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)

Ohjauksella pyritään lisäämään tietoisuutta asenteista ja omasta identiteetistä. Arvostus, luottamus, rohkeus toimia sekä yhteistyötaidot ovat hyvän ohjauksen elementtejä, joita pyritään kehittämään ja ylläpitämään erilaisin keinoin, kuten parityöskentelyn sekä ryhmätöiden avulla erilaisissa kokoonpanoissa.

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)

Oppilaanohjauksessa opetellaan vastuunotto itsestä ja omasta koulunkäynnistä. Oppilaanohjauksessa harjoitellaan opiskelutaitoja ja tekniikoita, kotitehtävistä ja opiskeluvälineistä huolehtimista. Oppilaanohjaus edistää muun kouluyhteisön kanssa oppilaiden turvallisuutta ja vastuuta muiden hyvinvoinnista.

Monilukutaito (L4)

Oppilaanohjaus tukee monilukutaitoa sekä ympäröivän maailman tulkitsemista. Ohjauksella pyritään kehittämään oppilaiden kriittisyyttä, tekstien tuottamista, tulkitsemista ja arvottamista. Oppilaanohjauksen erilaisissa tilanteissa ohjataan eettisyyteen ja vastuunalaisuuteen.

Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)

Tieto- ja viestintäteknologisen osaamisen sisällöt tulevat esille oppilaanohjauksessa monin tavoin. Ohjauksessa tuetaan oppilaiden vastuullisuutta, aktiivista toimimista sekä vuorovaikutusta. Oppilaanohjauksessa pyritään toimimaan lähellä nuorten ja lasten elämää. Oppilaanohjauksessa kehitetään oppilaiden tv-taitoja kansalaistaitoina sekä ohjataan oppilaita vastuulliseen teknologian hyödyntämiseen sekä parannetaan oppilaiden tiedonhallintataitoja.

Työelämätaidot ja yritteliäisyys (L6)

Tavoitteena on, että oppilaat saavat kokemuksia, jotka edistävät kiinnostusta ja myönteistä asennetta työtä ja yrittäjyyttä kohtaan. Työelämätaidojen ja yrittäjyyden tavoitteet ovat keskeisenä sisältönä ohjauksen sisällä. Oppilaanohjauksen tehtävänä on kehittää oppilaiden tietoisuutta jatko-opinnoista sekä kehittää heidän työelämätaitojaan. Oppilaanohjauksessa autetaan oppilaita näkemään omia mahdollisuuksiaan sekä ohjataan oppilaita omien vahvuksiensa näkemiseen ja hyödyntämiseen.

Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7)

Oppilaanohjauksessa oppilaat ovat mukana pohtimassa ja suunnittelemassa omaa opiskeluaan, työnsä tavoitteita sekä toimintatapoja. Oppilaiden kanssa keskustellaan oikeudenmukaisuudesta, yhdenvertaisuudesta ja vastavuoroisuudesta. Oppilaita ohjataan ymmärtämään omien valintojen ja tekojen merkitystä. Oppilaat saavat valmiuksia omien valintojensa tekemiseen, joissa yhteisöllisyyden merkitys on huomioitu.

VUOSILUOKKA 7

Opetuksen tavoitteet	Keskeiset sisältöalueet vuosiluokalla	Laaja-alainen osaaminen
Osallisuus ja aktiivinen toiminta		
T1 auttaa oppilasta muodostamaan kokonaiskäsityksen vuosiluokkien 7–9 toimintatavoista ja opiskelu ympäristöstä, kehittää oppilaan valmiutta toimia kyseisessä ympäristössä ja erilaisissa ryhmissä sekä tukea oppilasta itsenäiseen toimintaan ja vastuun ottamiseen opiskelustaan ja tekemistään valinnoista	Tutustuminen yläkouluun ja sen toimintatapoihin Erilaisia ryhmäytymistehtäviä, jotta luokka- ja kouluyhteisö tulevat tutuiksi. Ohjataan oppilaita ottamaan vastuuta enemmän omasta koulunkäynnistään ja oppimisestaan.	L3, L7
Oppimaan oppimisen taidot		
T2 kannustaa ja ohjata oppilaita kehittämään opiskelutaitojaan sekä oppimaan oppimisen taitojaan	Harjoitellaan käyttämään erilaisia oppimistyyplejä ja opiskelutekniikoita. Oppimaan oppimisen taitojen harjoittelua Opettaja auttaa oppilasta löytämään itselleen sopivimmat tavat oppia.	L1
Elinikäinen oppiminen		
T3 luoda edellytyksiä oppilaan halulle oppia, arvioida osaamistaan, tunnistaa ja hyödyntää taitojaan ja vahvuuksiaan, kehittää kykyään tunnistaa oppimiskohteitaan sekä antaa valmiuksia muuttaa tarvittaessa suunnitelmiaan ja toimintamallejaan	Opetellaan tunnistamaan omat vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet. Harjoitellaan eri oppiaineissa ja koulun arjessa omien vahvuuksien ja taitojen kehittämistä. Rohkaistaan oppilaita hyödyntämään näitä taitoja ja vahvuuksia kaikessa oppimisessa. Harjoitellaan myös toimintamallien tai suunnitelmien muuttamista tilanteen vaatiessa. Opetellaan ymmärtämään oman koulutyön merkitys ja vastuunkantaminen omasta oppimisesta. Valinnaisaineet.	L1
Itsetuntemus		
T4 ohjata oppilasta tunnistamaan omiin valintoihinsa vaikuttavia tekijöitä sekä suhteuttamaan omaa toimintaansa kykyjensä,	Oppilas asettaa henkilökohtaiset tavoitteet opiskelulle yläkoulussa. Näiden tavoitteiden saavuttamista seurataan tasaisin väliajoin. Pohditaan, mitkä tekijät vaikuttavat omiin valintoihin	L3

edellytystensä ja kiinnostuksensa mukaisesti	(oppilaan arvot, asenteet, taidot ja sosiaaliset verkostot). Harjoitellaan oman työskentelyn arviointia. Opetellaan ymmärtämään arvioinnin merkitys tavoitteiden saavuttamisessa ja oman toiminnan kehittämässä. Valinnaisaineiden valitseminen	
Tavoitteiden asettaminen		
T5 ohjata oppilaita asettamaan sekä pitkän että lyhyen aikavälin tavoitteita, tekemään niitä koskevia suunnitelmia sekä arvioimaan niiden toteutumista	Harjoitellaan asettamaan sekä pitkä että lyhyen aikavälin tavoitteita (esim. tavoitteet tietylle päivälle tai viikolle, tavoitteet 7. luokan opintoihin). Suunnitellaan, miten tavoitteisiin päästään ja arvioidaan niiden toteutumista (oppimispäiväkirja) Koulun sisäinen tet-harjoittelu (keittiö ja puhtaanapito). Asetetaan tavoite harjoittelulle, suunnitellaan toimia, miten tavoitteeseen päästään ja lopuksi arvioidaan yksin ja yhdessä, miten tavoitteet saavutettiin ja kuinka suunnitelmat toteutuivat.	L1, L3
Työelämään suuntautuva oppiminen		
T6 auttaa oppilasta ymmärtämään työn merkitys oman elämänsä ja yhteiskunnan kannalta sekä edistää oppilaan taitoa tunnistaa opiskeltavien oppiaineiden merkitys tulevien opintojen sekä työelämässä ja työllistymisessä tarvittavan osaamisen kannalta	Opetellaan ymmärtämään (yhteistyössä aineenopettajien kanssa), mitä hyötyä niistä on työelämässä ja työllistymisessä. (Tärkeä tuoda opittava aines lähelle oppilaan omaa maailmaa.) Monipuolisten oppimisympäristöjen ja -tehtävien avulla oppilas saa harjaannuttaa taitojaan toimia erilaisissa ympäristöissä. Ohjataan oppilasta ymmärtämään, mikä vaikutus omalla työllä ja panoksella on omaan elämään ja yhteiskuntaan (esim. omat opinnot, työura, toiminta yhteiskunnassa)	L6, L7
T7 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan arvioida eri työtehtävissä tarvittavaa osaamista, vuorovaikutus- ja viestintätaitoja sekä itselleen sopivia ammattialoja ja vahvistamaan valmiuksia hakea tietoa vaadittavan osaamisen hankkimisesta perusopetuksen jälkeen	Eri ammattialoihin, elinkeinoihin ja työelämään tutustuminen (mahdolliset ulkopuoliset vierailijat/vierailut yrityksiin, oppilaitoksiin jne.) Kartoitetaan, mitkä ammattialat kiinnostavat oppilasta (erilaiset kyselyt, testit, keskustelut). Pohditaan, millaista osaamista, vuorovaikutus- ja viestintätaitoja ko. ammatissa tarvitaan. Tunnistetaan ja kehitetään oppilaan vahvuuksia ja taitoja ja sen avulla selvitetään, mitkä olisivat oppilaalle sopivia ammattialoja. Harjoitellaan hakemaan tietoa eri ammateista erilaisten lähteiden avulla. Harjoitellaan kriittistä tiedonhakua. TVT:n monipuolinen käyttäminen	L4, L5, L6
Koulutus- ja työelämätiedon hyödyntäminen omassa urasuunnittelussa		

T8 antaa oppilaalle ja huoltajalle tietoa Suomen koulutusjärjestelmän pääpiirteistä ja sen mahdollisuuksista, tukea oppilaan taitoa etsiä koulutus- ja työelämä tietoa sekä Suomesta että ulkomailta	Tutustutaan Suomen koulutusjärjestelmän pääpiirteisiin ja esitellään, millaisia vaihtoehtoja se tarjoaa oppilaille. Tehdään urasuunnitelma itselle (kuvitteellinen tai oikea)	L4, L5
T9 ohjata oppilasta käyttämään monikanavaisia tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluja sekä arvioimaan eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotettavuutta ja tarkoituksenmukaisuutta urasuunnittelun näkökulmasta	Harjoitellaan hakemaan tietoa eri koulutusaloista sekä Suomessa että ulkomailla TVT:n monipuolinen käyttäminen	L4, L5, L6
Monikulttuurisuus ja kansainvälisyys		
T10 tukea oppilaan taitoja tunnistaa kulttuuritaustansa sekä kykyä toimia kulttuurienvälisissä kohtaamisissa ja yhteistyötilanteissa, opastaa oppilasta hankkimaan ja omaksumaan tietoa opiskelu- ja työskentelymahdollisuuksista monikansallisissa työympäristöissä sekä ulkomailla	Pohditaan kulttuuritaustan ja kulttuurin merkitystä ja näkymistä työelämässä. Tutustutaan monikansallisiin yrityksiin ja heidän toimintaansa Suomessa ja/tai ulkomailla.	L2

VUOSILUOKKA 8

Opetuksen tavoitteet	Keskeiset sisältöalueet vuosiluokalla	Laaja-alainen osaaminen
Osallisuus ja aktiivinen toiminta		
T1 auttaa oppilasta muodostamaan kokonaiskäsitys vuosiluokkien 7–9 toimintatavoista ja opiskelu ympäristöstä, kehittää oppilaan valmiutta toimia kyseisessä ympäristössä ja erilaisissa ryhmissä sekä tukea oppilasta itsenäiseen toimintaan ja vastuun ottamiseen opiskelustaan ja tekemistään valinnoista	Tuetaan oppilaan vastuunkantoa omasta koulunkäynnistään ja oppimisestaan. Mahdolliset valintatilanteet / valinnaisaineet Erilaiset ryhmäytymisharjoitukset ja niissä vaadittavien taitojen kehittäminen	L3, L7
Oppimaan oppimisen taidot		
T2 kannustaa ja ohjata oppilaita kehittämään opiskelutaitojaan sekä oppimaan oppimisen taitojaan	Harjoitellaan käyttämään erilaisia oppimistyyliä ja opiskelutekniikoita. Opettaja auttaa oppilasta löytämään itselleen sopivimmat tavat oppia.	L1

Elinikäinen oppiminen		
T3 luoda edellytyksiä oppilaan halulle oppia, arvioida osaamistaan, tunnistaa ja hyödyntää taitojaan ja vahvuuksiaan, kehittää kykyään tunnistaa oppimiskohteitaan sekä antaa valmiuksia muuttaa tarvittaessa suunnitelmiaan ja toimintamallejaan	<p>Omien vahvuuksien kehittäminen ja kiinnostuksen kohteiden löytäminen</p> <p>Oman opintopolun rakentaminen ja elinikäinen kouluttautuminen</p> <p>Kehitetään eri oppiaineissa ja koulun arjessa omia vahvuuksia ja taitoja. Rohkaistaan oppilaita hyödyntämään näitä taitoja ja vahvuuksia kaikessa oppimisessa. Harjoitellaan myös toimintamallien tai suunnitelmien muuttamista tilanteen vaatiessa.</p> <p>Opetellaan ymmärtämään oman koulutyön merkitys ja vastuunkantaminen omasta oppimisesta.</p>	L1
Itsetuntemus		
T4 ohjata oppilasta tunnistamaan omiin valintoihinsa vaikuttavia tekijöitä sekä suhteuttamaan omaa toimintaansa kykyjensä, edellytystensä ja kiinnostuksensa mukaisesti	<p>Oppilas asettaa henkilökohtaiset tavoitteet opiskelulle yläkoulussa. Näiden tavoitteiden saavuttamista seurataan tasaisin väliajoin.</p> <p>Pohditaan, mitkä tekijät vaikuttavat omiin valintoihin (oppilaan arvot, asenteet, taidot ja sosiaaliset verkostot).</p> <p>Harjoitellaan oman työskentelyn arviointia. Opetellaan ymmärtämään arvioinnin merkitys tavoitteiden saavuttamisessa ja oman toiminnan kehittämisessä.</p> <p>Vahvistetaan omaa minäkuvaa, itsetuntoa ja persoonallisuuden piirteiden tunnistaminen (rooli omassa koulu/luokkayhteisössä).</p> <p>Valinnaisaineet</p>	L3
Tavoitteiden asettaminen		
T5 ohjata oppilaita asettamaan sekä pitkän että lyhyen aikavälin tavoitteita, tekemään niitä koskevia suunnitelmia sekä arvioimaan niiden toteutumista	<p>Harjoitellaan asettamaan sekä pitkän että lyhyen aikavälin tavoitteita (esim. tavoitteet tietylle päivälle tai viikolle, tavoitteet 8. luokan opintoihin).</p> <p>Suunnitellaan, miten tavoitteisiin päästään ja arvioidaan niiden toteutumista (oppimispäiväkirja)</p>	L1, L3
Työelämään suuntautuva oppiminen		
T6 auttaa oppilasta ymmärtämään työn merkitys oman elämänsä ja yhteiskunnan kannalta sekä edistää oppilaan taitoa tunnistaa opiskeltavien oppiaineiden merkitys tulevien opintojen sekä työelämässä ja työllistymisessä tarvittavan osaamisen kannalta	<p>Opetellaan ymmärtämään oppiaineiden hyöty (yhteistyössä aineenopettajien kanssa) työelämässä ja työllistymisessä. (Tärkeä tuoda opittava aines lähelle oppilaan omaa maailmaa.)</p> <p>Monipuolisten oppimisympäristöjen ja –tehtävien avulla oppilas saa harjaannuttaa taitojaan toimia erilaisissa ympäristöissä.</p> <p>Viikon mittainen TET-harjoittelu oppilaan valitsemassa paikassa: Asetetaan tavoite harjoittelulle, suunnitellaan toimet, miten tavoitteeseen päästään ja lopuksi arvioidaan yksin ja yhdessä (opettaja, tet-paikan vastuuhenkilö), miten tavoitteet saavutettiin ja kuinka suunnitelmat toteutuivat.</p> <p>Ohjataan oppilasta ymmärtämään, mikä vaikutus omalla työllä ja panoksella on omaan elämään ja yhteiskuntaan (esim. omat opinnot, työura, toiminta yhteiskunnassa)</p>	L6, L7
T7 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan arvioida eri työtehtävissä	Eri ammattialoihin, elinkeinoihin ja työelämään tutustuminen (mahdolliset ulkopuoliset vierailijat/vierailut	L4, L5, L6

tarvittavaa osaamista, vuorovaikutus- ja viestintätaitoja sekä itselleen sopivia ammattialoja ja vahvistamaan valmiuksia hakea tietoa vaadittavan osaamisen hankkimisesta perusopetuksen jälkeen	yrityksiin, oppilaitoksiin jne.) Kartoitetaan, mitkä ammattialat kiinnostavat oppilasta (erilaiset kyselyt, testit, keskustelut). Pohditaan, millaista osaamista, vuorovaikutus- ja viestintätaitoja ko. ammatissa tarvitaan. Tunnistetaan ja kehitetään oppilaan vahvuuksia ja taitoja ja sen avulla selvitetään, mitkä olisivat oppilaalle sopivia ammatti- tai koulutusaloja. Tiedonhakeminen eri ammateista ja koulutuspaikoista TVT:n monipuolinen käyttäminen	
Koulutus- ja työelämätiedon hyödyntäminen omassa urasuunnittelussa		
T8 antaa oppilaalle ja huoltajalle tietoa Suomen koulutusjärjestelmän pääpiirteistä ja sen mahdollisuuksista, tukea oppilaan taitoa etsiä koulutus- ja työelämätietoa sekä Suomesta että ulkomailta	Tutustutaan Suomen koulutusjärjestelmän pääpiirteisiin ja esitellään, millaisia vaihtoehtoja se tarjoaa oppilaille. Tehdään urasuunnitelma itselle	L4, L5
T9 ohjata oppilasta käyttämään monikanavaisia tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluja sekä arvioimaan eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotettavuutta ja tarkoituksenmukaisuutta urasuunnittelun näkökulmasta	Harjoitellaan hakemaan tietoa eri koulutusaloista sekä Suomessa että ulkomailla. Tutustutaan erilaisiin neuvonta- ja ohjauspalveluihin. TVT:n monipuolinen käyttäminen	L4, L5, L6
Monikulttuurisuus ja kansainvälisyys		
T10 tukea oppilaan taitoja tunnistaa kulttuuritaustansa sekä kykyä toimia kulttuurienvälisissä kohtaamisissa ja yhteistyötilanteissa, opastaa oppilasta hankkimaan ja omaksumaan tietoa opiskelu- ja työskentelymahdollisuuksista monikansallisissa työympäristöissä sekä ulkomailla	Tutustutaan opiskelu- ja koulutusmahdollisuuksiin ulkomailla. Tutustutaan monikansallisiin yrityksiin ja heidän toimintaansa Suomessa ja/tai ulkomailla.	L2

VUOSILUOKKA 9

Opetuksen tavoitteet	Keskeiset sisältöalueet vuosiluokalla	Laaja-alainen osaaminen
Osallisuus ja aktiivinen toiminta		
T1 auttaa oppilasta muodostamaan kokonais käsitys vuosiluokkien 7–9 toimintatavoista ja opiskeluympäristöstä, kehittää oppilaan valmiutta toimia kyseisessä ympäristössä ja erilaisissa ryhmissä sekä tukea oppilasta itsenäiseen toimintaan ja vastuun ottamiseen opiskelustaan ja tekemistään valinnoista	Tuetaan oppilaan vastuunkantoa omasta koulunkäynnistään ja oppimisestaan sekä jatko-opintojen valinnassa. Valinnaisaineet ja yhteishaku	L3, L7

Oppimaan oppimisen taidot		
T2 kannustaa ja ohjata oppilaita kehittämään opiskelutaitojaan sekä oppimaan oppimisen taitojaan	Omien opiskelutaitojen kehittäminen	L1
Elinikäinen oppiminen		
T3 luoda edellytyksiä oppilaan halulle oppia, arvioida osaamistaan, tunnistaa ja hyödyntää taitojaan ja vahvuuksiaan, kehittää kykyään tunnistaa oppimiskohteitaan sekä antaa valmiuksia muuttaa tarvittaessa suunnitelmiaan ja toimintamallejaan	Omien vahvuuksien kehittäminen ja kiinnostuksen kohteiden löytäminen Oman opintopolun rakentaminen ja elinikäinen kouluttautuminen Kehitetään eri oppiaineissa ja koulun arjessa omia vahvuuksia ja taitoja. Rohkaistaan oppilaita hyödyntämään näitä taitoja ja vahvuuksia kaikessa oppimisessa. Harjoitellaan myös toimintamallien tai suunnitelmien muuttamista tilanteen vaatiessa. Oman koulutyön merkityksen ja vastuunkantamisen (omasta oppimisesta) ymmärtäminen.	L1
Itsetuntemus		
T4 ohjata oppilasta tunnistamaan omiin valintoihinsa vaikuttavia tekijöitä sekä suhteuttamaan omaa toimintaansa kykyjensä, edellytystensä ja kiinnostuksensa mukaisesti	Oppilas asettaa henkilökohtaiset tavoitteet opiskelulle peruskoulun viimeisellä luokalla. Näiden tavoitteiden saavuttamista seurataan tasaisin väliajoin. Keskustellaan ja arvioidaan, mitkä tekijät vaikuttavat omiin valintoihin (oppilaan arvot, asenteet, taidot ja sosiaaliset verkostot). Arvioidaan omaa työskentelyä. Ymmärretään arvioinnin merkitys tavoitteiden saavuttamisessa ja oman toiminnan kehittämisessä. Vahvistetaan omaa minäkuva, itsetuntoa ja persoonallisuuden piirteiden tunnistaminen (rooli omassa koulu/luokkayhteisössä). Valinnaisaineet ja yhteishaku	L3
Tavoitteiden asettaminen		
T5 ohjata oppilaita asettamaan sekä pitkän että lyhyen aikavälin tavoitteita, tekemään niitä koskevia suunnitelmia sekä arvioimaan niiden toteutumista	Asetetaan sekä pitkä että lyhyen aikavälin tavoitteita (esim. tavoitteet tietylle päivälle tai viikolle, tavoitteet 9. luokan opintoihin). Suunnitellaan, miten tavoitteisiin päästään ja arvioidaan niiden toteutumista (oppimispäiväkirja) Kahden viikon mittainen TET-harjoittelu oppilaan valitsemassa paikassa: Asetetaan tavoite harjoittelulle, suunnitellaan toimet, miten tavoitteeseen päästään ja lopuksi arvioidaan yksin ja yhdessä (opettaja, tet-paikan vastuhenkilö), miten tavoitteet saavutettiin ja kuinka suunnitelmat toteutuivat.	L1, L3
Työelämään suuntautuva oppiminen		
T6 auttaa oppilasta ymmärtämään työn merkitys oman elämänsä ja yhteiskunnan kannalta sekä edistää oppilaan taitoa tunnistaa opiskeltavien oppiaineiden merkitys tulevien opintojen sekä	Ymmärtämään oppiaineiden hyöty (yhteistyössä aineenopettajien kanssa) työelämässä ja työllistymisessä. (Tärkeä tuoda opittava aines lähelle oppilaan omaa maailmaa.) Monipuolisten oppimisympäristöjen ja –tehtävien avulla oppilas saa harjaannuttaa taitojaan toimia erilaisissa	L6, L7

työelämässä ja työllistymisessä tarvittavan osaamisen kannalta	<p>ympäristöissä.</p> <p>Kahden viikon mittainen tet-harjoittelu. Oppilas asettaa tavoitteet harjoittelujaksolle, tekee suunnitelman niiden toteutumiseksi ja arvioi harjoittelun jälkeen yhdessä opettajan ja vastuuhenkilön kanssa tavoitteisiin pääsemistä ja harjoittelun sujumista.</p> <p>Ohjataan oppilasta ymmärtämään, mikä vaikutus omalla työllä ja panoksella on omaan elämään ja yhteiskuntaan (esim. omat opinnot, työura, toiminta yhteiskunnassa)</p>	
T7 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan arvioida eri työtehtävissä tarvittavaa osaamista, vuorovaikutus- ja viestintätaitoja sekä itselleen sopivia ammattialoja ja vahvistamaan valmiuksia hakea tietoa vaadittavan osaamisen hankkimisesta perusopetuksen jälkeen	<p>Vierailut oppilaitoksiin, mahdollisesti vierailuja yrityksiin sekä ulkopuoliset vierailijat koululla</p> <p>Kartoitetaan, mitkä ammattialat kiinnostavat oppilasta (erilaiset kyselyt, testit, keskustelut). Pohditaan, millaista osaamista, vuorovaikutus- ja viestintätaitoja ko. ammatissa tarvitaan. Tunnistetaan ja kehitetään oppilaan vahvuuksia ja taitoja ja sen avulla selvitetään, mitkä olisivat oppilaalle sopivia ammattialoja.</p> <p>Tiedonhaku ammateista, oppilaitoksista ja työpaikoista (koulutus- ja ammattitietous)</p> <p>Harjoitellaan työnhakua</p> <p>TVT:n monipuolinen käyttäminen</p>	L4, L5, L6
Koulutus- ja työelämätiedon hyödyntäminen omassa urasuunnittelussa		
T8 antaa oppilaalle ja huoltajalle tietoa Suomen koulutusjärjestelmän pääpiirteistä ja sen mahdollisuuksista, tukea oppilaan taitoa etsiä koulutus- ja työelämätietoa sekä Suomesta että ulkomailta	<p>Jatko-opinto ja urasuunnitelman tekeminen</p> <p>Yhteishakuun valmistautuminen ja sen tekeminen, huoltajille tiedotetaan yhteishausta</p>	L4, L5
T9 ohjata oppilasta käyttämään monikanavaisia tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluja sekä arvioimaan eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotettavuutta ja tarkoituksenmukaisuutta urasuunnittelun näkökulmasta	<p>Tutkitaan eri koulutusaloja sekä Suomessa että ulkomailla.</p> <p>Tutustutaan erilaisiin neuvonta- ja ohjauspalveluihin.</p> <p>TVT:n monipuolinen käyttäminen</p>	L4, L5, L6
Monikulttuurisuus ja kansainvälisyys		
T10 tukea oppilaan taitoja tunnistaa kulttuuritaustansa sekä kykyä toimia kulttuurienvälisissä kohtaamisissa ja yhteistyötilanteissa, opastaa oppilasta hankkimaan ja omaksumaan tietoa opiskelu- ja työskentelymahdollisuuksista monikansallisissa työympäristöissä sekä ulkomailla	Opiskelu-, koulutus- ja työntekomahdollisuudet ulkomailla	L2

LIITE Valinnaisten aineiden tavoitteet, sisällöt ja oppilaan oppimisen arviointi vuosiluokilla 4-9

Kaikki valinnaisaineiden kurssit voivat toimia yhteistyössä keskenään ja niillä voidaan käsitellä samoja teemoja oppiainenäkökulmasta käsin. Kurseilla otetaan huomioon myös muiden oppiaineiden teemat ja opitut taidot. Valinnaisaineiden teemat tulevat myös muissa oppiaineissa esille jossain muodossa. Kaikkien kurssien tavoitteena on vahvistaa opetettavan aihekokonaisuuden lisäksi oppilaan ilmaisu- ja vuorovaikutustaitoja sekä syventää ja monipuolistaa oppilaan elämänhallintataitoja. Valinnaisaineet tarjoavat oppilaalle myös valmiuksia tuleviin opintoihin.

Alakoulussa valinnaisainekurssit ovat yhden vuosiviikkotunnin laajuisia. Yläkoulussa valinnaisainekurssit ovat kahden vuosiviikkotunnin laajuisia. Oppilaat valitsevat vuosittain uuden valinnaisaineen. Samaa valinnaisainekurssia ei voi valita kahteen kertaan alakoulussa. Yläkoulussa voi opiskella syventävästi samaa valinnaisainetta kuin on opiskellut alakoulussa.

Valinnaisaineiden kurssitarjontaa voidaan muokata ja vaihdella lukuvuosittain henkilökunnan osaamisen ja oppilaiden mielenkiinnon ja toiveiden mukaisesti.

Viestintä ja mediataito vuosiluokilla 4-6

Opetuksen tehtävä

”Viestintä- ja mediataito -aihekokonaisuuden päämääränä on kehittää ilmaisu- ja vuorovaikutustaitoja, edistää median aseman ja merkityksen ymmärtämistä sekä kehittää median käyttötaitoja. Viestintä- ja mediaosaaminen antaa taas opiskelijalle viestien tulkinta- ja vastaanottotaitoja: hän oppii mediakriittisyyttä valinnoissa ja mediatekstien tulkinnoissa sekä kuluttajan tarvitsemia yhteiskunnallisia tietoja ja taitoja.” (http://www.edu.fi/yleissivistava_koulutus/aihekokonaisuudet/viestinta_ja_mediataito, 9.5.2016)

Viestintä ja mediataito opetuksen tehtävä on opettaa oppilaita käyttämään erilaisia medioita, tutustumaan niihin ja ymmärtämään median merkitys ja asema nyky-yhteiskunnassa. Opetuksessa paneudutaan viestintään ja sen erilaisiin muotoihin, merkitykseen ja vaikutusmahdollisuuksiin. Oppilas oppii tulkitsemaan ja tuottamaan erilaisia tekstejä, joita esiintyy medioissa. Kurssilla opetellaan myös lähde- ja mediakritiikkiä sekä tutustutaan tekijänoikeuksiin sekä yksityisyyteen mediassa. Asioita tarkastellaan erilaisten teemojen sekä oppilaan oman elämän ja kokemusten kautta. Kurssilla vahvistetaan oppilaiden ilmaisu- ja vuorovaikutustaitoja sekä monilukutaitoa.

Oppilaat osallistuvat kurssin suunnitteluun ja toteuttamiseen.

Viestintä ja mediataito opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 4-6

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Mediakasvatus		
T1 Johdattaa oppilasta ymmärtämään median merkityksen ja aseman nyky-yhteiskunnassa	Keskustellaan, miten media näkyy oppilaiden arjessa ja millainen merkitys sillä on heille. Tarkastellaan median asemaa laajemmin yhteiskunnassa.	L1, L2, L4
T2 Ohjata oppilasta käyttämään erilaisia medioita ja hyödyntämään niitä myös omassa oppimisessaan	Tutustutaan erilaisiin kotimaisiin medioihin ja niiden käyttötapoihin. Opetellaan mediankäyttötaitoja. Kristilliset mediat	L1, L2, L4, L5

	Opetellaan hyödyntämään medioita omassa oppimisessa (esim. erilaiset oppimisovellukset ja -sivustot).	
T3 Auttaa oppilasta havaitsemaan, millaisia piirteitä uutisessa, mainoksessa ja mielipidekirjoituksessa on	Tutkitaan erilaisia uutisia ja niiden rakennetta. Oppilaat saavat tehdä itse omia uutisia, mainoksia tai mielipidekirjoituksia pareittain tai pienryhmissä, esim. koulun lehteen/nettilehteen.	L1, L4, L5
T4 Oppilas osaa tulkita ja analysoida erilaisia uutis- ja mainoskuvia	Tutkitaan erilaisia uutis- ja mainoskuvia, keskustellaan millaisia tunteita tai ajatuksia ne herättävät. Keskustellaan, millaisen mielikuvan erilaiset kuvat luovat maailmasta.	L1, L4
Viestintä		
T5 Oppilas tietää, mitä ovat tekijänoikeudet, yksityisyyden suoja ja sananvapaus	Tutustutaan tekijänoikeuksiin ja mitä ne tarkoittavat. Opitaan ymmärtämään, että toisen omaa ei saa edes mediassa varastaa (plagiointi). Keskustellaan yksityisyyden suojasta ja mitä se käytännössä tarkoittaa. Tutustutaan sananvapauteen Suomessa: mitä sananvapaus tarkoittaa ja toteutuuko se kaikkialla.	L1, L2, L5
T6 Oppilas osaa toimia eettisesti ja kriittisesti mediassa	Keskustellaan oppilaiden omista kokemuksista mediassa (esim. nettikiusaaminen). Rohkaistaan oppilaita arvioimaan omaa toimintaansa mediassa.	L1, L2, L3, L5
T7 Ohjataan oppilasta ymmärtämään, mitä tarkoittaa media- ja lähdekritiikki ja miten sitä voidaan oppia	Media- ja lähdekritiikki -termit Opetellaan käyttämään medioita ja erilaisia lähteitä kriittisesti.	L1, L2, L3, L4, L5
T8 Tutustutaan, miten voidaan viestiä ja miten voidaan vaikuttaa viestimällä	Tutustutaan erilaisiin viestintätapoihin ja viestinnän kielellisiin piirteisiin. Oppilaat saavat itse viestiä ja hahmottaa omaa toimintaansa viestijänä.	L1, L2, L7
Ilmaisu- ja vuorovaikutustaitojen kehittyminen		
T9 Ohjataan oppilasta kehittämään ryhmätyöskentely- ja vuorovaikutustaitoja	Tehdään paljon ryhmätöitä eri luokilta olevien oppilaiden kanssa. Rohkaistaan isompia oppilaita auttamaan nuorempia ja ohjaamaan heitä. Pyritään löytämään kunkin oppilaan omat vahvuudet viestijänä	L2, L7

T10 Autetaan kehittämään ongelmanratkaisutaitoja	Kurssilla kohdataan tilanteita, joissa oppilailla voi olla eriäviä mielipiteitä. Toisen mielipiteen kunnioittaminen. Harjoitellaan selvittämään ja löytämään keinoja ongelman ratkaisemiseksi.	L2, L7
T11 Ohjataan oppilasta hahmottamaan omia vahvuuksiaan viestijänä ja miten heikkouksia voidaan vahvistaa	Oman toiminnan itsearviointi sekä ryhmän vertaisarviointi. Opetellaan kehittämään ja vahvistamaan omia taitoja.	L2, L7

Viestintä ja mediataito kurssin tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 4-6

S1 Lähestymistapoja mediaan: Tutustutaan erilaisiin medioihin ja oppilaiden mediakulttuureihin. Tutkitaan median kuvia: millaisia uutis- ja mainoskuvia käytetään ja millaista kuvaa ne luovat ihmisistä ja maailmasta. Tutkitaan, miten uutinen luodaan, millaisia piirteitä sillä on. Pohditaan myös, kuka vaikuttaa siihen, mitkä uutiset julkaistaan ja mitkä ei. Perehdytään median valtaan ja miten se käyttää sitä.

S2 Viestijän vastuu: Tutustutaan lähde- ja mediakritiikkiin ja siihen, miten niitä käytetään ja kehitetään. Tutustutaan tekijänoikeuksiin, sananvapauteen ja yksityisyyden suojaan. Tavoitteena on saada oppilas toimimaan eettisesti mediassa ja kohtelemaan muita ihmisiä mediassa hyvin. Tutustutaan viestintään ja mitä mahdollisuuksia se tarjoaa. Tarkastellaan, millainen viestijä itse olen ja miten voin vaikuttaa viestijänä, mitä kannattaa laittaa nettiin ja mitä ei.

S3 Ilmais- ja vuorovaikutustaitojen kehittyminen: Miten toimin ryhmässä, jossa on eriäviä mielipiteitä. Kurssilla on tarkoitus vahvistaa oppilaiden ongelmanratkaisutaitoja. Tarkastellaan omaa toimintaa mediassa ja vahvistetaan ilmaisutaitoja.

Viestintä ja mediataito kurssin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 4-6

Tavoitteena on tarjota oppimisympäristöjä ja työtapoja, joilla mahdollistetaan monipuolinen materiaalien, teknologioiden ja ilmaisukeinojen käyttäminen sekä niiden luova soveltaminen. Opetustilanteissa luodaan aktiiviseen kokeilemiseen ja harjoitteluun rohkaiseva ilmapiiri. Pedagogisilla ratkaisuilla tuetaan moniaistista havainnointia, pitkäjänteistä, tutkivaa ja tavoitteellista työskentelyä. Opetuksessa otetaan huomioon yksilölliset mediailmaisun tarpeet ja mahdollistetaan tarkoituksenmukainen työskentely yksin ja ryhmässä. Tavoitteena on luoda oppimiseen ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri sekä koulussa että koulun ulkopuolisissa ympäristöissä. Vuosiluokilla 4–6 tarkastellaan laajenevan elinpiirin ajankohtaisia ja mediakulttuurin ilmiöitä. Oppilaita kannustetaan suhtautumaan kriittisesti eri tietolähteisiin. Opetustilanteissa teknologioita ja verkkoympäristöjä hyödynnetään monipuolisesti, vastuullisesti ja turvallisesti.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki viestintä ja mediataito kurssilla vuosiluokilla 4-6

Tavoitteena ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä on oppilaiden sosiaalisten, psyykkisten ja motoristen lähtökohtien ja taitojen huomioon ottaminen. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset ohjauksen tarpeet. Opetusta eriytetään tarvittaessa esimerkiksi ilmaisukeinojen, työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnoilla. Opetustilanteissa oppilaat voivat hyödyntää vahvuuksiaan, soveltaa erilaisia työtapoja ja käyttää vaihtoehtoisia lähestymistapoja. Media- ja ilmaisuoppimiselle luodaan turvallinen, moninaisuutta kunnioittava ja itseilmaisuuksiin rohkaiseva ilmapiiri, jossa oppilaat saavat henkilökohtaista ohjausta ja tukea. Vaihtoehtoisia pedagogisia lähestymistapoja voidaan tarvita erityisesti havaintojen ja tunteiden visuaalisessa ilmaisussa sekä motoristen taitojen kehittämisessä. Ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi leikinomaisuutta, pelejä ja eri aistialueisiin liittyviä kokemuksia.

Oppilaan oppimisen arviointi viestintä ja mediataito kurssilla vuosiluokilla 4-6

Viestintä- ja mediataito kurssilla arviointi on kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa. Arvioinnilla tuetaan ilmaisun-, media-, vuorovaikutus- ja ongelmanratkaisutaitojen sekä pitkäjänteisen työskentelyn kehittymistä. Oppilaita ohjataan arvioinnilla omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen. Oppimisen arviointi kohdistuu kaikkiin opetuksen tavoitteissa määriteltyihin mediakasvatuksen ulottuvuuksiin. Arviointi suoritetaan merkinnällä hyväksytty tai hylätty.

Viestintä ja mediataito vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tehtävä

”Viestintä- ja mediataito -aihekokonaisuuden päämääränä on kehittää ilmaisun- ja vuorovaikutustaitoja, edistää median aseman ja merkityksen ymmärtämistä sekä kehittää median käyttötaitoja. Viestintä- ja mediaosaaminen antaa taas opiskelijalle viestien tulkinta- ja vastaanottotaitoja: hän oppii mediakriittisyyttä valinnoissa ja mediatekstien tulkinnoissa sekä kuluttajan tarvitsemia yhteiskunnallisia tietoja ja taitoja.” (http://www.edu.fi/yleissivistava_koulutus/aihekokonaisuudet/viestinta_ ja_ mediataito, 9.5.2016)

Viestintä ja mediataito opetuksen tehtävä on opettaa oppilaita käyttämään erilaisia medioita, tutustumaan niihin ja ymmärtämään median merkitys ja asema nyky-yhteiskunnassa. Opetuksessa paneudutaan viestintään ja sen erilaisiin muotoihin, merkitykseen ja vaikutusmahdollisuuksiin. Oppilas oppii tulkitsemaan ja tuottamaan erilaisia tekstejä, joita esiintyy medioissa. Kurssilla opetellaan myös lähde- ja mediakritiikkiä sekä tutustutaan tekijänoikeuksiin sekä yksityisyyteen mediassa. Asioita tarkastellaan erilaisten teemojen sekä oppilaan oman elämän ja kokemusten kautta. Kurssilla vahvistetaan oppilaiden ilmaisun- ja vuorovaikutustaitoja sekä monilukutaitoa. Vuosiluokilla 7-9 oppilas saa syventää ja kehittää jo olemassa olevia media- ja viestintätaitojaan.

Oppilaat osallistuvat kurssin suunnitteluun ja toteuttamiseen.

Viestintä ja mediataito opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Mediakasvatus		
T1 Johdattaa oppilasta ymmärtämään median merkityksen ja aseman nyky-yhteiskunnassa	Keskustellaan, miten media näkyy oppilaiden arjessa ja millainen merkitys sillä on heille. Tarkastellaan median asemaa laajemmin eri yhteiskunnissa.	L1, L2, L4
T2 Ohjata oppilasta käyttämään erilaisia medioita ja hyödyntämään niitä myös omassa oppimisessaan	Tutustutaan erilaisiin medioihin ja niiden käyttötapoihin, myös ulkomaisiin medioihin Oppilas syventää omia mediankäyttötaitojaan. Vahvistetaan oppilaan taitoja hyödyntää medioita omassa oppimisessa (esim. erilaiset oppimisovellukset ja -sivustot).	L1, L2, L4, L5
T3 Uutisten, mainosten ja mielipidekirjoitusten lukeminen, tulkitseminen ja tuottaminen	Uutisten, mainosten ja mielipidekirjoitusten analysointi. Ohjataan oppilaita pohtimaan mediatekstien taustalla vaikuttavia tekijöitä ja syitä.	L1, L4, L5

	Kirjoitetaan analyysi valitusta mediatekstistä.	
T4 Oppilas osaa tulkita ja analysoida erilaisia uutis- ja mainoskuvia	Tutkitaan erilaisia uutis- ja mainoskuvia, keskustellaan millaisia tunteita tai ajatuksia ne herättävät (esim. semioottinen kuva-analyysi mainos- tai uutiskuvasta) Keskustellaan, millaisen mielikuvan erilaiset kuvat luovat maailmasta.	L1, L4
Viestintä		
T5 Oppilas tietää, mitä ovat tekijänoikeudet, yksityisyyden suoja ja sananvapaus	Syvennetään tietoa tekijänoikeuksista ja tarkastellaan aihetta laajemmin. Keskustellaan yksityisyyden suojasta ja mitä se käytännössä tarkoittaa. Käsitellään sananvapautta vertaillen Suomessa ja ulkomailla, mitä esteitä sananvapauden toteutumiselle voi olla, ja mitä seurauksia sen puuttumisesta voi olla	L1, L2, L5
T6 Oppilas osaa toimia eettisesti ja kriittisesti mediassa	Käydään läpi oppilaiden omia kokemuksia mediasta (esim. nettikiusaaminen). Oppilaat saavat etsiä ratkaisuja ja toimintamalleja, kuinka toimia mediassa turvallisesti. Oman mediakäyttämisen arvioiminen kriittisesti	L1, L2, L3, L5
T7 Ohjataan oppilasta ymmärtämään, mitä tarkoittaa media- ja lähdekritiikkiä ja miten sitä voidaan oppia	Media- ja lähdekritiikkitaitojen vahvistaminen Tutkitaan erilaisia lähteitä ja uutisia kriittisesti	L1, L2, L3, L4, L5
T8 Tutustutaan, miten voidaan viestiä ja miten voidaan vaikuttaa viestimällä	Viestintätaitojen vahvistaminen erilaisien harjoitusten avulla Omien viestintätaitojen arvioiminen ja kehittäminen: omien vahvuuksien ja heikkouksien tunnistaminen Katsotaan elokuva Autolla Nepaliin. Pohditaan medioiden (myös some) vaikutusta ja mukana oloa em. projektissa.	L1, L2, L7
Ilmaisu- ja vuorovaikutustaitojen kehittyminen		
T9 Ohjataan oppilasta kehittämään ryhmätyöskentely- ja vuorovaikutustaitoja	Tehdään paljon ryhmätöitä eri luokilta olevien oppilaiden kanssa.	L2, L7

	Rohkaistaan isompia oppilaita auttamaan nuorempia ja ohjaamaan heitä.	
T10 Autetaan kehittämään ongelmanratkaisutaitoja	Kurssilla kohdataan tilanteita, joissa oppilailla voi olla eriäviä mielipiteitä. Tavoitteena on auttaa heitä selvittämään ja löytämään keinot ongelman ratkaisemiseksi.	L2, L7
T11 Ohjataan oppilasta hahmottamaan omia vahvuuksiaan viestijänä ja miten heikkouksia voidaan vahvistaa	Oman toiminnan itsearviointi sekä ryhmän vertaisarviointi. Opetellaan kehittämään ja vahvistamaan omia taitoja.	L2, L7

Viestintä ja mediataito kurssin tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet 7-9

S1 Lähestymistapoja mediaan: Tutustutaan erilaisiin medioihin ja oppilaiden mediakulttuureihin. Tutkitaan median kuvia: millaisia uutis- ja mainoskuvia käytetään ja millaista kuvaa ne luovat ihmisistä ja maailmasta. Tutkitaan, miten uutinen luodaan, millaisia piirteitä sillä on. Pohditaan myös, kuka vaikuttaa siihen, mitkä uutiset julkaistaan ja mitkä ei. Perehdytään median valtaan ja miten se käyttää sitä.

S2 Viestijän vastuu: Tutustutaan lähde- ja mediakritiikkiin ja siihen, miten niitä käytetään ja kehitetään. Tutustutaan tekijänoikeuksiin, sananvapauteen ja yksityisyyden suojaan. Tavoitteena on saada oppilas toimimaan eettisesti mediassa ja kohtelemaan muita ihmisiä mediassa hyvin. Tutustutaan viestintään ja mitä mahdollisuuksia se tarjoaa. Tarkastellaan, millainen viestijä itse olen ja miten voin vaikuttaa viestijänä, mitä kannattaa laittaa nettiin ja mitä ei.

S3 Ilmais- ja vuorovaikutustaitojen kehittyminen: Miten toimin ryhmässä, jossa on eriäviä mielipiteitä. Kurssilla on tarkoitus vahvistaa oppilaiden ongelmanratkaisutaitoja. Tarkastellaan omaa toimintaa mediassa.

Viestintä ja mediataito kurssin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on tarjota oppimisympäristöjä ja työtapoja, joilla mahdollistetaan monipuolinen materiaalien, teknologioiden ja ilmaisukeinojen käyttäminen sekä niiden luova soveltaminen. Opetustilanteissa luodaan aktiiviseen kokeilemiseen ja harjoitteluun rohkaiseva ilmapiiri. Pedagogisilla ratkaisuilla tuetaan moniaistista havainnointia, pitkäjänteistä, tutkivaa ja tavoitteellista työskentelyä. Opetuksessa otetaan huomioon yksilölliset mediailmaisun tarpeet ja mahdollistetaan tarkoituksenmukainen työskentely yksin ja ryhmässä. Tavoitteena on luoda oppimiseen ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri sekä koulussa että koulun ulkopuolisissa ympäristöissä. Vuosiluokilla 7-9 tarkastellaan laajenevan elinpiirin ajankohtaisia ja mediakulttuurin ilmiöitä. Oppilaita kannustetaan suhtautumaan kriittisesti eri tietolähteisiin. Opetustilanteissa teknologioita ja verkkoympäristöjä hyödynnetään monipuolisesti, vastuullisesti ja turvallisesti.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki viestintä ja mediataito kurssilla vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä on oppilaiden sosiaalisten, psyykkisten ja motoristen lähtökohtien ja taitojen huomioon ottaminen. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset ohjauksen tarpeet. Opetusta eriytetään tarvittaessa esimerkiksi ilmaisukeinojen, työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnoilla. Opetustilanteissa oppilaat voivat hyödyntää vahvuuksiaan, soveltaa erilaisia työtapoja ja käyttää vaihtoehtoisia lähestymistapoja. Media- ja ilmaisuoppimiselle luodaan turvallinen, moninaisuutta kunnioittava ja itseilmaisuun rohkaiseva ilmapiiri, jossa oppilaat saavat henkilökohtaista ohjausta ja tukea. Vaihtoehtoisia pedagogisia lähestymistapoja voidaan tarvita erityisesti havaintojen ja tunteiden visuaalisessa ilmaisussa. Ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi eri aistialueisiin liittyviä kokemuksia. Vuosiluokilla 7–9 tavoitteena on vahvistaa oppilaan osaamista viestintä- ja mediataidoissa perusopetuksen jälkeisiin opintoihin valmistavasta näkökulmasta.

Oppilaan oppimisen arviointi viestintä ja mediataito kurssilla vuosiluokilla 7-9

Viestintä- ja mediataito kurssilla arviointi on kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa. Arvioinnilla tuetaan ilmaisun-, media-, vuorovaikutus- ja ongelmanratkaisutaitojen sekä pitkäjänteisen työskentelyn kehittymistä. Oppilaita ohjataan arvioinnilla omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen. Oppimisen arviointi kohdistuu kaikkiin opetuksen tavoitteissa määriteltyihin mediakasvatuksen ulottuvuuksiin. Arviointi suoritetaan merkinnällä hyväksytty tai hylätty.

Draamaopetus vuosiluokilla 4-6

Opetuksen tehtävä

Draamaopetuksen tehtävänä on tarjota oppilaalle välineitä itseilmaisuun ja tukea itsetunnon kehittymistä. Tavoitteena on tukea oppilaan kasvamista ihmisenä taiteen ja ilmaisun keinoin sekä antaa rohkeutta itsensä ilmaisemiseen. Draamaopetuksessa otetaan huomioon oppilaan kulttuuri-identiteetti sekä ajankohtaiset ilmiöt. Opetuksessa voidaan käsitellä muiden valinnaisaineiden teemoja ja aihekokonaisuuksia. Opetuksessa painottuvat eri aistikanavien käyttäminen ja myös tunteiden huomioiminen. Opetuksen tehtävänä on tukea oppilaan vuorovaikutus- ja ilmaisutaitojen kehittymistä.

Oppilaat osallistuvat kurssin suunnitteluun ja toteuttamiseen.

Draamaopetuksen tavoitteet vuosiluokilla 4-6

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu itseilmaisuun		
T1 Tutustutaan teatteriin ja draamaan	Tutustutaan teatteriin ja siellä työskenteleviin ihmisiin ja heidän erilaisiin rooleihin. Mahdollisuuksien mukaan tutustutaan kaupungin teatteriin. Tutustutaan draaman erilaisiin muotoihin ja harjoitellaan niitä.	L2
T2 Ohjataan oppilasta tutustumaan itseilmaisuun ja eläytymiseen	Tehdään erilaisia harjoituksia yksin, pareittain ja ryhmässä, joiden avulla oppilas opettelee itsensä ilmaisemista ja eläytymistä. Rohkaistaan oppilasta heittäytymään rooliin ja kokeilemaan luovuuttaan. Draamaa opetellaan erilaisten leikkien, pelien, näytelmien ja tarinankerronnan avulla. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa opetuksessa.	L1, L2, L5
T3 Auttaa oppilasta havaitsemaan tunteita ja laittamaan ne ilmaistavaan muotoon	Oppilas saa harjoitella erilaisten tunteiden ilmaisemista tarinoiden, näytelmien, leikkien ja pelien avulla. Esimerkiksi kirjoitetaan oma näytelmä ja esitetään se, harjoitellaan improvisaatiota. Tuetaan oppilasta opettelemaan sanallistamaan kokemuksiaan ja laittamaan ne ilmaistavaan muotoon.	L1, L2, L7
Itsetunnon kehittyminen ja ihmisenä kasvaminen		

T4 Auttaa oppilasta tunnistamaan ovat vahvuutensa ja vahvistamaan itsetuntoaan	Luodaan oppilaalle onnistumisen kokemuksia draaman avulla ja vahvistetaan minä pystyvyyden tunnetta ja terveen itsetunnon kehittymistä. Oppilasta kannustetaan osallistumaan ja ilmaisemaan itseään.	L2, L7
T5 Ohjata oppilaan kasvamista ja kehittymistä ihmisenä muut ihmiset huomioon ottaen	Autetaan oppilasta ymmärtämään, että kokemuksia ja tunteita käsiteltäessä ei ole olemassa oikeaa tai väärää. Keskustellaan erilaisista reaktioista ja tunteista monipuolisesti.	L1, L2, L3
Ilmaisu- ja vuorovaikutustaitojen kehittyminen		
T6 Ohjata oppilaita etsimään vastauksia ja ratkaisuja ongelmiin draaman avulla	Opetuksessa käsitellään erilaisia asioita ja ilmiöitä, joihin etsitään draaman avulla vastauksia ja ratkaisuja yhdessä. Aiheiden valinnassa otetaan oppilaiden omat kokemukset huomioon.	L2, L7
T7 Auttaa oppilasta ymmärtämään ja kunnioittamaan toisten näkemyksiä ja ajatuksia	Jokainen oppilas saa tuoda esille omat ajatukset ja kokemukset ilman pelkoa tuomitsemisesta. Opetuksen avulla vahvistetaan oppilaan ymmärrystä kunnioittaa toisten ihmisten ajatuksia ja tunteita samasta asiasta.	L2

Draamaopetuksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 4-6

S1 Itseilmaisun kehittäminen: Oppilas tutustuu teatteriin ja sen muotoihin sekä siellä työskenteleviin henkilöihin. Draamaopetuksessa on tärkeää eläytyminen ja tunteiden ilmaiseminen. Opetuksessa voidaan käsitellä erilaisia teemoja, jotka liittyvät oppilaiden elämään tai kouluun. Opetuksen tavoitteena on saada oppilaan kokemukset ja elämykset ilmaistavaan muotoon.

S2 Itsetunnon kehittyminen ja ihmisenä kasvaminen: Tavoitteena on tukea oppilaan itsetunnon kehittymistä draaman avulla. Draamaopetuksessa käsitellään erilaisia asioita ja ilmiöitä ja niiden kautta nousevia tunteita. Opetuksen kautta opitaan arvostamaan toisten näkemyksiä ja ymmärtämään, että sama asia voidaan kokea monella eri tavalla. Draamaopetus tukee oppilaan elämänhallintataitojen kehittymistä ja vahvistumista.

S3 Ilmaisun- ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen: Draamaopetuksessa olennaista on yhdessä tekeminen. Oppilas oppii kunnioittamaan toisen ihmisen näkemyksiä ja emootioita samasta asiasta. Draaman avulla harjoitellaan ongelmien ratkaisemista ja vastausten löytämistä.

Draamaopetuksen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 4-6

Tavoitteena on tarjota oppimisympäristöjä ja työtapoja, joilla mahdollistetaan monipuolinen emootioiden ja ilmaisukeinojen käyttäminen sekä niiden luova soveltaminen. Opetustilanteissa luodaan aktiiviseen kokeilemiseen ja eläytymiseen rohkaiseva ilmapiiri. Pedagogisilla ratkaisuilla tuetaan moniaistista havainnointia, pitkäjänteistä, tutkivaa ja tavoitteellista työskentelyä. Opetuksessa otetaan huomioon yksilölliset tarpeet ja mahdollistetaan tarkoituksenmukainen työskentely yksin ja ryhmässä. Tavoitteena on luoda ilmaisuun ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri sekä koulussa että koulun ulkopuolisissa ympäristöissä, sillä draamaopetuksessa ei ole olemassa oikeaa tai väärää. Opetustilanteissa hyödynnetään teknologioita ja verkkoympäristöjä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki draamaopetuksessa vuosiluokilla 4-6

Tavoitteena ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä on oppilaiden sosiaalisten, psyykkisten ja motoristen lähtökohtien ja taitojen huomioon ottaminen. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset ohjauksen tarpeet. Opetusta eriytetään tarvittaessa esimerkiksi ilmaisukeinojen, työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnoilla. Opetustilanteissa oppilaat voivat hyödyntää vahvuuksiaan, soveltaa erilaisia

työtapoja ja käyttää vaihtoehtoisia lähestymistapoja. Draamaopetukselle luodaan turvallinen, moninaisuutta kunnioittava ja itseilmaisuun rohkaiseva ilmapiiri, jossa oppilaat saavat henkilökohtaista ohjausta ja tukea. Vaihtoehtoisia pedagogisia lähestymistapoja voidaan tarvita erityisesti havaintojen ja tunteiden ilmaisussa sekä motoristen taitojen kehittämisessä. Ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi eri aistialueisiin liittyviä kokemuksia.

Oppilaan oppimisen arviointi draamaopetuksessa vuosiluokilla 4-6

Arviointi on rohkaisevaa, kannustavaa ja hyväksyvää. Arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan yksilöllinen kehittyminen. Arvioinnilla tuetaan oppilaiden ilmaisu-, vuorovaikutus- ja ongelmanratkaisutaitojen kehittymistä. Oppilaita ohjataan arvioimaan omaa ilmaisuaan ja kokemuksiaan ja työskentelyn kautta esiin nousevia tunteita sekä arvostamaan toisten näkemyksiä ja tunteita. Arvioinnissa otetaan opetuksen eri ulottuvuudet ja sisältöalueet huomioon. Arviointi suoritetaan hyväksyty tai hylätty merkinnällä.

Draamaopetus vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tehtävä

Draamaopetuksen tehtävänä on tarjota oppilaalle välineitä itseilmaisuun ja tukea itsetunnon kehittymistä. Tavoitteena on tukea oppilaan kasvamista ihmisenä taiteen ja ilmaisun keinoin sekä antaa rohkeutta itsensä ilmaisemiseen. Draamaopetuksessa otetaan huomioon oppilaan kulttuuri-identiteetti sekä ajankohtaiset ilmiöt. Opetuksessa voidaan käsitellä muiden valinnaisaineiden teemoja ja aihekokonaisuuksia. Opetuksessa painottuvat eri aistikanavien käyttäminen ja myös tunteiden huomioiminen. Opetuksen tehtävänä on tukea oppilaan vuorovaikutus- ja ilmaisutaitojen kehittymistä.

Oppilaat osallistuvat kurssin suunnitteluun ja toteuttamiseen.

Draamaopetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu itseilmaisuun		
T1 Tutustutaan teatteriin ja draamaan	Tutustutaan teatteriin ja siellä työskenteleviin ihmisiin ja heidän erilaisiin rooleihin. Mahdollisuuksien mukaan tutustutaan kaupungin teatteriin. Syvennetään tietoa draaman erilaisista muodoista ja harjoitellaan niitä.	L2
T2 Ohjataan oppilasta tutustumaan itseilmaisuun ja eläytymiseen	Tehdään erilaisia harjoituksia yksin, pareittain ja ryhmässä, joiden avulla oppilas opettelee itsensä ilmaisemista ja eläytymistä. Rohkaistaan oppilasta heittäytymään rooliin ja kokeilemaan luovuuttaan. Draamaa opetellaan erilaisten pelien, näytelmien ja tarinankerronnan avulla. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa opetuksessa.	L1, L2, L5
T3 Auttaa oppilasta havaitsemaan tunteita ja laittamaan ne ilmaistavaan muotoon	Oppilas saa harjoitella erilaisten tunteiden ilmaisemista tarinoiden, näytelmien ja pelien avulla. Esimerkiksi kirjoitetaan oma näytelmä ja esitetään se, harjoitellaan improvisaatiota.	L1, L2, L7

	Vahvistetaan oppilaan taitoja sanallistaa kokemuksiin ja laittamaan ne ilmaistavaan muotoon.	
Itsetunnon kehittyminen ja ihmisenä kasvaminen		
T4 Auttaa oppilasta tunnistamaan ovat vahvuutensa ja vahvistamaan itsetuntoaan	Luodaan oppilaalle onnistumisen kokemuksia draaman avulla ja vahvistetaan minä pystyvyyden tunnetta ja terveen itsetunnon kehittymistä. Rohkaistaan kehumään muita oppilaita ja tukemaan toisia. Oppilasta kannustetaan osallistumaan ja ilmaisemaan itseään.	L2, L7
T5 Ohjata oppilaan kasvamista ja kehittymistä ihmisenä muut ihmiset huomioon ottaen	Vahvistetaan oppilaan ymmärrystä siitä, että kokemuksia ja tunteita käsiteltäessä ei ole olemassa oikeaa tai väärää. Keskustellaan erilaisista reaktioista ja tunteista monipuolisesti.	L1, L2, L3
Ilmaisu- ja vuorovaikutustaitojen kehittyminen		
T6 Ohjata oppilaita etsimään vastauksia ja ratkaisuja ongelmiin draaman avulla	Opetuksessa käsitellään erilaisia asioita ja ilmiöitä, joihin etsitään draaman avulla vastauksia ja ratkaisuja yhdessä. Aiheiden valinnassa otetaan oppilaiden omat kokemukset huomioon.	L2, L7
T7 Auttaa oppilasta ymmärtämään ja kunnioittamaan toisten näkemyksiä ja ajatuksia	Jokainen oppilas saa tuoda esille omat ajatukset ja kokemukset ilman pelkoa tuomitsemisesta. Opetuksen avulla vahvistetaan oppilaan ymmärrystä kunnioittaa toisten ihmisten ajatuksia ja tunteita samasta asiasta.	L2

Draamaopetuksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

S1 Itseilmaisun kehittäminen: Oppilas tutustuu teatteriin ja sen muotoihin sekä teatterissa työskenteleviin henkilöihin. Draamaopetuksessa on tärkeää eläytyminen ja tunteiden ilmaiseminen. Opetuksessa voidaan käsitellä erilaisia teemoja, jotka liittyvät oppilaiden elämään tai kouluun. Opetuksen tavoitteena on saada oppilaan kokemukset ja elämykset ilmaistavaan muotoon.

S2 Itsetunnon kehittyminen ja ihmisenä kasvaminen: Tavoitteena on tukea oppilaan itsetunnon kehittymistä draaman avulla. Draamaopetuksessa käsitellään erilaisia asioita ja ilmiöitä ja niiden kautta nousevia tunteita. Opetuksen kautta opitaan arvostamaan toisten näkemyksiä ja ymmärtämään, että sama asia voidaan kokea monella eri tavalla. Draamaopetus tukee oppilaan elämähallintataitojen kehittymistä ja vahvistumista.

S3 Ilmaisun- ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen: Draamaopetuksessa olennaista on yhdessä tekeminen. Oppilas oppii kunnioittamaan toisen ihmisen näkemyksiä ja emootioita samasta asiasta. Draaman avulla harjoitellaan ongelmien ratkaisemista ja vastausten löytämistä.

Draamaopetuksen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on tarjota oppimisympäristöjä ja työtapoja, joilla mahdollistetaan monipuolinen emootioiden ja ilmaisukeinojen käyttäminen sekä niiden luova soveltaminen. Opetustilanteissa luodaan aktiiviseen kokeilemiseen ja eläytymiseen rohkaiseva ilmapiiri. Pedagogisilla ratkaisuilla tuetaan moniaistista havainnointia, pitkäjänteistä, tutkivaa ja tavoitteellista työskentelyä. Opetuksessa otetaan huomioon yksilölliset tarpeet ja mahdollistetaan tarkoituksenmukainen työskentely yksin ja ryhmässä. Tavoitteena on luoda ilmaisuun ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri sekä koulussa että koulun ulkopuolisissa

ympäristöissä, sillä draamaopetuksessa ei ole olemassa oikeaa tai väärää. Opetustilanteissa hyödynnetään teknologioita ja verkkoympäristöjä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki draamaopetuksessa vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä on oppilaiden sosiaalisten, psyykkisten ja motoristen lähtökohtien ja taitojen huomioon ottaminen. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset ohjauksen tarpeet. Opetusta eriytetään tarvittaessa esimerkiksi ilmaisukeinojen, työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnoilla. Opetustilanteissa oppilaat voivat hyödyntää vahvuuksiaan, soveltaa erilaisia työtapoja ja käyttää vaihtoehtoisia lähestymistapoja. Draamaopetukselle luodaan turvallinen, moninaisuutta kunnioittava ja itseilmaisuun rohkaiseva ilmapiiri, jossa oppilaat saavat henkilökohtaista ohjausta ja tukea. Vaihtoehtoisia pedagogisia lähestymistapoja voidaan tarvita erityisesti havaintojen ja tunteiden ilmaisussa. Ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi eri aistialueisiin liittyviä kokemuksia.

Oppilaan oppimisen arviointi draamaopetuksessa vuosiluokilla 7-9

Arviointi on rohkaisevaa, kannustavaa ja hyväksyvää. Arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan yksilöllinen kehittyminen. Arvioinnilla tuetaan oppilaiden ilmaisu-, vuorovaikutus- ja ongelmanratkaisutaitojen kehittymistä. Oppilaita ohjataan arvioimaan omaa ilmaisuaan ja kokemuksiaan ja työskentelyn kautta esiin nousevia tunteita sekä arvostamaan toisten näkemyksiä ja tunteita. Arvioinnissa otetaan opetuksen eri ulottuvuudet ja sisältöalueet huomioon. Arviointi suoritetaan hyväksyty tai hylätty merkinnällä.

Osallistuva ja aktiivinen kansalaisuus sekä yrittäjyys kurssi vuosiluokilla 4-6

Opetuksen tehtävä

”Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys -aihekokonaisuuden päämääränä on auttaa oppilasta hahmottamaan yhteiskuntaa eri toimijoiden näkökulmista ja kehittää osallistumisessa tarvittavia valmiuksia sekä luoda pohjaa yrittäjämäisille toimintatavoille. Koulun oppimiskulttuurin ja toimintatapojen tulee tukea oppilaan kehittymistä omatoimiseksi, aloitteelliseksi, päämäärätietoiseksi, yhteistyökykyiseksi ja osallistuvaksi kansalaiseksi sekä tukea oppilasta muodostamaan realistinen kuva omista vaikutusmahdollisuuksistaan.” (http://www.edu.fi/yleissivistävä_koulutus/aihekokonaisuudet/osallistuva_kansalaisuus_ja_yrittajyys, 10.5.2016)

Opetuksen tavoitteena on tutustuttaa oppilas yhteiskuntaan ja sen erilaisiin toimijoihin. Tutustumme erilaisiin yhteiskunnan vaikutusmahdollisuuksiin ja millaisia vaikutusmahdollisuuksia oppilailta on koulumaailmassa ja arjessa. Tavoitteena on kehittää oppilaan valmiuksia toimia oma-aloitteisesti ja vastuullisesti sekä rohkaista yrittäjyyteen. Kurssi luo hyvän pohjan tulevalle yhteiskuntaopin oppiaineelle.

Oppilaat osallistuvat kurssin suunnitteluun ja toteuttamiseen.

Osallistuva ja aktiivinen kansalaisuus sekä yrittäjyys kurssin tavoitteet vuosiluokilla 4-6

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu aktiiviseen kansalaisuuteen		
T1 Autetaan oppilasta ymmärtämään, mitä kansalaisuus on	Käydään oppilaiden kanssa läpi käsitteet: kansalaisuus ja demokratia Pohditaan omaa aktiivisuutta yhteisön jäsenenä erilaisten roolileikkien ja harjoitusten avulla	L1, L7
T2 Ohjataan oppilasta tutustumaan kansalaisen velvollisuuksiin ja oikeuksiin	Oppilaat tutustuvat kansalaisen velvollisuuksiin ja oikeuksiin. Pohditaan ja	L1, L2, L7

	mietitään näiden merkityksiä ja esiintymistä omassa elämässä.	
T3 Autetaan tutustumaan ja ymmärtämään kansalaisuus laajemmassa mittakaavassa	Oppilas tutustuu ihmisoikeuksiin ja millä tavalla ne toteutuvat erimaissa (YK:n ihmisoikeusjulistus) Tutustutaan käsitteeseen globaalivastuu leikkien ja pelien avulla	L2, L7
Kasvu yrittäjyyteen		
T4 Oppilas pääsee tutustumaan yrittäjyyteen	Tehdään yhteistyötä ja vierailuja kaupungin eri yrityksiin ja pyydetään erilaisia yrittäjiä kertomaan toiminnastaan	L6
T5 Auttaa oppilasta muuttamaan ideat toiminnaksi	Tehdään omia yritysprojekteja, joissa harjoitellaan suunnitelmallisuutta, pitkäjänteistä työskentelyä sekä päämäärien tavoittelemista	L3, L5, L6, L7
Vuorovaikutus- ja ongelmanratkaisutaitojen kehittäminen		
T6 Ohjataan oppilaita toimimaan ryhmässä ja muodostamaan tavoite, jota kohti työskennellään	Autetaan oppilaita löytämään oma paikkansa ryhmätyöskentelyssä. Oppilaat saavat tehdä pieniä yritysprojekteja ryhmissä. He opettelevat ideointia, realististen tavoitteiden asettamista ja suunnitelmallisuutta.	L3, L5, L6
T7 Oman toiminnallisuuden ja aktiivisuuden kehittäminen, jolla on positiivisia vaikutuksia muuhun elämänhallintaan	Omien vahvuuksien löytäminen ja niiden kehittäminen työskentelyn lomassa. Oman työskentelyn itsearviointi	L1, L2, L7

Osallistuva ja aktiivinen kansalaisuus sekä yrittäjyys kurssin tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 4-6

S1 Aktiivinen kansalaisuus: Tuetaan oppilaan kasvua aktiiviseen kansalaisuuteen. Oppilas tutustuu kansalaisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin ja pohditaan, mitä mahdollisuuksia oppilaalla on vaikuttaa koulussa ja omassa elämässään (esim. erilaiset järjestöt). Opetuksessa puhutaan myös kansalaisuudesta, demokratiasta, ihmisoikeuksista, maailmankansalaisuudesta sekä globaalista vastuusta.

S2 Yrittäjyys: Tavoitteena on tutustua yrittäjyyteen ja mitä kaikkea se vaatii. Tutustutaan kaupungin yrittäjiin ja heidän toimintaansa. Tavoitteena on oppia muuttamaan ideat toiminnaksi, kehittämään vuorovaikutus- ja ongelmanratkaisutaitoja sekä kykyä toimia pitkäjänteisesti, suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti. Kurssilla rohkaistaan luovuuteen, innovatiivisuuteen ja riskinottoon. Tavoitteena on kokonaisvaltainen asenteiden, taitojen ja elämänhallinnan kehittäminen. Tämä tukee oppimista, arkielämää ja työntekoa. Kurssin avulla oppilaat oivaltavat, millaisia mahdollisuuksia heillä on oman tulevaisuutensa kannalta.

S3 Vuorovaikutus- ja ongelmanratkaisutaidot: Kehitetään oppilaan kykyä toimia ryhmässä pitkäjänteisesti, ratkaista ongelmia sekä toimia yhteisen tavoitteen tai päämäärän saavuttamiseksi.

Osallistuva ja aktiivinen kansalaisuus sekä yrittäjyys kurssin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 4-6

Tavoitteena ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä on oppilaiden sosiaalisten, psyykkisten ja motoristen lähtökohtien ja taitojen huomioon ottaminen. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset ohjauksen tarpeet. Opetusta eriytetään tarvittaessa esimerkiksi ilmaisukeinojen, työtapojen ja

oppimisympäristöjen valinnoilla. Osallistuva ja aktiivinen kansalaisuus sekä yrittäjyys kurssin tavoitteena on tarjota oppilaalle monipuolisia ja vaihtelevia oppimisympäristöjä. Kurssin sisältö mahdollistaa oppimisen myös muuallakin kuin koulussa (esim. yritysvierailut). Oppilaat pääsevät itse vaikuttamaan työskentelytapoihin. Tavoitteena on tarjota pari- ja ryhmätyöskentelyä eri-ikäisten oppilaiden kesken. Oppimisympäristön ja työtapojen monipuolisuus ja kurssin sisältö tukevat oppilaiden kokonaisvaltaisten taitojen ja elämänhallinnan kehittämistä. Tavoitteena on tarjota rohkaiseva, hyväksyvä ja kannustava oppimisympäristö, jossa oppilas kokee olonsa turvalliseksi ja kykenee rohkeasti ilmaisemaan itseään. Oppilaiden mediataidot kehittyvät ja syventyvät kurssin työskentelyn aikana. Tavoitteena on herättää oppilaissa into yrittämiseen ja oman tulevaisuuden suunnittelemiseen ja sen mahdollisuuksien kartoittamiseen.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki osallistuva ja aktiivinen kansalaisuus sekä yrittäjyys kurssilla vuosiluokilla 4-6

Tavoitteena on tukea oppilaan kokonaisvaltaisten taitojen ja elämänhallintakeinojen kehittymistä. Jokaista oppilasta rohkaistaan oman itsensä ja ideoidensa esiin tuomiseen ja ilmaisemiseen. Oppilaita halutaan rohkaista kokeilemaan luovuuttaan ja ottamaan riskejä. Koska ryhmä muodostuu eri vuosiluokkien oppilaista, tavoitteena on ohjata oppilaita tarjoamaan vertaistukeaan muille ryhmän oppilaille. Tämä tukee samalla oppilaiden vuorovaikutustaitojen kehittymistä. Tutustuminen muiden luokkien oppilaisiin vahvistaa turvallisuuden tunnetta koulun arjessa. Tukea tarjotaan tv-taitojen kehittämiseen. Oppilas saa tarvittavia tukitoimenpiteitä oman kehityksensä ja kykynsä mukaan sekä sisällöissä että oppimisympäristöjä valittaessa.

Oppilaan oppimisen arviointi osallistuva ja aktiivinen kansalaisuus sekä yrittäjyys kurssilla vuosiluokilla 4-6

Arviointi on rohkaisevaa, ohjaavaa ja kannustavaa ja siinä huomioidaan oppilaiden yksilöllinen edistyminen. Oppilaiden oma aktiivisuus ja osallisuus työskentelyssä ja arvioinnissa on myös tärkeää. Tavoitteena on tukea oppilaiden ilmaisu-, vuorovaikutus- ja elämänhallintataitojen kehittymistä. Oppilaita rohkaistaan arvioinnilla ilmaisemaan ja arvostamaan omia ja toisten ideoita ja näkemyksiä. Oppimisen arviointi kohdistuu kaikkiin opetuksen tavoitteissa määriteltyihin ulottuvuuksiin. Kurssi suoritetaan hyväksytty tai hylätty merkinnällä.

Osallistuva ja aktiivinen kansalaisuus sekä yrittäjyys kurssi vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tehtävä

”Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys -aihekokonaisuuden päämääränä on auttaa oppilasta hahmottamaan yhteiskuntaa eri toimijoiden näkökulmista ja kehittää osallistumisessa tarvittavia valmiuksia sekä luoda pohjaa yrittäjämäisille toimintatavoille. Koulun oppimiskulttuurin ja toimintatapojen tulee tukea oppilaan kehittymistä omatoimiseksi, aloitteelliseksi, päämäärätietoiseksi, yhteistyökykyiseksi ja osallistuvaksi kansalaiseksi sekä tukea oppilasta muodostamaan realistinen kuva omista vaikutusmahdollisuuksistaan.” (http://www.edu.fi/yleissivistävä_koulutus/aihekokonaisuudet/osallistuva_kansalaisuus_ja_yrittajyys, 10.5.2016)

Opetuksen tavoitteena on tutustuttaa oppilas yhteiskuntaan ja sen erilaisiin toimijoihin. Tutustumme erilaisiin yhteiskunnan vaikutusmahdollisuuksiin ja millaisia vaikutusmahdollisuuksia oppilalla on koulumaailmassa ja arjessa. Tavoitteena on kehittää oppilaan valmiuksia toimia oma-aloitteisesti ja vastuullisesti sekä rohkaista yrittäjyyteen. Kurssi tukee yhteiskuntaopin oppiainetta. Vuosiluokilla 7-9 oppilas saa syventää alakoulussa hankkimaansa tietoa aihekokonaisuudesta.

Oppilaat osallistuvat kurssin suunnitteluun ja toteuttamiseen.

Osallistuva ja aktiivinen kansalaisuus sekä yrittäjyys kurssin tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu aktiiviseen kansalaisuuteen		
T1 Autetaan oppilasta ymmärtämään, mitä kansalaisuus on	Käsitellään kansalaisuutta ja demokratiaa laajemmasta näkökulmasta käsin. Pohditaan omaa aktiivisuutta yhteisön jäsenenä ja kuinka omaa aktiivisuutta voisi lisätä (esim. vapaaehtoistyö)	L1, L7
T2 Ohjataan oppilasta tutustumaan kansalaisen velvollisuuksiin ja oikeuksiin	Oppilaat syventävät tietoaan kansalaisen velvollisuuksista ja oikeuksista. Pohditaan ja mietitään näiden merkityksiä ja esiintymistä omassa elämässä.	L1, L2, L7
T3 Autetaan tutustumaan ja ymmärtämään kansalaisuus laajemmassa mittakaavassa	Tutustutaan ihmisoikeuksiin ja millä tavalla ne toteutuvat erimaissa (YK:n ihmisoikeusjulistus) Tutustutaan käsitteeseen globaalivastuu ja mitä se merkitsee/tarkoittaa oppilaille	L2, L7
Kasvu yrittäjyyteen		
T4 Oppilas pääsee tutustumaan yrittäjyyteen	Tehdään yhteistyötä ja vierailuja kaupungin eri yrityksiin ja pyydetään erilaisia yrittäjiä kertomaan toiminnastaan.	L6
T5 Auttaa oppilasta muuttamaan ideat toiminnaksi	Tehdään omia yritysprojekteja, joissa harjoitellaan suunnitelmallisuutta, pitkäjänteistä työskentelyä sekä päämäärien tavoittelemista.	L3, L5, L6, L7
Vuorovaikutus- ja ongelmanratkaisutaitojen kehittäminen		
T6 Ohjataan oppilaita toimimaan ryhmässä ja muodostamaan tavoite, jota kohti työskennellään	Ohjataan oppilaita löytämään oma paikkansa ryhmätyöskentelyssä. Oppilaat saavat tehdä pieniä yritysprojekteja ryhmissä. He opettelevat ideointia, realististen tavoitteiden asettamista ja suunnitelmallisuutta.	L3, L5, L6
T7 Oman toiminnallisuuden ja aktiivisuuden kehittäminen, jolla on positiivisia vaikutuksia muuhun elämänhallintaan	Omien vahvuuksien löytäminen ja niiden kehittäminen työskentelyn lomassa. Oman työskentelyn itsearviointi	L1, L2, L7

Osallistuva ja aktiivinen kansalaisuus sekä yrittäjyys kurssin tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

S1 Aktiivinen kansalaisuus: Tuetaan oppilaan kasvua aktiiviseen kansalaisuuteen. Oppilas syventää tietämystään kansalaisen oikeuksista ja velvollisuuksista. Kurssilla pohditaan, mitä mahdollisuuksia oppilaalla on vaikuttaa koulussa ja omassa elämässään (esim. erilaiset järjestöt). Opetuksessa syvennetään tietoa kansalaisuudesta, demokratiasta, ihmisoikeuksista, maailmankansalaisuudesta sekä globaalista vastuusta. Asioita käsitellään myös globaalista näkökulmasta.

S2 Yrittäjyys: Tavoitteena on tutustua yrittäjyyteen ja mitä kaikkea se vaatii. Tutustutaan kaupungin yrittäjiin ja heidän toimintaansa. Tavoitteena on oppia muuttamaan ideat toiminnaksi, kehittämään vuorovaikutus- ja ongelmanratkaisutaitoja sekä kykyä toimia pitkäjänteisesti, suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti. Kurssilla rohkaistaan luovuuteen, innovatiivisuuteen ja riskinottoon. Tavoitteena on kokonaisvaltainen asenteiden, taitojen ja elämänhallinnan kehittäminen. Tämä tukee oppimista, arkielämää ja työnteoa. Kurssin avulla oppilaat oivaltavat, millaisia mahdollisuuksia heillä on oman tulevaisuutensa kannalta.

S3 Vuorovaikutus- ja ongelmanratkaisutaidot: Kehitetään oppilaan kykyä toimia ryhmässä pitkäjänteisesti, ratkaista ongelmia sekä toimia yhteisen tavoitteen tai päämäärän saavuttamiseksi.

Osallistuva ja aktiivinen kansalaisuus sekä yrittäjyys kurssin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä on oppilaiden sosiaalisten, psyykkisten ja motoristen lähtökohtien ja taitojen huomioon ottaminen. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset ohjauksen tarpeet. Opetusta eriytetään tarvittaessa esimerkiksi ilmaisukeinojen, työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnoilla. Osallistuva ja aktiivinen kansalaisuus sekä yrittäjyys kurssin tavoitteena on tarjota oppilaalle monipuolisia ja vaihtelevia oppimisympäristöjä. Kurssin sisältö mahdollistaa oppimisen myös muuallakin kuin koulussa (esim. yritysvierailut). Oppilaat pääsevät itse vaikuttamaan työskentelytapoihin. Tavoitteena on tarjota pari- ja ryhmätyöskentelyä eri-ikäisten oppilaiden kesken. Oppimisympäristön ja työtapojen monipuolisuus ja kurssin sisältö tukevat oppilaiden kokonaisvaltaisten taitojen ja elämänhallinnan kehittämistä. Tavoitteena on tarjota rohkaiseva, hyväksyvä ja kannustava oppimisympäristö, jossa oppilas kokee olonsa turvalliseksi ja kykenee rohkeasti ilmaisemaan itseään. Oppilaiden mediataidot kehittyvät ja syventyvät kurssin työskentelyn aikana. Tavoitteena on herättää oppilaissa into yrittämiseen ja oman tulevaisuuden suunnittelemiseen ja sen mahdollisuuksien kartoittamiseen.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki osallistuva ja aktiivinen kansalaisuus sekä yrittäjyys kurssilla vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on tukea oppilaan kokonaisvaltaisten taitojen ja elämänhallintakeinojen kehittymistä. Jokaista oppilasta rohkaistaan oman itsensä ja ideoidensa esiin tuomiseen ja ilmaisemiseen. Oppilaita halutaan rohkaista kokeilemaan luovuuttaan ja ottamaan riskejä. Koska ryhmä muodostuu eri vuosiluokkien oppilaista, tavoitteena on ohjata oppilaita tarjoamaan vertaistukeaan muille ryhmän oppilaille. Tämä tukee samalla oppilaiden vuorovaikutustaitojen kehittymistä. Tutustuminen muiden luokkien oppilaisiin vahvistaa turvallisuuden tunnetta koulun arjessa. Tukea tarjotaan tvt-taitojen kehittämiseen. Oppilas saa tarvittavia tukitoimenpiteitä oman kehityksensä ja kykynsä mukaan sekä sisällöissä että oppimisympäristöjä valittaessa.

Oppilaan oppimisen arviointi osallistuva ja aktiivinen kansalaisuus sekä yrittäjyys kurssilla vuosiluokilla 7-9

Arviointi on rohkaisevaa, ohjaavaa ja kannustavaa ja siinä huomioidaan oppilaiden yksilöllinen edistyminen. Oppilaiden oma aktiivisuus ja osallisuus työskentelyssä ja arvioinnissa on myös tärkeää. Tavoitteena on tukea oppilaiden ilmaisu-, vuorovaikutus- ja elämänhallintataitojen kehittymistä. Oppilaita rohkaistaan arvioinnilla ilmaisemaan ja arvostamaan omia ja toisten ideoita ja näkemyksiä. Oppimisen arviointi kohdistuu kaikkiin opetuksen tavoitteissa määriteltyihin ulottuvuuksiin. Kurssi suoritetaan hyväksyty tai hylätty merkinnällä.

Kestävä kehitys kurssi vuosiluokilla 4-6

Opetuksen tehtävä

”Kestävän kehityksen kasvatuksen ja koulutuksen päämääränä on lisätä oppilaan valmiuksia ja motivaatiota toimia ympäristön ja ihmisen hyvinvoinnin puolesta. Koulun tulee kasvattaa ympäristötietoisia, kestävään elämäntapaan sitoutuneita kansalaisia, jotka osaavat rakentaa tulevaisuutta ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestäville ratkaisuille.”
(http://www.edu.fi/yleissivistava_koulutus/aihekokonaisuudet/kestava_kehitys, 11.5.2016)

Kestävän kehityksen opetuksen tavoitteena on lisätä oppilaiden tietoutta ympäristön ja yksilön hyvinvoinnista ja valmiutta elää kestävän elämäntavan mukaan. Tavoitteena on opettaa oppilaat ajattelemaan ja arvioimaan

omaa toimintaansa ekologisesti, taloudellisesti ja eettisesti. Opetuksen tavoitteena on lisätä oppilaiden tietoutta ja kiinnostusta maapallon ja yhteiskunnan tulevaisuudesta ja omien valintojen ja tekojen vaikuttavuudesta siihen. Opetuksen tavoitteena on kehittää ja vahvistaa oppilaiden vuorovaikutus-, ilmaisu- ja ongelmanratkaisutaitoja.

Oppilaat ja koulun henkilökunta osallistuvat kurssin suunnitteluun ja toteuttamiseen.

Kestävän kehityksen opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 4-6⁸⁷

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kestävään elämäntapaan		
T1 Ohjataan ymmärtämään ympäristönsuojelun välttämättömyyden ja ihmisen hyvinvoinnin edellytykset ja niiden välisen yhteyden	Pohditaan yhdessä asioita, jotka vaikuttavat ihmisen ja ympäristön hyvinvointiin ja mitkä estävät sen. Hyödynnetään opetuksessa oppilaiden omia kokemuksia ja mediaa.	L1, L2, L7
T2 autetaan havaitsemaan ympäristössä ja ihmisten hyvinvoinnissa tapahtuvia muutoksia, selvittämään syitä ja seurauksia sekä toimimaan elinympäristön hyväksi ja hyvinvoinnin lisäämiseksi	Opetellaan havaitsemaan tapahtuvia muutoksia ja löytämään syitä niille leikkien ja pelien avulla. Hyödynnetään lähetys- ja kehitysyhteistyöjärjestöjen ikätasolle sopivia materiaaleja. Lisätään oppilaan tietoja ja valmiuksia toimia ympäristön ja ihmisen hyväksi koulussa ja arjessa.	L3, L7
T3 ohjataan arvioimaan oman kulutuksensa ja arkikäytäntöjensä vaikutuksia ja omaksumaan kestävä kehityksen edellyttämiä toimintatapoja	Tutustutaan oman kulttuurin ympäristöarvoihin ja miten ne näkyvät arjessa (Suomi, Etelä-Karjala) Oppilas tutustuu termeihin kulutus ja kulutuskäyttäytyminen. Pohditaan erilaisten leikkien ja pelien avulla omaa kulutuskäyttäytymistä ja mitkä asiat vaikuttavat niihin. Tutustutaan tuotteen alkuperään (esim. oppilaan vaate). Keskustellaan lapsityövoimasta. Suunnitellaan ja toteutetaan mahdollisuuksien mukaan koulun kirpputori/kierrätystapahtuma. Tehdään veden kulutusta havainnollistavia kokeita ja sovelletaan niistä saatuja tuloksia käytäntöön. Pyritään jätteiden ja energian kulutuksen vähentämiseen (esim.	L3, L4, L7

⁸⁷ Opetuksen tavoitteet on otettu edu.fi sivuston kestävä kehityksen ainekokonaisuuksista suoraan. Lähde: http://www.edu.fi/yleissivistava_koulutus/aihekokonaisuudet/kestava_kehitys/opetussuunnitelmien_perusteet, 11.5.2016

	<p>käsipaperi, biojäte, sähkö). Vähentämistä valvovat oppilaista valitut ympäristöagentit/energiapoliisit.</p> <p>Hyödynnetään Vihreä lippu -ohjelman materiaalia.</p> <p>Pohditaan, millainen valta kuluttajalla on.</p>	
Kasvu kestäväan elämäntapaan globaalisti		
T4 ohjataan edistämään hyvinvointia omassa yhteisössä sekä ymmärtämään hyvinvoinnin uhkia ja mahdollisuuksia globaalilla tasolla	<p>Tarkastellaan kestäväää kehitystä maailmanlaajuisesti (esim. YK-sopimukset) ja toteutuvatko samat arvot myös muualla.</p> <p>Koulun kummilapsitoiminta: selvitetään kummilapsen kotimaan tilannetta ja kummilapsen arkea kestäväan kehityksen näkökulmasta.</p>	L1, L7
Tulevaisuus		
T5 autetaan ymmärtämään, että yksilö rakentaa valinnoillaan sekä omaa tulevaisuuttaan että yhteistä tulevaisuuttamme, ja toimimaan rakentavasti kestäväan tulevaisuuden puolesta.	<p>Luodaan positiivinen ja rohkaiseva ilmapiiri: omilla valinnoilla ja teoilla voidaan vaikuttaa tulevaisuuden kehitykseen.</p> <p>Vahvistetaan oppilaiden kestäväää elämäntapaa ja sen juurtumista (mm. käytännön toimilla, leikeillä, ideoinnilla)</p> <p>Keksitään ryhmissä keinoja ja toimintatapoja, joilla voimme tukea kestäväää kehitystä ja jotka voidaan ottaa käytäntöön kouluympäristössä.</p>	L3, L7
Vuorovaikutus- ja ongelmanratkaisutaitojen kehittäminen		
T6 Ohjataan oppilaita toimimaan ryhmässä ja muodostamaan tavoite, jota kohti työskennellään	<p>Ohjataan oppilaita löytämään oma paikkansa ryhmätyöskentelyssä.</p> <p>Oppilaat saavat tehdä pieniä projekteja/tehtäviä ryhmissä. He opettelevat ideointia, realististen tavoitteiden asettamista ja suunnitelmallisuutta.</p>	L1, L2
T7 Oman toiminnallisuuden ja aktiivisuuden kehittäminen, jolla on positiivisia vaikutuksia muuhun elämäntapaan	<p>Omien vahvuuksien löytäminen ja niiden kehittäminen työskentelyn lomassa.</p> <p>Oman työskentelyn itsearviointi ja vertaisarviointi.</p>	L1, L2, L3

Kestäväan kehityksen opetuksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 4-6

S1 Ympäristön ja ihmisen hyvinvointi: Pohditaan asioita, jotka vaikuttavat ihmisen ja ympäristön hyvinvointiin ja mitkä asiat estävät sen. Oppilasta ohjataan havaitsemaan ihmisessä ja ympäristössä

tapahtuvia muutoksia ja mitkä vaikuttavat niihin ja miten ne voitaisiin estää ja mikä on yksilöiden vastuu tässä asiassa. Oppilaan omilla kokemuksilla ja tunteilla on iso rooli asioiden tarkastelussa. Tarkastellaan oman koulun ja elinympäristön kestävä kehitystä ekologisesta, eettisestä, taloudellisesta, kulttuurisesta ja sosiaalisesta näkökulmasta.

S2 Kulutuskäyttäytyminen: Mitä kulutus on ja mitkä asiat vaikuttavat siihen? Tutustutaan tuotantoon (esim. tuotteen elinkaari) ja arjen erilaisiin toimintatapoihin, jotka vaikuttavat ekologisuuteen ja kestäväan kehitykseen. Pohditaan ratkaisuja ja toimenpiteitä, miten omaa toimintaa voitaisiin parantaa. Keskustellaan oman talouden hallinnasta ja kulutuskäyttäytymisestä. Pohditaan, millainen valta kuluttajalla on.

S3 Kestävä kehitys globaalilla tasolla: Tarkastellaan kestävä kehitystä maailman laajuisesti ja toteutuuko samat arvot myös muualla.

S4 Tulevaisuuteen vaikuttaminen: Tavoitteena ohjata oppilasta havaitsemaan, miten voimme vaikuttaa tulevaisuuden kehittymiseen, millaisia valintoja ja toimia se vaatii. Oppilas tutustuu kestäväan elämäntapaan ja soveltaa käytäntöjä omassa elämässään. Pohditaan ratkaisuja myös koulun toimintatapoihin.

S5 Vuorovaikutus- ja ongelmanratkaisutaidot: Kehitetään oppilaan kykyä toimia ryhmässä pitkäjänteisesti, ratkaista ongelmia sekä toimia yhteisen tavoitteen tai päämäärän saavuttamiseksi.

Kestävän kehityksen opetuksen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 4-6

Tavoitteena on tukea oppilaan kokonaisvaltaisten taitojen ja elämänhallintakeinojen kehittymistä sekä kestäväan elämäntavan omaksumista. Jokaista oppilasta rohkaistaan oman itsensä ja ideoidensa esiin tuomiseen ja ilmaisemiseen. Oppimisympäristöt ovat monipuolisia ja joustavia, koska käsiteltävänä on ihmisen ja ympäristön hyvinvointi. Koska ryhmä muodostuu eri vuosiluokkien oppilaista, tavoitteena on ohjata oppilaita tarjoamaan vertaistukeaan muille ryhmän oppilaille. Tämä tukee samalla oppilaiden vuorovaikutustaitojen kehittymistä. Tutustuminen muiden luokkien oppilaisiin vahvistaa turvallisuuden tunnetta koulun arjessa. Oppimisympäristöjen ja työtapojen tavoitteena on tarjota oppilaalle turvallinen, hyväksyvä ja rohkaiseva ilmapiiri oppia ja tuoda esiin omia näkemyksiä myös omasta kulttuuristaan käsin. Oppilas saa tarvittavia tukitoimenpiteitä oman kehityksensä ja kykynsä mukaan sekä sisällöissä että työtapoja ja oppimisympäristöjä valittaessa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki kestäväan kehityksen opetuksessa vuosiluokilla 4-6

Tavoitteena ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä on oppilaiden sosiaalisten ja psyykkisten lähtökohtien ja taitojen huomioon ottaminen. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset ohjauksen tarpeet. Opetusta eriytetään tarvittaessa esimerkiksi ilmaisukeinojen, työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnoilla. Opetustilanteissa oppilaat voivat hyödyntää vahvuuksiaan, soveltaa erilaisia työtapoja ja käyttää vaihtoehtoisia lähestymistapoja. Kestävän kehityksen opetuksessa oppilaat saavat henkilökohtaista ohjausta ja tukea. Vaihtoehtoisia pedagogisia lähestymistapoja voidaan tarvita erityisesti havaintojen ja tunteiden ilmaisussa. Ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi eri aistialueisiin liittyviä kokemuksia.

Oppilaan oppimisen arviointi kestäväan kehityksen opetuksessa vuosiluokilla 4-6

Arviointi on rohkaisevaa, ohjaavaa ja kannustavaa ja siinä huomioidaan oppilaiden yksilöllinen edistyminen. Oppilaiden oma aktiivisuus ja osallisuus työskentelyssä ja arvioinnissa on myös tärkeää. Tavoitteena on tukea oppilaiden kestäväan elämäntapojen pysyvyyttä sekä tukea ilmaisu-, vuorovaikutus- ja elämänhallintataitojen kehittymistä. Oppilaita rohkaistaan arvioinnilla ilmaisemaan ja arvostamaan omia ja toisten ideoita ja näkemyksiä. Oppimisen arviointi kohdistuu kaikkiin opetuksen tavoitteissa määriteltyihin ulottuvuuksiin. Kurssi suoritetaan hyväksytty tai hylätty merkinnällä.

Kestävä kehitys kurssi vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tehtävä

”Kestävän kehityksen kasvatuksen ja koulutuksen päämääränä on lisätä oppilaan valmiuksia ja motivaatiota toimia ympäristön ja ihmisen hyvinvoinnin puolesta. Koulun tulee kasvattaa ympäristötietoisia, kestäväan

elämäntapaan sitoutuneita kansalaisia, jotka osaavat rakentaa tulevaisuutta ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestäville ratkaisuille.”

(http://www.edu.fi/yleissivistava_koulutus/aihekokonaisuudet/kestava_kehitys, 11.5.2016)

Kestävän kehityksen opetuksen tavoitteena on lisätä oppilaiden tietoutta ympäristön ja yksilön hyvinvoinnista ja valmiutta elää kestävä elämäntavan mukaan. Tavoitteena on opettaa oppilaat ajattelemaan ja arvioimaan omaa toimintaansa ekologisesti, taloudellisesti ja eettisesti. Opetuksen tavoitteena on lisätä oppilaiden tietoutta ja kiinnostusta maapallon ja yhteiskunnan tulevaisuudesta ja omien valintojen ja tekojen vaikuttavuudesta siihen. Opetuksen tavoitteena on kehittää ja vahvistaa oppilaiden vuorovaikutus-, ilmaisu- ja ongelmanratkaisutaitoja.

Oppilaat ja koulun henkilökunta osallistuvat kurssin suunnitteluun ja toteuttamiseen.

Kestävän kehityksen opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7-9⁸⁸

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kestävä elämäntapaan		
T1 Ohjataan ymmärtämään ympäristönsuojelun välttämättömyyden ja ihmisen hyvinvoinnin edellytykset ja niiden välisen yhteyden	Syvennetään tietoa asioista, jotka vaikuttavat ihmisen ja ympäristön hyvinvointiin ja mitkä estävät sen. Hyödynnetään opetuksessa oppilaiden omia kokemuksia ja mediaa.	L1, L2, L7
T2 autetaan havaitsemaan ympäristössä ja ihmisten hyvinvoinnissa tapahtuvia muutoksia, selvittämään syitä ja seurauksia sekä toimimaan elinympäristön hyväksi ja hyvinvoinnin lisäämiseksi	Havaitaan ihmisissä ja ympäristöissä tapahtuvia muutoksia ja löytämään syitä niille. Hyödynnetään tv-taitoja. Lisätään oppilaan tietoja ja valmiuksia toimia ympäristön ja ihmisen hyväksi koulussa ja arjessa. Globaalina ulottuvuutena kummilapsitoiminta. Hyödynnetään lähetys- ja kehitysyhteistyöjärjestöjen ikätasolle sopivia materiaaleja.	L3, L5, L7
T3 ohjataan arvioimaan oman kulutuksensa ja arkikäytäntöjensä vaikutuksia ja omaksumaan kestävä kehityksen edellyttämiä toimintatapoja	Opetellaan oman kulttuurin ympäristöarvoja ja miten ne näkyvät arjessa (Suomi, Etelä-Karjala). Ymmärretään termit kulutus ja kulutuskäyttäytyminen. Pohditaan erilaisten tehtävien ja pelien avulla omaa kulutuskäyttäytymistä ja mitkä asiat vaikuttavat niihin. Selvitetään tarkemmin tuotteen alkuperä (esim. vaate, tavara tai elintarvike), pohditaan lapsityövoiman käyttöä, Reilun kaupan ideaan perehtyminen.	L3, L4, L7

⁸⁸ Opetuksen tavoitteet on otettu edu.fi sivuston kestävä kehityksen ainekokonaisuuksista suoraan. Lähde: http://www.edu.fi/yleissivistava_koulutus/aihekokonaisuudet/kestava_kehitys/opetus suunnitelmien_perusteet, 11.5.2016

	<p>Suunnitellaan ja toteutetaan mahdollisuuksien mukaan koulun kirpputori/kierrätystapahtuma.</p> <p>Tehdään veden kulutusta havainnollistavia kokeita ja sovelletaan niistä saatuja tuloksia käytäntöön.</p> <p>Pyritään jätteiden ja energian kulutuksen vähentämiseen (esim. käsipaperi, biojäte, sähkö). Vähentämistä valvovat oppilaista valitut ympäristöagentit/energiapoliisit.</p> <p>Hyödynnetään Vihreä lippu -ohjelman materiaalia.</p> <p>Pohditaan, millainen valta kuluttajalla on.</p>	
Kasvu kestävään elämäntapaan globaalisti		
T4 Ohjataan edistämään hyvinvointia omassa yhteisössä sekä ymmärtämään hyvinvoinnin uhkia ja mahdollisuuksia globaalilla tasolla	<p>Tarkastellaan kestäväää kehitystä maailmanlaajuisesti (esim. YK-sopimukset) ja toteutuvatko samat arvot myös muualla.</p> <p>Koulun kummilapsitoiminta: selvitetään kummilapsen kotimaan tilannetta ja kummilapsen arkea kestävään kehityksen näkökulmasta.</p> <p>Kehitysyhteistyö- tai lähetysjärjestön edustajan vierailu/kirjeenvaihto/projektin seuranta liittyen uhkiin ja mahdollisuuksiin globaalilla tasolla.</p>	L1, L7
Tulevaisuus		
T5 autetaan ymmärtämään, että yksilö rakentaa valinnoillaan sekä omaa tulevaisuuttaan että yhteistä tulevaisuuttamme, ja toimimaan rakentavasti kestävään tulevaisuuden puolesta.	<p>Rohkaistaan tekemään omia eettisiä valintoja ja tekoja, joilla voi vaikuttaa tulevaisuuden kehitykseen omalta osaltaan.</p> <p>Vahvistetaan oppilaiden kestäväää elämäntapaa ja sen juurtumista (mm. käytännön toimilla, ideoinnilla)</p> <p>Keksitään ryhmissä keinoja ja toimintatapoja, joilla voimme tukea kestäväää kehitystä ja jotka voidaan ottaa käytäntöön kouluympäristössä.</p> <p>Toteutetaan joku oppilaiden ideoima projekti.</p>	L3, L7
Vuorovaikutus- ja ongelmanratkaisutaitojen kehittäminen		
T6 Ohjataan oppilaita toimimaan ryhmässä ja muodostamaan tavoite, jota kohti työskennellään	Ohjataan oppilaita löytämään oma paikkansa ryhmätyöskentelyssä.	L1, L2

	Oppilaat saavat tehdä pieniä projekteja/tehtäviä ryhmissä. He kehittävät taitojaan ideoida, asettaa realistisia tavoitteita ja suunnitella. Vertaisarviointi ryhmätyöskentelystä	
T7 Oman toiminnallisuuden ja aktiivisuuden kehittäminen, jolla on positiivisia vaikutuksia muuhun elämänhallintaan	Omien vahvuuksien tiedostaminen ja niiden kehittäminen työskentelyn lomassa. Oman työskentelyn itsearviointi	L1, L2, L3

Kestävän kehityksen opetuksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

S1 Ympäristön ja ihmisen hyvinvointi: Pohditaan asioita, jotka vaikuttavat ihmisen ja ympäristön hyvinvointiin ja mitkä asiat estävät sen. Oppilasta ohjataan havaitsemaan ihmisessä ja ympäristössä tapahtuvia muutoksia ja mitkä vaikuttavat niihin ja miten ne voitaisiin estää ja mikä on yksilöiden vastuu tässä asiassa. Oppilaan omilla kokemuksilla ja tunteilla on iso rooli asioiden tarkastelussa. Tarkastellaan oman koulun ja elinympäristön kestävä kehitystä ekologisesta, eettisestä, taloudellisesta, kulttuurisesta ja sosiaalisesta näkökulmasta.

S2 Kulutuskäyttäytyminen: Mitä kulutus on ja mitkä asiat vaikuttavat siihen? Tutustutaan tuotantoon (esim. tuotteen elinkaari) ja arjen erilaisiin toimintatapoihin, jotka vaikuttavat ekologisuuteen ja kestäväan kehitykseen. Pohditaan ratkaisuja ja toimenpiteitä, miten omaa toimintaa voitaisiin parantaa. Keskustellaan oman talouden hallinnasta ja kulutuskäyttäytymisestä. Pohditaan, millainen valta kuluttajalla on.

S3 Kestävä kehitys globaalilla tasolla: Tarkastellaan kestävä kehitystä maailman laajuisesti ja toteutuuko samat arvot myös muualla.

S4 Tulevaisuuteen vaikuttaminen: Tavoitteena ohjata oppilasta havaitsemaan, miten voimme vaikuttaa tulevaisuuden kehittymiseen, millaisia valintoja ja toimia se vaatii. Oppilas tutustuu kestäväan elämäntapaan ja soveltaa käytäntöjä omassa elämässään. Pohditaan ratkaisuja myös koulun toimintatapoihin.

S5 Vuorovaikutus- ja ongelmanratkaisutaidot: Kehitetään oppilaan kykyä toimia ryhmässä pitkäjänteisesti, ratkaista ongelmia sekä toimia yhteisen tavoitteen tai päämäärän saavuttamiseksi.

Kestävän kehityksen opetuksen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on tukea oppilaan kokonaisvaltaisten taitojen ja elämänhallintakeinojen kehittymistä sekä kestäväan elämäntavan omaksumista. Jokaista oppilasta rohkaistaan oman itsensä ja ideoidensa esiin tuomiseen ja ilmaisemiseen. Oppimisympäristöt ovat monipuolisia ja joustavia, koska käsiteltävänä on ihmisen ja ympäristön hyvinvointi. Koska ryhmä muodostuu eri vuosiluokkien oppilaista, tavoitteena on ohjata oppilaita tarjoamaan vertaistukeaan muille ryhmän oppilaille. Tämä tukee samalla oppilaiden vuorovaikutustaitojen kehittymistä. Tutustuminen muiden luokkien oppilaisiin vahvistaa turvallisuuden tunnetta koulun arjessa. Oppimisympäristöjen ja työtapojen tavoitteena on tarjota oppilaille turvallinen, hyväksyvä ja rohkaiseva ilmapiiri oppia ja tuoda esiin omia näkemyksiä myös omasta kulttuuristaan käsin. Oppilas saa tarvittavia tukitoimenpiteitä oman kehityksensä ja kykynsä mukaan sekä sisällöissä että työtapoja ja oppimisympäristöjä valittaessa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki kestäväan kehityksen opetuksessa vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä on oppilaiden sosiaalisten ja psyykkisten lähtökohtien ja taitojen huomioon ottaminen. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset ohjauksen tarpeet. Opetusta eriytetään tarvittaessa esimerkiksi ilmaisukeinojen, työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnoilla. Opetustilanteissa oppilaat voivat hyödyntää vahvuuksiaan, soveltaa erilaisia työtapoja ja käyttää vaihtoehtoisia lähestymistapoja. Kestävän kehityksen opetuksessa oppilaat saavat henkilökohtaista ohjausta ja tukea. Vaihtoehtoisia pedagogisia lähestymistapoja voidaan tarvita erityisesti

havaintojen ilmaisussa. Vuosiluokilla 7–9 tavoitteena on vahvistaa oppilaan osaamista viestintä- ja mediataidoissa perusopetuksen jälkeisiin opintoihin valmistavasta näkökulmasta.

Oppilaan oppimisen arviointi kestävän kehityksen opetuksessa vuosiluokilla 7-9

Arviointi on rohkaisevaa, ohjaavaa ja kannustavaa ja siinä huomioidaan oppilaiden yksilöllinen edistyminen. Oppilaiden oma aktiivisuus ja osallisuus työskentelyssä ja arvioinnissa on myös tärkeää. Tämä lisää oppilaiden minä pystyvyyden ja onnistumisen tunteita. Tavoitteena on tukea oppilaiden kestävien elämäntapojen pysyvyyttä sekä tukea ilmaisu-, vuorovaikutus- ja elämönhallintataitojen kehittymistä. Oppilaita rohkaistaan arvioinnilla ilmaisemaan ja arvostamaan omia ja toisten ideoita ja näkemyksiä. Oppimisen arviointi kohdistuu kaikkiin opetuksen tavoitteissa määriteltyihin ulottuvuuksiin. Kurssi suoritetaan hyväksytyt tai hylätty merkinnällä.